

NOUL
TESTAMENT

AL

DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

TRADUS

DE

EPISCOPUL NICODÈM
STARETUL MONASTIREI NEAMȚU

—
EDITIA II-a
—

EDITURA TIPOGRAFIEI SPINTEI MONASTIRI NEAMȚU

Maricica Andreescu
clv

SFÂNTA EVANGHELIE
DUPĂ
MATEIU

CAP. 1.

¹ Spița neamului lui Iisus Hristos, Fiul lui David,
Fiul lui Avraam:

² Avraam a născut pe Isaac, Isaac a născut pe Iacob, Iacob a născut pe Iuda și pe frații lui; ³ Iuda a născut pe Fares și pe Zara din Tamara, Fares a născut pe Esrom, Esrom a născut pe Aram; ⁴ Aram a născut pe Aminadav, Aminadav a născut pe Naason, Naason a născut pe Salmon; ⁵ Salmon a născut pe Booz din Rahava, Booz a născut pe Ovid din Rut, Ovid a născut pe Iessei; ⁶ Iessei a născut pe David, care a fost rege.

Iar regele David a născut pe Solomon din *femeea care fusese* a lui Urie; ⁷ Solomon a născut pe Roboam, Roboam a născut pe Avia, Avia a născut pe Asa; ⁸ Asa a născut pe Iosafat, Iosafat a născut pe Ioram, Ioram a născut pe Ozla; ⁹ Ozla a născut

cut pe Ioatam, Ioatam a născut pe Ahaz, Ahaz a născut pe Ezechia; ¹⁰ Ezechia a născut pe Manase, Manase a născut pe Amon, Amon a născut pe Iosia; ¹¹ Iosia a născut pe Ioachim, Ioachim a născut pe Iehonia și pe frații lui, la strămutarea în Babilon.

¹² Iar după strămutarea în Babilon, Iehonia a născut pe Salatiil, Salatiil a născut pe Zorobabel; ¹³ Zorobabel a născut pe Aviud, Aviud a născut pe Eliachim, Eliachim a născut pe Azor; ¹⁴ Azor a născut pe Sadoc, Sadoc a născut pe Ahim, Ahim a născut pe Eliud; ¹⁵ Eliud a născut pe Eleazar, Eleazar a născut pe Matan, Matan a născut pe Iacob; ¹⁶ Iacob a născut pe Iosif, bărbatul Mariei, din carea S'a născut Iisus, care se numește Hristos.

¹⁷ Deci, generațiile de toate au fost: dela Avraam până la David paisprezece generații; și dela David până la strămutarea în Babilon paisprezece generații; și dela strămutarea în Babilon până la Hristos paisprezece generații.

¹⁸ Iară nașterea lui Hristos a fost astă: după mama lui, Maria, a fost logodită cu Iosif și înainte de a fi ei impreună, s'a aflat că ea are în pântece din Duhul Sfint. ¹⁹ Însă bărbatul ei Iosif, fiind drept și nevoind să o vădească, a vrut să o lese pe ascuns. ²⁰ Dar pe când cugetă el aceasta, iată însă arătat îngerul Domnului în vis și îl-a zis: „Iosife, fiul lui David, nu te teme a luă pe Maria, femeea ta, că ceeace s'a zemislit întrânsa este din Duhul Sfint; ²¹ și va naște un Fiu, și-l vei pune numele Iisus, că Acela va mândru pe poporul Său de păcatele lui”.

²² Si toate acestea s'au făcut, ca să se plinească ceeace s'a spus de Domnul prin proorocul, care zice:

²³ „Iată, fecioara va luă în pântece și va naște un fiu și îl se va pune numele Emanoil, care însemnează: „cu noi este Dumnezeu” (Is. VII, 14).

²⁴ Si sculându-se Iosif din somn, a făcut cum îl poruncise îngerul Domnului, și a luat pe femeea sa, ²⁵ dar nu a cunoscut-o, până ce ea a născut pe Fiul său întâiulnăscut, și l-a pus numele Iisus.

CAP. 2.

¹ Iară după ce S'a născut Iisus în Betleemul Iudeei, în zilele regelui Irod, iată au venit la Ierusalim niște magi dela răsărit și au zis: ² „Unde este Regele Iudeei, Celce S'a născut, căci am văzut steaua Lui la răsărit, și am venit să ne închinăm Lui?”

³ Si auzind aceasta regele Irod, s'a turburat și împreună cu el tot Ierusalimul. ⁴ Si adunând pe toți arhiereii și cărturarii poporului, i-a întrebat: ⁵ „Unde are să se nască Hristosul?” Iar el-i-au spus: „In Betleemul Iudeei, căci aşă s'a scris prin proorocul: ⁶ și tu, Betleeme, pământul lui Iuda, cu nimic nu ești mai mic intre voevodatele lui Iuda, căci din tine are să iasă Povățitorul, Care are să pască pe poporul Meu Israîl” (Miheea V. 2).

⁷ Atunci Irod chemând în ascuns pe magi, a cerat să afle cu amăruntul dela ei timpul arătării steauăi, ⁸ și trimișindu-i la Betleem, îi-a zis: „Duceți-vă și cercetați cu amăruntul despre Prunc, și de'l veți află, să mă vestiți și pe mine, ca să vin și eu, să mă închin Lui”.

⁹ Iară ei ascultând pe regele, au plecat; și iată steauă, pe care o văzuseră ei la răsărit, merse înaintea lor până ajunse și se opri deasupra locului, unde era Pruncul. ¹⁰ Si văzând ei steauă, s'au bu-

curat foarte tare; ¹¹ și întrând în casă, au văzut Pruncul cu Maria, Mama Lui; și căzând, l s'au închinat; și deschizându-și visterile lor, "l-au adus daruri: aur, tămâie și smirnă. ¹² Apoi primind știre prin vis ca să nu se mai întoarcă pela Irod, s'au dus pe altă cale în țara lor.

¹³ Iară dupăce s'au dus ei, iată ingerul Domnului se arată lui Iosif în vis și-i zice: „Scoală, ia Pruncul și pe mama Lui, și fugi în Egipt și stă acolo până-ți voi spune eu; căci Irod va să caute Pruncul, ca să-l piarză“ ¹⁴ Și el s'a sculat, și a luat Pruncul și pe mama Lui, noaptea, și s'a dus în Egipt; ¹⁵ și a stat acolo până la moartea lui Irod, că să se plinească ceeace s'a spus de Domnul prin proorocul, care zice: „Din Egipt am chemat pe Fiul Meu“ (Osie XI, 1).

¹⁶ Atunci Irod, văzând că s'a batjocorit de magi, s'a mâniat foarte tare, și a trimis ostași în Betleem și în tot ținutul lui să ucidă toți pruncii dela doi ani în jos, după vremea ce aflase dela magi. ¹⁷ Atunci s'a plinit ceeace s'a spus prin proorocul Ieremia, care zice: ¹⁸ Tipet s'a auzit în Rama, plângere și bocet și tânguire mare. Rahila plângе pe filii săi și nu vrea să se măngâie, pentrucă nu mai sunt" (Ier. XXXI, 15).

¹⁹ Iară după moartea lui Irod, iată ingerul Domnului se arată lui Iosif în vis, în Egipt, și-i zice: ²⁰ „Scoală, ia Pruncul și pe mama Lui, și du-te în pământul lui Israîl, căci au murit ceice căutau sufletul Pruncului.“ ²¹ Și el s'a sculat, a luat Pruncul și pe mama Lui, și a venit în pământul lui Israîl. ²² Auzind însă că în Iudeea domnește Athelac în locul lui Irod, tatăl său, s'a temut să se

ducă acolo; și primind înștiințare prin vis, s'a dus în părțile Galileei; ²³ și venind, s'a așezat în cetea numită Nazaret, că să se plinească ceeace s'a zis prin prooroci, că Nazoreu se va numi (Jud. XIII, 5).

CAP. 3.

¹ În zilele aceleia, a venit Ioan Botezătorul, propovедун în pustiul Iudeei și zicând: ² „Pocăiți-vă, că să apropieți impărăția cerurilor!“ ³ Căci el este acela, de care grăise proorocul Isaia, și zise: „Glasul celuice strigă în prstie: gătiți cale Domnului! Netede faceți-l cărările!“ (Is. XL, 3).

⁴ Și Ioan acesta avea îmbrăcămintea sa de păr de cămilă și brâu de curcă peste mijlocul său; iar hrana lui era acide și miere sălbatică. ⁵ Atuncea, eșeu la dânsul Ierusalimului și toată Iudeea și toată laturea Iordanului, și mărturisindu-și păcatele lor, se botezau de dânsul în Iordan. ⁶ Și văzând Ioan pe mulți din farisei și din saducheli venind la botez, le zicea: „Pui de vîperă, cine v'a învățat să fugiți de mână ce va să fie? ⁷ Faceți dară roade vrednice de pocăință; și să nu vă gândiți să ziceți în voi înșivă: tată avem pe Avraam; căci vă spun, că Dumnezeu și din pietrele acestea poate să rădice filii lui Avraam. ⁸ Iată și securea stă la rădăcina pomilor, și tot pomul care nu face roadă bună, se tăie și se aruncă în foc.

⁹ „Eu vă botez în apă spre pocăință; iar Cel ce vine după mine este mai mare decât mine, și eu nu-s vrednic să-l duc nici incălțămîntea lui: Acela vă va boteză cu Duh Sfânt și cu foc. ¹⁰ El are în mână

Sa lopata, și va curăți aria Sa; și grăoul il va aduna în grănarul Său, iar pleava o va arde cu foc nestins.⁹

¹⁰ Atuncea a venit Iisus din Galileea la Iordan, către Ioan, ca să se boteze de dânsui. ¹¹ Iară Ioan îl oprea, zicând: „Eu se cuvine să fiu botezat de Tine și Tu vili la mine?“ ¹² Și răspunzind Iisus, a zis către dânsul: „Lasă acum, căci aşă e cuvîncios pentru noi să plinim toată dreptatea“. Atunci Ioan a primit Să-L boteze.

¹³ Și botezându-Se Iisus, a eşit îndată din apă și iată î s-au deschis cerurile, și Ioan a văzut pe Duhul lui Dumnezeu pogorându-se ca un porumb și lăsându-se peste Dânsul. ¹⁴ Și iată s'a auzit din ceruri un glas, care a zis: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, în care este bunavoința Mea!“

CAP. 4.

¹ Atuncea Iisus a fost dus de Duhul în pustie, ca să Se ispitească de diavolu. ² Și postind patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a filământit ³ Și apropiindu-se de dânsul ispitorul a zis: „De eşti Fiul lui Dumnezeu, zî ca pietrele acestea să se facă pâni!“ ⁴ Iară El răspunzind, i-a zis: „Scris este, că nu numai cu pâne vă trăi omul, ci cu tot cuvântul care iesă din gura lui Dumnezeu.“ (Deut. VIII, 3).

⁵ Atunci L-a dus diavolul în sfânta cetate și punându-l pe aripa bisericii, ⁶ i-a zis: „De eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos; căci scris este: în gerilor Săi vă porunci pentru Tine, și pe mâni Te vor rădica, ca să nu-Ti lovești de piatră piciorul Tău“ (Ps. XC, 11-12). ⁷ Iar Iisus i-a răspuns: „De-

asemenea este scris: să nu ispiti pe Domnul Dumnezeul tău!“ (Deutor. VI, 16).

⁸ Apoi L-a dus iară diavolul pe un munte fără înalt, și arătându-l toate impărațiile lumii și slava lor, i-a zis: „Toate acestea Ti le voi da Tie, de vei cădeă și te vei închină mie.“ ⁹ Atuncea Iisus a zis: „Lipsește, satano, căci scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închină și numai lui să-i slujești!“ (Deutor. VI, 13).

¹⁰ Atuncea L-a lăsat diavolul, și iată au venit la Dânsul îngeri și l slujeau.

¹¹ Auzind însă Iisus, că Ioan a fost dat la închi-soare, S'a dus în Galileia; ¹² și lăsând Nazaretul, a venit și a locuit în Capernaum, cetate așezată lângă mare, în hotarele lui Zabulon și ale lui Neftalim; ¹³ ca să se plinească ceiacă s'a spus de proorocul Isaia, care zice; ¹⁴ „Poporul din țara Zabulon și din țara Neftalim, depe calea mărei și de peste Iordan, adecă din Galileea neamurilor, care ședea în întuneric, a văzut lumină mare și celorce ședea în țara și în umbra morții lumină li-a răsărit“. (Is. IX, 1 – 2).

¹⁵ De atunci a început Iisus a propovedui și a zice: „Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărația cerurilor!“

¹⁶ Și trecând Iisus pe lângă marea Galileei, a văzut doi frași, pe Simion, care s'a numit Petru, și pe Andrei, fratele lui, aruncându-și mrejile în mare, căci erau pescari, ¹⁷ și le-a zis: „Veniți după Mine, și vă voi face pescuitori de oameni.“ ¹⁸ Iară ei lăsându-și îndată mrejile, s'a dus după Dânsul.

¹⁹ Mergând deacolo mai departe, a văzut alți doi frași: pe Iacob și pe Ioan, fratele lui, în lunte cu tatăl lor, dregându-și mrejile, și-a

chemat și pe ei; ²²iară ei lăsând îndată lunترة și pe tatăl lor, s'au dus după Dânsul.

²³ Si a străbătut Iisus toată Galileea, învățând prin sinagogile lor, propoveduind Evanghelia Impărătiei, și tămăduind în popor toată boala și toată neputința. ²⁴ Si s'a dus vestea despre el în toată Siria; și aduceau la Dânsul pe toți neputințioși, cari erau cuprinși de felurite boale și chinuri, și pe îndrăcini, și pe lunătici, și pe slăbănoși, și i vindeca. ²⁵ Si urmău după Dânsul mulțimi multe din Galileea, din Decapolia, din Ierusalim, din Iudeea și de peste Iordan.

CAP. 5, 6 și 7.

¹ Si văzând Iisus mulțimile, s'a suit în munte și dacă a șezut, au venit la Dânsul ucenii lui; ² iară El deschizându-și gura, îl învăță, zicând: „³ Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este Impărăția cerurilor. ⁴ Fericiți cei plâng, că aceia se vor măngăla. ⁵ Fericiți cel blâzni, că aceia vor moșteni pământul. ⁶ Fericiți cei ce flămânzesc și însățează de dreptate, că aceia se vor sătură. ⁷ Fericiți cei milostivi, că aceia se vor mișui. ⁸ Fericiți cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. ⁹ Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiilui Dumnezeu se vor chiama. ¹⁰ Fericiți cei izgoniți pentru dreptate, că a lor este Impărăția cerurilor. ¹¹ Fericiți veți fi și voi când veți fi ocărăși și prigoniși și în tot felul grăji de râu, pe nedreptul, pentru Mine. ¹² Bucurați-vă și vă veseliți, că plăta voastră multă este în ceruri, căci aşă au prigonit și pe prooroci, cari au fost înainte de voi,

¹³ „Voi sunteți sarea pământului. Dar dacă sarea și va pierde tăria, cu ce se va sără ea? De nimic nu mai e bună, decât să se arunce afară, ca să fie călcată de oameni.

¹⁴ „Voi sunteți lumina lumii. Cetatea, care este așezată pe vârf de munte, nu poate să se ascundă; ¹⁵ și lumânarea aprinzându-se, nu se pune sub vas, ci în sfeșnic și luminează tuturor celor din casă. ¹⁶ Așă să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă ei faptele voastre cele bune, și să slăvească pe Tatăl vostru cel cereșc.

¹⁷ „Să nu credeți că am venit să stric legea sau prooroci; n'am venit să stric, ci să plinesc. ¹⁸ Căci adevărul vă grăesc: până va trece celul și pământul, nici un punct sau o virgulă din lege nu va trece până se vor împlini toate. ¹⁹ Deci, cel ce va strică vreuna din aceste porunci mai mic și va învăță așă pe oameni, acela mai mic se va chiama în impărăția cerurilor; iar celce va împlini și va învăță și pe alții să le împlinească, acela mare se va chiama întru impărăția cerurilor. ²⁰ Căci vă spun: dacă dreptatea voastră nu va întrece pe a cărturărilor și a fariseilor, nu veți intra în impărăția cerurilor.

²¹ „Ați auzit că s'a zis celor dedemult: Să nu ucizi; iar celce va ucide, va fi vinovat de dat judecății (Ez. XX, 13) ²² Eu însă vă zic, că tot celce se mânie pe fratele său degeaba, va fi vinovat de dat judecății; iar celce va zice fratelu său: netrebnicule, va fi vinovat de dat soborului; iar celce'i va zice: nebunule, va fi vinovat de dat gheenei focului. ²³ Deci, deții vei aduce darul tău la altar, și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta,

²⁴ lasă darul tău acolo, la altar, și du-te de te împacă mai întâiu cu fratele tău și apoi vină de-ță adă darul tău. ²⁵ Impacă-te cu protivnicul tău curând, căt ești încă pe cale cu el, ca nu cumva protivnicul să te dea judecătorului; iar judecătorul să te dea slujitorului, ca să te arunce în temniță; căci adevarul își spun: nu vei ești deacolo, până nu vei da și cel din urmă bănuț.

²⁶ „Ați auzit că s'a zis celor dedemult: Să nu faci desfrânare! (Ez. XX, 14) ²⁷ Eu însă vă zic, că tot celce se uită la femeea cu poftă, acela a și făcut desfrânare cu ea în inima sa. ²⁸ Deci, de te smintește ochiul tău drept, scoate-l și l-aruncă, căci e mai bine pentru tine să piară unul din membrele tale, decât tot corpul tău să fie aruncat în gheena. ²⁹ Să de te smintește mâna ta dreaptă, tae-o și-o aruncă dela tine, căci e mai bine pentru tine să piară unul din membrele tale, decât tot corpul tău să fie aruncat în gheena.

³⁰ „Deasemenea s'a zis, că de se va despărți cinea de femeea sa, să-i dea ei carte de despărțenie. (Deut. XXIV, 1). ³¹ Eu însă vă zic: Cel ce se despărțește de femeia sa, fără pricina de desfrânare, acela li dă ei prilej să facă desfrânare; și cel ce la pe cea despărțită, acela face desfrânare.

³² „Să iarăși ați auzit, că s'a zis celor dedemult: Să nu-ți calcă jurământul, ci să împlinești înaintea Domnului juruințele tale! (Lev. XIX, 12). ³³ Eu însă vă zic: să nu vă jurați deloc, nici pe cer, pentru că este scaunul lui Dumnezeu; ³⁴ nici pe pământ, pentru că este asternut picioarelor Lui; nici pe Ierusalim, pentru că este cestatea împăratului celui mare; ³⁵ nici pe capul vostru să nu vă jurați, pentru că nu puteți face nici un fir de păr alb sau negru; ³⁶ ci să fie cuvântul

tul vostru: da, da; și nu, nu; iar ce este mai mult decât atâtă, e dela cel rău.

³⁷ „Să ați mai auzit că s'a zis: Ochiul pentru ochiu și dintre pentru dintre. (Ez. XXI, 24). ³⁸ Eu însă vă zic: nu vă împotriviți celui rău; ci celuice te lovește peste o brațul drept întoarce-l și pe celalalt; ³⁹ și celuice vоеște să se judece cu tine, ca să-ți ia haina, dă-i și camasa; ⁴⁰ și de te va sili cineva să mergi cu el o milă de loc, mergi cu dânsul două. Celuice cere dela tine, dă-i, și celuice vrea să se imprumute dela tine, nu-i întoarce spatele.

⁴¹ „Ați auzit că s'a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău! (Lev. XIX, 17). ⁴² Eu însă vă zic: iubiți pe vrăjmașul vostru, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celorce vă urăsc și vă rugați pentru ceice vă nedreptătesc și vă prigonesc, ⁴³ că să fiți fiii Tatălui vostru, Care este în ceruri; căci El poruncește soarelui Său să răsără și peste cei răi și peste cei buni, și dă ploaie și peste cel drept și peste cei nedrepti. ⁴⁴ Căci de iubiți pe cei ce vă iubesc, ce plată vi se cuvine? Au nu fac tot aşa și vameșii? ⁴⁵ Să de urați sănătate numai fraților voștri, ce lucru mare faceți? Au nu și păgânii fac aşa? ⁴⁶ Deci, fiii desăvârșiti, precum este desăvârșit Tatăl vostru cel cresc”.

6. ¹ „Luati sama, să nu faceți milostenia voastră înaintea oamenilor, ca să fiți văzuți de ei, căci atunci nu veți avea nici o plată dela Tatăl vostru cel cresc. ² Deci, când faci milostenie, nu trâmbiță înaintea ta, cum fac fățurnicii în adunări și pe uliți, ca să-i laude oamenii; adevărul vă spun, că prin aceasta și-au și luat plata lor. ³ Tu însă când faci milostenie, să nu știe stânga ce face dreapta ta,

⁴ aşă ca milostenia ta să fie făcută în ascuns, și Tatăl tău, Care vede cele ascunse, își va răsplăti la arătare.

⁵ „Să când te rogi, nu fii ca fățurnicii, cărora le place să se opreasă și să se roage în adunări și pe la răspântile ulițelor, ca să se arate oamenilor; adevărul vă spun, că își iau plata *prin aceasta*. ⁶ Tu însă, când te rogi, intră în odaia ta și închizându-ți ușa, roagă-te Tatălui tău în ascuns, și Tatăl tău, cel ce vede cele ascunse, își va răsplăti la arătare. ⁷ Iar când vă rugați, nu grăbiți multe ca păgânii, cări socot, că prin mulțimea vorbelor vor fi auziți. ⁸ Să nu vă asemănați acestora, căci știe Tatăl vostru de ce aveți nevoie mai înainte de a'l cere voi. ⁹ Să vă rugați însă aşă:

„Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfînțește-nă numele Tău; ¹⁰ vie împărăția Ta; facă-se voea Ta precum în cer și pe pământ; ¹¹ pânea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi; ¹² și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșililor noștri; ¹³ și nu ne duce pre noi în ișpită, ci ne izbăvește de cel viclean; că a Ta este împărăția și puterea și slava în veci. Amin.

¹⁴ „Căci de veți ierta oamenilor greșalele lor, și Tatăl vostru cel ceresc vă va ierta *greșalele voastre*. ¹⁵ Iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru cel ceresc nu vă va ierta greșalele voastre.

¹⁶ „Deasemenea când postați, nu fiți trăși, ca fățurnicii; căci aceștia își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postești. Adevărul vă spun, că *prin aceasta* își iau plata lor. ¹⁷ Tu însă când postești, unge-ți capul și spală-ți față, ¹⁸ ca să nu te arăți

oamenilor că postești, ci numai Tatălui tău, celuice și în ascuns este de față, și Tatăl tău, Cel ce vede cele ascunse, își va răsplăti la arătare.

¹⁹ „Nu vă adunați comori *alcea* pe pământ, unde molia și rugina le strică, și unde furii le sapă și le fură; ²⁰ ci vă ajunăti comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, și unde furii nu le sapă, nici le fură. ²¹ Căci unde-i comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.

²² „Luminătorul trupului este ochiul. Deci, dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi lumenat; ²³ iar dacă ochiul tău va fi rău, tot trupul va fi întunecat. Așă dară, dacă lumina, care e în tine, este întuneric, atunci căt e întunericul?

²⁴ „Nimic nu poate sluji la doi domni, pentru că sau pe unul va ură și pe altul va iubi, sau de unul se va țineă și de altul nu va griji: nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui mamona.

²⁵ „De aceea vă zic: nu vă îngrijorați pentru viața voastră, ce veți mânca și ce veți bea, nici pentru trupul vostru, cu ce vă veți îmbrăca. Au nu este mai însemnată viața decât hrana, și trupul decât halna? ²⁶ Priviți la paserile cerului: ele nici nu sună, nici nu seceră, nici nu adună în grădina, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Dar oare nu sunteți voi mai de samă decât acestea? ²⁷ Și apoi care din voi îngrijindu-se, poate să adaogetă sătura sa măcar un cot? ²⁸ Și de haină la ce să vă îngrijorați? Priviți crinii câmpului cum cresc! Ei nu se osteneșc, nici nu tore, ²⁹ dar drept vă spun, că nici Solomon în toată slava lui, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei. ³⁰ Dacă însă pe iarbă câmpului, care astăzi este și mâne se aruncă în cupitor,

Dumnezeu o imbracă aşă, apoi cu cât mai vârtos pe voi, puțin credincioșilor? ¹¹ Deci, să nu vă îngrijorați nici să ziceți: ce vom mânca sau ce vom bea, sau cu ce ne vom imbrăca? ¹² Pentru că toate acestea le căută păgânii, și pentru că Tatăl vostru cel care cresc știe că aveți trebuință de toate acestea. ¹³ Căutați însă mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate acestea se vor adaoge vouă. ¹⁴ Nu vă îngrijorați dară pentru ziua de mâine, căci ziua de mâine singură se va îngriji de sine. Ajunge *fiecarei* zile grija ei.

^{7.} ¹ „Nu judecați, ca să nu fiți judecați! ² Căci cu ce judecată veți judeca, cu *acea* veți fi judecați; și cu ce măsură veți măsură cu *aceea* vi se va măsură și vouă. ³ Pentru că vezi pămul din ochiul fratelui tău, iar bârna din ochiul tău nu o simți? ⁴ Sau cum vei zice fratelui tău: lasă-mă să-ți scoți pămul din ochiu, când tu ai în ochiu o bârnă? ⁵ Fă-tărnice, scoate întâi bârna din ochiul tău, și atunci vei vedea să scoți pămul din ochiul fratelui tău!

„Nu dați cele sfinte cainilor, și mărgăritarele voastre nu le aruncați înaintea porcilor, ca nu cumvă să le calce în picioare și întorcându-se, să vă rupă.

⁷ „Cereți și vi se va da; căutați și veți află; bateți și vi se va deschide: ⁸ Căci tot cincisprezece cere, iată; și cincisprezece căută află, și celuice bate și se deschide. ⁹ Este oare între voi un astfel de om, care când fiul său îl-ar cere pâne, și să-l dea piatră? ¹⁰ Sau când îl-ar cere pește, să-l dea șarpe? ¹¹ Deci, dacă voi răi fiind, vă pricepeți să dați fililor voștri daruri bune; apoi cu atât mai vârtos Tatăl vostru cel care cresc va da cele bune celorce cer dela Dânsul.

¹² Așă dară toate căte voi să vă facă vouă oamenii,

face-ți și voi lor asemenea, căci aceasta este legea și proorocil.

¹³ „Intrați pe poarta cea strâmtă, pentru că poarta cea largă și calea cea lată duc la peire, și mulți merg pe dânsele; ¹⁴ iar poarta vietii este strâmtă și calea ce duce la ea ingustă, și puțini le află.

¹⁵ „Păziți-vă de proorocii mincinoși, cari vin la voi imbrăcați în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori. ¹⁶ După roadele lor îl veți cunoaște. Au doar se culeg struguri din spinii, sau smochine din ciulini? ¹⁷ Așă, tot pomul bun face roade bune, iar pomul rău dă roade rele. ¹⁸ Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune. ¹⁹ Tot pomul, care nu face roade bune, se tăie și se aruncă în foc. ²⁰ Deci, după roadele lor îl veți cunoaște.

²¹ „Nu tot celce-Mi zice: Doamne, Doamne! va intră în împărăția cerurilor, ci celce face voea Tatălui Meu. Care este în ceruri. ²² Multă imi vor zice în ziua aceia: Doamne, Doamne, oare nu în numele Tău am proorocit? Oare nu în numele Tău draci am izgonit? Si oare n'am făcut noi multime de minuni în numele Tău? ²³ Si atuncea le voi spune: Niciodată nu v'am cunoscut; duceți-vă dela Mine, celice faceți fărădelegea!

²⁴ „Deci, pe tot celce aude aceste cuvinte ale Mele și le împlinește, îl voi asemănă cu omul înțelept, care și-a zidit casa pe piatră; ²⁵ și când a căzut ploae, și s'au revărsat râurile, și au suflat vânturile, și s'au pornit spre casa aceea, ea n'a căzut, pentru că era întemeiată pe piatră. ²⁶ Iar tot celce aude aceste cuvinte ale Mele și nu le împlinește, se va asemănă omului nesocotit, care și-a

zidit casa sa pe nisip; ⁷ și când a căzut ploae, și s'au revărsat râurile, și au suflat vânturile, și s'au pornit spre casa aceea, ea a căzut, și a fost cădereea ei mare“.

⁸ Și dupăce a sfârșit Iisus cuvântarea aceasta, se miră poporul de învățatura Lui, ⁹ căci El îi învăță, ca unul ce avea putere, iar nu ca fariseii și cărturarii.

CAP. 8.

¹ Și pogorându-se El din munte, urmat de mulți de popor, ² iată, s'a apropiat un lepros, și închinându-se Lui, a zis: „Doamne, de vei voi, poti să mă curățești!“ ³ Și intinzându-și Iisus mâna, S'a atins de dânsul și a zis: „Vroesc, curățește-te!“ ⁴ Și iatădătă s'a curățit lepra de pe el. ⁵ Și Iisus i-a zis: „Iâ sama, să nu spui nimănul, ci mergi de te arată preotului, și du darul ce a poruncit Moisi, spre încredințarea lor de vindecarea ta.“

⁶ Iar dacă a intrat Iisus în Capernaum, a venit la El un sutaș și l-a rugat și a zis: ⁷ „Doamne, slujitorul meu zace acasă paralizat și se chinuște cumplit.“ ⁸ Și Iisus i-a zis: „Vol veni să-l vindec.“ ⁹ Iar sutașul răspunzând, a zis: „Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperemântul meu, ci zî numai un cuvânt și se va însănătoșă slujitorul meu. ¹⁰ Căci și eu sunt om sub stăpânire, și am sub mine ostăși, și zic uouia: „vină“, și vine, iar altuia: „du-te“, și se duce: și slujitorului meu „fă cutare“, și face.“ ¹¹ Și auzină acestea Iisus, s'a mirat și a zis către cei care veneau după Dânsul: „Adevărul vă grăesc, nici în Israîl n'am aflat atâtă credință; ¹² dară vă

spun, că mulți vor veni dela răsărit și dela apus, și vor prânzi cu Avraam și cu Isaac și cu Iacob în împărăția cerurilor; ¹³ iar fiili împărăției vor fi aruncați în întunericul cel deafără; acolo va fi plânset și scrâșire de dinți.“ ¹⁴ Iar sutașului i-a zis Iisus: „Du-te, și să tă fie după credința ta!“ Și s'a vindecat slujitorul lui în ceasul acela.

¹⁵ Venind apoi Iisus în casa lui Petru, a văzut pe soacra acestuia zăcând de friguri; ¹⁶ și S'a atins de mâna ei, și au lăsat-o frigurile, și ea s'a sculat și le-a slujit.

¹⁷ Iar dacă s'a făcut sară, au adus la Dânsul mulți de îndrăciști și El a izgonit duhurile cu cuvântul și a vindecat toți bolnavii; ¹⁸ ca să se plinească ceeace s'a spus prin proorocul Isaiă, care zice: „Acesta a luat asupra Sa neputințele noastre și boalele noastre le-a purtat“ (Is. LIII, 4).

¹⁹ Văzând însă Iisus împrejurul Său gloate multe, a poruncit ucenicilor săl să treacă deceeaparte.

²⁰ Atuncea s'a apropiat un cărturar și a zis: „Învățătorule, eu Te voi urmă orunde vei merge!“

²¹ Și Iisus i-a zis: „Vulpile au vizunii și paserile cerului cuiburi, iar Fiul omului n'are unde să-și piece capul.“ ²² Iar altul din ucenicii Lui i-a zis: „Doamne, dă-mi vœu să mă duc mai întâi să îngrop pe tatăl meu!“ ²³ Iisus însăși a răspuns: „Vină după mine și lasă pe morții să-și îngroze pe morții lor!“

²⁴ După aceea Iisus s'a suit în lunte, urmat de ucenicii Lui. ²⁵ Și iată s'a stârnit pe marea furtună mare, incât se acoperă luntrea de valuri, și El dormea. ²⁶ Atuncea s'a apropiat ucenicil Lui de Dânsul și deșteptându-L, au zis: „Doamne, mănuște-ne, că pierim!“ ²⁷ Iar El le-a răspuns: „Pentru

ce sănțeți aşă de fricoși, puțin credincioșilor!“ Apoi sculându-se, a certat vântul și marea, și s'a făcut liniste mare.²⁷ Iar oamenii se mirau și ziceau: „Cine este Acesta, că și vântul și marea îl ascultă?“

²⁸ Si ajungând El de ceaparte, în țara Gergesenilor, ²⁹ L-au întâmpinat doi îndrăciți, care ieșiseră din niște morminte și erau aşă de fioroși, că nimenea nu îndrăznea să treacă pe calea aceea.³⁰ Si au inceput aceștia a strigă și a zice: „Ce ai cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aicea înainte de vreme să ne muncești!“³¹ In depărtare însă păștea o turmă mare de porci; ³² și dracii ³³ L-au rugat zicând: „Dacă ne izgonești, trimite-ne în turma cea de porci!“³⁴ Si El le-a zis: „Duceți-vă!“ Si eiind ei din oamenii aceia, au intrat în turma cea de porci și îndată toată turma de porci s'a aruncat de pe mal în marea și s'a înnecat în apă.³⁵ Iar păstorii au fugit, și ajungând în cetate, au povestit toate și cele ce se petrecuseră cu cei îndrăciți.³⁶ Si îndată a eșit toată cetatea întru întâmpinarea lui Iisus, și văzându'L, se rugau să plece din hotarele lor.

CAP. 9.

¹ Atuncea Iisus suindu-se în luntre, a trecut marea înnapoi, și a venit în cetatea Sa. Si lată au adus la Dânsul un om paralizat, întins pe un pat. Si răzând Iisus credința lor, a zis paralizatului: „Îndrăznește, fiule, că și se iartă păcatele!“² Atuncea unii din căturari au zis în sine: „Acesta hulește!“³ Iar Iisus văzând gândurile lor, a zis: „Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? Că ce este mai

lesne: a zice: și se iartă păcatele, sau a zice: scoală și umblă?“ Ca să știi însă, că Fiul omului are putere pe pământ de a iertă păcatele, zice paralizatului: scoală, ia-ți patul și du-te la casa ta!“⁴ Si s'a sculat bolnavul și și-a luat patul și s'a dus la casa sa.⁵ Iar poporul văzând aceasta, se miră și slăvește pe Dumnezeu. Care a dat o putere ca aceasta oamenilor.

⁶ Si trecând Iisus de acolo, a văzut șezând la vamă un om, care se numea Mateiu, și-i-a zis: „Urmează-Mi!“ Si acela s'a sculat și-l-a urmat.

⁷ Si dacă S'a așezat Iisus la masă, în casă la acest om, mulți vameși și păcătoși au venit și au șezut la masă cu Dânsul și cu ucenicii Lui.⁸ Si văzând aceasta farisei, au zis către ucenicii Lui: „Pentruce Invățătorul vostru mânâncă și beă cu păcătoșii?“⁹ Iar Iisus auzind aceasta, le-a zis: „Nu cei sănătoși, ci cei bolnavi au trebuință de doftor.¹⁰ Mergeți deci și înțelegeți, ce însemnează cuvintele: „milă voesc, iar nu jertfă“. Căci n'am venit să chem la pocăință pe cei drepti, ci pe cei păcătoși.“ (Os. VI, 6).

¹¹ Atuncea au venit la Dânsul ucenicii lui Ioan și au zis: „Pentruce noi și fariseii postim adesea, iar ucenicii Tăi nu postesc?“¹² Si Iisus le-a răspuns: „Pot oare nuntașii să jelească, cătă vreme este mirele cu dânsii? Dar va veni vremea, când se va luă mirele dela dânsii, și atuncea vor posta.¹³ Nimene nu pune petec de pânză nouă la haină veche, căci pânza cea nouă trage de cea veche și spărtura se face mai mare.¹⁴ Deasemenea nu se pune vin nou în burduf vechi; iar de se pune, se sparge burduful, și se pierde și vinul și burduful;

Ci vinul nou se pune în burduf nou și se păstrează și unul și altul.“

¹⁸ Si pe când li grăeă El acestea, a venit la Dânsul o căpeneie, și închinându-l-se, a zis: „Filca mea a murit acum; vină deci de-^{ți}! pune mâna pe ea și va invieă.“ ¹⁹ Si sculându-se Iisus, s'a dus după dânsul cu ucenicii Lui.

²⁰ Si iată o femeie, care de doisprezece ani pătmieă de curgere de sânge, apropiindu-se pelaspate, s'a atins de poala hainei Lui; ²¹ pentrucă zicea în sine: „Numai de mă voi atinge de haina Lui, mă voi vindecă“. ²² Iar Iisus intorcându-Se și văzându-o, a zis: „Indrăznește, filcă, credința ta te-a mântuit!“ Si s'a vindecat femeea din ceasul acela.

²³ Si dacă a sosit Iisus la casa căpeneiei și a văzut lăutarii și mulțimea turburată, ²⁴ le-a zis: „Ieșiți afară, căci fata n'a murit, ci doarme!“ ²⁵ Aceia însă rădeau de Dânsul. Dar după mulțimea a fost scoasă afară, Iisus iotrând, a luat fata de mâna și aceasta s'a sculat. ²⁶ Si s'a lățit vestea despre aceasta în tot ținutul acela.

²⁷ După ce a plecat Iisus deacolo, iată veneau în urma Lui doi orbi, cari strigau și ziceau: „Miluște-ne pre noi, Fiul lui David!“ ²⁸ Iar dacă a intrat El în casă, orbii s'au apropiat de Dânsul; și Iisus le-a zis: „Credeți că pot Eu să fac aceasta?“ Si ei au zis către Dânsul: „Da, Doamne!“ ²⁹ Atunci El S'a atins de ochii lor și a zis: „Fie vouă după credința voastră!“ ³⁰ Si s'au deschis ochii lor. Si Iisus le-a poruncit cu asprime: „Luăți sama, să nu afle de aceasta nimene!“ ³¹ Iar ei eşind, și au vestit în tot ținutul acela.

³² Si după ce au plecat aceia, au adus la Dân-

sul un om mut și îndrăcit; ³³ și dacă a fost scos dracul, a inceput mutul a grăi, iar gloatele se mirau și ziceau: „Niciodată nu s'a văzut una ca asta în Israîl!“ ³⁴ Fariseii însă ziceau: „Cu Domnul dracilor scoate El dracii“.

³⁵ Deci a umblat Iisus în toate părțile prin orașe și prin sate, învățând prin adunările lor, propovînd Evanghelia Impăratiei și vindecând toată boala și neputința în popor. ³⁶ Si văzând mulțimile de oameni, îl S'a făcut milă de ei, că erau necăjiți și răspipiti, ca niște oi ce nu au păstor. ³⁷ Atunci a zis către ucenicii Săi: „Saceriș este mult, iar lucrătoril suiat pușini! Rugați dară pe stăpânul secerișului, să trimită lucrători la secerișul său!“

CAP. 10.

¹ Si chemând pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere, ca să izgonească duhurile necurate și să tămăduiască toată boala și toată neputința.

² Iar numele celor doisprezece apostoli sunt acestea: Cel dintâi este Simon, numit Petru, și Andrei frațele lui; Iacob al lui Zevedeu și Ioan, frații lui; ³ Filip și Vartolomei; Toma și Mateiu vameșul; Iacob al lui Alfeu și Levl, numit și Tadeu; ⁴ Simion Cananianul și Iuda Iscarioteanul, care în urmă l'a și vândut pe Iisus.

⁵ Pe acești doisprezece i-a trimis Iisus, povătuindu-i și zicându-li: „La pagâni să nu vă duceți și în cetate samarineană să nu intrați; ⁶ ci duceți-vă mai cu samă la oile cele pierdute ale caselor lui Israîl. ⁷ Si pe unde veți merge, propoveduți și spuneți, că s'a apropiat impăratia cerurilor, ⁸ Pe ce

bolnavi vindecați, pe cei leproși curățați, pe cei morți inviați, dracii izgoniți;¹ și dar ați luat, în dar să dați!² Să nu luați nici aur, nici argint, nici aramă la brâile voastre,³ nici traistă de drum, nici două haine, nici încălțăminte, nici toiac, căci vrednic este lucrătorul de hrana să.⁴ Și în orice sat sau cetate veți intră, cercetați cine-i în ea vrednic, și la acela să găzduiți până veți pleca.⁵ Și întrând în casă, să-i urați și să ziceți: Pace casei acestea.⁶ Și de vă fi casa aceea vrednică, pacea ce l-ați urat va veni peste dânsa; iar de nu va fi vrednică, pacea ce l-ați urat se va întoarce la voi.⁷ Dacă însă nu vă va primi cineva, sau nu va asculta cuvintele voastre, atunci ieșind din casa sau din cetatea aceea, să scuturăți praful de pe picioarele voastre.⁸ Adevărul vă spune, că în ziua judecății mai bine va fi de Sodoma și de Gomora decât de cetatea aceea.

¹⁶ „lată Eu vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor; fiți dară înțelegeți ca șerpil și nevinovații ca porumbelii.¹⁷ Păziți-vă însă de oaieșii, căci vă vor da judecății, și în adunările lor vă vor bate;¹⁸ Ba vă vor duce pentru Mine și înaintea domniților și a regilor, ca mărturii ale Mele înaintea lor și a păgânilor.¹⁹ Dar când vă vor da, nu vă grijați cum sau ce veți răspunde; căci în ceasul acela vă se va da ce trebuie să grăbiți.²⁰ Căci, nu veți grăbi voi, ci duhul Tatălui vostru va grăbi prin voi.²¹ Și va da la moarte frate pe frate și tată pe fiu; și se vor rădica copiii asupra părinților și-i vor omorâ.²² Și veți fi urați de toți pentru numele Meu; însă celțe va răbdă până în sfârșit, acela se va mantuji.

²³ „Iar când vă vor alunga dintr-o cetate, fugiți în alta; căci adevărul vă grăesc: nu veți isprăvi de străbătut toate cetățile lui Israîl, până va veni Fiul Omului.²⁴ Nu este ucenic mai presus de dascălul său, nici slugă mai presus de stăpânul său:²⁵ ajunge ucenicul să fie ca dascălul său și slugul să fie ca stăpânul său. Dacă pe stăpânul casei l-au numit belzebut, apoi, cu cât mai vârtoș pe casnicii lui?²⁶ Deci, să nu vă temeți de dânsii, căci nu este nimic ascuns, care să nu se descopere, și tăinuit, care să nu se vădească.²⁷ Ceeace vă grăesc Eu la întuneric, să spuneti la lumină; și ce auziți spunându-vi-se la ureche, propoveduți de pe acoperișuri.²⁸ Și să nu vă temeți de ceice ucid trupul, iar sufletul nu-l pot ucide; ci să vă temeți mai vârtoș de Acela, Care poate să piardă și sufletul și trupul în gheena.²⁹ Au nu se vând două păsărele pe un ban? Și nici una din ele nu cade jos fără să știe Tatăl vostru.³⁰ Ai voștri însă și perii capului sunt toți numărăți.³¹ De aceea nu vă temeți, căci voi sunteți cu mult mai buni decât niște păsărele.

³² „Deci, pe tot celce Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și eu înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri;³³ iar de celce se va lepăda de mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și eu înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.³⁴ Să nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ: n'am venit să aduc pace, ci sabie; căci am venit să despărțe pe om de tatăl său, și pe fiică de mama sa, și pe noră de soacra sa.³⁵ Și vrăjmașii omului sunt casnicii lui.³⁶ Celțe iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine,

acela nu este vrednic de Mine; și celce iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe Mine, acela nu este vrednic de Mine;³⁷ și celce nu-și lă crucea să-Mi urmeze Mie, acela nu este vrednic de Mine.³⁸ Celce și păzește sufletul său, îl va pierde; iar celce și pierde sufletul său pentru Mine, îl va află.³⁹ Celce vă primește pe voi, pe Mine mă primește; iar celce Mă primește pe Mine, primește pe Celce M'a trimis pe Mine.⁴⁰ Celce primește prooroc în nume de prooroc, plată de prooroc va luă; și cel ce primește drept, în nume de drept, plată de drept va luă.⁴¹ Si celce adapă pe unul din acești mai mici, fie și numai cu un pahar de apă rece, în nume de ucenic, adevărul vă spun, nu-și va pierde plata sa.⁴²

CAP. 11.

¹ Si dupăce a sfârșit Iisus de dat invățături celor doisprezece ucenici ai Săi, S'a dus deacolo să învețe și să propoveduască prin cetățile lor.

² Si auzind Ioan din inchisoare de faptele lui Hristos, a trimis pe doi din ucenicii săi, să-l zică: ³ „Tu ești cel ce trebuie să vină, sau să așteptăm pe altul?”⁴ Si răspunzind Iisus, le-a zis: „Duceți-vă și spuncăt lui Ioan celece auziți și vedeti: ⁵ orbii văd și ologii umblă, leproșii se curăță și surzii aud; morții invie și săracii binevestesc. ⁶ Si ferice de celce nu se va sminti de Mine!”⁵

⁷ Iar dacă s'a dus aceștia, Iisus a început a grăi poporului de Ioan, zicând: „Ce ati eșit să vedeti în pustie? Au trestie bătută de vânt? Sau ce ati eșit să vedeti? Oare om imbrăcat în haine

moi? Iată, ceice poartă haine moi suat în curțile impăraștilor. ⁹ Atunci ce-ați ieșit să vedeti? Au prooroc? Adevărul vă grăesc, și mai mult decât prooroc! ¹⁰ Căci el este acela, despre care s'a scris: Iată Eu trimit pe ingerul Meu înaintea feții Tale, care va pregăti calea Ta înaintea Ta. (Mal. III, 1). ¹¹ Drept vă spun: dintre cei născuți din femei nu s'a ridicat *niciunul* mai mare decât Ioan Botezătorul; însă cel mai mic intru impărtăția cerurilor este mai mare decât el.

¹² „Si din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, împărtăția cerurilor se ia cu sila și ceice se silesc, aceia o răpesc. ¹³ Căci toți proorocii și legea au proorocit pânăla Ioan. ¹⁴ Si de voiți să primiți, el este Ilie, celce trebuie să vie, ¹⁵ Cine are urechi de auzit, să audă! ¹⁶ Dar cu cine voi asemănă neamul acesta? El se asemănă cu copiii cari stau pe uliță și strigând către tovarășii lor, le zic: ¹⁷ v'am zis din fluer, și n'ați jucat; de jale v'am cântat și n'ați plâns. ¹⁸ Căci a venit Ioan nemâncând și nebând, și zic: are drac! ¹⁹ A venit *apoi* Fiul omului, care mânâncă și bea, și zic: iată omul, căruia-i place să mânânce și să bea vin, prietenul vameșilor și al păcătoșilor. Si înțelepciunea a fost îndreptățită de fiili săi”.

²⁰ Atunci a început Iisus a instruia cetățile, în care se arătaseră mai mult puterile Sale, pentru că nu s'a pocăit: ²¹ „Vai ție, Horazine! Vai ție, Betsaido! Căci de săr fi arătat în Tir și în Sidon puterile care s'a arătat în voi, demult imbrăcându-se în sac și cenușă, s'ar fi pocăit. ²² Dar vă spun: Tirului și Sidonului li va fi mai bine în ziua judecăței decât vouă. ²³ Si tu, Capernaume, celce

te-ai înălțat până la cer, până iad te vei pogori; căci de săr și făcut în Sodoma puterile care s'au făcut în tine, ar fi rămas până în ziua de astăzi.
²⁴ Dară vă spun, că pământului Sodomei îl va fi mai bine în ziua judecății decât tine.

²⁵ În vremea aceea urmând Iisus să vorbească, a zis: „Slăvescă-Te pre Tine, Părinte și Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cel înțelept și priceput și le-ai descoperit pruncilor. ²⁶ Da, Părinte, căci aşa ai binevoit Tu. ²⁷ Toate îmi sunt date Mie de Tatăl Meu și nimenea nu cunoaște pe Fiul, decât numai Tatăl; nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimeni, decât numai Fiul și acela, cătăruia voește Fiul să-l descopere. ²⁸ Veniți la Mine toți cei osteneți și împovărați și eu vă voi odihni. ²⁹ Luăți jugul Meu asupra voastră și vă învățați dela Mine, căci sunt bland și smerit cu înțima, și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre; ³⁰ căci jugul meu este bun și sarcina mea ușoară.”

CAP. 12.

¹ În vremea aceea, a trecut Iisus într-o sămbăta prin sămături, iar ucenicii Lui au flămânzit și au inceput a rupe spice și a mânca. ² Farisei însă văzind aceasta, au zis către Dânsul: „Iată ucenicii tăi fac ceeace nu se cade a face sămbăta.” ³ Iară El le-a zis: „Oare n'ați citit ce a făcut David, când a flămânzit el și ce-i cu dânsul? ⁴ Cum au intrat în casa lui Dumnezeu și au mâncaț pâinile punerii înainte, care nu erau îngăduiți să le mânance nici lui, nici celorce erau cu dânsul, ci numai preoților? ⁵ Sau n'ați citit în lege că sămbăta preoții în bis-

rică desleagă sămbăta, și nu sunt vinovați? ⁶ Vă spun însă, că alcea se află Acela, Care e mai mare decât biserică. ⁷ De ați ști ce însemnează *cuvintele*: „milă voesc, iar nu jertfă,” n'ați osândi pe niște nevinovați. (Os. VI, 6). ⁸ Căci Fiul omului este stăpân și al Sâmbetei”.

⁹ „Să treceți de acolo, a intrat în sinagoga lor. ¹⁰ Și iată era acolo un om, care avea o mâna uscată. ¹¹ Și Iudei, ca să aibă prilej să-L învinuiască, L'au întrebat: „Se cuvine oare sămbăta a vindeca?” ¹² El însă le-a zis: „Cine e omul acela - între voi, care de-ar avea o oale și ar cădea sămbăta într-o groapă, n'ar scoate-o? ¹³ Dar cu cât e mai de preț omul decât oaea. Deci, se cuvine sămbăta a face bine”. ¹⁴ Atunci a zis către omul acela: „Intinde-ți mâna!”. ¹⁵ Și el a întins-o, și s'a făcut sănătoasă, ca și ceialaltă.

¹⁶ „Iar farisei, eşind, au făcut sfat împotriva lui Iisus, cum l'ar pierde. Iisus însă știind, S'a dus de acolo; ¹⁷ și l'-au urmat gloate multe, și El i-a vindecat pe toți, ¹⁸ și le-a poruncit ca să nu'L facă cunoscut; ¹⁹ ca să se plinească ceeace s'a spus prin proorocul Isai, care zice: ²⁰ „Iată Pruncul Meu, pe care L'am ales; Iubilul Meu, spre care e îndreptată bunăvoiețea sufletului Meu. Pune-voi Duhul Meu peste El și va vesti popoarelor dreptatea; ²¹ nu se va împotrivă, nici nu va strigă, și nimenea nu va auzi glasul lui pe ulițe. ²² Trestia frântă nu o va sfărăma și fitilul aprins nu'l va stinge, până va dobandi izbânda dreptății; ²³ și națiile vor nădăjdui în numele Lui.” (Is. XLII, 1-4).

²⁴ Atuncea au adus la Dânsul un îndrăcit, orb și mut, și l'-a vindecat, încât cel orb și mut a înce-

put a grăi și a vedeā; ²³ și toate gloatele se mirau și ziceau: „Oare nu cumvă e acesta fiul lui David?“ ²⁴ Iar fariseii auzind această, ziceau: „Acesta nu scoate dracii, decât cu puterea lui Belzebut, domnul dracilor.“ ²⁵ Iisus însă știind gândurile lor, le-a zis: „Toată împărăția, care se desbină înăuntru său, se pustiește; și toată cetatea sau casa, care se desbină înăuntru său, nu durează. ²⁶ Și dacă satană izgonește pe satană, atunci el s'a desbinat în sine; cum va putea dară să dureze împărăția lui? ²⁷ Și dacă Eu izgonesc dracii cu puterea lui Belzebut, atunci fiți voștrii cu acui putere îl izgonesc? De aceea el vă vor fi judecători. ²⁸ Iar dacă Eu izgonesc dracii cu Duhul lui Dumnezeu, atunci negreșit a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu. ²⁹ Sau cum va putea cineva să intre în casa unui puternic și să-i râpească lucrurile, de nu va legă mai întâi pe cel puternic și numai atunci să-i prade casa? ³⁰ Cine nu iu' cu Mine, acela i impotriva Mea, și cine nu adună cu Mine, acela răspiește. ³¹ De aceea vă spun: orce păcat și orce hulă se va iertă oamenilor, iar hula împotriva Duhului Sfânt nu se va iertă oamenilor. ³² Deci, de va rosti cineva cuvânt împotriva Fiului omului, i se va iertă; iar de va rosti cineva cuvânt împotriva Duhului Sfânt, nu i se va iertă nici în veacul de acum, nici în cel viitor. ³³ Sau zicești că pomul e bun, și e bună și roada lui; sau zicești că pomul e rău, și e rea și roada lui; căci după roadă se cunoaște pomul. ³⁴ Pui de viperă, cum ați putea voi să grăbiți de bine, răi filnd? Căci din prietenia inimii grăeste gura. ³⁵ Omul bun scoate cele bune din vistieria cea bună a inimii sale; iar omul rău din vistieria cea rea a inimii sale scoate cele

rele. ³⁶ Dar vă spun, că pentru tot cuvântul deșert, ce-l vor rosti oamenii, vor da socoteală în ziua judecății. ³⁷ Căci din cuvintele tale te vei îndreptă, și din cuvintele tale te vei osândi“.

³⁸ Atunceaa auzind unii din cărturari și farisei, au zis: „Invățătorule, am voi să vedem un semn dela Tine.“ ³⁹ Iisus însă le-a răspuns: „Neam viclean și desfrânat caută semn și semn nu i se va dă, decât numai semnul proorocului Ionă; ⁴⁰ căci precum Ionă a fost în pântecele chitului trei zile și trei nopți, aşă și Fiul omului va fi în inima pământului trei zile și trei nopți. ⁴¹ Ninevitenii se vor sculă la judecată cu neamul acesta și l vor osândi, căci aceia s-au pocăit după propoveduirea lui Ionă; aceia însă e Cineva mai mare decât Ionă. ⁴² Regina dela miazăzi se va sculă la judecată cu neamul acesta, și l va osândi, căci ea a venit dela marginile pământului să audă înțelepciunea lui Solomon; aceia însă e Cineva mai mare decât Solomon. ⁴³ Când duhul cel necurat iesă din om, umbără prin locuri fără de apă, căutând odihnu și nu găsește. ⁴⁴ Atunci zice: mă voi întoarce la casa mea, deunde am eșit; și venind o găsește deșartă, măturate și grijită. ⁴⁵ Atunci se duce și iă alte șapte duhuri, mai rele decât sine, și intrând, locuesc acolo; și starea din urmă a omului aceluia ajunge să fie mai rea decât cea dintâi. Așă va fi și cu acest neam râu.“

⁴⁶ Dar pecând grăeă El mulțimilor, iată mama și frații Lui stăteau afară, dorind să vorbească cu Dânsul. ⁴⁷ Și cineva l-a spus: „Iată mama ta și frații Tăi stau afară, dorind să grăească cu Tine.“ ⁴⁸ Iar El a răspuns și a zis celui ce-l spusese: „Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei?“ ⁴⁹ Și întinzân-

du-'Şi mâna Sa spre ucenicii Săi, a zis: „lată mama Mea și frații Mei! ⁵⁰ Căci celce va face voia Tatălui Meu celui din cer acela-M este frate, și soră, și mamă.”

CAP. 13.

¹ In ziua aceea, eșind Iisus din casă, a șezut lângă marea; ² și s'au adunat la dânsul gloate multe, încât a trebuit să se sue și să șadă într-o luntre; iar mulțimea a stătut toată pe mal; și le-a grăit multe în pilde, zicând :

³ „Lată a ieșit sămănătorul să samene. ⁴ Si sămânănd el, unele semințe au căzut lângă drum, și au venit paserile și le-au mâncat. ⁵ Iar altele au căzut pe petriș, unde nu era mult pământ, și au răsărit curând, pentrucă nu era pământ adânc. ⁶ Dar răsăring soarele, s'au ofilit, și pentrucă nu aveau rădăcină, s'au uscat. ⁷ Iar altele au căzut în spini și crescând spinii, le-au înecat. ⁸ Iar altele au căzut pe pământ bun, și au adus roadă: una o sută, alta șasezeci, și alta treizeci. ⁹ Cine are urechi de auzit să audă!”

Si apropiindu-se ucenicii Lui, au zis către Dânsul: „Pentruce le grăești în pilde? ¹⁰ Iar El răspunzând, le-a zis: „Pentrucă vouă vă e dat să știți tainele împăraților cerului, iar acelora nu li e dat. ¹¹ Căci celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar celuice nu are, și ce are i se va luă. ¹² Deaceea le grăesc în pilde, pentrucă ei văzind nu văd, și auzind nu aud, nici nu înțeleg; ¹³ și se împlinește cu dânsii proorocia lui Isaia, care zice: cu auzul veți auzi, dar nu veți prîncepe; și cu ochii veți privi, dar nu veți vedea. ¹⁴ Căci s'a invârtoșat inima poporului

acestuia, și urechile lor au surzit, și ochii 'și-i-au închis, ca să nu vadă cu ochii, și să nu audă cu urechile, și să nu priceapă cu inima, ca să nu se întoarcă și să-i vindec. ¹⁵ Dar ferică de ochii voștri, că văd, și de urechile voastre, că aud! ¹⁶ Căci adevărul vă grăesc, că mulți prooroci și drepti au dorit să vadă ce vedeți voi, și n'au văzut, și să audă ce auziți voi, și n'au auzit. ¹⁷ Ascultați acum ce însemnează pilda cu sămănătorul :

¹⁸ „La tot celce ascultă învățătura despre împărația cerurilor și nu o pricepe, vine vicleanul și răpește cele seminante în inima lui; acesta este închipuit prin sămânța cea căzută lângă drum. ¹⁹ Iar cea sămânătă pe locuri pietroase închipuește pe acela, care aude învățătura și o primește îndată cu bucurie; ²⁰ însă n'are rădăcină în sine, ci ține numai o vreme, iar când vine necazul sau prigonirea pentru învățătură, se amintește îndată. ²¹ Iar cea sămânătă în spini închipuește pe acela, care aude învățătura, dară grija veacului acestuia și ademenirea bogăției îndușă învățătura, și rămâne neroditor. ²² Iar cea sămânătă pe pământ bun închipuește pe acela, cari aud învățătura și o pricep; aceștia și sunt roditori și dau: unii o sută, unii șasezeci, iar unii treizeci”.

²³ Apoi le-a pus înainte altă pildă, zicând: Împărația cerurilor se aseamănă cu omul, care a sămânănat sămânță bună în țarina sa; ²⁴ dar când dormea oamenii, a venit vrăjmașul lui și a sămânănat neghine prin grâu și s'a dus. ²⁵ Iar când a răsărit grâul și a făcut rod, atunci s'au arătat și neghinele. ²⁶ Si venind slugile stăpânului casei, l-au zis: Domnule, n'ai sămânănat tu oare sămânță bună în țarina ta? Deunde dară sunt neghinele? ²⁷ Iară El le-a răs-

puns : Un om vrăjmaș a făcut aceasta. Iar slugile i-au zis : voești dară să ne ducem să le plivim ? ²⁹ El însă le-a zis : nu ; ca nu cumva plivind neghinele, să smulgeți împreună cu ele și grâul. ³⁰ Lăsați să crească amândouă împreună până la seceriș ; și în vremea secerișului voi spune secerătorilor : adunați mai întâi neghinele, și le legați snopi, ca să le ardeți ; iar grâul adunați-l în grânarul meu.“

³¹ „Și le-a mai pus înainte și altă pildă, zicând : „Impărăția cerurilor se asemănă cu grâuntele de muștar, pe care luându-l omul, l-a semănat în țarina sa, ³² și căre deși e mai mic decât toate semințele dacă crește, este mai mare decât toate buruenile, și se face copac, aşa că vin paserile cerurui și să adăpostesc în ramurile lui“.

³³ „Și le-a mai spus încă o pildă : „Impărăția cerurilor se asemănă cu aluatul, pe care luându-l femeea, îl punе în trei măsuri de făină, până se dosește totă frământătura“.

³⁴ Toate acestea le-a grăit Iisus gloatelor în pilde și fără pilde nu le grăea. ³⁵ Ca să se plinească cele spuse prin poorocul, care zice : „Deschide-voi în pilde gura mea, și voi spune cele ascunse dela începutul lumii.“ Ps. LXXVII, 2).

³⁶ Atunci Iisus dând drumul gloatelor, a intrat în casă. Și apropiindu-se de el ucenicii Lui, au zis : „Lămurește-ne pilda cu neghinele țarinei!“ ³⁷ Iar El răspunzind, a zis :

„Cel ce a sămănat sămânța cea bună este Fiul omului. ³⁸ Țarina este lumea. Sămânța cea bună sunt fiii impărăției; iar neghinele fișii celui viclean. ³⁹ Vrăjmașul cel ce a sămănat este diavolul. Secerișul este sfârșitul veacului, și secerătorii sunt in-

gerii. ⁴⁰ Deci, cum se adună neghinele și se ard cu foc, aşa va fi la sfârșitul veacului acestuia : ⁴¹ Va trimite Fiul omului pe ingerii Săi și vor adună din impărăția Lui toate smintelele și pe ceice fac fără-delege, ⁴² și-i vor arunca în cuptorul cel de foc ; acolo va fi plâns și scrâsnire de dinți. ⁴³ Atunciădrepți vor străluci ca soarele în impărăția Tatălui lor. Cine are urechi de auzit, să audă !“

⁴⁴ „Și iarăși Impărăția cerurilor este asemenea unei comori, ascunse în țariniă, pe care găsindu-o un om, o tăinuiește, și de bucuria ei, se duce și vine toate căte are, și cumpără țarina aceea,

⁴⁵ „Și iarăși impărăția cerului este asemenea unui neguțitor, care caută mărgăritare bune, și care găsind un mărgăritar de mare preț, ⁴⁶ s'a dus și a vândut toate căte aveă, și l-a cumpărat.

⁴⁷ „Și iarăși impărăția cerului se asemănă cu un năvod, care s'a aruncat în mare și a prins tot felul de pești; ⁴⁸ iar dacă s'a umplut, pescarii l-au tras la mal și șezând ei, au adunat ce a fost bun în vase, iar ce-a fost rău au aruncat afară. ⁴⁹ Așa va fi și la sfârșitul veacului : vor ești ingerii și vor alege pe cei răi dintre cei drepti, ⁵⁰ și-i vor arunca în cuptorul cel de foc ; acolo va fi plâns și scrâsnirea dinților“.

⁵¹ Apoi Iisus l-a întrebat : „Ați înțăles voi oare toate acestea?“ Iar ei l-au răspuns : „Da, Doamne!“ ⁵² Și El le-a zis : „De aceea tot cărturarul, care a invățat impărăția cerurilor, este asemenea unui gospodar, care scoate din camara sa și nouă și vecchi.“

⁵³ După ce a isprăvit Iisus pildele acestea, s'a dus de acolo. ⁵⁴ și venind în patria Sa, invăță pe

oameni în sinagoga lor, încât ei se mirau și ziceau: „De unde are Acestă înțelepciunea și puterile acestea? ⁵⁵ Oare nu-i Acesta feciorul teslarului? Oare mama Lui nu se numește Maria, și frații Lui Iacob și Iosie și Simon și Iuda? ⁵⁶ Si surorile Lui nu sunt ele oare toate la noi? De unde dară are El toate acestea? ⁵⁷ Si se sminteau de El. Iisus însă le-a zis: „Nu este prooroc dispărtuit, decât numai în patria sa și în casa sa.” ⁵⁸ Si n'a făcut acolo mînuni multe din pricina necredinței lor.

CAP. 14.

¹ În vremea aceea a auzit Irod Tetrarhul *) vestea despre Iisus, ² și a zis către slujitorii săi: Acesta-i Ioan Botezătorul; el a inviat din morți și deaceea se fac minuni printreinsul. ³ Căci Irod prințind pe Ioan, îl legase și-l pușese în temniță, pentru Irodiada, femeia lui Filip, fratele său. ⁴ Pentru Ioan îl zicea: „Nu îți se cuvine să o ai de soție!” ⁵ Si Irod ar fi vrut să-l omoare, dar se temuse de popor, că acesta îl avea pe Ioan ca prooroc. ⁶ Dară prăznuindu-se ziua nașterei lui Irod, fata Irodiadei a jucat înaintea oaspeților și a plăcut lui Irod. ⁷ De aceea cu jurământ i-a făgăduit să-i dea orce va cere. ⁸ Ea însă povățuită de mama sa, a zis: „Dă-mi aicea, pe taler, capul lui Ioan Botezătorul. ⁹ Si s'a întristat regele; dar pentru jurământ și pentru ceice ospătau cu dânsul, a poruncit să i se dea; ¹⁰ și a trimis să-i tăe lui Ioan capul în temniță; ¹¹ și s'a

1) Irod acesta era fiul lui Irod cel mare și se numea Tetrarhul, pentru că stăpânea și patra parte din regatul tatălui său.

adus capul lui pe taler și s'a dat fetei, și ea l-a adus mamei sale; ¹² iar ucenicii lui venind, au luat trupul și l-au îngropat; apoi s'au dus de au vestit pe Iisus.

¹³ Si auzind Iisus ce zice Irod de Dânsul, a plecat de acolo cu luntrea la un loc pustiu, ca să fie singur. Gloatele însă de prin orașe auzind de aceasta, s'au dus pe jos după Dânsul. ¹⁴ Si eşind Iisus din luntre, a văzut mulțime de oameni și l'a făcut milă de ei, și le-a vindecat bolnavilor lor. ¹⁵ Iar dacă s'a făcut sără, s'au apropiat de El ucenicii Lui și au zis: „Locul este pustiu și iată e târziu; dă drumul gloatelor, ca să se ducă prin sate să-și cumpere de mâncare.” ¹⁶ Iar Iisus le-a zis: „Nu trebuie să se ducă; dați-le voi de mâncare!“ ¹⁷ Iar ei l-au răspuns: „N'avem aicea decât cinci pâni și doi pești.“ ¹⁸ Si El a zis: „Aduceți-Mi-le aicea!“ ¹⁹ Si după ce a poruncit oamenilor să șadă pe iarbă, a luat cele cinci pâni și cei doi pești și căutând la cer, le-a binecuvântat; apoi frângând pânile, le-a dat ucenicilor, iar ucenicii le-au dat gloatelor. ²⁰ Si au mâncat toți, și s'au săturat, și s'au adunat sfărămăturile ce rămăseseră douăsprezece coșuri pline. ²¹ Iar ceice mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii.

²² Si îndată a silit Iisus pe ucenicii săi să intre în luntre și să treacă înaintea Lui deosepare, până ce va da El drumul gloatelor. ²³ Si dând drumul gloatelor, Iisus S'a suit într'un munte să se roage deosebi; și făcându-se sără, era singur acolo.

²⁴ Iar luntrea cu ucenicii era bântuită de valuri în mijlocul mării, pentru că vântul era dimpotrivă.

²⁵ Iar în strajă a patra din noapte, Iisus a venit la

dânsii, mergând pe marea. ²⁶ Și văzindu'-L uceacii mergând pe marea, s'au spăimântat și au zis că este o nălucă, și de frică au strigat. ²⁷ Iisus însă le-a grăit îndată: „Eu sunt! Imbărbătați-vă și nu vă temeți!“ ²⁸ Și răspunzind Petru, a zis: „Doamne, de ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe apă!“ Iar El-i-a zis: „Vînă!“ ²⁹ Și pogorându-se Petru din luntre, a pornit pe apă ca să meargă la Iisus. ³⁰ Dar văzind că'l vântul puternic, s'a spăimântat, și începând a se afundă, a strigat și a zis: „Doamne, mărtuește-mă!“ ³¹ Iar Iisus Și-a tins repede mâna, l-a apucat și-i-a zis: „Puțin credincioșule, pentru te-ai întodit?“ ³² Și dacă s'au suiat ei în luntre, s'a înăștit vântul. ³³ Iar ceice erau în luntre s'au apropiat și l s'au închinat, zicând: „Cu adevarat Fiul lui Dumnezeu ești!“

³⁴ Și trecând marea, au venit în ținutul Genisareului. ³⁵ Iar oamenii acelui ținut cunoscându-L, au trimis în totată laturea aceea și au adus la Dânsul toți bolnavii; și L-au rugat să i lese să se atingă numai de poala hainei Lui; și care se atingeau, se vindecau.

CAP. 15.

¹ Atuncea au venit la Iisus niște cărturari și niște farisei din Ierusalim, și au zis: „Pentruce ucenicii Tăi calcă datina bătrânilor? Căci nu-și spală mâinile când mânancă pâne.“ ² Iar El răspunzind, le-a zis: „Dară voi pentruce călcăti porunca lui Dumnezeu pentru datina voastră? Căci Dumnezeu a poruncit zicând: cinsteste pe tatăl tău și pe mama ta; și celce va grăi de rău pe tată sau pe

mamă cu moarte să se pedepsească.⁵ Voi însă zicești: dacă cineva va zice tatălui său sau mamei sale: aceea cu ce puteai să te folosești dela mine este dăruit lui Dumnezeu,⁶ acela poate să nu cinstescă pe tatăl său sau pe mama sa; și aşa a-ți înălțurat porunca lui Dumnezeu prin datina voastră.⁷ Fățâncilor, bine a proorocit de voi Isaiu, zicând: ⁸ poporul acesta se apropie de Mine cu buzele sale și mă cinstește cu limba, iar inima lor este departe de Mine.⁹ Dar în deșert Mă cinstesc, propoveduind Invățături și porunci omenești.¹⁰ Apoi chemând poporul, l-a zis: „Ascultați și înțelegeți ce am să vă spun:¹¹ Nu ceeace intră în gură spurcă pe om, ci pe om îl spurcă ceeace iesă din gură.“

¹² Atuncea apropiindu-se ucenicii Lui, l-a zis: „Știi oare, că farisei, auzind ceece ai zis, s'au scandalizat?“ ¹³ Iar el răspunzând, le-a zis: „Tot sadul, pe care nu l-a sădit Tatăl Meu cel ceresc, se va smulge.¹⁴ Lăsați! Sunt povătuitori orbi ai orbilor; și orb pe orb de va povățui, amândoi vor cădea în groapă.“

¹⁵ Și răspunzind Petru, a zis către El: „Lămurește-ne pilda aceasta!“ ¹⁶ Zis-a Iisus: „Au doară nici voi nu pricopești încă?“ ¹⁷ Nu pricopești oare, că tot ce intră în gură, trece în pântece și apoi se aruncă afară?¹⁸ Iar ce esă din gură, esă din inimă, și aceasta spurcă pe om;¹⁹ căci din inimă ies gândurile cele rele, uciderile, desfrânrile, furtișagurile, mărturiile mincinoase, hulele;²⁰ acestea sunt lucrurile care spurcă pe om; iar a mânca cu mâinile nespălate, nu spurcă pe om.“

²¹ Și eșind Iisus deacolo, S'a dus în părțile Tiru-lui și ale Sidonului. ²² Și iată a eșit din părțile a-

celea o femeie hananiancă, și strigă către Dânsul, zicând: „Miluște-mă, Doamne, Fiul lui David, fiica mea se chinuește cumplit de diavolul!“ ²³ El însă nu i-a răspuns nici un cuvânt. Și apropiindu-se ucenicii, ’L-au rugat, zicând: „Dă-i drumul, că strigă în urma noastră!“ ²⁴ Iar El răspunzând, a zis: „Nu sunt trimis decât numai la oile cele pierdute ale casei lui Israel!“ ²⁵ Și apropiindu-se ea, l s'a inchinat și a zis: „Doamne, ajută-mi!“ ²⁶ Iar El răspunzind, a zis: „Nu este bine a luă pânea fiilor și a o aruncă la câini.“ ²⁷ Ea însă a zis: „Așa!, Doamne! Dar și cânii mânâncă din sfărâmăturile ce cad din masa stăpânilor lor.“ ²⁸ Atunci Iisus răspunzând, i-a zis: „Femee, mare este credința ta! Facă-se ție cum voești!“ Și s'a vindecat fiica ei din ceasul acela. ²⁹ Și trecând Iisus deacolo, a venit la Marea Galileei, și suindu-Se în munte, a șezut acolo. ³⁰ Și au venit la Dânsul gloate multe, având cu dânsii ologi, orbi, muți, ciungi și alții mulți, și i-au pus la picioarele lui Iisus, și El i-a vindecat, ³¹ încât gloatele, văzând că muții vorbesc, ciungii se însănătoșază, ologii umblă și orbii văd, se mirau și slăveau pe Dumnezeul lui Israel. ³² Iar Iisus chemând pe ucenicii Săi, a zis: „Mi-i mișă de popor, că iată de trei zile este cu Mine, și n'are ce să mânânce, și nu voesc să le dau drumu flămânzi, ca să nu slăbească pe cale“ ³³ Și ucenicii Lui ’l-au zis: „Deunde să luăm *aicea* în pustie atâtă pâne, încât să săturăm atâtă mulțime?“ ³⁴ Și Iisus le-a zis: „Câte pâni aveți?“ Iar ei au zis: „Săptă și puțini peștișori.“ ³⁵ Și Iisus a poruncit gloatelor să șadă jos. ³⁶ Și luând cele săptă pâni și peștii, a dat multămită lui Dumnezeu, și frângând, a dat uceniciilor

Săi, iar ucenicii au impărțit gloatele; ³⁷ și au mâncaț toți, și s'a saturat, și au adunat rămășițe șapte coșuri pline de sfărâmături; ³⁸ iar ceice mâncașera erau ca la patru mii de oameni, afară de femei și de copii. ³⁹ Apoi dând drumul gloatelor, Iisus S'a suit în luntre și a trecut în părțile Magdalului.

CAP. 16

¹ Atunci s'a apropiat fariseii și saducelii și ispitindu-L, îl rugau să li arăte vreun semn din cer. ² Iar El răspunzind, le-a zis: „Sara zicești: are să fie senin, că se roșește cerul; ³ iar dimineața zicești: astăzi are să fie furtună, că cerul e posomorât și roș.“ Fățănicilor, fața cerului știți să o socotiși, iar semnele vremilor nu puteți găci? ⁴ Acest neam viclean și prea desfrânat cere semn și semn nu îse va dă, decât semnul lui Ionă Proorocul.“ Și lăsându-i, S'a dus.

⁵ Iar când au trecut ucenicii Lui de ceaparte, au uitat să ieie pâne. ⁶ Și Iisus le-a zis: „Căutați și vă păziți de aluatul fariseilor și al saducelilor.“ ⁷ El însă cugetau în sine și ziceau: *aceasta ne-o zice, pentru că n'am luat pâne*. ⁸ Și cunoscând Iisus *aceasta*, a zis către dânsii: „Ce cugetați în sine, puțincredincioșilor, că n'ati luat pâne? ⁹ Tot nu pricopeți oare, nici vă aduceți aminte de cele cinci pâni la cele cinci mii de oameni, și câte coșuri de sfărâmături atât luat? ¹⁰ Nici de cele săpte pâni la cele patru mii de oameni, și câte coșuri de sfărâmături atât luat? ¹¹ Cum nu pricopeți, că zicându-vă să vă păziți de aluatul fariseilor și al saducelilor, nu v'am grăbit de pâne?“ ¹² Atunci au

priceput ei, că le-a spus să se păzească de învățitura fariseilor și a saduchelor, iar nu de aluatul pănii.

¹³ Venind apoi Iisus în părțile Chesariei lui Filip, a întrebat pe ucenicii Săi și a zis: „Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul omului?“ ¹⁴ Iar ei au zis: „Unul Ioan Botezătorul, alții Iie, iar alții Ieremia sau unul din Prooroci.“ ¹⁵ Zis-a lor: „Dar voi cine ziceți că sunt?“ ¹⁶ Și răspunzând Simon Petru, a zis: „Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu.“ ¹⁷ Și răspunzind Iisus îi-a zis: „Ferică de tine, Simone, fiul lui Ionă, că trup și sânge nu îți-a descoperit aceasta, că Tatăl Meu, care este în ceruri; ¹⁸ și Eu își zic, că tu ești Petru¹⁾“), și pe această peatră îmi voi zidi Biserica, și porțile iadului nu vor birui; ¹⁹ și îi voi da cheile împărății cerurilor, și ce vei legă pe pământ, va fi legat și în ceruri, și ce vei deslegă pe pământ, va fi deslegat și în ceruri“. ²⁰ Atunci Iisus a poruncit ucenicilor Săi, că să nu spună nimănui, că El este Hristosul.

²¹ Deatunci a inceput Iisus a descoperi ucenicilor Săi, că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe dela bătrâni, și dela arhierei, și dela cărturari, și să fie omorât și a treiazi să invie. ²² Și luându'L Petru la o parte, a inceput a'l să împotrivă și a zice: „Doamne, fil milostiv cu Tine însuți! Să nu se întâpte cu Tine una ca aceasta!“ ²³ Iar El intorcându-se, a zis lui Petru: „Mergi înăpoea Mea, satan! Sminteală îmi ești, că nu cugetă cele Dumnezești, ci cele omenești.“

²⁴ Atunci Iisus a zis către ucenicii Săi: „De vo-

1) Petru vine de la evanđial peatră,

ește cinea să vie după Mine, să se lepede de sine, să și ia crucea sa și să-Mi urmeze; ²⁵ căci cine voește să și manțuiască sufletul său, îl va pierde; iar cine își va pierde sufletul său pentru Mine, îl va afla; ²⁶ că ce ar folosi omul, de ar dobândi lumea toată, iar sufletul și l-ar pierde? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său? ²⁷ Că va veni Fiul omului în slava Tatălui Său cu ingerii Săi, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui. ²⁸ Adevărul vă spun, sunt unia din ceice stau aicea, cari nu vor gustă moartea, până nu vor vedea pe Fiul omului venind în împărăția Sa.“

CAP. 17.

¹ Iară după șase zile, a luat Iisus pe Petru, pe Iacob și pe Ioan, fratele lui, și îi-a suțit numai pre ei într'un munte înalt, ² și s'a schimbat la față înaintea lor; și a strălucit față Lui ca soarele, iar hainele Lui s'au făcut albe ca lumina. ³ Și iată li s'au arătat Moisă și Iie vorbind cu Dânsul. ⁴ Iar Petru începând a grăi, a zis către Iisus: „Doamne, bine e să sim aicea! De voești, să facem aicea trei colibi: Tie una, și lui Moisă una, și una lui Iie.“ ⁵ Și încă grăind el, iată îi-a umbrat un nor luminos, și iată, un glas s'a auzit din nor, zicând: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, în care bine am voit; pe Această să'L ascultați!“ ⁶ Și auzind ucenicii, au căzut cu fețele la pământ, și s'au spământat foarte tare. ⁷ Apropindu-se însă Iisus, S'a atins de dânsii și a zis: „Sculați-vă și nu vă temeți!“ ⁸ Și ridicându'și ei ochii, n'au văzut pe niminea, decât numai pe Iisus slugur.

⁹ Si când se pogorau ei din munte, Iisus li-a poruncit zicând : „Nimănui să nu spunești vedenia aceasta, până nu se va sculă Fiul omului din morți“. ¹⁰ Si l-au întrebat ucenicii Lui, zicând : „Dară dece zic cărturarii, că întâiu trebuie să vie Ilie?“ ¹¹ Iar Iisus răspunzind, le-a zis : „Ilie are să vină întâiu și are să pregătească toate; ¹² însă vă spun, că Ilie iată a venit, și nu l'au cunoscut, și au făcut cu el ce au voit; aşă va suferi și Fiul omului dela ei“.

¹³ Atuncea au întăles ucenicii, că le grăeă de Ioan Botezătorul.

¹⁴ Si venind ei la mulțime, s'a apropiat de Dânsul un om și ingenunchind înaintea Lui, ¹⁵ a zis „Doamne, ai milă de fiul meu, că este lunatic și pătimește rău; căci adesea se aruncă în foc și adesea în apă; ¹⁶ și l-am adus la ucenicii Tăi, dar n'au putut să-l vindece.“ ¹⁷ Iar Iisus răspunzind, a zis : „O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi? Aduceți-Mi-l aicea!“ ¹⁸ Si l-a certat Iisus, și a eșit demonul dintrânsul și s'a vindecat copilul din ceasul acela.

¹⁹ Atuncea au venit ucenicii la Iisus, când era singur, și au zis : „Pentru ce noi n'am putut să-l scoatem?“ ²⁰ Iar Iisus le-a zis : Pentru necredința voastră; căci adevarul vă grăesc: de-ați avea credință cât un grăunte de muștar, ați zice multelui acestuia: mută-te de aicea acolo, și s'ar mută, și nimic nu v'ar fi cu nepuțință. ²¹ Iar soiul acesta de draci nu se poate scoate, decât numai cu rugăciune și cu post.“

²² Iar pecând străbateau ei Galileia, Iisus le-a

zis : „Fiul omului va să se dea în mâna oamenilor, ²³ și-L vor omoră, dar atreiazi va înviă.“ Si ei s'au întristat foarte tare.

²⁴ Iar dacă au sosit la Capernaum, s'au apropiat de Petru ceice strângău dăurile și au zis : „Oare învățătorul vostru nu plătește dajdia?“ Si el a zis : „Ba da!“ ²⁵ Iar când a intrat el în casă, Iisus i-a apucat înainte, zicând ; „Simone, ce ți se pare: împărații pământești dela cine iau dare sau bir: dela fiili lor sau dela cei străini?“ ²⁶ Si Petru l-a răspuns : „Dela cei străini.“ Zis-a Iisus către el : „Așa dară fi sunt scuții. ²⁷ Dar pentruca să nu-i smintim, mergi la marea și aruncă undița, și lă cel diatău pește, care-ți va cădea, și deschizându-i gura, vei găsi un statir: ia-l pe acela și li-l dă pentru Mine și pentru tine!“

CAP. 18.

¹ In ceasul acela s'au apropiat ucenicii de Iisus și au zis : „Cine oare e mai mare în împărația cerurilor?“ ² Iar Iisus chemând un prunc, l-a pus în mijlocul lor și a zis : „Adevărul vă grăesc, de nu vă veți intorce și de nu vă veți face ca prunci, nu veți intra în împărația cerurilor. ³ Deci, celce se va smeri ca pruncul acesta, acela este mai mare în împărația cerurilor; ⁴ și celce va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește: ⁵ Iar celce va sminti pe vreunul din mititeil aceștia cari cred în Mine, acela mai bine și-ar legă de gât o piatră de moară și s'ar înecă în adâncul mării.

⁶ „Vai lumii de smintele, căci smintele trebuie să fie; dar mai vai de omul acela, prin care vine smin-

teala! ⁸ Deci, de te smintește mâna ta, sau piciorul tău, tae-le și le aruncă dela tine; căci e mai bine de tine să intri în viață șchiop sau ciung, decât să ai amândouă mânilor și amândouă picioarele și să fii aruncat în focul cel veșnic. ⁹ Și de te smintește ochiul tău, scoate-l și-l aruncă dela tine, căci e mai bine de tine să intri în viață cu un ochiu, decât cu amândoi ochii să fii aruncat în gheena focului.

¹⁰ „Căutați să nu nesocotiți pe vre-unul din mititeii aceștia, căci vă spun, că ingerii lor în ceruri puerure văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri.

¹¹ Căci Fiul omului a venit să mantuiască pe cel pierdut. ¹² Ce vi se pare? De ar avea un om o sută de oi și s-ar rătăci una din ele, nu lasă oare pe cele nouăzeci și nouă în munți și se duce să caute pe cea rătăcită? ¹³ Și de s-ar întâmplă să o găsească, adevărul vă grăesc, că se bucură mai mult decât de cele nouăzeci și nouă care nu s'au rătăcit ¹⁴ Așa nu este voia Tatălui vostru celui din ceruri, ca să piară vreunul din mititeii aceștia.

¹⁵ „Dacă însă iși va greși fratele tău, mergi și-l muștră între tine și el singur; și de te va ascultă, ai dobândit pe fratele tău; ¹⁶ iar de nu te va ascultă, mai la împreună cu tine încă unul sau doi, ca pe spusa a doi sau trei martori să se sprijine orice cuvânt; ¹⁷ și de nu-i va ascultă, spune-l bisericii, și de nu va ascultă nici de biserică, să-ți fie că un păgân și vameș.

¹⁸ „Adevărul vă grăesc: căte veți legă pe pământ, vor fi legate în cer; și căte veți deslegă pe pământ, vor fi deslegate în cer. ¹⁹ Iarăși adevărul vă grăesc, că de se vor uni doi din voi pe pământ, tot lucru ce vor cere li se va dă dela Tatăl Meu

cel care este în ceruri; ²⁰ Căci unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.“

²¹ Atunci apropiindu-se de Dânsul Petru, a zis: „Doamne, de câte ori îmi va greși fratele meu și-i voi iertat? Au doar până de șapte ori?“ ²² Iisus însă-i a zis: „Nu-ți zic să terfi până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori căte șapte.“ ²³ De aceea, impărăția cerurilor este asemenea unui împărat, care a voit să se socotească cu slugile sale: ²⁴ și când a inceput el să se socotă, i s'a adus unul, care-i datorează ceze mii de talanți; ²⁵ și neavând acela cu ce plăti, a poruncit Domnul lui să-l vândă pe el, și pe femeea lui, și copiii și toate căte avea, și să plătească. ²⁶ Căzând însă sluga aceea, i se închină zicând: Stăpâne, mai îngăduește-mă, și-ți voi plăti tot! ²⁷ Și milostivindu-se stăpânul slugei aceliei, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria.

²⁸ „Dar eșind sluga aceea, a găsit pe unul din tovarășii săi, care-i datorează o sută de dinari; și a-pucându-l, il gătuiea, zicând: dă-mi ce-mi ești dator! ²⁹ Căzind însă la picioarele lui, il ruga zicând: mai îngăduește-mă și-ți voi plăti. ³⁰ Dar acela n'a vrut, ci s'a dus și la băgat în temniță până ce va plăti datoria ³¹ Tovarășii lui însă văzind cele ce s'au petrecut, s'au intristat foarte tare și venind, au spus stăpânului lor toate cele petrecute. ³² Atunci stăpânul său chemându-l, i-a zis: slugă vicleană, toată datoria aceea îți-am iertat-o, pen-trucă m-ai rugat; ³³ nu se cuvenea oare să miluești și tu pe tovarășul tău, precum și eu te-am miluit pe tine? ³⁴ Și mânăindu-se stăpânul lui, i-a dat muncitorilor până va plăti toată datoria. ³⁵ Așa vă

face și Tatăl Meu cel ceresc cu voi, dacă fiecare din voi nu va iertă fratelui său din inimă greșele lui".

CAP. 19 și 20.

¹ Si dacă a sfârșit Iisus de rostit cuvintele acestea, a ieșit din Galileea și a venit în părțile ludeei dedincolo de Iordan; ² și l-a urmat multime de oameni și l-a vindecat acolo.

³ Atuncea s-au apropiat de Dânsul fariseii, îspinându-L și zicându-l: „Se cade oare ca omul să-și lese femeia pentru orce pricină?“ ⁴ Iar El răspunzind, le-a zis: „N'ați cîtit oare, că Făcătorul la început l-a făcut bărbat și femeie, și a zis: Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl și pe mama sa și se va lipi de femeea sa și vor fi amândoi un trup, încât nu vor mai fi două trupuri, ci unul. Deci, ceeace a unit Dumnezeu omul să nu despărță.“

⁵ Ei însă l-au zis: „De ce dară Moisă a poruncit să se dea femeiei carte de despărțenie și să o lese?“ ⁶ Si El le-a zis: „Moisă, după învârtosarea inimii voastre, v'a îngăduit să vă lasați femeile voastre; dar la început n'a fost aşa. ⁷ Eu însă vă zic, că cel ce-și lasă femeia sa, fără pricină de desfrânare, și se căsătorește cu alta, face desfrânare; și cel ce se căsătorește cu cea lăsată, face desfrânare.“

⁸ Zis-au către Dânsul ucenicii Lui: „Dacă aşa este pricina bărbatului cu femeia, nu e de folos a se căsători“. ⁹ Iar El le-a zis: „Nu cuprind toți cuvântul acesta, ci numai aceia cărora li e dat. ¹⁰ Căci sunt fameni, cari din pântecele mamei lor s'au născut aşa; și sunt fameni, cari s'au scopit de

oameni; și sunt fameni, cari singuri s'au făcut fameni pentru împărățiea cerurilor. Cine poate cuprinde, să cuprindă.“

¹¹ Atuncea au fost aduși la Dânsul copiii ca să-și pună mâinile peste dânsii și să se roage pentru ei. Dar ucenicii l-au certat. ¹² Iisus însă li-a zis: „Lăsați copiii și nu-i opriți să vie la mine, căci a u-nora că aceasta este împărăția cerurilor“. ¹³ Să punându-și mâinile peste ei, Să dus de acolo.

¹⁴ Si lată s'a apropiat cineva și l-a zis: „Invățătorule bune, ce bine să fac, ca să am viață vesnică?“ ¹⁵ Iar El l-a zis: „Ce Mă numești bun? niminea nu e bun decât numai singur Dumnezeu. De voești însă să intre în viață vesnică păzește poruncile.“ ¹⁶ Zisu-l-a acela: „Care?“ ¹⁷ Si Iisus a zis: „Să nu ucizi; să nu faci desfrânare; să nu furi; să nu fli martor minciinos; ¹⁸ ciinstește pe tatăl tău și pe mama ta, și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.“ ¹⁹ Zis-a Tânărul către El: „Toate acestea le-am păzit din tinerețele mele; ce mi mai lipsește?“ ²⁰ Si Iisus l-a zis: De voești să fil de-săvârșit, dute de'ți vinde averile tale și le dă săracilor, și vei avea comoară în cer; și vină de-Mi urmează Mie.“ ²¹ Tânărul însă auzind cuvântul acesta, s'a dus întristat, pentru că avea avuții multe. ²² Iar Iisus a zis către ucenicii Săi: Adevărul vă grăesc, că cu anevoie va intră bogatul în împărăția cerurilor; ²³ ba vă mai spun: mai lesne e să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu.“ ²⁴ Si auzind aceasta ucenicii Lui, s'au mirat foarte tare și au zis: „Cine dară poate să se mantuească?“ ²⁵ Iar Iisus privindu-și,

le-a zis: „La oameni aceasta este cu neputință, iar la Dumnezeu toate sunt cu putință.“

²⁷ Atuncea răspunzind Petru, a zis către Dânsul: „lată noi am lăsat toate și 'Ti-am urmat Tie; ce va fi oare cu noi?“ ²⁸ Iar Iisus le-a zis: „Adevărul vă grăesc, că la nașterea a doua, când Fiul omului va sedea pe scaunul slavei Sale, atuncea și voi ceice 'Mi-ați urmat Mie, veți sedea pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece semiinții ale lui Israhil; ²⁹ și tot cel care a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau soție, sau copii, sau țarine pentru numele Meu, va primi insutit și va moșteni viața veșnică. ³⁰ Însă mulți din cei dintăiu vor fi pe urmă și din cei de pe urmă întăiu.

20. ¹ „Căci împărația cerurilor este asemenea unui gospodar, care a eșit disdedimineați să năimească lucrători pentru via sa; ² și învoindu-se cu lucrătorii cu câte un dinar pe zi, ³ i-a trimis în via sa, ⁴ și eșind în ceasul al treilea, a văzut pe alții sezând în targ fără lucru, ⁵ și le-a zis și acelora: mergeți și voi în via mea și vă voi da și vouă ce va fi drept; și ei s'au dus. ⁶ Si eșind iarăși în ceasul al șaselea și al noulea, a făcut la fel. ⁷ Iar prin ceasul al unsprezecelea eșind, a găsit pe alții stând fără lucru, și le-a zis și lor: de ce ați stat aicea toată ziua degeaba? ⁸ Si ei l-au zis: nimenea nu ne-a năimit. Zis-a lor: mergeți și voi în via mea, și ce va fi cu dreptul, veți primi! ⁹ Iar dacă s'a făcut sără, stăpânul viei a zis cătră icoanomul său: chiamă lucrătorii și le plătește, începând cu cei de pe urmă până cei dintăiu. ¹⁰ Si venind cei din ceasul al unsprezecelea, au luat câte un dinar. ¹¹ Si venind

apoi și cei dintăiu, socoteau că vor luă mai mult, dar au luat și ei tot câte un dinar; ¹² iar dacă au luat, au inceput să cártească împotriva stăpânului casei, zicând: ¹³ acești din urmă au lucrat *numai* un ceas și i-au făcut întocmai cu noi, ceice am dus greul zilei și căldura. ¹⁴ El însă răspunzind, a zis urmă dintrânsii: prietene, nu 'ți fac strâmbătate! Au nu cu un dinar te-ai tocmit cu mine? ¹⁵ Ia-și al tău și du-te, căci voesc să dau și acestul de pe urmă, ca și tie; ¹⁶ nu 'mi-e oare îngăduit să fac cu ale mele ce voiesc? S'au *poate* ochiul tău e pizmărat, și pentru că eu sunt bun? ¹⁷ Așă vor fi cei de pe urmă întăiu și cei dintăiu pe urmă, căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.“

¹⁷ Si suindu-se Iisus la Ierusalim, pe cale a luat pe cei doișprezece ucenici ai Săi deosebi și le-a zis: ¹⁸ „lată, ne suim la Ierusalim și Fiul omului se va da arhierilor și cărturarilor și-L vor osândi la moarte; ¹⁹ și-L vor da păgânilor, ca să'L batjocorească, și să'L bată, și să'L răstignească, dar atreiazi va înviă.“

²⁰ Atunci s'a apropiat de El mama fililor lui Zevedeu cu fiili săi, închinându-se și cerând ceva dela Dânsul. ²¹ Si El i-a zis: „Ce voești?“ Răspuns-a ea: „Zi ca acești doi fi și ai mei să șadă unul deadreapta Ta și altul deastânga Ta întru împărația Ta!“ ²² Iar Iisus răspunzind, a zis: „Nu știi ce cereți! Puteți să beți păharul pe care voi să'l beau Eu, și cu botezul cu care mă botez Eu, să vă botezați?“ Si ei l-au zis: „Putem!“ ²³ Zis-a lor Iisus: „Păharul meu veți bea și cu botezul cu care Mă voi boteză Eu vă veți boteză, iar a sedea deadreapta Mea, sau deastânga Mea nu 'Mi este în-

găduit să dau decât celor ce li s'a rânduit de Tatăl Meu."

²⁴ Si auzind acestea cei zece ucenici, s'a maniat pe cei doi frați. ²⁵ Iar Iisus chemându'l, a zis: „Stiți, că domnitorii popoarelor domnesc peste dânsale și cei mari le stăpânesc; ²⁶ între voi insă să nu fie aşa: ci care dintre voi va vrea să fie mai mare, să vă fie slugă; ²⁷ și celce va vrea să fie între voi întâiu, slugă să vă fie; ²⁸ precum și Fiul omului n'a venit ca să I se slujască, ci ca să slujască, și să-și dea sufletul Său pentru răscumpărarea multora.”

²⁹ Si plecând ei din Erihon, a urmat după El popor mult. ³⁰ Si iată doi orbi, care sedeau lângă cale, auzind că trece Iisus, au strigat, zicând: „Miluște-ne, Doamne, Fiul lui David!” ³¹ Poporul însă și certă că să tacă; iar ei strigau și mai tare, zicând: „Miluște-ne, Doamne, Fiul lui David!” ³² Si opindu-se Iisus, i-a chemat și a zis: „Ce voți să vă fac?” ³³ Iar ei l-au zis: „Doamne, să ni se deschidă ochii!” ³⁴ Si milostivindu-se Iisus, S'a atins de ochii lor, și îndată au văzut cu ochii lor, și au urmat după Dânsul.

CAP. 21.

¹ Iară dacă s'a apropiat de Ierusalim și au sosit în Vitfaghi, lângă Muntele Maslinilor, a trimis Iisus doi ucenici, și zicându-le: „Mergeți în satul dinaintea voastră și îndată veți găsi o asină legată, și cu ea un mânz; deslegându-o, aduceți-o la Mine. ² Si de vă va zice cineva cevă, spuneți-l, că acestea trebuiește Domnului, și le vă trimite numaldecat.”

⁴ Iară acestea toate s'a făcut, ca să se plinească ceeace s'a spus prin proorocul, care zice: ⁵ „Spuneți fiicei Sionului: iată, Impăratul tău vine la tine bland, călare pe asină, pe mânz, pe fiul celei de sub jug.

⁶ Deci, s'a dus ucenicii și au făcut cum le pronunțase Iisus: ⁷ au adus asina și mânzul și și-au pus pe ele hainele lor și Iisus a săzut pe dânsale.

⁸ Si foarte mulți din popor așterneau pe cale hainele lor, iar alții tăeau ramuri din copaci și le așterneau pe cale. ⁹ Iar gloatele, care mergeau înainte și care veneau în urmă, strigau și ziceau: „Osană Fiului lui David! Binecuvântat fie Cel ce vine în numele Domnului! Osană întru cei de sus!”

¹⁰ Si când a intrat El în Ierusalim, s'a mișcat totă cetatea, zicând: „Cine este Acesta?” ¹¹ Iar gloatele răspundeau: „Acesta este Iisus, Proorocul cel din Nazaretul Galileei.”

¹² Si întrând Iisus în biserică lui Dumnezeu, a izgonit pe toți cei ce vindeau și cumpărău în biserică, a răsturnat mesele zaraflilor și scaunele celor ce vindeau porumbel, ¹³ și le-a zis: „Scris este: casa Mea casă de rugăciune se va numi, iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari.”

¹⁴ Si au venit la Dânsul în biserică orbi și schiopi, și l-a vindecat.

¹⁵ Văzând însă arhiereii și cărturarii minunile ce făcea El, și copiii strigând în biserică și zicând: „Osană Fiului lui David!” s'a minieat, ¹⁶ și l-au zis: „Auzi ce zic aceștia?” Iară Iisus le-a răspuns: „Da! Dar oare niciodată n'ați citit, că din gura pruncilor și a copiilor de țită ai scos laudă?” ¹⁷ Si

lăsându-i, a ieșit afară din cetate, în Vitania, și a mas acolo.

¹⁹ Iară adouazi, când se întorcea în cetate, a flământit; ²⁰ și văzând un smochin lângă drum, s'a apropiat de el, și negăsind întrânsul nimică, decât numai frunze, a zis către dânsul: „Deacum în veac să nu se mai facă rod în tine!“ ²¹ Și îndată s'a uscat smochinul. ²⁰ Și văzând aceasta ucenicii, s'au mirat și au zis: „Cum de să a uscat smochinul așa de repede?“ ²¹ Iisus însă a răspuns și li-a zis: „Adevărul vă grăesc: de veți avea credință și de nu vă veți îndoii, veți face nu numai *ceace* s'a făcut cu smochinul, ci și muntelui acestuia de-i veți zice: rădică-te și te aruncă în mare, se va face așa; ²² și toate căte veți cere în rugăciunea voastră cu credință, veți primi.“

²² Iar dacă a venit în biserică, s'au apropiat de El arhiepii și bătrâni poporului când învăță, și au zis: „Cu ce putere faci aceasta? Si cine Ti-a dat Tie puterea aceasta?“ ²³ Iară Iisus răspunzind, le-a zis: „Am să vă întreb și Eu un lucru, și de mi-l veți spune, vă voi spune și Eu cu ce putere fac acestea: ²⁴ Botezul lui Ioan de unde a fost: din cer sau dela oameni?“ Ei însă cugetau în sine: „de vom zice: din cer, ne va zice: pentru ce dară n'ăși crezut în el?“ ²⁵ Iară de vom zice: dela oameni, ne temem de popor, că toți au pe Ioan ca pe un prooroc.“. ²⁶ Și răspunzind lui Iisus, au zis: „Nu știm.“ Atunci și El le-a zis: „Nici Eu nu vă voi spune cu ce putere fac acestea.“

²⁸ „Dar ce vi se pare vouă? Un om avea doi seitori; și mergând la cel dintâi a zis: fiule, mergi și lucrează azi în via mea! ²⁹ Iară el răspunzind,

a zis: nu voesc; dar mai pe urmă căindu-se, s'a dus. ³⁰ Și ducându-se tatăl acela la al doilea *fecior*, i-a zis acelaș lucru; și acela răspunzind, a zis: eu mă duc, domnule, și nu s'a dus. ³¹ Care din doi a făcut voea tatălui său?“ Răspuns'au: „Cel dintâi.“ Zis-a lor Iisus: „Adevărul vă grăesc, că vamești și păcătoasele intră înaintea voastră în impărăția lui Dumnezeu; ³² căci a venit la voi Ioan pe calea sfînteniei, și n'ăși crezut întrânsul, iar vameșii și păcătoasele au crezut întrânsul; voi însă nici dupăce atîi văzut aceasta nu v'ăși căltă să credeți în el“

³³ „Ascultați altă pilda: a fost *odată* un gospodar, care a sădit vie, și a îngrădit-o cu gard, și a săpat întrânsa tească, și a zidit turn, și a dat-o lucrătorilor, și s'a dus departe. ³⁴ Iară când s'a apropiat vremea roadelor, a trimis *omul acela* pe slugile sale la lucrători să iâ roadele ei. ³⁵ Lucrătorii însă, prinziind pe slugile lui, pe unul l'au bătut, pe altul l'au omorât, iar pe altul l'au ucis cu pietre. ³⁶ Și iarăș a trimis el pe alte slugi, mai multe decât cele dintâi, și le-au făcut asemenea. ³⁷ Iar mai pe urmă a trimis la dânsii pe fiul său, zicând: se vor rușină de fiul meu. ³⁸ Însă lucrătorii văzând pe fiul, au zis unii către alții: acesta-i moștenitorul, hai să-l omorâm și să stăpânim moștenirea lui, ³⁹ Și apucându-l, l'au scos afară din vie și l'au omorât. ⁴⁰ Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face lucrătorilor acestora?“ ⁴¹ Și l'au răspuns: „Pe cei răi, rău și va pierde, iară via o va da altor lucrători, cari-i vor dâ roadele ei la vreme“.

⁴² Zisul-le-a Iisus *iarăși*: „Au doară niciodată n'ăși citit în Scriptură: piatra, pe care au nesoco-

tit-o ziditorii, a ajuns să fie pusă în capul unghiu-lui; dela Domnul s'a făcut aceasta și *lucrul acesta* este minunat în ochii noștri. ⁴³ Deaceea vă spun, că se va luă dela voi împărăția lui Dumnezeu și se va dă neamului, care va aduce roadele ei; ⁴⁴ și cel ce va cădea pe piatra aceasta, se va sfârâma și peste care va cădea ea, pe acela îl vă zdrobi.

⁴⁵ Si auzind pildele Lui, arhierei și fariseii au înțeles, că de dânsii grăește, ⁴⁶ și căutau să-L prindă, dar se temeau de popor, pentru că socotea că prooroc.

CAP. 22.

¹ Si urmând Iisus iarăși să li grăiască în pilde, a zis :

² „Împărăția cerurilor se ascămăna cu un împărat, care a făcut nuntă fiului său; ³ și a trimis slugile sale să poftescă pe cei chemați la nuntă, dară aceștia n'au volt să vină. ⁴ Trimis-a iarăși împărățul alte slugi, zicând : „Spuneți celor chemați: iată am gătit prânzul meu; viței mei și cele îngrășate ale mele s'au junghiat și toate-s gata; veniți la nuntă!“ ⁵ Ei însă nebăgând în samă *această poftire*, s'au dus: unul la țărina sa, unul la neguțitoria sa; ⁶ iar ceifalăți prințând pe slugile lui, le-au bătut și le-au ucis. ⁷ Si auzind de *aceasta* împărățul, s'a mâniat, și trimițind oştirile sale, a pierdut pe ucigașii aceia și cetatea lor au ars-o. ⁸ Apoi a zis slugilor sale: „Iată ospățul de nuntă este gata, iar cei chemați n'au fost vrednici de el. ⁹ Duceți-vă dară pela răspintile drumurilor, și pe căți veți găsi, chemați-i la nuntă“. ¹⁰ Si esind slu-

gile acelea pela răspântii, au adunat pe toți căți au găsit, răi și buni; și s'a umplut ospățul nuntă de oaspeți. ¹¹ Si întrând împărățul să vadă pe ceice ședeau la masă, a văzut acolo un om, care nu era îmbrăcat cu haină de nuntă, ¹² și i-a zis: Prietene, cum al intrat aicea, neavând haină de nuntă? El însă tăcea. ¹³ Atuncea a zis împărățul celorce slujeau: Legându-i mâinile și picioarele, luate-l și-l aruncăți în întunericul cel de afară: acolo va fi plâns și scrâsnire de dinți. ¹⁴ Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.“

¹⁵ Atuncea fariseii s'au dus și s'au sfătuit, cum 'L-ar prinde în vorbă. ¹⁶ Si au trimis la El pe ucenicii lor împreună cu iordanii, cari 'l-au zis: „Invățătorule, știm că ești drept și cu adevărat învești calea lui Dumnezeu, și nu-ți pasă de nimenei, căci nu cauți la fața oamenilor. ¹⁷ Děci spune nouă, ce ți se pare: se cade a plăti bir chesarului, sau nu?“

¹⁸ Iisus însă cunoșcând vicleșugul lor, a zis: „Ce Mă îspăliți, fățurnicilor? Arătați-Mi banul cu care se face plata birului!“ ¹⁹ Si ei 'l-au adus un dinar. ²⁰ El însă le-a zis: „Al cui este chipu și scrisoarea de pe el?“ ²¹ Răspunsu-'l-au: „Ale chesarului“. Atunci Iisus le-a zis: „Dați dară pe celece sunt ale chesarului chesarului, și pe celce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu“. ²² Si auzind el *aceasta*, s'au mirat, și lăsându-'L s'au dus. ²³ Tot în ziua aceea au venit la Dânsul saduchiei, care zic că nu este invieră, și 'L-au întrebăt, zicând: ²⁴ „Invățătorule, Molsă a zis: de va muri cineva neavând copii, să iâ fratele său pe femeea lui și să ridice urmași frateliui său. ²⁵ Au fost însă la noi șapte frați; și însurându-se cel dintăiu, a murit și, neavând copii,

a lăsat pe femeea sa fratelui său ; ²⁶ asemenea s'a întâmplat și cu al doilea și cu al treilea până la al șaptelea ; ²⁷ iară mai pe urmă de toți a murit și femeea. ²⁸ Deci la inviere căruia din cei șapte va fi ca femeie, căci toți au avut-o".

²⁹ Și răspunzind Iisus, li-a zis : „Vă rătăciți, neștiind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. ³⁰ Căci la inviere nici bărbații nu se însoară, nici femeile nu se mărită, ci vor fi ca ingerii lui Dumnezeu din ceruri. ³¹ Dară despre invierea morților n'ăți citit oare ceeace vi s'a zis dela Dumnezeu : ³² Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov ? Dumnezeu însă nu este Dumnezeul morților, ci al viilor.“

³³ Și auzind gloatele, se mirau de invățătura Lui. ³⁴ Fariseii însă, auzind că a astupat gura saducheilor, s-au adunat împreună, ³⁵ și unul din ei, care era om de legi, ispitindu-L, ’L-a întrebat și a zis ; ³⁶ „Invățătorule, care poruncă este mai mare în lege ?“ ³⁷ Iară Iisus i-a zis : „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău : aceasta este întâia și cea mai mare poruncă ; ³⁸ iar adoua, asemenea acesteia, este : să iubești pe aproapele tău ca pe tine insuți. ³⁹ Pe aceste două porunci se întemecază toată legea și proroci.“

⁴⁰ Și fiind adunați fariseii, Iisus i-a întrebat, zicând : ⁴¹ „Ce socotiți voi de Hristos : al cui fiu este El ?“ Și ei l-au răspuns : „Al lui David“. ⁴² Zis-a Iisus către ei : „Cum dară David, cu Duhul, îl numește Domn, zicând : ⁴³ zis-a Domnul Domnului meu : sezi deadreapta Mea, până voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor Tale ?“ ⁴⁴ Deci, dacă David

îl numește pe El Domn, atunci cum este Fiul Iul ?“

⁴⁵ Și nimenea nu i-a putut răspunde nici un cuvânt. Și din ziua aceea nimenea n'a mai îndrăznit, să-l întrebe.

CAP. 23.

¹ Atunci Iisus a grădit gloatelor și uceniciilor Săi, și a zis : ² „Pe scaunul lui Moisă s'au așezat cărturarii și fariseii ; ³ deci, toate căte vă vor zice să păziți, păziți și faceți, iară după faptele lor nu faceți, căci ei zic, dară nu fac. ⁴ Leagă sarcini grele și cu anevoe de purtat, și le pun pe umerii oamenilor, iară ei nici cu degetul nu vor să le miște ; ⁵ toate faptele lor le fac, ca să fie văzute de oameni ; își fac filacterii late, și-și pun la haine ceprazuri lungi ; ⁶ iubesc locurile cele dintăru la ospețe și scaunile cele maidesus în sinagogi, ⁷ și să li se închine toți oamenii pe ulițe și să le zică : Invățătorule, Invățătorule ! ⁸ Voi însă să nu vă numiți Invățători, căci invățătorul vostru este unul singur — Hristos, iară voi toți sunteți frați ; ⁹ și tată al vostru să nu numiți pe nimenea pe pământ, căci aveți numai un singur Tată, care este în ceruri ; ¹⁰ nici povățitorii să nu vă numiți, căci povățitorul vostru este unul singur — Hristos. ¹¹ Cel mai mare dintre voi să vă fie slugă, ¹² căci celce se va înăltă pe sine, acela se va smeri, iar cel ce se va smeri pe sine, acela se va înăltă.

¹³ „Dar vai vouă, cărturari și farisei fățurnici, că închideți oamenilor împărățiea cerurilor, căci voi nu intrați și nici pe celice vor să intre nu-i lăsați ! ¹⁴ Vai vouă, cărturari și farisei fățurnici, că mân-

cați casele văduvelor și cu fățărnicie vă rugați indelung ; de aceea mai mare osândă veți luă ! ¹⁵ Vai vouă, căturari și farisei fățarnici, că cutrierați marea și uscatul ca să faceți un prozelit și dacă îl dobândiți, îl faceți fiu al gheenel îndoit ca voi.

¹⁶ „Vai vouă, povățitorii orbi, care ziceți, că de se va jură cineva pe biserică, nu e nimică ; iară de se va jură cineva pe aurul bisericii, e vinovat.

¹⁷ Nebuni și orbi, ce e mai mare : aurul sau biserică care sfîntește aurul ? ¹⁸ Și iarăș : de se va jură cineva pe altar, nu e nimică ; iară de se va jură cineva pe darul de pe el, e vinovat. ¹⁹ Nebuni și orbi, ce este mai mare : darul, sau altarul care sfîntește darul ? ²⁰ Deci, celce se jură pe altar, se jură pe el și pe toate câte sunt pe el ; ²¹ și celce se jură pe biserică, se jură pe ea și pe Celce locuște întrânsa ; ²² și celce se jură pe cer, se jură pe scaunul lui Dumnezeu și pe Celce șade pe dânsul.

²³ „Vai vouă, căturari și farisei fățarnici, că dați zeciualeă din mintă, din mărar și din chimen, și ne-socotiți cele mai de samă ale legii : dreptatea, mila și credința : acestea trebuie să le faceți și pe aceleia să nu le lăsați ! ²⁴ Povățitorii orbi, cari strecuăriți țințarul și inghiții cămila !

²⁵ „Vai vouă, căturari și farisei fățarnici, că curății partea cea dedinăfară a paharului și a blidului, iar pedinăuntru sunt pline de răpire și de nedreptate ! ²⁶ Fariseie oarbe, curăță mai întâi partea cea dinăuntru a paharului și a blidului, ca să fie curată și cea dinăfară !

²⁷ „Vai vouă, căturari și farisei fățarnici, că vă asămați mormintelor văruite, care pe dinăfară se

par frumoase, iară înăuntru sunt pline de băse de morți și de toată necurăție ! ²⁸ Așă și voi pedinăfară vă părești oamenilor că sunteți drepti, iar înăuntru sunteți plini de fățărnicie și de neleguiire !

²⁹ „Vai vouă, căturari și farisei fățarnici, că zidiți mormintele prorocilor și împodobiți gropile dreptilor, ³⁰ și ziceți : de am fi fost în zilele părinților noștri, n'am fi fost părtăși cu dânsul la vărsarea sângelui prorocilor. ³¹ Drept aceea, însă-vă mărturisiti de voi, că sunteți filii celorce au ucis pe proroci, ³² și împliniți și voi măsura părinților voștri. ³³ Serpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osândă gheenel ?

³⁴ „De accea, iată Eu trimit la voi proroci și înțelepți și căturari, și pe unii din ei îi veți ucide și-l veți răstigni, și pe alții din ei îi veți bate în sinagogile voastre și-i veți alunga din cetate în cetate ; ³⁵ ca să vină asupra voastră tot sâangele drept, care s'a vărsat pe pământ, de la sâangele lui Avel celul drept până la sâangele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis între biserică și altar. ³⁶ Adevărul vă grăesc : toate acestea vor veni peste neamul acesta.

³⁷ „Ierusalime, Ierusalime, celce omori pe proroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine ; de căte ori am vrut să adun pe fiili tăi, cum își adună găină pușii sub aripi, și nu ați vrut ! ³⁸ Iată vi se lasă casa voastră pustie, căci vă spun : deacum nu mă veți mal vedea până nu veți strigă : binecuvântat fie celce vine întru numele Domnului !“

CAP. 24 și 25.

¹ Și eșind Iisus, a plecat dela biserică. Si s'au

apropiat ucenicii Lui să-l arate zidurile bisericii.
Iar Iisus le-a zis: „Vedeți toate acestea? Adevarul vă grăesc: nu va rămâne aicea piatră pe piatră care să nu se răsipească!

³ Apoi când sedea El pe muntele Eleonului, s'a apropiat de Dânsul ucenicii Lui deosebi și au zis: „Spune nouă, când au să fie acestea și care e semnul venirii Tale și al sfârșitului veacului?“ ⁴ Și răspunzând Iisus, le-a zis: Păziți-vă să nu vă înșele cineva; ⁵ căci mulți vor veni sub numele Meu și vor zice: eu sunt Hristosul, și pe mulți vor înșela. ⁶ Deasemenea veți auzi de războae și vești de războae. Căutați să nu vă însăjuiți, căci trebuie să fie toate acestea; dar nu va fi acela sfârșitul.

⁷ „Căci se va sculă popor peste popor și împărție peste împărătie și vor fi: foamete și ciume și cutremure pe alocurea. ⁸ Dar toate acestea sunt numai inceputul durerilor. ⁹ Atunci vă vor da la chinuri, și vă vor ucide, și veți fi uriași de toate popoarele pentru numele Meu. ¹⁰ Și atuncea se vor sminti mulți; și unul pe altul se vor ucide și se vor uria unul pe altul. ¹¹ Și mulți proroci mininoși se vor sculă și vor amâgi pe mulți. ¹² Și din pricina înmulțirii fărădelegilor, în mulți se va răci dragostea. ¹³ Dar cel ce va răbdă până în sfârșit, acela se va măntui. ¹⁴ Și se va propovedui această Evanghelia împărăției în toată lumea, spre mărturie la toate popoarele, și atuncea va veni sfârșitul.

¹⁵ „Deci, când veți vedea urăciunea pustiirii, de care să grăbit prin prorocul Daniil, șezând în locul cel sfânt, — cel ce citește să înțeleagă, — ¹⁶ atunci

cei din Iudeia să fugă la munți; ¹⁷ și cei de pe acoperiș să nu se pogoare să iâ cevă din casa sa; ¹⁸ și cel din țarină să nu se întoarcă să-si iâ hainele sale. ¹⁹ Vai însă de cele ingreunate și de cele ce vor alăptă în zilele acelea! ²⁰ Rugați-vă dară ca să nu se întâpte fuga voastră iarna sau sămbăta, ²¹ căci atuncea va fi strâmtorare mare, cum n'a mai fost dela inceputul lumii până acum, și nici nu va mai fi. ²² Și de nu s'ar scurtă zilele acelea, nici un om nu s'ar măntui. Dară pentru cei aleși, zilele acelea se vor scurtă.

²³ „Atuncea de vă va zice cineva: iată Hristosul este alcea, sau acolo, — să nu credeți! ²⁴ Căci se vor sculă Hristoși mininoși și vor arăta semne mari și minuni, ca să ademenească, de s'ar putea, și pe cei aleși.

²⁵ Iată, v'am spus de mai înainte. ²⁶ Deci, de vă vor zice: iată Hristosul este în pustie, — să nu ieșiți; sau: iată, este în cămări tainice, să nu credeți! ²⁷ Căci după cum fulgerul ieșe dela răsărit și se arată până apus, aşa va fi și venirea Fiului omului: ²⁸ căci unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii.

²⁹ „Însă îndată, după strâmtorarea din zilele acele soarele se va întuneca, și luna nu-și va mai da lumina sa, și stelele vor cădea din cer, și puterile cerurilor se vor căti. ³⁰ Atunci se va arăta semnul Fiului omului pe cer, și atunci vor plângе toate semințile pământului și vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și cu slavă mare. ³¹ Și va trimite ingerii săi cu trămbiță puternic răsunătoare, și vor adună pe cei aleși ai Lui din cele

patru vânturi, dela o margină a cerurilor până la
ceeaalaltă margină a lor.

²² „Luăți pildă dela smochin: când ramurile lui se moae și incep să dea frunze, atunci știi că vara este aproape. ²³ Tot aşa și când vezi vedeă toate semnele acestea, să știi că *Fiul omului* este aproape, la ușă. ²⁴ Adevărul vă grăesc: nu va trece neamul acesta, până vor fi toate acestea. ²⁵ Cerul și pământul vor trece, iară cuvintele Mele nu vor trece fără să se *implinească*.

²⁶ „Însă de ziua și de ceasul acela nu știe nimenie, nici îngerii din ceruri, ci numai Tatăl Meu singur. ²⁷ Cum a fost în zilele lui Noe, aşa va fi și la venirea Fiului omului: ²⁸ căci precum în zilele cele dinainte de potop *oamenii* au mâncaț, au băut, s-au insurât și s-au măritat până în ziua în care a intrat Noe în corabie, ²⁹ și nu au știut nimic până a venit potopul și i-a pierdut pe toți, — aşa va fi și la venirea Fiului omului. ³⁰ Atunci de vor fi doi în camp, unul se va lăua și altul se va lăsa; ³¹ de vor fi două la moară ca să macine, una se va lăua și alta se va lăsa.

⁴² „Priveghiați deci, că nu știi în care ceas va veni Domnul vostru. ⁴³ Să știi însă aceea, că de ar cunoaște stăpânul casei în care ceas are să vie furul, ar privegherà și n-ar lăsa să-i spargă casa. „Deacerea și voi fiți gata, căci în ceasul în care nu găndiți, va veni Fiul omului. ⁴⁵ Cine este oare robul credincios, pe care l-a pus stăpânul său peste slugile sale, că să le dea hrană la vreme? ⁴⁶ Ferică de robul acela, dacă intorcându-se stăpânul, il va găsi făcând aşa. ⁴⁷ Adevărul vă grăesc, peste totă averea sa îl va pune. ⁴⁸ Dacă însă robul acela fiind

rău, va zice în inimă sa: stăpânul meu nu se va întoarce curând; ⁴⁹ și va incepe a bate pe tovarăși, și a mânca și a bea cu bețivii; ⁵⁰ veni-va stăpânul robului aceluia în ziua, în care el nu se așteaptă și în ceasul, în care nu se găndește, ⁵¹ îl va tăia *din dregătorie* și-l va face părtăș cu fățarnicii; acolo va fi plâns și scrâsnire de dinți.

⁵² *„Atunci cea impărație a cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luându-și candelete lor, au ieșit într-o întâmpinare mirelui.* ⁵³ Dintre acestea cinci erau înțelepte, iară cinci nebune. ⁵⁴ Cele nebune luându-și candelete lor, n-au luat cu sine untdelemn; ⁵⁵ iară cele înțelepte împreună cu candeletele lor au luat și untdelemn în vasele lor. ⁵⁶ Și întârziind mirele, le-a prins pe toate somnul și au adormit. ⁵⁷ Iar pe la miezul nopții s'a făcut strigare: iată mirele vine, eșii într-o întâmpinare lui!

⁵⁸ *„Atunci s-au scutat toate fecioarele acelea și i-si au tocmit candeletele lor.* ⁵⁹ Cele nebune însă au zis către cele înțelepte: dași-ne din untdelemnul vostru, că se sting candeletele noastre. ⁶⁰ Iară cele înțelepte au răspuns, zicând: nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă: mergeți mai bine la ceice vănd și vă cumpărați. ⁶¹ Și ducându-se ele să-și cumpere, a venit mirele, și cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă, și s'a închis ușa. ⁶² Mai pe urmă au venit și celelalte fecioare și au zis: Doamne, Doamne, deschide-ne nouă. ⁶³ Iară el răspunzind, le-a zis: adevărul vă grăesc: nu vă cunosc pe voi!

⁶⁴ „Priveghiați dară, că nu știi nici ziua, nici ceasul, în care are să vie Fiul omului! ⁶⁵ Căci *El este* ca omul, care voind să plece într-o țară depărtată, a chemat slugile sale și le-a încredințat averea sa;

¹⁶ și a dat unuia cinci talanți, altuia doi și altuia unul, după puterea fiecăruiu; apoi a plecat îndată.

¹⁷ „Și celce primise cinci talanți, s'a dus și a neguțitorit cu dânsii și a făcut alți cinci talanți; ¹⁸ tot aşa și cel cu doi, a căstigat și el alți doi; ¹⁹ iară celce primise un talant, s'a dus și săpând în pământ, a ascuns argintul stăpânului său. ²⁰ Iar după multă vreme a venit stăpânul slugilor acelora, și le-a cerut socoteală. ²¹ Deci, venind celce luase cinci talanți, a mal adus alți cinci talanți și a zis: stăpâne cinci talanți mi-ai dat; iată am căstigat cu dânsii alți cinci talanți. ²² Iară stăpânul lui i-a zis: bine, slugă bună și credincioasă, peste pușine ai fost credincios, peste multe te voi pune, intră în bucuria stăpânului tău! ²³ Venit-a asemenea și celce luase doi talanți și a zis: stăpâne, doi talanți mi-ai dat, iată alți doi talanți am căstigat cu ei; ²⁴ și stăpânul său i-a zis: bine, slugă bună și credincioasă, peste pușine ai fost credincios, peste multe te voi pune, intră în bucuria stăpânului tău! ²⁵ A venit *apoi* și celce luase un talant și a zis: stăpâne, te-am știut om aspru: seceri unde n'ai semănat, și aduni unde n'ai risipit; ²⁶ și temându-mă, m'am dus și am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai al tău! ²⁷ Iar stăpânul său răspunzind, i-a zis: slugă vicleană și leneșă, ai știut că secer unde n'am sămănat și adun unde n'au risipit; ²⁸ deaceea îi se cădeă să dai argintul meu neguțitorilor și eu venind, aș fi suat al meu cu dobândă. ²⁹ Deci, luăți talantul dela el și'l dați celuice are zece talanți; ³⁰ căci tot celuice are i se vă dă și'l va prisosi, iar dela celce nu are, se va luă și celace are; ³¹ iară pe sluga netrebuie aruncați-o în întunericul cel din afară; acolo

va fi plâns și scrâsnire de dinți.“ Și zicând aceasta, a strigat: „Celce are urechi de auzit, să audă!“

³² „Când însă vă veni Fiul Omului în slava sa, și având cu Dânsul toți sfinții îngeri, atunci va ședea pe scaunul slavei Sale, ³³ și se vor aduna înaintea Lui toate popoarele; și'l va despărți pe unii de alții, cum desparte păstorul oile de lezi; ³⁴ și va pune oile deadreapta Sa, iară iezi deastânga. ³⁵ Atunci va zice Impăratul către cei din dreapta Lui: veniți, binecuvântați Tatălui Meu, și moșteniți împărăția gătită vouă la facerea lumii; ³⁶ căci am flământ și 'Mi-ați dat să mănânc; am însetat și M'ați adăpat; străin am fost și M'ați primit; ³⁷ gol, și M'ați îmbrăcat; bolnav am fost și M'ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. ³⁸ Atunci drepți răspunzind, vor zice către El: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit, sau însetat și Te-am adăpat? ³⁹ Când Te-am văzut strein și Te-am primit, sau gol și te-am îmbrăcat? ⁴⁰ Și când Te-am văzut bolnav, sau în temniță și am venit la Tine? ⁴¹ Iară impăratul răspunzind, le va zice: intrucât ați făcut *acestea* unuia din acești frați mai mici ai Mei, Mie 'Mi le-ați făcut. ⁴² Atunci va zice și celor deastânga Lui: duceștevă dela Mine, blestemăților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui: ⁴³ căci am flământ și nu 'Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu M'ați adăpat; ⁴⁴ am fost străin și nu M'ați primit; gol am fost și nu M'ați îmbrăcat; bolnav și în temniță am fost și nu M'ați cercetat. ⁴⁵ Atunci vor răspunde și ei și vor zice către Dânsul: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ti-am slujit? ⁴⁶ Atunci

răspunzind *Impăratul*, le va zice: adevărul vă grădesc, intrucât n'ați făcut *acestea* unuia din acești mal mici, Mie nu Mi le-ați făcut.⁴⁶ Să se vor duce aceștia în muncă veșnică, iar dreptii în viață veșnică.”

CAP. 26.

¹ După ce a sfârșit Iisus toate cuvântările acestea, a zis către ucenicii săi: ² „Știi că după două zile au să fie Paștile, și Fiul omului se va da să se răstignească”

³ Atunci s'au adunat arhiereii și căturarii și bătrânil poporului în curtea arhiereului, care se numea Caiafa, ⁴ și s'au sfătuit să prindă pe Iisus cu vicleșug și să-L omoare. ⁵ Dară ziceau: „Nu în sărbători, ca să nu se facă turburare în popor”.

⁶ Și pecând se află Iisus în Vitania, în casa lui Simon Leprosul, ⁷ s'a apropiat de El o femeie cu un vas de alavastru cu mir scump, și l-a turnat pe capul Lui, când sedea El la masă.

⁸ Și văzând aceasta ucenicii Lui, li-a părut rău și au zis: „Pentru ce s'a făcut această pagubă? ⁹ Căci acest mir se putea vinde pe un preț mare și da săracilor.” ¹⁰ Iisus însă înțelegând *aceasta*, le-a zis:

„Pentru aduceți supărare femeii? Căci un lucru bun a făcut ea pentru Mine. ¹¹ Căci pe săraci pururea îi aveți cu voi, iar pe Mine nu Mă aveți pururea.” ¹² Și aceasta turnând acest mir pe trupul Meu, M'a pregătit pentru îngropare. ¹³ Și drept vă spun: orunde se va propovedui Evanghelia aceasta în lumea toată, se va spune și ce a făcut ea, spre pomenirea ei.”

III.

¹⁴ Atunci unul din cei doisprezece, care se numea Iuda Iscarioteanul, s'a dus la arhierei, ¹⁵ și a zis: „Ce-mi veți da și eu vi-L voi dă vouă?” Iară ei i-au dat treizeci de arginti.

¹⁶ Și de atuncea căută Iuda prilej potrivit ca să-L dea.

¹⁷ Iar în ziua întâia a azimilor, au venit ucenicii la Iisus și au zis către Dânsul: „Unde voești să-Ti gătim paștile?” ¹⁸ Și El le-a zis: „Duceți-vă la cutare în cetate și-l spuneți: Invățătorul zice: vremea Mea s'a apropiat; și la tine voi să fac paștile cu ucenicii Mei”. ¹⁹ Și au făcut ucenicii cum le pronunțase Iisus, și au pregătit paștele.

²⁰ Iară dacă s'a făcut sară, Iisus s'a așezat la masă cu cei doisprezece ucenici. ²¹ Și pecând mâncau ei, a zis: „Adevărul vă spun, că unul din voi Mă va vinde”. ²² Iară ei s'au intristat foarte tare și fiecare din ei a început a zice către Dânsul: „Doamne, nu cumva eu sunt *acela*” ²³ Iară El răspunzind, a zis: „Celce și-a tins mâna în blid odată cu Mine, acela Mă va vinde. ²⁴ Fiul Omului însă merge cum este scris pentru El; dar văi de omul *acela*, prin care se vinde Fiul Omului; mai bine și-ar fi fost omului *aceluia* de nu s'ar fi născut!“ ²⁵ Atuncea și Iuda vânzătorul a zis: „Invățătorule, nu cumvă sunt eu?” Iară Iisus l-a răspuns: „Tu ai zis!”.

²⁶ Și pecând mâncau ei, Iisus luând pâne și bine-cuvântând, a frânt și a dat ucenicilor Săi, zicând: „Luăți mâncăști, acesta este trupul Meu”. ²⁷ Apoi luând paharul și binecuvântând, le-a dat, zicând: ²⁸ „Beți din acesta toți, căci acesta este sângele Meu al Așezământului celui nou, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor!“ ²⁹ Dar vă spun, că

de acum nu voi mai beă din acest rod al viții, până în ziua aceea, când îl voi bea cu voi nou, în împărăția Tatălui Meu".

³⁰ Apoi căntând mulțămita, s'au dus la muntele Maslinilor. ³¹ Atunci Iisus le-a zis: „În noaptea aceasta tu și vă veți sminti de Mine, căci scris este: bate-vă păstorul, și se vor risipi oile turmei; ³² dară după ce mă voi sculă, voi merge mai înainte de voi în Galileea.“

³³ Răspunzind însă Petru, a zis către El: „Chiar toți de sără sminti de Tine, eu însă niciodată nu mă voi sminti.“ ³⁴ Iisus însă i-a zis: „Adevărul își grăesc, că în această noapte, înainte de a cânta cocoșul, de trei ori te vei lepăda de Mine.“ ³⁵ Iar Petru i-a răspuns: „De ar trebui să și mor cu Tine, însă de Tine nu mă voi lepăda“. Asemenea au zis și toți ceilalți ucenici.

³⁶ Atuncea Iisus a venit cu dânsii la un loc numit Ghetsimania, și a zis ucenicilor Săi: „Sedeți aicea, până voi merge să mă rog acolo“. ³⁷ Și luând pe Petru și pe amândoi filii lui Zevedeu, a început a Se întristă și a Se măhnii. ³⁸ Atuncea le-a zis Iisus: „Întristat este sufletul meu până moarte; rămâneți aicea și privigați împreună cu Mine“. ³⁹ Și deținându-se puțin și căzând cu fața la pământ, s'a rugat și a zis: „Părintele Meu, de este cu putință, treacă dela Mine păharul acesta; dar fie nu cum voiesc Eu, ci cum voești Tu“. ⁴⁰ Și venind la ucenici, i-a găsit dormind, și a zis lui Petru: „Așa, nici un ceas n'ăști putut să priveghieați cu Mine! ⁴¹ Priveghieați și vă rugați, ca să nu intrați în ispăță; căci duhul este veghitor, iar trupul nepuțincios.“

⁴² Și ducându-Se a doua oară, s'a rugat, zi-

când: „Părintele Meu, de nu poate trece dela Mine păharul acesta, ca să nu-l beau, facă-se voea Ta!“

⁴³ Și venind la ucenici, i-a găsit iarăși dormind, că li erau ochii îngreuleți de somn.

⁴⁴ Și lăsându-i, S'a dus iară și S'a rugat a treia-oară, zicând aceleași cuvinte. ⁴⁵ Atunci a venit la ucenicii Săi și le-a zis: „Voi tot dormiți încă și vă odihniți! Iată s'a apropiat ceasul și Fiul Omului se va da în mâinile păcătoșilor. ⁴⁶ Sculați-vă să mergem! Iată s'a apropiat celce M'a vândut“.

⁴⁷ Și pecând grăeă El încă, iată a venit luda, unul din cei doisprezece, și împreună cu el *au venit* dela arhiereii și dela bătrâni poporului oameni mulți, înarmați cu săbii și cu sulite, ⁴⁸ iar celce-L vânduse le dăduse semn, zicând: „Pe care-L voi sărută, ⁴⁹ Acela este: prindeș-L“. ⁵⁰ Și îndată apropiindu-se: de Iisus, a zis: „Bucură-te, Invățătorule! ⁵¹ Și L-a sărutat. ⁵² Atunci Iisus i-a zis: „Prietene, la ce ai venit?“ Atuncea apropiindu-se ceice erau cu luda, și-au pus mâinile pe Iisus și L-au prins.

⁵³ Și iată unul din ceice erau cu Iisus, întinzându-și mâna, și-a scos sabia, și lovind pe slujitorul arhierului, i-a tăeat urechea. ⁵⁴ Atunci Iisus i-a zis: „Întoarce sabia ta la locul ei; căci toți ceice scot sabia, de sabie vor mori.“ ⁵⁵ Sau *poate* socot că n'ăș puteă să rog acum pe Tatăl Meu, ca să-Mi pue la îndemâna mal mult de douăsprezece legheoane de ingeri? ⁵⁶ Dar cum se vor împlini scripturile, care zic că aşă trebue să fie?“

⁵⁷ În ceasul acela Iisus a zis către gloate: „Așa ieșit, ca la un tâlhar, cu săbii și cu sulite, ca să mă prindeti. În toate zilele am stat cu voi, invățând în biserică, și nu m'ăști latuit. ⁵⁸ Dar acestea toate s'au

făcut, ca să se plinească scripturile proorocilor.⁶⁵ Atunci lăsându-^{'L} toți ucenicii, au fugit.⁶⁶ Iar ceice^{'L} prinseseră pe Iisus ^{'L}-au dus la Caiafa arhiecul, unde erau adunați cărturari și bătrâni.⁶⁷ Iar Petru ^{'l}-a urmat departe până la curtea arhiecului, și intrând înăuntru, a șezut cu slujitorii, ca să vadă sfârșitul.

⁶⁸ Arhieci insă și bătrâni și tot sinedriul căutau mărturii mincinoase împotriva lui Iisus, ca să-^{'L} omoare,⁶⁹ și nu găseau; deși venise mulți martori mincinoși, n'au găsit *nimic temeinic*. Mai pe urmă insă au venit doi martori mincinoși și au zis:⁷⁰ „Atunci a zis: pot să stric biserica lui Dumnezeu și în trei zile să o zidesc.”

⁷¹ Si sculându-se arhiecul, ^{'l}-a zis: „De ce nu răspunzi nimica? Auzi ce mărturisesc aceștia asupra Ta!” Iisus insă tăcea.⁷² Atunci arhiecul ^{'l}-a zis: „Te jur pe Dumnezeul cel viu, să ne spui de ești Tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu”.⁷³ Si Iisus ^{'l}-a răspuns: „Tu ai zis. Ba vă spun, că de acum veți vedea pe Fiul Omului șezând deadreapta puterii și venind pe nourii cerului.”

⁷⁴ Atunci arhiecul ^{'si-a} rupt vestimentele sale și a zis: „Hulește! Ce mărturii ne mai trebuie? Iată acum ați auzit hula Lui; ce vi se pare?”⁷⁵ Iară el răspunzind, au zis: „Este vrednic de moarte!”.⁷⁶ Atunci ^{'L}-au sculpat în obraz și ^{'L}-au lovit cu pumnii:⁷⁷ iar alii ^{'l}-au dat palme, zicând: „Proorocește-ni, Histoase, cine Te-a lovit?”.

⁷⁸ Iar Petru ședea afară, în curte. Si s'a apropiat de dânsul o slujnică și a zis: „Si tu erai cu Iisus Galileanul”.⁷⁹ Iară el s'a lepădat înaintea tuturor, zicând: „Nu știu ce grăești.”⁸⁰ Când ieșea

însă pe poartă, ^{'l}-a văzut alta, și a zis către cei de acolo: „Si acesta eră cu Iisus Nazoreul”⁸¹ Si el iarăși s'a lepădat cu jurământ, că nu știe pe omul acesta.⁸² Dar peste puțin, s'a apropiat ceice stăteau *acolo*, și au zis lui Petru: Cu adevărat și tu ești dintre ei, căci și graiul tău te vădește”.⁸³ Atunci a inceput a se blestemă și a se jură, că nu știe pe omul acesta. Si indată a cântat cocoșul.⁸⁴ Si ^{'si-a} adus aminte Petru de cuvântul ce-i spuse Iisus: „Inainte de a cântă cocoșul, te vei lepăda de mine de trei ori.” Si eșind afară, a plâns amar.

CAP. 27.

¹ Iar dupăce s'a făcut ziua, toți arhieci și bătrâni poporului au făcut sfat asupra lui Iisus, ca să-^{'L} omoare;² și legându-^{'L}, ^{'L}-au dus și ^{'L}-au dat guvernatorului Pilat Ponteanul.

³ Atunci Iuda vânzătorul, văzând că Iisus a fost osândit la moarte, s'a căit și a întors cei treizeci de arginți arhieciilor și bătrânilor, zicând: „Am greșit, vânzând sânge nevinovat.” El însă au zis: „Te privește! Ce avem noi?”⁴ Atunceia Iuda aruncând arginții în biserică, a eșit și s'a dus de s'a spânzurat.⁵ Iară arhieci luând arginții, au zis: „Nu se cuvine să-i punem în visteria bisericii, pentrucă-i preț de sânge.”⁶ Si făcând sfat, au cumpărat cu ei țarina olarului pentru îngroparea străinilor.⁷ De aceea s'a și numit țarina aceea țarina săngelui până în ziua de astăzi.⁸ Atunci s'a plinit ceeace s'a spus prin proorocul Ieremia, care zice: „Si au luat treizeci de arginți, prețul Celui prețuit, Care s'a prețuit de fiili lui Israhil,⁹ și ^{'l}-au

dat pe țarina olarului, cum 'mi-a spus mie Domnul."

¹¹ Iisus însă sta înaintea guvernatorului; și guvernatorul 'L-a întrebat zicând: „Tu ești regele Iudeilor?“ ¹² Și Iisus 'l-a răspuns: „Tu zici!“ ¹³ Iar la cele cu care se învinuia de arhierei și de bătrâni nu răspundea nimică. ¹⁴ Atuncea Pilat 'l-a zis: „Nu auzi căte mărturisesc aceștia împotriva Ta?“ ¹⁵ Dar Iisus nu 'l-a răspuns nici la un cuvânt, căcă se miră guvernatorul foarte tare.

¹⁶ De sărbători însă, guvernatorul avea obiceiul să libereze poporului un vinovat, pe care 'l voea acesta. ¹⁷ Și era atuncea la el un vinovat vestit, care se numea Varavă. ¹⁸ Deci, când s'au adunat ei în Pilat, le-a zis: „Pe care voiți să vi-l liberez: pe Varavă, sau pe Iisus, care se numește Hristos?“ ¹⁹ Căci șiia că din pismă il dăduseră.

²⁰ Și pecând ședea Pilat pe scaunul de judecată, femeia sa a trimis să i se spună: Să nu faci nimic Dreptului Aceluia, căcă multe am suferit astăzi în vis pentru El!“

²¹ Arhierii însă și bătrânilii au așațat poporul să ceară pe Varavă, iar pe Iisus să-l piarză. ²² Atunci guvernatorul 'l-a întrebat: „Pe care din doi voiți să vi-l liberez?“ Și el au zis: „Pe Varavă,!“ ²³ Zis-a Pilat către dânsli: „Dară cu Iisus, care se numește Hristos, ce să fac?“ Răspunsu-'l-au toți: „Să se răstignească!“ ²⁴ Zis-a guvernatorul: „Dară ce rău a făcut?“ El însă strigau și mai tare, zicând: „Să se răstignească!“ ²⁵ Văzând deci Pilat că nimic nu folosește, ci mai multă gâlceavă se face, a luat apă și și-a spălat mâinile înaintea mulțimii, zicând: „Nevinovat sunt eu de sângele dreptului acestuia;

voi veți vedea!“ ²⁶ Și răspunzind toată mulțimea, a zis: „Sângele Lui să fie asupra noastră și asupra copiilor noștri!“ ²⁷ Atunci le-a liberat pe Varavă iară pe Iisus bătându-'L, 'L-a dat să se răstignească.

²⁸ Atuncea ostașii guvernatorului ducând pe Iisus în Pretoriu, au adunat la Dânsul toată compania lor, ²⁹ și desbrăcându-'L de hainele Lui, 'L-au imbrăcat cu o mantie roșie; ³⁰ și impletind cunună de spini, au pus-o pe capul Lui, și 'l-au pus în mâna dreaptă o trestie, și ingenunchind înaintea Lui, își băteau joc de El și ziceau: „Bucură-te, regele Iudeilor!“ ³¹ Și-'L scuipau, și luindu-'l trestia, îl băteau peste cap. ³² Iară dupăce 'L-au batjocorit, au desbrăcat de pe El mantia, și 'L-au imbrăcat cu hainele Lui, și 'L-au dus să-'L răstignească.

³³ Eșind însă afară, au întâlnit pe un Cirinean, anume Simon; pe acesta 'l-au pus să ducă crucea lui Iisus. ³⁴ Și ajungând la locul ce se numează Golgota, adică locul căpăținei, ³⁵ 'l-au dat să bea oțet amestecat cu fieri; dar El gustând, nu a vrut să bea. ³⁶ Și dupăce 'L-au răstignit, au împărțit hainele Lui prin tragere la sort; ³⁷ și sezând, îl păzeau acolo. ³⁸ Iară deasupra capului Lui au pus vina lui scrisă: „Acesta este Iisus Impăratul Iudeilor.“

³⁹ Atuncea au răstignit împreună cu El doi tâlahari: unul deadreapta și altul deastânga. ⁴⁰ Iară trecătorii îl huleau, dând din cap și zicând: „⁴¹ Tu, celice strici biserică și în trei zile o zidești, de ești Fiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pe c uce!“

⁴² Asemenea și arhieriei cu cărturarii, cu bătrânilii și cu fariseii îl batjocoreau, zicând: ⁴³ „Pe alții a măntuit, iară pe Sine nu poate să se măntuiască. De este Impăratul lui Israel, să se pogoare acum

de pe cruce, și vom crede intr'Insul.⁴³ Nădăjdueă in Dumnezeu, Izbăvească-L acum, de-L voește! Căci ziceă: Sunt Fiul lui Dumnezeu".⁴⁴ Deasemenea îl huleau și tâlharii cei răstigniți împreună cu Dânsul.

⁴⁵ Iară dela ceasul al șaselea s'a făcut întuneric peste tot pământul până la ceasul al noulea.⁴⁶ Iară în ceasul al noulea a strigat Iisus cu glas mare, zicând: „Ili, Ili, lamă sabahtanî?” — adică: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M'ai lăsat?”⁴⁷ Unii însă, din ceice stăteau acolo, auzind acestea, ziceau: „Pe Ilie strigă acesta”.⁴⁸ Și indată alergând unul din ei și luând un burete, l-a umplut cu oțet, și punându'l într'o trestie, îl adăpă;⁴⁹ iară altii ziceau: „Lasă să vedem, de vă veni Ilie să'L mănuiească”.

⁵⁰ Iisus însă strigând iarăș cu glas mare, „Si-a dat duhul”.⁵¹ Și iată catapeteazma bisericii s'a rupt în două de sus până jos, și pământul s'a cutremurat, și pietrele s'a despicate;⁵² și mormânturile s'a deschis; și multe trupuri ale sfintilor răposați au înviat;⁵³ și esind din morminte după invierea Lui, au intrat în sfânta cetate și s'a arătat multora.

⁵⁴ Iară sutașul și ceice străjueau pe Iisus împreună cu dânsul, văzând cutremurul și celece se făcuseră, s'a inspăimântat foarte tare și ziceau: „Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost acesta”.

⁵⁵ Și erau acolo și multe femei, care priviau de departe și care veniseră după Iisus din Galileea, slujindu-l.⁵⁶ Și printre ele erau: Maria Magdalina, Maria, mama lui Iacob și a lui Iosie, și mama fililor lui Zevedeu.

⁵⁷ Iară după ce s'a făcut sară, a venit un om bo-

gat din Arimateea, anume Iosif, care deasemenea era ucenic al lui Iisus.⁵⁸ Acesta mergând la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să se dea trupul.⁵⁹ Și luând Iosif trupul, l-a invălit în giulgiu curat,⁶⁰ și l-a pus în mormântul său cel nou, care era săpat în stâncă, și prăvălind o peatră mare pe ușa mormântului, s'a dus.⁶¹ Și era acolo Maria Magdalina, și o altă Marie, cari seudeau în preajma mormântului.

⁶² Iară în ziua care vine după Vineri, s'a adunat arhierei și farisei la Pilat și au zis: ⁶³ „Domnule, ne-am adus aminte, că înșelătorul acela, când era încă viu, a zis: „După trei zile mă voi scula”.⁶⁴ Poruncește deci să se păzească mormântul până atreiazi, ca nu cumva venind ucenicii lui noaptea, să l'fure și să spună poporului, că s'a sculat din morți; și va fi rătăcirea cea din urmă mai rea decât cea dintâi.”⁶⁵ Pilat însă le-a zis: „Aveți strajă, mergeți și paiziți cum știți”.⁶⁶ Și mergând el, au întărît mormântul, pecetluind piatra împreună cu straja.

CAP. 28.

¹ Iară după ce a trecut sămbăta, când se lumină spre ziua cea dintâi a săptămânii, a venit Maria Magdalina și ceelaltă Marie să vadă mormântul.² Și iată s'a făcut cutremur mare; căci ingerul Domnului pogorându-se din cer și venind, a prăvălit piatra de pe ușa mormântului și a șezut pe dansa.³ Infățișarea lui era ca fulgerul, și imbrăcămintea lui albă ca zăpada.⁴ Și de frica lui s'a cutremurat strejarii și s'a făcut ca niște morți.

⁵ Iară ingerul vorbind, a zis femeilor: „Nu vă te-

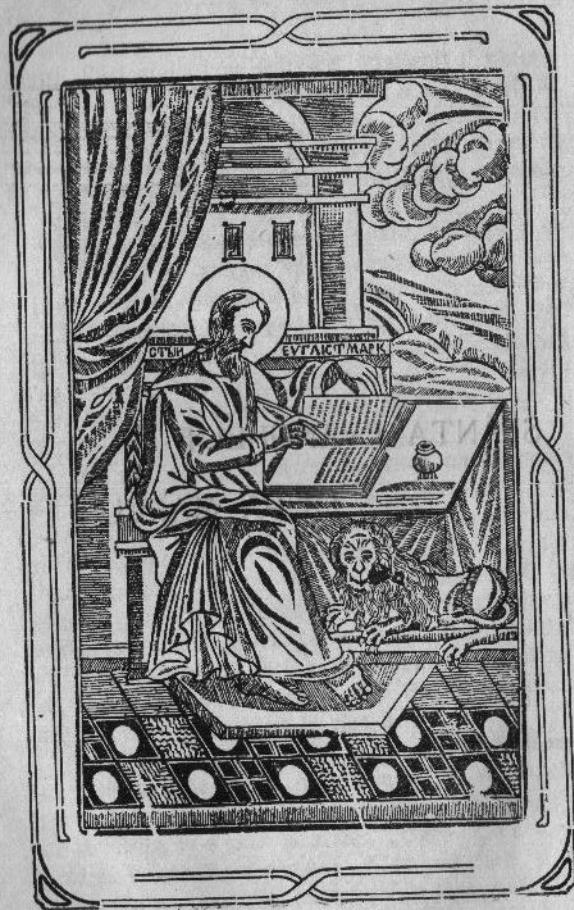
mej! Căci ştiu că pe Iisus cel răstignit îl căuta. ⁶ Nu este aicea, căci s'a sculat, cum a zis. Veniți de vedeți locul, unde a zăcut Domnul, ⁷ și duceți-vă repede de spuneți ucenicilor Lui, că s'a sculat din morți și va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo îl veți vedeā. Iată am spus vouă.“

⁸ Și eșind ele repede dela mormânt, cu frică și cu bucurie mare, au alergat să vestească ucenicilor Lui. ⁹ Dară pecând mergeau ele să vestească ucenicilor Lui, iată Iisus le-a întâmpinat și a zis: „Bucurați-vă!“ Iară ele apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și l s'au închinat. ¹⁰ Atuncea Iisus le-a zis: „Nu vă temeți! Mergeți de spuneți fraților Mei, să meargă în Galileea și acolo Mă vor vedeā.“

¹¹ Iară dupăce s'au dus ele, au venit unii din strejări în cetate și au spus arhierilor toate cele ce se petrecuseră. ¹² Și aceștia adunându-se cu bătrâni, și făcând sfat, au dat bani mulți ostașilor, și au zis: ¹³ „Să spuneți, că noaptea, când dormeam noi, au venit ucenicii Lui și l-au furat. ¹⁴ Și de către ajunge vesteasă la guvernator, noi îl vom potoli și vă vom face să fiți fără grijă.“ ¹⁵ Iară ei luând bani, au făcut cum fuseseră învățați. Și s'a lătit vorba aceasta între iudei până în ziua de astăzi.

¹⁶ Iară cei unsprezece ucenici s'au dus în Galileea, în muntele unde le poruncise Iisus. ¹⁷ Și văzându-l, î s'au închinat; unii însă s'au îndoit. ¹⁸ Și apropiindu-se Iisus, le-a grăbit și a zis: „Datu-Mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ. ¹⁹ Mergeți dară și învățați toate popoarele, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, ²⁰ povăduindu-le să păzească toate căte V'am poruncit. Și iată Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului. Amin.“

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ MARCU

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ MARCU

CAP. 1.

¹ Inceputul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

² După cum este scris în prooroc : „lată, Eu trimit ingerul Meu înaintea feței Tale care va găti calea Ta înaintea Ta“ (Mal. II, 1);
³ „glasul celuice strigă în pustie: gătiți calea Domnului, netede faceți cărările Lui“ (Isaia, XL, 3),

„să arătat Ioan în pustie, botezând și propovînd botezul pocăinței spre iertarea păcatelor. „Și ieșau la dânsul oameni din toată țara Iudeei și Ierusalimlenii, și se botezau toți de el în râul Iordanului, mărturisindu-și păcatele lor.

„Ioan însă era îmbrăcat cu haină de păr de cămlă și avea cincătoare de cureă peste mijlocul său; și mâncă acide și miere sălbatică; și propovea și zicea: „Vine după mine Cel mai tare decât mine, Cărula nu sunt vrednic să mă plec să-l des-

leg cureaua încălțămintelor Lui.⁸ Eu v' am botezat cu apă, iar Acela vă va boteză cu Duh Sfânt.⁹

¹⁰ În zilele accelea, a venit Iisus din Nazaretul Galileei și S'a botezat de Ioan în Iordan.¹⁰ Și eșind îndată din apă, a văzut cerurile deschise, și Duhul pogorându-Se peste dânsul, ca un porumb.¹¹ Și glas din cer s'a auzit, zicând: „Tu ești fiul Meu Cel iubit, în care e bunăvoița Mea !“

¹² Și îndată L-a scos Duhul în pustie; ¹³ și a fost acolo în pustie patruzeci de zile, isplitit flind de satană; și era cu hiarele sălbaticice, și ingerii și slujeau.

¹⁴ Iară dupăce a fost prins Ioan, Iisus a venit în Galileea, propoveduind Evanghelia Impărătiei lui Dumnezeu,¹⁵ și zicând: „S'a plinit vremea și s'a apropiat Impărăția lui Dumnezeu: pocăiți-vă și credeți în Evanghelia !“

¹⁶ Și trecând pe lângă marea Galileei, a văzut pe Simon și pe Andrei, fratele lui, aruncându-și mrejile în mare, căci erau pescari.¹⁷ Și le-a zis Iisus: „Veniti după Mine, și vă voi face să fiți pescuitori de oameni.“¹⁸ Și lăsându-și îndată mrejile, l-au urmat Lui.¹⁹ Și trecând de acolo puțin mai departe, a văzut pe Iacob al lui Zevedeu și pe Ioan, frațele lui, dregându-și și ei mrejile într-o luntre;²⁰ și i-a chemat îndată și pe ei; și ei lăsând pe tatăl lor, Zevedeu, în luntre cu lucrătorii, s'au dus după Dânsul.²¹ Și au venit în Capernaum; și întrând îndată sâmbătă în sinagogă, invăță poporul.

²² Si se mirau toți de invățătura Lui; căci îi invăță ca unul ce avea putere, iar nu ca cărturări.

²³ Și era în Sinagoga lor un om, cuprins de duh necurat, care a strigat ²⁴ și a zis; „Lasă, ce ai că

noi, Iisuse Nazarinene? Venit-ai oare să ne pierzi? Te știm cine ești: Sfântul lui Dumnezeu!“²⁵ Iisus însă l-a certat și a zis: „Taci și ești dintrânsul!“²⁶ Atunci duhul cel necurat, scuturându-l pe om și strigând cu glas mare, a eșit dintrânsul.

²⁷ Și s'au spăimântat toți, încât se întrebau între ei, zicând: „Ce înseamnă aceasta, și ce-i această invățătură nouă, că până și duhurilor necurate le poruncește cu stăpânire și I se supun“. ²⁸ Și îndată s'a lăsăt vestea despre El în toate părțile Galileei.

²⁹ Și eșind îndată din sinagogă, a venit, cu Iacob și cu Ioan, în casa lui Simon și a lui Andrei.³⁰ Iar soacra lui Simon zacea de friguri; și I s'a vorbit îndată de ea.³¹ Și apropiindu-Se de ea Iisus, și apucându-o de mână, a rădcat-o, și îndată au lăsat-o frigurile, și ea le-a slujit.

³² Iar sara, la asfințitul soarelui, au adus la Dânsul pe toți bolnavii și îndrăcili; ³³ și toată cetatea s'a strâns la ușă.³⁴ Și El a vindecat pe mulți, cari pătimeau rău de felurite boale, și a isgonit mulți draci, și nu a îngăduit dracilor să spună că stiu că El este Hristos.

³⁵ Iară adoua zi, sculându-Se foarte de dimineață, a eșit și S'a dus într'un loc pustiu și S'a rugat acolo.³⁶ Și s'au dus după El Simon și cei ce erau cu dânsul;³⁷ și găsindu-L, l-au zis: „Iată, toți te caută!“³⁸ Iară El le-a zis: „Să mergem în satele și cetățile cele mai apropiate, ca să propoveduesc și acolo, căci pentru aceasta am venit.“³⁹ Și a propovedit prin sinagogile lor, în toată Galileea, și a izgonit draci.

⁴⁰ Atunci a venit la Dânsul un lepros, care îngemunchind înaintea Lui, L-a rugat și a zis către El:

„De voești, poti să mă curățești“. ⁴¹ Și milostivindu-Se Iisus, și-a întins mâna, s'a atins de el, și i-a zis: „Voesc, curățește-te“. ⁴² Și zicând El aceasta, îndată s'a dus lepra de pe bolnav și s'a curățit. ⁴³ Și căutând la dânsul cu asprime, i-a dat îndată drumul, ⁴⁴ și i-a zis: „Vezi, nimănui nimic să nu spui, ci du-te de te arată preotului, și du pentru curățirea ta ceeace a poruncit Moisă, spre încredințarea lor“. ⁴⁵ Iară el eșind, a inceput a vesti și a spune cele ce se petrecuseră, incât Iisus nu mai putea să intre pe față în cetate, ci sta afară, prin locuri pustii; și veneau la Dânsul din toate pările.

CAP. 2.

¹ După câteva zile însă, a intrat iară în Caper-naum, și s'a auzit că este într'o casă; ² și îndată s'au adunat mulți, încât nici pe la ușă nu mai încăpeau, și El le grăială cuvântul lui Dumnezeu. ³ Atunci au venit la El, aducând un om paralizat, purtat de patru înști; ⁴ și neputând să străbată la Dânsul din pricina multimei, au descoperit acoperișul casei unde era El, și iacând spărtură, au pogorât pe acolo patul, pe care zacea cel paralizat. ⁵ Iară Iisus văzând credința lor, a zis celui paralizat: „Fiule, și se iartă păcatele!“ ⁶ Acolo însă erau cățiva cărturari, cari se deau și cugetau în inimile lor: ⁷ „De ce grăește Aceasta asemenea hule? Cine poate să ierte păcatele, decât numai unul Dumnezeu?“ ⁸ Iară Iisus cunoșcând îndată cu duhul Său, că aşa cugetau aceia în sine, le-a zis: „Pentru ce cugetați aceasta în inimile voastre? Ce este mai ușor? A zice paralizatului: și se iartă păcatele? Sau a zice: scoală, ia-ți patul și umblă?“

¹⁰ Ca să știi însă, că Fiul Omului are putere a iertă pe pământ păcatele, zice celul paralizat: „Te îți grăesc: scoală, ridică-ți patul și mergi la casa ta!“ ¹¹ Și îndată s'a scutat bolnavul și rădicându-și patul,

a eșit înaintea tuturora, incât toți se mirau și, proslăveau pe Dumnezeu, zicând: „Niciodată n'am văzut asemenea lucruri!“

¹² Și a eșit Iisus iarăși la mareea, și a venit la Dânsul tot poporul și El îi invăță. ¹³ Și trecând, a văzut pe Levi a lui Alfeu, șezând la vamă, și i-a zis: „Urmează-Mi!“ ¹⁴ Și el sculându-se, l-a urmat. ¹⁵ Și când a șezut Iisus la masă, în casa lui Levi, au șezut la masă cu Dânsul și cu ucenicii lui și mulți vameși și păcătoși, căci erau mulți și-l urmău. ¹⁶ Iară cărturari și fariseii văzându-L mânând cu vameșii și cu păcătoșii, au zis către ucenicii Lui: „Cum de mănăncă și bea El cu vameșii și cu păcătoșii?“ ¹⁷ Și auzind Iisus aceasta, le-a zis: „N'au trebuință de doftor cei sănătoși, ci cei bolnavi, că n'am venit să chem la po căință pe cei drepti, ci pe cei păcătoși“.

¹⁸ Ucenicii lui Ioan și ai fariseilor posteau; și venind aceștia l'au întrebat: „Pentru ce ucenici lui Ioan și ai fariseilor postesc, iară ucenicii Tăi nu postează?“ ¹⁹ Și Iisus le-a zis: „Pot oare Fiii nunții să postească, cât este mirele cu dânsii? Cătă vreme este mirele cu dânsii, nu pot să postească. ²⁰ Dară vor veni zile, când se va luă mirele dela ei, și atunci, în zilele acele vor posta. ²¹ Nimenea nu pune petec de pânză nouă la haină veche; altminterle, petecul nou intinde de haina veche și ruptura se face mai rea. ²² Și nimene nu toarnă vin nou în burduf vechiu; altminterle, vinul cel nou sparge burduful,

și vinul se varsă, și se pierde și burduful; ci vinul nou se toarnă în burdul nou".

²³Si I s'a întâmplat odată să treacă sămbăta prin sămănături, și ucenicii Lui au început a face drum, rupând spică. ²⁴Iar fariseii au zis către Dânsul: „Vezi? Pentru ce fac ei sămbăta ceeace nu se cade? „²⁵El însă le-a zis: „Oare n'ați citit ce a făcut David, când a avut nevoie și a flămânzit el și cel ce erau cu dânsul? ²⁶Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, pe vremea arhiereului Aviator, și a măncat pânile punerii înainte, care nu se cuvenea să le mănânce decât numai Preoții, și a dat și celorce erau cu dânsul? „²⁷Si le-a mai zis: „Sâmbăta s'a făcut pentru om, iară nu omul pentru sămbătă. ²⁸Așa dară Fiul omului este Domn și al sămbetel".

CAP. 3.

¹Și-a intrat Iisus iarăși în sinagogă, și acolo era un om, care avea o mâna uscată. ²Unii însă îl păndeau să vadă de-l va vindeca Sâmbăta, ca să-L învinuiască. ³Atunci ca El a zis omului, care avea mâna uscată: „Stă în mijloc”, ⁴Iară către dânsii a zis: „Sâmbăta se cuvine oare a face bine, sau a face rău? A mântul un suflet, sau a pierde?“ El însă tăcea. ⁵Si căutând la dânsii cu mânie, fiind măhnit pentru împietrirea inimilor lor, a zis omului: „Întinde mâna!“ ⁶Si a întins-o; și s'a făcut mâna lui sănătoasă, ca ceealaltă. ⁷Iară fariseii eșind îndată afară, au făcut sfat cu iordanianii împotriva Lui, cum L-ar pierde.

⁸Iisus însă S'a depărtat cu ucenicii Săi spre marea și au urmat după Dânsul mulțime multă din Galileea și din Iudeea, ⁹din Ierusalim și din Idumeea și de

peste Iordan; ¹⁰Si mulțime multă din cel depe lângă Tir și Sidon, auzind căte făceă El, au venit la Dânsul. ¹¹Si a zis ucenicilor Săi, ca să-l pregătească o lunte pentru ca să nu-L imbulzească mulțimea; ¹²căci vindecase pe mulți, și de aceea că și aveau rane, năvăleau la El, ca să se atingă de Dânsul. ¹³Si duhurile cele necurate, când îl vedeaau, cădeaau înaintea Lui și strigau: „Tu ești Fiul lui Dumnezeu!“ ¹⁴El însă le porunceau cu asprime, ca să nu-L facă cunoscut.

¹⁵Apoi S'a suit într-un munte și a chemat pe cine a voit, și au venit la Dânsul. ¹⁶Si a rânduit doisprezece din el, ca să fie cu Dânsul, și ca să-i trimîtă să propoveduiască, ¹⁷și să aibă putere să vindece boala și să izgonească draci, ¹⁸și anume: pe Simon, căruia i-a pus numele Petru; ¹⁹pe Iacob al lui Zevedu și pe Ioan, fratele Lui, cărora le-au pus numele Voanerghes, adică fiii tunetului; ²⁰pe Andrei, pe Filip, pe Vartolomei, pe Matei, pe Toma, pe Iacob al lui Alfeu, pe Tadeu, pe Simon Cananitul ²¹și pe Iuda Iscarioteanul, care L-a și vândut pe Iisus.

²²Apoi a venit într-o casă; și iar s'a adunat mulțime de oameni, încât nu li era cu puțință nici să mănânce. ²³Si auzind rudele Lui, au plecat să-L ieie, căci ziceau că „Si-a eșit din sine.“ ²⁴Iar cărturarii, cari veniseră din Ierusalim, ziceau, că are pe Belzebut și cu puterea domnului dracilor igonește pe draci.

²⁵El însă chemându-i, le-a grăbit în pilde, zicând: „Cum poate satană să izgonească pe satană?“ ²⁶Dacă o împărătie se dezbină în sine, împărăția aceea nu mai poate dura; ²⁷și dacă o casă se dezbină în sine, casa aceia nu mai poate dura; ²⁸și dacă satană s'a scolat împotriva sa înseși și s'a dezbinat,

nu poate să dureze, ci i-a venit sfârșitul.²⁷ Nimenie nu poate să intre în casa unui puternic să răpească lucrurile lui, de nu va legă mai întâi pe puternicul *acela* și numai atunci să-i jăfulască casa.²⁸ Adevărul vă grăesc: toate păcatele și hulele, oricare vor huli, se vor ierta fiilor oamenilor,²⁹ iar cel ce va huli împotriva Duhului Sfânt, nu va avea iertare în veac, ci va fi supus la osândă veșnică.³⁰ și acestea le-a zis El, pentru că ziceau: „Are duh necurat.”

³¹ Deci au sosit frații și mama Lui și stănd afară, au trimis la El ca să-L cheme.

³² Și ședea atunci imprejurul Lui poporul și I s'a spus: „Iată mama Ta, și frații Tăi, și surorile Tale Te chiamă afară”.³³ El însă răspunzind, a zis: „Cine este mama Mea și frații Mei?”³⁴ Și privind imprejurul său pe ceice ședea, zise: „Iată mama Mea, și frații Mei!”.³⁵ Căci cel ce face vocea lui Dumnezeu, acela Mi-i frate, și soră, și Mamă”.

CAP. 4.

¹ Și a inceput iară a invăță lângă marea. Și s'a adunat la El mulțime multă, încât a trebuit să se suie într-o luntre și să șadă pe marea, iar mulțimea toată a rămas pe pământ lângă marea. ² Și i-a invățat multe în pilde și în invățătură. Sa le zicea: ³ „Ascultați: iată a căzut sămănătorul să sâmene. ⁴ Și s'a întâmplat când sămână că una a căzut lângă cale, și au venit paserile cerului și au mâncaț-o. ⁵ Alta a căzut pe pietriș, unde nu avea pământ mult, și a răsărit curând, pentru că pământul nu era adânc; ⁶ dară când a răsărit soarele, s'a

vesteijit și fiindcă nu avea rădăcini, s'a uscat. ⁷ Și alta a căzut în spini și au crescut spinii și au înădușit-o, și n'a dat roadă. ⁸ Iară alta a căzut pe pământ bun, și răsărită și crescând, a dat rod, aducând: una treizeci, alta șasezeci, iar alta o sută!”.
⁹ Apoi le-a zis: „Cine are urechi de auzit, să audă!”

¹⁰ Iară când a fost singur, ceice-l inconjurau, cu cei doisprezece L-au întrebat de *această* pilda.

¹¹ Și le-a zis: „Vouă vă este dat a ști talnele Im-păratiei lui Dumnezeu, iară acelora de afara toate *lî* se spun numai în pilde,¹² că ei de privit pri-vesc, dară nu văd; și de auzit aud, dară nu în-te-leg, ca să nu se intoarcă și să li se ierte păcatele.”¹³

¹⁴ Apoi le-a zis: „Au nu pricepeți pilda aceasta? Cum dară veți pricepe toate pildele *celealte*?

¹⁵ „Sămănătorul samănă cuvântul. ¹⁶ Cele căzute lângă drum închipuesc pe aceia, în cari se samănă cuvântul, dară cum aud, vine îndată satană și ră-pește cuvântul sămănat în înimă lor. ¹⁷ Deasemenea și cele sămăname pe pietriș închipuesc pe aceia cari, când aud cuvântul, îl primesc îndată cu bu-curie; ¹⁸ dară nu au întrânsii rădăcină, ci sunt ne-statorni, apoi când vine necazul sau prigonețea pentru cuvânt, se smintesc îndată. ¹⁹ Iar cele sămă-nate în spini închipuesc pe ceice aud cuvântul, ²⁰ dară grijile lumii aceștia, și ademenirile bogăției și celealte pofte întrând întrânsii. Înădușă cuvântul și-l fac neroditor. ²¹ Iară cele sămăname pe pământ bun închipuesc pe aceia, cari aud cuvântul și-l primesc, și aduc roadă: unul treizeci, altul șase-zeci, iar altul o sută”.

²² Și *iarăși* le-a zis: „Au doară făcă se aduce, ca să se pună sub vas, sau sub pat, și nu ca să

se pună în sfeșnic? ²² Căci nu este ceva tăinuit, care să nu se vădească; și nu este nimic ascuns, care să nu iasă la iveală. ²³ De are cineva urechi de auzit, să audă!“

²⁴ „Să le-a mal zis: „Luăți aminte la cele ce auți: cu ce măsură măsurăți, vi se va măsură, bă vi se va și adăugă vouă celor ce auți. ²⁵ Căci celui ce are, i se va da; iar celuice nu are și ceiace are i se va luă.“

²⁶ Apoi a zis: „Cu Impărăția lui Dumnezeu se petrece, ce se petrece și cu sămânța aruncată în pământ de către un om. ²⁷ Fie că omul acela doarme, sau se scoală noaptea și ziua, sămânța răsare și crește, dar el nu știe cum, ²⁸ căci pământul singur de sine rodește mai întâi o verdeajă, apoi spic, apoi în spic grăunțe pline. ²⁹ Iară dacă se coace rodul, se trimită îndată secerea, că a sosit secerișul!“

³⁰ „Să iarăși a zis: „Cu ce voi asămână impărăția lui Dumnezeu? Sau prin ce plădă o voi infățișa? ³¹ Ea este ca grăuntele de muștar, care când se samână în pământ, este mai mic decât toate semințele de pe pământ, ³² iară dacă s'a sămănat, crește și se face mai mare decât toate buruienile, și face ramuri mari, încât sub umbra lui se pot adăposti paserile cerului.“

³³ „Să prin multe pilde de felul acesta le-a grădit cuvântul, pe căt puteau ei să înțeleagă; ³⁴ și fără plădă nu le grăea nimic; iară ucenilor deosebi le lămurea toate.

³⁵ „Să în ziua aceea, după ce s'a făcut sară, le-a zis: „Să trecem deceanăparte.“ ³⁶ Să ei, dând drumul poporului, L-au luat în luntre cum eră; și mai erau cu El și alte luntre. ³⁷ Să s'a stârnit fur-

tună mare și valurile intrau în luntre, încât aceasta se umpluse de apă. ³⁸ Iară El dormea pe un căptăiu la cărmă; și L-au deșteptat și l-au zis: „Învățătorule, au nu-ți pasă, că pierim?“ ³⁹ „Să sculându-Se El, a certat vântul, și mării i-a zis: „Taci! Linistește-te!“ Să a contenit vântul și s'a făcut liniste mare. ⁴⁰ Apoi le-a zis: „Ce sunteți aşa fricișozi? Să cum de nu aveți credință?“ ⁴¹ Să i-a cuprins frică mare și ziceau între ei: „Oare cine este Acesta, că și vântul și marea îl ascultă?“

CAP. 5.

¹ „Să au trecut deceanăparte de marea, în țara Gădarenilor. ² Să eșind El din luntre, L-a întâmpinat îndată un om de prin morminte, cu duh necurat. ³ Acestea își avea locuința prin morminte, și nimenea nu putea să-l țină nică în lanțuri; ⁴ pentru că de multe ori fusese legat cu obezi și cu lanțuri, dară rupere a lanțurilor și sfârâmă obezile, și nimenea nu putea să-l domolească. ⁵ Să pururea, ziua și noaptea, strigă și se bătea de pietre, prin munți și prin morminte.

⁶ Văzând însă pe Iisus de departe, a alergat și s'a inchinat Lui; ⁷ și strigând cu glas mare, a zis: „Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul Dumnezeului celui de sus? Te jur pe Dumnezeu să nu mă muncești.“

⁸ Căci Iisus îi zise: „Ieși duh necurat din omul acesta!“ ⁹ Să l-a întrebat Iisus: „Cum ți-e numele?“ Iară el răspunzind, a zis: „Legeon mi-e numele, pentru că suntem mulți“. ¹⁰ Să L-a rugat mult, ca să nu-l izgonească afară din țara aceea.

¹¹ Să eră acolo, lângă munte, o turmă mare de

poreci, care pășteau.¹² Și L-au rugat pe El toți dracii, zicând: „Trimite-ne la porci ca să intrăm în ei!“¹³ Iară Iisus le-a îngăduit numai decât. Și duhurile cele necurate eșind *din om*, au intrat în porci. Și turma, care era ca de două mii de porci, s'a pornit de-pe mal în marea și s'a inecat în mare. ¹⁴ Iară păzitorii porcilor au fugit și au spus în cetate și prin sate; și *locuitorii* au eşit să vadă ce s'a întâmplat. ¹⁵ Și au venit la Iisus, și văzind pe Îndrăcitul, în care fusese legheonul, șezând îmbrăcat și întreg la minte, s'au spăimântat; ¹⁶ iară ceice văzuseră, le-au povestit cum se petrecuseră *turcurile* cu cel îndrăcit și cu porci. ¹⁷ Atuncea *gadarenii* au inceput a rugă *pe Iisus*, ca să iasă din hotarele lor. ¹⁸ Și când s'a suiat El în luntre, L'a rugat celce fusese îndrăcit, ca să meargă cu Dânsul. ¹⁹ Iară Iisus nu i-a îngăduit, ci i-a zis: „Du-te la casa ta, la ai tăi, și spune-le căte a făcut Domnul cu tine și cum te-a miluit“. ²⁰ Și s'a dus *omul acela* și a inceput a propovедui în Decapolia căte-i făcuse Iisus; și toți se mirau.

²¹ Iară dupăce Iisus a trecut iarăși de eastaparte, s'a adunat la Dânsul popor mult; și era lângă marea. ²² Și iată, a venit unul din mai marii sinagogii, numit Iair, și văzându-L, a căzut la picioarele Lui, ²³ și L-a rugat mult, zicând: „Fiica mea trage de moarte. Vină și-ți pune mâna pe ea, ca să se însănătoșeze și să trăească!“ ²⁴ Și s'a dus Iisus cu dânsul, și l-a urmat popor mult, și-L îmbulzea.

²⁵ Atuncea o femeie, care pățimea de doisprezece ani de curgere de sânge, ²⁶ și multe îndurase, căutându-se cu muți doftori, și cheltuise tot

ce avusesese, și nimic nu folosise, ci ajunsese într'o stare mai rea; ²⁷ auzind de Iisus, s'a apropiat prin popor, pela spate, și s'a atins de haina Lui; ²⁸ căci zicea: „Numai de haina Lui de mă voi atinge, mă voi vindeca!“ ²⁹ Și indată i-a săcat izvorul sângelui și a simțit în trupul său că s'a vindecat de boala. ³⁰ Iară Iisus simțind numai decât în Sine puterea ce eșise dintr'Insul, S'a întors către popor și a zis: „Cine s'a atins de haina Mea?“ ³¹ Și uenești Lui l-au zis: „Vezi că poporul Te îmbulzește și zici: cine s'a atins de Mine?“ ³² El însă Se uită împrejur, ca să vadă pe ceeace făcuse aceasta. ³³ Iar femeea, știind ce s'a petrecut cu sine, a venit cu frică și tremurând, și căzând înaintea Lui, l-a spus tot adevărul. ³⁴ Iară Iisus i-a zis: „Flică, credința ta te-a mantuitor, mergi în pace și fiu vindecată de boala ta!“

³⁵ Pe când grăia El acestea, au venit dela mai marele sinagogli *oarecari* și au zis către acesta: „Fiica ta a murit; ce mai superl pe Invățătorul?“ ³⁶ Iisus însă auzind indată cuvintele ce se grăise, a zis către mai marel sinagog: „Crede numai și nu te teme!“ ³⁷ Și n'a lăsat pe nimene să-i urmeze, decât numai pe Petru, pe Iacob și pe Ioan, fratele lui Iacob.

³⁸ Și venind la casa mai marelui sinagogii, a văzut turburare și pe ceice plângneau și boceau tare; ³⁹ și întrând, le-a zis: „Ce vă turburați și plângeti? Copila n'a murit, ci doarme“. Iară ei rădeau de Dânsul, ⁴⁰ El însă, dând pe toți afară, a luat cu Sine pe tatăl și pe mama copilei și pe ceice erau cu Dânsul, și a intrat unde zacea copila. ⁴¹ Și luând copila de mâna, i-a zis: „Talită cum!“, care se tălcuște;

„Fetiță, tăiești grăesc, scoală!“ ⁴² „Și îndată să a scutat fetiță și a început să umble, căci era ca de doi-sprezece ani. Și s'a spăimântat totuși foarte tare. ⁴³ Și El le-a poruncit mult, ca să nu știe aceasta nimenea, și a zis să-i deie fetel să mănânce.“

CAP. 6.

¹ Apoi Iisus eșind deacolo, a venit în patria sa; și l-au urmat și ucenicii lui. ² Iară dacă a sosit sămbăta, a început El a învăță în sinagogă, și mulți au zindu-L, se mirau și ziceau: „De unde are El acestea și ce înțelegiune îl să dat, că și minuni ca acestea se fac prin mâna lui? ³ Oare nu-l Acesta teslarul, feciorul Mariei și fratele lui Iacob și al lui Iosie și al lui Iuda și al lui Simon? Și surorile lui nu sunt ele oare alcea, la noi?“ Și se smintea de El.

⁴ Iisus însă le-a zis: „Nu este prooroc disprețuit decât numai în patria sa, și între rude, și în casa sa“. ⁵ Și n'a putut să facă acolo nici o minună, ci numai pe puțini bolnavi. Și-a pus mâna și l-a vindecat. ⁶ Și se miră de necredință lor, și umblă prin satele din prejuri, învățând poporul.

⁷ Și a chemat pe cei doisprezece și a început a-i trimite câte doi, câte doi, și le-a dat putere asupra duhurilor necurate. ⁸ Și le-a poruncit ca să nu iei nimic pe cale, nici traistă, nici pâine, nici bani la brâu, ci numai toiac și sandali în picioare, și să nu se imbrace cu două haine. ⁹ Și le zicea: „De veți intra undeva în vre-o casă, să rămâneți acolo până când veți pleca de acolo. ¹⁰ Și de nu vă va primi cineva și nu vă va asculta, ești deacolo, și scuturăți prăful de sub picioarele voastre, ca mărturie

împotriva lor. Adevărul vă grăesc: mai bine va fi de Sodoma și de Gomora în ziua judecății, decât de cetatea aceia!“

¹¹ Și ieșind ei, propoveduiau oamenilor ca să se pocâască, ¹² și izgoniau draci mulți și mulți bolnavi ungeau cu untdelemn și-i vindecau.

¹³ Și a auzit regele Irod de Iisus; căci numele Lui se făcuse vestit; și-a zis, că Ioan Botezătorul s'a scutat din morți, și de aceea se fac minuni prin el. ¹⁴ Altii ziceau, că este Ilie; iară alții ziceau, că este un prooroc sau ca unul din prooroci. ¹⁵ Iară Irod auzind, zicea: „Acesta-i Ioan, căruia eu i-am tăiat capul, El să scută din morți!“

¹⁶ Căci Irod acesta trimise de prinsepe pe Ioan și-l inchisese în temniță, din pricina Irodiadei, femeea lui Filip, fratele lui, pe care Irod o luase de soție. ¹⁷ Căci Ioan zicea lui Irod: „Nu țise cuvine să ai de sofie pe femeea fratelui tău“. ¹⁸ Irodiada însă îl ură și voea să-l omoare, dară nu putea; ¹⁹ căci Irod se temea de Ioan, știindu-l bărbat drept și sfânt; și-l prețuea și multe făcea după povata lui, și cu dragoste îl asculta.

²⁰ A venit însă o zi potrivită, când Irod, de ziua nașterii sale, a făcut ospăț boerilor săi, căpitaniilor și mai marilor Galileei. ²¹ Atunci a fata Irodiadei a intrat și a jucat, și plăcând lui Irod și celorce se ospătau cu el, a zis regele către fată: „Cere-mi ce voestii și-ți voi da!“ ²² Și s'a jurat ei, zicând: „Orice vei cere dela mine, i-ți voi da, până la jumătate din regatul meu!“ ²³ Iară ea eșind, a zis către mama sa: „Ce să cer?“ Și aceasta a zis: „Capul lui Ioan Botezătorul!“ ²⁴ Și ea a intrat îndată cu fuga la rege și a cerut, zicând: „Voesc ca să-mi

dai acum pe taler capul lui Ioan Botezătorul.²⁶ Și s'a întristat regele, dar pentru jurământ și pentru ceice stăteau la masă cu el, n'a vrut să-i nesocotească cererea. ²⁷ Și a trimis regele indată un oscaș, poruncind să aducă capul lui Ioan. ²⁸ Iar acela mergând, i-a tăiat capul lui Ioan în temniță și a adus capul lui pe un taler, și l-a dat fetei, iară fata l-a dat mamei sale. ²⁹ Și auzind ucenicii lui de aceasta au venit și au rădicat trupul lui și l-au pus în mormânt.

³⁰ Deci, s'a adunat apostolii la Iisus și l-au vestit toate căte făcuseră și căte propoveduiseră. ³¹ Iară El le-a zis: „Veniți numai voi singuri într'un loc pustiu și vă odihniți pușin!“ Căci cei cari veneau și se duceau erau *așă de mulți*, încât n'aveau nici când să mânânce. ³² Și s'a dus numai ei cu corabia într'un loc pustiu. ³³ Dară mulțimile i-au văzut plecând, și mulți L-au cunoscut, și au alergat acolo pe jos *mulțime de oameni* de prin toate cetățile și au ajuns înaintea lor și s'a strâns la El. ³⁴ Și ieșind Iisus din luntre a văzut mulțime de popor, și l'sa făcut milă de ei, că erau ca oile care nu au păstor, și a inceput să-i învețe multe.

³⁵ Și fiindcă trecuse acum vreme multă, ucenicii Lui au venit la Dânsul și au zis: „Iată, este târziu și locul pustiu, ³⁶ dă-lă drumul, ca să se ducă prin târgurile și satele deprinprejur, să-si cumpere pâine, căci n'au ce să mânânce.“ ³⁷ Iară El răspunzând, le-a zis: „Dați-le voi să mânânce.“ Și ei i-au zis: Să ne ducem oare să cumpărăm pâine de două sute de dinari, și să le dăm să mânânce?“ ³⁸ Iară El li-a zis: „Câte pâini aveți? Duceți-vă și vedeti!“ Și ei aflând, au zis: „Cinci pâini și

doi pești“. ³⁹ Atunci le-a poruncit să-i aşeze pe toți cete, cete, pe iarbă verde; ⁴⁰ și s'a aşezat cete, cete, câte o sută și câte cincizeci. ⁴¹ Iară El luând cele cinci pâini și doi pești, și căutând la cer, a binecuvântat și a frânt pâinile și a dat ucenicilor săi că să dea *poporu lui* și au împărtit la toți și cei doi pești. ⁴² Și au mâncat toți și s'a saturat. ⁴³ Și au adunat douăsprezece coșuri pline de sfărâmături de pâine și de pește. ⁴⁴ Iară căi ce mâncaseră din pâini fuseseră ca la cinci mii de bărbați. ⁴⁵ Indată după aceea a silit pe ucenicii Săi să intre în luntre și să treacă de la Betsaida, până ce va da drumul poporului.

⁴⁶ Iară dupăce i-a dat drumul, S'a dus și El într'un munte să se roage. ⁴⁷ Și când s'a făcut sară, luntrea se află în mijlocul mărlăi, iară El singur pe uscat; ⁴⁸ și-i vedeă cum se necăjeau cu vâslitul, pentru că vântul li era dimpotrivă. Și în a patra strajă a nopții a venit la dânsil, mergând pe marea, și voeă să treacă pe langă el. ⁴⁹ El însă, văzându-L mergând pe marea, au socotit că-i o nălucă, și au strigat; ⁵⁰ căci L-au văzut cu totii și s'a spălmantat. El însă a inceput să grăiască cu dânsii și le-a zis: „Indrăzni! Eu sunt. Nu vă temeți!“ ⁵¹ Și s'a suiat la ei în luntre și vântul a contenit, iară ei se mirau în sine foarte tare și se minunau; ⁵² căci nu pricepuseră *minunea* cu pâinile, căci inima lor era impietrită.

⁵³ Și trecând *deciaparte*, au zosit în ținutul Geraserului, și au stat la lîman. ⁵⁴ Iară dacă au șăzeti din luntre, locuitorii locului L-au cunoscut indată, ⁵⁵ și cu trierând El toate imprejurimile acelea,

au început să aducă pe năsălii bolnavii unde se auzea că se află El.¹⁰ Și orunde se ducea El, prin târguri și prin cetăți și prin sate, locuitorii scoțeau pe bolnavii lor la drumuri și L rugau, ca să îngăduie măcar de poala hainei Lui să se atingă, și cății se atingeau de Dânsul, se vindecau.

CAP. 7.

¹ Si s'au adunat la Dânsul fariseil și unii dintre cărturarii, cari veniseră din Ierusalim; ² și văzând pe unii din ucenicii Lui mânând pâne cu mâinile necurate, adecă nespălate, căteau. ³ Căci fariseii și cății iudeii, ținându-se de datina bătrânilor, nu mânâncă până nu-și spală cu îngrijire mâinile; ⁴ și când vin din târg, nu mânâncă până nu se spală; sunt și altele multe, care s'au apucat să le tie ca: spălarea blidelor, a cupelor, a căldărilor și a scaunelor. ⁵ După aceea L-au întrebat fariseii și cărturarii: „Pentruce ucenicii Tăi nu se țin de datina bătrânilor, ci mânâncă pâne cu mâinile nespălate?“

⁶ Iară El răspunzind, le-a zis: „Fățarnicilor, bine a proorocit de voi Isaiu, cum este scris: acest popor Mă cinstește cu buzele, iară inima lui e departe de Mine; ⁷ dară în zadar Mă cinstește, învățând învățături, care sunt porunci omenești; ⁸ căci lăsând porunca lui Dumnezeu, țineți datina oamenilor, ca spălarea blidelor și a cupelor, și faceți și altele multe de felul acesta“. ⁹ Apoi le-a zis: „Bine e oare, când schimbăți porunca lui Dumnezeu, ca să păziți datina voastră? ¹⁰ Căci Moisă zice: cinstește pe tată tău și pe mama ta; și: celice grăește de tată pe tată sau pe mamă, să se pedepsească cu

moartea! (Eș. XX, 12; XXI, 16). ¹¹ Iară voi ziceți: dacă vreun om ar zice tatălui sau mamei: corvan, adecă dar lui Dumnezeu este aceea cu care te-ai fi folosit dela mine,¹² acelaia-i îngăduiți să nu facă nimic pentru tatăl său, sau pentru mama sa; ¹³ când astfel cuvântul lui Dumnezeu pentru datina voastră, care singuri v'ași dat-o, și faceți multe de felul acesta“.

¹⁴ Si chemând totă mulțimea, i-a grăit: „Aculataj-Mă toți și înțelegeți: ¹⁵ nimic ce intră în om de afară nu poate să-l spurce, ci celeste ies din el, acelea spurcă pe om.¹⁶ De are cineva urechi de auzit, să audă“. ¹⁷ Si dupăce a intrat dela mulțime în casă, L-au întrebat ucenicii Lui de pilda aceasta; ¹⁸ și El le-a zis: „Au și voi sunteți tot aşa de neînțelegători? Nu pricopeți oare, că tot ce intră în om de afară nu poate să-l spurce?¹⁹ Pentru că nu intră în inima lui, ci în pântece, și iese afară pe afedron.“ Prin aceasta Iisus a arătat, că orice mâncare este curată.²⁰ Apoi a adăugat: „Iară ceeace iesă din om, aceea spurcă pe om,²¹ pentru că din lăuntru, din inima oamenilor, ies cugetele cele rele, preadesfrânrile, desfrânrile, uciderile,²² furturile, lăcomia, răutatea, vicioșugul, netrebnicia, privirea zavistnică, hula, mandria, nebunia.²³ Toate celele acestea ies din lăuntru și spurcă pe om“.

²⁴ Si rădicându-se deacolo, S'a dus în Ținutul Tilarului și al Sidonului, și întrând într'o casă, voie să nu afle nimenea, dar n'a putut să se tăinuască;²⁵ căci auzind de El o femeie, a căria fiică avea duh necurat, și venind, a căzut la picioarele Lui.²⁶ Si femeea aceea era păgână, de neam sirofeniciană, și L rugă ca să izgoniască dracul din fiica

el.²⁷ Iară Iisus i-a zis: „Lasă să-se sature mai înălți filii, căci nu-i bine a lua pânea fiilor și a o aruncă cănilor”.²⁸ Ea însă a răspuns și i-a zis: „Așa, Doamne! Dar și căni mănâncă sub masă din sfărămăturile dela fii.”²⁹ Atunci Iisus i-a zis: „Pentru acest cuvânt mergi, că a eșit dracul din fiica ta”.³⁰ Și venind ea la casa sa, a aflat dracul eșit și pe fiica ei culcată în pat.

³¹ Și eșind iarăși din ținutul Titrului și al Sidonului, S'a dus la marea Galileei, prin ținutul Decapolisiei.³² Și au adus la Dânsul pe un surd gângav și L-au rugat să-și pue mâna pe el.³³ Și luându-l Iisus la o parte din mulțime, Și-a pus degetele în urechile lui și scuipând, s'a atins de limba lui;³⁴ și privind la cer, a oftat și i-a zis: „Efaftă”, adică: „deschide-te!”³⁵ Și indată s'a deschis auzul lui și s'a deslegat legătura limbii lui, și grăia curat.

³⁶ Și le-a poruncit Iisus ca să nu spună nimănui. Dar cu cât îi opreă, cu atâtă mai mult vesteau.³⁷ Și se mirau oamenii foarte mult: „Toate le face bine; pe surzi îi face și audă și pe muști să vorbească!”

CAP. 8.

¹ In zilele acelea, fiind adunată mulțime foarte multă, și neavând ce mânăcă, a chemat Iisus pe ucenicii Săi și le-a zis: ² „Mi-i miilă de gloată, căci iată de trei zile se află cu Mine și n'au ce să mânânce. ³ Și de lăsă da drumul flămândi la casele lor, ar slăbi pe cale, căci unii din ei au venit de departe.”⁴ Iară ucenicii lui l-au răspuns: „Deunde ar putea cineva să-i sature pe aceștia de pâne, aici

în pustie?”⁵ Și i-a întrebat Iisus: „Câte pâni aveți?” Iară ei au răspuns: „Sapte.”⁶ Atunci Iisus a poruncit mulțimii să șadă jos; și luând cele șapte pâni și dând mulțumită *Lui Dumnezeu*, a frânt și a dat uceniciilor Săi, ca să împartă mulțime, și au impălit.⁷ Și având și puțini peștișori, a binecuvântat și a poruncit să-l împartă și pe aceia.⁸ Și au mâncaț toți și s'au saturat; și au adunat sfărămituri rămase șapte coșuri.⁹ Iară cei ce mâncașteră fuseseeră ca la patru mii. Apoi le-a dat dru-

¹⁰ Și suindu-se indată într-o luntre cu ucenicii Săi, a venit în părțile Dalmanutei.¹¹ Și au eșit farisei și au inceput a se întrebă cu Dânsul; și îspitindu-L, au cerut dela El să le arăte vreun semn din cer.¹² Iară El oftând din suflet, a zis: „Pentru neamul acesta cere semn? Adevărul vă grăesc: nu îse va da semn neamului acestuia.”¹³ Și lăsandu-i, S'a sult iară în luntre și a trecut deosepare.

¹⁴ Și ucenicii Lui ultaseră să ieie pâne, și nu aveau cu dânsii, în luntre, decât o singură pâne.

¹⁵ Iară Iisus sătuindu-i, le-a zis: „Căutați și vă căutați de aluatul fariselor și de aluatul lui Irod”.

¹⁶ Iară ucenicii cugetau între ei și ziceau „Aceasta ne-o zice, pentrucă nu avem pâne.”¹⁷ Iisus însă pricepând, le-a zis: „Ce cugetați că nu aveți pâne? Oare tot nu pricepeți încă și tot nu înțelegeți? Oare tot împietrită este inima voastră?”¹⁸ Ochi având, oare nu vedeați? Și urechi având, oare nu auziți? Și nici nu vă aduceți aminte:¹⁹ Când am frânt cele cinci pâni pentru cei cinci mii de oameni căte coșuri de sfărămituri ați strâns?”²⁰ Și ei l-au răspuns: „Douăsprezece”.²¹ „Dară când am frânt

cele şapte pâni pentru cei patru mii de oameni căte coşuri de sfărămături rămase aţi adunat ?“ ²¹ Şi ei au răspuns : „Şapte“ . ²¹ Atunci Iisus le-a zis : „Cum dară de nu pricepeşti ?“

²² După aceea a venit în Betsaida, şi au adus la Dânsul un orb şi se rugau ca să se atingă de dânsul . ²³ Iară El luând pe orb de mâna, l-a scos afară din sat şi scuişând în ochil lui, ři-a pus mâinile peste el şi l-a întrebat de vede cevă . ²⁴ Şi acela privind, a zis : „Văd oamenii mişcându-se ca copaci“ . ²⁵ Şi Iisus ři-a pus iară mâinile pe ochii lui şi l-a făcut să vadă . Şi s-a vindecat omul, şi vedea toate lîmpede . ²⁶ Şi l-a trimis Iisus la casa lui, zicând : „Să nu te mai întorci în acest sat şi nici să spui cuiva din sat“ .

²⁷ Apoi Iisus s-a dus cu ucenicii Săi prin satele Chesariei lui Filip; şi pe cale a întrebat pe ucenicii Săi, zicându-le : „Cine-Mi zic oameni că sunt Eu ?“ ²⁸ Şi ei au răspuns : „Ioan Botezătorul; alii Ilie; iară alii unul din prooroci“ . ²⁹ Şi El le-a zis : „Dară voi cine-Mi ziceştii că sunt ?“ Şi răspunzind Petru, a zis către El : „Tu eşti Hristosul“ . ³⁰ Iisus însă a poruncit ca să nu grăească nimănul de dânsul .

³¹ Apoi a inceput a-i invăţă, că Fiul omului trebuie să pătimească multe, şi să fie lepădat de bătrâni, şi de arhieri, şi de cărturari, şi să fie omorât, şi după trei zile să invie . ³² Şi le-a grăйт lucrul acesta pe faţă, Petru însă, luându-L la o parte, a inceput a-l se impotrivi . ³³ Iară El întorcându-se şi privind pe ucenicii Săi, a certat pe Petru, zicând : „Mergi înapoia mea, satană, căci tu nu gândeşti la cele sunt ale lui Dumnezeu, ci cele omeneşti !“

³⁴ Şi chemând la Sine mulțimea împreună cu ucenicii Săi, le-a zis : „Celce voieşte să vie după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze . ³⁵ Că celce va vrea să-şi mantuiască sufletul său, acela îl va pierde; iară celce-şii va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va mantui . ³⁶ Că ce ar folosi omul de ar dobândi toată lumea, iară sufletul şi l-ar pierde ? ³⁷ Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său ? ³⁸ Că de se va ruşină de Mine şi de cuvintele Mele cineva din acest neam preadesfrânat şi păcătos, şi Fiul omului se va ruşină de acela când va veni în Slava Tatălui Său cu sfîntii îngeri . ³⁹ Şi le-a mai zis : „Adevărul vă grăesc: sunt unii din ceice stau aicea, cari nu vor gusta moartea, până nu vor vedea împărăţia lui Dumnezeu venind în putere.“

CAP. 9.

¹ După şase zile a luat Iisus pe Petru şi pe Iacob şi pe Ioan, şi l-a suiat într'un munte înalt, deosebi, numai pe ei singuri, ² şi s'a schimbat la faţă înaintea lor . ³ Şi hainele Lui s'au făcut strălucitoare şi foarte albe, cum e zăpada, şi cum niciun nălbitor de pe pământ nu poate înalbi . ⁴ Şi li s'a arătat Ilie împreună cu Moisă, şi vorbeau cu Iisus . ⁵ Atunci a inceput Petru, a zis către Iisus : „Invăţătorule, bine e să film aicea şi să facem trei colibi: Tie una, şi lui Moisi una, şi una lui Ilie“ ; ⁶ căci nu ştieşte ce să zică, pentru că erau însălmântaţi . ⁷ Şi s'a făcut nouă, umbrindu-i, şi din nouă a venit un glas zicând : „Acesta este Fiul Meu cel iubit, pe Acesta

să-L ascultați! ⁸ Și căutând ei de năpraznă împrejur, n'au mai văzut pe nimenea, ci numai pe Iisus singur cu dânsii.

⁹ Iară când se pogorau ei din munte, le-a poruncit ca să nu spună nimănuia ceace văzuseră, până nu va invia din morți Fiul Omului. ¹⁰ Și el au păstrat cuvântul acesta în sine, dară se întrebau unii pe alții: ce înseamnă a invia din morți? ¹¹ Și L-au întrebat pe Iisus: „Pentruce spun căturarii că trebuie să vină mai întâi Ilie?” ¹² Iară El răspunzind, le-a zis: „adevărat, Ilie venind întâi, va regăsi toate; și cum este scris despre Fiul Omului, aşa trebuie să pătimească multe și să fie înjosit.” ¹³ Dară vă spun, că Ilie a și venit, și au făcut cu dânsul căte au vrut, dupăcum este scris pentru dânsul.

¹⁴ Și venind la ceilalți ucenici, a văzut împrejurul lor mulțimea multă și căturari întrebându-se cu ei. ¹⁵ Și înădăta toată mulțimea, văzându-L pe Iisus, s'a infiorat și atergând, s'a inchinat Lui. ¹⁶ Și a întrebat Iisus pe căturari: „Desprece vă întrebăți între voi?” ¹⁷ Și răspunzind unul din mulțime, a zis: „Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut; ¹⁸ și orunde îl apucă, îl aruncă la pământ, și el spumegă, scrâșnește cu dinții săi și se usucă. Și am zis ucenicilor Tăi, să izgoniască duhul, dar n'au putut.” ¹⁹ Și răspunzindu-i Iisus, a zis: „O, neam necredincios, pânăcând am să fiu cu voi? Pânăcând am să vă sufăr? Aduceți-l la mine!” ²⁰ Și l-au adus la El. Și duhul înădăta ce L-a văzut pe Iisus, a zguduit pe Tânăr și acesta a căzut la pământ și s'a tăvălit, spumând. ²¹ Și Iisus a întrebat pe tatăl Tânărului: cătă vreme este decând i se întâmplă aceasta? Și acesta a răspuns: „Din

copilărie; ²² și adesea duhul îl aruncă și în foc și în apă, ca să-l piarză. Ci de poți cevă, milostivește-te spre noi și ne ajută!” ²³ Iară Iisus i-a zis: „De poți crede, toate-s cu putință celui ce crede.” ²⁴ Și înădăta tatăl copilului a strigat și cu lacrămi a zis: „Cred, Doamne, ajută necredinței mele!” ²⁵ Și văzând Iisus că se îngrămadăște mulțimea, a poruncit duhului celui necurat și i-a zis: „Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: ieși dintrânsul și deacum să nu mai intri în el!” ²⁶ Atunci a duhul strigând și scuturând tare pe Tânăr, a ieșit; și Tânărul a rămas ca mort, încât mulți ziceau, că a murit. ²⁷ Iisus însă apucându-l de mâna, l-a rădicat, și acela s'a scutulat. ²⁸ Și întrând Iisus în casă, ucenicii Lui l-au întrebat în deosebi: „Pentruce noi nu l-am putut izgoni?” ²⁹ Și El le-a zis: „Acest neam de draci prin nimic nu poate ieși, decât numai prin rugăciune și prin post”.

³⁰ Apoi eșind deacolo, a trecut prin Galileea, și nu voea că să-L cunoască cineva; ³¹ căci învăță pe ucenicii Săi și le spunea, că Fiul omului va fi dat pe mâna oamenilor, și-L vor omori, și a treia zi după ce-L vor omori va invia. ³² El însă nu primepeau cuvântul acesta, și să-L întrebe se temeoau.

³³ Ajungând însă la Capernaum, și aflându-se într-o casă, i-a întrebat Iisus: „Despre ce grăiați între voi pe cale?” ³⁴ Și ei tăceau, căci pe cale vorbiseră între ei cine ar fi mai mare. ³⁵ Și șezând, a chemat pe cei doi prezece, și le-a zis: „De voește cineva să fie întâlu, să fie cel mai de pe urmă din toți și sluga tuturor.” ³⁶ Apoi luând un copilaș, l-a adus în mijlocul lor, și luându-l în brațe, le-a zis: ³⁷ „Cine primește pe unul din acești prunci în numele Meu,

pe Mine mă primește ; și cine Mă primește pe Mine, nu Mă primește pe Mine, ci pe celce Mă trimis pe Mine".³⁸ Atuncea L-a întrebat Ioan și a zis : „Învățătorule, am văzut pe unul, izgonind dracii în numele Tânărului, care nu ne-a urmat, și l-am opri, pentru că nu ne-a urmat".³⁹ Iară Iisus a zis : „Să nu-l opriți ; căci nimenea din cei care vor face minuni în numele Meu, nu vor putea curând să mă grăiască de rău ;⁴⁰ căci cine nu-l împotriva noastră, e pentru noi ;⁴¹ și cine vă adăpă cu un păhar de apă în numele Meu, că sunteți ai lui Hristos, adevarul vă grăesc, nu și-ar pierde plata sa".⁴² Iară cine ar sminti pe unul din mititeii aceștia, cari cred în Mine, acelaia i-ar fi mai bine să-și lege de gât o piatră de moară și să se arunce în mare. ⁴³ „Să de te smintește mâna ta, s'o tai ; căci e mai bine pentru tine să intri ciung în viață, decât să ai amândouă mâinile și să mergi în gheena, în focul cel nestins, ⁴⁴ unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁴⁵ Să de te smintește piciorul Tânărului, să-l tai, căci e mai bine de tine să intri în viață șchiop, decât să ai amândouă picioarele și să fii aruncat în gheena, în focul nestins, ⁴⁶ unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁴⁷ Să de te smintește ochiul Tânărului, să-l scoți ; căci e mai bine de tine să intri în impărăția lui Dumnezeu numai cu un ochiu, decât să ai amândoi ochii, și să fil aruncat în gheena focului, ⁴⁸ unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁴⁹ Căci fiștecare cu foc se va sără și toată jertfa cu sare se va sără".⁵⁰ Bun lucru este sarea : dar dacă sarea s-ar face nesărată, cu ce s-ar drege ? In voi să aveți sare și pace să aveți între voi.

CAP. 10.

¹ Sculându-se *apoii* Iisus deacolo, a venit în hotările Iudeei, deceseaparte de Iordan ; și iată să strâns mulțime de oameni imprejurul Lui, și El a inceput iară să-i invețe, ca de obiceiu.

² Să apropiindu-se fariseii și ispitindu-L, L-au întrebat : „Se cuvine oare ca bărbatul să-și lase femeea ?” ³ El însă răspunzind, le-a zis : „Ce vă poruncit Moisă ?” ⁴ Iară ei au zis : „Moisă a invoit bărbatului să scrie carte de despărțenie și să-i dea drumul”. ⁵ Să Iisus răspunzind, le-a zis : „După impletirea înimii voastre vă scris el porunca aceasta. ⁶ Însă la inceputul Zidirei Dumnezeu a făcut un bărbat și o femeie. (Fac. I. 27). ⁷ Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa, ⁸ și se va lipi de femeea sa și vor fi amândoi un singur trup, încât ei nu mai sunt două trupuri, ci unul singur. ⁹ Deci, ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă”.

¹⁰ Iară în casă ucenicii Lui L-au întrebat iarășii despre aceasta. ¹¹ Să El le-a zis : „Celce se va despărții de femeea sa și se va căsători cu alta, să-vârșește răsdesfrânare cu dansa ; ¹² și femeea dacă lasă pe bărbatul său și să mărită cu altul, să-vârșește răsdesfrânare”.

¹³ Să au adus la Dânsul copili, ca să se atingă de ei ; iară ucenicii dojaneau pe cel ce-i aduceau. ¹⁴ Să văzând Iisus aceasta, Să supărăt și le-a zis : „Lăsați copiii să vie la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este impărăția lui Dumnezeu. ¹⁵ Adevarul vă grăesc : cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu, ca un copil, nu va intra întrânsa.” ¹⁶ Să

îmbrățișându-i. Și-a pus mâinile peste dânsii și i-a binecuvântat.

¹⁷ Si eșind El la drum, a alegat unul și îngenun-chind înaintea Lui, L-a întrebat : „Invățătorule bune, ce să fac, ca să moștenesc viața veșnică ?“ ¹⁸ Iară Iisus i-a zis : „Ce-Mi zici bun ? Nimene nu este bun, decât numai unul Dumnezeu.“ ¹⁹ Știi pouncile : să nu faci răsdesfrânare, să nu ucizi, să nu furi, să nu fi martor mincinos, să nu răpești; cînșește pe tatăl tău și pe mama ta ?“ (Eș. XX. 12). ²⁰ Iară el răspunzind, a zis către Dânsul : „Invățătorule, toate acestea le-am păzit din tineretele mele.“ ²¹ Atuncea Iisus căutând la el, l-a iubit și i-a zis : „Una îți mai lipsește : mergi de vinde căte ai și dă la săraci, și vel avea comoară în cer ; și luând crucea, vină de-Mi urmează mie.“ ²² El însă întristându-se de cuvântul acesta, s'a dus măhnit, pentru că avea avuții multe.

²³ Și căutând Iisus împrejur, a zis ucenicilor Săl : „Cât de anevoie vor intră în împărăția lui Dumnezeu ceice au avuție“. ²⁴ Și s'au spăimântat ucenicii de cuvintele Lui. Iisus însă urmându-și vorbirea, le-a zis larășii : „Fillor, cât de anevoie este pentru ceice nădăjduesc în bogăție, să intre în împărăția lui Dumnezeu ! ²⁵ Mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât bogatul să intre în împărăția lui Dumnezeu“. ²⁶ Iară ei s'au îngrozit și mai mult și grăeau între dânsii : „Cine dară poate să se mantuească ?“ ²⁷ Și căutând Iisus la dânsii, a zis : „Aceasta-l cu neputință la oameni, dară nu la Dumnezeu, căci la Dumnezeu toate-s cu putință“. ²⁸ Și începând Petru, a zis către El : „Iată noi am lăsat toate și Ti-am urmat Tă“. ²⁹ Și răspunzând

Iisus a zis : „Adevărul vă grăesc : nu este nimene, care să-și fi lăsat casă, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copil, sau țarine pentru Mine și pentru Evanghelia, ³⁰ și să nu primească acum, în viața aceasta, în mijlocul prigoniilor, însuțit case, și frați, și surori, și părinți, și mame, și copii, și țarine, iară în veacul viitor viață veșnică. ³¹ Multă însă din cei dintăi vor fi pe urmă și ce depe urmă întăiu.“

³² Iară când se aflau ei pe cale, suindu-se la Ierusalim, Iisus mergea înaintea lor, iară ei îi urmău, însă imântași și înfricoșați. Și luând larășii *laoparte* pe cel doisprezece, a început a le grăbi de cele ce aveau să se petreacă cu Dânsul, zicând : „³³ Iată ne suim în Ierusalim, și Fiul Omului va fi dat arhierilor și cărturarilor, și-L vor osândi la moarte, și-L vor da păgănilor, și-L vor batjocori și-L vor bate, ³⁴ și-L vor scuipă, și-L vor omorâ, dar și treiazi va inviă.“

³⁵ Atunci s'au apropiat de Dânsul fiili lui Zevedei, Iacob și Ioan, și au zis : „Invățătorule, dorim că ce-Tă vom cere să ni faci.“ ³⁶ Și El le-a zis : „Ce voi să vă fac ?“ ³⁷ Și ei au zis către Dânsul : „Dă-ne ca să ședem unul de a dreapta Ta și unul de-a stânga Ta, în slava Ta.“ ³⁸ Iisus însă le-a zis : „Nu știți ce cereți. Puteți oare să beți păharul, care-l beau Eu, și să vă botezați cu botezul cu care mă botez Eu ?“ ³⁹ Și ei au zis : „Putem“. Zis-a lor Iisus : „Păharul, care îl beau Eu, îl veți bea, și cu botezul, cu care Eu mă botez, vă veți boteză ; ⁴⁰ iară a ședea deadreapta Mea și deastânga Mea nu-Mi este îngăduit a da decât acelora, pentru că re să gătit.“

⁴¹ Si auzind cei zece ucenici, au inceput a se maniea pe Iacob si pe Ioan. ⁴² Iisus insa chemandu-i, le-a zis: „Sti, ca ceice se socotesc ca sunt prinți ai popoarelor, domnesc peste ele, si cei mai mari ai lor le stăpânesc. ⁴³ Intre voi insa sa nu fieasca; ci celace ar voi sa fie mai mare intre voi, sa va fie sluga, ⁴⁴ si celce ar vol sa fie intai intre voi, sa fie rob tuturora; ⁴⁵ caci si Fiul omului n'a venit ca sa I se slujeasca, ci ca sa slujeasca El si sas. Si dea sufletul Sau pentru rascumpararea multora.

⁴⁶ In vremea aceasta au ajuns la Ierihon. Iară cand ieșea din Ierihon cu ucenicil săi și cu multimea desculă, Vartimeu orbul, fiul lui Timeu, sedea lângă drum și cerea milostenie. ⁴⁷ Si auzind acesta că este Iisus Nazarineanul, a inceput a striga și a zice: „Iisuse, fiul lui David, miluește-mă!“ ⁴⁸ Si mulți îl certau să tacă; el însă striga și mai tare: „Fiul lui David, miluește-mă!“ ⁴⁹ Si oprindu-se Iisus, a zis să-l cheme. Si au chemat pe orb, zicându-i: „Nu te teme! Scoală, că te chinamă!“ ⁵⁰ Iară el a runcându-și haina, s'a scutat și a venit la Iisus. ⁵¹ Si răspunzându-i Iisus, i-a zis: „Ce voești să-ți fac?“ Iar orbul a zis către Dânsul: „Invățătorule, ca să văd!“ ⁵² Zis-a Iisus către dânsul: „Mergi, Credința ta te-a mantuit!“ Si a văzut îndată orbul și a urmat pe Iisus în calea Sa.

CAP. 11.

¹ Iară cand s'au apropiat de Ierusalim, prin Vitafagi și Vitania, către muntele Maslinilor, a trimis Iisus pe doi din ucenicii săi, și le-a zis: „Mergiți în satul cel dinaintea voastră; și îndată cum

vei intra în el, veți găsi legat un mânz, pe care ni mirea din oameni n'a incălecat; să-l deslegați și să-l aduceți. ² Si de vă va zice cineva: „Pentru ce facest aceasta?“ Să răspundeți, că Domnul are trebuință de el, și îndată îl va trimite aicea.“ ³ Si ei s'au dus și au găsit mânzul legat în uliță, afară, la o partă, și l-au deslegat. ⁴ Iară unul din ceice stăteau acolo, le-au zis: „Ce faceți? La ce deslegați mânzoul?“ ⁵ Iară ei le-au răspuns, cum le poruncise Iisus; și l-au lăsat. ⁶ Si au adus mânzul la Iisus, și și-au pus pe el hainele lor, și Iisus a incălecat pe el. ⁷ Si mulți își aşterneau hainele lor pe cale, iară altii tăiau ramuri din copaci și le aşterneau pe cale. ⁸ Si ceice mergeau înainte și ceice veneau în urmă strigau și ziceau: „Osanà! Binecuvântat fie Cel ce vine în numele Domnului!“ ⁹ Binecuvântată fie impărăția tatălui nostru David, ce vine în numele Domnului! Osanà intru cei de sus!“ ¹⁰ Si a intrat Iisus în Ierusalim și în biserică; și dupea a văzut toate, fiind acum târziu, a eșit în Vitania cu cel doisprezece.

¹¹ Iară adoua zi, eșind din Vitania, a flămânzit; și văzând de departe un smochin cu frunze, s'a apropiat să vadă oare nu va găsi ceva întrânsul; și ajungând la dânsul, n'a găsit nimic, decât numai frunze, căci nu era încă vremea smochinelor. ¹² Si incepând Iisus a grăi, a zis către el: „De acum în veac să nu mai mănânce nimenea rod din tine“. Si ucenicii Lui au auzit aceasta.

¹³ Apoi au venit la Ierusalim; și întrând Iisus în biserică, a inceput a izgoni pe ceice vindeau și cumărau în biserică; și a răsturnat mesele zarafilor și tărabilor vânzătorilor de porumbi; ¹⁴ și nu îngă-

dueă ca să ducă cineva vreun lucru prin biserică.
¹⁷ Și-i invăță, zicând: „Qare nu este scris: casa Mea, casă de rugăciune se va chiama pentru tate popoarele? Voi însă ați făcut-o peșteră de tâlari. (Is. LVI, 7; Ier. VII, 11).

¹⁸ Și au auzit cărturarii și arhiereii, și căutau cum L-ar pierde, căci se temeau de El, căci tot poporul se minună de învățătura Lui.

¹⁹ Iară dacă s'a făcut sară, Iisus a esit afară din cetate. ²⁰ Și adoua zi trecând, au văzut smochinul uscat din rădăcini. ²¹ Atunci Petru aducându-și aminte de cele ce se petrecuseră în ajuh, a zis către Dânsul: „Învățătorule, uite smochinul, pe care l-ai blestemat, s'a uscat”. ²² Și răspunzând Iisus, li-a zis: ²³ „Aveți credință în Dumnezeu! căci adevărul vă grăesc, că de va zice cineva muntele acestuia: „ridică-te și te aruncă în mare,” și nu se va îndoia în inimă sa, ci va crede, că ce va zice se va face, face-se-va orice va zice. ²⁴ De aceea vă zic: toate căte cerești când vă rugați, să credeți că veți luă, și veți luă. ²⁵ Și când stați și vă rugați, să iertați, de aveți ceva asupra cuiva, ca și Tatăl vostru care este în ceruri să vă ierte greșalele voastre. ²⁶ Iară dacă voi nu veți ierta, nici Tatăl vostru care șade în ceruri nu va ierta greșalele voastre.

²⁷ După aceea au venit iarăși în Ierusalim; și peând umblă El prin biserică, s'au apropiat de Dânsul arhiereii și cărturarii și bâtrânilor, ²⁸ și l-au zis: „Cu ce putere faci acestea, și cine Ti-a dat puterea aceasta, ca să faci acestea?“ ²⁹ Iar Iisus răspunzând, li-a zis: „Am să vă întreb și Eu o vorbă și să-Mi răspundetă, și vă voi spune și Eu cu ce putere fac acestea. ³⁰ Botezul lui Ioan din cer a

fost, sau dela oameni? Răspundeți-Mi!“ ³¹ Iară el judecau între dânsii și ziceau: „De am zice: din ceruri, va zice: pentru ce dară nu l-ați crezut? ³² Iară de am zice: de la oameni, ne temem de popor, căci toți socotesc că Ioan a fost prooroc.“ ³³ Și răspunzând, au zis lui Iisus: „Nu știm!“ Atunci Iisus răspunzând, ie-a zis: „Nici Eu nu vă voi spune cu ce fel de putere fac acestea.“

CAP. 12.

¹ Și a inceput a le grăi în pilde: „Un om a sădit vie, și a îngrădit-o cu gard, și a săpat tească, și a zidit turn, și a dat-o unor lucrători și s'a dus. ² Iar la vreme, a trimis la lucrătorii aceia un slujitor, ca să ia dela lucrători din rodul viei. ³ El însă prințându-l, l-a bătut și l-a trimis cu deșert. ⁴ Și iară a trimis la ei pe alt slujitor, dară și pe acela bătându-l cu pietre, i-au spart capul și l-a trimis batjocorit. ⁵ Și din nou a trimis pe altul, dară pe acela l-a ucis; și a trimis și pe mulți alții. ⁶ Deci, mai având și un fiu iubit al său, l-a trimis la urmă și pe acela la dânsii, zicând: „Se vor rușina de fiul meu!“ ⁷ Însă lucrătorii aceia au zis unii către alții: „Acesta-l moștenitorul. Hal să-l omorăm și moștenirea lui va fi a noastră.“ ⁸ Și prințându-l, l-a ucis și l-a scos afară din vie. ⁹ Deci, ce va face stăpânul viei? — Va veni și va părge pe lucrătorii aceia, iară via o va da altora. ¹⁰ Au doară niciodată n'ați citit această scriptură: „Platra, pe capul unghiu lui; ¹¹ dela Domnul s'a făcut aceasta

și este minunată în ochii noștrii?“ (Ps. CXVI, 22-23).

¹² *Ei însă căutau să-L prindă, căci pricepuseră că pentru dânsii spuse se pilda aceasta, dar se temeau de popor, și lăsându-L, s’au dus.* ¹³ *Și au trimis la Dânsul cățiva din farisei și din iordanian, ca să-L prindă în vorbă.* ¹⁴ *Iar aceștia venind, au zis către El: „Invățatorule, știm că ești drept, și nu-ți pasă de nimenea, căci nu cauți în fața oamenilor, ci cu adevărat calea lui Dumnezeu înveți: să cuvine a de dajdie Chesarului, sau nu? Să dăm, sau să nu dăm?“* ¹⁵ *El însă, știind sățănicia lor, le-a zis: „Ce Mă îspitiți? Aduceți-Mi un dinar, ca să văd.“* ¹⁶ *Și el l-au adus. Și le-a zis: „Al cui este chipul și scrisoarea de pe el?“ Iară ei l-au răspuns: „Ale Chesarului!“* ¹⁷ *Și răspunzând Iisus, le-a zis: „Dați Chesarului celece sunt ale Chesarului, și pe celece sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu.“* *Și s’au mirat de Dânsul.*

¹⁸ *Apoi au venit la Dânsul saduchelii, cari zic că nu este inviere; și L-au întrebat, zicând: „Invățătorule, Moisă ne-a scris, că de ar muri fratele cuivâ și ar rămâne femeea, iar copil n’ar lăsa, să ia fratele lui pe femeea lui și să ridice urmașii fratelui său (Deut. XXV, 5).“* ¹⁹ *Deci, au fost șapte frați; și cel dintâi și-a luat femeie, însă a murit și n’ă lăsat urmaș. ²⁰ Și a luat-o al doilea și a murit, și n’ă lăsat nici aceasta urmaș; tot aşa și al treilea. ²¹ Și au luat-o tusșapte, și n’au lăsat urmaș. Iară mai pe urmă de toți a murit și femeea. ²² Deci, la inviere, când vor inviă, a căruia din trânsii va fi femeea, căci tusșapte au avut-o de soție?“* ²³ *Și răspunzind Iisus, le-a zis: „Oare nu de aceea vă rătăciți, pe trucă nu știți scripturile,*

nici puterea lui Dumnezeu?“ ²⁴ Căci când vor invia din morți, nici nu se vor însură, nici nu se vor mărită, ci vor fi ca ingerii în ceruri.

²⁵ Iară despre morți, că au să învie, oare n’ăști citit în carteia lui Moisă, cum i-a grăit acestuia Dumnezeu din rug, zicând: Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov? (Eș. III, 6.).

²⁶ *Dumnezeu însă nu este Dumnezeul morților, ci Dumnezeul viilor. Deci, voi vă rătăciți mult.“*

²⁷ *Si unul din căturari, care ascultase disputa lor, văzind că Iisus le-a răspuns bine, s’ă apropiat și L-a întrebat: „Care este cea întâi din toate poruncile?“* ²⁸ Iară Iisus i-a răspuns: „Cea întâi din toate poruncile este aceasta: „Ascultă, Israele: Domnul Dumnezeul nostru este singurul Domn; și să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, și din tot susținel tău, și din tot cugetul tău, și din toată puterea ta: aceasta este cea întâi poruncă (Deut. VI, 4).“ ²⁹ Iară a doua asemenea acelașă este: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. Altă poruncă mai mare decât acestea nu este“ (Lev. XIX, 18).

³⁰ *Si l-a zis căturarul: „Bine, Invățătorule, adevarul ai grăit, că unul este Dumnezeu și afară de El nu este altul;“* ³¹ *și a-L iubi din toată inima, și din toată puterea, și a iubi pe aproapele ca pe sine însuși prețuște mai mult decât toate jertfele și arderile de tot.“* ³² *Si văzindu-l Iisus că a răspuns în telepeste, i-a zis: „Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu“. După această n’ă mai îndrăsnit nimeni să-L întrebe.*

³³ *Si urmând Iisus mai departe să învețe în biserică, a zis: „Cum zic căturarii, că Hristos este Fiul lui*

David? ²⁶ Căci însuși David a grăit, *însuflat* de Duhul Sfânt: zis-a Domnul Domnului meu: *șezi deadreapta mea, până voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor Tale* (Ps. CIX, 1). ²⁷ Deci însuși David îl numește pe El Domn; cum dară este Fiul lui? „*Și mulțimea poporului îl ascultă cu plăcere.*” ²⁸ *Și El le zicea în invățătura Sa: „Păziți-vă de căturari, cari iubesc să poarte haine lungi, și salutările pe ulițe,* ²⁹ *și locurile cele mai de **zus** în sinagogă, și scaunele cele dîntâia la ospețe.* ³⁰ Aceștia, cari mănușcă casele văduvelor și se roagă mult la arătare, mai grea osândă vor luă.”

³¹ „*Și șezind Iisus împreajma cutiei bisericii, pri-* vă *cum mulțimea aruncă bani în cutie, și mulți bogăți au aruncat mult;* ³² *și venind și o văduvă săracă, a aruncat doi fileri, cari fac un codrant.*” ³³ Atunci *Iisus* chemând pe ucenicii Săi, le-a zis: „Adevărul vă grăesc, că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți cei ce au pus în cutie; căi toți au aruncat din prisosul lor, iară aceasta din sărăcia ei a aruncat tot ce a avut, toată avuția sa.”

CAP. 18.

¹ „*Și când eșea El din biserică, unul din ucenicii Săi l-a zis: „Invățătorule, uite ce pietre și ce ziduri!”* ² *Și Iisus răspunzind, i-a zis: „Vezi aceste ziduri mari? Nu va rămâne aicea peatră pe peatră, care să nu se risipească.”*

³ Iară când sedea El pe muntele Maslinilor, în fața bisericei, L-au întrebat, deosebi, Petru și Iacov și Ioan și Andrei: ⁴ „Spune-ni, când au să fie a-

cestea și care-i semnul *timpului*, când au să se săvârșească toate acestea?“ ⁵ Iară Iisus răspunzind, a început a grăi: „Vedeți să nu vă înșelege cineva! ⁶ Căci mulți vor veni sub numele Meu și vor zice că sunt Eu, și pe mulți vor îngela. ⁷ Iară când veți auzi de războe și zvonuri de războe, să nu vă însășimântați, căci *acestea* trebuie să fie, dară nu va fi încă sfârșitul. ⁸ Căci se va sculă popor peste popor și împărătie peste împărătie, și vor fi cutremure pe alocurea, și va fi foamete și turburări; acestea-s începutul durerilor.

⁹ „Voi însă, luati aminte de voi însă-vă, căci vă vor da în adunări, și în soboare vă vor bate, și veți sta înaintea domnilor și a regilor pentru Mîne, ca să mărturisili înaintea lor. ¹⁰ Însă întâi trebuie să se propovădulască Evanghelia la toate popoarele. ¹¹ Dar când vă vor duce să vă dea, nu vă îngrijiți mai înainte, nici nu vă gândiți ce aveți să ziceți; ci ceeace vi se va da în ceasul acela, aceea să grăbiți; căci nu veți fi voi ceice veți grăbi, ci Duhul Sfânt. ¹² Și va da la moarte frate pe frate și tată pe fecior, și se vor sculă copiii asupra părintilor și-i vor omora; ¹³ și veți fi urați de toți pentru numele Meu; însă cel ce va răbdă până în sfârșit, acela se va mântui.

¹⁴ „Când însă veți vedea urciumea pustiirii, cea prezisă de proorocul Daniil, stând unde nu se cuvine, — cititorul să înțeleagă, — atunci cei din Iudea să fugă la munți; ¹⁵ și cel de pe acoperiș să nu se pogoare în casă, nici să nu intre ca să ia ceva din casa sa; ¹⁶ și celce va fi în câmp, să nu să întoarcă înapoi să-și ia haina sa. ¹⁷ Dar vai de cele îngreunate și de cele ce vor alăptă în zilele a-

celea ! ¹⁸ Rugați-vă însă, ca să nu fie fuga voastră iarna. ¹⁹ Căci în zilele acelea va fi un necaz, care n'a mai fost până acum de la începutul zidirii pe care a făcut-o Dumnezeu, și nici nu va mai fi. ²⁰ Și de n'ar scurtă Domnul zilele *acelea*, nu s'ar măntui nici un trup. Dară pentru aleșii, pe cari i-a ales El, va scurtă zilele *acelea*. ²¹ Și atuncea, de vă vă zice cinevă : iată, Hristosul este aicea, sau iată, este acolo, să nu credeți. ²² Căci se vor sculă Hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne și minuni, ca să ademenească, de s'ar putea, și pe cei aleși. ²³ Voi însă păzili-vă ! Iată, v'am spus toate.

²⁴ „Dar în zilele acelea, după necazul acela, soarele se va intunecă, și luna nu-și va mai da lumina sa, ²⁵ stelele cerului vor cădea, și puterile cele din cer se vor clăti. ²⁶ Și atuncea vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere multă și cu slavă; ²⁷ și va trimite atuncea pe ingerii Săi, și va adună pe cei aleși ai Săi din cele patru vânturi, dela marginea pământului până la marginea cerului.

²⁸ „Invățați însă pildă dela smochin : când ramurile lui se fac mlădioase și dau frunze, atunci știți că vara e aproape ; ²⁹ aşa și voi, când veți vedea plinindu-se toate cele arătate mai sus, să știți că *Fiul Omului* este aproape, la ușă. ³⁰ Adevarul vă grăesc, că nu va trece neamul acesta până se vor împlini toate acestea. ³¹ Cerul și pământul vor trece, iară cuvintele mele nu vor trece. ³² De ziua aceea însă, sau de ceasul *acela* nimenea nu știe, nici ingerii din cer, nici Fiul, ci numai Tatăl.

³³ „Căutați de prievări și vă rugați, căci nu

știți când va fi vremea aceea. ³⁴ Aceasta e întocmai cum se întâmplă cu un om, care pleacă în călătorie și lasă casa sa în grija slugilor sale, dând fiecărui lucru său și poruncind portarului să privigeze. ³⁵ Privegheati dară, căci nu știți când va veni stăpânul casei: seara, sau la miezul nopții, sau la cîntăful cocoșilor, sau dimineață; ³⁶ ca nu cumva venind fără de veste, să vă găsească dormind. ³⁷ Iară ceeace zic vouă, zic tuturora : prievări și !“

CAP. 14.

¹ După două zile însă erau paștile și azimile, iară arhiereli și cărturarii căutau cum L-ar prinde cu vicleșug să-L omoare ; ² dar ziceau: „Nu la sărbătoare, ca să nu se facă turburare în popor.“

³ Și pe când eră El în Vitania și sedea la masă în casa lui Simon leprosol, a venit o femeie cu un vas de alavastru, plin cu mir de nard curat și prețios, și spărgând vasul, a turnat *mirul* pe capul Lui. ⁴ Unora însă le părea rău și ziceau între dănsi : „La ce s'a făcut această răspă de mir ? ⁵ Căci se putea vinde acesta cu mai mult de trei sute de el. ⁶ Iisus însă a zis : „Lăsați-o ! Pentru ce-i faceți supărare ? Căci bun lucru a făcut pentru Mine. ⁷ Pentru că pe săraci pururea îi aveți cu voi și le puteți face bine când voiți, iar pe Mine nu Mă aveți pururea. ⁸ Aceasta a făcut ce a putut și a apucat înainte să-Mi miruiască trupul pentru îngropare. ⁹ Adevarul vă grăesc ; orunde se va propo-

vedui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune, întru pomenirea ei și ce a făcut ea.“

¹⁰ Iar Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, s'a dus la arhierei, ca să îl-vândă. ¹¹ Și auzind aceștia, s'au bucurat și l-au făgăduit să-i dea bani. ¹² Și el căută cum L-ar da la vreme potrivită.

¹³ Și în ziua cea dintâi a azimilor, când se jumghia *misiul* de pasă, au zis către Dânsul ucenicii Lui: „Unde vrei să mergem să găsim ca să mă-nânci paștele?“ ¹⁴ Și El a trimis pe doi din ucenicii Săi și le-a zis: „Duceți-vă în cetate și vă va întîmpină un om, ducând un ulcior cu apă; urmași după dânsul; ¹⁵ și unde va intră el, *intrați și voi* și spuneți stăpânului casei, că Invățătorul întrebă: unde este sălașul, în care să mă-nânc paștele cu ucenicil Mei?“ ¹⁶ Și el vă va arăta un foisor mare, aşternut gata: acolo să ne gătiți!“ ¹⁷ Deci, au eşit ucenicii Lui și s'au dus în cetate, și au găsit pre-cum îl se spusese și au gătit paștele.

¹⁸ Iară dacă s'a făcut sară, a venit Iisus cu cei doisprezece. ¹⁹ Și pecând ședeau ei *la masă* și mâncau, a zis Iisus: „Adevărul vă grăesc, că unul din voi, care mă-nâncă cu Mine, Mă va vinde.“ ²⁰ Iară ei au început a se întristă și a zice către Dânsul unul după altul: „Nu cumvă sunt eu?“ Și altul: „Nu cumvă sunt eu?“ ²¹ Iară El răspunzind, a zis: „Unul din cel doisprezece, care intinge cu Mine în blid.“ ²² Insă Fiul omului merge cum este scris pentru El; dar vă de omul acela, prin care se vinde Fiul omului; mal bine ar fi fost de el, dacă nu s'ar fi născut.“

²³ Și pecând mâncau ei, Iisus a luat pâine și bișecuyantând, a frânt și le-a dat, zicând: „Luăți,

mâncăți, acesta este trupul Meu!“ ²⁴ Apoi luând paharul și multămind, le-a dat și au băut toți din-trânsul; ²⁵ și El le-a zis: „Acesta este sângele Meu, al Așezământului celui nou, care pentru mulți se varsă. ²⁶ Adevarul vă grăesc, că de acum nu voi mai bea din roada vișii până în ziua aceia când o voi bea nouă în impărăția lui Dumnezeu.“

²⁷ Și după ce au cântat *mulțamita*, au eşit la muntele Maslinilor. ²⁸ Iară *pe cale* le-a zis Iisus: „În noaptea aceasta toți vă veți lepăda de Mine; că scris este: bate-vă păstorul și se vor risipi oile (Zah. XIII. 7).“ ²⁹ Însă după ce voi invia, voi merge mai înainte de voi în Galileea“.

³⁰ Petru însă a zis către Dânsul: „Chiar toți de se vor lepăda, eu însă nu!“ ³¹ Iar Iisus i-a zis: „Adevărul îți grăesc, că astăzi, în noaptea aceasta, înainte de a cânta cocoșul de două ori, de trei ori te vei lepăda de Mine“. ³² Petru însă și mai stărtitor zicea: „De ar trebui chiar să mor pentru Tine, nu mă voi lepăda de Tine“. Și tot așa au zis toți.

³³ Și ajungând la un sat, care se numea Ghet-simania, a zis către ucenicii Săi: „Sedeți aicce până voi merge să mă rog!“ ³⁴ Și a luat cu Sine pe Petru, pe Iacob și pe Ioan și a început a se spă-mântă și a se neliniști; ³⁵ și le-a zis: „Intristat este sufletul Meu până la moarte, rămâneți aicce și pri-veghiați!“

³⁶ Și depărtându-se puțin, a căzut la pământ și S'a rugat, ca de este cu putință, să treacă ceasul *aceea* dela Dânsul, ³⁷ și zicea: „Avvă, Părinte, la Tine toate-s cu putință; treacă paharul acesta dela Mine! Dară să fie nu ce voesc Eu, ci ce voești

Tu l^u^m Apoi s'a întors la ucenicii Săi și i-a găsit dormind, și a zis lui Petru: „Simone, tu dormi? Nu putușă să priveghiezi măcar un ceas? „Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită; căci duhul este veghetor, iar trupul neputincios“.

„Si depărțându-se iară, S'a rugat zicând aceleași cuvinte. „Si intorcându-Se, i-a găsit iară dormind, căci ochii lor erau îngreueți de somn; și nu știau ce să-l răspundă.

„Si a venit a treia oară și le-a zis: „Voi tot dormiți și vă odihniți. Ajunge! A venit ceasul și iată Fiul Omului se dă în mâinile păcătoșilor. „Scu-lați-vă să mergem! Iată, s'a apropiat celice M'a vândut.“

„Si indată, încă grăind El, a venit luda, unul din cei doisprezece, și cu el mulțime multă cu săbii și toege, trimiși fiind de arhierel și de cărturari și de bătrâni. „Iară celce-L vânduse le dăduse semn, zicând: „Pe care-l voi sărută, Acela este: prindeți-L și-L duceți cu pază“. „Si Iuda cum a venit, s'a apropiat de El și a zis: „Invățătorule, Invățătorule!“ Si L-a sărutat. „Iară ei au pus mâinile pe El și L-au prins. „Iară unul din ceice stăteau acolo, scoțind sabia, a lovit pe slujitorul arhierului și i-a tăiat urechea.

„Atuncea Iisus incepând a grăi, a zis către dânsii: „Ca la un tâlhar ați eșit, cu săbii și cu toege, ca să Mă prindeți? „In fiecare zi am fost cu voi, invățând în biserică, și nu M'ați prins. Dară plinească-se scripturile!“ „Si lăsandu-L ai Săi, au fugit toți. „Iară un Tânăr, imbrăcat cu un giulgiu peste trupul gol, mergea după El; și ostașii

l-au prins. „El însă, lăsand giulgiul, a fugit dela ei gol.

„Si au adus pe Iisus la arhiereu; și s'a adunat la el toți arhiereli și căturari și bătrâni. „Iar Petru l-a urmat de departe până în curtea arhierelui, și sedea cu slujitorii și se încălzea la foc.

„Iar arhiereli și tot Sinedriul căutau mărturii împotriva lui Iisus, ca să-L dea la moarte, și nu găseau; „căci mulți mărturiseau strâmb împotriva Lui, dară mărturiile acestea nu erau deajuns. „Si sculându-se oaricări, au mărturisit strâmb împotriva Lui, și au zis: „Noi L-am auzit zicând: Eu voi strică biserică aceasta făcută de mâna“. „Dará nici astfel de mărturie a lor n'a fost deajuns.

„Atuncea sculându-se arhiereul în mijlocul sfatului, a întrebat pe Iisus zicând: „De ce nu răspunzi nimica? Ce mărturisesc aceștia împotriva Ta?“

„Iară tăcea și nu răspundeă nimica. Si iar L-a întrebat arhiereul și l-a zis: „Au tu ești Hristosul, Fiul celui binecuvântat?“ „Iar Iisus a răspuns: „Eu sunt, și veți vedea pe Fiul omului săzând de dreapta puterii și venind pe norii cerului“. „Atuncea arhiereul, rupându-și vestimentele sale, a zis: „Ce ne mai trebuiești mărturii?“ „Ați auzit hula. Ce vi se pare?“ Iară ei cu toții L-au socotit vinovat de moarte. „Si au inceput unii a-L sculpă și a-L acoperi fața, și a-L lovi, și a-I zice: „Prooroc este!“ Si slujitorii îl băteau peste obraz.

„Si fiind Petru jos, în curte, a venit una din slujnicile arhierului, și văzând pe Petru încălzindu-se și privind la el, a zis: „Si tu erai cu Iisus Nazarineanu“. „Iară el s'a lepădat, zicând: „Nu știu, nici nu pricep ce spui tu“. Si a eșit afară

înaintea curții, și *atuncea* a cântat cocoșul.⁶ Si văzindu-l slujnica iară, a început a spune celor ce stăteau acolo: „*Și acesta e din ei*“.⁷ Iar el s'a lepădat iară. Si după puțin, ceice stăteau au început iară a zice lui Petru: „Adevărăt, și tu eşti din ei, căci și galileian eşti, pentrucă și graiul tău sămănă“.

⁸ Iară el a început a se jură și a se blestemă, *zicând*: nu cunosc pe Omul Acesta de Care grăiti“. ⁹ Atuncea a cântat cocoșul a doua oară. Si și-a adus aminte Petru de cuvântul, care i-l zisese Iisus: „Înainte de a cântă cocoșul de două ori, de trei ori te vei lepăda de Mine“, și aruncându-se cu fața la pământ, a plâns.

CAP. 15.

¹ Si indată, după ce s'a făcut ziua, arhiereii cu bătrânilă și cu cărturară și cu toată adunarea făcând sfat și legând pe Iisus, L-au dus și L-au dat lui Pilat. ² Si Pilat L-a întrebat: „Tu eşti regele iudeilor?“ Iară El răspunzindu-i, a zis: „Tu zici“. ³ Si-L invinovățeau arhiereii cu multe, iar Pilat L-a întrebat iarăzi *zicând*: „Nimica nu răspunzi? Vezi căte mărturisesc *aceștia* împotriva Ta.“ ⁴ Iară Iisus mai mult n'a răspuns nimică, încât se miră Pilat. ⁵ La sărbătoare însă le liberă un vinovat, pe care-l cereau ei. ⁶ Si era *atuncea* unul, numit Varavă, inchis cu tovarășii săi, cari într'o turburare făcuse ucidere. ⁷ Si strigând mulțimea, a început să ceară *la Pilat să le facă cum le făceă totdeauna*. ⁸ Si răspunzind Pilat, le-a zis: „Voiți să vă liberez pe Regele iudeilor?“ ⁹ Căci știa, că din pîzmă Il dă-

duseră arhiereii, ¹⁰ Arhiereii însă au așțat mulțimea să ceară, ca să le libereze mai bine pe Varavă.

¹¹ Si răspunzind iarăzi Pilat, le-a zis: „Ce voiți dară să fac cu *Acela*, pe care Il numiți Regele iudeilor?“ ¹² Iară ei din nou au strigat: „Răstignește-L!“ ¹³ Zis-a Pilat către ei: „Dară ce rău a făcut?“ El însă strigau și mai tare: „Răstignește-L!“

¹⁴ Si voind Pilat să facă plăcerea mulțimii, a dat drumul lui Varavă, iară pe Iisus bătându-L, L-a dat ca să Se răstignească.

¹⁵ Atuncea ostașii au dus pe Iisus în lăuntru curții, adică în Pretoriu, și au adunat toată compania; ¹⁶ și L-au imbrăcat cu porfiră, și impletind o cunună de spin, L-au pus-o *pe cap*. ¹⁷ Si au început a-L salută și a zice: „Bucură-Te, Regele iudeilor!“ ¹⁸ Si-L băteau cu o trestie peste cap și-L scuipau și îngunchind, I-se inchinău Lui. ¹⁹ Iară dupăce L-au batjocorit, desbrăcându-L de porfiră și imbrăcându-L cu hainele Lui, L-au dus ca să-L răstignească. ²⁰ Si au silit pe un trecător, *anume* Simon Cirineanul, tatăl lui Alexandru și a lui Ruf, care se intorcea din țarină, ca să ducă crucea lui Iisus. ²¹ Si L-au dus la un loc, *numit* Golgota, care se întâlnește: locul căpăținel. ²² Si L-au dat să bea vin amestecat cu smirnă; dar n'a luat. ²³ Apoi răstignindu-L, au împărțit hainele Lui, aruncând pentru ele sorti, *ca să știe* cine ce are să iele.

²⁴ Si când L-au răstignit, eră ceasul al treilea.

²⁵ Si era scrisă deasupra vina Lui: „Regele iudeilor.“ ²⁶ Si împreună cu Dânsul răstigniră doi tâlhari, unul deadreapta și altul deastânga Lui. ²⁷ Si s'a înplinit Scriptura, care zice: „Si cu cei fărădelege S'a socotit“. ²⁸ Si trecătorii Il huleau, dând

din cap și zicând: „El, țelce strici biserica și în trei zile o zidești, ³⁰ măntuește-Te pe tine însuți și te pogoară depe cruce!“ ³¹ Asemenea și arhieriei cu căturarii, bătându-și joc, ziceau unul către altul: „Pe alții a măntuit, iar pe Sine nu poate să se măntuiască!“ ³² Hristosul, Regele lui Israîl, să se pogoare acum depe cruce, ca să vedem și să credem în El“. Și-l huleau și cel răstigniți împreună cu El.

³³ Iară în ceasul al șaselea s'a făcut intuneric peste tot pământul, până în ceasul al noulea. ³⁴ Și în ceasul al noulea a strigat Iisus cu glas mare și a zis: „Eloï, Eloï, lammă sabah tan!“ Adeca: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru M-ai lăsat?“ ³⁵ Atunci unii din ceice stăteau acolo, auzind *a-cestea*, ziceau: „Iată, chiamă pe Ilie.“ ³⁶ Și alergând unul și umplând un burete cu oțet, l-a pus într'o trestie și L-a adăpat, zicând: „Lăsați să vedem de va veni Ilie să-L pogoare de pe cruce!“ ³⁷ Iisus însă strigând cu glas mare, Și-a dat duhul. ³⁸ Și catapiteazma bisericii s'a rupt în două de sus până jos. ³⁹ Iară sutașul, care stătea împreajmă, Lui, văzând, că strigând aşă, Și-a dat duhul și a zis: „Cu adevărat Omul Acesta a fost Fiul lui Dumnezeu!“

⁴⁰ Și erau acolo și niște femei, care priveau de departe; și printre ele se aflau și Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob cel Tânăr și a lui Iosie și Salomia, ⁴¹ care și când era El în Galileea, îl urmău și-l slujeau; și altele multe, care veniseră împreună cu El la Ierusalim.

⁴² Și făcându-se acum sară, intru căt era Vineri, care este înaintea sămbetei, ⁴³ a venit Iosif din Ari-

mateea, sfetnic de neam ales, care și însuși așteptă Impărăția lui Dumnezeu, și îndrăznind să intre la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. ⁴⁴ Iară Pilat s'a mirat, de a murit Iisus aşa curând; și chemând pe sutaș, l'a întrebat de a murit demult. ⁴⁵ Și încrezându-se dela sutaș, a dat lui Iosif trupul. ⁴⁶ Și cumpărând Iosif giulgiu, și pogorând pe Iisus de pe cruce, L-a înfășurat cu giulgiul și L-a pus într'un mormânt, care era săpat în piatră, și a prăvălit o piatră pe ușa mormântului. ⁴⁷ Iară Maria Magdalena și Maria lui Iosie, priveau unde-L pun-

CAP. 16.

¹ Iar după ce a trecut sămbăta, Maria Magdalena și Maria lui Iacob și Salomia au cumpărat mirezime, ca să meargă să ungă pe Iisus. ² Și în ziua întâia a săptămânii, foarte de dimineață, când răsărea soarele, au venit la mormânt și zicea una către alta: „Cine ne va prăvăli piatra depe ușa mormântului?“ ³ Dar privind *ele*, au văzut că piatra, care era foarte mare, era prăvălită. ⁴ Și întrând în mormânt, au văzut un Tânăr, șezând în dreapta, îmbrăcat în vestimente albe; și s'au spăimântat. ⁵ Iară el le-a zis: „Nu vă spăimântați! Pe Iisus Nazarineanul cel răstignit căutați? S'a sculat, nu este aicea, Iată locul, unde a fost pus. ⁶ Dară duceți-vă și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru, că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo îl veți vedea, cum v'a spus.“ ⁷ Și eșind repede, au fugit dela mormânt, căci erau cuprinse de groază și de cutremur, și n'au spus nimănui nimică, pentru că se temeau.

⁹ Iară *Iisus* înviind dimineața, în ziua întâia a săptămânii, S'a arătat întâi Mariei Magdalinei, din care scosese șapte draci. ¹⁰ Iară aceasta s'a dus și a vestit celor ce fuseseră cu Dânsul, cari plângneau și se tânguiau; ¹¹ și aceștia auzind că El este viu și a fost văzut de dânsa, nu au crezut.

¹² Iar după acestea S'a arătat sub alt chip, la doi din ei, cari mergeau la un sat. ¹³ Și întorcându-se aceștia, au spus celorlalți; dară nici pe aceia nu i-au crezut.

¹⁴ În sfârșit S'a arătat înseși celor unsprezece, când ședeau la cină, și le-a imputat pentru necredință și pentru împetritea inimii, că pe cei ce L-au văzut inviat nu i-au crezut. ¹⁵ Apoi le-a zis: „Mergeți în toată lumea și propoveduiți Evanghelia la toată făptura! ¹⁶ Celce va crede și se va boteză, se va mărtui; iară celce nu va crede, se va osândi. ¹⁷ Iar celce vor crede vor fi însoțiti de *aceste semne*: în numele Meu draci vor izgoni, în limbi nouă vor grăti; ¹⁸ șerpi vor luă; și de vor bea cevă omorâtor, nu-i va vătăma. Pe bolnavi mânilile-și vor pune și se vor face bine“.

¹⁹ Deci Domnul, după ce a grătit cu dânsii, S'a înălitat la cer, și a șezut deadreapta lui Dumnezeu. ²⁰ Iară ei au eşit și au propovestit pretutindenea, Domnul lucrând împreună cu ei și adeverind cuvântul prin semnele ce urmău. Amin.

SFÂNTA EVANGHELIE

DUPĂ LUCA

SFÂNTA EVANGHELIE

DUPĂ

LUCA

CAP. 1.

¹ De oarece mulți s-au apucat să alcătuească istorisiri despre faptele binecunoscute la noi, ² după cum ni le-au impărtășit ceice dela început au fost văzători și slujitori ai Cuvântului, ³ am găsit și eu cu cale ca, cercetând cu amânuntul toate dela început, să îi le scriu pe rând, scumpe Teofile, ⁴ ca să cunoști temeinicia învățăturilor, pe care le-al primit prin grătu.

⁵ În zilele lui Irod, regele Iudeei, era un preot, numit Zaharia, din ceata *preofească* a lui Abia; și femeia lui era din fetele lui Aaron, și numele ei era Elisaveta. ⁶ Aceștia amândoi erau drepti înaintea lui Dumnezeu, urmând toate poruncile și legile Domnului fără prihană; ⁷ însă nu aveau copii, pentru că Elisaveta era stearpă și amândoi erau înaintași în vîrstă.

⁸ Odată însă, slujind el înaintea lui Dumnezeu, în

săptămâna cetei sale,⁹ a eșit la sorți să tămâceze, după datina preoțească ;¹⁰ și când a intrat în biserică Domnului, la vremea tămâerei, iară toată mulțimea poporului se rugă afară,¹¹ atunci i s'a arătat un inger al Domnului, care stătează în dreapta altarului tămâerei.¹² Si Zaharia când l-a văzut, s'a spăimântat și a căzut frică peste el.¹³ Iar ingerul a zis către dânsul : „Nu te teme, Zaharie, că s'a auzit rugăciunea ta, și Elisaveta, femeea ta, îți va naște un fiu, și-i ve-i pune numele Ioan.”¹⁴ Acela-îl va fi bucurie și veselie, și mulți se vor bucură de nașterea lui ;¹⁵ căci va fi mare înaintea Domnului ; vin și sicheră nu va bea ; și se va umplea de Duh Sfânt chiar din pântecele mamei sale ;¹⁶ și pe mulți din fiili lui Israël li va intoarce la Domnul Dumnezeul lor ;¹⁷ și acesta va merge înaintea Lui cu Duhul și puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinților spre fiili lor și pe cei neascultători la înțelepciunea dreptilor ; pentru ca să infățișeze Domnului un popor pregătit”.

¹⁸ Si a zis Zaharia către inger : „Pe ce voi cunoaște aceasta ? Căci eu sunt bătrân, și femeea mea înaintată în vrăstă.”¹⁹ Si răspunzind ingerul, i-a zis : „Eu sunt Gavrîl, cel ce stă înaintea lui Dumnezeu, și sunt trimis să-ți grăesc și să-ți vestesc acestea ;²⁰ și iată, vei fi mut și nu vei putea grăbi, până în ziua când se vor împlini acestea, pentru că n'au crescut cuvintele mele, care se vor împlini la vremea lor.”

²¹ Poporul însă aștepta pe Zaharia ; și se miră că el zăbovește *atâtă* în biserică.²² Iară când a eșit, nu putu să li grăească ; și au înțeles că văzuse o

vedenie în biserică ; și el le făcea semne ; și a rămas mut.

²³ Si cum s'au împlinit zilele lui de slujbă, s'a dus acasă.²⁴ Iar după zilele acestea Elisaveta, femeea sa, a rămas grea și s'a tăinuit cinci luni, zicând :²⁵ „Astfel a făcut Domnul *mișcă* cu mine în zilele în care a voit să rădice defăimarea mea din tre oameni”.

²⁶ Iară în luna a șasea, ingerul Gavrîl a fost trimis dela Dumnezeu într-o cetate a Galileei, al cărui nume era Nazaret,²⁷ la o fecioară logodită cu un bărbat, al căruia nume era Iosif, din casa lui David ; și numele fecioarei era Maria.²⁸ Si intrând ingerul la dânsa, a zis : „Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine ; binecuvântată ești tu între femei !”²⁹ Iară ea văzându-l, s'a spăimântat de cuvântul lui și cugetă ce se însemnează oare urarea aceasta.³⁰ Iar ingerul i-a zis : „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu ;³¹ și iată, vei zămisli în pântece, și vei naște un Fiu, și-l vei pune numele Iisus.”³² Acesta va fi mare, și Fiul Celui de sus Se va chiemă, și Domnul Dumnezeu li va dă tronul lui David, tatăl Său ;³³ și va domni peste casa lui Iacob în veci, și impărăția lui nu va avea sfârșit”.

³⁴ Iară Maria a zis către inger : „Cum va fi aceasta, întrucât nu cunosc bărbat ?”³⁵ Si răspunzind ingerul, i-a zis : „Duhul Sfânt se va pogorâ peste tine și puterea Celui de sus te va umbri ; de acela și Sfântul Care Se va naște, Se va numi Fiul lui Dumnezeu.”³⁶ Iată și Elisaveta, rudenia ta, care se ziceă stearpă, a zămislit și ea un fiu la bătrânețele ei, și e a șasea lună de când i s'a in-

tâmplat aceasta, ³⁷ că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință.³⁸ Atunci Maria a zis: „Iată roaba Domnului sunt; Facă-Se cu mine după graiul tău.“

Și s'a dus îngerul dela dânsa.

³⁹ Si sculându-se Maria în zilele acelea, s'a dus degrabă la munte, într'o cetate a lui Iuda; ⁴⁰ și a intrat în casa lui Zaharia, și a salutat pe Elisaveta. ⁴¹ Si cum a auzit Elisaveta salutarea Mariei, a săltat pruncul în pântecele ei, și s'a umplut Elisaveta de Duh Sfânt, ⁴² și a strigat cu glas mare și a zis: „Binecuvântată ești tu între femei și Binecuvântat este rodul pântecelui tău! ⁴³ Si de unde cinstea aceasta pentru mine, ca să vînă la mine maica Domnului meu? ⁴⁴ Căci iată, cum a ajuns glasul salutării tale în urechile mele, a săltat pruncul cu bucurie în pântecele meu. ⁴⁵ Si ferică de ceeace a crezut că se vor împlini cele spuse el dela Domnul!“ ⁴⁶ Iar Maria a zis: „Mărește sufletul meu pre Domnul ⁴⁷ și duhul meu s'a bucurat de Dumnezeu, Mântuitorul meu; ⁴⁸ că a căutat spre smerenia roabei sale; căci iată, deacum mă vor ferici toate neamurile; ⁴⁹ că mi-a făcut mărire Cel Puternic,—sfant fie numele Lui!—⁵⁰ și mila Lui e din neam în neam peste ceice se tem de Dânsul; ⁵¹ arătat-a tăria brațului Său și a risipit pe cei ce se mândreau cu cugetele inimii lor; ⁵² pogorât-a pe cei puternici de pe scaune și a rădicat pe cei smeriți; ⁵³ pe cei slămânzi i-a umplut de bunătăți, iară pe cei bogăți i-a scos afară dezerți. ⁵⁴ Primit-a pe Israel sluga Sa, aducându-și aminte de milă, ⁵⁵ cum a grăbit părinților noștri, lui Avraam și semiției lui păță în veac.“

⁵⁶ Si a rămas Maria împreună cu Elisaveta ca la trei luni; și apoi s'a întors la casa sa.

⁵⁷ Elisavetei însă i-a venit vremea să nască, și a născut un fiu. ⁵⁸ Si au auzit vecinii și rudeniile ei, că a făcut Domnul milă mare cu dânsa, și s'au bucurat împreună cu ea. ⁵⁹ Iar în ziua a opta au venit să tae împrejur pruncul, și au vrut să-l numească Zaharia, după numele tatălui său. ⁶⁰ Dar răspunzind mama lui, a zis: „Nu, ci Ioan să se cheme!“ ⁶¹ Si i s'a zis: „Nu se află în neamul tău numenea, care să se cheme cu acest nume“. ⁶² Apoi au făcut semne tatălui lui, cum ar voi să-l cheme. ⁶³ Iară el cerând o tablită, a scris aceste cuvinte: „Ioan este numele lui“. Si s'au mirat toți. ⁶⁴ Si indată i s'a deslegat gura și limba lui, și a început a grăi, slăvind pe Dumnezeu.

⁶⁵ Si a cuprins frică pe toți ceice locuiau împrejurul lor și s'au vestit toate cuvintele acestea în toată partea muntoasă a Iudeei. ⁶⁶ Si toți ceice le auzeau, le păstrau în inima lor și ziceau: „Ce are să fie oare pruncul acesta?“

Si mâna Domnului era peste dânsul.

⁶⁷ Atuncea Zaharia, tatăl lui, s'a umplut de Duh Sfânt și a proorocit, zicând: ⁶⁸ „Binecuvântat fie Domnul, Dumnezeul lui Israil, că a cercetat și a răscumpărat pe poporul Său; ⁶⁹ și ne-a rădicat un Mântuitor puternic în casa lui David, slugei sale, ⁷⁰ precum a grăit prin gura săinilor Săi prooroci celor de demult: ⁷¹ că ne va mântui de vrăjmași noștri și din mâna tuturor celor ce ne urăsc; ⁷² făcând astfel milă cu părinții noștri, și aducându-și aminte de așezământul Său cel sfânt, ⁷³ ce jurământul cu care Să jurat lui Avraam, părintele

nostru,⁷⁴ că, izbăvindu-ne din mâinile vrăjmașilor noștri, ne va da⁷⁵ să-l slujim fără de frică, viețuind cu sfîntenie și cu dreptate înaintea Lui în toate zilele vieții noastre.⁷⁶ Și tu, Pruncule, te vei chemă Prooroc al Celui de sus, căci vei merge înaintea fetiță Domnului, ca să-l gătești calea,⁷⁷ și ca să dai poporului Său cunoștință măntuirii, pentru iertarea păcatelor lui,⁷⁸ prin bunătatea milii Dumnezeului nostru, pentru care ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel de sus,⁷⁹ ca să lumineze pe ceice șdeau în întuneric și în umbra morții și să îndrepenteze picioarele noastre la calea păcii."

⁸⁰ Iară pruncul creșteă și se întăreă cu duhul, și a fost în pustie până în ziua când s'a arătat lui Israël.

CAP. 2.

¹ În zilele acelea a eșit poruncă dela Cezarul August, să se inscrie toată lumea *). ² Inscrierea aceasta a fost întâia pe când guvernă în Siria Cvirinus.³ Și s'au dus toți să se inscrie, fiecare în cetatea sa. ⁴ S'a suiat deci și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeia, la o cetate a lui David, care se chiamă Vitleem,—pentru că el era din casa și din neamul lui David,—⁵ ca să se inscrie cu Maria, logodnica sa, care era grea.

⁶ Și pe când erau ei acolo, Mariet i-a venit vremea să nască;⁷ și a născut pe Fiul său Întăiul-născut, L'a înfășat și L-a culcat în iesle, pentrucă ei n'au avut loc în casa de oaspeți.

⁸ Și în partea aceea erau niște păstori, cari mă-

*) Să se inscrie toată lumea, adică să se numere toți oamenii

neau pe câmp și străjuiau noaptea cu rândul împrejurul turmei lor.⁹ Și iată, a stătut înaintea lor un inger al Domnului, și slava Domnului a strălucit peste ei; și s'au spălmânat foarte tare.¹⁰ Dar ingerul le-a zis: „Nu vă temeți! Căci iată vă vesc bucurie mare, care va fi pentru tot poporul;¹¹ că astăzi în cetatea lui David vi s'a născut un Mântuitor, Care este Hristos Domnul.¹² Și acesta vă va fi semnul: veți găsi culcat în iesle un prunc înfășat“.¹³ Și deodată s'a arătat împreună cu ingerul o mulțime de oaste cerească, care slăvea pe Dumnezeu și zicea: ¹⁴ „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, intre oameni bunăvoie!“

¹⁵ Și cum s'au dus ingerii dela ei la cer, păstorii au zis unul către altul: „Să mergem până la Vitleem și să vedem ce s'a făcut cu cuvântul acesta, pe care ni l-a vestit Domnul“.¹⁶ Și au venit degrabă și au găsit pe Maria și pe Iosif și Pruncul culcat în iesle.¹⁷ Și văzindu-l, au spus ceeace li se grăise despre Pruncul acesta.¹⁸ Și toți ceice au auzit s'au mirat de celece au grădit păstorii către dânsii.¹⁹ Iară Maria păstră toate cuvintele acestea, punându-le în inimă sa.

²⁰ Și s'au întors păstorii la turma lor, slăvind pe Dumnezeu pentru toate celece auziseră și văzuseră, după cum li se spuse.

²¹ Iară când s'au împlinit opt zile, ca să tae împrejur pe Prunc, l s'a pus numele Iisus, care l se dăduse de inger înainte de a Se zemisli El în pantecele mamei Sale.²² Iar când s'au împlinit zilele curățirei lor, după legea lui Moisă, Iosif și Maria au adus pe Prunc la Ierusalim, ca să-L înfățiseze

Domnului,²³ cum este scris în legea Domnului : „Ca tot întăiul născut de parte bărbătească, să fie închinat Domnului” (Ez. XIII, 2),²⁴ și să dea jertfă o pereche de turturele sau doi pui de porumb, după cele spuse în legea Domnului.

²⁵ Si iată, era pe atunci în Ierusalim un om, numit Simeon. Si Omul acesta era drept și evlavios, așteptând măngăerea lui Israël, și Duhul Sfânt era peste el.²⁶ Si i se prevestise de la Duhul Sfânt să nu vadă moarte până nu va vedea pe Hristosul Domnului.²⁷ Si a venit el în biserică miscat de duhul Sfânt; și când părintii au adus pe Pruncul Iisus, ca să săvârșească asupra Lui cele rânduite de lege,²⁸ acela L-a luat în brațele sale și a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis: ²⁹ „Acum liberez pe robul Tău, Stăpâne, cu pace, după cuvântul Tău;³⁰ căci au văzut ochii mei mântuirea Ta,³¹ care ai gătit-o înaintea feții tuturor popoarelor,³² ca să fie lumină spre luminarea neamurilor și slava poporului Tău Israël.”

³³ Si se miră Iosif și mama Pruncului de cele ce se grăiau despre Dânsul.³⁴ Si i-a binecuvântat Simeon și a zis către Maria, mama Pruncului: „Iată, Acesta este pus spre cădere și scularea multora în Israël, și semn de dispută,³⁵ ca să se descopere cugetele din multe inimi, și chiar prin sufletul tău va trece sabie.”

³⁶ Si mai era la Ierusalim o proorocă, Ana, fata lui Fanuil, din neamul lui Asir; aceasta era foarte înaintată în vîrstă și trăise cu bărbatul său șapte ani după fecioria sa;³⁷ și aceasta era o vâduvă ca de optzeci și patru de ani, care nu se deținea de biserică, slujind lui Dumnezeu ziua și no-

pta cu post și rugăciuni.³⁸ Si venind și aceasta în ceasul acela, a dat slavă Domnului și a grăit de Dânsul tuturor celorce așteptau izbăvirea în Ierusalim.

³⁹ Si după ce au săvârșit ei toate, după legea Domnului, s-au întors în Galileea, în orașul lor Nazaret.⁴⁰ Iară Pruncul crește și Se întără cu duhul, umplându-se de înțelepciune; și Harul lui Dumnezeu era peste Dânsul.

⁴¹ Părintii lui Iisus se duceau în fiecare an la Ierusalim de sărbătoarea Paștelor.⁴² Când a împlinit Iisus doisprezece ani, suindu-se ei după obiceiu la Ierusalim, de sărbători,⁴³ și când sau sfârșit zilele sărbătorilor, întorcându-se ei acasă, a rămas Pruncul Iisus în Ierusalim, și n'au știut Iosif și Mama Lui.⁴⁴ Socotind însă că se află cu tovarăși, au mers cale de o zi, și L-au căutat printre rudei și cunoșcuți;⁴⁵ dar negăsindu-L, s'au întors la Ierusalim, ca să-L caute.⁴⁶ Si după trei zile L-au găsit în biserică, săzând în mijlocul învățătilor, ascultându-i și întrebându-i.⁴⁷ Si toți cei ce-L auzeau, se mirau de înțelepciunea și răspunsurile Lui.⁴⁸ Si văzându-L părintii Lui, au rămas uimiți; iar Mama lui l-a zis: „Fiule, pentru ce ne-ai făcut așa? Iată, tatăl Tău și eu cu mare neliniște Te căutam.”⁴⁹ El însă le-a zis: „La ce era să Mă căutați? Nu știeți oare, că Eu trebuia să fiu în cele ale Tatălui Meu?”⁵⁰ Dară ei n'au înțăles vorbele ce li s'au spus.⁵¹ Si s'a pogorât Iisus cu dânsii și a venit în Nazaret, și le era supus, iar Mama Lui păstră toate cuvintele acestea în inima Sa.

⁵² Si Iisus propășea cu înțelepciunea, cu vîrstă și cu harul înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

CAP. 3.

¹ Iar în anul al cincisprezecelea al domniei Cezarului Tiberie, când erau : Pilat Ponteanul guvernator în Iudeea, Irod tetrarh în Galileea, Filip, fratele său, tetrarh în Ituria și ținuturile Trahonitidei, și Lisanie tetrarh în Abilena, ² pe vremea arhie-reilor Ana și Caiafa, — a fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie. ³ Si a-cesta a străbătut toată latura lordanului, propo-vetuind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor, ⁴ cum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia pro-orocul, care zice : „Glasul celuice strigă în pustie gătișii calea Domnului, netede faceți-l cărările ! ⁵ Toată valea să se umple și tot muntele și dealul să se pogoare, căile strâmbă să se îndrepte și și cele colțuroase să se facă drumuri netede, ⁶ și toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu” (Is. XL, 3–5).

⁷ Si zicea Ioan mulțimilor, care veneau să se boteze de dânsul : „Pui de vîpere, cine vă spus să fugiți de mânia cea viitoare ? ⁸ Faceți dară roade vrednice de pocăință, și să nu vă apucați să ziceți în sine : aveam tată pe Avraam ! Căci vă spun, că Dumnezeu și din pietrele acestea poate să ridice filii lui Avraam. ⁹ Iată, și securea stă la rădăcina pomilor ; deci, tot pomul, care nu face roade bune, se tae și se aruncă în foc.”

¹⁰ Si-l întreba mulțimile, zicând : „Dar ce să facem ?” ¹¹ Si el răspunzând, le zicea : „Celce are două haine, să dea celuice n'are ; și celce are hrană, să facă asemenea.”

¹² Si au venit și unii vameși să se boteze de

el și au zis către dânsul : „Invățătorule, ce să facem ?” ¹³ Iară el li-a zis : „Să nu cereți nimic mai mult decât vă este rânduit.”

¹⁴ Si-L întrebau și ostașii, zicând : „Dar noi ce să facem ?” Si el le-a zis : „Pe nimeni să nu părăți, nici să obijduți, și să vă mulțămiți cu solda voastră.”

¹⁵ Pe când însă poporul era în așteptare și se întrebau toți în inimile lor despre Ioan, de nu cumva este el Hristosul, ¹⁶ Ioan le răspundeă tuturora și le zicea : „Eu vă botez cu apă ; vine însă Cel mai mare decât mine, căruia nu sunt vrednic să-l dezleg cureaua incălțămintelor Lui ; Acela vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc. ¹⁷ El are lopata în mâna Sa, și va curăță aria Sa, și grâul îl va aduna în grănarul Său, iar pleava o va arde cu foc nestins.”

¹⁸ Acestea și alte multe spunea el, când invăță poporul.

¹⁹ Iară Irod Tetrarhul, fiind mustrat de dânsul pentru Irodiada, femeia fratelui său Filip și pentru toate relele, care le făcea Irod, ²⁰ a mai adaus la toate celealte rele și pe aceea, că a închis pe Ioan în temniță.

²¹ După ce însă s'a botezat tot poporul, botezându-se și Iisus și rugându-se, s'a deschis cerul, ²² și Duhul Sfânt s'a pogorât peste El în chip trupesc, ca un porumb, și un glas s'a auzit din cer, zicând : „Tu ești Fiul Meu iubit ; în Tine e bunăvoița Mea.”

²³ Iar Acela, pentru care fusese glasul lui Dumnezeu, adecă Iisus, era ca de treizeci de ani, când a inceput slujirea Sa, fiind, după cum se credea, fiul lui Iosif, al lui Heli, ²⁴ al lui Matat al lui Levi, al lui Melchi, al lui Iană, al lui Iosif ; ²⁵ al lui Matatia, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui

Naghè ; ²⁶ al lui Maăt, al lui Matatia, al lui Semel, al lui Iosif, al lui Iuda ; ²⁷ al lui Ioană, al lui Risă, al lui Zorobabel, al lui Salatiil, al lui Nirie ; ²⁸ al lui Melchi, al lui Adi, al lui Cosâm, al lui Elmodam, al lui Ir ; ²⁹ al lui Iosie, al lui Eliezer, al lui Iorim, al lui Matât, al lui Levî ; ³⁰ al lui Simeon, al lui Iuda, al lui Iosif, al lui Ionan, al lui Eliachim ; ³¹ al lui Melca, al lui Mainan, al lui Matata, al lui Natan, al lui David ; ³² al lui Iesci, al lui Ovid, al lui Boöz, al lui Salmón, al lui Naasón ; ³³ al lui Amianadav, al lui Aram, al lui Esrom, al lui Fares, al lui Iuda ; ³⁴ al lui Iacov, al lui Isaac, al lui Avraam, al lui Târa, al lui Nahor ; ³⁵ al lui Seruh, al lui Ragav, al lui Faléc, al lui Evér, al lui Salâ ; ³⁶ al lui Cainan, al lui Arfaxad, al lui Sim, al lui Nöe, al lui Laméh ; ³⁷ al lui Matusala, al lui Enoh, al lui Iared, al lui Malelîl, al lui Cainan ; ³⁸ al lui E-nös, al lui Sit, al lui Adâm, al lui Dumnezeu.

CAP. 4.

¹ Iisus plin de Duh Sfânt, s'a întors de la Iordan, și s'a dus de Duhul în pustie, ² unde s'a ispiti de diavolul patruzeci de zile; și în zilele acelea n'a mâncaț nimică; iar dupăce s'a sfârșit ele, a flă-mânzit. ³ Si diavolul l-a zis: „De ești Fiul lui Dumnezeu, zi pietrei acestea că și se facă pâne.“ ⁴ Iară Iisus i-a răspuns și a zis: „Scris este, că nu numai cu pâne va trăi omul, ci cu tot cuvântul lui Dumnezeu.“ (Deut. VIII, 3).

⁵ Si suiaudu-L diavolul într'un munte înalt, l-a arătat într'o clipă toate împărăștile lumii, ⁶ și l-a zis diavolul: „Tie-Ți voi da stăpânirea peste toate

cestea, și slava lor, că mi-i dată mię, și cui voesc, o dau; ⁷ așa dară de Te vel inchina înaintea mea, a ta va fi toată“. ⁸ Si răspunzind Iisus, i-a zis: „Lipsește dela Mine, satană! Căci scris este: Domnului Dumnezeului Tău să te inchini, și numai Lui să-l slujești!“ (Deut. VI, 13).

⁹ Si L-a dus diavolul în Ierusalim, și-punându-L pe aripa bisericii, l-a zis: „De ești Fiul Lui Dumnezeu, aruncă-Te de acice jos, ¹⁰ căci este scris: ngerilor Săi va porunci pentru Tine, ca să Te păească, ¹¹ și Te vor purta pe mâini, ca nu cumva să-ți lovești piciorul de vre-o piatră“. (Ps. XC, 12). ¹² Iară Iisus răspunzind, i-a zis: „Zis este: să nu îspitești pe Domnul Dumnezelui tău!“ (Deut. VI, 16).

¹³ Si sfărșind toată ispita, s'a dus diavolul dela Dânsul până la o vreme mai potrivită.

¹⁴ Si s'a intors Iisus în puterea duhului în Galileea, și s'a lășit vestea despre Dânsul în tot ținutul dimprejur. ¹⁵ Si El învăță prin sinagogile lor, slăvit de toți.

¹⁶ Apoi a venit în Nazaret, unde fusese crescut, și după obiceiul Său, a intrat într'o zi de sămbătă în sinagogă; și S'a sculat să citească; ¹⁷ și l's-a dat carte proorocului Isaia; și deschizând carte, a aflat locul, unde era scris: ¹⁸ „Duhul Domnului este preste Mine, pentrucă El M'a uns să aduc veste bună celor săraci, și M'a trimis să vindec pe ceice au înima zdrobită, să vestesc robilor izbăvire și ororilor vedere; să las pe cei strâmtorați slobozi, ¹⁹ și să vestesc anul milii Domnului“. (Is. LXI, 1-2).

²⁰ Si închizând carte, a dat-o slujitorului, și a se-zut. Si ochii tuturor celor din sinagogă erau aținuți spre El; ²¹ și El a început să li grăească, zî-

când : „Astăzi s'a împlinit scriptura aceasta, pe care ați auzit-o“.²² Și toți îl mărturiseau și se mirau de cuvintele harului, care ieșeau din gura Lui, și ziceau : „Au nu este acesta feciorul lui Iosif?“²³ Iară El a zis către ei : „Negreșit, îmi veți spune zicătoarea aceasta : doftore, vindecă-te pe sineți ; adevărtă *îmi veți zice* : fă și aicea, în patria Ta, căte am auzit că s'au făcut în Capernaum.²⁴ Dară adevărul vă grăesc, — adăose El, — că niciun prooroc nu este primit în patria sa.²⁵ Dară adevărul vă spun, multe văduve erau în Israîl în zilele lui Ilie, când s'a închis ceriul trei ani și sase luni, încât s'a făcut foamețe mare preste tot pământul ;²⁶ și la nici una din ele n'a fost trimis Ilie, decât numai la o femeie văduvă în Sarepta Sidonului.²⁷ Și mulți leproși erau în Israîl *pe vremea* proorocului Elisei, și nici unul din ei nu s'a vindecat, decât numai Neemân Sirianul²⁸.

²⁸ Și auzină acestea, toți cei din sinagogă s'au umplut de mânie ;²⁹ și sculânciu-se, L-au scos afară din cetate, și L-au dus până în sprinciana munte-lui, pe care eră zidită cetatea lor, ca să-L arunce jos,³⁰ dară El, trecând prin mijlocul lor, S'a dus ; și s'a pogorât la Capernaum, o cetate a Galileei³¹ și învăță *poporul* sămbăta.³² Și se mirau *toți* de învățătura Lui, căci cuvântul Lui era plin de putere.

³³ Și în sinagoga *aceea* eră un om, care avea duh de drac necurat, și *acesta* strigă cu glas tare,³⁴ zicând : „O ! ce ai cu nol, Iisuse Nazarinene ? Ai venit să ne pierzi ? Te știu cine ești : Sfântul lui Dumnezeu“. ³⁵ Iisus însă l-a certat, zicând : „Taci și ești din *omul* acesta !“³⁶ Și dracul trănijindu-l pe

om în mijlocul *adunării*, a eșit dintr'insul, nevătă-mându-l nicidecum.³⁷ Atunci a să făcut frică peste toți și grăiau unii către alții, zicând ; „Ce însemnează aceasta, că El poruncește cu stăpânire și putere duhurilor necurate, și ies?“³⁸ Și s'a lătit vestea despre Dânsul prin toate locurile de prinprejur.

³⁹ Iar după ce a eșit din Sinagogă, S'a dus la casa lui Simon. Iar soacra lui Simon era cuprinsă de friguri rele, și L-au rugat pentru dânsa ;⁴⁰ iar El stând lângă ea, a certat frigurile și au lăsat-o ; și ea s'a sculat îndată și li-a slujit.

⁴¹ Asfințind însă soarele, toți cății aveau bolnavi de felurite boale, i-aduceau la Dânsul ; iar El punându-și mâinile pe fiecare din ei, îi vindecă.⁴² Și ieșeau și draci din mulți, strigând și zicând : „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu“. El însă certându-i, nu-i lăsă să grăiască că știau, că-l Hristosul.

⁴³ Iar dacă s'a făcut ziuă, a eșit *de acolo* și S'a dus într'un loc pustiu ; și mulțimea căutându-L, a venit la Dânsul, și-L oprea de a se duce dela ei.

⁴⁴ El însă li-a zis : „Mi se cuvine să binevestesc împărăția lui Dumnezeu și altor cetăți, că pentru aceasta sunt trimis.“⁴⁵ Și *sa dus de a propoveduit* prin sinagogile Galileei.

CAP. 5.

¹ Odată însă, când *Iisus* stătea lângă lacul Genezaretului și mulțimea se îngrămădează împrejurul Lui, ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu,² a văzut stând lângă lac două luntre, iar pescarii fiind ieșiți din ele, își spălau mrejile.³ Și suindu-Se în una din *aceste* luntre, care era a lui Simon, l-a

⁷ rugat pe acesta să o depărteze puțin de mal, și să-
zind, învăță din lunte poporul.

⁸ Iară când a contenit de a grăbi, a zis către Simeon: „Înaintea spre adânc și vă aruncați mrejile pentru pescuire”. ⁹ Și răspunzind Simon, a zis către Dânsul: „Învățitorule, toată noaptea ne-am ostenit și n' am prins nimic; dar fiind că zici Tu, voi aruncă mreja”. ¹⁰ Și făcând aceasta, au prins multimea multă de pești, încât se răpeau mreja lor. ¹¹ Și au făcut semn tovarășilor celor din celialaltă lunte, ca să vină să li ajute; și au venit, și au umplut amândouă luntele încât acestea se afundau. ¹² Iar Simon Petru văzind *aceasta*, a căzut la picioarele lui Iisus, zicând: „Ești dela mine, Doamne, că sunt om păcatos!”. ¹³ Căci pentru pescuirea peștilor ce prinsese rău îl cuprinsese frica pe el și pe toți cei cu el, ¹⁴ deasemenea și pe Iacob și pe Ioan, fii lui Zevedeu, cari erau tovarăși lui Simon. Atunci a Iisus a zis cătră Simon: „Nu te teme! Deacum vei fi pescuitor de oameni”. ¹⁵ Și trăgând luntrile la mal, au lăsat toate, și l-au urmat Lui.

¹⁶ Și întâmplându-se să fie Iisus într-o cetate, întă *a venit* un om plin de lepră, și văzind pe Iisus, a căzut pe fața sa, rugându-L și zicând: „Doamne, de ai vrea, poți să mă curățești!”. ¹⁷ Și întinzând Iisus mâna, S'a atins de el, și a zis: „Voeșc, curățește-te!”. Și îndată s'a dus lepra de pe dânsul. ¹⁸ Și El i-a poruncit să nu spună *aceasta* nimănui, ci mergând, să se arate preotului și să duce, pentru curățirea sa, jertfă, cum a poruncit Moise, spre incredințarea lor. ¹⁹ Vestea însă despre Dânsul se lățea tot mai mult și se adunau gloate multe să-L

asculte și să se vindece de boalele lor; ²⁰ iară El se ducea în pustie și se rugă.

²¹ Și intru una din zile, când Iisus învăță, iar fizrei și învățători de lege, veniți de prin toate satelor Galileei și Iudeei și din Ierusalim, ședeau acolo, și puterea Domnului se arată în vindecarea bolnavilor; ²² întă niște oameni au adus pe un pat un om, care era paralizat, și căutați să-l văre în casă și să-l pună înaintea lui Iisus; ²³ și din pricina poporului negăsind peunde să-l văre, "s'au suiat pe acoperiș și l-au lăsat printre țigle cu patul în mijlocul adunării, înaintea lui Iisus. ²⁴ Și văzind El credința lor, a zis celui bolnav: „Omule, ți se iartă păcatele!”. ²⁵ Iar căturarii și fariseii au început a cugeta, zicând: „Cine-l acesta, care grăește hale? Cine poate să ierte păcatele, decât numai unul singur Dumnezeu?”. ²⁶ Iisus însă cunoșcând gândurile lor, li-a răspuns și a zis: „Ce gândiți în inimile voastre? ²⁷ Ce este mai lesne: A zice: ți se iartă păcatele tale, sau a zice: scoală și umbă? ²⁸ Dară ca să știi, că Fiul Omului are putere pe pământ de a ierta păcatele, zice paralizatului: ție-ți zic: scoală, ia-ți patul și du-te la casa ta!”. ²⁹ Și Acela s'a sculat îndată înaintea lor, și-a luat patul, pe care zăcuse, și s'a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu. ³⁰ Atunci a cuprins mirarea pe toți și au slăvit pe Dumnezeu și s'au umplut de spaimă, zicând: „Lucruri minunate am văzut astăzi”.

³¹ După acestea eșind Iisus deacolo, a văzut pe un vameș, anume Levi, șezând la vamă și i-a zis: „Urmează-Mi!”. ³² Și acela lăsind toate, s'a sculat și l-a urmat. ³³ Și l-a făcut Levi ospăt mare în casa sa; și era acolo multimea multă de va-

meși și alții, care se ospătau cu dânsii.²⁰ Iară cărturarii lor și fariseii căteau și ziceau către ucenicii Lui: „Pentruce mâncăți și beți cu vameșii și cu păcătoșii?“²¹ Și răspunzind Iisus, a zis către dânsii: „N’au nevoie de doctor cei sănătoși, ci cei bolnavi.²² N’am venit să chem la’ pocință pe cei drepti, ci pe cei păcătoși.“

²³ Iară ei au zis către Dânsul: „Pentruce ucenicii lui Ioan postești adesea și fac rugăciuni, de-a semnește și ai fariseilor, iară ai Tăi mânancă și beau?“²⁴ Iar El a zis către dânsii: „Puteți voi oare să faceți pe nunași să postească, cătă vreme mirele este cu dânsii?“²⁵ Vor veni însă zile, când se va luă mirele dela dânsii și atunci, în zilele aceleia, vor posti.“²⁶ Și lă-a spus și o pildă, zicând: „Nimenea nu tae petec din o haină nouă ca să-l pună la o haină veche; altminterea, și pe cea nouă o strică, și *nici* la cea veche nu se potrivește petecul luat din cea nouă.²⁷ Și nimenea nu pune vin nou în burduf vechiu; altminterea, vinul cel nou sparge burduful, și se varsă și el și burduful se pierde;²⁸ ci vinul cel nou trebuie să se pună în burduf nou și amândouă se vor păstra.²⁹ Și nimenea dupăce a băut *vin* vechiu nu va voi să bea îndată de cel nou, căci zice: cel vechiu e mai bun.“

CAP. 6.

¹ Iar în sămbăta adoua după întâia sămbătă a paștelor, lăsă intămplat lui Iisus să treacă prin sămănături, și ucenicii Lui rupeau spice și frecădu-le în palme, mâncau. ² Iară unii din farisei lău zis: „Pentruce faceți ceeace nu se cuvine a face

sâmbăta?“³ Și răspunzând Iisus, lă-a zis: „Au doară n’ati citit, ce a făcut David, când a flămânat el și ceice erau cu dânsul: ‘cum a intrat în casa lui Dumnezeu, și a luat pânille punerii înainte, pe care nu se cădea să le mânance decât numai preoții, și a mâncați și a dat și celorce erau cu dânsul?’“⁴ Apoi lă-a zis, că Fiul Omului este stăpân și al sămbetei.

⁵ Iară în altă sămbătă s’ă întămplat să intre El într-o sinagogă și să învețe. Și era acolo un om, care avea mâna dreaptă uscată. ⁶ Și-L pândeau cărturarii și fariseii de va vindeca *pe cineva* sămbătă, ca să-l găsească vină. ⁷ El însă știea gândurile lor, și a zis omului celui cu mâna uscată: „Scoală și stăi în mijloc!“ Și acela s’ă sculat. ⁸ A-tuinea Iisus lă-a zis: „Vă întreb: ce se cade sămbătă: a face bine, sau a face rău? A măntui un suflet, sau a pierde?“ Iară ei tăceau. ⁹ Apoi privindu-i pe toți, a zis omului aceluia: „Intind-ți mâna!“ Și el a făcut aşă; și s’ă făcut mâna lui sănătoasă, ca ceialaltă. ¹⁰ Iară ei s’au umplut de mânie și se sfătuiau între dânsii ce ar trebui să facă lui Iisus.

¹¹ În zilele acelea S’ă dus Iisus la munte să Se roage și a petrecut toată noaptea în rugăciune către Dumnezeu. ¹² Iar când s’ă făcut ziua, a chemat pe ucenicii Săi și a ales din ei doisprezece, pe care i-a numit și apostoli, ¹³ și *anume*: pe Simon, pe care lă-a mai numit și Petru, și pe Andrei, frațele lui; pe Iacob și pe Ioan; pe Filip și pe Bartolomei; ¹⁴ pe Matei și pe Tomă; pe Iacob al lui Alfeu și pe Simon, numit Zilotul; ¹⁵ pe Iuda al

lui Iacob și pe Iuda Iscarioteanul, care și vânzător s'a făcut.

¹⁷ Si pogorându-se cu dânsii, a stătut pe un loc așezat, unde se aflau mulțime de ucenici de-a Săi, și mulțime multă de popor din toată Iudeea și din Ierusalim și depe țărmlul Tirului și al Sidonului, cari veneau să-l asculte și să se vindece de boalele lor; ¹⁸ deasemenea se vindecau și cei chinuți de duhuri necurate. ¹⁹ Si toată mulțimea căută să se atingă de Dânsul, pentru că ieșea din-trinsul o putere și vindecă pe toți. ²⁰ Si rădicându-și El ochii preste ucenicii Săi, a zis :

Ferică de voi, săracilor, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu ! ²¹ Ferică de voi, ceice flămândiți acum, că vă veți sătură ! Ferică de voi, ceice plângăți acum, căci veți râde ! ²² Ferică de voi, de vă vor ura oamenii, și de vă vor despărți, și de vă vor ocări, și vor socoti numele vostru, ca un rău, pentru Fiul Omului ! ²³ Bucurăți-vă în ziua aceea și vă veseliți, căci iată plata voastră este multă în ceruri; pentru că tot așa au făcut și părinții lor proorocilor. ²⁴ Însă vai vouă, bogăților, că văți luat măngăerea voastră ! ²⁵ Vai vouă celor ce sunteți sătui acum, că veți flămândi ! Vai vouă, celor ce râdeți acum, căci veți plângă și vă veți tângui ! ²⁶ Vai vouă, când toți oamenii vă vor grăbi de bine; pentru că așa au făcut părinții lor proorocilor celor minciinoși !

²⁷, iar vouă, celor ce ascultați, vă zic să iubiți pe vrăjmașii vostrui și celor ce vă urăsc să li faceți bine ! ²⁸ Binecuvântați pe ceice vă blestemă, și pentru ceice vă obijduesc rugăți-vă ! ²⁹ Celuice te lovește peste un o'raz, întoarce-i și pe celălalt;

și pe celice și ia haina, nu-l opri să-ți ia și cămașa ! ³⁰ Tot celuice-ți cere, dă-i, și celuice a luat ale tale, nu-i cere înapoi ! ³¹ Si cum voi și ca să vă facă oamenii, faceți-le și voi asemenea ! ³² Si de iubiți pe ceice vă iubesc, ce mulțamită vi se cuvine ? Căci și păcătoșii iubesc pe ceice-i iubesc. ³³ Si de faceți bine celorce vă fac bine, ce mulțamită vi se cuvine ? Căci și păcătoșii aceeași fac. ³⁴ Si de dați împrumut acelora, dela care nădădui să luati înapoi, ce mulțamită vi se cuvine ? Căci și păcătoșii dau împrumut păcătoșilor, ca să i-a înapoi în toacă. ³⁵ Voi însă să iubiți pe vrăjmașii vostrui, și să faceți bine și să împrumutați, neașteptând nimică, și veți avea plată mare și veți fi filii Celui de sus; că El este bun și cu cei nemulțamitori și răi. ³⁶ Fiți deci, milostivi, precum și Tatăl vosfru este milostiv !

³⁷ „Nu judecați, și nu veți fi judecați; nu osândiți, și nu veți fi osândiți; iertați, și vi se va iertă. ³⁸ Dați, și vi se va da; turna-se-va în sănul vostru măsură bună, scuturată, îndesată și cu vârf; căci cu ce măsură veți măsură, vi se va măsură și vouă.“

³⁹ Si li-a spus și o pildă: „Au poate orb pe orb să povătuiască ? Nu vor cădea oare amândoi în groapă ?

⁴⁰ „Nu este ucenic mai presus de dascalul său, dar tot ucenicul desăvârșit va fi ca dascalul său.

⁴¹ „Dece dară vezi paul cel din ochiul fratelui tău, iar bârna cea din ochiul tău nu o simți ? ⁴² Sau cum poți să zici fratelui tău: frate, lasă să scot paul din ochiul tău, când tu nu-ți vezi bârna din ochiul ? Fățarnice, săcăte întări bârna din q-

chilul tău, și atunci vei vedea să scofi pialul din ochiul fratelui tău.

⁴³ „Căci nu este pom bun, care să facă roade rele; nici pom rău, care să facă roade bune; ” căci fiecare pom se cunoaște după roada sa; căci nu se adună smochine din mărăcini, nici din spini nu se culeg struguri. ⁴⁵ Omul bun din vîstieria cea bună a inimii sale scoate *Iucruri* bune; iară omul cel rău din vîstieria cea rea a inimii sale scoate *Iucruri* rele; căci din prisosința inimii grăește gura lui.

⁴⁶ „Dar ce Mă chemăți: Doamne, Doamne, și nu faceți ce zic? ⁴⁷ Am să vă spun cui se asemănă tot celice vine la Mine de ascultă *cuvintele Mele* și le face: ⁴⁸ se asemănă omului, care când a zidit casă, a săpat și a făcut șanț adânc și a pus temelia pe piatră; de aceea, când a venit puhoiul și râul a lovit casa aceea, n'a putut-o căti, căci eră intemeiată pe piatră. ⁴⁹ Iar celice ascultă *cuvintele Mele* și nu le face, este asemenea omului, care și-a zidit casa pe pământ, fără temelie, care, când a lovit' apa, îndată a căzut, și a fost cădere ca sei aceleia mare.”

CAP. 7.

¹ Iară dupăce *Iisus* a sfârșit de spus toate cuvântările acestea în auzul poporului, a intrat în Capernaum. ² Și un slujitor al unui sutaș, care eră prețuit de acesta, era bolnav de moarte. ³ Și auzind *sutașul* de *Iisus*, a trimis la El niște bătrâni de ai iudeilor, ca să-L roage să vie și să tămădușească pe sluga sa. ⁴ Iară ei venind la *Iisus*, L-au

rugat stăruitor zicând: „*Sutașul acesta* este vrednic să-l faci aceasta, ” căci iubește poporul nostru și sinagoga el ne-a făcut-o”. ⁵ Și s'a dus *Iisus* cu dânsil, Dar pe când se află nu departe de casă, sutașul a trimis la Dânsul pe niște prieteni, să-I zică: „Doamne, nu te osteni, căci nu sunt vrednic ca să intre sub acoperământul meu; ” de aceea nici nu m'am socotit vrednic să vin la Tine; ci zi *numai* cu cuvântul și se va vindeca slujitorul meu. ⁶ Căci și eu, care-s om sub stăpânire, am sub mine ostași și zic unuia: dute! și se duce; și altuia *îl zic*: vină! și vine; și slugii mele *îl zic*: „fă cutare *treabă!* și face”. ⁷ Și auzind *Iisus* acestea, S'a mirat de el; și întorcându-Se, a zis cătră mulțimea, care venea după Dânsul: „Vă spun, nici în Israîl n'am găsit atâtă credință”. ⁸ Și întorcându-se trimisii acasă, au găsit pe slujitorul cel bolnav însănătoșat.

⁹ Și s'a întâmplat după aceasta să meargă *Iisus* într-o cetate, numită Nain; și au mers împreună cu Dânsul mulți ucenici de ai Lui și mulțime multă. ¹⁰ Iar când s'au apropiat de poarta cetății, iată scoteau un mort, fiu unic la mama lui, și aceasta era văduvă; și eră cu dânsa mulțime multă din cetate. ¹¹ Și văzând-o Domnul, l's-a făcut milă de ea, și i-a zis: „Nu plâng! ” ¹² Și apropiindu-Se, S'a atins de pat; și oprindu-se ceice-l duceau, a zis *Iisus*: „Tinere, ţie-ți grăesc, scoală! ” ¹³ Și s'a sculat mortul și a început a grăi, și *Iisus* l-a dat mamei lui. ¹⁴ Atunci a luat frica pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând, că Prooroc mare s'a rădicat între noi și că Dumnezeu a cercetat pe poporul Său. ¹⁵ Și s'a lătit asemenea veste despre El în toată Iudeea și în toate ținuturile de prinprejur.

¹⁸ Si despre toate acestea au vestit lui Ioan ucenicii lui. ¹⁹ Si chemand Ioan pe doi din ucenicii sai, i-a trimis la Iisus sa intrebe: „Tu esti Cel ce are sa vie, sau sa asteptam pe altul?“ ²⁰ Si venind acesti bărbati la Iisus, au zis: „Ne-a trimis Ioan Botezătorul la Tine, sa intrebam: Tu esti cel ce are sa vie, sau sa asteptam pe altul?“ ²¹ El insa a vindecat in ceasul acela pe mulți de boale, si de neputințe, si de duhuri necurate, si multor orbi le-a dăruișt vedere. ²² Si răspunzind Iisus, li-a zis: „Duceți-vă si spuneți lui Ioan cele ce ați văzut si ati auzit: că orbii văd, ologii umbilă, leprosii se curăță, surzii aud, morții invie, săracii binevestesc ²³ si ferice de cel ce nu se va sminti de Mine.“

²⁴ Iară dupăce s-au dus trimișii lui Ioan, a început Iisus să grăească mulțimii de Ioan: „Ce ați ești să veдеți în pustie? Oare trestie bătută de vânt? ²⁵ Sau ce ați ești să veдеți? Oare om îmbrăcat în haine scumpe? Iată cel ce se îmbrăcă în haine scumpe și trăesc în desfășări, se află la curțile împăraștești. ²⁶ Atunci ce ați ieșit să veedeți? Au doar vrăun prooroc? Da, vă zic, și mai mult decât prooroc. ²⁷ Acesta este despre care s'a scris: iată Eu trimis pe Ingerul Meu înaintea feții Tale, care va pregăti calea Ta înaintea Ta. (Mal. III, 1). ²⁸ Căci vă spun: dintre cei născuți de femei nu este nici un prooroc mai mare decât Ioan Botezătorul; dar cel mai mic în împărația lui Dumnezeu este mai mare decât el.“

²⁹ Si tot poporul, care li ascultă, și vameșii au dat slavă lui Dumnezeu, botezându-se cu botezul lui Ioan; ³⁰ iar fariseii și învățătorii de lege au le-

pădat voea lui Dumnezeu cea pentru ei, nebotezându-se dela ei.

³¹ Domnul însă a zis: „Cu cine dară voi asămănă pe oamenii neamului acestuia? Si cui se asemănă ei? ³² El se asămănă cu copiii cari stau pe uliță și se strigă unul pe altul și zic: „Cântătu-v'am din fluer, și n'ati jucat; cântece de jale v'am cântat și nu ați plâns.“ ³³ Căci a venit Ioan Botezătorul nemâncând pâne și nebând vin și zicești: are drac. ³⁴ A venit Fiul Omului, Care mânâncă și bea, și zicești: iată un om, căruia îl place să mânânce și să bea vin, prietenul Vameșilor și al păcătoșilor. ³⁵ Si înțelepciunea s'a indreptățit de către toți fiili ei!“

³⁶ Unul din farisei însă a rugat pe Iisus ca să mânânce cu dânsul, și intrând în casa fariseului, S'a așezat la masă. ³⁷ Si iată, o femeie din cetate, care era păcătoasă, aflând că stă la masă în casa fariseului, a adus un vas de alavastru cu mir, ³⁸ și stând la spate, lângă picioarele Lui și plângând, a început a udă picioarele Lui cu lacrămi și a le șterge cu pârul capului său și-l sărută picioarele, și le ungea cu mir. ³⁹ Iar fariseul, care-l poftise, văzând aceasta, a zis în sine: „Acesta, de-ar fi prooroc, ar ști cine și ce fel de femeie se atinge de El, că este păcătoasă“. ⁴⁰ Si începând Iisus a vorbit, a zis către dânsul: „Simone, am să-ți spun cevă“. Si el a zis: „Învățătorule, spune!“ ⁴¹ Iar Iisus a zis: „Un cămătar oarecare avea doi datornici: unul datore cinci sute de dinari, iar altul cincizeci. ⁴² Si neavând ei cu ce plăti, a ierat amândurora datoria. Spune deci, care din ei il va iubi mai mult?“ ⁴³ Si răspunzind Simon, a zis: „Săcot că acela, căruia i-a ierat mai mult“.

Zisul-a *Iisus* : „Drept ai judecat”. ⁴ „Si intorcându-se către femei, zise lui Simon : „Vezi femeea aceasta ? Am intrat în casa ta, și apă pe picioarele mele nu ai dat, iar aceasta cu lacrămi mi-a uitat picioarele și le-a șters cu părul capului ei ; ⁵ sărutare nu Mi-ai dat, iar aceasta decând am intrat nu incetează a-Mi sărută picioarele ; ⁶ cu undelemn capul nu Mi-l-ai uns, iară aceasta cu Mir Mi-a uns picioarele. ⁷ De aceea îți zic : se iartă păcatele ei cele multe, pentru că a iubit mult, iar cui să iartă mai puțin, mai puțin iubește”. ⁸ Iară către dânsa a zis : „Ți se iartă păcatele !” ⁹ „Si ceice ședea la masă cu Dânsul au început a zice în sine : „Cine-i Acesta, care iartă și păcatele ?” ¹⁰ *Iisus* însă a zis către femei : „Credința ta te-a mântuit, mergi în pace !”

CAP. 8.

¹ După aceasta *Iisus* a mers prin orașe și prin sate, propoveduind și binevestind Impărăția lui Dumnezeu, și erau cu el cei doisprezece, ² și niște femei care fuseseră vindecate de duhuri rele și de boale și anume: Maria Magdalina, din care ieșiseră șapte draci, ³ și Ioana, femeea lui Huza, ministrul curții lui Irod, și Suzana, și altele multe, care-l slujeau din averile lor.

“Adunându-se însă multime multă și venind la Dânsul locuitorii de prin cetăți, li-a grăbit în pilde, zîcând :

⁵ „Eșit-a sămănătorul să samene sămânța sa ; și când sămână el, unele semințe au căzut lângă drum și au fost călcate și paserile cerului le-au mâncat ;

⁶ altele au căzut pe piatră, și dupăce au răsărit, s’au uscat, pentru că nu aveau umezeală ; ⁷ altele au căzut în mijlocul spinilor și crescând spinii, le-au înădușit : ⁸ iară altele au căzut pe pământ bun, și răsărint, au făcut rod însoțit”. Aceste zicând, a strigat : „Celce are urechi de auzit, să audă !”
⁹ „Si L-au întrebat ucenicii Lui, zicând : „Ce însemnează pilda aceasta ?”

¹⁰ Iară El a zis : „Vouă vi-e dat a ști tainele în-părăției lui Dumnezeu, iar celorlalți *l* se spune numai în pilde, ca privind să nu vadă, și auzind să nu priceapă. ¹¹ Iar pilda aceasta inseamnă : Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu. ¹² Iar cele delângă drum, sunt cei cari ascultă, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva crezând, să se mântuiască ; ¹³ cele de pe piatră, sunt cei cari când aud, primesc cu bucurie cuvântul ; aceștia însă n’au rădăcină, cari pânăla o vreme, cred, iar în vreme de îspită cad ; ¹⁴ cele căzute în spinii, sunt cei cari ascultă *cuvântul*, dar luându-se cu grijile, și bogățile și plăcerile vieții, se ineacă, și nu aduc roadă ; ¹⁵ iar cele de pe pământ bun, aceștia sunt cei cari, ascultând cuvântul, îl păstrează în inima lor, curată și bună, și aduc roadă prin răbdare.

¹⁶ „Nimene nu aprinde lumânarea și o acopere cu vas, sau o pune sub pat ; ci o pune în sfeșnic, ca ceice intră să vadă lumina. ¹⁷ Căci nu este lucru tăinuit, care să nu iasă la iveau ; nu-i nimic ascuns, care să nu se vădească și să nu iasă la iveau.”
¹⁸ Deci, luăți sama cum auziți : căci celuice are i se va da, iar celuice nu are și ce i se pare că are, i se va lăua”.

¹⁹ Atunci au venit la Dânsul mama și frații Lui,

și nu se puteau apropierea de El din pricina poporului.²⁰ Și l s'a spus, zicând: „Mama Ta și frații Tăi stau afară, dorind să te vadă”.²¹ Iară El răspunzind, a zis către dânsii: „Mama mea și frații mei sunt acești, cari ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l fac”.

²² Iar intru una din zile S'a suit Iisus cu ucenicii Săi într'o luntre și a zis către dânsii: „Să trecem de ceaparte de lac.” Și au plecat.²³ Dar pe când pluteau ei, Iisus a adormit, iar pe lac s'a stârnit un vânt vijelios și-i acopereau valurile și-i prinmejdulau.²⁴ Iară ei apoi îndu-se de Dânsul, L-au deseteptat, zicând: „Invățatorule, Invățatorule, ne prăpădim!” Iară el sculându-Se, a certat vântul și valurile apei, și acestea au contenit și s'a făcut liniste.²⁵ Apoi a zis cătră dânsii: „Unde-l credința voastră?” Iar ei, cuprinși fiind de frică și de mirare, ziceau unii către alții: „Oare cine-i Acesta, că poruncește și vântului și apei, și-L ascultă?”

²⁶ Intre acestea au sosit în țara Gadarenilor, care este în fața Galileei.²⁷ Iar după ce a eșit pe uscat, L-a întâmpinat un om din cetate, care avea draci de multă vreme și cu haină nu se îmbrăcă, nici nu trăea în casă, ci prin morminte.²⁸ Văzând însă pe Iisus și strigând, s'a aruncat înaintea Lui și a zis cu glas tare: „Ce ai cu mine, Iisuse Fiul Dumnezeului Celui de sus? Te rog nu mă munci!”²⁹ Căci Iisus poruncise duhului celui necurat să iasă din omul acela, căci de multă vreme îl apucase, și deși era păzit și se legă cu lanțuri și cu cătușe, el sfârmă legăturile și era alungat de dracul prin pustie.³⁰ Și l-a întrebat Iisus zicând: „Cum își este numele?” Iară el a zis: „legheon;” că mulți draci intraseră

întrânsul.³¹ Și aceștia îl rugau pe Iisus, ca să nu li poruncească să se ducă în adânc.³² Și era acolo o turmă mare de porci, care pășteau pe deal și draci L-au rugăt să li îngăduie să intre întrânsii. Și El îl-a îngăduit.³³ Și eșind draci din om, au intrat în porci; și s'a aruncat turma de pe mal în lac și s'a inecat.³⁴ Iară păstorii văzind ceeace se făcuse, au fugit și au spus în cetate și prin sate.³⁵ Și au eșit oamenii să vadă ceeace se făcuse; și venind la Iisus, au găsit pe omul, din care eșiseră draci, sezând la picioarele lui Iisus, îmbrăcat și sănătos la minte, și s'au spăimântat.³⁶ Și l-a povestit și ceice văzuseră cum s'a vindecat îndrăcitul.³⁷ Atuncea tot poporul din ținutul Gadarenilor L-a rugat pe Iisus să se ducă de la dânsii, că erau cuprinși de frică mare. Și El S'a suit în luntre și S'a întors înapoi.³⁸ Iară omul, din care eșiseră draci, îl rugă să fie cu El. Iisus însă i-a dat drumul, zicând:³⁹ „Întoarce-te la casa ta și spune căte l'a făcut Dumnezeu!” Și s'a dus acela, propoveduind prin toată cetatea căte-i făcuse Iisus.

⁴⁰ Iar când s'a insors Iisus, L-a primit poporul, căci toți îl așteptau.⁴¹ Și iată, a venit la Dânsul un om, anume Iair, care era mai marele sinagogi, și căzând la picioarele lui Iisus, L-a rugat să intre în casa lui,⁴² că avea o singură filică, că de doi sprezece ani, și aceea murea. Și pecând mergea El la casa lui Iair, îl imbulzea poporul.

⁴³ Iară o femeie, care de doisprezece ani pătimea de curgere de sânge și care cheltuise la doctori toată avereala, dar nici de unul nu putuse fi vindecată,⁴⁴ apropiindu-se pela spate, se atinsese de marginea hainei Lui, și îndată se opri curgerea sânge-

lui ei.⁴⁶ Atunci ca Iisus a zis: „Cine s'a alins de Mine?“ Dar lepădându-se toți, Petru și ceice erau cu Dânsul au zis: „Invățătorule, poporul Te impresoră și Te imbulzește, și Tu zici: cine s'a atins de Mine?“⁴⁷ Iară Iisus a zis: „S'a atins cineva de Mine, căci Eu am simțit o putere eșind din Mine.“⁴⁸ Și văzând femeea că nu s'a putut tăinui, s'a apropiat tremurând, și căzând înaintea Lui, l-a spus în fața întregului popor pentru care pricină s'a atins de El și cum s'a vindecat îndată. ⁴⁹ Și Iisus i-a zis: „Îndrăznește, fiică! Credința ta te-a mântuit! Mergi în pace.“

⁵⁰ Și încă grăind El, a venit cineva dela mai mărele sinagogii și l-a spus acestuia: „Fiica ta a murit; nu mai osteni pe Invățătorul!“⁵¹ Iisus însă, auzind această, l-a zis: „Nu te teme; Crede numai, și se va mântui fiica ta!“⁵² Și intrând în casă, n'a lăsat părțimene să intre, decât numai pe Petru, și pe Ioan și pe Iacov, pe tatăl și pe mama fetei.⁵³ Și toți plângneau și o boceau. Iară Iisus l-a zis: „Nu plângăți, că n'a murit, ci doarme.“⁵⁴ Și ei rădeau de Dânsul, știind că a murit.⁵⁵ El însă scoțând pe toți afară și luându-o de măpă, a strigat, zicând: „Copilă, scoală!“⁵⁶ Și s'a întors duhul ei și ea s'a sculat îndată; și Iisus a poruncit să i se dea să mănânce.⁵⁷ Și părții ei se mirau; iar El l-a poruncit să nu spună nimănuile cele ce se petrecuseră.

CAP. 9.

¹ Si chemând pe cei doisprezece ucenici ai Săi, l-a dat putere și stăpânire peste toți dracii și să

vindece boalele; ² și l-a trimis să propoveduiască împăratia lui Dumnezeu și să vindece pe bolnavi; ³ și l-a zis: „Nimic să nu luăți în cale: nici toiac, nici traistă, nici pâine, nici argint; nici câte două haine să nu aveți; ⁴ și în orice casă veți intra, să rămâneți acolo și deacolo să plecați. ⁵ Și căți nu vă vor primi, eșind din cetatea aceea, să scuturați și praful de pe picioarele voastre, spre mărturie împotriva lor.“ ⁶ Iară ei plecând, au mers prin cetăți, binevestind și sămăduind pretutindinea.

⁷ Și auzind Irod Tetrarhul de toate cele ce făcea Iisus, nu se dumerează ce să credă de Dânsul, căci se zice de unia, că Ioan s'a sculat din morți; ⁸ de alții însă se zicea, că s'a arătat Ilie, iar de alții, că a inviat unul din proorocii cei de demult. ⁹ Și zicea Irod: „Lui Ioan i-am tăiat eu capul; cine dară e Aceasta, despre care aud acestea?“ Și căută să-l vadă.

¹⁰ Și întorcându-se apostolii, l-au spus lui Iisus căte făcuseră. Iară El luându-i, S'a dus deosebi, într'un loc pustiu, în preajma unei cetăți numită Betsaida. ¹¹ Multimele însă aflând, s'a dus după Dânsul; și El primindu-le, le-a vorbit de Împăratia lui Dumnezeu, și pe ceice aveau trebuință de vindecare, l-a lecuit. ¹² Zlua însă începuse a da îndeseară și cei doisprezece apropiindu-se, au zis către Dânsul: „Dă drumul multimii, ca să se ducă prin satele și prin cetățile de prinprejur să mâne și să-și caute de-ale mâncărei, căci aicea suntem în loc pustiu.“ ¹³ El însă l-a zis: „Dați-le voi să mănânce!“ Și ei au zis: „N'avem cu noi mai mult de cinci pâni și doi pești, decât doar să ne ducem să

cumpărăm mâncare pentru toată mulțimea aceasta.¹⁴ Căci erau ca la cinci mii de oameni. Iar El a zis ucenicilor săi: „Așezați-i în cete câte cincizeci.¹⁵ Și au făcut ucenicii acestora, așezându-i pe toți.¹⁶ Iară El luând cele cinci pâini și doi pești și căutând spre cer, le-a binecuvântat, și a frint și a dat ucenicilor, ca să împartă mulțimel.¹⁷ Și au mâncaț și s-au saturat toți și din sfârâmăturile care au rămas dela el, au strâns douăsprezecete coșuri.

¹⁸ Și s'a întâmplat odată să se roage El într'un loc retras, fiind cu Dânsul și ucenicii Lui și i-a întrebat, zicând: „Cine zic mulțimile că sunt Eu?¹⁹ Iară ei răspunzind, au zis: „Ioan Botezătorul, iar alții Ilie; iar alții zic, că unul din prooroci cei demulți a inviat.“²⁰ El însă li-a zis: „Dar voi cine zicești că sunt?“ Și răspunzind Petru, a zis: „Hristosul lui Dumnezeu.“²¹ Atunci El li-a poruncit hotărât, să nu spună nimănui aceasta,²² zicind, că Fiul Omului trebuie să sufere multe și să fie lepădat de bâtrâni și de arhieri și de căturari și să fie omorât și a treia zi să invie.

²³ Apoi li-a zis la toți: „De voințe cineva să vie după mine, să se lepede de sine, să-și lăsa crucea să în fiecare zi, și să-mi urmeze.²⁴ Căci cine va voi să-și mantuiască sufletul său, il va pierde; iar cine-și pierde sufletul său pentru Mine, acela îl va mantui.²⁵ Căci ce ar folosi omul de ar dobândi lumea toată, iar pe sine s-ar pierde, sau s-ar păgubi?²⁶ Căci de se va rușina cineva de Mine și de cuvintele Mele, de acela și Fiul Omului se va rușina, când va veni în Slava Sa, și a Tatălui, și a sănătilor îngeri.²⁷ Adevărat însă vă spun: sunt unia din ceice stau aicea, cari nu vor gusta

moarte, până nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu“.

²⁸ Iar la vreo opt zile după cuvântarea aceasta, luând Iisus pe Petru și pe Ioan și pe Iacob, S'a suiat într'un munte să se roage.²⁹ Și când Se rugă El, chipul feței Lui s'a făcut altul, și îmbrăcăminte Lui s'a făcut albă, strălucitoare.³⁰ Și iată doi bărbați vorbeau cu dânsul; aceștia erau Moisă și Ilie,³¹ cari arătându-se în slavă, vorbeau de eșirea Lui din lumea aceasta, pe care avea să o săvârșască în Ierusalim.³² Iar Petru și cei cu dânsul erau ingreunați de somn; și deșteptându-se, au văzut slava Lui, și pe cei doi bărbați, cari stăteau cu Dânsul!³³ Iar dacă s'a dus aceștia dela El, Petru a zis cătră Iisus: „Invățătorule, e bine să fim aicea, și să facem trei colibi: Una Tăie, și lui Moisă una și una lui Ilie“, ne știind ce grășeste.³⁴ Și grăbdind el aceasta, s'a făcut nor și i-a umbrat; și s'a spăimântat aceia când au intrat în nor;³⁵ și din nor s'a auzit un glas, zicând: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit, de Acesta să ascultați!“³⁶ Și după ce s'a auzit glasul acesta, s'a aflat Iisus singur. Și ei au tăcut și nimănui n'au spus în zilele acelea nimic din cele ce văzuseră.

³⁷ Iară în ziua următoare dupăce s'a pogorât ei din munte, L-a întâmpinat mulțime multă.³⁸ Și iată un om din mulțimea a strigat și a zis: „Invățătorule, rogu-te, cauță spre fiul meu, căci numai pe el singur îl am;“³⁹ și iată-l-apucă un duh și el îndată răcnește; iar duhul îl scutură tare și copilul spunează și abia după ce-l sfarmă, se duce dela el.

⁴⁰ Și am rugat pe ucenicii Tăi ca să-l scoată, și n'au putut.⁴¹ Iar Iisus răspunzind, a zis: „O, neam necredincios și înțărătnic, pânăcând voi fi cu voi și

vă voi suferi? Adă aicea pe fiul tău!“ ⁴² Și când acesta abia se apropiă, dracu îl trânti la pământ și-l scutură; iară Iisus certă duhul cel necurat și vindecă copilul și-l dete tatălui său. ⁴³ Și se mirau toți de mărireala lui Dumnezeu.

Pecând însă se mirau toți de toate celece făceă Iisus, zis-a El către ucenicii Săi: ⁴⁴ „Băgați în urechile voastre cuvintele acestea: Căci Fiul Omului are să fie dat în mâinile oamenilor“. ⁴⁵ El însă n-au înțeles spusa aceasta, că lî era acoperită, ca să nu o priceapă; și ei se temeau să-L întrebă de spusa aceasta. ⁴⁶ Dar îl veni un gând și anume: cine ar fi mai mare între ei? ⁴⁷ Iisus însă, văzind cugetul inimii lor, a luat un copil, și punându-l lângă Sine ⁴⁸ îl-a zis: „Cine primește pe pruncul acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește; și cine Mă primește pe Mine, primește pe celice M'a trimis pe Mine, căci celce este mai mic între voi toți, acela va fi mare“. ⁴⁹ Și grăind Ioan, a zis: „Învățătorule, am văzut pe unul, care izginea draci cu numele Tânăr, și l-am opriit, pentru că nu-Ti urmează cu noi“. ⁵⁰ „Nu-l opriți, — îi zise Iisus, — pentru că celce nu-l impotriva noastră, acela e cu noi“.

⁵¹ Iar când s'au apropiat zilele înălțării Lui din lume, Iisus s'a hotărât să meargă la Ierusalim, ⁵² și a trimis înaintea Sa vestitori; și aceștia s'au dus și au intrat într'un sat samarinean, ca să-l gătească găzduire; ⁵³ dară nu L-au primit acolo pentru că mergea la Ierusalim. ⁵⁴ Atunci Iacob și Ioan, ucenicii Lui, văzind aceasta, au zis: „Doamne, voești să zicem, să se pogoare foc din ceru și să-i mistue, cum a făcut și Ilie?“ ⁵⁵ El însă înforcându-Se, i-a certat și îl-a zis: „Nu știi ai căruia Duh

sunteți. ⁵⁶ Căci Fiul Omului a venit nu ca să piarză sufletele oamenilor, ci ca să le mantuiască“. Și s'au dus în alt sat.

⁵⁷ Și mergând ei pe cale, cineva l-a zis: Doamne, îți voi urmă, unde vei merge? ⁵⁸ Și Iisus i-a răspuns: „Vulpile au vizunii și paserile cerului cuiburi, iar Fiul Omului n'are unde să-și plece capul“. ⁵⁹ Iar altuia i-a zis: „Urmează-Mi!“ Și acela a răspuns: „Doamne, îngăduie-mi să mă duc mai întâi să îngrop pe tatăl meu“. ⁶⁰ Dar Iisus a zis către Dânsul: „Lasă morții să-și ingroape pe morții lor, iar tu mergi de vestește Impărăția lui Dumnezeu“. ⁶¹ Și a mai zis și altul: „Doamne, voesc să-Ti urmez, dar lasă-mă să-mi iau mai întâi rămas bun dela cei din casa mea“. ⁶² Iisus însă i-a zis: „Tot celce pune mâna pe plug și să uită înapoi, nu este desfășoric pentru Impărăția lui Dumnezeu“.

CAP. 10.

¹ După aceasta a mai ales Domnul și alii șaptezeci de ucenici și i-a trimis căte doi înaintea Sa, în toate cetățile și locurile, unde avea să meargă El, ² și îl-a zis: „Sacerișul este mult, iar lucrătorii puțni; rugăți dară pe Stăpânul sacerișului, să transmită lucrătorii la sacerișul Său. ³ Mergeți! Iată, Eu vă trimiț ca pe niște mici în mijlocul lupilor. ⁴ Să nu luați nici pungă, nici traistă, nici încălțăminte, și pe nimenea să nu salutați în cale; ⁵ și ori în ce casă veți intra, mai întâi să ziceți: Pace casei acestea! ⁶ Și de va fi acolo fiul păcii, pacea urată de voi va odihni peste el; iar de nu va fi, se va întoarce la voi. ⁷ Și să rămâneți în casa aceea,

mâncând și bând celece *vî se vor da* de ei, căci vrednic este lucrătorul de plata sa, și să nu umblați din casă în casă. ⁸ Și de veții intră în vreo cetate și vă vor primi, mâncăți cele ce vî se vor pune înainte, ⁹ și bolnavii, ce vor fi întrânsa, vindecați-i și le ziceți: S'a apropiat de voi împărăția lui Dumnezeu. ¹⁰ Iar de veții intră în vreo cetate și nu vă vor primi, ieșind în ulițele ei, să ziceți: ¹¹ Și praful ce s'a luat pe noi din cetatea voastră, vă scuturăm; dar să știi, că s'a apropiat de voi împărăția lui Dumnezeu; ¹² vă spun însă, că în ziua aceea *depe urmă* mai bine va fi de Sodoma, decât de cetatea aceea.

¹³ „Vai de tine Horazine! Vai de ,tine Betsaido! Că de s'ar fi făcut în Tir și în Sidon minunile, care s'au arătat în voi, demult s'ar fi pocăit, șezând în sac și cenușă; ¹⁴ însă Tirului și Sidonului la judecată le va fi mai bine decât vouă. ¹⁵ Și tu Capernaume celce te-ai înălțat până la cer, până la iad te vei pogori.

¹⁶ „Celce vă ascultă pe voi, pe Mine mă ascultă; și cel ce să leapădă de voi, de Mine să leapădă; iar celce să leapădă de Mine, să leapădă de celce M'a trimis pe Mine.“

¹⁷ Și s'au intors cei șaptezeci cu bucurie și au zis: „Doamne, în numele Tână și dracii să supun nouă!“ ¹⁸ Iară El i-a zis: „Văzut-am pe satană ca un fulger căzând din cer. ¹⁹ Iată, vă dau stăpânire să călcăti pe serpi și pe scorpii, și peste totă puterea vrăjmașului, și nimic nu vă va vătăma. ²⁰ Însă nu vă bucurați că vi-se supun duhurile, ci vă bucurați mai cu seamă că numele voastre s'au scris în ceruri.“

²¹ In ceasul acesta s'a bucurat Iisus cu duhul și a zis: „Te slăvesc, Părinte, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cel înțelept și pricepuși și le-ai descoperit pruncilor! Da, Părinte, că așa a fost bunăvoieța Ta.“ ²² Apoi întorcându-se spre ucenici, a zis: „Toate-Mi sunt date de Tatăl Meu; și nimenea nu știe cine este Fiul decât numai Tatăl; și cine este Tatăl *nimeni nu știe*, decât numai Fiul și *acela* căruia va voi Fiul să-i descopere.“ ²³ Și când a grăbit cu ucenicii deosebi, și-a zis: „Fericie de ochii care văd celece vedetei voi; ²⁴ căci vă spun: mulți prooroci și regi au dorit să vadă celece vedetei voi, și n'au văzut, și să audă celece auziți *voi*, și n'au auzit.“

²⁵ Iată însă că se sculă un invățător de lege, îspitindu-L și zicând: „Iuvățătorule, ce să fac, ca să moștenesc viață de veci?“ ²⁶ Iară El i-a zis: „În lege ce-i scris? Cum citești?“ ²⁷ Și răspunzând acela, a zis: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, și din tot sufletul tău, și din toată puterea ta, și din tot cugetul tău, și pe aproapele tău să-l iubești ca pe tine însuți.“ ²⁸ Atunci Iisus i-a zis: „Drept ai răspuns; să aceasta și vei trăi.“ ²⁹ Acela însă, voind să se îndreptăreasă, a zis către Iisus: „Dar cine-i aproapele meu?“ ³⁰ Și răspuzând Iisus, a zis: „Un om se pogorâea în Ierusalim la Ierihon și a căzut în *mâna unor* tâlhari, care desbrâcându-l, l-au rănit și s'au dus, lăsându-l abeă viu. ³¹ Și din întâmplare, se pogorâea pe calea aceea un preot și văzându-l, a trecut pe alăturea. ³² Deasemenea și un levit întâmplându-se la locul acela, s'a apropiat, a privit și a trecut pe alăturea. ³³ Iară un samarinean trecând, a dat de cî

și văzându-l, i s'a făcut milă; ³⁴ și apropiindu-se, i-a legat ranele, turnând untdelemn și vin, și suin-
du-l pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeți și
a îngrijit de el. ³⁵ Iar adouazi plecând, a scos doi
dinari, i-a dat gazdei și i-a zis: poartă grija de
dânsul, și ori ce vei mai chetui, își voi plăti când
mă voi întoarce. ³⁶ Deci, care dintre aceștia trei so-
coți tu, că este aproapele celui căzut în mână ace-
tor tâlhari? ³⁷ „Ce lice a avut milă de el,” —zise
Învățătorul de lege. Iară Iisus i-a zis: „Mergi și
fă și tu asemenea.”

³⁸ Si mergând ei mai departe, a intrat Iisus într-
un sat; iar o femeie cu numele Marta l-a primit
în casa sa. ³⁹ Si aceea avea o soră numită Maria,
care se zăcea la picioarele lui Iisus, ascultă cuvintele
Lui. ⁴⁰ Iară Marta se zilea să facă ospăt mare, și
apropiindu-se, a zis: „Doamne, au nu socotești că
soră-meă m'a lăsat să slujesc singură? Zi-l dară
soră-mi ajute!” ⁴¹ Si răspunzând Iisus, i-a zis: „Mar-
to, Marto, te sălășești și te îngrijești de multe, dar
una e de trebuință; ⁴² Maria însă și-a ales partea
cea bună, care nu i-se va luă.”

CAP. 11.

¹ Iar odată întâmplându-se să se roage Iisus în-
tr'un loc oarecare, cum a contenit, unul din ucenicii
Săi a zis către Dânsul: „Doamne, învăță-ne să ne
rugaăm, cum a învățat și Ioan pe ucenicii săi!”
² Si El li-a zis: „Când vă rugați, să ziceți:
„Tatăl nostru, care ești în ceruri, slințașcă-Se
numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta și
pe pământ, ca în ceriu; ³ Pânea noastră cea spre

fiișă dă-ni-o în fiecare zi; ⁴ și ne iartă păcatele
noastre, că și noi iertăm tuturor celorce ne gre-
șesc nouă; și nu ne duce în ispită, ci ne izbăvește
de cel rău.”

⁵ Apoi li-a zis: „Să ne închipuim că cineva
din voi ar avea un prieten, și s-ar duce la dânsul
la miezul nopții și i-ar zice: prietene, împru-
mută-mă cu trei pâni, ⁶ căci un prieten al meu s'a
abătut din cale pela mine și n'am ce-i pune înainte;
⁷ și acela dinăuntru răspunzind, ar zice: nu mă
neliniști; acum ușa s'a înclina și copiii mei sunt în
pat cu mine, nu mă pot sculă să-ți dau. ⁸ Vă spun,
că de nu se va sculă să-i dea pentru prietenia ce
o are cu el, dar pentru stăruința lui se va sculă
și-i va da câte-i trebuie. ⁹ Si Eu vă zic: cereți și
vi se va da, căutați și veți află, bateți și vi se va
deschide; ¹⁰ căci tot celce cere va luă, și celce
caută va află, și celui ce bate i se va deschide.
¹¹ Care tată dintre voi, de ar cere fiul pâne, i-ar
da piatră? Sau de i-ar cere pește, în loc de pește
i-ar da șarpe? ¹² Sau de-ar cere ou, i-ar da scorpie?
¹³ Deci, dacă voi răi fiind, știți să dați daruri bune
fiilor vostrilor, cu cât mai vârlos Tatăl Cei din cer
va da Duh Sfânt celor ce cer dela Dânsul”.

¹⁴ Odată scoțind Iisus un drac *dintr'un om*,
care era mut, după ce a eșit dracul, mutul a in-
ceput a grăi, iar mulțimile se mirau. ¹⁵ Unii din ei
însă ziceau: „cu puterea lui Belzebut, căpetenia
dracilor, scoate *El* dracii;” ¹⁶ iară alții îspitindu-L,
cereau dela *El* semn din cer. ¹⁷ *El* însă, știind gân-
durile lor, li-a zis: „Toată împărăția, care se des-
bină înăuntrul său, se pustiește și cade casă peste
casă. ¹⁸ Deci, și satană, dacă s'a dezbinat în sine,

— cum ziceți voi, că cu *păterea lui Belzebut* scot Eu dracii,— cum va dura împărăția lui? ¹⁹ Și apoi dacă Eu scot dracii cu *puterea lui Belzebut*, fiind voștrii cu a cui putere îl scot? De aceea ei vă vor fi judecători. ²⁰ Iar dacă Eu scot dracii cu degetul lui Dumnezeu, atunci de bunăsamă a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu. ²¹ Când un puternic fiind înarmat, își păzește casa sa, averile lui sunt în pace; ²² iar de vine unul mai tare de căt el, îl băruiește, îl ia toate armele și care nădăjduse, și împarte cele răpite dela el. ²³ Cine nu-i cu Mine *acela-i*, împotriva Mea; și cine nu adună cu Mine, *acela răspipește*.

²⁴ „Când duhul cel necurat ieșă din om, umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă, și negăsind, zice: mă voi întoarce la casa mea, de unde am ieșit; ²⁵ și venind, o găsește măturată și grijită. ²⁶ Atunci se duce și ia alte șapte duhuri mai rele decât el și intrând, locuiesc acolo, și ajung *faptele* de apoi ale omului aceluia mai rele de căt cele dintâi.

²⁷ Și pe când grăeă El acestea, o femeie din multime rădicând glas, a zis cătră Dânsul: „Ferică de părțele ce Te-a purtat și de țările ce Te-au alăptat“. ²⁸ Iară El a zis: „Adevărat, ferică de ceice ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzește!“

²⁹ Iară după ce s-au adunat noroadele, a început a zice: „Neamul acesta este viclean; el cere semn și semn nu i se va da, decât semnul lui Ionă proorocul; ³⁰ căci precum Ionă a fost semn pentru Nineviteni, aşa va fi și Fiul Omului pentru neamul acesta. ³¹ Regina dela miazăzi se va sculă la judecăta cu oamenii din neamul acesta și-i va osândi, că ea a venit *tocmai* dela marginile pă-

mântului să asculte înțelepciunea lui Solomon; și iată aicea e mai mult decât un Solomon. ³² Ninevitenii se vor sculă la judecăta cu neamul acesta și-l vor osândi, că ei auzind propoveduirea lui Ionă, s'au pocăit: și iată aicea e mai mult decât un Ionă.

³³ „Nimenea nu aprinde lumânarea și o pune la loc tainic sau subt vas, ci o pune în sfeșnic, ca ceice intră să vadă lumină. ³⁴ Luminătorul trupului este ochiul; deci, dacă ochiul tău va fi curat, și tot trupul tău va fi luminat; iar de va fi bolnav, și trupul tău va fi întunecat. ³⁵ Deci, ia sama că lumina, care este în tine, să nu fie întunecat. ³⁶ Dacă trupul tău este tot luminat, neavând nicio parte întunecată, atunci întreg va fi luminat, ca și cum te-ar lumină o săcile cu strălucirea ei“.

³⁷ Și după ce a grăit El acestea, un fariseu l-a rugat să prânzească la dânsul; și El a mers și a șezut la masă. ³⁸ Fariseul însă, s'a mirat văzând că Iisus înainte de masă, nu s'a spălat mai întâi.

³⁹ Iar Domnul a zis cătră dânsul: „Iată voi, fariseii, curății partea cea dedinată a paharului și a blidului, iar lăuntru vostru este plin de răpire și de vicleșug. ⁴⁰ Neprincipușilor, au nu tot Celice a făcut partea dinafară, a făcut și partea dinlăuntru?“

⁴¹ Dați mai bine milostenie din ceaace aveți, și atunci toate ale voastre vor fi curate. ⁴² Dar val de voi, fariseilor, că dați zeciuială din mișă, și din rută, și din toate verdețurile, și nesocotii dreptatea și iubirea lui Dumnezeu: acestea se cădeă să le faceți și pe acele să nu le lăsați. ⁴³ Vai de voi, fariseilor, că iubiți locurile cele dintâi prin sinagogi și salutările prin adunările oamenilor! ⁴⁴ Vai de voi, căturărilor și fariseilor fățărnici, că sunteți că

mormintele cele ascunse, și oamenii umblă pe deasupra fără să le știe!“

“Să luând vorba unul din legiuitori, a zis către El : „Invățătorule, zicând aceasta, ne ocărăști și pe noi.“ ⁴⁶ Iară El a zis : „Vai și de voi, legiuitorilor, că puneti oamenilor sarcini grele de purtat, și voi nici cu un deget al vostru nu le atingeți!“ ⁴⁷ Vai de voi, că zidiți mormintele proorocilor, pe care i-au ucis părinții voștri; ⁴⁸ prin aceasta mărturisiti faptele părinților voștrii și le împărtășiti, că ei i-au uclis iar voi le zidiți mormintele. ⁴⁹ Pentru aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu zice : Voi trimite la ei prooroci și apostoli și din aceștia vor ucide și vor izgoni; ⁵⁰ ca să se ceară dela neamul acesta sângele tuturor proorocilor, ce s'a vărsat dela zidirea lumi; ⁵¹ dela sângele lui Avel până la sângele lui Zaharia, care a fost ucis între jertfelnici și biserică. Adevărat vă spun, că se va cere dela neamul acesta. ⁵² Vai de voi, legiuitorilor, că ați luat cheea științei! Si nici voi n-ați intrat, nici pe ceice văd să intre nu i-ați lăsat.“

⁵³ Dupăce a eșit El deacolo, căturarii și fariseli au început să tăbărască strănic asupra Lui, ⁵⁴ și să-l facă să vorbească de multe *Iucruri*, întinzându-i curse și căutând să prindă cevă din gura Lui, ca să-l poată învinui.

CAP. 12.

¹ Cu prilejul acesta adunându-se zeci de mii de oameni, incât se călcau unii pe alții, a început Iisus să grăească mai întâi ucenicilor săi : „Păziți-vă de aluatul fariselloi, care este fățernicia. ² Nu este ni-

mic acoperit, care să nu se descopere, și ascuns care să nu se vădească; ³ de aceea căte ați spus la intuneric, se vor auzi la lumină; și ce ați spus la ureche, în casă, se va propovedui depe acoperișuri. ⁴ Vouă însă, prietenilor mei, vă zic : Să nu vă temeți de ceice ucid trupul, și după aceea nu pot să facă ceva mai mult; ⁵ dar am să vă spun de cine să vă temeți : Să vă temeți de Acela, Care după ucidere, are putere să arunce în Gheena. Adevărat vă grăesc, de Acela să vă temeți. ⁶ Au nu se vând cinci păsărele cu doi gologani? ⁷ Si totuși nici una din ele nu este uitată la Dumnezeu. ⁸ Ba și perii capului vostru sunt toți numărăți. Nu vă temeți deci, că voi prețuji mai mult decât mulțe păsărele.

⁹ „Vă spun însă, că tot celce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, pe acela și Fiul Omului il va mărturisi înaintea ingerilor lui Dumnezeu; ¹⁰ întotdeauna va lepăda înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea ingerilor lui Dumnezeu. ¹¹ Si tot celuice va zice vreun cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; iar celuice va hui împotriva Duhului Sfânt nu i-se va ierta.

¹¹ „Când însă vă vor duce înaintea adunărilor și a căpitenilor și a stăpânirilor, să nu vă grijiți cum sau ce veți răspunde în apărarea voastră, sau ce veți grăbi, ¹² căci Duhul Sfânt vă va învăța în ceea-sul acela ce trebuie să grăbi.“

¹³ Cineva însă din mulțime a zis către Dânsul : „Invățătorule, zi fratei meu să împărtă moștenirea cu mine!“ ¹⁴ Iar El i-a zis : „Omule, cine M'a pus pe Mine judecător sau împărtășitor între voi?“ ¹⁵ Iar către ei a zis : „Căutați și vă păziți de lăco-

mie, căci viața cuivâ nu atârnă de mulțimea avuției lui.“ ¹⁶ Apoi îl-a spus o pildă, zicând :

„Unui om bogat i-a rodit țarina ; ¹⁷ și omul acela cugetă în sine și zicea : Ce să fac, că n' am unde imi adună roadele ? ¹⁸ Și a zis : aceasta am să fac : am să-mi stric hambarele și am să le fac mai mari, și am să adun acolo toate roadele și toate bunătățile mele ; ¹⁹ apoi am să zic sufletului meu : Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani ; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te ! ²⁰ Dumnezeu însă i-a zis : Nebune, în noaptea aceasta ți-se va lua sufletul ; dară celece ai gătit, ale cui vor fi ? ²¹ Așa-i cu celacești adună sie-și comori, și nu se imbogățește în Dumnezeu.“

²² Apoi a zis către ucenicii Săi : „De aceea Vă spun, să nu vă îngrijiiți pentru sufletul vostru, ce veți măncă, nici pentru trupul vostru, cu ce vă veți îmbrăca. ²³ Sufletul este mai însemnat decât haină și trupul este mai însemnat decât haina. ²⁴ Priviți la corbi : că aceștia nu sămănă, nici se ceră, și n'au nici cămări, nici hambare, și Dumnezeu îi hrănește. Cu cât prețujiți voi mai mult decât paserile ! ²⁵ Și apoi cine din voi îngrijindu-se, poate să-și adaoge la statura sa măcar un cot ? ²⁶ Deci, dacă nu puteți face nici lucrul cel mai mic, la ce să vă îngrijiiți de celelalte ? ²⁷ Priviți la crini cum cresc ; el nu se ostenesc, nici nu torc, însă vă spun, nici Solomon, în toată slava sa, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei. ²⁸ Și dacă farba din câmp, care astăzi este și mâine va fi aruncată în cuptor, Dumnezeu o îmbracă aşă, apoi cu cât mai vârtos pe voi, puțin credincioșilor ? ²⁹ Deci, nu căutați ce veți măncă și ce veți bea, nici nu vă îngrijorați,

³⁰ căci toate acestea le caută oamenii lumii acestea, și pentru că Tatăl vostru cel ceresc știe că acestea vă trebuiești ; ³¹ dar căutați mai cu seamă Impărăția lui Dumnezeu și toate acestea vi-se vor adăuga, ³² „Nu te teme, turmă mică, că a binevolt Tatăl vostru să vă dea Impărăția !

³³ „Vîndeți-vă averile voastre și dați milostenie ! Faceți-vă pungi, care nu se învechesc ! Adunați-vă comoară nesecată în ceruri, unde furul nu se apropiie, nici molile nu o mănâncă ! ³⁴ Că unde-i comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.

³⁵ „Să vă fie mijloacele incinse și făcările aprinse și să fiți asemenea oamenilor, care așteaptă întoarcerea stăpânului lor dela nuntă, ca dacă va veni și va bate, indată să-l deschidă. ³⁶ Ferice de slugile aceleia, pe care stăpânul venind, le va găsi priveghind ! Adevărul vă grăesc, că se va incinge cu șorțul, că le va pune la masă, și venind, le va sluji. ³⁷ Și de-ar veni stăpânul în strajă a doua sau de-ar veni în strajă a treia și le-ar găsi aşă priveghind : Ferice de slugile aceleia ! ³⁸ Și să știți și aceasta, că de-ar ști stăpânul casei în ce ceas are să vie furul, ar priveghia și n'ar lăsa să-i spară casa. ³⁹ Deci, fiți și voi gata, că în ceasul când nu vă gândiți, va veni Fiul Omului.“

⁴⁰ Petru însă a zis către Dânsul : „Doamne, pentru noi spui pilda aceasta, sau și pentru toți ceilalți ?“

⁴¹ Iară Domnul a zis : „Cine este iconomul credincios și înțelept, pe care stăpânul l-a pus peste slugile sale, ca să le împărtă la vreme măsura de grâu ?

⁴² Ferice de sluga aceea, pe care stăpânul său la întoarcere o va găsi făcând aşă. ⁴³ Adevărul vă grăesc, că o va pune peste toate ayerile sale. ⁴⁴ Iar

dacă sluga aceea va zice în înțima sa : stăpânul meu va întârzi să vină și se va apucă să bată slugile și slujnicile, și să mânânce, să bea, și să se îmbete, — ⁴⁶ veni—va stăpânul slugii acela în ziua când nu se aşteaptă, și în ceasul când nu se gândește, și o va tăeă *dela sine*, și va pune partea ei cu necredință. ⁴⁷ Sluga aceea însă, care a cunoscut voie stăpânului său și n'a fost gata, nici n'a făcut după voința lui, va fi bătută mult; ⁴⁸ iar cea care n'a știut și a făcut *fapte* vrednice de pedeapsă, va fi bătută mai puțin. *Si tot celuice i s'a dat mult, mult i se va cere, și celuice i s'a incredințat mult, mai mult i se va cere.*

⁴⁹ „Foc am venit să arunc pe pământ, și cum aş dori să fie acum aprins! ⁵⁰ Cu botez am a mă boțeză, și căt sunt de nerăbdător până se va săvârși *aceasta*. ⁵¹ Pace socoliți că am venit să aduc pe pământ? Vă răspund: nu, ci desbinare; ⁵² căci de-acum înainte *de vor fi* cinci intr'o casă, vor fi desbuiați: trei contra a doi și doi contra a trei; ⁵³ va fi tatăl contra flului și fiul contra tatălui, mama contra fiicei, și flica contra mamei, soacra contra noră-sa și nora contra soacră-sa“.

⁵⁴ Si a vorbit Iisus și mulțimiei: „Când veДЕti că se rădică nor dela astăzi, îndată ziceți: are să plouă; și să întâmplă aşa. ⁵⁵ Si când bate vînt de la miază-ză, ziceți: are să fie căldură mare; și este. ⁵⁶ Făfarnicilor, fața cerului și a pământului știți să o ghiciți; cum dară de nu ghiciți și timpul acesta ⁵⁷ și pentru ce nu judecați și după voi înșivă ceeace e drept? ⁵⁸ Căci când mergi cu protivnicul tău la stăpânitor, pe cale dă silință să scapi de el, ca să nu te aduca la judecător, și judecătorul să nu te

dea muncitorului, și muncitorul să nu te arunce în temniță; ⁵⁹ căci îți spun: nu vei ești de acolo, până nu vei da și bănuțul cel mal de pe urmă,

CAP. 13.

¹ In vremea aceea au venit unii și l-au spus de Galileienii, al căror sânge Pilat l-a amestecat cu jertfele lor. ² Si răspunzind Iisus, a zis către dânsii: „Socotiți voi oare, că Galileenii aceștia au fost mai păcătoși decât toți galileenii, de au pătimit acestea?

³ Vă spun: nu! Dar de nu vă veți pocăi, toți veți peri aşă. ⁴ Sau credeți poate că cei opt-sprezece oameni, peste care a căzut turnul în Siluam și i-a ucis, au fost mai vinovați decât toți oamenii, cari trăeau în Ierusalim? ⁵ Vă spun: Nu! Dar de nu vă veți pocăi, toți veți peri aşă“.

⁶ Apoi l-a spus pilda aceasta: Cinăvă aveă sădît în via sa un smochin, și a venit să caute rod întrânsul, dar n'a găsit. ⁷ Si a zis către vierul său: iată, sunt trei ani, decând vin să cauț rod în smochinul acesta, și nu găseșc; tae-l! La ce să mai incurce locul? ⁸ Vierul însă răspunzind, i-a zis: „Domnule, mai lasă-l și anul acesta, până-l-vol săpă imprejur și-i voi pune gunoi, și să văd nu cumvă va face rod; și de nu va face, il vei tăeă la anul.“

⁹ Iară într-o sămbătă învăță El în una din sinagogi. ¹⁰ Si iată, era acolo o femeie, care de opt-sprezece ani aveă duhul neputinței, și era gârbovă și deloc nu se putea rădica în sus. ¹¹ Pe aceasta văzind-o Iisus, a chemat-o și l-a zis: „Femeie, te-ai izbăvit de neputința ta!“ ¹² Apoi și-a pus mâna preste ea și ea s'a rădicat îndată în sus și a slă-

vit pe Dumnezeu.¹⁴ Iar căpetenia sinagogii mănilindu-se, că Iisus o vindecase sămbăta, și răspunzind, a zis către popor: „Sunt șase zile, în care se cade să lucrezi; în aceleia veni și vă vindecați, iar nu în ziua sămbetei!”.¹⁵ Și răspunzind Domnul, i-a zis: „Fățurnice, au nu desleagă fiecare din voi boul sau asinul său dela este în ziua sămbetei și-l duce de-l adapă?”.¹⁶ Dar oare această filică a lui Avraam, pe care a legat-o satană acum optsprezece ani, nu se cădea oare a o deslegă de legăturile acestea în ziua sămbetei?¹⁷ Și zicând El acestea, toți protivnicii Lui s-au rușinat, și tot poporul se bucură de faptele cele slăvite ce se făceau de Dânsul.

¹⁸ Iară El a zis: „Cu ce se asemănă împărăția lui Dumnezeu și cu ce o voi asămână?”.¹⁹ Ea se asemănă unui grăunte de muștar, pe care luându-l un om, l-a aruncat în grădina sa, și a crescut și s-a făcut copaciu mare, și pasările cerului s-au sălașluit în ramurile lui”.

²⁰ Și iarăși a zis: „Cu ce voi asămână împărăția lui Dumnezeu?”.²¹ Ea este asemenea aluatului, pe care o femeie luându-l, la pus în trei măsuri de făină până a dospit toată”.

²² Și călătorind Iisus spre Ierusalim, străbatea sate și orașe, invățând poporul.²³ Iară cineva i-a zis: „Doamne, puțini sunt oare ceice se mantuiesc?”.²⁴ El însă a zis cătră dânsii:²⁵ „Nevoiți-vă să intrăți pe poarta cea strâmtă; că vă spun: mulți vor căuta să intre și nu vor putea.”²⁶ După ce se va scula stăpânlul casei și va incuea ușa, atunci voi stănd afară, veți începe a bate în ușă, zicând: Doamne, Doamne, deschide-ni! El însă răspunzind,

vă va zice: Nu vă știu de unde sunteți.²⁷ Atunci veți începe a zice: Noi am mâncat și am băut înaintea Ta, și la răspintiile noastre ai propoveduit.²⁸ El însă va zice: Vă spun: Nu vă știu de unde sunteți; duceți-vă dela Mine toți celice faceți nedreptate.²⁹ Acolo va fi plâns și scrâsnire de dinți; când veți vedea pe Avraam, pe Isaac, și pe Iacob, și pe toți proorocii în împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi aruncați afară.³⁰ Și mulți vor veni dela răsărit și dela asfintit și dela miazañoapte și dela miazaži, și vor prânzi în împărăția lui Dumnezeu.³¹ Și iată sunt *unită* de pe urmă, cari vor fi întări, și *alții* întări, cari vor fi pe urmă”.

³¹ În ziua aceea au venit unii din farisei și au zis cătră Dânsul: „Ieși și du-Te de aicea, că iată Irod vrea să te ucidă!”.³² Iară Iisus li-a zis: „Duceți-vă și spuneți vulpei acestea: Iată Eu scot draci și săvârșesc tămaduri astăzi și mâne, și poj-mâne îsprăvesc”; ³³ însă Mi-se cade să umblu astăzi și mâne și poj-mâne, că nu este cu puțință să piară vreun prooroc afară din Ierusalim.

³⁴ „Ierusalime, Ierusalime, celice omori pe prooroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să adun pe fiili tăi, cum își adună găina puții săi sub aripi, și nu ați vrut!”.³⁵ Iată, vi să lasă casa voastră pustie. Dar vă zic: că nu mă veți mai vedea până nu va veni vremea, când veți zice: Binecuvântat este Celce vine în numele Domnului!“

CAP. 14.

³ Si i s'a întâmplat să intre într'o sămbăta în

casa oarecăruia din căpeteniile fariseilor, ca să mânânce pâne, și aceștia îl păndeau; ² și iată, îl s-a înfățișat un om idropicos. ³ Îl luând Iisus vorba, a zis cătră legiști și cătră farisei: „E îngăduit oare sămbăta a vindecă?“ ⁴ El însă tăceau; și Iisus atingându-se de bolnav, îl-a vindecat și i-a dat drumul. ⁵ Apoi luând vorba, a zis cătră dânsii: „De va cădea asinul sau boul vreunui din voi în fântână, au nu-l va scoate îndată chiar în ziua sămbetei?“ ⁶ Îl n'au putut să-l răspundă la acestea.

⁷ Văzând însă cum cei chemați la ospăt își alegeau locurile cele mai de sus, îl-a spus o pliudă și a zis cătră ei: ⁸ „Când vei fi chemat de cineva la nuntă să nu te așezi la locul cel mai dințău, ca nu cumva să fie chemat de dânsul *altul* mai de cînste decât tine, ⁹ și venind celce te-a chemat pe tine și pe el, să-ți zică: dă acestuia locul, și atunci cu rușine vei începe să șezi la locul cel mai de pe urmă. ¹⁰ Ci când vei fi chemat, vină și te aşază la locul cel din urmă, ca să vie celce te-a chemat și să-ți zică: Prietene, mută-te mai sus! Atuncea vei avea cînste înaintea celorce ospătează cu tine. ¹¹ Căci tot celce se înălță pe sineși se va smeri, și celce se smerește pe sineși se va înălță.“

¹² Dar a zis și cătră celce'l chemase: „Când faci prânz sau cină, nu chemă pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici rudele tale, nici pe vecinii bogăți, ca nu cumva să te cheme și ei când-va și să ţi se facă răsplătită. ¹³ Ci când faci ospăt, chiamă săracii, neputincioșii, schiopii și orbii, ¹⁴ și va fi ferice de tine, că ei n'au cu ce să-ți răsplătească, și ţi se va răsplăti la învierea dreptilor.“

¹⁵ Iară cineva din ceice sedeau împreună la masă,

auzind acestea, a zis către El: „Ferică de celce va prânzi în Impărățiea lui Dumnezeu!“ ¹⁶ Iară El i-a zis: „Un om a făcut ciau mare și a chemat pe mulți; ¹⁷ și în ceasul cinei a trimis sluga sa să spună celor chemați: Veniți, că iată sunt gata toate! ¹⁸ Si au început toți a-și cere iertare unu căte unu: Cel dintăi i-a spus: mi-am cumpărat o țarină și am nevoie să mă duc să o văd; rogu-te să mă ierți! ¹⁹ Si altul a zis: mi-am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i încerc; rogu-te să mă ierți! ²⁰ Iar altul a zis: m'am insurat și de aceia nu pot să vin. ²¹ Si întorcându-se sluga aceea, a spus acestea stăpânului său. Atuncea mâniindu-se stăpânul casei, a zis către sluga sa: Ești răpede la ulițile și la răspintile cetății și adă aicea săracii, betegii, schiopii și orbii. ²² Si întorcându-se sluga a zis: Stăpane, s'a făcut cum ai poruncit și tot mai este loc. ²³ Iar stăpânul a zis cătră slugă: Ești pe la uliță și pe la garduri și îndeamnă să vie, ca să se umplă casa mea, ²⁴ căci vă spun, că nimenea din bărbații cei chemați nu va gusta din cina mea: căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.“

²⁵ Si mergeau cu Dânsul gloate multe, și El întorcându-se, zise către dânsii: ²⁶ „De vine cineva după Mine și nu urăște pe tatăl său, și pe mamă și pe femei, și pe copii, și pe frați și pe surori și chiar viața sa, acela nu poate să-Mi fie ucenic; ²⁷ Si de nu-și ia cineva crucea sa, și să vie după mine, acela nu poate să-Mi fie ucenic. ²⁸ Căci cine din voi dorind să zidească un turn, nu stă mai întăiu să socotească cheltuiala, ca să vadă de are cu ce isprăvi? ²⁹ ca nu cumva punându-i temelia, și neputând termină, să înceapă a râde de el toți ceice

văd,³⁰ și să zică: omul acesta s'a apucat de zidit și n'a putut îsprăvi.³¹ Sau care rege plecând să lupte în războiu cu alt rege, nu stă mai întâi să se sfătuască de poate să se împotrivească cu zece mii de ostași celuice vine asupra sa cu douăzeci de mii?³² Iar de nu poate, când acela e încă departe, trimite solie să se roage de pace.³³ Deci, așa și fiecare din voi, care nu se leapădă de tot ce are, nu poate Să-mi fie ucenic.³⁴ Bun lucru este sareea. Dar dacă sareea se va strica, cu ce se va drege?³⁵ Ea nu mai e bună nici pentru pământ, nici pentru gunoi; ci se aruncă afară. Cine are urechi de auzit, să audă!“

CAP. 15.

¹ Si s'au apropiat de Dânsul toți vameșii și păcătoșii să-l asculte, ² iar fariseii și căturarii cărtneau zicând: „Acesta primește pe păcătoși și mânâncă cu dânsii.“ ³ El însă le-a spus pilda aceasta, zicând: „Care din voi, având o sută de oi și pierzând una din ele, nu lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustie și nu se duce după cea pierdută până o găsește? ⁴ Si găsindu-o, o ia pe umierii săi cu bucurie, ⁵ și venind acasă, chiamă prietenii și vecinii și zice: Bucurați-vă împreună cu mine, că am găsit oaea mea cea pierdută. ⁶ Vă zic însă, că așa și în ceruri va fi mai multă bucurie pentru un păcătos ce se pocăște, decât pentru nouăzeci și nouă de drepti, care n'au nevoie de pocăință.

⁷ „Sau o femeie oarecare, având zece drahme, de ar pierde o drahmă, au nu aprinde lumânarea și mătură casa, și o caută cu stăruință până o găsește? ⁸ Si

dacă o găsește, chiamă prietenele și vecinile și le zice: bucurați-vă împreună cu mine, că am găsit drahma care o perdusem.¹⁰ Vă zis însă, că așa și înaintea ingerilor lui Dumnezeu se face bucurie pentru un păcătos ce se pocăște“.

¹¹ Iarăși a zis: „Un om avea doi feciori. ¹² Si cel mai Tânăr dintre ei a zis tatălui său: tată, dă-mi partea cuvenită de avuție! Si tatăl li-a împărțit averea. ¹³ Si nu după multe zile feciorul cel mai Tânăr adunând toate, s'a dus într-o țară depărtată, și acolo a cheltuit averea sa, trăind în desfrâneri. ¹⁴ Si cheltuind toate ale sale, s'a făcut foamete mare în țara aceea și el a început să ducă lipsă; ¹⁵ și mergeând, s'a lipit de unul din locuitorii țerei aceea; și acela l-a trimis la țarinile sale să pască porcii; ¹⁶ și doreă să-și sature pântecele său din roșcovale ce mâncau porci, și nimenea nu-i da. ¹⁷ Venindu-și însă în sine, a zis: căți argăți ai tatălul meu sunt îndestulați de pâne, iară eu pici de foame. ¹⁸ Sculă-mă-voi și mă voi duce la tatăl meu, și-i voi zice: tată, am greșit la cer și înaintea ta, ¹⁹ și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău; fă-mă ca pe unul din argății tăi²⁰ Si sculându-se, s'a dus la tatăl său. Si când era încă de departe, l-a văzut tatăl său, și i s'a făcut milă; și alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat.

²¹ „Flut însă a zis către dânsul: tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. ²² Iar tatăl a zis către slugile sale: aduceți haina cea mai bună și-l îmbrăcați, și dați inel în mâna lui și încălțămintă în picioare; ²³ și aduceți vițelul cel îngrășat și-l jungheați, să mânăcam și să ne veselim, ²⁴ că fiul meu acesta era mort

și a invieat; pierdut eră și s'a aflat. Si au inceput a se veseli. ²⁵ Iară feciorul lui cel mai mare eră la țarină; și când se intorcea, apropiindu-se de casă, a auzit cântece și jocuri; ²⁶ și chemând pe una din slugi, a întrebat: ce sunt acestea? ²⁷ Iar sluga i-a zis: a venit fratele tău, și tatăl tău pentru că la primul sănătos, a jungheiat vițelul cel îngrășat. ²⁸ Si s'a mâniat fratele cel mai mare, și nu voea să intre. Dar eșind tatăl lui, la chemat. ²⁹ El însă răspunzind a zis către tatăl său: Iată, de atâția ani îți robesc și niciodată n'am călcăt porunca ta; și mie niciodată nu mi-ai dat năcar un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei; ³⁰ iar când veni feciorul tău acesta, care a mâncat avuția sa cu desfrântele, ai jungheiat pentru el vițelul cel îngrășat. ³¹ Iar tatăl i-a zis: Fiule, tu pururea ești cu mine și toate ale mele sunt ale tale; ³² Se cădeă însă să ne bucurăm și să ne veselim, căci fratele tău acesta eră mort și a invieat; pierdut eră și s'a aflat".

CAP. 16.

¹ Iar către ucenicii Săi a zis: „Eră un om bogat, care avea un iconom; și acesta i-a fost părăt că i-ar răsipi averile. ² Si chemându-l, i-a zis: Ce aud eu de tine? Dă socoteală de iconomatul tău, căci nu poti să mai fi iconom. ³ Iar iconomul a zis în sine: ce voi face, că stăpânul meu imi ia iconomatul? Să prășesc nu pot; a cere, miș rușine; ⁴ și tu ce am să fac, că dacă voi fi scos din iconomat, să mă primească altii în casele lor. ⁵ Si chemând pe fiecare din datornicii stăpânlui său deosebi, a zis către cel dintâi: căt datorești stăpânlui meu?

⁶ Si acela a zis: o sută de măsuri de untdelemn. Si el i-a zis: i-ati înscrisul tău și șezi repede de scrie: cincizeci. ⁷ După aceea a zis către altul: dar tu căt datorești? Si acela a răspuns: o sută de măsuri de grâu. Si el i-a zis: ia-ți înscrisul tău și scrie: optzeci.

⁸ Si a lăudat stăpânul pe iconomul nedrept, că a lucrat cu ghibăcie; căci fiili veacului acestuia, în felul lor, sunt mai ghibaci decât filii luminii. ⁹ Si Eu vă zic: faceți-vă prieteni cu bogăția nedreaptă, ca atunci când veți săraci, să vă primească aceia în lăcașurile veșnice. ¹⁰ Cel credincios în puțin, și în mult e credincios; iar cel necredincios în puțin și în mult e necredincios. ¹¹ Deci, dacă n-ăți fost credincioși în bogăția nedreaptă, cine vă va încredința pe cea adevărată? ¹² Si dacă în cele străine n-ăți fost credincioși, cine vă va da pe ale voastre? ¹³ Nici o slugă nu poate sluji la doi domni, căci sau pe unul va ură și pe altul va iubi, sau de unul se va ținea și de altul nu va griji: „Nu puteți sluji și lui Dumnezeu și lui mamona.”

¹⁴ Si acestea toate le-au auzit și farfali, cari erau iubitori de argint, și rădeau de El. ¹⁵ Si El i-a zis: „Voi în fața oamenilor vă arătași drepti, dar Dumnezeu cunoaște înimile voastre, că ceeace înaintea oamenilor e înălțat, urăciune și înaintea lui Dumnezeu. ¹⁶ Legea și proorocii au fost numai până la Ioan; de atunci împărăția lui Dumnezeu se binevestește și fiecare se nevoește spre ea. ¹⁷ E mai lesne însă să treacă cerul și pământul, decât să cadă o virgulă din lege.

¹⁸ „Tot celce se despărte de femeea sa și se căsătoresc cu alta, face răsdăsfrânare; și tot celce se

căsătorește cu cea despărțită de bărbat, face răs desfrânare.

¹⁸ „Eră odată un om bogat, care se imbrăcă cu porfiră și vison, veselindu-se în toate zilele lumenat. ¹⁹ Si eră și un sărac, nume Lazăr, care zăcea la poarta lui plin de bube, și dorea să se sature cu fărămăturile, ce cădeau din masa bogatului; ba și cainii veniau, și lingeaububele. ²⁰ Si întâmpându-se să moară săracul, a fost dus de ingeri în sănul lui Avraam; a murit apoi și bogatul și s'a ingropat. ²¹ Si fiind el în muncă, în iad, și-a ridicat ochii săi și a văzut îndepărțare pe Avraam și pe Lazăr în sănul lui; ²² și strigând el, a zis: părinte Avraame, miluște-mă, și trimite pe Lazăr, ca să-și ude vârful degetului la apă și să-mi răcorească limba, că mă chinuesc în văpaea aceasta. ²³ Avram însă a zis: fiule, adu-ți aminte, că și-ai primit cele bune ale tale în viața ta, asemenea și Lazăr cele rele; acum însă el se măngâie aicea, iar tu te chinuști; ²⁴ Si pe lângă toate acestea, între noi și voi s'a așezat prăpastie mare, ca ceice ar voi să treacă de aicea la voi să nu poată, asemenea și dela voi la noi să nu treacă. ²⁵ Si a zis bogatul: te rog dară, părinte, să-l trimită la casa tatălui meu, ²⁶ căci am cinci frați, să-le mărturisească aceste lucruri, ca să nu vie și ei la acest loc de muncă. ²⁷ Zisu-i-a Avraam: au pe Moisă și pe prooroci; să-i asculte pe dânsii, ²⁸ Iară el a zis: nu părinte Avraame, ci de va merge cineva din morți la dânsii, se vor pocăli. ²⁹ Avraam însă i-a zis: dacă nu ascultă pe Moisă și pe prooroci, măcar de-ar invia cineva din morți, nu vor crede.“

CAP. 17.

¹ Iară către ucenicii Săi a zis: „E cu neputință să nu vină smintele, dară vai de acela prin care vin!

² Mai de folos i-ar fi acelaia de i-ar legă de gât o piatră de moară și ar fi aruncat în mare, decât să smintească pe unul din micuții aceștia. Luati aminte de voi înșivă!

³ „De-ți va greși fratele tău, ceartă-l, și de se va pocăli, iartă-l; ⁴ și chiar de șapte ori pe zi de-ți va greși și de șapte ori pe zi se va întoarce și va zice: mă căesc, iartă-l!“

⁵ Si au zis apostolii către Domnul: „Adaogă-ne credință!“ ⁶ Iară Domnul a zis: De-ați avea credință căt un grăunte de muștar, aș zice smochinul acestula: sunlige-te și te mută în mare, și v-ar asculta.

⁷ „Si care din voi, având o slugă la arat sau la păscut vitele, îi va zice la întoarcerea ei dela câmp: vină repede și sezi la masă? ⁸ Si nu-i va zice oare: gătește-mi cevă să cinez, și încingându-te cu șorțul, slujește-mi până voi mânca și voi bea, și după aceea vei mânca și vei bea și tu? ⁹ Si oare mulțamî-va el slugii aceleea, pentru că a împlinit porunca? Pare-mi-se că nu. ¹⁰ Așă și voi când veți face toate cele vi s'au poruncit, să ziceți: slugi nevrednice suntem, pentru că n'am făcut decât ceea ce eram datori să facem.“

¹¹ Si s'a întâplat în vremea aceea să meargă Iisus spre Ierusalim și trecând printre Samaria și Galileea, ¹² când a intrat într'un sat, l-au întâmpinat zece oameni leproși, cari au stătut departe; ¹³ și aceia rădicau glas, au zis: „Iisus împăratul,

milueste-ne!“¹⁴ Iară El văzându-l, îl-a zis „Mergeți și vă arătați preoților!“ Si pecând mergeau ei, s’au curățit.¹⁵ Iară unul din ei văzând că s’au vin-decat, s’au întors, slăvind pe Dumnezeu cu glas mare; ¹⁶ și a căzut pe față să la picioarele Lui, mulțămindu-l; și acela era samarinean.¹⁷ Iară Iisus răspunzând, a zis: „Au nu zece s’au curățit? Dar cei nouă unde sunt?¹⁸ Cum nu sau găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu, decât numai străinul acesta?¹⁹ Si i-a zis: „Scoală și dute, credința ta te-a măntuit!“

²⁰ Si fiind întrebat de farisei, când are să vle impărăția lui Dumnezeu, îl-a răspuns și a zis: „Impărăția lui Dumnezeu, nu vine în chip vădit; ²¹ nici nu se va zice: iată-o aicea, sau: iată-o acolo: căci iată Impărăția lui Dumnezeu este în lăuntru vostru“.

²² Iar către ucenici a zis: „Vor veni zile, când veți dori să vedeați măcar una din zilele Fiului Omului, și nu veți vedea; ²³ și vi se va spune: iată-o aicea, sau: iată-o acolo, — să nu vă duceți, nici să alergați; ²⁴ căci precum fulgerul fulgerând în lăurea de sub cer, luminează toată laturea de sub cer, aşa va fi și Fiul Omului în ziua Sa.²⁵ Dar mai întâi trebuie ca El să pătimească multe, și să fie lepădat de neamul acesta.²⁶ Așa va fi și în zilele Fiului Omului, cum a fost în zilele lui Noe, ²⁷ când oamenii au mâncaț, au băut, s’au insurat și s’au măritat, până în ziua, când a intrat Noe în corabie, și a venit potopul și i-a pierdut pe toți.²⁸ Si aşa cum a fost în zilele lui Lot, când oamenii mâncau, cumpărau, vindeau, sădeau și zideau;²⁹ iar în ziua când a eșit Lot din Sodoma, a ploaț din cer foc și pucioasă, și i-a pierdut pe toți; ³⁰ aşa

va fi și în ziua aceea, când se va arăta Fiul Omului.³¹ În ziua aceea celceva va fi pe acoperiș și lucrurile lui în casă, să nu se pogoare să le ia; și celceva va fi în țarină, deasemenea să nu se întoarcă înapoi.³² Aduceți-vă aminte de femeia lui Lot.³³ Cele ce va căuta să-și mantuiască sufletul său, acela îl va pierde, iar celce-l va pierde, acela-l va invia.³⁴ Vă spun însă, în noaptea aceea vor fi doi într-un pat: unul se va lăua și altul se va lăsa; ³⁵ două vor fi care vor măcină împreună, una se va lăua și alta se va lăsa; ³⁶ doi vor fi în ogor, unul se va lăua, și altul se va lăsa“.

³⁷ Si răspunzind ucenicii, au zis către Dânsul: „Doamne, unde va fi aceasta?³⁸ Iară El îl-a zis: „Unde va fi hoitul, acolo se vor aduna și vulturii!“

CAP. 18.

¹ Si îl-a mai spus și o pildă, că trebuie să se roage pururea și să nu se desnădăjduiască, zicând: ² „Era într-o cetate un judecător, care de Dumnezeu nu se temea și de oameni nu se rușină. ³ Si în cetatea aceea era și o văduvă; și aceasta venea la Dânsul și zicea: scapă-mă de protivnicul meu! ⁴ El însă n’a voit o vreme, dar după aceea a zis în sine: deși de Dumnezeu nu mă tem, și de oameni nu mă rușinez, ⁵ însă pentru că văduva aceasta mi-aduce supărare, o voi Izbăzi, ca însfărsit să nu mai vie să-mi bată obrazul!“ ⁶ Apoi a zis Domnul: „Auziți ce zice judecătorul nedrept? ⁷ Dar oare Dumnezeu nu va face dreptate aleșilor Săi cari strigă către El ziua și noaptea, și va întârziea El a-i ajută? ⁸ Vă spun, că incurând îl va face

dreptate. Dar când va veni Fiul Omului, găsi-va oare credință pe pământ ?"

⁹ Iar unora, cari se credeau că sunt drepti și disprețiau pe alții, le-a mai spus și pilda aceasta : ¹⁰ „Dol oameni sau dus la biserică să se roage : unul era fariseu și altul vameș. ¹¹ Fariseul însă stând, se rugă în sine așa : Dumnezeule, mulțămes- cu-Ți, că nu sunt ca ceilalți oameni : răpitori, nedrepti și desfrânați, sau ca acest vameș ; ¹² pos- tesc de două ori în săptămână și dau zeciuială din toate căstig. ¹³ Iar vameșul stând departe, nu îndrăznea nici ochii să-și ridice spre cer, ci bătându-se în piept zicea : Dumnezeule, milostiv fil mie păcătosului ! ¹⁴ Văspun însă, că acesta s'a intors la casa sa mai îndreptat de căt acela ; că tot celce se înalță pe sinești, se va smeri, iar celce se smerește pe sinești, se va înalță ."

¹⁵ Si aduceau la Dânsul și pruncii, ca să se atingă de el ; iar ucenicii văzind *aceasta*, ii certă. ¹⁶ Iisus însă chemându-i, a zis : „Lăsați copiii să vine la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este Impărăția lui Dumnezeu. ¹⁷ Adevărul vă grăesc : Celce nu va primi Impărăția lui Dumnezeu, ca un copil, acela nu va intră întrânsa ."

¹⁸ Si L-a întrebăt o căpetenie, zicând : „Invățătorule bune, ce să fac ca să moștenesc viață veșnică ?" ¹⁹ Iar Iisus i-a zis : „Ce mă numești bun ? Nimenea nu este bun decât numai unul Dumnezeu. ²⁰ Știi poruncile : Să nu faci desfrâname, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta ?" (Ef. XX, 1-2-16)

²¹ Acela însă a zis : „Toate acestea le-am păzit din tinerețele mele". ²² Iară Iisus auzind aceasta, i-a

zis : „ Încă una își mai lipsește : Vinde toate căte ai și dă la săraci, și vei avea comoară în cer ; și vină de-Mi urmează Mie ". ²³ El însă, auzind aceasta, s'a întristat, pentru că era foarte bogat. ²⁴ Si văzindu-l Iisus că s'a întristat, a zis : „Cât de greu e să intre în Impărăția lui Dumnezeu ceice au bogății ! ²⁵ Căci e mai ușor să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre bogatul în Impărăția lui Dumnezeu". ²⁶ Iară ceice au auzit *aceasta*, au zis : „Atunci cine poate să se mărtuească ?" ²⁷ Si El a zis : „Cele ce nu sunt cu putință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu ."

²⁸ Iară Petru a zis : „Iată noi, am lăsat toate și Ti-am urmat Tie". ²⁹ Si Iisus li-a zis : „Adevărul vă grăesc, că nu este nimenea, care să fi lăsat casă, sau părinți, sau frați, sau surori, sau femei, sau copii pentru Impărăția lui Dumnezeu, ³⁰ și care să nu primească cu mult mai mult în viață aceasta, iar în veacul viitor viață veșnică ."

³¹ Chemând apoi pe cei doisprezece ucenici, li-a zis : „Iată ne suntem la Ierusalim și se vor împlini toate cele scrise prin prooroci pentru Fiul Omului : ³² căci va fi dat păgănilor, și-L vor ocări, și-L vor scuipă, ³³ și-L vor bate, și-L vor omori, și atreiazi va înviă ". ³⁴ Si ei n'au înțeles nimic din acestea ; și cuvintele acestea erau ascunse pentru ei și n'au pricoput celeste li se spunea ."

³⁵ Iar când s'au apropiat de Ierihon, un orb oarecare ședea lângă cale și cerea *milostenie*. ³⁶ Au- zind însă mulțimea trecând, a întrebăt : „Ce-i aceasta ?" ³⁷ Si i s'a spus, că trece Iisus Nazoreul, ³⁸ Si a strigat *orbul*, zicând : „Iisuse, fiul lui Da- vid, miluiește-mă !" ³⁹ Si ceice mergeau înainte și

certau ca să tacă ; iară el striga și mai tare : „Fiul lui David² miluește-mă !“ ⁴⁰ Și oprüfndu-se Iisus, a poruncit să-l aducă la Sine. Și dacă s'a apropiat acela de Dânsul, l-a întrebat zicând : ⁴¹ „Ce voești să-ți fac ?“ Și el a zis : „Doamne, să văd !“ ⁴² Iară Iisus i-a zis : „Vezi ! Credința ta te-a măntuit !“ ⁴³ Și a văzut *orbul* îndată și a urmat după Iisus, slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul văzind aceasta, a dat laudă lui Dumnezeu.

CAP. 19.

¹ Și intrând Iisus, treceă prin Ierihon, ² și iată, un bărbat, anume Zaheu, care era căpetenia vameșilor și om bogat, ³ căulă să vadă pe Iisus, cine-l, și nu putea din pricina mulțimii, că era mic de stat ; ⁴ și alergând înainte, s'a suiat într'un sicomor *) ca să-L vadă, pentru că pe lângă el avea să treacă. ⁵ Iară Iisus cum a ajuns la locul *aceela*, căutând, l-a văzut și i-a zis : „Zaheie, grăbește de te poogoară, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta.“ ⁶ Și s'a pogorât Zaheu repede și L-a primit bucuros. ⁷ Și văzind *aceasta*, toți cărteaui, zicând, că a intrat să găzduiască la un om păcătos. ⁸ Iară Zaheu stând a zis către Domnul : „Doamne, iată jumătate din averile mele o dau săracilor ; și de am nedreptășit pe cineva cu cevă, intorc împătrit.“ ⁹ Iară Iisus a zis către el : „Astăzi s'a făcut măntuirea casei acesteia, pentru că și acesta este fiul lui Avraam ; ¹⁰ căci Fiul Omului a venit să caute și să măntuiescă pe cel pierdut.“

*) Sicomor = un copac, care are roadele ca ale smochinului iar frunza ca la dud.

¹¹ Iar după ce au ascultat ei acestea, Iisus a adăugat a II spune și o pildă, pentru că El era aproape de Ierusalim, și ei credeau, că incurând trebuie să se arăte împărăția lui Dumnezeu. ¹² Zis'a deci :

„Un om de neam ales s'a dus într'o țară depărtată, să-și ia domnie și să se întoarcă. ¹³ Și chemând zece slugi ale sale, l-a dat zece mine și i-a zis : „neguțitorii până voi veni !“ ¹⁴ Iară cetățenii săi l'ușau, și au trimis o solie în urma lui, zicând: „Nu vom ca acesta să domnească peste noi !“ ¹⁵ Și întorcându-se, după ce a luat domnia, a zis să-i cheme slugile aceleia, cărora dăduse argintul, ca să afle cine ce a făcut. ¹⁶ Și venind cel dintâi, a zis : domnule, mina ta a adus zece mine. ¹⁷ Și el i-a zis : bine, slugă bună, pentru că ai fost credincios în puțin, să ai stăpânire peste zece cetăți ! ¹⁸ Și venind cel de al doilea, a zis : domnule, mina ta a făcut cinci mine. ¹⁹ Și a zis și acestuia : să fii și tu peste cinci cetăți ! ²⁰ Și venind altul, a zis : domnule, iată mina ta, pe care am păstrat-o legată în naframă, ²¹ căci m'am temut de tine, pentru că ești om aspru; iai că n'ai pus și seceri ce n'ai sămănăt. ²² Iar stăpânul i-a zis : din gura ta te voi judeca, slugă rea ; ai știut că eu sunt om aspru : iau ce n'am pus și secer ce n'am sămănăt ; ²³ pentru ce n'ai dat argintul meu schimbătorilor, și eu venind, l-aș fi primit cu dobândă ? ²⁴ Și către ceice stăteaui înainte a zis : Luați mina de la el și o dați celuice are zece mine. ²⁵ Și i s'a spus : „domnule, *acesta mai* are zece mine.“ ²⁶ El însă a zis : „Vă spun, că tot celuice are i se va da, iar celuice nu are, i se va lua și ceea ce are. ²⁷ Iar pe acei vrăjmași ai mei, cari n'au voit

să domnesc peste ei, aducești-i aceea și-i ucidești înaintea mea.”

²⁸ Și zicând, acestea, Iisus a fămers mal departe, suindu-se spre Ierusalim. ²⁹ Iar dacă S'a apropiat de Vitfaghi și de Vitania, cătră muntele care se numește Eleon, a trimis doi din ucenicii săi, ³⁰ zicând: „Duceți-vă în satul cel dinaintea voastră, și intrând în el, veți găsi un mănuz legat, pe care nimenie din oameni n'a incălecat niciodată; să-l deslegați și să-l aduceți. ³¹ Și de vă va întrebă cineva: la ce-l deslegați? Să-i spuneți așa, că Domnul are trebuință de el.” ³² Și ducându-se trimișii, au găsit cum îl se spuse. ³³ Dar dezlegând ei mănuzul, stăpânul lui a zis către dânsii: „Pentruce deslegați mănuzul?” ³⁴ Iară el au zis: „Domnul are trebuință de el.” ³⁵ Și l-au adus la Iisus; și aruncându-și vestimile lor pe mănuz, au pus pe Iisus deasupra. ³⁶ Și când mergea El, oamenii își așterneau vestimile lor pe cale. ³⁷ Iar dacă S'a apropiat El să scoboare coasta muntelui Eleon, toată mulțimea uceniciilor a început cu bucurie să slăvească pe Dumnezeu cu glas mare pentru toate minunile ce văzuseră, ³⁸ zicând: „Bine este cuvântat împăratul, Celce vine în numele Domnului! Pace în ceruri și slavă întru cel de sus!” ³⁹ Iar căjiva farisei din mulțime au zis cătră Dânsul: „Invățătorule, stăpânește-ți ucenicii!”. ⁴⁰ El însă răspunzindu-li, a zis: „Vă spun, că de vor tăcea aceștia, pietrele vor strigă.”

⁴¹ Iară dacă S'a apropiet și a văzut cetatea, a plâns-o, ⁴² zicând: De ai fi cunoscut și tu măcar în ziua aceasta a ta cele pentru pacea ta! Însă acum acestea-s ascunse pentru ochii tăi, ⁴³ că vor

veni asupra ta zile și te vor impresură dușmanii tăi cu sănături și te vor înconjura și te vor strămută din toate părțile, ⁴⁴ și te vor dărâma, și vor ucide pe copiii tăi în tine, și nu vor lăsa în tine plătră pe piatră, pentru că n'ai cunoscut vremea cercetării tale.”

⁴⁵ Și intrând în biserică, a început a izgoni pe cei care vindeau și cumpărau în ea, ⁴⁶ zicându-li: „Scris este: casa Mea e casă de rugăciune, iar voi ați făcut-o peșteră de tâlhari.” (Is. LVI. 7; Ier. VII, 11).

⁴⁷ Și învăță în toate zilele în biserică, iar arhierei și cărturaril și maîmarii poporului căutau să-L ucidă, ⁴⁸ și nu găseau ce să-l facă, pentru că tot poporul se ținea de Dânsul, ascultându-L.

CAP. 20.

¹ Iar în una din zilele aceleia, când învăță El poporul în biserică și propoveduia Evanghelia, s'au apropiet arhierei și cărturarii cu bâtrânil și l-au grăbit, zicând: „Spune-ne cu ce putere faci acestea, sau cine-i celce Ti-a dat puterea aceasta?” ² Iară El răspunzând, li-a zis: „Am să vă întreb și eu o vorbă, și să mi-o spuneți: ³ botezul lui Ioan din cer a fost, sau dela oameni?” ⁴ El însă judecau între dânsii, zicând: „De vom zice: din cer; va zice: pentru că dară nu l-ați crezut; ⁵ iar de vom zice: dela oameni, tot poporul ne va ucide cu piețre, căci este încredințat că Ioan e prooroc.” ⁶ Și au răspuns: „Nu știm de unde-i.” ⁷ Și Iisus li-a zis: „Nici Eu nu vă voi spune cu ce putere fac acestea.”

⁹ Apoi a început a spune poporului pilda aceasta: „Un om oarecare a sădit o vie și a dat-o lucrătorilor, și s'a dus departe pentru multă vreme; ¹⁰ iar la vremea culesului a trimis la lucrători un slujitor, ca să-i dea roadele viei; vierii însă bătându-l, l-au trimis înapoi cu desert. ¹¹ Și a adaos a trimise alt slujitor; dară ei și pe acela bătându-l și bat-jocorindu-l, l-au trimis înapoi cu desert. ¹² Și a adaos a trimis un al treilea; ei însă și pe acesta răñindu-l, l-au alungat. ¹³ Atunci stăpânul viei a zis: Ce să fac? Voi trimite pe fiul meu cel iubit; poate văzându-l pe dânsul, se vor rușină. ¹⁴ Lucrătorii însă văzindu-l, cugetau între el, zicând: Acesta-l moștenitorul; hai să-l ucidem, ca moștenirea lui să fie a noastră. ¹⁵ Și scoțându-l afară din vie, l-au omorât. Deci, ce va face acestora stăpânul viei? ¹⁶ Va veni și va ucide pe lucrătorii aceia și via o va da altora!” Iar celce au auzit pilda aceasta au zis: „Să nu fie una ca aceasta!”

¹⁷ El însă privindu-i, a zis: „Atunci ce va însemna scriptura aceasta: Piatra pe care ziditorii au lepădat-o, aceasta a ajuns să fie în capul unghiu-lui? (Ps. CXVII, 22). ¹⁸ Tot celce va cădea pe piatra aceasta, se va sfărâmă, iar peste care va cădea ea, pe acela îl va zdrobi.”

¹⁹ Și căutau arhiereli și căturarii să pună mâna pe El în ceasul acela, căci înțeleseră, că pentru dânsii spuse se pilda accasta, dar se temea de popor. ²⁰ Pândindu-L însă, au trimis niște iscoade, cari prefăcându-se că sunt oameni drepti, să-L prindă cu vreo vorbă, ca să-L dea stăpânei și puterei guvernatorului. ²¹ Și aceştia L-au întrebat, zicând: „Invățătorule, știm că grăești și înveți drept

și nu cauți la față, ci intrădevăr calea lui Dumnezeu înveți. ²² Se cade oare ca noi să dăm dajde Cesarului, sau nu?” ²³ El însă înțelegând vicleșugul lor, le-a zis: „Ce Mă ispiti? ²⁴ Arătați-Mi un dinar; al cui chip și scrisoare are pe el?” Și ei au răspuns: „Ale Cesarului.” ²⁵ Iară El li-a zis: „Dați dară celece sunt ale Cesarului, Cesarului” și pe celece sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu.²⁶ Și n'au putut să-L prindă cu vorba în fața poporului, și mirându-se de răspunsul Lui, au tăcut.

²⁷ Atunci au venit oarecară din saduchel, căzic că nu este inviere, și L-au întrebat, zicând: ²⁸ „Invățătorule, Moisă ni-a scris: De va muri fratele cuivă, având femme, și va muri acesta fără copii, fratele lui să ia femmeia și să ridice urmași fratelui său. (Deut. XXV, 5). ²⁹ Deci, au fost şapte frați; și cel dintâi luându-și femme, a murit fără copii; ³⁰ și a luat pe femmeia aceea al doilea frate, dar și acela a murit fără copil; ³¹ apoi a luat-o al treilea; și aşa au luat-o cătești şapte și au murit fără să lase copii; ³² iar în urma tuturor a murit și femmeea. ³³ Deci, la inviere căruia din ei va fi ea femme, căci cătești şapte au avut-o de femme?” ³⁴ Și răspunzând Iisus, li-a zis: „Fiii veacului acestuia să însoară și să mărăță, ³⁵ iar ceice s'au învrednicit să dobândească veacul celălalt și invierea din morți, nici nu se însoară, nici nu se mărăță, ³⁶ căci nu mai pot să moară, ci să aseamănă ingerilor și sunt fii lui Dumnezeu, fiind fiii invierii. ³⁷ Că vor invieă însă moții, și Moisă a arătat înaintea rugului, când a numit pe Domnul: Dumnezeul lui Avraam, și Dumnezeul lui Isaac, și Dumnezeul lui Iacob (Ez. III, 6). ³⁸ Dumnezeu însă nu este al morților, ci al viilor,

căci la El toți sunt vil.“ ³⁹ Și răspunzând oarecare din căturari, a zis: „Invățătorule, bine ai zis!“

⁴⁰ Și mai mult n’au îndrăznit să-L mai întrebe nimică.

⁴¹ Iară Iisus li-a zis: „Cum de se zice că Hristos este fiul lui David? ⁴² David însuși zice în carnea Psalmilor: zis-a Domnul Domnului meu: șezi de-a dreapta Mea, ⁴³ până voi pune pe vrâjmașii Tăi așternut picioarelor Tale (Ps. CIX, 1). ⁴⁴ Deci, David îl numește pe El Domn; atunci cum îl este fiu?“

⁴⁵ Și când ascultă tot poporul, Iisus a zis cătră ucenicii Săi: ⁴⁶ „Păziți-vă de căturari, cărora le place să umble în haine lungi, și iubesc salutările prin adunările poporului, și scaunele cele mai de sus în sinagogi, și locurile cele dintâi la ospete; ⁴⁷ a-ceștia, cari mănâncă casele văduvelor și cu fățărnicie se roagă îndelung, mai multă osândă vor luă“.

CAP. 21.

¹ Și căutând Iisus, a văzut pe cei bogăți aruncând daruri în cutia bisericii; ² și a văzut și o văduvă săracă, aruncând acolo doi bănuți, ³ și a zis: „Adevărul vă grăesc, că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți; ⁴ pentru că toți aceia au dat din prisosul lor dar lui Dumnezeu; iar aceasta din săracia ei a dat tot ce avea pentru traiu.“

⁵ Și grăind oarecară de biserică, că-i împodobită cu pietre frumoase și cu podoabe, Iisus a zis: ⁶ „Vor veni zile, când nu va rămâneă din cele ce vedeți nici piatră pe piatră, care să nu se răsipească.“ ⁷ Și L-au întrebat, zicând: „Invățătorule, dar când au

să fie acestea, și care-i semnul timpului, când au să fie acestea?“ ⁸ Iară El a zis:

„Vedeți să nu vă înșelați; căci mulți vor veni sub numele Meu, zicând că sunt Eu. Și vremea aceea s’apropiată; deci, să nu vă luați după ei. ⁹ Iar când veți auzi de războale și de turburări, să nu vă spăimântați, căci aceste trebuie să fie întâi; sfârșitul însă nu va fi îndată“. ¹⁰ Apoi li-a zis: „Se va scula popor peste popor și împărătie peste împărătie; ¹¹ și pe alocurea vor fi mari cutremure de pământ, și foante, și ciume, și grozăvii și semne mari din cer. ¹² Dară mai înainte de toate acestea oamenii își vor pune mâinile pe voi și vă vor prigojni, dându-vă în judecăți și în temnițe și vă vor duce înaintea regilor și a domnitorilor pentru numele Meu; ¹³ și atunci vi se va întămplă să mărturisiți. ¹⁴ Deci, puneti hotărâre în inima voastră, să nu gândiți de mal înainte ce aveți să răspundetă, ¹⁵ căci vă voi da Eu gură și înțelepciune, căreia toți ceicevi se împotrivesc nu-i vor putea grăbi, nici sta împotrivă.

¹⁶ „Si veți fi dată și de spăiniți, și de frați, și de rudeni, și de prieteni, și vor ucide pe unii din voi;

¹⁷ Si veți fi urăși de toți pentru numele Meu; ¹⁸ dar nici un păr din capul vostru nu va peri. ¹⁹ Prin răbdarea voastră vă veți măntui suflarele voastre.

²⁰ „Iară când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oștiri, atunci să știți că s’apropiată pustiirea lui.

²¹ Atunci cei din Iudeea să fugă la munți; și cei din Ierusalim să lasă, și cei că vor fi prin țărini să nu intre într’ansul, ²² că acelea vor fi zilele răzbunărilor, ca să se plinească toate cele scrise. ²³ Dară vai de cele ce vor fi însărcinate și de cele ce vor alăptă în zilele aceleia, căci necazul în țară și mânza asupra

popornului acestuia va fi mare; ²⁴ și vor cădea de ascuțitul sabiei și vor fi duși în robie la toate popoarele; și Ierusalimul va fi călcat de păgâni până ce să vor împlini vremile păgânilor.

²⁵ „Sî vor fi semne în soare și în lună și în stele, iar pe pămînt frică mare în popoare cu nedumere; muget de mare și de valuri; ²⁶ și oamenii vor muri de groaza așteptării celorce au să vină asupra lumii, căci puterile Cerului se vor clăti; ²⁷ și atunci vor vedea pe Fiul Omului, venind pe nouă cu putere și slavă multă. ²⁸ Sî când vor începe a se săvârși acestea, sculați-vă în sus și vă rădicați capetele, pentrucă se apropie izbăvirea voastră.“

²⁹ Apoi li-a spus o pildă: „Uitați-vă la smochin și la tot arborele; ³⁰ Când suat îmbobociți, văzând aceasta, dela sinevă cunoșteți, că acum vara e aproape. ³¹ Așa și voi când veți vedea împlinindu-se semnele acelea, să știți că aproape este Împăratia lui Dumnezeu. ³² Adevarul vă grădesc, că nu va trece neamul acesta până se vor împlini acestea. ³³ Cerul și pămîntul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece.

³⁴ „Însă luati sama de voi însivă, că nu cumva să se îngreueze inimile voastre cu îmbuibare și cu berie și cu grijile vieții, și să nu vă găsască ziua aceea negregăti; ³⁵ căci ea ca o înrejă va cădea asupra tuturor celorce trăesc peste toată fața pămîntului. ³⁶ Privegheați deci, în toată vremea și vă rugați, ca să vă învrednicăți și scăpa de toate cele ce au să fie și să vă înfățișați înaintea Fiului Omului“.

³⁷ Ziua Iisus propovedeauă în biserică, iar noaptea ieșea și mănează pe muntele, care se numește al Eleonului. ³⁸ Si tot poporul venea la Dânsul în biserică disdedimineață, ca să-L asculte.

CAP. 22.

¹ Se apropiă însă sărbătoarea azimelor, care se numește Paștele, ² și arhieci și căturaril căutau cum L-ar pierde, căci se temeau de popor.

³ A intrat însă satană în Iuda, care se numește Iscarioteanul și era din numărul celor doisprezece; ⁴ și mergând, acesta, s'a întăles cu arhieci și cu căpeteniile, cum L-ar vine lor. ⁵ Si el s'a bucurat și s'a tocmit să-l dea bani. ⁶ Si s'a învoit și Iuda, și căută vreme potrivită, ca să-L dea lor fără stirea poporului.

⁷ A sosit însă ziua azimelor, în care trebuia să se înjughie *mielul* pashal, ⁸ și a trimis Iisus pe Petru și pe Ioan, zicând: „Duceți-vă de ni gătiți paștele, ca să mânăcam!“ ⁹ Iară el l-au zis: „Unde voești să gătim?“ ¹⁰ Si el l-a zis: „Iată, când veți intra voi în cetate, vă va întâmpina un om, ducând un vas de lut cu apă; mergeți după el la casa, unde va intra, ¹¹ și ziceți stăpânului casei: Invățătorul te întrebă: unde-i salașul, în care să mănânc paștele cu ucenicii Mei?“ ¹² Si acela vă va arăta un folșor mare, asternut, acolo să găliști.“ ¹³ Si ducându-se el, au găsit cum li se spuse, și au gătit paștile.

¹⁴ Iar dacă a venit ceasul, a șezut la masă și împreună cu El au șezut și cei doisprezece apostoli, ¹⁵ și a zis cătră dânsii: „Foarte mult am dorit să mânânc paștile acestea cu voi, înainte de patima Mea; ¹⁶ căci vă spun, că de acum nu voi mai mânca din acestea, până se vor săvârși în Împăratia lui Dumnezeu. ¹⁷ Si luând paharul și mulțămind, a zis: „Luăți acesta și-l împărtiți între voi,

¹⁸ căci vă spun, că de acum nu voi mai bea din rodul viții, până va veni împărăția lui Dumnezeu".

¹⁹ Și luând pâne și mulțumind, a frânt și li-a dat, zicând: „Acesta este frupul Meu, care se dă pentru voi; aceasta să faceți în amintirea Mea”. ²⁰ Asemenea a luat și paharul după ce au cinat, zicând: „Acest pahar este legea cea nouă întru sângele Meu, care se varsă pentru voi. ²¹ Dar iată mâna vânzătorului Meu este cu Mine la masă. ²² Însă Fiul Omului merge cum este rânduit; dar vai de omul acela prin care Se vinde!“

²³ Și au inceput ei a se întrebă între dânsii, care dintre ei ar fi cel ce va să facă aceasta. ²⁴ Și s'a făcut între ei și pricire: care dintre dânsii trebuie să fie mai mare? ²⁵ Iisus însă li-a zis: „Regii popoarelor domnesc peste acestea, și celice le stăpânesc, se numesc binefăcători. ²⁶ La voi însă să nu fie aşa: Ci cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai mic, și stăpânitorul să fie ca slujitorul. ²⁷ Căci cine-i mai mare: celice seadă la masă, sau celice slujește? Oare nu cel ce seadă la masă? Eu însă sunt între voi ca celice slujește. ²⁸ Dar voi sunteți cei cari ați rămas cu Mine în nevoie Mele; ²⁹ de aceea și Eu vă rânduesc, cum Mi-a rânduit Mie Tatăl, împărăție, ³⁰ ca să mâncați și să beiți la masa Mea în Împărăția Mea, și să sedeți pe tronuri și să judecați cele douăsprezece seminții ale lui Israhil!“

³¹ Apoi a zis Domnul: „Simone, Simone, iată satană vă a cerut să vă cearnă ca grâul. ³² Eu însă M'am rugat pentru tine, ca să nu piară credința ta; și tu când te vei întoarce, să întărești pe frații tăi!“ ³³ Iar el l-a zis: „Doamne, sunt gata să merg cu Tine și în temniță, și la moarte!“ ³⁴ Iisus însă a

zis: „Tie-ți grăesc, Petre: nu va cânta astăzi coșul, înainte de a te lepăda de trei ori că nu Mă șiil“. ³⁵

³⁵ După aceea l-a zis: „Când v'am trimis fără pună și fără traistă, și fără încălțăminte, avut-ati lipsă de cevă?“ Și ei au răspuns: „De nimic!“ ³⁶ Atunci a zis către dânsii: „Acum însă celce are pună, să o ia, asemenea și traistă; iar celce n'are, să-și vândă haina și să cumpere sabie.“ ³⁷ Căci vă spun, că trebuie să se împlinească cu Mine și această scriptură: și cu celi fără de lege S'a socotit. Căci cele rânduite pentru Mine au a se săvârșii. (Is. LIII, 12). ³⁸ Iară ei au zis: „Doamne, iată aicea două săbii!“ Și El l-a zis: „Ajunge!“.

³⁹ Și esind, s'a dus, după obiceiul, la muntele Eleanorului, și au urmat după El și ucenicii Lui. ⁴⁰ Iară dacă a sosit la acest loc, a zis către dânsii: „Rugătă-vă, ca să nu cădeți în ispătă!“ ⁴¹ Apoi s'a depărtat de ei ca la o asvătiltură de piață și plecându-și genunchile, S'a rugat, ⁴² zicând: „Părinte, de voești, să treacă paharul acesta dela Mine... Dar nu voea Mea, ci a Ta să se facă!“ ⁴³ Atunci I s'a arătat un inger din cer, întărindu-L. ⁴⁴ Și fiind în luptă, Se rugă încă și mai stăruitor; și sudoarea Lui se făcuse ca picăturile de sânge, căzind pe pământ. ⁴⁵ Și sculându-Se dela rugăciune, a venit la ucenicii Săi și i-a găsit adormiți de întristare, ⁴⁶ și li-a zis: „Pentrucă dormiți? Sculați-vă și vă rugați, ca să nu intrați în ispătă!“

⁴⁷ Și încă grăind El, iată se iviră o mulțime de oameni, și unul din cei doișprezece, care se numea Iuda, mergea înaintea lor și s'a apropiat de Iisus, ca să-L sărută, căci acest semn li dăduse:

„Pre Care-L voi sărută, Aceea este.“ ⁴⁸ Iisus însă i-a zis : „Iudo, prin sărutare vînzi pe Fiul Omului ?“

⁴⁹ Iară ceice erau pelângă El văzând ce avea să fie, au zis cătră Dânsul : „Doamne, să dăm cu sabia ?“ ⁵⁰ Și unul din el a lovit pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea dreaptă. ⁵¹ Răspunzind însă Iisus, a zis : „Lăsați ! Până aicea ! Și atingându-Se de urechea lui, l-a vîndecat.

⁵² Apoi Iisus a zis arhierilor, căpetenilor biserici și bătrânilor, cari veniseră asupra Sa : „Cu săbii și cu pari, ca asupra unui tâlhar, ați eșit să Mă prindeți ?“ ⁵³ In toate zilele am fost cu voi în biserică și nu v'ati rădicat mâna asupra Mea; dar ceasul acesta și stăpânirea întunericului e *vremea voastră*.“

⁵⁴ Și prinziind pe Iisus, L-au adus și L-au băgat în casa arhiereului; iară Petru venea în urmă de parte. ⁵⁵ Când însă aceia au făcut foc în mijlocul curții și au șezut împreună să se încălzească, a șezut și Petru în mijlocul lor. ⁵⁶ Și l-a văzut o slujnică șezând la foc, și căutând la el, a zis : „Să acesta era cu Dânsul“ ⁵⁷ El însă s'a lepădat de Dânsul, zicând : „Pemee, nu-L știu!“ ⁵⁸ Curând după aceea văzându-l altul, a zis : „Să tu ești din ei.“ Iară Petru a zis : „Omule, nu sunt.“ ⁵⁹ Trecând apoi un ceas, altul a adeverit, zicând : „Cu adevărat și acesta era cu El, căci este și Galileian“. ⁶⁰ Petru însă a zis : „Omule, nu știi ce grăești“. Și îndată, pecând el grăea încă, a cântat cocoșul. ⁶¹ Și întorcându-Se Domnul, S'a uitat la Petru, și și-a adus aminte Petru de cuvântul Domnului, cum fi zisese : „Că înainte de a cântă cocoșul, te vei lepăda de

Mine de trei ori.“ ⁶² Și ieșind Petru afară, a plâns amar.

⁶³ Iară oamenii, cari țineau pe Iisus, îl batjocoreau și-L băteau ; ⁶⁴ și acoperindu-L, îl Loveau peste obraz și-l întrebau, zicând : „Proorocește, cine Te-a lovit !“ ⁶⁵ Și alte multe hale rosteau impotriva Lui.

⁶⁶ Și cum s'a făcut ziuă, s'au adunat bătrâni poporului, arhierei și cărturarii, și L-au dus în adunarea lor, ⁶⁷ și au zis : „De ești Tu Hristosul, spune-ne!“ Iară El îl-a zis : „De v'ă spune, nu ați crede; ⁶⁸ și de v'ă întrebă *dece Măfi legat*, nu Mi-ăji răspunde, nici nu Mi-ăji da drumul. ⁶⁹ Deacum Fiul Omului va sedeada dreapta puterii lui Dumnezeu.“ ⁷⁰ Atunci cei au zis : „Așă dară Tu ești Fiul lui Dumnezeu ?“ Și El îl-a zis : „Voi ziceți, că Eu sunt.“ ⁷¹ Iară ei au zis : „Ce mărturie ne mai trebuie ? Căci noi înșine am auzit din gura Lui.“

CAP. 23.

¹ Și sculându-se toată mulțimea lor, L-au dus la Pilat, și au început a-L învinui, zicând : „Pe acesta L-am găsit răzvrătind neamul nostru și oprind a da dajdie Cesarului, numindu-Se pe Sine Impăratul Hristos.“ ² Iar Pilat L-a întrebat, zicând : „Tu ești împăratul Iudeilor ?“ El însă răspunzindu-i, a zis : „Tu zici.“

³ Atunci Pilat a zis cătră arhieri și cătră mulțime „La omul acesta nu găseșc nici-o vină.“ ⁴ Iară e stâruiau, zicând, că răzvrătește poporul, învățând prin toată Iudeea, începând din Galileea până aicea.

⁵ Și auzind Pilat de Galileea, a întrebat dacă mul e galilean. ⁶ Și afănd că este de sub stăpă-

nirea lui Irod, L-a trimis la Irod, care în acele zile era și el în Ierusalim.⁸ Iară Irod, văzind pe Iisus, s'a bucurat mult, căci demult dorează să-L vadă, pentru că auzise multe de El, și nădăjduea să vadă să cându-se de Dânsul vreo minune;⁹ și l-a pus multe întrebări, dară El nu l-a răspuns nimică.¹⁰ Arhierei și cărturarii însă fiind de față, îl învinuiau cumplit.¹¹ Iară Irod cu ostașii săi, ca să-L batjocorească și să-și rădă de El, L-a imbrăcat într-o haină strălucită și L-a trimis înapoi la Pilat.¹² Și în ziua aceea Pilat și Irod s'au făcut prieteni unul cu altul, căci mai înainte erau înrăjiți între dânsii.

¹³ Pilat însă chemând Arhierei și căpetenile și poporul,¹⁴ a zis cătră ei: „Mi-ai adus pe Acest Om, ca răzvrătind poporul, și iată eu L-am cercetat înaintea voastră și n'am găsit pe Omul Aceasta vinovat cu nimic din celece-l imputaști.¹⁵ Ba nici Irod n'a găsit, căci l-am trimis la el, și iată El n'a făcut nimic vrednic de moarte.¹⁶ Deci, dupăce-L voi pedepsi, și voi da drumul.¹⁷ Trebuie însă să li libereze de sărbători un vinovat.¹⁸ Însă toată mulțimea a strigat, zicând: „La moarte Acesta, iar nouă să ni liberez pe Varavă!“¹⁹ Varavă însă era închis în temniță pentru că făcuse tulburare și omor în cetate.²⁰ Pilat din nou vrând să dea drumul lui Iisus, și-a rădicat glasul.²¹ El însă strigau zicând: „Răstignește-L, răstignește-L!“²² Iară el pentru a treia oară l-a zis: „Dară ce rău a făcut Acesta? Eu n'am găsit în El nimic vrednic de moarte. Deci, dupăce-L voi pedepsi, și voi da drumul“.²³ El însă creau înainte în gura mare să fie răstignit. Și strigătele lor și ale arhierilor au biruit:²⁴ „Pilat a hotărât să se facă după cererea lor;“²⁵ și l-a liberat

pe cel aruncat în temniță pentru tulburare și omor, pe care-l cereau, iar pe Iisus L-a dat în voea lor.²⁶ Și când îl duceau să-L răstignească, prinzind pe un orecare Simon din Cirena, care se întorcea din tarină, l-au pus Crucea în spate să o ducă în urma lui Iisus.

²⁷ Și urmău după Dânsul multime multă de popor și de femei, care-L plângneau și-L boiceau.²⁸ Iară Iisus întorcându-se spre ele, a zis: „Filice ale Ierusalimului, nu mă plângeti pe Mine, ci plângeti-vă pe voi și pe copiii voștri;²⁹ căci iată vin zile, în care se va zice: Ferice de cele sterpe, de sănurile care n'au născut și de țitile care n'au alaptat!³⁰ Atunci vor incepe oamenii a zice munților: Cădeți peste noi, și dealurilor: Acoperiș-ne!“³¹ Că dacă cu pomul verde se fac acestea, apoi ce se va face cu cel uscat?³²

³³ Și aduceau împreună cu El alți doi făcători de rele, ca să-l piarză.³⁴ Iar dacă au ajuns la locul, numit al căpătinei, L-au răstignit acolo pe El și pe făcătorii de rele: unul de-a dreapta și altul de-a stânga.³⁵ Iisus însă a zis: „Părinte, iartă-i, căci nu știu ce fac!“ Și ostașii aruncând sorți, au împărțit hainele Lui.

³⁶ Și stătea poporul și privea. Iară căpetenile împreună cu el își băteau joc de Dânsul, zicând: „Pe alții a măntuit, măntuiască-se și pe Sine, de este El Hristosul, Alesul lui Dumnezeu.“³⁷ Și își făceau râs de Dânsul și ostașii, apropiindu-se și aducându-l oțet,³⁸ și zicând: „De ești regele Iudeei, măntuiește-Te pe sineți!“

³⁹ Și deasupra Lui pe o tăblă era scris cu litere

re elineşti și romaneşti și evreieşti: „Acesta este Regele Iudeilor.“

³⁹ Iară unul din făcătorii de rele, cel răstigniți, îl hulea, zicând: „De ești Tu Hristosul, mântuește-Te pe mine însuși și pe noi.“ ⁴⁰ Răspunzând însă celălalt, îi împuță, zicând: „Nu te temi tu de Dumnezeu, că în aceeași osândă ești? ⁴¹ Dar noi după dreptate suntem osândiți, căci primim cele cunoscute după faptele noastre, iar Acesta nimic rău nu a făcut.“ ⁴² Și a zis către Iisus: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni într-o împărăția Ta!“ ⁴³ Iară Iisus i-a zis: „Adevărul îți grăesc: astăzi vei fi cu Mine în raiu.“

⁴⁴ Și era cam prin ceasul al șaselea, și s'a întunecat soarele, și s'a făcut întuneric peste tot pământul până la ceasul al noulea; ⁴⁵ și s'a întunecat soarele și catapeteazma bisericii s'a spînteat prin mijloc.

⁴⁶ Iară Iisus strigând cu glas mare, a zis: „Părinte, în mâinile Tale îmi dă duhul!“ Și aceasta zicând, Și-a dat duhul.

⁴⁷ Și văzând sutașul ceeace se petrecuse, a proslăvit pe Dumnezeu și a zis: „Cu adevărul omul acesta a fost drept.“ ⁴⁸ Și toată mulțimea, care se adunase la prilejștea aceasta, văzând cele ce se petrecuseră, s'a întors, bătându-se în piept. ⁴⁹ Iară toși cunoscuții Lui și femeile, care veniseră după El din Galileea, stând departe, priveau acestea.

⁵⁰ Și iată un bărbat, cu numele Iosif,—membru al statului și om bun și drept, care era din Arimateea, un oraș al Iudeilor, ⁵¹ și care nu luase parte la statul și la fapta lor, așteptând și el împărăția lui Dumnezeu, —⁵² a venit la Pilat și a cerut trupul lui

Iisus. ⁵³ Și pogorându-L de pe cruce, L-a înfășurat cu giulgiu și L-a pus într-un mormânt, săpat în piatră, unde nimenea niciodată nu fusese pus. ⁵⁴ Și ziua aceea era Vineri, și se lumină spre Sâmbătă.

⁵⁵ Și femeile cari veniseră cu Iisus din Galileea, urmaseră după Iosif și văzuseră mormântul și cum se asezase trupul lui Iisus; ⁵⁶ și întorcându-se, au pregătit mirezme și aromate; sămbătă însă s-au odihnit după porunca legii.

CAP. 24.

¹ Iară în ziua cea dintâi a săptămânii, foarte de dimineață, au venit ele la mormânt, aducând miresmele ce gătiseră; și împreună cu dansele *au venit* și altele; ² dară au găsit piatra răsturnată de pe mormânt; ³ și intrând, n'au găsit trupul Domnului Iisus. ⁴ Și pecând se mirau ele de aceasta, lată, au stătut înaintea lor doi bărbați în vesminte strălucitoare. ⁵ Iară ele înfricoșându-se și plecându-și fețele la pământ, *aceia* au zis către dansele: „Ce căutați pe Cel viu cu cei morți? ⁶ Nu este aicea, ci s'a scusat; aduceți-vă aminte, cum v'a grăbit, fiind încă în Galileea, ⁷ zicând, că Fiul Omului trebuie să fie dat pe mâna oamenilor păcătoși și să fie răstignit, și a treia zi să invie.“ ⁸ Și și-au adus *ele* aminte de spusele Lui.

⁹ Și întorcându-se dela mormânt, au vestit acestea toate celor unsprezece și tuturor celorlalți *ace-nici*. ¹⁰ Și cele ce au spus acestea apostolilor erau: Maria Magdalina, și Ioana, și Maria, mama lui Iacob, și altele. ¹¹ Însă spusele lor s'au păruț *ace-nicii* că o aiurare și nu le-au crezut. ¹² Petru

însă sculându-se, a alergat la mormânt, și plecându-se, a văzut numai giulgiurile intinse; și s'a întors înapoia, mirându-se în sine de cele ce se petrecuseră.

¹³ Si lată, în aceiași zi doi din el mergeau la un sat, care se numea Emmaus, și era departe de Ierusalim ca la șasezeci de stadii, ¹⁴ Si aceștia vorbeau între ei despre toate întâmplările acestea, ¹⁵ Si pe când grăeau și se întrebau ei de *acestea*, apropiindu-se și însuși Iisus, mergea împreună cu dânsii. ¹⁶ Însă ochii lor erau impiedecați de a-L cunoaște. ¹⁷ Si a zis Iisus către dânsii: „Despre ce grăiti voi unul cu altul mergând, și *pentruce* sunteți triști?“ ¹⁸ Si răspunzând unul, care se numea Cleopă, a zis către El: „Au numai Tu singur este străin în Ierusalim și nu știi cele ce să te petrecuți în el zilele acestea?“ ¹⁹ Si El li-a zis: „Care?“ Iară ei l-au zis: „Cele despre Iisus Nazarineanul, Care era prooroc, puternic cu fapta și cu cuvântul înaintea lui Dumnezeu și a tot poporului; ²⁰ cum L-au dat arhierei și căpeteniile noastre să fie osândit la moarte și L-au răstignit. ²¹ Noi însă nădăjdumeam, că El este Acela, Care trebuie să izbâvească pe Israel; și totuși astăzi e a treia zi decând s'au petrecut acestea. ²² Ci și niște femei de ale noastre ne-au umplut de mirare: ele au fost disdedimineață la mormânt și n'au găsit trupul Lui; ²³ și întorcându-se, au spus că li s'ar fi arătat niște Îngeri, cari spun că El este viu. ²⁴ Si s'au dus și uali din noi la mormânt și au găsit așa, cum spusese și femeile, dar pe El nu L-au văzut.“ ²⁵ Atunci El li-a zis: „O neprișoșitorilor și zăbavnicilor cu inimă a credere toate cele ce au grăit prooroci!“ ²⁶ Nu trebuie

oare Hristos să pătimească acestea și să intre în slava Sa?“ ²⁷ Si începând dela Moisă și dela toți proorocii, le-a tâlcuit lor cele *scrise* pentru El în toate scripturile. ²⁸ Si s'au apropiat de satul la care mergeau, iară El să făcea că merge mai departe. ²⁹ Si el L-au indemnăt zicând: „Rămâi cu noi, căci ziua a trecut și e spre sară.“ Si a intrat să rămâne cu dânsii. ³⁰ Iar dacă S'a așezat la masa cu ei, a luat pâinea și binecuvântând, a frânt și li-a dat. ³¹ Atunci li s'au deschis ochii și L-au cunoscut; însă El s'a făcut nevăzut de ei. ³² Si au zis unul către altul: „Au nu ardeă în noi inima noastră, când nîl grăeă El pe cale și când nîl tâlcueă scripturile?“ ³³ Si sculându-se el în ceasul acela, s'au întors la Ierusalim și au găsit adunați pe cel unsprezece ucenici și pe ceice erau cu dânsii, ³⁴ cari spuneau, că Domnul S'a scusat cu adevărat și S'a arătat lui Simon. ³⁵ Si au povestit și ei cele ce se petrecuseră pe cale și cum Domnul S'a cunoscut de dânsii la frângerea pânii,

³⁶ Dar pe când grăeau ei acestea, însuși Iisus a stătut în mijlocul lor și li-a zis: „Pace vouă!“

³⁷ Iară ei spăimântându-se și turburându-se, li se părea că văd un duh. ³⁸ El însă li-a zis: „Pentru ce vă turburați și *pentruce* se stârnesc asemenea gânduri în inimile voastre?“ ³⁹ Priviți mâinile și picioarele mele, căci Eu însuși sunt; pipăiți-mă și yedeti, că duhul n'are carne și oase, cum vedeti că am Eu.“ ⁴⁰ Si zicând aceasta, li-a arătat mâinile și picioarele. ⁴¹ Si încă necrezând ei de bucurie și mirându-se, li-a zis: „Aveți ceva de mâncare?“ ⁴² Iară ei l-au dat o bucătă de pește fript și din-

îr'un fagur de miere.⁴³ Si luând, a mâncat înaintea lor.

⁴⁴ Apoi îl-a zis: „Acesfea vi le-am grăit Eu, când eram cu voi, că trebuie să se împlinească toate cele scrise despre Mine în legea lui Moisă și în prooroci și în Psalmi.”⁴⁵ Atunci îl-a deschis mintea lor, ca să înțeleagă scripturile,⁴⁶ și îl-a zis: „Așa este scris și aşa trebuie să pătimească Hristos și să invie din morți la treia zi,⁴⁷ și să se propovăduiască în numele Lui pocăința și iertarea păcatelor la toate popoarele, începând de la Ierusalim. „Iară voi sunteți martori acestora,⁴⁸ și iată Eu voi trimite făgăduința Tatălui Meu preste voi. Voi însă rămâneți în cetatea Ierusalimului, până vă veți îmbrăca cu putere de sus”.

⁴⁹ Apoi i-a scos afară din cetate, până în Vitania, și rădicându-și mânila, i-a binecuvântat,⁵⁰ și când îl binecuvântă, a început să se depărte de ei și a se înăltă la cer.⁵¹ Iară ei închinându-se Lui, s'au întors în Ierusalim cu bucurie mare,⁵² și erau pururea în biserică, lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu. Amén.

SFÂNTA EVANGHELIE

DUPĂ IOAN

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ IOAN

CAP. 1.

¹ La inceput eră Cuvântul ; și Cuvântul eră la Dumnezeu ; și Dumnezeu eră Cuvântul. ² Aceasta la inceput eră la Dumnezeu. ³ Toate pr'nt'r Iusul s-au făcut, și fără de Dânsul nimic ce-i făcut nu s'a făcut. ⁴ Intr'Insul eră viața ; și viața eră lumină oamenilor ; ⁵ și lumină luminează în întuneric ; și întunericul n'a cuprins-o.

⁶ Fost-a trimis de la Dumnezeu un om, numele căruia era Ioan. ⁷ Aceasta venise ca mărturie, să mărturisească de Lumină, ca toți să credă printr'insul. ⁸ Nu eră acela lumină, ci fusese trimis ca să mărturisească de lumină. ⁹ Cuvântul era lumină cea adevărată, care venind în lume, luminează pe tot omul ; ¹⁰ acesta în lume eră, și lumea printre Insul s'a făcut, dar lumea nu-L cunoșteă ; ¹¹ la ai Săi venise, și ai Săi nu L-au priinuit. ¹² Iar celor căi L-au primit și cred în numele Lui, li-a dat putere să se facă fiil lui Dum-

nezeu, ¹⁴ cări nu din singe, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci dela Dumnezeu sunt născuți.

¹⁴ Si Cuvântul S'a intrupat, și a locuit între noi, și am văzut slava Lui, slavă ca a unuia născut din Tatăl, plin de har și de adevăr. ¹⁵ Ioan mărturisea despre El și strigă, zicând: „Acesta este, de care ziceam: Cel ce vine după mine a ajuns să fie înaintea mea, pentru că înainte de mine a fost.” ¹⁶ Si din deplinătatea Lui noi toți am primit și har peste har: ¹⁷ căci legea prin Moisă s'a dat, iară harul și adevărul s'au făcut prin Iisus Hristos.

¹⁸ Pe Dumnezeu nimenea niciodată nu L-a văzut, ci Fiul cel Unulnăscut, Care este în sinul Tatălui, Acela a mărturisit. ¹⁹ Si iată mărturia lui Ioan, pe care a dat-o când Iudeii au trimis din Ierusalim preoți și levîți să-l întrebă: „Cine ești Tu? ²⁰ Atunci cea el a mărturisit și nu a tăgăduit; și a mărturisit că nu sunt eu Hristosul. ²¹ Si l-au întrebat: „Ce dară? Ilie ești tu? Si a zis: „Nu sunt!“ — „Proorocul ești tu?“ Si a răspuns: „Nu!“ ²² Zisu-i-au deci: „Cine dară ești? ca să dăm răspuns celor ce ne-au trimis: ce zici tu de tine însuți?“ ²³ Zis-a Ioan: „Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului, precum a spus Isaia proorocul“. ²⁴ Trimisii însă erau din farisei; ²⁵ si l-au întrebat și au zis către el: „Atunci la ce botezi, dacă nu ești nici Hristosul, nici Ilie, nici proorocul?“ ²⁶ Si răspunzind Ioan, le-a zis: „Eu botez în apă; stă însă între voi Cineva, pe Care voi nu-L știu; ²⁷ Acela este Cel ce vine după mine, dar Care a ajuns să fie înaintea mea, și eu nu sunt vrednic să-I desleg cureaua încălțămintei Lui“.

²⁸ Acestea se petreceau în Betabara, de ceea parte de Iordan, unde boteză Ioan.

²⁹ Adouazi vede Ioan pe Iisus venind spre dânsul și zice: „Iată Mielul lui Dumnezeu, care rădică păcatul lumii! ³⁰ Acesta este, de care am zis: Vine după mine un Om, Care a ajuns să fie înaintea mea, pentru că înainte de mine a fost.“ ³¹ Eu nu-L cunoșteam, dară pentru aceea am venit să boțez în apă, ca să fie arătat lui Israel“. ³² Si a mărturisit Ioan, zicând: „Am văzut Duhul, pogorându-Se din cer, ca un porumb, și rămânând peste Dânsul. ³³ Eu nu-L cunoșteam, dară Celce m'a trimis să boțez în apă mi-a spus: peste cine vei vedea pogorându-Se Duhul și rămânând peste Dânsul, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt. ³⁴ Si am văzut și am mărturisit, că Acesta este Fiul lui Dumnezeu“.

³⁵ Adouazi iarăși sta Ioan acolo cu doi din ucenicii lui; ³⁶ și văzind pe Iisus trecând, a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu!“ ³⁷ Si cei doi ucenici l-au auzit grăind aceasta, și s'au dus după Iisus, ³⁸ iară Iisus întorcându-Se și văzindu-i venind după Dânsul, li-a zis: „Ce căutați?“ Si ei l-au răspuns: „Ravvi, — adecă: Invățătorule, — unde locuești?“

³⁹ Si El le-a zis: „Veniți și vedeți!“ Si ei s'au dus și au văzut unde sedează și au rămas cu Dânsul în ziua aceea, căci eră cam pe la zece ceasuri *).

⁴⁰ Unul din cel doi, cari auziseră de Iisus de la Ioan și urmăseră după Dânsul, era Andrei, fratele lui Simon Petru. ⁴¹ Si Andrei a găsit întăi pe Simon, fratele său, și l-a zis: „Am găsit pe Messia, adecă pe Hristos“. ⁴² Si l-a adus la Iisus. Si căutând

* Ora zece a oreilor de atunci răspunde azi cu ora 16,

Iisus la el, a zis : „Tu ești Simon, fiul lui Ionă; tu te vei chemă Clifă, adecă Petru“.

⁴³ Adouazi Iisus a volt să meargă în Galileea și a găsit pe Filip și i-a zis : „Urmează-Mi!“ ⁴⁴ Filip însă era din Betsaida, din orașul lui Andrei și alui Petru.

⁴⁵ Iar Filip a găsit pe Natanail și i-a zis : „Am găsit pe Acela, despre Care a scris Moisie în lege și prooroci, adecă pe Iisus Fiul lui Iosif din Nazaret“.⁴⁶ Iară Natanail i-a zis : „Din Nazaret poate oare să fie ceva bun?“ Si Filip i-a zis „Vină și vezi!“ ⁴⁷ Si văzind Iisus pe Natanail venind spre El, a zis despre dânsul : „Iată cu adevărat israelit, în care nu este vicleșug!“ ⁴⁸ Iară Natanail a zis către Dânsul : „De unde mă cunoști?“ Si răspunzind Iisus, i-a zis : „Înainte de a te chêma Filip, fiind tu sub smochin, te-am văzut“. ⁴⁹ Si i-a răspuns Natanail : „Ravvi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu! Tu ești împăratul lui Israîl!“ ⁵⁰ Iară Iisus răspunzind, i-a zis : „Crezi, pentru că îmi spus că te-am văzut sub smochin; Mai mari decât aceasta vel vedea“. ⁵¹ Si i-a mai zis : „Amin, amîn vă grăesc: de acum veți vedea cerul deschis și pe Îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se peste Fiul Omului“.

CAP. 2.

¹ Atreia zi s'a făcut o nuntă în Cana Galileei, și mama lui Iisus era acolo. ² Si a fost chemat la nuntă și Iisus și ucenicii Lui. ³ Si sfârșindu-se vinul, mama lui Iisus zice către Dânsul : „Nu au vin.“ ⁴ Iară Iisus zice : „Ce este Mie și Tie, femee? Ineă-

nă venit ceasul Meu“). ⁵ Zice mama Sa către slugi : „Orce vă va zice, să faceți!“ ⁶ Si erau acolo șase vase de peatră, aşezate pentru curățire după datina iudeilor, în care încăpeau câte două sau trei verde. ⁷ Zis-a Iisus către slugi : „Umpleți vasele cu apă!“ Si le-au umplut până sus. ⁸ Apoi le-a zis : „Scoațeți acum și aduceți nunului!“ Si i-au adus. ⁹ Si după ce a gustat noul apa ce se făcuse vin, — și nu știa de unde este acest vin; slugile însă, care scoseaseră apă, știau, — strigă nunul pe mire, ¹⁰ și-i zice : „Tot omul pune întâi vinul cel bun și dacă se imbată mesenii, pune pe cel mai prost; tu însă al tînut vinul cel bun până acum“.

¹¹ Astfel a făcut Iisus începutul minunilor în Cana Galileei, și și-a arătat slava Sa, și au crezut într'Insul ucenicii Lui.

¹² După aceasta S'a pogorât la Capernaum El, și mama Sa, și frații Săi, și ucenicii Săi; dară n'a rămas acolo zile multe; ¹³ căci erau aproape paștele iudeilor, și Iisus S'a suit la Ierusalim; ¹⁴ și a găsit în biserică pe vânzătorii de boi și de oi și de porumbel, și pe schimbătorii de bani șezind. ¹⁵ Si făcând biciu de frângchie, a alungat din biserică pe toși, și oile și boii; și banii schimbătorilor i-a risipit, și mesele le-a răsturnat; ¹⁶ iară celorce vin-deau porumbei li-a zis : „Luați acestea de aicea, și nu faceți casa Tatălui Meu casă de neguțătoare“.

*.) Versetul 4 dă multă pricină de vorbă. Dar dacă se traduce în română liber, atunci intenția lui e lipsită: „Femee, ce ne preveste pe Mine și pe Tine? Doar nu-i nuntă Mea.“ Dacă acest răspuns să ar vedeasă parca un felde nepasare a Domnului față de nevoie altora. Insa totuși și mila lui Iisus, de bună sațmă, au înălțat adevăta banișă, ceea ce vede din celelește sf. Fecioară zice slugilor,

¹⁷ Iar ucenicii Lui și-au adus aminte, că este scris : „Râvna pentru casa Ta mă mistue”. ¹⁸ Și începând iudeil să grăească, au zis cătră Dânsul : „Ce semne arăți că *ai dreptul* să faci acestea ?” ¹⁹ Iară Iisus li-a răspuns și a zis : „Dărmaș biserica aceasta, și în trei zile o voi rădica”. ²⁰ Atunci iudeil au zis : „În patruzeci și șase de ani s'a zidit biserica aceasta, și Tu o vei rădica în trei zile ?” ²¹ El însă grăea de biserica trupului Său. ²² Dar când s'a scutat din morți, ucenicii Săi și-au adus aminte, că le spusesese aceasta, și au crezut Scriptura și cuvântul ce li-l spusesese Iisus.”

²³ Și cât a stat în Ierusalim, la sărbătorirea Paștelor, mulți văzând semnele ce făceau, au crezut în numele lui. ²⁴ Iar însuși Iisus nu se încredea în ei, penetrându-i și pe toți, ²⁵ și n'avea trebuință să-i dea cineva mărturie despre om, căci El singur știa ce-i în om.

CAP. 3.

¹ Era însă printre farisei un om, numele căruia era Nicodim; un fruntaș al iudeilor. ² Acesta a venit noaptea la Iisus și a zis cătră Dânsul : „Ravvi, știm că ești învățătorul, venit dela Dumnezeu, căci astfel de semne, ca cele ce faci Tu, nime nu le poate face, de n'ar fi Dumnezeu cu dânsul.”

³ Răspuns-a Iisus, și a zis către dânsul : „Adevărul adevărat îți spun: de nu se va naște cineva din nou, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu”.

⁴ Zis-a Nicodim către Dânsul : „Cum poate un om să se nască, bătrân fiind ? Poate că oare să

intre adouaoară în pântecele mamei sale și să se nască *din nou* ?

⁵ Răspuns-a Iisus : „Adevărul, adevărat îți spun: De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu. ⁶ Ceeace-i născut din trup, trup este; și ceeace-i născut din Duh, Duh este. ⁷ Nu te miră, că îl-am spus: trebuie să vă nașteți din nou ! ⁸ Vântul suflă incotro voește și glasul lui îl-auzi, dară nu știi de unde vine și unde merge. Așă-i și cu tot cel născut din Duh”.

⁹ Răspuns-a Nicodim și l-a zis : „Cum poate să se facă aceasta ?”

¹⁰ Răspuns-a Iisus și l-a zis : „Tu ești învățătorul lui Israhil, și nu știi oare aceasta ? ¹¹ Adevărul adevărat îți grăesc: că ceeace știm spunem, și mărturisim ceeace am văzut; dară mărturia noastră nu o primiști; ¹² și dacă nu credești când vă grăbi de cele pământești, cum veți crede de vă vom grăbi de cele cerești ? ¹³ Nimenea nu s'a suit în cer decât numai celce s'a pogorât din cer: Fiul omului, care este în cer; ¹⁴ și precum Moise a înălțat șarpele în pustie, aşa trebuie să se înăalte și Fiul Omului, ¹⁵ ca tot celce credere în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. ¹⁶ Căci aşă a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Unulnăscut Fiul Său L-a dat, ca tot celce credere în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

¹⁷ Pentru că Dumnezeu n'a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să se mărtuiască prin El. ¹⁸ Celce credere în El nu se judecă; iară celce nu crede iată-i judecat, penetrându-nă crezut în numele Fiului Unulnăscut al lui Dumnezeu. ¹⁹ Iar judecata este aceasta, că lumina a venit în

lume, iară oamenii au iubit mai mult intunericul decât lumina, pentrucă faptele lor erau rele; ²⁰ căci tot celce face *fapte* rele urăște lumina și nu vine la lumină, ca să nu se vădească faptele lui, pentrucă sunt rele; ²¹ iară celce face adevărul, vine la lumină, ca să se vădească faptele sale, pentrucă în Dumnezeu sunt luate“.

²² După aceasta a venit Iisus și ucenicii Lui în pământul Iudeei și a rămas acolo cu ei și boteză. ²³ Era însă și Ioan în Enon, aproape de Salim, și boteză *acolo*, pentrucă acolo erau apele mari, și veneau mulți și se botezau; ²⁴ căci Ioan încă nu era închis în temniță. ²⁵ și se stârnise atunci între ucenicii lui Ioan și Iudei o neînțelegere pentru curățenie, ²⁶ și au venit la Ioan și au zis către dânsul: „Ravvi, celce era cu tine deceaparte de Iordan, pe care tu L-ai mărturisit, iată-L botează și toți se duc la Dânsul!“.

²⁷ Răspuns-a Ioan și a zis: „Nu poate omul să ia nimic, de nu-l va fi dat din cer.“ ²⁸ Voi însivă îmi sunteți martori, că am zis: Nu sunt eu Hristosul, ci că sunt trimis înaintea Lui. ²⁹ Celce are mireasă e mire; iară prietenul mirelui, care stă lângă el și-l ascultă, se umple de bucurie când aude glasul mirelui; deci această bucurie a mea s'a împlinit. ³⁰ Acela se cuvine să crească, iară eu să mă micsorez. ³¹ Celce vine de sus, deasupra tuturor este; celce este depe pământ, pământesc este și cele de pe pământ grăește; celce vine din cer, este deasupra tuturor, ³² și ce a văzut și a auzit, aceea mărturisește, și mărturia Lui nimenea nu o primește. ³³ Celce primește mărturia Lui adverește că Dumnezeu este adevărat. ³⁴ Căci Acela, pe Care L-a trimis Dumnezeu,

grăește cuvintele lui Dumnezeu, pentrucă Dumnezeu nu dă Duhul cu măsură. ³⁵ Tatăl iubește pe Fiul și toate le-a dat pe mâna Lui. ³⁶ Celce crede în Fiul are viață veșnică; iară celce nu crede în Fiul nu va vedea viață, ci mânia lui Dumnezeu va fi peste dânsul“.

CAP. 4.

¹ Iar când a aflat Iisus, că fariseli au auzit, că El botează și face mai mulți ucenici de căt Ioan, — ² măcar că însuși Iisus nu boteză, ci botezau ucenicii Lui, — ³ a părăsit Iudeea și S'a dus iarăși în Galileea. ⁴ Trebuia însă să treacă prin Samaria. ⁵ A ajuns deci la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de țarina, pe care Iacob o dărulise fiului său Iosif, și era acolo fântâna lui Iacob. ⁶ Iisus fiind obosit de călătorie a sezut la fântâna. Aceasta era cam prin ceasul al șaselea *). ⁷ Atunci a venit o femeie din Samaria, ca să scoată apă; și Iisus i-a zis: „Dă-Mi să beau!“ — ⁸ Căci ucenicul Săi se duseseră în cetate, ca să cumpere mâncare. ⁹ Zis-u-i-a deci femeea samarineancă: „Cum tu, care ești Iudeu, cei să bei apă dela mine, care sunt samarineancă?“ Căci Iudeii nu au nici un amestec cu samarineienii. ¹⁰ Și răspunzind Iisus, i-a Zis: „De ai fi șiut darul lui Dumnezeu și Cine este Celce și-a zis: „Dă-Mi să beu“, ai fi cerut tu dela Dânsul și și-ar fi dat apă vie“. ¹¹ Zis-a femeea cătră Dânsul: „Doamne, fântâna este adâncă și nici ciutură nu ai; de unde dar ai apă cea vie?“ ¹² Au doară Tu ești mai mare de căt Iacob, părintele nostru, care ne-a dat fântâna *aceasta*, din care a băut și el

* Ceasul al șaselea al evrelor e ceasul al dispresenele de azi.

însuși, și fiți lui, și turmele lui?“ ¹³ Si răspunzind Iisus, i-a zis: „Tot cel ce bea din apa aceasta, va însetă iarăși; ¹⁴ iară cel ce va bea din apa, pe care î-o voi da Eu, nu va însetă în veac; ci apa, pe care î-o voi da, se va face întrânsul izvor de apă, care curge spre viața veșnică“. ¹⁵ Zis-a femeea către Dânsul: „Doamne, dă-mi apa aceasta, ca să nu mai înșatez, nici să mai vin alcea să scot apă!“ ¹⁶ Zis-a ei Iisus: „Mergi de chiamă pe bărbatul tău și vină alcea!“ ¹⁷ Răspuns-a femeea și a zis: „Nu am bărbat“. Iară Iisus i-a zis: „Bine ai zis, că n'ai bărbat; ¹⁸ căci cinci bărbați ai avut, și acela, pe care îl ai acum, nu-ți este bărbat; aceasta adevărat ai spus“. ¹⁹ Zis-a femeea către Dânsul: „Doamne, văd că Tu ești prooroc. ²⁰ Părinții noștri s-au închinat în muntele acesta, voi însă zicești, că în Ierusalim este locul, unde se cuvine a se închină“. ²¹ Zis-a ei Iisus: „Crede-Mă, femee, că va veni vremea, când nu în muntele acesta, nici în Ierusalim vă veți închîna Tatălui. ²² Voi nu știți cui vă închînați, iar noi știm Cui ne închinăm, căci mantuirea este dela iudei. ²³ Dară va veni vremea, și a-șă venit, când adevărății închinători se vor închină Tatălui cu duhul și cu adevărul, căci Tatăl astfel de închinători caută. ²⁴ Dumnezeu este duh, și ceice se închină Lui, se cuvine să se închine cu duhul și cu adevărul“. ²⁵ Zis-a femeea către Dânsul: „Știu, că are să vine Messia, adecaț Hristos, și când va veni Acela, ne va spune toate“. ²⁶ Iară Iisus i-a zis: „Eu sunt, Cel ce grăesc cu tine“.

²⁷ În vremea aceasta au venit ucenicii Lui și s-au mirat, că grăeau cu o femeie; dară nimene nu l-a zis: „Ce întrebă?“ Sau: „Ce grăești cu dânsa?“

²⁸ Femeea însă, lăsându-și vasul de apă, s'a dus în cetate și a zis oamenilor: ²⁹ „Veniți de vedetă un om, care mi-a spus toate căte am făcut. Nu cumvă e acesta Hristos?“

³⁰ Deci au eșit oamenii din cetate și veneau spre Dânsul. ³¹ Intre acestea însă ucenicii L-au rugat și au zis: „Învățătorule, mănâncă!“ ³² Iară El le-a zis: „Eu am de măncat o măncare, pe care voi nu o știți“. ³³ De aceea ucenicii ziceau unul către altul: „Nu cumvă l-a adus cineva de măncare?“

³⁴ Iisus însă le-a zis: „Măncarea Mea e să fac voea Celuice M'a trimis și să îsprăvesc lucrul Lui. ³⁵ Nu ziceți voi oare, că mai sunt patru luni, și va veni secerișul? Iată vă zic: rădicați-vă ochii și priviți holdele, că sunt albe și gata de seceră; ³⁶ și cele seceră primește plată și adună rod pentru viața veșnică, ca și cele secamănă și cele seceră deopotrivă să se bucure. ³⁷ Căci în Imprefurarea aceasta e adevărată zicătoarea, că unul samănă și altul seceră. ³⁸ Eu v'am trimis să secerăți ceeace n'ati muncit; altii s'au ostenit și voi ați intrat în osteneala lor“.

³⁹ Mulți samarineni însă din cetatea aceea au crescut întrânsul după spusa femeii, care marturisea: „Toate căte am făcut mi le-a spus“. ⁴⁰ Si de aceea, când au ajuns samarinenilor la Dânsul, L-au rugat să rămână la dânsii, și a rămas acoio două zile; ⁴¹ și mult mai mulți au crescut după cuvintul Lui. ⁴² Si ziceau către femei: „Acum nu credem numai pentru spusa ta, căci înșine am auzit și am aflat, că Aceasta este cu adevărat Hristosul, Măntuitorul lumii!“

⁴³ Iară după cele două zile, a plecat deacolo și

S'a dus în Galileea; ⁴⁴ căci însuși Iisus mărturisea, că un prooroc n'are cinste în patria sa. ⁴⁵ Și dacă a sosit în Galileea, a fost primit de galileieni, cari văzuseră toate celece făcuse El la sărbători în Ierusalim, căci și ei fuseseră la sărbători. ⁴⁶ Apoi Iisus a venit iară în Cana Galileei, unde prefăcuse apa în vin.

Și era pe atunci în Capernaum un om domnesc, al căruia fiu era bolnav. ⁴⁷ Și auzind omul acela, că Iisus a venit din Iudeea în Galileea, s'a dus la Dânsul și l-a rugat să se pogoare *la Capernaum* și să vine de pe fiul său, căci trăgea de moarte. ⁴⁸ Iisus însă a zis cătră dânsul: „De nu vești vedeau semne și minuni, nu veți crede”. ⁴⁹ Zis-a omul cel domnesc cătră Dânsul: „Doamne, pogoară-Te până nu moare fiul meu!“ ⁵⁰ Zis-a Iisus cătră dânsul: „Dute, fiul tău este sănătos!“ Și a crezut omul acela în cuvîntul, ce i-l spuse Iisus, și s'a dus. ⁵¹ Și iată pe când se pogoră el *la Capernaum* l-au eşit înainte slugile sale și înfălmindu-l, l-au zis: „Fiul tău este sănătos.“ ⁵² Atunci a el l-a întrebat: „Pe luce ceas a început să-i fie mai bine?“ Și l-au răspuns: „Ieri pînă șapte ceasuri l-au lăsat frigurile“. ⁵³ Decl, a cunoscut tatăl, că tocmai acela era ceasul, în care Iisus îl zisea: „Fiul tău este sănătos.“ Și a crezut și el și toată casa lui *În Domnul*.

⁵⁴ Această a doua minune a săvârșit-o Iisus iară după întoarcerea din Iudeea în Galileea,

CAP. 5.

¹ După acestea era o sărbătoare a iudeilor și S'a

sult Iisus la Ierusalim. ² Iară în Ierusalim este scăldătoarea *la poarta* oilor, numită în evreiește Vitezdă, care are cinci pridvoare. ³ În acestea zăcea mulțime multă de bolnavi: orbii, șchiopii, uscații, cari așteptau mișcarea apel, ⁴ căci din vreme în vreme se pogoră un inger al Domnului în scăldătoare, și turbură apa, și celce intră *în scăldătoare* întâi după turburarea apel, se vindecă de orice boală ar fi fost cuprins.

⁵ Și era acolo un om bolnav de treizeci și opt de ani. ⁶ Pe acesta văzindu-l Iisus zăcând și cunoșcând că zace de multă vreme, l-a zis: „Voești să te faci sănătos?“ ⁷ Răspunsu-l-a bolnavul: „Da, Doamne; dară n'am om, care să mă vârbe în scăldătoare când se turbură apa; și *deacea* până merg eu, altul se pogoară înaintea mea“. ⁸ Zisul-i-a Iisus: „Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi!“. ⁹ Și indată s'a făcut sănătos omul acela și s'a luat patul și s'a dus. Și în ziua aceea era Sâmbătă. ¹⁰ Deacea au zis iudeii cătră cel vindecat: „E Sâmbătă, și nu se cade să-ți iai patul“. ¹¹ Iară el îl-a răspuns: „Celce m'a făcut sănătos, Acela mi-a zis: ia-ți patul tău și mergi!“ ¹² Și l-au întrebat: „Cine-i omul acela, care îl-a zis: ia-ți patul tău și mergi?“ ¹³ Cel vindecat însă nu știa cine-l, căci Iisus se strecurase în multimea că era în locul acela. ¹⁴ Dar după acestea l-a întâlnit Iisus în biserică și l-a zis: „Iată te-ai făcut sănătos, deacum să nu mai greșești, ca să nu îl se întâpte ceva mal rău“, ¹⁵ Și s'a dus omul și a spus iudeilor: „Iisus este celce m'a făcut sănătos“. ¹⁶ Și deacea prigoneau iudeii pe Iisus și căutau să-L omoarcă, căci făcea asemenea lucruri sâmbătă. ¹⁷ Iisus însă îl-a răspuns: „Tatăl Meu până acum lucrează și

Eu lucrez¹⁸ De aceea iudeii căutau încă și mai mult să-L omoare pe Iisus, pentru că nu numai deslegă Sâmbăta, ci și pe Dumnezeu îl numește Tată al Său, făcându-se pe Sine întocmai cu Dumnezeu.

¹⁹ Și răspunzind Iisus, îl-a zis: „Adevărul adevărat vă grăesc: Fiul nu poate să facă dela Sine nimic, ce nu vede pe Tatăl făcând; căci ceea ce face Aceia, aceea face și Fiul asemenea.²⁰ Căci Tatăl iubește pe Fiul și-l arată tot ce face El, și lucruri mai mari decât acestea-l va arăta, ca voi să vă mirați.²¹ Căci precum Tatăl scoală pe morți și-l invie, așa și Fiul invie pe cine voește:²² pentru că Tatăl nu judecă pe nimene, ci toată judecata a dat-o Fiului,²³ ca toți să cinstescă pe Fiul, cum cinstesc pe Tatăl. Celce nu cinstesc pe Fiul, acela nu cinstesc nici pe Tatăl, Celce L-a trimis.

²⁴ „Adevărul adevărat vă spun: Celce ascultă cuvântul Meu și crede în celce M'a trimis, are viață veșnică și la judecata nu va veni, ci a trecut din moarte în viață.²⁵ Adevărul adevărat vă grăesc, că va veni vremea, și a să venit, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și ceice vor auzi vor invia;²⁶ căci precum Tatăl are viață în Sine, așa și a dat și Fiului să aibă viață în Sine,²⁷ și l-a dat lui stăpânire să facă și judecata, pentru că este Fiul Omului.²⁸ Nu vă mirați de aceasta, căci vine ceasul, în care toți cei din morminte vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu,²⁹ și vor ieși ceice au făcut *faptele* cele bune în invierea vieții, iară ceice au făcut *faptele* cele rele în invierea judecărilor.³⁰ „Nu pot Eu să fac dela Sine nimic. Cum aud, așă și judecă Mea este dreaptă, căci nu caut voca Mea, ci voea Tatălui Celuice M'a trimis.³¹ De mă-

turisesc Eu despre Mine Insumi, mărturia Mea nu-i adevărată.³² Este însă altul, care mărturisește pentru Mine, și știu că mărturia, pe care o dă *acela* pentru mine, e adevărată.³³ Voi ați trimis la Ioan și acela a mărturisit adevărul.³⁴ Eu însă înu iau mărturie dela om, ci zic: aceasta, pentru că voi să vă mântuști:³⁵ acela era făclă, care ardea și lumina, și voi ați dorit să vă veseliți puțin în lumina lui.³⁶ Eu însă am o mărturie mai mare decât a lui Ioan: căci lucrurile, pe care mi le-a dat Tatăl să le fac, însuși lucrurile pe care Eu le fac, mărturisesc pentru Mine, că Tatăl M'a trimis;³⁷ și Tatăl Celce M'a trimis, însuși a mărturisit pentru Mine, iară voi nici glasul Lui nu l-ați auzit vreodată, nici fața Lui n-ați văzut-o,³⁸ și cuvântul Lui nu-l aveți sălășluit în voi, pentru că voi nu credeți în Acela, pe Care L-a trimis El.³⁹ Cercetați scripturile, căci voi credeți că prin ele veți avea viață veșnică; ele însă mărturisesc de Mine.⁴⁰ Dară voi nu voți să veniți la Mine, ca să aveți viață.⁴¹ Slavă dela oameni nu primesc,⁴² dară vă știu, că nu aveți în voi iubirea de Dumnezeu.⁴³ Eu am venit în numele Tatălui Meu și nu Mă primiți; iară de-ar veni altul în numele său, pe acela l-ați primi.⁴⁴ „Să cum ați putea voi să credeți, când primiți slava unul dela altul, iară slava cea de-a unicul Dumnezeu nu o căutați?

⁴⁵ „Să nu socotiți că am să vă învinovățesc înaintea Tatălui; are cine să vă învinovățească pe voi: Moisă, în care voi nădăduiți;⁴⁶ căci de ați fi cresut în Moisă, ați fi cresut și în Mine, căci el despre Mine a scris.⁴⁷ Dar dacă voi nu credeți scripturile aceluia, cum veți crede cuvintele Mele?“

CAP. 6.

¹ După acestea S'a dus Iisus de ceaparte de Marea Galileei sau a Tiberiadei; ² și a urmat după Dânsul multime multă, pentru că văzuse semnele Lui, pe care le făcuse cu bolnavii. ³ Si suindu-Se în munte, a șezut acolo cu ucenicii Lui.

⁴ Si eră aproape sărbătoarea Paștelor iudeilor.

⁵ Deci, rădicându-și Iisus ochii și văzând că vine la El multimea multă, a zis cătră Filip: „De unde să cumpărăm pâne, ca să mânânce aceștia?“ ⁶ Aceasta însă o zise, ca să-l cerce, căci El știă ce avea să facă. ⁷ Răspunsu-l-a Filip: „Acestora, ca să ia fiecare din ei numai câte puțin, nu li-ar ajunge pâne nici de douăsute de dinari!“ ⁸ Atunci Andrei, unul din ucenicii Lui, fratele lui Simon Petru, a zis cătră Dânsul: ⁹ „Este alcea un băetan, care are cinci pâni de orz și doi pestișori; dar pentru atâta ce însamnă aceștia?“ ¹⁰ Iară Iisus a zis: „Faceți pe oameni să șadă jos!“ Si eră în locul acela iarbă multă. Deci, au șezut jos un număr de oameni ca la cinci mii. ¹¹ Iara Iisus a luat pânilor și mulțumind, a dat uceniciilor, iar ucenicii au împărțit celor ce se deosebesc; asemenea și din pește că a voit. ¹² Si după ce s-au săturat, a zis Iisus cătră ucenicil Săi: „Adunați fărămăturile ce au rămas, ca să nu se piarză ceva.“ ¹³ Si au adunat și au umplut douăsprezece coșuri de fărămături, rămase dela cei ce mâncașeră din cele cinci pâni de orz.

¹⁴ Iară oamenii, cari văzuseră minunea, ce făcu se Iisus, ziceau, că Acesta este cu adevarat Proorocul, celce va să vie în lume. ¹⁵ Si cunoscând Iisus

că vor să vie și să-L ia fără de veste, ca să-L facă rege, S'a dus iarăși în munte numai El singur.

¹⁶ Iară dacă s'a făcut sară, ucenicii Lui s'au poșorât la marea ¹⁷ și suindu-se într'o luntru, au pornit să treacă de ceaparte de mare, la Caper-naum. Si când s'a făcut întuneric, Iisus nu venise încă la dânsii; ¹⁸ și suflând un vânt tare, marea era turburată. ¹⁹ Deci, plutind ei ca la douăzeci și cinci sau treizeci de stadii, au văzut pe Iisus mergând pe mare și apropiindu-se de luntru, și s'au spăimântat. ²⁰ El însă li-a zis: „Eu sunt, nu vă temeți!“ ²¹ Si au voit să-L iă în luntru, dar luntru a sosit îndată la malul la care mergeau.

²² Mulțimea, care rămăsese de ceaparte de mare, văzuse că acolo altă luntru nu fusese, decât numai aceea, în care se suiseră ucenicii Lui, și că Iisus nu se suise în luntru cu ucenicii Săi, ci numai singuri ucenicii Lui plecasea: ²³ Iar adouazi când alte luntri delă Tiberiada veniseră la locul unde mâncașera pâinea după binecuvântarea Domnului, ²⁴ mulțimea văzând, că nici Iisus, nici ucenicii Săi nu erau acolo, s'au suiat și ei în luntrile acestea și s'au dus la Caper-naum să caute pe Iisus. ²⁵ Si găsindu-L de ceaparte de marea, l-au zis: „Învățătorule, când ai venit alcea?“ ²⁶ Iară Iisus li-a răspuns și a zis: „Adevărul adevărat vă grăesc: mă căutați, nu pentru că ați văzut un semn, ci pentru că ați mâncat pâine și v-ați săturat. ²⁷ Sirguțivă nu pentru hrana cea peritoare, ci pentru hrana ce rămâne pentru viață veșnică, pe care vă va da-o Fiul Omului, căci pe Acesta și-a pus pecetea Dumnezeu Tatăl.“ ²⁸ Zis-au deci către Dânsul: „Ce să facem, ca să săvârșim lucrurile lui Dumnezeu?“

²⁹ Răspuns-a Iisus și li-a zis : „Lucrul lui Dumnezeu este acesta, ca să credeți în Celce L-a trimis El.” ³⁰ Iară ei l-au zis : „Dar ce semn faci Tu, ca să vedem și să credem în Tine ? Ce lucrezi ?” ³¹ Părinții noștri au mâncat mană în pustie, precum este scris : pâine din cer li-a dat să mânânce ?” ³² Zis’ lor Iisus : „Adevărul adevărat vă grăesc, că nu Moisă v-a dat pâinea din cer, ci Tatăl Meu vă dă adevărata pâine din cer ;” ³³ căci pâinea lui Dumnezu este ceeace se pogoară din cer și dă lumii viață.” ³⁴ Atunci ei au zis cătră Dânsul : „Doamne, dă-ne pururea pâinea aceasta !” ³⁵ Iară Iisus li-a zis : „Eu sunt pâinea vieței; celce vine la Mine, nu va flămândi, și celce crede în Mine nu va însetă niciodată ;” ³⁶ dară v’ am spus, că deși M’ăți văzut, tot nu credeți. ³⁷ Tot ce-Mi dă Tatăl, va veni la Mine; și pe celce vine la Mine, nu-l voi da afară; ³⁸ că M’am pogorât din cer, nu ca să fac voea Mea, ci voia Tatălui Celuice M’a trimis. ³⁹ Iară vocea Tatălui Celuice M’a trimis este aceasta, ca din tot ce Mi-a dat să nu pierd nimic, ci să-l invieze în ziua cea de apoi. ⁴⁰ Si iarăși vocea Celuice M’a trimis este aceasta, ca tot celce vede pe Fiul și crede în El să aiă viață veșnică și să-l invieze Eu în ziua cea de apoi.”

⁴¹ Si căteau ludeii împotriva Lui, pentru că spuse : „Eu sunt pâinea ce s’ a pogorât din cer,” ⁴² și ziceau : „Oare nu-i Acesta Iisus, Fiul lui Iosif, pe al Căruia tată și mamă îl știm ? Cum dar zice, El : M’am pogorât din ceruri ?”

⁴³ Iară Iisus răspunz’nd, li-a zis : „Nu cărtiști între voi !” ⁴⁴ Nimenea nu poate să vie la Mine, de nu-l va atrage Tatăl Celce M’a trimis, și Eu îl voi în-

vieă pe acela în ziua cea deapoi. ⁴⁵ La prooroci e scris : Si toți vor fi învățați de Dumnezeu. Deci, tot celce a auzit pe Tatăl și a primit învățătura Lui, vine la Mine. ⁴⁶ Nu doară că pe Tatăl L’ar fi văzut cineva, afară de Celce este dela Dumnezeu ; Numai Acela a văzut pe Tatăl. ⁴⁷ Adevărul adevărat vă grăesc : Celce crede în Mine are viață veșnică. ⁴⁸ Eu sunt pâinea vieții, ⁴⁹ Părinții voștrii au mâncat mană în pustie și au murit, ⁵⁰ iar pâinea ce se pogoară din cer este astfel, că să mânânce cineva din ea și să nu moară. ⁵¹ Eu sunt pâinea cea vie, ce s’ a pogorât din cer ; de va mânca cineva din pâinea aceasta, în veci va fi viu. Si pâinea pe care o voi da Eu, este Trupul Meu, pe care-l voi da pentru viața lunii”.

⁵² Atuncea ludeii au început a se întrebă între dânsii, zicând : „Cum poate Acesta să ni dea trupul Său să-l mânăm ?”

⁵³ Iară Iisus li-a zis : „Adevărul adevărat vă grăesc : De nu veți mânca trupul Fiului Omului și de nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi ;” ⁵⁴ celce mânâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voi lăvia în ziua cea de apoi ; ⁵⁵ căci trupul Meu este cu adevărăt mânare și sângele Meu cu adevărăt băutură este. ⁵⁶ Celce mânâncă trupul Meu și bea sângele Meu, rămâne în Mine și Eu în El. ⁵⁷ Precum M’a trimis pe Mine Tatăl cel viu și Eu vietuesc prin Tatăl, aşa și celce Mă mânâncă pe Mine, va viețui prin Mine. ⁵⁸ Astfel este pâinea ce s’ a pogorât din cer ; și cel ce va mânca pâinea aceasta, în veci va fi viu, iar nu ca părinții voștrii, cări au mâncat mană și au murit.”

⁵⁹ Acestea le-a spus Iisus când invăță *poporul* în sinagoga din Capernaum. ⁶⁰ Dar mulți din ucenicii Lui, auzind acestea ziceau: „Ciudate sunt vorbele acestea, cine le poate asculta?“ ⁶¹ Iisus însă știind dela Sine, că ucenicii Săi cărtesc împotriva acestora, lă-a zis: „Au doar vă scandalizează aceasta?“ ⁶² Dar de-ași vedea pe Fiul Omului suindu-Se unde a fost mai înainte? ⁶³ Duhul dă viață; trupul la nimic nu folosește; cuvintele, care vi le grăesc Eu, sunt duh și viață. ⁶⁴ Sunt însă printre voi unii, cari nu cred.“ Căci Iisus dela început știa, cine sunt necredincioși și cine avea să-L vândă, ⁶⁵ și zise: „De aceea v' am și spus Eu, că nimene nu poate veni la Mine, de nu-i va fi dat dela Tatăl Meu.“

⁶⁶ De atunci mulți din ucenicii Săi s'au depărtat și nu l-au mai urmat. ⁶⁷ Și Iisus a zis către cei doi-sprezece: „Nu cumva voi și să vă duceți și voi?“ ⁶⁸ Răspunsu-l-a Simon Petru: „Doamne, la cine să ne ducem? Cuvintele vieții veșnice Tu le al. ⁶⁹ și noi am crezut și am cunoscut, că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu.“ ⁷⁰ Iară Iisus lă-a răspuns: „Oare nu Eu v' am ales pe voi cei doi-sprezece? Dar unul din voi e diavol.“ ⁷¹ Și aceasta o zicea El de Iuda a lui Simon Iscarioteanul, căci acesta, care era dintre cei doi-sprezece, avea să-L vândă.

CAP. 7.

¹ După aceasta Iisus umbără prin Galileea, căci prin Iudeea nu voia să mai umble, pentru că iudeii îl căuta să-L omoare.

² Și era aproape sărbătoarea iudaică a înfișgerel

corturilor; ³ și au zis către Dânsul frații Lui: „Ieși de acela și du-Te în Iudeea, ca să vadă și ucenicii Tăi lucrurile pe care le faci Tu; ⁴ căci nimenea nu lucrează în ascuns, ci caută să fie cunoscut. Dacă faci asemenea lucruri, arată-Te lumii.“ ⁵ Căci nici frații Lui nu credeau în El. ⁶ Atunci Iisus a zis cătră dânsii: „Încă nu Mi-a venit timpul, iar pentru voi timpul e pururea venit. ⁷ Pe voi lumea nu vă poate ură, iar pe Mine Mă urăște, că eu mărturisesc de dânsa, că faptele-i sunt reale. ⁸ Ducești-vă voi la sărbătoarea aceasta, iară Eu la această sărbătoare nu Mă duc, pentru că încă nu Mi-a venit vremea“. ⁹ Și zicându-le acestea, a rămas în Galileea.

¹⁰ După ce însă s'au dus frații Lui, atunci S'a dus și El la sărbătoare, însă nu pe față, ci aşă în taină. ¹¹ Iară iudeii îl căuta la sărbători și ziceau: „Unde-i Acela?“ ¹² Și a fost pricire multă în popor pentru Dânsul: unii ziceau, că este bun, iar alții ziceau: „Nu, ci amăgește mulțimea“. ¹³ Însă, de frica iudeilor, nimenea nu grăea de Dânsul pe față.

¹⁴ Iar la înjumătățirea praznicului a intrat Iisus în biserică și învăță; ¹⁵ și se mirau iudeii zicând: „Cum de știe Acesta scripturile fără să fi învățat?“ ¹⁶ Și răspunzând Iisus, lă-a zis: „Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celuiice M'a trimis. ¹⁷ Cine voește să facă vocea Lui, va cunoaște dacă învățătura aceasta este dela Dumnezeu, sau o grăesc Eu dela Mine. ¹⁸ Celice grăește dela sine, slava sa caută; iar Celice caută slava Celuiice L-a trimis, Acela e adcvărat și nu se află în El nedreptate. ¹⁹ Moisă nu v-a dat el oare legea? Dar nimene din voi nu urmează legea. Pentru că căutați să Mă ucideți?“

²⁰ Răspuns-a mulțimea și a zis: „Ai pe dracul

Cine caută să te ucidă? ²¹ Și răspunzind Iisus, l-a zis: „Un lucru am făcut și toți vă mirați. ²² Moisă v'a dat tăarea imprejur, — deși ea nu vine dela Moisă, ci dela strămoșii, — și tăești imprejur pe om Sâmbăta. ²³ Dacă un om primește tăarea imprejur Sâmbăta, ca să nu se calce legea lui Moisă, dece vă mâniați pe Mine pentru că am făcut sănătos un om întreg Sâmbăta? ²⁴ Nu judecați după infâșare, ci judecați după dreptate”.

²⁵ Deci, ziceau unii dintre ierusalimeni: „Oare nu e Acesta, pe Care-L căutau să-l omoare? ²⁶ Și iată El vorbește pe față și nu-l zic nimica. Nu cumva s'au încredințat căpetenile, că Acesta-i cu adevărat Hristosul? ²⁷ Dar pe Acesta noi îl știm deunde-i; când însă va veni Hristosul, nimeneu nu va ști deunde-i”.

²⁸ Deci, rădăcându-și Iisus glasul în biserică, învăță și zicea: „Și pe mine Mă știi și știi și de unde sunt; Eu n'am venit de sine, ci adevărat este Cel ce M'a trimis, pe Care voi nu-L știi; ²⁹ Eu însă-L știu, pentru că dela El sunt și El M'a trimis”.

³⁰ Și cătău să-L prindă, dar nimeneu nu șă-a pus mâna pe El, pentru că nu-l venise încă ceasul. ³¹ Și mulți din popor au crezut întrinsul și ziceau: „Hristosul când va veni, va face El oare semne mai mari decât cele ce face Acesta?“ ³² Și au auzit fariseii zvonindu-se acestea despre Dânsul prin popor, și au trimis arhieci și farisei slujitorii, ca să-L prindă.

³³ Iisus însă l-a zis: „Pușină vreme mai sunt cu voi, și mă voi duce la Cel ce M'a trimis; ³⁴ căuta-Mă-vești și nu Mă veți afla; și unde voi fi Eu, voi

nu puteți veni“. ³⁵ Și ziceau Iudei între dânsii: „Unde vrea să Se ducă acesta, ca noi să nu-L găsim? Nu cumva vrea să se ducă la cei răsipiti printre Elini și să învețe pe Elini? ³⁶ Ce însemnează aceste cuvinte, pe care le-a zis: căuta-Mă-vești și nu Mă veți afla, și unde voi fi Eu, voi nu puteți veni?“

³⁷ Iar în ziua de pe urmă a sărbătorii, care era cea mare, a stătut Iisus și glăsuind, a zis: „De în-sătează cineva, să vie la mine și să bea. ³⁸ De crede cineva în Mine, din lăuntrul aceluia vor curge răuri de apă vie, cum zice Scriptura“. ³⁹ Și aceasta o zicea El de Dubul, pe Care aveau să-L primească ceice cred întrinsul; căci încă nu era peste ei Duh Sfânt, pentru că Iisus încă nu se proslăvise.

⁴⁰ Deci, mulți din mulțime auzind cuvintele acestea, ziceau: „Acesta-i cu adevărat proorocul“. ⁴¹ Alții ziceau: „Acesta-i Hristosul“. Iar alții ziceau: „Au doară din Galileea are să vină Hristosul? ⁴² Scriptura nu spune ea oare, că Hristosul are să vină din sămânța lui David și din orașul Viteleem, de unde a fost și David?“ ⁴³ Și astfel s'a făcut dezbinare în mulțime pentru El; ⁴⁴ iară unii din ei ziceau să-L prindă, dar nimeneu nu șă-a pus mâna pe Dânsul.

⁴⁵ Deci, s'au intors slujitorii la arhieci și la farisei, și aceștia li-au zis: „Pentru ce nu L-ați adus?“

⁴⁶ Răspuns-au slujitorii: „Niciodată n'a grăbit un om aşa, ca omul Acesta“. ⁴⁷ Atunci fariseii li-au zis: „Nu cumva văți amăgît și voi?“ ⁴⁸ Crezut-o oare în El cineva din căpetenii sau din farisel. ⁴⁹ Ci poporul acesta, care nu știe legea, e blestemat“. ⁵⁰ Atunci Nicodim, care venise la El noaptea și

care era dintre dânsii, a zis: ⁵¹ „Oare legea noastră osândește pe om, fără să-l asculte mai întâi și să cunoască ce face?“ ⁵² Răspuns-au *acela și-i* au zis: „Nu cumva ești și tu din Galileea? Cercetează și vei vedea, că prooroc din Galileea nu s'a scutat!“ ⁵³ Apoi s'a dus fiecare la casa sa.

CAP. 8.

¹ Iară Iisus S'a dus în muntele Maslinilor; ² dimineața însă a venit iară în biserică, și tot poporul alergă la Dânsul; și El șezând, îl invăță.

³ Iar cărturari și farisei au adus la Dânsul o femeie, prinsă în desfrânare, și punând-o în mijlocul mulțimiei, ⁴ au zis cătră El: „Invățătorule, această femeie făcând desfrânare, a fost prinsă că supra păcatului, ⁵ și Moisă în lege ni-a poruncit, ca pe niște asemenea femei să le ucidem cu pietre. Tu ce zici?“ ⁶ Iară aceasta o ziceau ei, ca să-L îspitească și să aibă cu ce-L învinui, Iisus însă plecându-se jos, scriea cu degetul pe pământ, nebăgându-i în samă. ⁷ Dar necontenind a întrebă, S'a ridicat și le-a zis: „Celace este fără păcat între voi, să arunceți întâi cu piatra în ea!“ ⁸ Și plecându-se iară jos, scria pe pământ, ⁹ Iară ei auzind *aceasta* și filind mustați de cuget, au plecat unul căte unul, începând de la cel mai bătrâni până la cel mai din urmă, și au rămas numai Iisus și femeia, stând în mijlocul mulțimiei. ¹⁰ Și rădicându-Se Iisus și nevăzind pe nimene, afară de femeie, i-a zis: „Femeie, unde sunt părășii acela ai tăi? Nimene nu te-a osândit?“ ¹¹ Iară ea a zis: „Nimenea, Doamne.“ Zisul-i-a Iisus: „Nici Eu nu te osândesc; du-te și de acum să nu mai păcătuești!“

¹² Apoi Iisus iată și grăi *poporului*, zicând: „Eu sunt lumina lumii. Cel ce-Mi urmează Mie, nu va umbă prin întuneric, ci va avea lumina vieții.“

¹³ Atunci farisei au zis către Dânsul: „Tu mărturisești de Tine însuți: mărturia Ta nu e adeverărată“. ¹⁴ Răspuns-a Iisus, și li-a zis: „Deși mărturisesc Eu de Mine însuți, mărturila Mea e adeverată, că știu de unde am venit și unde Mă duc, iară voi nu știți de unde viu și unde Mă duc. ¹⁵ Vojudecați după trup; Eu nu judec pe nimenea; ¹⁶ și chiar dacă Eu aş judeca, judecata Mea este adeverată, că nu sunt singur, ci suntem doi: Eu și Tatăl Cel ce M'a trimis. ¹⁷ Și în legea voastră este scris, că mărturia a doi oameni este adeverată: ¹⁸ De Mine mărturisesc Eu însuți, și mărturisește de Mine și Tatăl Cel ce M'a trimis“. ¹⁹ Atunci au zis către Dânsul: „Unde-i Tatăl Tău?“ Răspuns-a Iisus: „Nici pe Mine nu Mă știți, nici pe Tatăl Meu. De M'ași ști pe Mine, ați ști și pe Tatăl Meu“.

²⁰ Cuvintele acestea le-a grăit Iisus la Vîstorie, când învăță în biserică și nimene nu L-a prins, pentru că nu venise încă ceasul Lui.

²¹ Decl Iisus iară și li-a zis: „Eu Mă duc: căutămă-veți și veți muri în păcatele voastre. Unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni“. ²² Iară ludeii ziceau: „Au doară vrea să Se omoare, de zice; unde Mă duc Eu, voi nu puteți veni?“ ²³ Iar Iisus li-a zis: „Voi de jos sunteți, Eu însă sunt de sus; voi din lumea aceasta sunteți, Eu nu sunt din lumea aceasta; ²⁴ de aceea v'am și spus, că veți muri în păcatele voastre, căci de nu veți crede, că Eu sunt, veți muri în păcatele voastre“.

²⁵ Atunci l-au zis: „Da' cine ești Tu?“ Și Iisus

lă-a răspuns : „ Mai întâi, ce să vă mai spun ? ”²⁶ Multe am de zis și de judecat de voi ; dar celce M'a trimis este adevărat, și ceeace am auzit dela El, aceea grăesc lumii ”.²⁷ Și ei n'au înț. les. că lă grăie de Tatăl.²⁸ Deci lă-a zis Iisus : „ Când veți înălța pe Fiul Omului, atunci veți află că Eu sunt și că nimic nu fac dela Mine însumi, ci precum M'a învățat Tatăl Meu, aşă grăesc ; ”²⁹ și Celce M'a trimis e cu Mine : Tatăl nu M'a lăsat singur, pentru că Eu totdeauna fac ceilace-l este plăcut Lui ”.

³⁰ Grăind El acăstea, mulți au crezut într'Insul.³¹ Atuncea Iisus a zis cătră iudeii, cari crezuseră întrânsul : „ Dacă voi rămâneți în cuvântul Meu, cu adevărat îmi sunteți ucenici, ”³² și veți cunoaște adevărul, și adevărul vă va face să fiți slobozi.”³³ Răspunsu-l-au : „ Noi suntem din neamul lui Avraam și nicio dată n'am fost robii nimănui ; cum dară ziel Tu : veți ajunge slobozi ? ”³⁴ Iară Iisus lă-a răspuns : „ Adevărul adevărat vă grăesc : Că tot celce face păcatul, este rob al păcatului ; ”³⁵ și robul nu rămâne pe veci în casă, iar fiul rămâne pe veci,³⁶ Deci, de vă va da fiul slobozente, cu adevărat veți fi slobozi.³⁷ Știi că sunteți din neamul lui Avraam, dar căutați să Mă omorăți, pentru că cuvântul Meu nu încape în voi.³⁸ Eu grăesc ceeace am văzut la Tatăl Meu ; și voi deci faceți ceeace ați văzut la tatăl vostru.”³⁹ Răspunsu și l-au zis : „ Tatăl nostru este Avraam”. Iar Iisus lă-a zis : „ De ați fi fiii lui Avraam, lucrurile lui Avraam ați face ; ”⁴⁰ acum însă căutați să mă omorăți pe Mine, Omul Care v'a spus adevărul ce l-a auzit dela Dumnezeu : Avraam n'a făcut aceasta.⁴¹ Voi faceți lucrurile tatălui vostru ”.⁴² La aceasta l-au răspuns : „ Noi

nu suntem născuți din desfrânare, și un singur tată avem : pe Dumnezezeu ”.⁴³ Iisus însă lă-a zis : „ De-ar fi Dumnezeu tatăl vostru. M'ati iubi pe mine ; căci Eu dela Dumnezeu am eşit și am venit ; căci n'am venit singur de Sine, ci Acela M'a trimis. ”⁴⁴ Pentru că nu înțelegeți graiul Meu ? Pentru că cuvântul meu nu-l puteți asculta. ”⁴⁵ Voi sunteți din tatăl vostru diavolul, și faptele tatălui vostru voiți să le faceți. Acela din început a fost ucigaș de om, și n'a rămas în adevăr, că adevăr nu este în el ; și când spune minciuna, din ale sale spune, căci-i minciнос și tată al minciunii ; ”⁴⁶ iar pe Mine nu mă credeți, că spun adevărul.⁴⁷ Cine din voi Mă va vădi de păcat ? Iar de vă spun adevărul, pentru că nu Mă credeți ? ”⁴⁸ Celce este dela Dumnezeu, graiurile lui Dumnezeu le ascultă. Voi însă de aceea nu le ascultați, pentru că nu sunteți dela Dumnezeu.”

⁴⁹ Răspunsu-deci iudeeli și l-au zis : „ Oare nu zicem noi bine, că Tu ești sa narinean și ai drac ? ”⁵⁰

⁵¹ Răspunsu-a Iisus : Eu nu am drac, ci cinstesc pe Tatăl Meu, iar voi Mă necinstiți pe Mine.⁵² Eu însă nu caut slava Mea ; are Cine s'o caute și să judece.

⁵³ Adevărul adevărat vă grăesc : de va păzi cineva cuvântul Meu, în veac nu va vedea moarte.”

⁵⁴ Zisu-l-au iudeeli : „ Acu'n am cunoscut că ai drac : Avraam și proorocii au murit, și Tu zici : de va păzi cineva cuvântul Meu, în veac nu va gusta moarte.”

⁵⁵ Au doară Tu ești mai mare decât tatăl nostru Avraam, care a murit ? Și proorocii au murit. Cine Te pretinzi Tu că ești ? ”⁵⁶ Răspunsu-a Iisus : „ De Mă slăvesc Eu pe mine însumi, slava mea nu-i nimica. Pe Mine Mă proslăvește Tatăl Meu, de care voi ziceți, că e Dumnezeul vostru ; ”⁵⁷ însă voi nu

L-ați cunoscut, iară Eu îl știu; și de aș zice că nu-L știu, aș fi un măincinos asemenea vouă; dară îl știu și păzesc cuvântul Lui.⁵⁶ Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea; și a văzut-o și s'a bucurat.⁵⁷ Zis-au deci Iudeii cătră El: „Nici cincizeci de ani nu al incă și ai văzut pe Avraam?”⁵⁸ Iară Iisus îl-a zis: „A ieșirul adevărat vă grăesc: Eu sunt dinainte de a se fi născut Avraam.”

⁵⁹ Atuncea au luat pietre, ca să arunce în El. Iisus însă S'a ferit și trecând prin mijlocul lor, a ieșit din biserică și s'a dus mai departe.

CAP. 9.

¹ Și trecând Iisus, a văzut un om orb din naștere. ² Și L-au întrebat ucenicii Săi, zicând: „Ravvi, cine a păcătuit: acesta sau părinții lui, de s'a născut orb?” ³ Răspuns-a Iisus: „Nici aceasta n'a păcătuit, nici părinții lui, ci aceasta s'a făcut, ca să se arate prin el lucrurile lui Dumnezeu.” ⁴ Mie Mi se cuvine să fac lucrurile Celuicei Mă trimes până este ziua; vine noaptea, când nimeneu nu poate lucra. ⁵ Cât sunt în lume, sunt lumeni lumi.”

⁶ Acestea zicând, a scuipat jos, a făcut tină cu scuipatul, și a uns cu tină ochii orbului,⁷ și i-a zis: „Mergi de te spălă în scăldătoarea Siluamului”, care să talcuiește: trimiș. ⁸ Și s'a dus *orbul*, și s'a spălat, și s'a intors văzind,⁹ iar vecinii celor-văzuseră mai înainte că eră orb, ziceau: „Au nu este acesta cel ce se deosebă și cărează?”¹⁰ Unul ziceau că este acela; alții ziceau că samănă cu el, iară el zicea: „eu sunt”.¹¹ Zisul-i-au deci: „Cum și s'au deschis ochii?”¹² ¹¹ Și răspunzind acela, a zis: „Un om, care se numește Iisus, a făcut tină, și mi-a uns ochii și mi-a

zis: mergi la scăldătoarea Siluamului și te spală. Și m'am dus de m'am spălat, și am văzut.”¹³ Zisul-i-au deci: „Unde-i Acela?” Răspuns-a: „Nu știu!”¹⁴ Și au dus la farisei pe celce fusese cândva orb. ¹⁴ Însă când a făcut Iisus tină și a deschis ochii *orbului*, era Sâmbătă.

¹⁵ Deci, iarăși l-au întrebat și fariseii, cum a văzut. Și el li-a spus: „A pus tină pe ochii mei, și mi-am spălat, și văd.”¹⁶ Deci, ziceau unii din farisei: „Omul Acesta nu-i dela Dumnezeu, pentru că nu ține Sâmbătă.” Iară alii ziceau: „Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni?”¹⁷ Și eră desbinare între dâncii.¹⁸ Zis-au iarăși cătră celce fusese orb: „Tu ce zici de Dânsul, că și-a deschis ochii?”¹⁹ Și el a zis: că-i un prooroc.²⁰ Iudeii însă n'au crezut de el că a fost orb și a văzut, până n'au chemat pe părinții celui ce văzuse²¹ și i-au întrebat zicând: „Acesta-i fiul vostru, de care zic și, că s'a născut orb? Cum dar vede acum?”²² Răspuns-au părinții lui și l-au zis: „Stim că acesta-i fiul nostru, și că s'a născut orb;”²³ dar cum de vede acum, nu stim; sau cine l-a deschis ochii, noi nu stim; întrebăți-i pe el, să grăească el singur despre dânsul, că e vrăstnic”.²⁴ Părinții lui au răspuns aşă, pentru că se temea de iudei, căci iudeii se sfătuiseeră, că pe cel care va mărturisi că Iisus este Hristos, să-l îndepărteze din sinagogă;²⁵ deaceea părinții celuice fusese orb au zis: „Întrebăți-l pe el, că e vrăstnic!“

²⁴ Atunci fariseii au chemat adouaoară pe omul, care fusese orb, și i-au zis: „Dă slavă lui Dumnezeul Noi stim că omul acesta este păcătos”,²⁶ Iară acela a răspuns și a zis: „De este păcătos, nu știu; una știu, că am fost orb și acum văd”.²⁷ Și i-au zis

iarăș: „Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii?”²⁷ Răspuns-a lor: „Acum v'am spus și n'atî auzit; la ce voiți să mai auziți? Sau poate voiți să vă faceți și voi ucenici ai Lui?”²⁸ El însă l-au ocrărat și au zis: „Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi suntem ucenici ai lui Moisă.”²⁹ Noi știm, că cu Moisă a grăit Dumnezeu, iar pe Acesta nu-L știm de unde este”.³⁰ Răspuns-a omul, și li-a zis: „Tocmai aceata-i de mirare, că voi nu știți de unde-i și El mi-a deschis ochii”;³¹ știm însă, că pe păcătoși nu-i ascultă Dumnezeu; iar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face vocea Lui, pe acela îl ascultă.³² Din veac nu s'a auzit, să fi deschis cineva ochii vreunui orb din naștere.³³ Dacă Aceasta n'ar fi dela Dumnezeu, n'ar putea face nimic”.³⁴ Răspuns-au fariseii și l-au zis: „În păcate te-ai născut tot, și tu să ne înveți pe noi?”³⁵ Și l-au dat afară.

³⁵ Auzind Iisus, că l-au dat afară, și găsindu-l, i-a zis: „Crezi tu oare în Fiul lui Dumnezeu?”³⁶ Răspuns-a acela și a zis: „Și cine-i, Doamne, ca să cred în El?”³⁷ Iară Iisus i-a zis: „L-ai și văzut, și celice grăește cu fine, Acela este”.³⁸ Iar el a zis: „Cred, Doamne!”³⁹ Și s'a închisăt Lui.

³⁹ Apoi Iisus a zis: „Fentru judecată am venit Eu în lumea aceasta, ca cēice nu văd să vadă, iar ceice văd, să fie orbi.”⁴⁰ Și auzind aceasta unii din fariseii, cari erau cu Dânsul, l-au zis: „Au doară și noi suntem orbi?”⁴¹ Răspuns-a lor Iisus: „De ati fi orbi, n'atî aveă păcat; acum însă zicești, că vedeti, deaceea păcatul vostru rămâne asupra voastră”.

CAP. 10.

¹ „Adevărul adevărat vă grăesc: celce nu intră în staulul oilor pe ușă, ci sare pe aurea, acela-i fur și tălhar; ² iară celce intră pe ușă, *acela* este păstorul oilor. ³ Acestuia poistarul îl deschide, și oilă ascultă glasul lui, și el strigă oilă sale pe nume, și le scoate; ⁴ și când scoate oilă sale, merge înaintea lor, și oilă merg după dânsul, pentrucă cunoșc glasul lui; ⁵ iar după străină nu merg, ci fug de el, pentrucă nu cunosc glasul străinilor”.

⁶ Iisus li-a spus pilda aceasta; dar aceia n'au înțeles ce însemnă ceeace le grăia:

⁷ Deci, Iisus li-a zis iarăș: „Adevărul adevărat vă grăesc, că Eu sunt ușa oilor. ⁸ Toți căți au venit înainte de Mine, sunt furi și tălhari; dar oilă nu i-au ascultat. ⁹ Eu sunt ușa: prin Mine de va intră cineva, se va măntui, și va intră, și va ești, și păsună va află. ¹⁰ Furul nu vine, decât numai ca să fure și să junghe și să piarză; Eu însă am venit, ca oilă mele să albă viață, și din belșug să albă. ¹¹ Eu sunt păstorul cel bun; păstorul cel bun sufletul său își pună pentru oi; ¹² iară năimilitul și care nu-i păstor, căruia nui-i oilă ale lui, vede că vine lupul și lasă oilă și fugă; și lupul le răpește și răsipește oilă; ¹³ iar năimilitul fugă, că-i năimit, și n'are grijă de oi. ¹⁴ Eu sunt păstorul cel bun, și-Mi cunosc oilă, și oilă Mele Mă cunosc. ¹⁵ Precum Mă cunoaște Tatăl, și Eu îl cunosc pe Tatăl, și sufletul îmi pun pentru oi. ¹⁶ Și mai am și alte oi, care nu-s din staulul acesta, și pe acelea Mi se cade să le aduc; și vor auzi glasul Meu, și va fi o turmă și un

păstor. ¹⁷ De aceea Mă iubește pe mine Tatăl, că-Mi pun sufletul meu ca Iarăși să-l iau. ¹⁸ Nimeni nu Mi-l ia, ci Eu însuși îl pun: putere am să-l pun, și putere am iarăși să-l iau; porunca aceasta de la Tatăl Meu am primit-o⁴.

¹⁹ De la cuvintele acestea Iarăși s-a născut desbinare între iudei. ²⁰ Mulți din ei ziceau: „Are drac și-i nebun: La ce-L ascultați?“ ²¹ Iară alii ziceau: „Asemenea graiuri nu sunt ale unui îndrăcit. Poate oare dracul să deschidă ochii orbilor?“

²² S'a întâmplat însă atunci să fie în Ierusalimă sărbătoarea sfintirii bisericii, și era iarnă, ²³ și umbără Iisus prin biserică, în pridvorul lui Solomon, ²⁴ și acolo L-au împresurat iudeii și l-au zis: „Până când ai să ne ţii în nedumerire? De ești Tu Hristosul, spune-ne pe față!“

²⁵ Răspunsu-l-a Iisus: „V'am spus și nu credeți. Lucrurile, pe care Eu le fac în numele Tatălui Meu, acelea mărturisesc pentru Mine. ²⁶ Dară voi nu credeți, pentrucă, după cum v'am spus, nu sunteți din oile Mele. ²⁷ Oile Mele ascultă glasul Meu, și Eu le cunosc și văd după Mine; ²⁸ și Eu îl dau viață veșnică, și în veci nu vor perdi, și nimenie nu le va răpi din mâna Mea. ²⁹ Tatăl Meu, Care Mi le-a dat e mai mare decât toți, și nimenie nu le poate răpî din mâna Tatălui Meu. ³⁰ Eu și Tatăl una suntem.“

³¹ Atunci iudeii au apucat Iarăși pietre, ca să-L ucidă.

³² Iară Iisus îl-a răspuns: „Multe lucruri bune v'am arătat dela Tatăl Meu: pentru care din ele voți să Mă ucideți cu pietre?“ ³³ Răspuns-au iudeii și l-au zis: „Nu pentru lucru bun Te ucidem, ci pentru hulă, și pentrucă Tu om fiind, Te faci pe Sine și Dumnezeu.“ ³⁴ Sî Iisus îl-a răspuns: „Nu e scris

oare în legea voastră: „Eu am zis: dumnezei sunteți?“ ³⁵ Dacă ea a numit dumnezei pe aceia, către care a fost îndreptat cuvântul lui Dumnezeu, — și scriptura nu poate fi desființată, — ³⁶ apoi oare de Acela, pe Care Tatăl L-a sfîntit și L-a trimis în lume, puteți voi să ziceți, că hulește, pentrucă a zis: „Sunt Fiul lui Dumnezeu?“ ³⁷ De nu fac lucrurile Tatălui Meu, să nu Mă credeți; ³⁸ iar de le fac, atunci de nu Mă credeți pe Mine, credeți lucrurile Mele, ca să cunoașteți și să credeți, că Tatăl este în Mine și Eu în El.“

³⁹ Deci Iarăși căutau să-L prindă, dar a scăpat din mâna lor, ⁴⁰ și S'a dus din nou peste Iordan, la locul unde altădată botezase Ioan, și a rămas acolo. ⁴¹ Sî mulți veneau la Dânsul și spuneau, că Ioan n'a răscut nuci o minune, dar toate căte a spus Ioan de Dânsul, au fost adevărate. ⁴² Sî acolo mulți au crezut întrânsul.

CAP. 11.

¹ Era însă bolnav un oarecare Lazăr dela Vitania, din satul Mariei și al surorii ei Marta.

² Maria însă, al căreia frate Lazăr era bolnav, este aceea, care a uns pe Domnul cu mir și l-a șters picioarele cu părul capului ei. ³ Deci, au trimis surorile la Iisus să-l spună: „Doamne, iată acela, pe care-l iubești, este bolnav.“ ⁴ Sî auzind Iisus, a zis: „Această boală nu este spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu, ca să se proslăvească Fiul lui Dumnezeu printreinsă.“

⁵ Iar Iisus iubea pe Marta și pe sora ei și pe Lazăr, ⁶ Deci după ce a auzit că Lazăr este bolnav

a mal rămas încă două zile în locul unde se află ; ⁷ apoi după aceea a zis către ucenici : „Să mergem iarăși în Iudeia.“ ⁸ Iară ucenicii i-au zis : „Ravvi, acum Te căutau iudeii și Te ucidă cu piște, și iară Te duci acolo ?“ ⁹ Răspuns-ă Iisus : „Nu sunt oare în zlă douăsprezece ceasuri ? De umblă cineva ziua, nu se poticnește, pentrucă vede lumina lumii acestea ; ¹⁰ iar de umblă cineva noaptea, se poticnește, pentrucă n'are lumina cu el.“ ¹¹ Dupăce li-a grăit acestea, li-a zis : „Lazăr, prietenul nostru, a adormit, dar Mă duc să-l deștept.“ ¹² Iară ucenicii l-au zis : „Doamne, dacă a adormit, se va izbăvi de boala“. ¹³ Iisus însă vorbise de moartea lui Lazăr, iară aceia socoteau că a vorbit de somnul obișnuit. ¹⁴ Atunci Iisus li-a grăit descoperit : „Lazăr a murit ; ¹⁵ și Mă bucur pentru voi, că să credeți, că n'am fost acolo. Dar să mergem la dânsul.“ ¹⁶ Atunci Tomă, care se numea gemenele, a zis cătră ucenici : „Să mergem și noi, ca să murim cu el.“

¹⁷ Deci, venind Iisus, l-a găsit îngropat de patru zile. ¹⁸ Vitania însă era aproape de Ierusalim, ca la cinsprezce stadii, ¹⁹ și mulți din iudei veniseră la Marta și Maria, ca să le mângeacă pentru plăcerea fratelui lor.

²⁰ Deci Marta, cum a auzit că vine Iisus, a eșit întru întâmpinarea Lui; iar Maria a rămas acasă. ²¹ Si a zis Marta cătră Iisus : „Doamne, de ai fi fost aicea, n'ar fi murit fratele meu ; ²² dară și acum știu, că orcăte vei cere dela Dumnezeu, Dumnezeu își va da“ ²³ Zis-ă ei Iisus : „Fratrele tău va inviă.“ ²⁴ Știi, — li zise Marta, — că va inviă la inviere, în zua cea de apoi.“ ²⁵ Iar Iisus i-a zis : „Eu sunt

învierea și viața. Celce crede în Mine, chiar de vă muri, va trăi ; ²⁶ și tot celce trăește și crede în Mine, nu va muri în veac. Crezi aceasta ?“ ²⁷ Zis-ă Lui Marta : „Așa, Doamne, cred că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume“.

²⁸ Si zicând acestea, s'a dus și a chemat în taină pe Maria, sora sa, zicând : „Invățătorul e aicea și te chiamă.“ ²⁹ Iară aceea, cum a auzit, s'a scusat repede și s'a dus la Dânsul. ³⁰ Iisus însă nu intrase încă în sat, ci era în locul, unde-L întâmpinase Marta. ³¹ Iară iudeii, cari erau cu Maria în casă, și o mângeau, văzând-o că s'a scusat repede și a eșit, s'au dus după dânsa, zicând, că se duce la mormânt, să plângă acolo.

³² Deci Maria cum a sosit unde era Iisus, văzindu-L, a căzut la picioarele Lui și a zis către Dânsul : „Doamne, de ai fi fost aicea, nu ar fi murit fratele meu.“ ³³ Iară Iisus, dacă a văzut-o plângând și că plângeau și iudeii, cari veniseră cu dânsa, S'a întristat și El cu duhul, și S'a turburat, ³⁴ și a zis : „Unde l-ați pus ?“ Zisu-l-ău lui : „Doamne, v'ho și vezi !“ ³⁵ Si a lăcrămat Iisus. ³⁶ Iară iudeil ziceau : „Iată cum îl iubeal !“ ³⁷ Unii din ei însă ziceau : „Acesta, care a deschis ochii orbului, nu putea oare să facă să nu moară ?“

³⁸ Si întristându-Se Iisus iarăși în sine, a mers la mormântul, care era o peșteră și peste ea se află o piatră. ³⁹ Zis-ă Iisus : „Luati piatra !“ Iar Marta, sora mortului, a zis către El : „Doamne, pute că-i mort de patru zile“ ⁴⁰ Iisus însă i-a zis : „Nu îl-am spus, că de vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu ?“ ⁴¹ Deci, au luat piatra de pe gura peșterei unde se afla mortul pus, iară Iisus rădicându-^{și}

ochil în sus, a zis: „Părinte, îți mulțumesc, că M'ai ascultat! ⁴² Eu știam că tot deauna Mă ascultă, dar am zis *aceasta* pentru poporul care stă de față, ca să credă, că Tu M'ai trimis.” ⁴³ Și zicând acestea, a strigat cu glas mare: „Lazare, vînă afară!” ⁴⁴ Și a eşit mortul, înfășurat peste mâini și peste picioare cu scutece de îngropare și cu față acoperită cu naframă. Zisa Iisus: „Dezlegați-l și lăsați să meargă”. ⁴⁵ Atunci mulți din Iudeii, care veniseră la Maria și văzuseră ce a făcut Iisus, au crezut într'Insul; ⁴⁶ iară unii din ei s-au dus la farisei și li-au spus ce a făcut Iisus.

⁴⁷ Deci arhiereii și fariseii au adunat sfatul și au zis: „Ce să facem? că Omul Acesta face minuni multe, ⁴⁸ și de-L vom lăsa așa, toți vor crede într'Insul, și vor veni Romani și vor lua și locul și poporul nostru”. ⁴⁹ Calafa însă unul din ei, care era arhereu în anul acela, li-a zis: „Voți nu știți nimică, ⁵⁰ nici nu vă gândiți, că nici e mai de folos, ca să moară un om pentru popor, și să nu piară tot neamul” ⁵¹ iar aceasta a spus-o el nu dela sine, ci, fiind arhereu în anul acela, a proorocit, că Iisus va să moară pentru neam; ⁵² și nu numai pentru neam, ci și ca să adune la un loc pe fiil cel răsipit ai lui Dumnezeu.

⁵³ Din această zi s-au sfătuiri Fariseii, ca să-L omoare. ⁵⁴ De acela Iisus nu mai umblă pe față printre iudei, ci S'a dus deacolo într'un ținut aproape de pustiu, într'o cetate, numită Efraim, și a rămas acolo cu ucenicii Săi.

⁵⁵ Erau însă aproape Paștele iudeilor și înainte de Paști au venit mulți din latura aceea la Ierusalim, ca să se curăță. ⁵⁶ Și căutau iudeii pe Iisus și stând

în biserică, ziceau între ei: „Ce socotii voi, că n'are să vie El oare de sărbători la Ierusalim?” ⁵⁷ Iară Arhiereii și Fariseii au dat poruncă, că de va află cineva unde este, să dea de veste, ca să fie prinș.

CAP. 12.

¹ Iar cu șase zile înainte de Paști, a venit Iisus în Vitania, unde era Lazăr, care fusese mort și pe care-l inviase El din morți. ² Acolo i-au făcut cină și Marta slujea, iară Lazăr era unul din ceice ședea cu Dânsul la masă. ³ Atuncea Maria, luând o litră de mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a sters cu părul *capului* său; și s'a umplut casa de miroslu mirului. ⁴ Iară unul din ucenicii Lui, *anume* Iuda al lui Simon Iscarioteanul, care avea să-L vândă, a zis: ⁵ „Dece nu s'a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să se fi dat săracilor?” ⁶ Aceasta însă o zicea, [nu spenetrucă] și era *grijă* de săraci, ci pentru că era fălhar și având punge obștească, lăua din ce se punea întrânsa. ⁷ Iisus însă a zis: „Lasați-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat; ⁸ căci pe săraci pururea îl aveți cu voi, iară pe Mine nu mă aveți pururea”.

⁹ Și afănd mulți dintre iudei, că este acolo, au venit nu numai pentru Iisus, ci ca să vadă și pe Lazăr, pe care-l sculase din morți. ¹⁰ Arhierii însă se sfătuiau, ca și pe Lazăr să-l ucidă, ¹¹ că din pricina lui veneau mulți din iudei și credeau în Iisus.

¹² Adouazi mulțime multă, din ceice venise la sărbători, auzind că Iisus vine la Ierusalim, ¹³ au luat ramuri de flnic și eișind în întâmpinarea Lui, strigau: „Osana, bine este cuvântat Împăratul lui Is-

rail, Celce vine în numele Domnului!“¹⁴ Iară Iisus găsin un mânz de asin, a încălcat pe el, după cum este scris: ¹⁵ „Nu te teme, fiica Sionului! Iată Imperatul tău vine la tine călare pe mânz de asină!“¹⁶ Ucenicii Lui însă la început n-au priceput acestea; dar după ce S-a proslăvit Iisus, și-au adus aminte, că aşa fusese scris pentru El și aşă l s'a și făcut.

¹⁷ Deci poporul, care fusese cu Dânsul în Vitania, mărturisără, că El a strigat din mormânt pe Lazar și l-a sculat din morți; ¹⁸ de aceea îl și întâmpină pe El mulțimea, căci auzise că făcuse minunea aceasta. ¹⁹ Iară fariseii vorbeau între dânsii: „Vedeți că nu folosiți nimic; Iată lumea se duce după Dânsul!“

²⁰ Între ceice veniseră de sărbători să se inchine la Ierusalim, erau și unii elini. ²¹ Aceștia s-au apropiat de Filip cel din Vitsaida Galileei, și l-au rugat, zicând: „Domnule, am voi să vedem pe Iisus“. ²² Iară Filip s'a dus și a spus aceasta lui Andrei, și apoi Andrei și Filip au spus lui Iisus, ²³ „Să răspunzind Iisus, îi-a zis: „A venit ceasul, ca să se proslăvească Fiul Omului. ²⁴ Adevărul adevărat vă grăesc: dacă grăuntele de grâu, care a căzut în pământ, nu va muri, va rămâne singur; iar de va muri, va aduce roadă multă. ²⁵ Celce-și iubește sufletul său, perde'l-va; iară celce-și urăște sufletul său în lumea aceasta, acela îl va crujă pentru viață veșnică. ²⁶ Celce-Mi slujește Mie, Mie să-Mi urmeze, și unde sunt Eu, acolo va fi și celce-Mi slujește; de-Mi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti. ²⁷ Acum sufletul Mi s'a turburat, și ce voi zice?... Părinte, izbăvește-Mă de ceasul acesta!.. Dar pentru ceasul acesta am venit. ²⁸ Părinte, proslăvește numele Tău“.

Atunci a venit glas din cer: „Am proslăvit și iarăși voi proslăvi!“

²⁹ Iară poporul, care stătea și auzise aceasta, zise: „A tunat“; alții însă ziseră: „Un inger l-a grălt.“ ³⁰ Răspuns-a Iisus și a zis: „Nu pentru Mine, ci pentru voi s'a făcut glasul acesta: ³¹ acum este judecata lumii acestea; acum domnul lumii acestea se va izgoni afară; ³² și Eu de mă voi înălță de pe pământ, pe toți îl voi atrage la Mine“. ³³ Iară aceasta o zicea, arătând cu ce moarte va să moară. ³⁴ Răspunsu-l-a poporul: „Noi am auzit din lege, că Hristos rămâne în veac, și cum zici Tu, că Fiul Omului trebuie să se înalte? Cine-i Acesta Fiul Omului?“ ³⁵ Atunci Iisus îi-a zis: „Puțină vreme mai e lumina cu voi; umblați căt aveți lumină, ca să nu vă cuprindă întunericul; căci celce umblă în întuneric nu știe unde merge. ³⁶ Credeți în lumină, ca fiți ai luminii să fiți.“ Acestea zicând Iisus, S'a depărtat și S'a ascuns de ei.

³⁷ Atâtdea semne se făcuse de El înaintea lor și ei tot nu credeau întrânsul, ³⁸ ca să se plinească cuvântul lui Isaia Proorocul, care zice: „Doamne, cine a crezut celor auzite dela noi și brațul Domnului cui s'a descoperit?“ ³⁹ De aceea nu puteau să credă, pentrucă, dupăcum a mai zis Isaia: ⁴⁰ „Au orbit ochii lor și inima lor s'a impetrîtit, ca să nu vadă cu ochii și să nu priceapă cu inima, și să nu se întoarcă ca să-l vindec“. ⁴¹ Aceasta a zis-o Isaia când a văzut slava Lui și a vorbit de Dânsul.

⁴² Cu toate acestea și din căpetenii mulți crezuseră într'Insul, dar din pricina fariseilor nu-L mărturiseau, ca să nu fie depărtați din sinagogă, ⁴³ căci

lubeau slava oamenilor, mai mult decât slava lui Dumnezeu.

⁴⁴ Iisus însă și-a rădicat glasul și a zis: „Cel ce crede în Mine, nu crede în Mine, ci în Cel ce Mă trimes pe Mine; ⁴⁵ și celce Mă vede pe Mine, vede pe Cel ce Mă trimes. ⁴⁶ Eu lumină am venit în lume, ca tot celce crede în Mine să nu rămână în întuneric. ⁴⁷ Și de-Mi aude cineva cuvintele și nu crede, Eu nu-l judec, căci n'am venit ca să judec lumea, ci ca să măntuesc lumea. ⁴⁸ Celce se leapădă de Mine, și nu primește cuvintele Mele, își are judecătorul său; cuvântul, care l-am grădit, acela îl va judeca în ziua cea de apoi; ⁴⁹ căci Eu n'am grădit dela Mine, ci Tatăl celce Mă trimis, Acela Mi-a dat poruncă ce să spun și ce să grăesc; ⁵⁰ și știu, că porunca Lui este viața veșnică. Deci, ceace grăesc Eu, grăesc cum Mi-a spus Tatăl“.

CAP. 13, 14, 15, 16.

¹³ Iară înainte de sărbătoarea Paștelor, știind Iisus că l-a venit ceasul să treacă din lumea aceasta la Tatăl, a arătat, că iubind pe ai Săi cei din lume, l-a iubit până în sfârșit.

² Și în vremea cinii, când diavolul pusese acum în inimă lui Iuda al lui Simion Iscarioteanul *gândul* să-l vândă, ³ știind Iisus, că Tatăl toate l-le-a dat pe mâna și că dela Dumnezeu a ieșit și la Dumnezeu merge, ⁴ S'a scutat dela cină, și-a desbrăcat haina cea de deasupra și luând ștergarul, s'a incins; ⁵ apoi a turnat apă în spălătoare, și a început a spăla picioarele uceniciilor și a le șterge cu ștergarul, cu care era încins. ⁶ Deci a venit la Simon Petru și

acela l-a zis: „Doamne, Tu oare să-mi speli picioarele? ⁷ Răspuns-a Iisus și l-a zis: „Ceeace fac Eu, tu nu știi acum, dară după acestea vei pricepe“.

⁸ Iar Petru l-a zis: „În veac nu vei spăla picioarele Mele!“ Răspuns-a Iisus: „De nu te voi spăla, n'ai parte cu Mine.“ ⁹ Zis-a Simon Petru cătră Dânsul: „Doamne, spăla-mi nu numai picioarele, ci și mâinile și capul“. ¹⁰ Iară Iisus l-a zis: „Cel spălat n'are trebuință să l se spele decât numai picioarele, pentru că este curat tot; și voi sunteți curați, însă nu toți.“ ¹¹ Căci știa pe vânzătorul Său, și de aceea și zise: „Nu sunteți toți curați“

¹² Deci, după ce l-a spălat picioarele și și-a luat haina Sa, așezându-Se iarăși la masă, a zis cătră dânsi: „ Știi voi oare ce v'am făcut Eu? ¹³ Voi Mă numiști pe Mine Invățător și Domn, și bine ziceți, căci sunt. ¹⁴ Așa dară, dacă Eu, Domnul și Invățătoru vostru, v'am spălat picioarele, apoi și voi sunteți datori să vă spălați picioarele unul altuia; ¹⁵ căci pildă v'am dat, ca să faceți și voi cum am făcut Eu vouă. ¹⁶ Adevarul adevarat vă grăesc: nu e sluga mai mare decât stăpânul său, nici trimesul mai mare decă celce l-a trimes. ¹⁷ Când știi acestea, ferice de voi, dacă le veți și face! ¹⁸ Nu grăesc despre voi toți, că știu pe ceice l-am ales; dar plinească-se Scriptura, care zice: Celce ce mănâncă pâine cu Mine, și-a rădicat călcâiul asupra Mea. ¹⁹ Vă spun *aceasta* deacum, înainte de a se împlini, că atunci când se va împlini, să credeți, că Eu sunt. ²⁰ Adevarul adevarat vă grăesc: Celce primește pe celce-l trimet Eu, pe Mine Mă primește, și Celce Mă primește pe Mine, primește pe celce Mă trimes pe Mine.“

²¹ Zicând acestea, S'a turburat Iisus cu duhul și a mărturisit și a zis: „Adevărul adevarat vă grăesc, că unul din voi Mă va vinde.” ²² Atunci ucenicii s'au privit unii pe alții, nedumeriți de cine grăește. ²³ Iar unul din ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus, era culcat la sănul lui Iisus; ²⁴ acestuia i-a făcut semn Simon Petru să întrebe: cine ar fi acela, de care grăește. ²⁵ Iar *ucenicul* acela lipindu-se de pleptul lui Iisus, a zis către Dânsul: „Doamne, cine este?” ²⁶ Răspuns-a Iisus: „Acela este, căruia Eu, întingând bucațica, î-o voi da”. Și întingând bucațica, a dat-o lui Iuda al lui Simon Iscarioceanul. ²⁷ Și atunci, după bucațica aceea, a intrat în acela satană. Deci, Iisus i-a zis: „Ceeace ai să faci, fă ma iute!” ²⁸ Însă nimenea din ceice șdeau la masă n'a înțeles, despre ce i-a grăit. ²⁹ Ci fiindcă punga era la Iuda, unii socoteau, că Iisus i-a zis: cumpără celce ne trebuesc pentru sărbători, sau să dea ceva la săraci. ³⁰ Iară acela, luând bucațica, a eșit îndată; și când a eșit era noapte.

³¹ Zis-a Iisus: „Acum S'a proslăvit Fiul Omului și prin El S'a proslăvit Dumnezeu.” ³² Și dacă S'a proslăvit Dumnezeu prin El și Dumnezeu îl va proslăvi pre El intru Sinc, și îndată-L va proslăvi.

³³ „Fiior, puțin mai sunt cu voi; căuta-Mă-veți și, precum am zis ludeilor, vă zic și vouă, că unde merg Eu, voi nu puteți veni.” ³⁴ Poruncă nouă vă dau, ca să vă iubiți unul pe altul. Cum v'am iubit Eu, așa și voi să vă iubiți unul pe altul.” ³⁵ Din aceasta vor cunoaște toți, că-Mi sunteți ucenici, de veți avea dragoste între voi.”

³⁶ Zis-a Simon Petru către Dânsul: „Doamne, unde mergi?” Și Iisus i-a răspuns: „Unde merg Eu tu

nu poți veni acum după Mine; mai pe urmă însă vei veni după Mine.” ³⁷ Zis-a Petru către Dânsul: „Doamne, pentru ce nu pot veni acum după Tine? Susținel îmi voi pune pentru Tine.” ³⁸ Iisus însă i-a răspuns: „Susținel îl-îi voi pune pentru Mine! Adevărul adevarat îți grăesc: nu va căntă cocoșul până te vei lepăda de Mine de trei ori.

³⁹ 1. „Să nu se turbure inimă voastră! Credeli în Dumnezeu, credeli și în Mine! ² În casa Tatălui Meu sunt multe lăcașuri; iar de nu *ar-fi*, v'ă spus: Mă duc să vă gătesc loc: ³ și de Mă voi duce și vă voi găti loc; iarăși voi veni, și vă voi luă la Mine, ca să fiți și voi, unde sunt Eu; ⁴ însă unde Mă duc Eu, știți, și știți și calea”.

⁵ Zis-u-I-a Tomă: „Doamne, nu știm unde Te duci; și cum putem să știm calea?” ⁶ Iară Iisus i-a zis: „Eu sunt calea și adevărul și viața. Nimenie nu vine la Tatăl decât numai prin Mine. ⁷ De Măți și cunoscut pe Mine, ați și cunoscut și pe Tatăl Meu, și de acum îl cunoașteți și L-ăți văzut”.

⁸ Zis-u-I-a Filip: „Doamne, arătă-ne pe Tatăl și ni va ajunge!” ⁹ Iisus însă i-a zis: „De atâta vreme sunt cu voi, și nu M'ai cunoscut, Filipe? Celce M'a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl Meu; și cum zici Tu: arătă-ni pe Tatăl. ¹⁰ Nu crezi oare, că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine? Cuviatele, care vi le grăesc Eu, nu le grăesc dela Mine; Tatăl, Celce locuește în Mine, Acela face lucrurile, ¹¹ Credeli-Mă, că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine; iară de nu, credeli-Mă Pentru înseși lucrurile acestea. ¹² Adevărul adevarat vă grăesc: cel ce crede în Mine, lucrurile ce fac Eu, și acela te

va face, și mai mari decât acestea va face, că Eu la Tatăl Meu merg; ¹³ și de vești cere cevă la Tatăl în numele Meu, voi face, ca să se proslăvească Tatăl în Fiul. ¹⁴ De vești cere cevă în numele Meu, Eu voi face.

¹⁵ „De Mă iubiți, păziți poruncile Mele, ¹⁶ și Eu voi rugă pe Tatăl și vă va da alt Mângăitor, ca să rămăne cu voi în veci: ¹⁷ Duhul adevărului, pe Care lumea nu-L poate primi, că nu-L vede, nici nu-l cunoaște, iară voi îl cunoașteți, că cu voi locuiește și cu voi va fi. ¹⁸ Nu vă voi lăsa orfani, ci voi veni la voi. ¹⁹ Încă pușin, și lumea nu Mă va mai vedea, iar voi mă vești vede, că Eu trăesc și vești trăi și voi. ²⁰ În zlua aceea vești cunoaște, că Eu sunt în Tatăl Meu, și voi în Mine și Eu în voi. ²¹ Celce are poruncile Mele și le păzește, acela Mă iubește, și celce mă iubește, iubit va fi de Tatăl Meu, și-i voi iubi și Eu, și Mă voi arăta lui.“

²² Zis-a către El Iuda, nu Iscarioteanul: „Doamne, ce-l că nouă vrei să Te arăți și nu lumii?“ ²³ Răspuns-a Iisus și i-a zis: „De Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la dânsul și la dânsul vom face sălaș. ²⁴ Celce nu Mă iubește, nu păzește cuvântul Meu; iar cuvântul care-l auziți voi, nu este al Meu, ci al Tatălui celulice M'a trimis. ²⁵ Acestea Vile-am spus fiind cu voi, ²⁶ iară Mângăitorul, Duhul cel Sfânt, pe Care-L va trimite Tatăl în numele Meu, acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte de toate cele ce v'am grăbit. ²⁷ Pace vă las, pacea Mea vă dau; lăsă Eu v'o dau, nu cum v'o dă lumea. Să nu se turbure inima voastră, nici să se însălmân-

teze. ²⁸ A-ți auzit, că v'am spus: Mă duc și iarăși voi veni la voi. De M'ați iubi, v'ăși fi bucurat, că v'am zis: Mă duc la Tatăl; căci Tatăl Meu este mai mare decât Mine. ²⁹ Si tată v'am spus aceasta mai înainte de a se împlini, ca atunci când se va împlini să credeți. ³⁰ Nu voi mai grăbi multe cu voi, căci vine stăpânitorul lumii acestea și în Mine n'are nimic; ³¹ dar ca să știe lumea că am iubit pe Tatăl, și precum Mi-a poruncit Tatăl, aşa fac. Scu-lați-vă să mergem de aicea!

¹⁵, ¹ „Eu sunt adevărata tulpină de vie și Tatăl Meu este lucrătorul. ² Toată viața din Mine, care nu aduce roadă, o tae; și toată care aduce roadă, o curăță, ca mai multă roadă să aducă. ³ Acum voi sunteți curați pentru cuvântul care vi l-am grăbit. ⁴ Rămânești în mine și Eu voi rămânea în voi. Precum viața nu poate aduce roadă de sine, de nu va rămâneă în tulpină, aşa și voi, de nu vești rămâneă în Mine. ⁵ Eu sunt tulipina, iar voi vițele: celce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără de Mine nu putești face nimic. ⁶ De nu rămâne cineva în Mine, să scoate afară, ca viața, și se usucă și o adună și în foc o aruncă și arde. ⁷ De vești rămâneă în Mine și cuvintele Mele de vor rămâneă în voi, orce vești vrea, vești cere, și vi se va face. ⁸ De vești aduce roadă multă, prin aceasta Se va proslăvi Tatăl Meu și vă vești face ucenici ai Mei.

⁹ „Precum M'a iubit pe mine Tatăl, aşa v'am iubit și Eu pre voi: rămânești în dragostea Mea! ¹⁰ De vești păză poruncile Mele, vești rămâneă în dragostea Mea, precum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân în dragostea Lui. ¹¹ Acestea

vi le-am spus, ca bucuria Mea să rămână în voi și bucuria voastră să fie deplină.¹² Porunca Mea este aceasta, ca să vă iubiți unul pe altul, cum v'am iubit Eu.¹³ Dragoste mai mare decât aceea, ca cineva să-și pună sufletul său pentru prietenii săi, nimenea nu are.¹⁴ De veți face câte vă poruncesc, prietenii mei sunteți.¹⁵ Deacum nu vă mai numesc slugi, căci sluga nu știe ce face domnul său; ci v'am numit prieteni, pentru că toate câte am auzit dela Tatăl Meu vi le-am arătat vouă.¹⁶ Nu voi M'ați ales pe Mine, ci Eu v'am ales pe voi și v'am pus, ca să mergeți și să aduceți roadă, ca roada voastră să rămâne, ca orice veți cere dela Tatăl în numele Meu, să vă dea.¹⁷ Acestea vă poruncesc, ca să vă iubiți unul pe altul.¹⁸ De vă urăște lumea, știți că pe mine mai înainte decât pe voi M'a urăt.¹⁹ De ați fi din lume, lumea ar iubi pe al său; dar fiindcă nu sunteți din lume, ci Eu v'am ales din lume, pentru aceasta vă urăște lumea.²⁰ Aduceți-vă aminte de cuvântul, pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său; de M'au prigonit pe Mine, și pe voi vă vor prigoni; de au păzit cuvântul Meu, și al vostru îl vor păzi.²¹ Dar toate acestea vi le vor face pentru numele Meu, că nu cunoșc pe Celce M'a trimes.²² De n'aș fi venit și nu li-aș fi grăbit, păcat n'ar avea; acum însă n'au desvinovățire pentru păcatul lor.²³ Celce mă urăște pe Mine, urăște și pe Tatăl Meu.²⁴ De n'aș fi făcut între ei lucrurile, pe care nimene altu nu le-a făcut, păcat n'ar avea; acum însă au și văzut și M'au urăt și pe Mine și pe Tatăl Meu.²⁵ Dar aceasta se face, ca să se plinească cele scrise în legea lor, că M'au urăt fără pricină.²⁶ Când însă va

veni Mângâitorul, Duhul adevărului, pe Care Eu v'il voi trimite dela Tatăl și Care dela Tatăl purcede. Acela va mărturisi de Mine;²⁷ dar și voi veți mărturisi, pentru că din început sunteți cu Mine.²⁸

¹⁶ „Acestea vi le-am spus, ca să nu vă smintiți. ¹⁷ Iugoni-vă-vor de prin sinagogi; ba va veni vremea, ca tot celuice vă va ucide să î se pară că aduce închinare lui Dumnezeu. ¹⁸ Și acestea vor face pentru că nu cunoșc pe Tatăl, nici pe Mine. ¹⁹ Dar acestea vi le-am spus, ca atunci când va veni ceasul, să vă aduceți aminte de ele, că vi le-am spus; acestea nu vi li-am spus dela început, că eram cu voi; ²⁰ acum însă Mă duc la Celce M'a trimes, și nimene din voi nu Mă întrebă: unde Te duci? ²¹ Ci pentru că v'am spus acestea, întristarea v'a umplut inima. ²² Dar adevărul vă spun: E mai de folos pentru voi, ca să Mă duc Eu; căci de nu Mă voi duce Eu, nu va veni la voi Mângâitorul; iar de mă voi duce, îl voi trimite la voi; ²³ și venind Acela, va vădi lumea de păcat, și de dreptate, și de judecată: ²⁴ de păcat, că oamenii nu cred în Mine; ²⁵ de dreptate că Eu Mă duc la Tatăl Meu și nu Mă veți mai vedea; ²⁶ și de judecată, că stăpânitorul lumii acestea este osândit.

²⁷ Mai am multe să vă spun, dar nu le puteți purta acum; ²⁸ iară când va veni Acela, Duhul adevărului, la tot adevărul vă va povățui, căci nu dela sine va grăbi, ci ceeace va auzi, va grăbi și vă va vesti cele viitoare. ²⁹ Acela Mă va proslăvi, căci din ai Meu va luă și vă va vesti. ³⁰ Toate câte are Tatăl sunt ale Mele; de aceea am zis: Că din ai Meu va luă și vă va vesti. ³¹ Putin și nu Mă veți vedea, și iară puțin și Mă veți vedea, că la Tatăl merg.“

¹⁷ Ziceau deci unii din ucenicii Lui intre el: „Ce lăsemnează oare ceea ce spune El: puțin și nu Mă veți vedea, și iarăși puțin și Mă veți vedea; și că la Tatăl merg?“ ¹⁸ Deci ziceau: „Ce-i aceea ce zice El: Puțin? Nu știm ce grăește“. ¹⁹ Și înțelegând Iisus, că vor să-l întrebă, El-a zis: „De aceea vă întrebăți intre voi, că am zis: Puțin și nu Mă veți vedea, și iarăși puțin și Mă veți vedea? ²⁰ Adevărul adevărat vă grăesc, ci voi veți plângă și vă veți întângui, iar lumea se va bucură; voi însă vă veți întristă, dar întristarea voastră se va preface în bucurie. ²¹ Femeea când naște are întristare, că a venit ceasul ei; iar dupăcănaște copilul, de bucurie că s'a născut om în lume, nu-și mai aduce aminte de întristare. ²² Așa și voi acum aveți întristare; iarăși vă voi vedea și înima voastră se va bucură, și bucuria voastră nimeneu o va luă dela voi; ²³ și în ziua aceea nu Mă veți mai întrebă nimică. Adevărul adevărat vă grăesc; orce veți cere dela Tatăl în numele Meu, vă va da; ²⁴ până acum n'ați cerut nimică în numele Meu; cereți și veți luă, ca bucuria voastră să fie deplină.“

²⁵ „Până acum v'am grăit în pilde; dar sosește vremea, când nu vă voi mai grăi în pilde, ci deadreptul vă voi vesti despre Tatăl. ²⁶ În ziua aceea veți cere în numele Meu, și nu vă zic, că voi rugă Eu pe Tatăl pentru voi, ²⁷ căci însuși Tatăl vă iubește, pentru că și voi Măți iubit pe Mine și ați crezut că Eu dela Dumnezeu am ieșit; ²⁸ dela Tatăl am ieșit și am venit în lume; acum las lumea și mă duc iarăși la Tatăl.“

²⁹ Zis-au ucenicii Lui cătră Dânsul: „Iată acum ne grăești descreperit, și nici o pildă nu ni spui;

³⁰ acum știm, că știi toate și n'ai trebuință ca să Te întrebă cineva; deacea credem, că dela Dumnezeu ai eşti.“ ³¹ Răspuns-lă Iisus: „Acum credeți ³² îlăt vine ceasul și a să venit, ca să vă răsipiti fiecare la ale sale și pe Mine. Mă veți lăsa singur. Dar Eu nu sunt singur, căci Tatăl este cu Mine. ³³ Acestea vi le-am spus, ca să aveți pace în Mine; în lume scârbe veți avea, dar îndrăznii, Eu am biruit lumea.“

CAP. 17.

¹ După ce a grăit Iisus acestea. Și-a rădicat ochii Săi spre cer și a zis:

„Părinte, a venit ceasul: proslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul Tău să Te proslăvească, ² după puterea ce l-ai dat preste tot trupul, ca să dea viață vesnică la toți aceia, pe cari l-ai dat Lui; ³ iar viața vesnică este aceasta, ca aceștia să Te cunoască pe Tine singurul adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos, pe Care L-al trimis. ⁴ Eu Te-am proslăvit pe pământ: lucrul ce Mi-ai dat ca să-l fac, l-am făcut; ⁵ și acum proslăvește-Mă și Tu, Părinte, la Tine însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine înainte de a fi lumea. ⁶ Descooperit-am numele Tău oamenilor, pe cari Mi-ai dat din lume; aceștia erau ai Tăi și mi-ai dat Mie, și ei au păzit cuvântul Tău; ⁷ acum au cunoscut, că tot ce Mi-ai dat, este dela Tine, ⁸ pentru că cuvintele, care Mi le-al dat, le-am dat lor, și ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat, că dela Tine am ieșit, și au crezut că Tu M'ai trimis. ⁹ Eu pentru aceștia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei ce Mi l-ai dat Mie, că ai Tăi

sunt; ¹⁰ și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale ale Mele, și M'am proslăvit în ei. ¹¹ Eu nu mai sunt în lume, iar aceștia în lume sunt, și eu vin la Tine, Părinte Sfinte, pe ceice Mi-i-a dat păzește-i în numele Tău, ca să fie una, ca și Noi! ¹² Când eram cu ei în lume, îi păzeam Eu în numele Tău; pe ceice cu ei în lume, i-am păzit, și nimene din ei n'a perit, Mi-i-ai dat, i-am păzit, și nimene din ei n'a perit, decât numal fiul pierzării, ca să se plinească scrip-tura. ¹³ Acum însă vin la Tine, și acestea le grăesc în lume, ca să aiă întrânsii bucuria Mea deplină. ¹⁴ Eu li-am dat cuvântul Tău și lumea i-a urât, pen-trucă nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume. ¹⁵ Nu Mă rog, ca să-i iai din lume, ci ca să-i păzești de cel viclean. ¹⁶ Ei nu sunt din lume, pre-cum nici Eu nu sunt din lume. ¹⁷ Sfințește-i cu ade-vărul Tău: cuvântul Tău este adevăr. ¹⁸ Precum M'ai trimis în lume, așa i-am trimis și Eu în lume, ¹⁹ și pentru ei Mă sfîntesc pe Mine insu-mi, ca și ei să fie sfîntiți prin adevăr. ²⁰ Și nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru ceice vor crede în Mine prin cuvântul lor, ²¹ ca toți să fie una: precum Tu, Părinte, ești în Mine și Eu sunt în Tine, așa și ei una să fie în Noi, ca să credă lumea, că Tu M'ai trimis; ²² și slava, pe care Mi-ai dat-o Mie, Eu le-am dat-o lor, ca una să fie, precum și noi suntem una: ²³ Eu în ei și Tu în Mine, ca să fie cu desă-vârsire una, și ca să cunoască lumea, că Tu M'ai trimis și i-ai iubit pe ei, precum M'ai iubit pe mine. ²⁴ Părinte, voesc, ca unde sunt Eu, să tie și aceia, pe care Mi-ai dat, ca să vadă slava Mea, pe care Mi-ai dat-o, pen-trucă M'ai iubit mai înainte de înteme-erea lumii. ²⁵ Părinte Drepte, lumea nu Te-a cuno-scut, iară Eu Te-am cunoscut, și aceștia au cuno-scut, iară Eu Te-am cunoscut, și aceștia au cuno-

scut, că Tu M'ai trimis; ²⁶ și li-am descoperit numele Tău și-l voi descoperi, ca iubirea, cu care M'ai iubit, în ei să fie și Eu în ei".

CAP. 18.

¹ Acestea zicând Iisus, a eșit că ucenicii Săi de-ceaparte de părăul Cedrilor, unde era o grădină, în care a intrat El și ucenicii Lui.

² Știă însăși Iuda cel ce-L vânduse locul acesta, că Iisus adesea se adună acolo cu ucenicii Săi. ³ Deci Iuda, luând un pluton de ostași și slujitori dela arhierei și dela farisei, a venit acolo cu felinare și cu făclii și cu arme. ⁴ Iară Iisus știind toate celece erau să vie asupra Sa, a eșit și Il-a zis: „Pe cine căutați?” ⁵ Răspuns-au Lui: „Pe Iisus Nazoreul”. ⁶ Și Iisus Il-a zis: „Eu sunt”. ⁷ Și era cu dânsii și Iuda, celice'L vânduse. ⁸ Deci când Il-a zis: „Eu sunt”, ceice veniseră său dat în apoi și au căzut la pământ. ⁹ Și Iisus i-a întrebat iară: „Pe cine căutați?” ¹⁰ Iară ei au zis: „Pe Iisus Nazoreul”. ¹¹ Răspuns-a Iisus: „V'am spus, că eu sunt; deci, de Mă căutați pe Mine, lăsați pe aceștia să se ducă,” ¹² ca să se plinească cuvântul ce-l grăйт de Iisus: „Din cel pe care Mi-i-ai dat, n'am pierdut nici unul”.

¹⁰ Iară Simon Petru având sabie, a scos-o și a lovit pe slujitorul arhierului și l-a tăiat urechea dreaptă; și numele slujitorului era Malhu. ¹¹ Iisus însă a zis lui Petru: „Bagă sabia în teacă! Paharul, pe care Mi-i-a dat Tatăl, au nu-l voi bea?”

¹² Atunci plutonul și căpetenia cea peste o mie, și slujitorii ludeilor au prins pe Iisus și L-au legat, ¹³ și L-au dus mai întâi la Ana, căci acesta era

socrul lui Caiafa, care era arhiereu în anul acela.
¹⁴ Caiafa însă era acesta, care sfătuise pe Iudei, că e mai de folos să moară un om pentru popor.
¹⁵ Și după Iisus veneau Simon Petru și alt ucenic; iar ucenicul acesta era cunoscut arhiecreului și a intrat după Iisus în curtea arhiecreului.¹⁶ Iară Petru a rămas afară la poartă. Deci, a ieșit celălalt ucenic, care era cunoscut arhiecreului, și a spus portăriței și a băgat pe Petru înăuntru.¹⁷ Atunci slujnică portăriță a zis către Petru: „Nu cumva și tu ești din ucenicii omului acestuia?” Zis-a acesta: „Nu sunt!”¹⁸ Intre acestea slujitorii și slugile lăcând foc, stăteau și se încălzeau, căci era frig; și stăteau și Petru cu ei și se încălzeau.

¹⁹ Iară arhiecul a întrebat pe Iisus de ucenicii Săi și de invățătura Sa.²⁰ Și Iisus i-a răspuns: „Eu am grăbit lumii pe față și totdeauna am invățat în sinagogă și în biserică, unde puruțea se adună iudei, și pe ascuns n-am grăbit nimic;” ce Mă întrebă pe Mine? Întreabă pe ceice au auzit, că lă-am grăbit; șătă această știu „ce am grăbit Eu”.²¹ Și când a zis El acestea, unul din slujitorii, care stătea aproape, a dat lui Iisus o palmă, zicând: „Așa răspunzi Tu arhiecreului?”²² Răspunsu-i-a Iisus: „De am grăbit râu, arată că-i râu; iar de am grăbit bine, pentru ce Mă băți?”²³

²⁴ Deci, Ana L-a trimis legat la arhiecreul Caiafa.²⁵ Iar Simon Petru stătea și se încălzea; cineva însă i-a zis: „Nu cumva și tu ești din ucenicii Lui?” Si el s'a lepădat și a zis: „Nu sunt!”²⁶ Atunci unul din slujitorii arhiecreului, care era rudă cu cel căruia Petru li sălase urechea, a zis: „Dară nu te-am văzut eu cu Dânsul în grădină?”²⁷ Și Petru iară s'a lepădat, și îndată a cântat cocoșul.

²⁸ De la Caiafa au dus pe Iisus în Pretoriu; și era dimineață, și n'au întrat înăuntru în Pretoriu, ca să nu se spruce, căci aveau să mănânce paștile.²⁹ Deci a ieșit Pilat la ei afară și a zis: „Ce învinuire aduceți asupra omului acestuia?”³⁰ Răspuns-au și au zis cătră dânsul: „De n'ar fi acesta făcător de rele, nu ți L-am fi dat și-e”.³¹ Pilat însă li-a zis: „Luati-L voi și-L judecați după legea voastră.” Iar iudeii l-au zis: „Nouă nu n'e îngăduit să omorăm pe nimeni”;³² ca să se plinească cuvântul Lui Iisus, pe care l-a spus El, lăsând să se înțeleagă cu ce moarte aveă să moară.³³ Atunci Pilat a intrat iară în Pretoriu și chemând pre Iisus, l-a zis: „Tu ești împăratul iudeilor?”³⁴ Iar Iisus i-a răspuns: „Dela tine zici tu aceasta, sau atăll ți-ai spus despre Mine?”³⁵ Răspuns-a Pilat: „Au doară eu sunt iudeu? Neamul tău și Arhiecreii te-au dat mie. Ce al făcut?”³⁶ Răspuns-a Iisus: „Împărația Mea nu-i din lumea aceasta; de-ar fi fost împărația Mea din lumea aceasta, slugile Mele sără fi nevoit, ca să nu flu vândut iudeilor; acum însă împărația Mea nu-i de aicea”.³⁷ Deci, Pilat a zis cătră Dânsul: „Așă dar împărat ești Tu?” Și Iisus a răspuns: „Tu zici, că Eu sunt împărat; Eu pentru aceasta m'am nașscut și pentru aceasta am venit în lume; ca să mărturisesc adevărul: Tot celce-i din adevăr ascultă glasul Meu”.³⁸ Și Pilat l-a zis: „Ce este adevărul?”

Și aceasta zicând, a ieșit iară la iudei și l-a zis: „Eu nu aflu nici-o vină în El;”³⁹ dară aveți obiceiu, că să vă liberez ua vinovat la paști: voi și dară să vă liberez pe împăratul iudeilor?”⁴⁰ Atunci iarăș au strigat cu toții: „Nu pe Acesta, ci pe Varavă!” Varava însă era tăhar.

CAP. 19.

¹ Atuncea Pilat a luat pe Iisus și a poruncit de L-au bătut; ² și ostași impletind cunună de spini, au pus-o pe capul Lui, și L-au îmbrăcat cu haină roșie, ³ și ziceau: „Bucură-Te, împăratul iudeilor!” ⁴ Si-I dădeau palme.

„Deci Pilat a eșit iară afară și a zis iudeilor: „Iată vi-L aduc afară, ca să știți, că nu găsesc în El nici-o vină”. ⁵ Si a eșit Iisus afară, purtând cununa cea de spini și haina cea roșie, și Pilat li-a zis: „Iată omul!”. ⁶ Si când L-au văzut arhierii și slujitorii, au strigat: „Răstignește-L, Răstignește-L!” Iar Pilat li-a zis: „Luați-L voi și-L răstigniți, că și nu-l găsesc nici-o vină!”. ⁷ Răspunsu-i-au iudeii: „Noi avem lege, și după legea noastră Acesta trebuie să moară, pentru că S'a făcut pe sine fiul Lui Dumnezeu”.

⁸ Iară dacă a auzit Pilat cuvântul acestea, s'a temut și mai mult, ⁹ și a intrat iar în Pretoriu și a zis cătră Iisus: „De unde ești tu?” Dară Iisus nu i-a dat răspuns. ¹⁰ Atunci Pilat i-a zis: „Mie nu-mi răspunzi? Au nu știi, că am putere să Te răstignesc și am putere să Te liberez?” ¹¹ Răspuns-a Iisus: „N'ai avea nici-o putere asupra Mea, de nu Ti-ar fi fost dat de sus. Deaceea celce M'a dat și mai mare păcat are”.

¹² Din această clipă căută Pilat să-L libereze, iudeii însă strigau: „De vei libera pe acesta, nu ești prieten Chesarului: tot celce se face pe sine împărat, se împotrivește Chesarului”. ¹³ Pilat auzind cuvântul acesta, a scos pe Iisus afară și a șezut pe scaunul de judecată, la locul numit pardositor cu pietre, iară evreiește Gavastă. ¹⁴ Si era în vinerea paștelor,

cam pe la șese ceasuri. Si a zis Pilat cătră iudei: „Iată împăratul vostru!”. ¹⁵ El însă au strigat: „Ia-L, Ia-L, răstignește-L!”. Zis-a Pilat cătră dânsii: „Răstigni voi oare pe împăratul vostru?” Si au răspuns arhierii: „Nu avem împărat, decât numai pe Chesarul!”. ¹⁶ Atunci L-a dat lor să se răstignească. Si au luat pe Iisus și L-au dus să-L răstignească. ¹⁷ Si ducându-și crucea Sa, a eșit la locul, ce se numește al Căpățoiu, care evreește se zice Golgota; ¹⁸ și acolo L-au răstignit; și împreună cu El au mai răstignit alți doi, deoparte și de alta, iară în mijloc pe Iisus.

¹⁹ Si a scris Pilat și o tăbliță și a pus-o deasupra crucii. Si pe ea era scris: „Iisus Nazoreul, împăratul iudeilor.” ²⁰ Si tăblița aceasta au citit-o mulți din iudei, pentru că locul, unde se răstignise Iisus, era aproape de cetate, și era scrisă evreește, grecește și romanește. ²¹ Deci, au zis arhierii iudeilor cătră Pilat: „Nu scrie: împăratul iudeilor, ci că acela zicea: sunt împăratul iudeilor!”. ²² Răspuns-a Pilat: „Ce-am scris, am scris!”

²³ Iară ostașii, după ce au răstignit pe Iisus, au luat hainele Lui și le-au împărțit în patru părți: flecărul ostaș o parte; și camasa nu era cuștă, ci toată țesută de sus până jos. ²⁴ Deci au zis unul către altul: „Să nu o sfâșiem, ci să aruncăm pentru ea sorți, a cui să fie.” Ca să se plinească spusele Scripturii: „Împărțit-au hainele Mele între ei și pentru camasa Mea au aruncat sorți.” Si ostașii au făcut aşa.

²⁵ Iară lângă crucea lui Iisus stăteau: Mama Lui, și sora Mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalina. ²⁶ Deci, Iisus văzind pe Mama Sa

și pe ucenicul, pe care îl iubea, stând acolo, a zis Mamet Sale: „Femee, iată fiul tău!“ ²⁷ Apoi a zis ucenicului: „Iată Mama ta!“ Si din ceasul acela a luat-o ucenicul la sine.

²⁸ După această Iisus, știind că toate s'au săvârșit, ca să se plinească Scriptura, a zis: „Mă seteți!“ ²⁹ Si eră acolo un vas plin cu oțet. Iară *ostașii* umplând un burete cu oțet și puindu-l în o vargă de Isop, l-a dus la gura Lui. ³⁰ Si dacă a gustat Iisus oțetul, a zis: „Săvârșită-s'a!“ Si plecându-și capul, Si-a dat duhul.

³¹ Însă fiind că era vineri, iudeii, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce, căci era mare ziua sărbătorii aceea, au rugat pe Pilat, ca să li zdrobească fluerile și să-i rădice.

³² Deci au venit ostașii și celui dintâi i-a zdrobit fluerile, *asemenea* și celuilalt, care era răstignit împreună cu Dânsul; ³³ iară la Iisus venind și văzând că atuncea murise, nu l-a zdrobit fluerile, ³⁴ ci unul din ostașii l-a impuns cu suliță în coastă, și indată a căst sânge și spă; ³⁵ și celce a văzut a mărturisit, și mărturia lui este adeverată; acela știe că spune adeverul, ca și voi să credeți; ³⁶ căci aceasta s'a făcut, ca să se plinească Scriptura: „Niciun os din El nu se va zdrobi.“ ³⁷ Si iarăși altă scriptură zice: „Vedeă-vor pe Acela, pe care L-au impuns.“

³⁸ Iară după acestea Iosif din Arimateea, fiind ucenic al Lui Iisus, dar pe ascuns, că se temea de iudei, a rugat pe Pilat, ca să-l lase să pogoare trupul lui Iisus, și Pilat i-a dat voie, și el a mers și a luat trupul lui Iisus. ³⁹ Si a venit și Nicodim, cel ce venise mai înainte la Iisus noaptea, și a

adus ca la o sută de litri de amestecătură de smirnă și aloe. ⁴⁰ Si au luat trupul lui Iisus și l-au înfășurat cu giulgiuri, dupăce l-au uns cu aromate, cum e obiceiul la iudei a se îngropă. ⁴¹ Si la locul, unde a fost răstignit, era o grădină și în grădină un mormânt nou, în care nimeni niciodată nu fusese pus. ⁴² Deci acolo au pus pe Iisus, pentru că era vinerea iudeilor și penfrucă mormântul acesta era aproape.

CAP. 20.

¹ Iară în ziua întâia a săptămânii, disdedimineață, încă întuneric fiind, a venit la mormânt Maria Magdalina, și a văzut piatra răsturnată de pe mormânt. ² Deci a alergat aceea și a venit la Simon Petru și la celalalt ucenic, pe care-l iubea Iisus, și a zis cătră dânsui: „Au luat pe Domnul din Mormânt și nu știu unde l-au pus“. ³ Si a eşit Petru și celalat ucenic și s'au dus la mormânt. ⁴ Si alergau amândoi împreună, însă celalalt ucenic a alergat mai lute decât Petru și a sosit întâiu la mormânt; ⁵ și plecându-se, a văzut giulgiurile singure, dar n'a intrat. ⁶ După dânsul a venit și Simon Petru și a intrat în mormânt și a văzut numai giulgiurile jos, ⁷ și măhrama, care fusese pe capul Lui, nu cu giulgiurile zăcând, cî învăluittă deosebi în alt loc. ⁸ Atunci a intrat și celalalt ucenic, care sosise întâiu la mormânt, și a văzut și a crezut; ⁹ căci el nu știau încă din Scriptură, că Iisus trebuie să invie din morți. ¹⁰ Si s'au întors ucenicii iarăși la ai săi.

¹¹ Maria însă stătea la mormânt afară plângând,

și cum plângcea, s'a plecat în mormânt,¹² și a văzut doi ingeri, în vestimente albe, șezind unde fusese pus trupul lui Iisus, unul de cătră cap și altul de cătră picioare.¹³ Și aceia l-au zis: „Femeie, ce plângi?“ Iară ea li-a zis: „Pentru că au luat pe Domnul meu și nu știu unde l-au pus!“¹⁴ Și aceasta zicând, s'a întors înapoi și a văzut pe Iisus stând, dar nu știa că-l Iisus.¹⁵ Zisul-i-a Iisus: „Femeie, ce plângi? Pe cine cauți?“ Iară aceea, socotind că-i grădinarul, a zis cătră Dânsul: „Domnule, de L-am luat tu, spune-mi unde L-am pus și eu il voi lăsa.“¹⁶ Zis-a ei Iisus: „Marie!“ Iară aceea întorcându-se, l-a zis: „Răvună!“, adecă: „Invățătorule!“¹⁷ Zis-a ei Iisus: „Nu te atinge de Mine, căci încă nu M'am suiat la Tatăl Meu, ci du-te la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru, și la Dumnezeul Meu și Dumnezeul vostru!“¹⁸ Venit-a Maria Magdalina și a spus ucenicilor, că a văzut pe Domnul și acestea i-a spus ei.

¹⁹ Fiind sară în ziua aceea, întăia a săptămânii, și ușile casei, unde se aflau ucenicii adunați, fiind închise de frica iudeilor, a venit Iisus și a stătut în mijloc și li-a zis: „Pace vouă!“²⁰ Și aceasta zicând, li-a arătat mâinile și coasta Să; și s'a bucurat ucenicii, văzind pe Domnul.²¹ Iară Iisus li-a zis iarăși: „Pace vouă! Precum M'a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi!“²² Și acestea zicând, a suflat și a zis: „Luuți Duh Sfânt!“²³ cărora veți ierta păcatele, se vor ierta, și cărora le veți ține, ținute vor fi!“

²⁴ Iară Tomă, unul din cei doisprezece, care se numea gemene, nu era cu dânsii când a venit Iisus. „Deci, ceilalți ucenici l-au zis: „Am văzut pe Dom-

nul“. Iară el li-a zis: „De nu voi vedea în mâinile lui semnul cuelor, și de nu voi pune degetul meu în semnul cuelor, și de nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede.“²⁵ Și după opt zile ucenicii Lui erau iarăși înăuntru și Tomă cu dânsul. Venit-a Iisus, fiind ușile închise, și a stătut în mijloc și a zis: „Pace vouă!“²⁶ Apoi a zis lui Tomă: „Adă-ti degetul încoace și vezi mâinile Mele; adă-ti mâna și o pune în coasta Mea, și nu îți necredincios, ci credincios!“²⁷ Și a răspuns Tomă și a zis cătră Dânsul: „Domnul meu și Dumnezeul meu!“²⁸ Iară Iisus i-a zis: „Pentru că M'ai văzut Tomo, ai crezut; ferice de ceice nu M'au văzut și au crezut!“

²⁹ Făcut-a Iisus și alte multe semne înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta.³⁰ Iară acestea s'a scris, ca să credeți, că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și crezând, viață să aveți în numele Lui.

CAP. 21.

¹ După acestea Iisus S'a arătat iară ucenicilor la Marea Tiberiade; și s'a arătat așa: ² erau împreună Simon Petru și Tomă, care se numește Gemenă, și Natanael cel din Cana Galileei și fiul lui Zevedu și alți doi din ucenicii Lui, ³ Zis-a Simon Petru cătră dânsii: „Mă duc să pescuesc“. Iară ei au zis: „Mergem și noi cu tine“. Și s'a dus și s'a suiat repede în luntre; dar în noaptea aceea n'a prins nimică. ⁴ Iară când s'a făcut ziua, Iisus stătea pe mal; însă nu știau ucenicii că este Iisus. ⁵ Deci, a zis Iisus cătră dânsii: „Fililor, aveți ceva de mâncare?“ Și ei l-au răspuns: „Nu“. ⁶ Iară El li-a zis: „Arun-

caști mreja în partea dreaptă a luntrei și vîții află.⁶ Și au aruncat mreja și nu puteau să o tragă de mulțimea peștilor.⁷ Atuncea ucenicul acela, pe care-l iubea Iisus, a zis lui Petru: „Domnul este!“ Și au zid Simon Petru, că este Domnul, și-a pus haina și cîngătoarea, căci era gol, și s'a aruncat în marea.⁸ Iară celalți ucenici au venit cu luntrea, trăgând mreja cu pești, căci nu erau departe de mal, ci ca la douăsute de coti;⁹ și când au eșit pe uscat, au văzut pâne, și jîratec întins, și pește pus deasupra lui.¹⁰ Zis-a Iisus cătră dânsii: „Aduceți din peștii ce a-ști prins acum!“¹¹ Și s'a suiat Simon Petru în luntre și a tras la mal mreja, plină cu o sută cincizeci și trei de pești mari, și atâția fiind, nu sa rupt mreja.¹² Zis-a Iisus cătră dânsii: „Veniți de prânz!“ Și nimenea din ucenici nu îndrăznea să-L întrebe: „Cine ești Tu?“ Și iind că este Domnul.¹³ Deci, S'a apropiat Iisus, și a luat pâne și l-a dat, asemenei și pește.

¹⁴ Aceasta era și treia oară când se arăta Iisus ucenicilor Săi, după invierea Sa din moarte.

¹⁵ Iară după ce au prânzit, a zis Iisus cătră Simon Petru: „Simone al lui Ionă, Mă iubești tu oare mai mult decât aceștia?“ Răspuns-a Petru: „Adevărat, Doamne, Tu știi că te iubesc“. Și Iisus l-a zis: „Paște mielușei Meil!“¹⁶ Zis-a lui iarăș adoua oară: „Simone a lui Ionă, Mă iubești tu oare?“ Răspunsu-l-a Petru: „Adevărat, Doamne, Tu știi că te iubesc“. Și Iisus l-a zis: „Paște oile Mele!“¹⁷ Zis-a lui a treia oară: „Simone al lui Ionă, Mă iubești tu oare?“ Și s'a întrebat Petru, că l-a zis a treia oară: „Mă iubești tu oare?“ și l-a zis: „Doamne, Tu toate le știi, Tu știi că Te iubesc“. Și Iisus l-a

zis: „Paște oile Mele.“¹⁸ Adevărul adevărat își grăبesc: când erau mai tânăr, te încingeai singur și te duceai unde voiai; iar dacă vei îmbătrâni, vei înținde mâinile tale și altul te va încinge și te va duce unde nu voești.¹⁹ Iar aceasta a spus-o, ca să-i dea a înțelege cu ce moarte va proslăvi Petru pe Dumnezeu. Și zicându-aceasta, i-a zis: „Urmează-Mi!“

²⁰ Petru însă, întorcându-se și văzind venind după dânsul pe ucenicul, pe care-l iubea Iisus și care lăcină răzămându-și capul pe pieptul Lui, întrebase: „Doamne, cine este cel ce are să Te vândă?“²¹ Pe acesta văzându-l Petru, a zis cătră Iisus: „Doamne, dar acesta ce?“²² Iară Iisus l-a zis: „De voi vrea să rămăne aceasta până voi veni, ce ai tu? Tu urmează-Mi!“²³ Și s'a lățit vorba aceasta între frați, că ucenicul acela nu va muri. Iisus însă nu l-a zis, că nu va muri, ci: „De voi vrea să rămăne acesta până voi veni, ce ai tu?“

²⁴ Acesta este ucenicul, care mărturisește despre acestea și a scris acestea; și știm că mărturisirea lui este adevărată.²⁵ Sunt încă și altele multe căte a făcut Iisus, care de s-ar fi scris cu deamărunțul, mi se pare, că nici în lumea aceasta n'ar fi încăput cărțile, ce s'ar fi scris. Amen.

FAPTELE SFIN-
TILOR APOSTOLI

Sila.

FAPTELE SFINTILOR APOSTOLI

CAP. I.

¹ Teofile, în cartea cea dintâi *fi-am scris despre* toate cîte a făcut și a învățat Iisus, dela început ² și până în ziua când S'a înălțat, după ce a dat prin Duhul Sfânt poruncă apostolilor, pe care-i alese ³ și cărora S'a și înfațat viu după patima Sa, cu multe semne doveditoare a *invierii Lui*, arătându-se lor timp de patruzeci de zile și vorbind cele pentru Impărăția lui Dumnezeu. ⁴ Si gustând hrana în adunarea lor, II-a poruncit: „De Ierusalim să nu vă depărtați, ci să așteptați acolo făgăduința Tatălui, care ați auzit-o dela Mine; ⁵ că Ioan a botezat cu apă, iar voi nu mult după aceste zile veți fi botezați cu Duh Sfânt.” ⁶ Atunci cei adunați L-au întrebat, zicând: „Doamne, oare în vremeai aceasta vei să statornicești din nou împărăția lui Israel? ⁷ Iară El II-a zis: „Nu-i treaba voastră să știș vremile sau soroacele, pe care Tatăl le-a hotărât prin puterea Sa; ⁸ ci veți primi putere când se va pogorâ Dubul Sfânt peste voi, și-Mi veți fi martori în Ierusalim și în toată Iudeea și Samaria și până la marginea pământului.”

⁹ Când zicea El acestea și ei se uitau la Dânsul S'a înălțat, și un nor L'a luat dela ochii lor. ¹⁰ Și cum priveau ei la ceriu, când se înălță El, iată, li s'au infășat doi bărbați în vestimente albe, ¹¹ și au zis: „Bărbați galilieni, ce stați și vă uitați la ceriu? Acest Iisus, Care S'a înălțat dela voi la ceriu, așa va veni, cum L-ași văzut mergând la ceriu.“

¹² Atuncea dea muntele ce se cheamă al Eleonului, care este aproape de Ierusalim ca o cale de sămbătă, s'au întors apostolii la Ierusalim; ¹³ și după ce au sosit, s'au suiat în foisor, unde și sedeau de obiceiu; și erau: Petru și Iacob, Ioan și Andrei, Filip și Tomă, Vartolomei și Matei, Iacob al lui Alfeu, Simon Zilotul și Iuda, fratele lui Iacob. ¹⁴ Toți aceștia, împreună cu femeile, și cu Maria, Mama lui Iisus, și cu frați Lui, stăruieau într'un cuget în rugăciune și cerere.

¹⁵ În zilele acelea, fiind împreună mulțime de nume ca la o sută douăzeci, s'a scutat Petru în mijlocul ucenicilor și a zis: ¹⁶ „Bărbați frați, trebuie să se plinească ceaceva prevestită în Scriptură Duhul Sfânt, prin gura lui David, despre Iuda, care s'a făcut călăuză celorce au prins pe Iisus. ¹⁷ Că acela era numărat împreună cu noi și primise sortul slujbei aceștia; ¹⁸ dară a căstigat o ţarină cu preș nedrept și căzând, pântecelte lui a crăpat și l'sau vărsat toate măruntaile; ¹⁹ și s'a făcut aceasta cunoscută tuturor celorce locuiesc în Ierusalim, încât ţarina aceea s'a numit în limba lor Achēdamā, adică Ţarina Sângelui. ²⁰ Căci în carteau Psalmilor este scris: „Să fie locuința lui pustie și să nu fie într-oinsă locuitor“ și: „Vredniciea lui să o ia altul.“ ²¹ Trebuie deci, ca unul din acei bărbați, cări s'au adunat cu noi înțodeaua,

cât Domnul Iisus a fost și a grădit cu noi, ²² începând dela botezul lui Ioan și până în ziua în care S'a înălțat dela noi, să fie împreună cu noi martor al invierii Lui.“

²³ Și au pus apostolii înainte pe doi: pe Iosif, care se numea Varsava, zis și Iust, și pe Matia; ²⁴ și s'au rugat apostolii, zicând: „Tu, Doamne, Celace cunoști înimile tuturor, arată din acești doi pe unul, ²⁵ pe care l-ați ales să lă soarta slujbilă a cestea și apostolia, din care a căzut Iuda, ca să meargă la locul său.“ ²⁶ Apoi au aruncat pentru ei sorți, și a căzut sorșul pe Matia, și s'a numărat acesta cu cei unsprezece apostoli.

CAP. 2.

¹ Când a sosit însă ziua sărbătorii cincizecimii, ² apostolii erau toți într'un cuget adunați la un loc.

² Și fără de veste s'a făcut din ceriu un sunet, ca de o suflare de vânt vijelios, și a umplut toată casa, unde sedea el. ³ Și l'sau arătat despărțindu-se niște limbi ca de foc, și s'a lăsat căte una pe fiecare din el, ⁴ Și s'a umplut toți de Duh Sfânt, și au început să grăească în alte limbi, cum li dă Duhul să vestească.

⁵ În Ierusalim, însă, erau locuitori Iudei, oameni cucernici, din tot neamul de sub ceriu. ⁶ Iar când s'a făcut sunetul acesta, s'a adunat mulțimea și s'a umplut de nedumerire, că-i auzeau fiecare grăind în limba sa, ⁷ Și se mirau toți și se minunau, zicând unul cătră altul: „Aceștia, cari grăesc, nu sunt ei oare toți galilieni? ⁸ Cum dară auzim fiecare limba noastră, în care ne-am născut? ⁹ Partii midenii și

elamitenii, locuitorii Mesopotamiei, ai Iudeii, ai Căpadochiei, ai Pontului și ai Asiei,¹⁰ ai Frigiei, ai Pamfiliei, ai Egipțului și al ținuturilor Libiei celei de lângă Cirena, iudeii și prozeliti veniți de la Roma,¹¹ critenii și arabi, și auzind grădini mărășile lui Dumnezeu în limbile noastre¹².¹³ Și se mirau toți și se minunau, zicând unul cătră altul: „Ce va să zică aceasta?“¹⁴ Iară alții ziceau în batjocură: „Său îmbătat cu vin dulce!“¹⁵ Sculându-se însă Petru cu cei unsprezece, și-a rădicat glasul și li-a zis:

„Bărbați iudei și toți cei care locuiau în Ierusalim, luați aminte la cuvintele mele și această să vă fie sătuit:¹⁶ aceștia nu sunt beți, cum socotiți voi, căci acum e abed al treilea ceas din zi;¹⁷ ci aceasta este ceeace s'a prezis prin proorocul Ioil: „In zilele cele de apoi, — Zica Dumnezeu, — voi turnă din Duhul Meu peste tot trupul, și vor prooroci și vostrui și fiicele voastre; tinerii voștri vedenii vor vedea și bătrâni voștri visuri vor visă;¹⁸ încă și peste slugile mele și peste slujnicile mele voi turnă în zilele acelea din Duhul Meu și vor prooroci;¹⁹ și voi dă minuni în cer sus, și jos — pe pământ — semne, sânge și foc, și fumegare de fum.²⁰ Soarele se va preface în întuneric și luna în sânge, înainte de a veni lăua Domnului cea mare și slăvită.²¹ Și tot celce va chemă numele Domnului, va fi măntuit.

²² „Bărbați izraliți, ascultați cuvintele acestea: pe Iisus Nazoreul, bărbat dela Dumnezeu mărturisit înaintea voastră prin puterile, prin semnele și prin minuniile, pe care Dumnezeu le-a făcut prin-trânsul în mijlocul vostru, după cum și înțivă știi; ²³ pe Acesta. Care după un asunțit sfat și preve-

dere Dumnezească fiind vândut, L-ați luat, și prin mâinile unor neleguți pironindu-L, L-ați omorât.²⁴ Dară Dumnezeu L-a inviat, rupând legăturile morții, pentru că nu era cu putință să fie ținut de dânsa.²⁵ Căci David zice despre El: pururea am văzut pe Domnul înaintea mea, că deadreapta mea este, ca să nu mă clătesc.²⁶ De aceea s'a bucurat inima mea și limbă mea s'a veselit, bă chear și trupul meu odihnește în nădejdea,²⁷ că nu vei lăsa sufletul men în iad, nici vei dă celui cuviios al tău să vadă stricăciunea.²⁸ Arătătu-mi-ai căile vieții, și mă vei umplă de bucurie cu fața Ta.

²⁹ „Bărbați frați, să-ni fie îngăduit a vă spune cu îndrăsneală de strămoșul David, că el a murit și s'a îngropat și mormântul lui este aicea la noi până în ziua aceasta.³⁰ Dar fiind prooroc și știind că Dumnezeu l-a îngăduit cu jurământ, să rădice pe Hristos trupește din roada coapselor lui, ca să șadă pe tronul lui,³¹ și a grăbit mai înainte de învierea lui Hristos și a spus că sufletul Lui nu va fi lăsat în iad, nici trupul Lui nu va vedea stricăciunea.³² Pe acest Iisus Dumnezeu L-a inviat, și la aceasta noi cu toți suntem martori.³³ Deci, fiind El înălțat cu dreapta lui Dumnezeu, și primind dela Tatăl pe Duhul Sfânt că făgăduișt, a sevărșit ceace vedesi și auziți acum.³⁴ Căci David nu s'a suiat la ceriu, dar el zice: zis-a Domnul Domnul meu: sezi de a dreapta Mea,³⁵ pînăce voi pune pe vrăjmașil Tăi astern picioarelor Tale.³⁶ Deci, să știi bine, totată casa lui Israel, că pe acest Iisus, pe care voi L-ați răstignit, Dumnezeu L-a făcut Domn și Hristos.“

³⁷ Și auzind ei aceasta, s'a umilit cu inima și au

zis cătră Petru și cătră ceilalți apostoli: „Bărbați frați, ce să facem ?”

³⁸ Iară Petru a zis cătră dânsii: „Să vă pocăiți și fiecare din voi să se boteze în numele lui Iisus Hristos spre iertarea păcatelor, și veți primi darul Sfântului Duh; ³⁹ căci făgăduința vouă vă este dată și copiilor voștril, și tuturor celor de departe, or pe căți și vă chemă Domnul Dumnezeul vostru.” ⁴⁰ Si prin alte multe cuvinte li-a mărturisit și l-a îndemnat, zicând: „Măntuști-vă de acest neam îndărătnic.”

„Deci, ceice au primit cu bucurie cuvântul lui, s’au botezat; și s’au adăogat în ziua aceea ca la trei mii de suflete. ⁴² Si erau neobosiți în ascultarea învățăturei apostolilor, în împărtășire, în frângerea pânii, și în rugăciuni. ⁴³ Si eră tot sufletul cuprins de frică, căci multe minuni și semne se făceau prin apostoli. ⁴⁴ Credințioșii însă erau toși împreună și aveau toate de obște; ⁴⁵ și vindeau moșii și averile, și le împărtau tuturora, după trebuința ce avea fiecare. ⁴⁶ Si în fiecare zi cercetau cu râvnă biserică, iar pe acasă frângând pâne, primeau hrana cu înîma curată și veselă, ⁴⁷ lăudând pe Dumnezeu și având trecere la tot poporul; iară Domnul în fiecare zi adăoga la Biserică pe ceice se mantueau.

CAP. 3.

¹ Odată însă Petru și Ioan se suieau împreună la biserică, la rugăciunea din ceasul al nouălea. ² Si eră acolo un om olog din pântecetele mamei sale, pe care îl aduceau în fiecare zi și-l puneau dinaintea bisericii, la ușa numită „Frumoasa”, ca să ceară

milostenie la ceice intrau în biserică. ³ Acesta văzând pe Petru și pe Ioan vrând să intre în biserică, a cerut milostenie. ⁴ Iar Petru cu Ioan căutând la el, a zis: „Privește la noi !” ⁵ Si el se uită la ei cu băgare de samă, nădăjduind să primească ceva dela dânsii. ⁶ Petru însă a zis: „Argint și aur nu se află la mine; dar ceeace am, aceea îi dau: în numele lui Iisus Hristos Nazoreul, scoală și mergil!“ ⁷ Si apucându-le de mâna dreaptă, l-a rădicat; și îndată i s’au întărit tăplile și genunchile lui, ⁸ și sărind, a stătut în picioare și a început a umblă; și a intrat cu ei în biserică, umblând și sărind și lăudând pe Dumnezeu. ⁹ Si l-a văzut tot poporul umblând și lăudând pe Dumnezeu, ¹⁰ și l-au cunoscut, că acesta eră celce sădeacă la ușă frumoasă a bisericii pentru milostenie, și s’au umplut de spaimă și de mirare pentru celece se întâmplaseră cu dânsul. ¹¹ Si fiindcă ologul cel vindecă se ținea de Petru și Ioan, tot poporul a alergat cu uimire la dânsii în pridvorul, ce se numește al lui Solomon. ¹² Iară Petru văzând aceasta, a răspuns poporului:

„Bărbați izrailiți, ce vă mirați de aceasta, sau ce vă uitați la noi, ca și cum noi cu puterea sau cu sfîntenia noastră l-am și făcut pe acesta să umble? ¹³ Dumnezeul lui Avraam și al lui Isaac și al lui Iacob, Dumnezeul părinților noștrilor a proslăvit pe Pruncul Său Iisus, pe Care voi L-ăși dați, și de Care v’ăși lepădat în fața lui Pilat, care voea să-L libereze. ¹⁴ Voi însă v’ăși lepădat de cel Sfânt și Drept, și ați cerut să vi se dăruească un bărbat ucigaș; ¹⁵ iar pe începătorul vieței L-ăși omorât. Pe Acesta Dumnezeu L-a inviat din morți, și noi suntem martori acestui fapt. ¹⁶ Si pentru credința în numele Lui,

numele Lui a întărit pe acesta, pe care voi îl ve-deți și îl știți, și credința care e dela El i-a dat această vîndicare deplină înaintea voastră a tutu-rora.¹⁷ Eu însă, fraților, știu, că voi, ca și căpeteniile voastre, ați făcut aceasta din neștiință;¹⁸ Dum-nezeu însă, cum a povestit prin gura tuturor pro-roclorilor Săi, că Hristos va pătini, aşa a împlinit.¹⁹ Pocăință-vă dară și vă întoarceți, ca să se șteargă păcatele voastre, ca să vie împuri de bucurie dela fața Domnului,²⁰ și ca să trimită El pe Iisus Hristos, cel mai dinainte făgăduit vouă;²¹ pe care cerul a trebuit să-L primească până la vremea împlinirii tuturor celor din vac spuse de Dum-nezeu prin gura tuturor șiilor Săi prooroci.²² Căci Moisă a spus părinților noștrii: Domnul Dumnezeul vost... va rădăca dintre frații vostrui un Prooroc, cum mă rădicat pe mine; să-L ascultați pe. Acela în toate cîte vă vă grăi;²³ și va fi că tot sufletul, care nu va asculta pe proorocul Acela, se va stărpi din popor (Dentor, XVIII, 15–18).²⁴ Și toti pro-orocii de după Samuil, și dinainte, căi au grăit, au prevestit zilele acestea.²⁵ Voi sunteți fiili prooroc-ilor și ai așezământului, pe care Dumnezeu l-a în-chiat cu părinții noștrii, zicând cătră Avraam: „Și în sămânță ta se vor binecuvântă toate națiunile pământului.”²⁶ Și Dumnezeu, înviind pe Pruncul Său Iisus, la voi l-a trimis întâi să vă binecuvinteze, când vă veți întoarce fiecare dela faptele cele rele.”

CAP. 4.

¹ Când grăneau ei astfel poporului, au venit la dânsii preoții, și căpetenia gardei bisericii, și sa-

ducheii,² supărăți fiind că invățau poporul și pro-povedeau învierea din morți prin Iisus,³ și și-au pus mâinile pe dânsii și l-au pus sub pază până adouazi, căci era sară.⁴ Mulți însă din ceice auziseră cuvântul au crezut, și a sporit numărul oamenilor credincioși până cinci mii.

⁵ Iară adouazi s-au adunat în Ierusalim căpitenile și bătrânil și căturarii,⁶ și Ana arhiereul, și Caiafa și Ioan și Alexandru și ceilanți din neamul arhie-resc; ⁷ și aducându-i de față pe Petru și pe Ioan, i-au întrebat: „Cu ce putere sau în al cui nume faceți voi aceasta?”⁸ Atunci Petru umplându-se de Duh Sfânt, a zis cătră dânsii:

⁹ „Căpetenii ale poporului și bătrâni ai lui Israhil, de vreme ce noi astăzi suntem întrebați pentru bi-nefacerea arătată unui om neputincios, prin cine s'a mantuit el,¹⁰ apoi cunoscut să vă fie vouă tuturor și la tot poporul lui Israhil, că în numele lui Iisus Hristos Nazoreul, pe Care voi L-ati răstignit și pe care Dumnezeu L-a inviat din morți — prin Acela stă acesta sănătos înaintea voastră.¹¹ „Acela este piatra cea nebăgată în seamă de voi ziditoril, care a ajuns în capul unghiu lui (Ps. 117 v. 22);¹² și nu este mantuire în nimene altul, căci nu este alt nume sub cer, dat oamenilor, prin care trebuie să ne mantuim”.

¹³ Văzind căpetenile îndrăzneala lui Petru și Ioan, și știind că ei sunt oameni simpli și necărturari, s-au mirat;¹⁴ și deși li cunoșteau că fuseseră cu Iisus, dar văzind pe omul cel vindecat stând cu dânsii; n'au putut spune nimic împotriva;¹⁵ ci poruncindu-l să lasă afară din adunare, să sfătueau între ci,¹⁶ zicând: „Ce să facem cu oamenii aceșia? Căci tutu-

ror celorce locuiesc în Ierusalim și e cunoscut că s'a făcut de ei o minune vădită, și nu o putem săgădui; ¹⁷ dar ca să nu se mai lătească aceasta în popor, să li poruncim cu strânsitie, ca să nu mai vorbească de acest nume nici unuia din oameni". ¹⁸ Si che-mându-l, îi-a poruncit, că nici de cum să nu mai vorbească, nici să nu mai învețe în numele lui Iisus. ¹⁹ Răspunzindu-l însă Petru și Ioan, au zis: „Jude-cați de este drept înaintea lui Dumnezeu, a vă as-cultă pe voi mai mult decât pe Dumnezeu! ²⁰ Căci noi nu putem să nu grăim cele ce am văzut și am auzit". ²¹ Ei însă amenințând, îi-au dat drumul, ne-găsind nici un chip de a-i pedepsi din pricina popo-rului; pentru că toți slăveau pe Dumnezeu pentru ceeace se făcuse; ²² căci omul acela, asupra căruia se săvârșise acest semn al vindecărilor, avea mai mult de patruzece de ani.

²³ Iar după ce li s'a dat drumul, apostolii au venit la ai lor, și îi-au povestit căte le ziseseră arhiepii și bătrânilii. ²⁴ Si auzind ei, au ridicat cu un suflet glasul cătră Dumnezeu și au zis: „Stăpâne Dumnezeule, celce ai făcut cerul și pământul și marea și toate cele dintr'însele, ²⁵ Tu prin gura lui David, ro-bul Tău, ai zis: ce se turbură neamurile și popoa-rele pentru ceață deșertăciuni? ²⁶ Pentru ce se ri-dică regii pământului și căpiteneile se adună impre-ună asupra Domnului și a Hristosului Lui? ²⁷ căci împotriva sfântului Tău Prunc Iisus, unsul Tău, cu adeverat s'a adunat în cetatea aseasta Irod și Pilat din Pont cu păgânii și cu noroadele lui Israîl, ²⁸ ca să facă căte mâna Ta și sfatul Tău demalnainte ho-tărâse să se facă. ²⁹ Si acum, Doamne, privește la amenințările lor și dă robilor Tăi să grăească cuvân-

tul Tău cu toată îndrăzneala, ³⁰ când îți intinzi mâna Ta, ca să vindeci și să faci semne și minuni cu numele sfântului Tău Prunc Iisus".

³¹ Si când se rugau ei, să clătit locul, unde erau adunați, și s'a umplut toți de Duh Sfânt și cu îndrăzneală au grătit cuvântul lui Dumnezeu. ³² Si mulțimea celorce crezuseră aveau o inimă și un su-flet, și nimenea nu zicea că din averile sale e ceva al său, ci toate li era de obște. ³³ Si apostolii mărturiseau cu putere mare invierea Domnului Iisus și har mare era peste ei peste toți. ³⁴ Si nu era pîn-tre ei nimenea lipsit, căci toți căti aveau pământuri, sau case, le vindeau și educand prețul celor vândute, ³⁵ și punându-l la picioarele apostolilor, se dădea siccărula ceeace-i era de trebuință. ³⁶ Așa, Iosia, care s'a numit de apostoli Varnava, adevăratul măngă-erii, un levit de neam din Cipru, ³⁷ având o țarină, a vândut-o, și a adus prețul și l-a pus la picioa-rele apostolilor.

CAP. 5.

¹ Însă un om oarecare, cu numele Anania, împre-ună cu femeea sa Sapfira, a vândut o țarină, ² și a ascuns din preț, cu știrea și a femeii sale, și a adus numai o parte și a pus-o la picioarele apostolilor. ³ Petru însă a zis: „Anante, pentru ce ai îngăduit lui satană să pue în inima ta gândul ca să minți Du-hului Sfânt și să ascunzi din prețul țarinei? ⁴ De rămâneă farina nevândută, nu rămâneă oare a ta? Si dacă s'a vândut, prețul nu era oare în stăpânirea ta? De ce ai pus în inima ta acest lucru? Iată, n'ai mințit oamenilor, „ci lui Dumnezeu". ⁵ Iată Anan-

auzind cuvintele acestea, a căzut și a murit; și frică mare coprindeă pe toți ceice auzeau aceasta.
⁹ Și sculându-se cel mai tineri, l-au infășat și scoțindu-l, l-au îngropat.

⁹ Iar ca la trei ceasuri după aceasta a intrat *Ia Petru și femeea lui Anania*, ușălind ce se întâmplase.
⁹ Petru însă a întrebat-o: „Spune-mi, cu atâtă ați vândut țarina?“ Și ea a zis: „Da, cu atâtă!“ ⁹ Iar Petru a zis cătră dânsa: „De ce v-ați înțeles să îspitiți Duhul Domnului? Iată picioarele celorce au îngropat pe bărbatul tău sunt la ușă, și te vor scoate și pe tine.“ ¹⁰ Și a căzut și ca îndată la picioarele lui și a murit; și întrând tinerii, au găsit-o moartă, și scoțind-o, au îngropat-o lângă bărbatul ei.
¹¹ Și frică mare a cuprins toată biserică și pe toți ceice auzeau acestea.

¹² Și se făceau prin mâinile apostolilor semne și minuni multe în popor; și erau toți într'un cuget în pridvorul lui Solomon.
¹³ Din ceilalți însă nume nu cutează să se lipescă de el, iar poporul îl mărcă;
¹⁴ și se adăugau mereu mulțime de bărbați și de femei, care credeau în Domnul,
¹⁵ încât scoteau pe cei bolnavi la uliți și-i puneau pe paturi și pe năsălii, ca la trecerea lui Petru, măcar umbra lui să umbreze pe careva din ei.
¹⁶ Și se adunau la Ierusalim și mulți din cetățile de prinprejur, aducând bolnavii și pe cei stăpaniți de duhuri necurate și se vindecau și aceștia toți.

¹⁷ Dară sculându-se arhiereul și toți cei cu el, cari erau de erezul saduchiilor, și umplându-se de pizmă,
¹⁸ și-au pus mâinile pe apostoli și l-au dat la închisoarea de obște.
¹⁹ Dară un inger al Domnului deschizând peste noapte ușile temniței și scoțindu-i,

li-a zis: ²⁰ „Duceți-vă și, stând în biserică, vestiți poporului toate cuvintele vieții aceștia.“ ²¹ Și ascultând ei, au intrat dimineață în biserică și s-au apercat să învețe.

Iară arhiereul și cei cu el venind, a adunat sinedriul și pe toți bătrânilor fillor lui Israel, și a trimis la temniță, să-i aducă *pe apostoli*.
²² Mergând însă slujitorii, nu l-au găsit în temniță, și intorcându-se, au spus, ²³ zicând: „Am găsit temniță închisă cu toată îngrijirea și straja stând înaintea ușilor, dar deschizând, n-am găsit întrînsa pe nimene.“ ²⁴ Și auzind aceste cuvinte arhiereul și căpetenia gardei bisericii și arhieriei, și *ceilalți arhieri*, nu se dumoreau ce ar însemna aceasta.
²⁵ Dară venind cineva, li-a spus, zicând: „Iată oamenii pe care l-ați închis în temniță, stau în biserică și învăță poporul.“

²⁶ Atunci mergând căpetenia *gardei* cu slujitorii, i-a adus fără silă, pentru că se temeau de popor să nu-i ucidă cu pietre.
²⁷ Iară dacă l-au adus și l-au infășat sinedriului, arhiereul i-a întrebat, ²⁸ zicând:
„Nu v'am poruncit noi oare cu strășnicie de a nu mai învăță în acest nume? Și iată voi ați umplut Ierusalimul de învățătura voastră și voi să aduceți asupra noastră sângele Omului Aceluia“.

²⁹ Răspunzând însă Petru și *ceilalți apostoli*, au zis: „Trebue să ascultăm mai mult pe Dumnezeu decât pe oameni.
³⁰ Dumnezeul părintilor noștri a scutat pe Iisus, pe Care voi îl omorâseră, spânzurându-L pe lemn.
³¹ Pe acesta Dumnezeu, cu dreapta Sa, L-a înălțat Căpelenie și Mântuitor, ca să dea lui Israel pocăință și ertare de păcate.
³² Iară martori ai celor spuse despre El suntem noi și Du-

hui Sfânt, pe care Dumnezeu L-a dat celorce i se supun Lui“

“El însă auzind *aceasta*, crăpau de ciudă și se stătuiau să-l omoare. ¹⁴ Dară sculându-se în adunare un fariseu, cu numele Gamaliel, dascal de lege, cinsit de tot poporul, și poruncind să fie scoști apostolii puțin afară, ¹⁵ a zis către el: „Bărbați israeli, luați sama ce voiți să faceți cu oamenii aceștia. ¹⁶ Căci mai dăunăzi să sculat Tevdas, zicând că el este cineva mare, și s'au unit cu el un număr de oameni, ca la patru sute; dar acela a fost ucis și toți căță ascultau de el s'au risipit și nu s'a ales nimică. ¹⁷ După dânsul, pe vremea catagrafiei, s'a sculat luda Galileanul și a tras după sine destul popor; dar a perit și acela, și toți ceiice-l ascultaseră s'au risipit. ¹⁸ Și acum vă zic: nu vă ţineți de oamenii aceștia, ci-i lăsați, căci lucrul acesta sau planul acesta de este dela oameni, se va risipi; ¹⁹ iară de este dela Dumnezeu, nu-l veți putea risipi: *păzăți-vă deci*, că nu cumva să fiți și luptători împotriva lui Dumnezeu.“

“Si l-au ascultat și, chemând pe apostoli, i-au bătut, și poruncind să nu mai vorbească de numele lui Iisus, li-au dat drumul. ²⁰ Iară ei s'au dus dela față sinedriului bucurându-se, că s'au înrednicit să fie neînștiți pentru numele Domnului Iisus; ²¹ și în toate zilele, în biserică și pe acasă, nu încașau a învăță și a binevesti pe Iisus Hristos.

CAP. 6.

¹ În zilele acelea, înmulțindu-se ucenicii, s'a stă-

nit cărtire pintre eliniști *) împotriva evrelor, pen-trucă văduvele lor erau trecute cu vederea la împărtirea zilnică a celor de trebuință. ² Atunci cel doisprezece, adunând mulțimea uceniciilor, au zis: „Nu e bine, ca lăsând noi cuvântul lui Dumnezeu, să slujim la mese. ³ De aceea, fraților, alegeți dintrę voi șapte bărbați încercăți, plini de Duh Sfânt și de înțelepciune, pe care să-l rânduim la treaba aceasta; ⁴ iară noi să stăruim pururea în rugăciune și în slujba cuvântului.“

“Si a plăcut cuvântul acesta la toată mulțimea; și au ales pe Ștefan, bărbat plin de credință și de Duh Sfânt, și pe Filip, și pe Prohor, și pe Niconor, și pe Timon, și pe Parmenă, și pe Nicolae Antiohianul, intors la credință dintrę păgăni. ⁵ Pe aceștia i-au pus înaintea apostolilor, și apostolii s'au rugat și și-au pus mâinile peste dânsul.

„⁶ Si cuvântul lui Dumnezeu creștea, și sporea foarte mult numărul uceniciilor în Ierusalim; bă și din preoți se supuneau la credință mulțime multă. ⁷ Iar Ștefan, fiind plin de credință și de putere, făcea minuni și semne mari în popor. ⁸ Dară sculându-se unii din sinagoga, care se numeau al libertinilor, și a cirinenilor, și a alexandrinilor, și a celor din Cilicia și Asia, se priceau cu Ștefan; ⁹ însă nu puteau stă împotriva înțelepciunelui și a duhului lui, cu care vorbea el. ¹⁰ Atunci au adus niște oameni, cari ziceau: „L'am auzit grăind cuvinte de hulă asupra lui Molsă și a lui Dumnezeu.“ ¹¹ Si astfel au în-tărătat poporul, și pe bătrâni, și pe cături, și nă-

*) Evrei cari locueau în afara de Palestina, mai ales prin țările grecști, se numeau eliniști.

văind, l-au apucat și l-au dus la Sinedriu.¹³ Și au pus marturi mincinoși, cărți ziceau: „Omul acesta nu contenește a grăi cuvinte de huță asupra acestui loc sfânt și a legii;¹⁴ căci l-am auzit spunând, că acest Iisus Nazoreu va strică locașul acesta, și va schimbă datinile, pe care ni le-a dat Mois." ¹⁵ Și căutând spre el toți cei care să dea în Sinedriu, au văzut fața lui ca fața unui înger.

CAP. 7.

¹ Atuncea arhiereul a zis: „Oare acestea aşă sunt?" ² Iară el a zis: „Fraților și părinților, ascultați! Dumnezeul slavul S'a arătat părintelui nostru Avraam, când eră în Mesopotamia, înainte de a se mută el în Haran, și a zis cătră dânsul: „Leș din țara ta și din neamul tău, și vino în țara care și-o arată-o Eu." ³ Atuncea eşind el din țara haldeilor, s'a strămutat în Haran; iar deacolo, după moartea tatălui său, l-a mutat Dumnezeu în țara aceasta, în care locuji voi acum. ⁴ Și nu i-a dat moștenire într'insa nici o urmă de picior; dar l-a făgăduit să i-o dea în stăpânire lui și după el urmașilor lui, când nu avea încă copii. ⁵ Și astfel i-a spus Dumnezeu că vor fi urmașii lui pribegi în țară streină, și-i vor robi străini și-i vor chinui patrușute de ani. ⁶ Dară pe poporul acela, la care vor robi, îl voi judeca Eu, a zis Dumnezeu; și după acestea vor ești și-Mi vor sluji Mie în locul acesta. ⁷ Și i-a dat așezământul tăerei în prejur; și după aceea a născut pe Isaac, și l-a tăeat în prejur în ziua a opta; și Isaac a născut pe Iacob, iar Iacob a născut pe cei doisprezece patriarhi,

⁸ Patriarhii însă pizmuind pe Iosif, l-au vândut în Egipt. Dar Dumnezeu era cu dânsul,¹⁰ și l-a izbăvit din toate necazurile lui, și l-a dăruit înțelepciune și trecere înaintea lui Faraon, regele Egiptului, care l-a și pus povățitor peste Egipt și peste toată casa sa. ¹¹ Și a venit foamete și necaz mare peste toată țara Egiptului și peste Hanaan, și părinții noștrii nu găsau hrănă. ¹² Auzind însă Iacob, că este grâu în Egipt, a trimis pe părinții noștrii acolo întâia oară. ¹³ Iar când au mers el a doua oară acolo, Iosif s'a descoperit fraților săi, și s'a făcut cunoscut lui Faraon neamul lui Iosif. ¹⁴ Și trimițând Iosif, a chemat pe tatăl său Iacob și tot neamul lui de șaptezeci și cinci de suflete. ¹⁵ Și s'a pogorât Iacob în Egipt, și a murit acolo el și părinții noștrii; ¹⁶ și au fost aduși la Sihem și puși în mormântul, pe care Avraam l-a cumpărat cu preț de argint dela fiili lui Emor a lui Sihem.

¹⁷ „Dar pe măsură ce se apropiă vremea *implinirei* făgăduinței, pe care cu jurământ o făcuse Dumnezeu lui Avraam, creșteă și poporul și se înmulțează în Egipt,¹⁸ până s'a radicat alt domnitor, care nu știa pe Iosif. ¹⁹ Acest domnitor uneori împotriva neamului nostru, a strângatorat pe părinții noștrii, și l-a aruncat într-o caleașnică, ca să nu trăească.

²⁰ „In vremea aceasta, s'a născut Moisă, și eră plăcut lui Dumnezeu; acesta trei luni a fost hrănă în casa tatălui său. ²¹ Iar când a fost aruncat, l-a luat fata lui Faraon, și l-a crescut ca copil al său. ²² Și a învățat Moisă toată înțelepciunea egipteană și eră puternic în cuvinte și în fapte.

²³ „Iar când a înălțat el patruzeci de ani, s'a ridicat în inima lui dorul de a cercetă pe fiul lui Is-

raii, frații săi. ²⁴ Si văzând pe unul din ei obijduit, i-a apărat, și răzbună pe cel obijduit, ucizând pe egiptean. ²⁵ Socotea însă că frații săi pricep, că Dumnezeu li dă măntuire prin mâna lui; dar ei n'au priceput. ²⁶ Adouazi s'a arătat unora din ei, care se băteau și i-a indemnăt la pace, zicând: „Oameni buni, voi sunteți frați, la ce vă obijduiți unul pe altul?“ ²⁷ Iară celce obijduia pe aproapele l-a îmbrâncit, zicând: „Cine te-a pus stăpân și judecător peste noi?“ ²⁸ Nu cumva vrei tu să mă ucizi, cum ai ucis ieri pe Egipteanul?“ ²⁹ La auzul cuvântului acestuia Moisă a fugit și a ajuns pribegie în țara Madiam, unde i s'a născut doi fiți.

³⁰ „Când a implinit patruzeci de ani de pribegie în țara Madiam, i s'a arătat în pustiul muntelui Sinai un inger al Domnului în para focului unui rug. ³¹ Iară Moisă văzind, s'a minunat de vedenie; dar când s'a apropiat să vadă ce este, a auzit glasul Domnului, care i-a zis: ³² „Eu sunt Dumnezeul părinților tăi: Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac. Si Dumnezeul lui Iacov“. Si cutremurându-se Moisă, nu îndrănează să privească. ³³ Domnul însă i-a zis: „Scoate-și încălțăminte din picioare, căci locu pe care stai este pământ sfânt. ³⁴ Am văzut bine suferințele poporului Meu celui din Egipt, și susținul lui „I-am auzit, și M'am pogorât să-l izbăvesc; vino dar să te trimit în Egipt“. ³⁵ Pe acest Moisă, pe care ei l'au lepădat, zicând: „Cine te-a pus stăpân și judecător?“ pe acesta Dumnezeu, prin mâna ingerului, care i s'a arătat în rug, l-a trimis povățitor și izbăvitor. ³⁶ Acesta i-a scos, făcând minuni și semine în țara Egiptului, și la Marea Roșie, și în pustile patruzeci de ani. ³⁷ Acesta e acel Moisă, care

a zis fiilor lui Israel: „Prooroc ca mine vă vă rădi că Domnul Dumnezeul nostru din frații voștrii; pe acela să-l ascultați“. ³⁸ Acesta este acela, care pe când se află în adunare în pustiu cu părinții noștri și cu ingerul celce i-a vorbit pe muntele Sinal, a primit cuvinte vii, ca să ni le dea nouă. ³⁹ Părinții noștri însă n'au vrut să-i fie ascultători, ci l-au lepădat și cu inimile lor s'au întors în Egipt, ⁴⁰ zicând lui Aron: „Fă-ni Dumnezei, cari să meargă înaintea noastră; căci lui Moisă acesta, care ne-a scos din țara Egiptului, nu știm ce i s'a întâmplat.“ ⁴¹ Si au făcut în zilele acelea un vițel, și au adus jertfă idolului, și s'au veselit de lucrurile măinilor lor. ⁴² Dumnezeu însă s'a întors și i-a dat să slujească oștirei cerului, precum este scris în carteau proorocilor: „Casa lui Israel, Mi-ați adus vol oare vite jungiate și jerte timp de patruzeci de ani în pustie?“ ⁴³ Si ați primit cortul lui Moloh și steaua dumnezeului vostru Remfan, chipurile ce ați făcut, ca să vă închinăti lor. *Deacea* vă voi mută dincolo de Babilon. ⁴⁴ Părinții noștri aveau în pustiu cortul mărturiei așă, cum poruncise celce grăsite cu Moisă, să-l facă după modelul ce-l văzuse. ⁴⁵ Pe acesta primindu-l părinții noștri cu Iisus, l'au adus în moșia neamurilor, pe care Dumnezeu le-a izgonit dinaintea părinților noștri, și a rămas așă până în zilele lui David, ⁴⁶ care a aflat trecere înaintea lui Dumnezeu și s'a rugat să afle un loc potrivit ca să rădice un lăcaș Dumnezeului lui Iacov. ⁴⁷ Solomon însă a fost acela care i-a zidit casă. ⁴⁸ Dar Cel de sus nu locuește în lăcașuri făcute de mâna, precum zice proorocul: ⁴⁹ „Cerul imi este scaun și pământul așternut picioarelor. Ce casă îmi veți zidi?“

— zice Domnul; — sau ce loc *vești alege* pentru odihna Mea? ⁵⁰ Oare nu mâna mea a făcut toate acestea? ⁵¹

⁵¹ „O, netăiașilor imprejur la înimă și la urechi și tari în cerbice, voi pururea vă împotrivi! Duhului Sfânt! Cum au fost părinții voștri, aşa sunteti și voi. ⁵² Pe care din prooroci n'au prigonit părinții voștri? El au ucis pe ceice au prevestit venirea Dreptului, ai căruia vânzători și uciigași v'ati făcut acuma voi, ⁵³ ceice atî primit legea prin mijlocirea ingerilor, și nu o atî păzit.“

„Auzind ei acestea, le crăpă inima de ciudă și scrășneau asupra lui cu dinți. ⁵⁴ Stefan însă fiind plin de Duh Sfânt, căutând la cer, a văzut slava lui Dumnezeu și pe Iisus stând deadreapta lui Dumnezeu, ⁵⁵ și a zis: „Iată văd cerurile deschise și pe Fiul stând deadreapta lui Dumnezeu“. ⁵⁶ Iară ei strigând în gura mare, și-au astupat urechile și au năvălit într'un gând asupra lui, ⁵⁷ și scoțându'l afară din cetate, au început a-l împroșca cu pietre. Iar martorii și-au pus hainele la picioarele unui Tânăr, care se numea Saul, ⁵⁸ și băteau cu pietre pe Stefan, care se rugă și zicea: „Doamne Iisus, primește duhul meu!“ ⁵⁹ Și plecându-și genunchii, a strigat cu glas mare: „Doamne, nu le socot păcatul acesta!“ Și zicând aceasta, a răpusat. Iar Saul se învoie la uciderea lui.

CAP. 8.

¹ În ziua aceea s'a făcut goană mare asupra Bisericii din Ierusalim, și s'a răspipit toți prin ținuturile Iudeei și ale Samariei, afară de apostoli. ² Iar

niște oameni cucernici au ingropat pe Stefan, și au făcut plângere mare după dânsul. ³ Saul însă puștiă biserică, pătrunzind prin case și tărind bărbați și femei, și aruncă în temniță.

„Ceice s'a imprăștiat însă, în drumul lor binevesteau cuvântul. ⁴ Așa Filip, pogorându-se într'o cetate a samarineilor, a propoveduit acestora pe Hristos; ⁵ și noroadele cu un cuget luau aminte la celece se grăeau de Filip și îl ascultau, văzând semnele ce făcea. ⁶ Căci din mulți îndrăciști eșeau duhurile necurate, strigând cu mare elas; și mulți slabănoși și schiopi se vindecau, ⁷ și s'a făcut bucurie mare în cetatea aceea.

„Eră însă în cetate un om, anume Simon, care înalte de aceasta vrăjise și amăgise pe norodul samarinean, zicând că el ar fi cineva mare, ⁸ La acesta luaseră aminte toți dela mic până la mare, zicând; „Aceasta este puterea cea mare a lui Dumnezeu.“ ⁹ Și luaseră aminte la el, pentrucă de multă vreme îi uimea cu vrăjile sale. ¹⁰ Iar căni au crezut pe Filip, care propovedea împărația lui Dumnezeu și numele lui Iisus Hristos, și s'a botezat bărbați și femei, ¹¹ atunci a crezut și Simon, și botezându-se, eră nedespărțit de Filip; și văzând semnele și puterile cele mari, ce se săvărșeau, se minună.

„Auzind însă apostolii din Ierusalim, că samarineii au primit cuvântul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și pe Ioan, ¹² cari venind, s'a rugat pentru dânsii, ca să primească Duh Sfânt, ¹³ căci încă nu se pogorâse paste nici unul din ei, ci erau numai botezași în numele Domnului Iisus. ¹⁴ Atunci își puneau apostolii mâinile peste ei, și primeau

Duh Sfânt.¹⁸ Iar Simon, văzind că prin punerea mâinilor apostolilor să dă Duhul Sfânt, li-a adus bani,¹⁹ zicând : „Dați-mi și mie această putere, ca pe care-mi voi pune mâinile, să primească Duh Sfânt”.²⁰ Petru însă i-a zis : „Argintul tău să fie cu tine spre pierzanie, pentru că ai socotit că darul lui Dumnezeu se dobândește cu bani”.²¹ La aceasta tu n'ai nici parte nici sort, petrucă înimă ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu.²² Pocăște-te decl de această răutate a ta, și te roagă lui Dumnezeu, ca doar și-ar iertă cugetul inimii tale;²³ căci te văd plin de fieră amară, și în lajurile nedreptășii!²⁴ Iar Simon răspunzind, a zis : „Rugați-vă voi pentru mine Domnului, ca să nu vie asupra mea nimic din celece astăzi zis.”

²⁵ Deci ei, după ce au propovestit și au adevărat cuvântul Domnului, s-au întors în Ierusalim, propovestind Evanghelia prin multe sate de ale sa-marineneilor.

²⁶ Iar lui Filip i-a grăbit un lăger al Domnului și i-a zis : „Scoală și mergi spre miaza zi, pe drumul ce duce din Ierusalim la Gaza, care este pustiu.”

²⁷ Și sculându-se el, s'a dus; și iată, un etiopian eunuc, boer al Candachiei, regina Etiopiei, care era peste toate vîstierile ei și care venise la Ierusalim să se încline,²⁸ se înforțea de acolo și se zăcea în căruță sa, citea pe proorocul Isaia.²⁹ Iar Duhul a zis lui Filip : „Apropie-te și te lipește de căruță aceasta”.³⁰ Și apropiindu-se Filip, l-a auzit citind pe Proorocul Isaia, și a zis : „Înțelegi oare ce citești?”³¹ Iară El a zis ; „Cum aș putea să înțeleg, de nu mă vă povățui cineva?”³² Și a rugat pe Filip să se zice și să șadă cu el.³³ Iară locul din Scrip-

tură, pe care-l citea, era acesta : „Ca o oae S'a adus la junghiere, și ca un mel fără de glas înaintea celuice-l tunde, aşă nu și-a deschis gura sa.³⁴ Spre înjosire I s'a săvârșit judecata Lui. Dar neamul lui cine-l va spune? Că să lă de pe pământ viața Lui.”

³⁵ Și începând famenul, a zis cătră Filip : „Rogu-te, despre cine zice proorocul aceasta : despre sine, sau despre alt cineva?”³⁶ Iar Filip deschizându-și gura și începând dela locul acesta al Scripturii, i-a binevestit pe Iisus.

³⁷ Cum însă își urmău el drumul, au ajuns la o apă; și famenul a zis : „Iată apă; ce mă impiedici a mă boteză?”³⁸ Iară Filip a zis : „De crezi din toată înima, se poate.” Și el răspunzind, a zis : „Cred că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu!”³⁹ Apoi a poruncit de să oprit căruța, și s'a pogorât în apă amândoi : Filip și eunucul, și l-a botezat.⁴⁰ Când însă au ieșit din apă, Duhul Sfânt a răpit pe Filip și eunucul nu l-a mai văzut, și s'a dus în drumul său bucurându-se.⁴¹ Iar Filip s'a po-ment în Azot, și trecând de acolo, a binevestit prin toate cetățile, până a sosit la Cezarea.

CAP. 9.

¹ Iară Saul suflând încă groază și ucidere asupra ucenicilor, a mers la arhiereu,² și a cerut dela el scrisori cătră sinagogile din Damasc, ca dacă ar află pe unul, cari ar urmă calea învățăturii lui Hristos, fie bărbați or femei, să-l aducă legați la Ierusalim.

³ Dară când mergea el și se apropia de Damasc,

fărădeveste a strălucit peste el o lumină din cer.
 „Și căzind el la pământ, a auzit un glas, zicându-i : „Saul, Saul, ce mă prigonești?“ Iar el a zis : „Cine ești, Doamne?“ Zis-a Domnul : „Eu sunt Iisus, pe care tu îl prigonești. Cu greu îți este să lovești cu piciorul în bolduri.“ Iar el tremurând și ingrozit fiind, a zis : „Doamne, ce voi să fac?“ Și Domnul a zis cătră el : „Scoală și intră în cetate, și îți se va spune ce trebuie să faci.“ Iar oamenii, care mergeau cu el pe cale, auzind glasul și nevăzind pe nimenea, stăteau incremeniți. Și s'a scutat Saul dela pământ, și deschizându-și ochii săi, nu vedea pe nimenea. Și ducându-l de mână, l-au băgat în Damasc. Și trei zile n'a văzut, și n'a mâncat, nici n'a băut.

¹⁰ În Damasc însă era un ucenic cu numele Anania; și a zis Domnul cătră acesta în vedenie : „Anania!“ Iar el a zis : „Iată-mă, Doamne!“ ¹¹ Și Domnul a zis cătră dânsul : „Scoală-te și mergi pe ușă ce se cheamă Dreapta, și căută în casa lui Iuda pe Saul, care se numește Tarseanul, căci iată-se roagă, ¹² și a văzut în vedenie pe un om cu numele Anania întrând și punându-și mâinile pe el, ca să vadă.“ ¹³ Anania însă a răspuns : „Doamne, dela mulți am auzit de omul acesta și căt râu a făcut sfintilor Tăi în Ierusalim; ¹⁴ ba și alțea are putere dela arhierei să lege pe toți cei care cheamă numele Tău.“ ¹⁵ Iară Domnul a zis cătră dânsul : „Mergi, că acesta îmi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor și a regilor și a fiilor lui Israhil, ¹⁶ Căci Eu îl voi arăta căte se cuvine să patimească el pentru numele Meu.“ ¹⁷ Și s'a dus Anania și a intrat în casa lui Iuda, și punându-și

mâinile peste Saul, a zis : „Frate Saul, Domnul Iisus, Cel ce îl s'a arătat în calea pe care veneai, m'a trimis, ca să vezi și să te umplă de Duh Sfânt.“ ¹⁸ Și înădătu au căzut de pe ochii lui ca niște solzi, și a văzut o numaidecăt, și sculându-se, s'a botezat și luând hrană, s'a întărit.

¹⁹ Și a rămas Saul câteva zile cu ucenicii cel din Damasc. ²⁰ Și înădătu a început a propovedui prin sinagogi pe Hristos, zicând că acesta este Fiul lui Dumnezeu. ²¹ Și toți cei care auzeau, se mirau, și ziceau : „Nu e oare acesta cel care este prigoneat în Ierusalim pe cei care cheamă numele acesta, ba și alțea venise, ca să-l ducă legăți la arhierei?“ ²² Iară Saul și mai mult se întăreă, și punea în nedumerire pe udele cei care auzeau în Damasc, dovedind, că acesta este Hristosul.

²³ Dupăce însă a trecut destulă vreme, ludeii s'au sfătuit să-l omoare. ²⁴ Iară Saul a aflat de acest gând al lor, și ei păzeau porțile ziua și noaptea, ca să-l omoare. ²⁵ Atunci luându-l ucenicii noaptea, l-au pogorât cu o coșniță peste zid. ²⁶ Și mergând Saul la Ierusalim, căută să se îpească de ucenici, dar toți se temeau de dânsul, ucrezind că-l ucenic.

²⁷ Dar luându-l Varnava, l-a adus la apostoli, și l-a spus cum a văzut pe cale pe Domnul, și că i-a grăbit, și cum în Damasc a propoveduit cu îndrăzneală în numele lui Iisus. ²⁸ Și a rămas în Ierusalim, ducându-se și venind cu dânsli, și propovедuind cu îndrăzneală în numele Domnului Iisus.

²⁹ Grăeă de asemenea și se întrebă și cu eliniștii, dar el căuta să-l omoare. ³⁰ Aflând însă frații de aceasta, l-au dus la Cezarea, și apoi l-au trimis la Tars.

¹¹ In vremea aceasta Bisericiile din toată Iudeea și Galileea și Samaria aveau pace, întărindu-se sufletește și umblând în frica Domnului, și prin mângăerea Duhului Sfânt se înmulțeau.

¹² S'a întâmplat însă ca Petru să treacă pe lângă atunci a venit și la sfintii cari locueau în Lida. ¹³ Acolo a găsit pe un om cu numele Eneea, care era paralizat, zăcând de opt ani la pat, ¹⁴ și i-a zis Petru: „Eneea, vindecă-te pe tine Iisus Hristos! Scoală din patul tău!“ ¹⁵ Și el s'a scuiaș intărit. ¹⁶ Și l'au văzut toți cei ce locueau în Lida și în Sarona, cari s'au și întors la Domnul.

¹⁷ Iară în lopi era o ucenită, anume Tavita, care tălmăciu-se, însemnează căprioară. Aceasta era plină de fapte bune și făcea multe milostenii. ¹⁸ Și s'a întâmplat în zilele acelea să se imbolnăvească, și a murit; și scăldând-o, au pus-o în foisor. ¹⁹ Lida însă fiind aproape de lopi, și ucenicii aflând că Petru este acolo, au trimis la el doi oameni, rugându-l să nu pregețe a veni până la el. ²⁰ Iară Petru scuându-se, a mers cu ei; și când a sosit, l'au dus în foisor; și i s'au infășat toate văduvile plângând, arătându-i cămășile și hainile căte făcea căprioara, când era cu dânsela. ²¹ Atunci Petru scoșind pe toti afară, și ingenunchind, s'a rugat, și adresându-se către trup, a zis: „Tavita, scoală!“ ²² Și ea și-a deschis ochii și văzind pe Petru, a șezut. ²³ Iară el dându-i mâna, a rădicat-o și chemând pe sfinti și pe văduve, li-a infășat-o vie. ²⁴ S'a făcut aceasta cunoscută prin toată lopi și mulți au crezut în Domnul. ²⁵ Iar Petru a rămas destule zile în lopi la un oare care Simon curălaru.

CAP. 10.

¹ In Cezarea însă, era un om cu numele Cornelie, sutaș din regimentul, numit italienesc. ² Omul acesta era cucernic și cu frica lui Dumnezeu, când multă milostenie poporului și rugându-se puterea lui Dumnezeu, cu toată casa lui. ³ Acesta odată, cam prin ceasul al noulea din zi, a văzut avea în vedenie pe un inger al lui Dumnezeu, care a intrat la el și i-a zis: „Cornelie!“ ⁴ Iară el căutând la dânsul și spălmăndu-se, a zis: „Ce-i Doamne?“ Răspunsu-i-a ingerul: „Rugăciunile tale, și milosteniile tale s'au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu. ⁵ Trimit acum niște oameni la lopi și cheamă pe unu Simon, care se numește Petru. ⁶ Acesta găzduiește la unu Simon curălaru, a căruia casă este lângă Maria, și el își va spune, ce trebuie să faci tu.“ ⁷ Iar dupăce s'a dus ingerul, care grăiese cu Cornelie, acesta chemând pe doi din sluitorii săi și pe un ștean cucernic din ceice-l slujau lui, ⁸ și povestindu-l toate, i-a trimis la lopi.

⁹ Iară adouazi, când mergeau aceia și se aproapeau de cetate, Petru, pe la șase ceasuri, s'a susus să se roage. ¹⁰ Dar făcându-i-se foame, și voind să mânânce, păcând i se gătea mânăcarea, a căzut peste dânsul uimire, ¹¹ și a văzut cerul deschis, și pogorându-se spre dânsul un fel de vas, ca o față mare de masă, legată de cele patru colțuri lăsându-se spre pământ; ¹² și în ea se aflau din toate patrupedele de pe pământ *), și din fiare

*) Patrupede = animale cu patru picioare

și din târâtoare și din paserile cerului.¹³ Și a venit un glas la auzul lui: „Scoală, Petre, junglile și mânăncă!“¹⁴ Iar Petru a zis: „Nu, Doamne! Că niciodată n-am mâncat tot ce-i spurcat sau necurat.“¹⁵ Și glasul a zis iarăși a douaoară cătră dânsul: „Ce a curățit Dumnezeu, tu nu *socoti* spurcat.“¹⁶ Și aceasta s'a făcut de trei ori, și apoi vasul s'a suiat iarăși la cer.¹⁷ Cum însă Petru nu se dumerează în sine, ce ar însemna vedenia ce văzuse, iată și oamenii trimiși de Cornelie, întrebând de casa lui Simon, s'au oprit la poartă;¹⁸ și strigând, întrebau de găzdușe aicea Simon, care se numeaște Petru.¹⁹ Și cum Petru se gădea la vedenie, a zis Duhul cătră el: „Iată, te caută trei oameni.²⁰ Sculându-te dară, pogoară-te și te du cu ei, neinduindu-te nici de cum, pentru că Eu i-am trimis.“²¹ Și pogorându-se Petru la oamenii cei trimiși la el de Cornelie, a zis către ei: „Iată, eu sunt acela, pe care-l căutați. Pentru ce pricinăți venit?“²² Iară ei au zis: „Cornelie sutașul, om drept și cu frica lui Dumnezeu, lăudat de tot neamul iudeilor, a primis dela sfântul inger poruncă să te chemă la casa sa și să asculte graiurile tale.“²³ Atunci Petru chemându-i înăuntru, i-a ospătat; iar adouazi a eșit cu ei și au mers cu dânsil și cățiva din frații din Iopi.

²⁴ Și adouazi au ajuns la Cezarea. Iar Cornelie, adunându-și rudele și prietenii cei mai de seamă, și așteptă.²⁵ Iar când era să intre Petru, Cornelie l-a întâmpinat, și căzând la picioarele lui, s'a închișnat.²⁶ Petru însă l-a ridicat, zicând: „Scoală, că și eu sunt om!“²⁷ Și vorbind cu el, a intrat și a găsit mulți adunați acolo;²⁸ și a zis către ei: „Voi știți, că unuia iudeu și este oprit a se apropiă sau a

se atinge de cel de alt neam; dar mie Dumnezeu mi-a arătat să nu numesc spurcat sau necurat pe nici un om.“²⁹ De aceea, când am fost chemat, am venit fără șovăire. Vă întreb dară, pentru care pricină m'ajă chemat?“

³⁰ Și Cornelie a zis: „Acum patru zile am postit până pînă ceasul acesta; iar îi ceasul al noulea mă rugam în casa mea, și iată a stătut înaintea mea un bărbat în haină luminoasă,³¹ și a zis: „Cornelie, s'a auzit rugăciunea ta și milostenile tale s'au posmenit înaintea lui Dumnezeu.“³² Trimite dar la Iopi și cheamă pe Simon, care se numeaște Petru; acesta găzduiește în casa curățarului Simon, lângă marea; acela când va veni, îi va grăbi.³³ Am trimis deci numai de către tine, și bine ai făcut, că ai venit. Și acum noi cu toții stăm înaintea lui Dumnezeu, ca să ascultăm toate cetece-ți sunt poruncite și dela Dumnezeu.“

³⁴ Atunci deschizându-și Petru gura, a zis: „Cunoșc cu adevărat, că Dumnezeu nu caută la față,³⁵ ci cele se teme de El și face drăptate, din orice neam ar fi, este plăcut Lui.³⁶ Cuvântul, pe care l-a trimis El fiilor lui Izrael și li-a binevestit pacea prin Iisus Hristos, acesta este Domn a toate.³⁷ Voi știți graiul ce s'a făcut în toată Iudeea, începând dela Galileea, după boțeul propoveduit de Ioan;³⁸ și l-a adică cum Dumnezeu a uns cu Duh Sfânt și cu putere pe Iisus din Nazaret, Care umbrelă pretul în denea, facând bine și vindecând pe toți cei stăpâniti de diavolul, pentru că Dumnezeu era cu Dânsul.³⁹ Și noi suntem martorii celorce a făcut El în țara iudeilor și în Ierusalim, pe care iudeii l-au și omorât, spânzur-

rându-L pe lemn. ⁴⁰ Pe acesta Dumnezeu l-a scutat a treia zi, și l-a dat să se arate, ⁴¹ nu la tot poporul, ci nouă, martorilor celor mai dinainte aleși de Dumnezeu, cari am mâncaț și am băut cu Dânsul după invierea Lui din morți. ⁴² Si El ne-a poruncit să propoveduim poporului, și să mărturisim, că El este Judecătorul viilor și al morților. Cel rânduit dela Dumnezeu. ⁴³ De Acesta mărturisesc toți proroci, că toți ceice cred în numele Lui, vor lăsertarea păcatelor.

⁴⁴ Si pe când grăeă încă Petru cuvintele acestea, S'a pogorât Duhul Sfânt peste toți ceice ascultau cuvântul. ⁴⁵ Si credincioșii cel tăeti împrejur, cari veniseră cu Petru, s'au minunat, că darul Sfântului Duh s'a revârsat și peste păgâni; ⁴⁶ că și li auzeau vorbind în limbi și mărind pe Dumnezeu.

⁴⁷ Atunci Petru a zis: „Au doară poate cineva opri apa ca să nu se boteze aceștia, cari au primit Duhul Sfânt ca și noi?“ ⁴⁸ Si li-a poruncit să se boteze în numele Domnului Iisus Hristos. Atunci l-au rugat să mai rămână la ei câteva zile.

CAP. 11.

¹ Si au auzit apostolii și frații, cari erau în Iudeea, că și păgâni au primit cuvântul lui Dumnezeu; ² și, când s'a suiat Petru la Ierusalim, credincioșii să-l ești împrejur și împătuau, ³ zicând: „Ai intrat la niște oameni netăești împrejur și ai mâncaț cu el.“

⁴ Petru însă a inceput a le povesti pe rând, zicând: ⁵ „Când mă rugam eu odată în cetatea Iopl, am văzut în uimire această vedenie: se pogorâ par că un fel de vas, ca o față mare de masă, slo-

bozită din ceriu de cele patru colțuri și s'a lăsat pănăla mine; ⁶ și când m'am uitat în ea și am luat sama, am văzut dobitoace cu patru picioare de pe pământ, și fiare, și tărătoare, și paseră de ale cerului; ⁷ Si am auzit și un glas, care mi-a zis: „Scoală, Petre, junglie și mânâncă.“ ⁸ Iară eu am zis: „Nu, Doamne! că niciodată n'a intrat în gura mea tot ce-i spurcat sau necurat.“ ⁹ Glasul însă mi-a răspuns a doua oară din ceriu: „Ce a curățit Dumnezeu tu nu socotă spurcat!“ ¹⁰ Aceasta s'a făcut de trei ori, și apoi toate s'au rădicat iară la ceriu. ¹¹ Si iată îndată s'au oprit înaintea casei, în care eram, trei oameni, trimiși din Cezarea la mine. ¹² Iară Duhul mi-a zis să mă duc cu ei, neîndoindu-mă nicidecum. Si au mers cu mine și acești șase frați, și am intrat în casa omului acela. ¹³ Si el ne-a istorisit cum a văzut în casa sa un sfânt inger, și zicând cătră dânsul: „Trimite niște oameni la lopi și cheamă pe Simon, care se numește Petru; ¹⁴ acela-ți va spune graiuri, prin care te vei măntui tu și toată casa ta. ¹⁵ Iară când am inceput eu să grăesc, s'a pogorât peste ei Duhul Sfânt, cum se pogorâse și peste noi la inceput. ¹⁶ Atunci mi-am adus aminte de cuvintele Domnului cum a zis: „Ioan a botezat cu apă, iar voi veți fi botezați cu Duh Sfânt.“ ¹⁷ Decidacă Dumnezeu li-a dat acelaș dar, ca și nouă, cedorice am crezut în Domnul Iisus Hristos, atunci cine sunt eu să opresc pe Dumnezeu?“

¹⁸ Auziind ei acestea, s'au linisit și au slăvit pe Dumnezeu, zicând: „Se vede că și păgânilor li-a dat Dumnezeu pocăință spre viață.“

¹⁹ Intre acestea, ceice se răsipiseră din pricina prigonirei, ce se făcuse după uciderea lui Stefan,

ajunseră până în Fenicia, și în Cipru, și în Antiochia, dar nu propovediseră nimănui cuvântul, decât numai iudeilor.²⁰ Se aflau însă printre ei și niște Cireneni și Sirieni, cari venind în Antiochia, grădui eliniilor și binevesteau pe Domnul Iisus.²¹ Și mâna Domnului fiind cu ei, un mare număr de oameni au crezut și s-au intors la Domnul.

²² Vesta despre aceștia a ajuns la urechile Bisericei celei din Ierusalim, și au trimis pe Varnava să meargă până la Antiochia.²³ Acesta venind și văzind harul lui Dumnezeu, s'a bucurat, și a indemnănat pe toți, să se țină de Domnul cu înțimă hotărâtă;²⁴ căci Varnava era om bun și plin de Duh Sfânt și de credință; și s'a adaos destul popor la Domnul.²⁵ După aceea Varnava s'a dus la Tars să caute pe Savlù; și aflându-l, l-a adus la Antiochia.²⁶ Și un an întreg s-au adunat ei în biserică și au învățat destul popor, și ucenicii în Antiochia pentru întâia oară s-au numit creștini.

²⁷ În zilele acelea s-au pogorât din Ierusalim la Antiochia niște prooroci.²⁸ Și sculându-se unul din ei, anume Agav, a prevestit cu Duhul, că în toată lumea va fi foamete mare, cum a și fost în zilele lui Claudiu cezarul.²⁹ Atunci ucenicii au hotărât, ca fiecare după puterea sa, să trimită ajutor fraților, cari trăeau în Iudeea;³⁰ ceeace au și făcut, trimițând cele adunate prezviterilor prin mâna lui Varnava și a lui Saul.

CAP. 12.

¹ În vremea aceea regele Irod și-a rădicat mânilo să facă rău unora din cei din Biserică,² și a ucis

pe Iacob, fratele lui Ioan, cu sabia.³ Văzând însă că aceasta place iudeilor, a adaos a prinde și pe Petru. Aceasta s'a petrecut în zilele azimilor.⁴ Și prințându-l, l-a pus în temniță, încrezându-l la patru cete de către patru ostași ca să-l păzească, voinind ca după paști să-l scoată la popor.⁵ Petru deci era păzit în temniță, iar la Biserică se făceau necontentit rugăciuni către Dumnezeu pentru el.

⁶ Iar în noaptea spre ziua, când Irod avea să-l scoată, Petru dormea între doi ostași, legat cu două lanțuri, și străjerii la ușă păzeau temnița.⁷ Iată însă, că a venit un inger al Domnului și luminea a strălucit în casă, și lovit în coastă pe Petru, l-a desșeptat și a zis: „Scoală repede!⁸ Și lanțurile au căzut de la mâinile lui.⁹ Zis-a ingerul către dânsul: „Incinge-te și incalță-ți sandalii!“ Și a lăcut afară. Apoi i-a zis: „Imbracă-ți haina, și urmează-mă!¹⁰ Și eșind Petru, urmă după inger, și nu știa, că ceeace se face de inger e aveya, ci socotea că vede o vedenie.¹¹ Trecând însă straja întâia și a doua, au ajuns la poarta cea de fer, ce ducea în cetate, care li s'a deschis singură, și eșind, au trecut o uliță, și îndată s'a dus ingerul dela el.¹² Iar Petru venindu-și în sine, a zis: „Acum văd cu adevărat, că a trimis Domnul pe ingerul Său, și m'a izbăvit din mâna lui Irod și din tot ceeace așteptă poporul Iudeu.

¹³ Cugetând acestea, a venit la casa Marlei, mama lui Ioan, care se mai numea și Marcu, unde erau adunați destui și se rugau.¹⁴ Când însă Petru a bătut în poartă, a venit să asculte o slujnică, anume Rodi,¹⁵ și cunoșcând glasul lui Petru, de bucurie n'a deschis poarta, ci alergând înăuntru, a spus că Petru

stă la poartă.¹⁵ Iară ei au zis cătră dânsa: „Ti-ai eşit oare din minte?“ Ea însă adeverea că aşă e. Şi el ziceau: „E ingerul lui“. ¹⁶ Petru însă bătea mereu; şi când au deschis, l-au văzut şi s-au minunat. ¹⁷ El însă, făcându-l semn cu mâna să tacă, le-a istorisit cum l-a scos Domnul din temniţă, şi li-a zis: „Vestii aceasta lui Iacob şi fraţilor.“ Apoi a eşit şi s'a dus în alt loc.

¹⁸ Iar când s'a făcut ziuă, a fost nu puţină turburare între ostaşii, cari nu se dumereau: ce se făcuse oare Petru? ¹⁹ Irod însă căutându-l şi negăsindu-l, a judecat pe strejeri, poruncind să-i omoare. După aceea pogorându-se din Iudeea în Cezarea, a rămas acolo.

²⁰ Irod era mâniuş pe tirloşi şi pe sidonieni. Dar aceştia înțelegându-se, au venit la dânsul şi atrăgând în partea lor pe Vlast, camerierul regelui, au cerut pace; pentrucă ţara lor se hrănează cu ce se aduceă din ţara regelui. ²¹ În ziua hotărâtă, Irod, îmbrăcat în vestimente domneşti, a sǎzut pe tronul său, şi grăeă cu dânsii. ²² Iar poporul strigă: „Gias Dumnezeesc, şi nu omenesc!“ ²³ Atunci fărădeveste l-a lovit un inger al Domnului, pentrucă nu dăduse slavă lui Dumnezeu; şi a murit mǎncat de vermi.

²⁴ Cuvântul lui Dumnezeu însă sporeă şi să răspândea; ²⁵ iar Varnava şi Saul, dupăce şi-au împlinit însărcinarea, s'au întors din Ierusalim la Antiohia, iuând cu ei şi pe Ioan, care se numea Marcu.

CAP. 13.

¹ În Biserica cea din Antiohia erau nişte prooroci şi învăţători, şi anume: Varnava şi Simon, care

se numea Niger, şi Lucie Cirineanul, şi Manain, tovarăşul de şcoală a lui Irod Tetrarhul, şi Saul. ² Când însă slujeau ei odată Domnului şi posteau, a zis Duhul Sfânt: „Osebiţi-Mi pe Varnava şi pe Saul pentru lucrul, la care i-am chemat“. ³ Atunci el, dupăce au postit şi s'au rugat, şi-au pus mâinile peste dânsii şi i-au lăsat să plece. ⁴ Aceştia deci, fiind trimişi de Duhul Sfânt, s'au pogorit la Seleucia şi de acolo au mers cu corabia la Cipru. ⁵ Şi ajungând la Salamina, vesteau cuvântul lui Dumnezeu prin sinagogile iudeilor, având ajutător şi pe Ioan. ⁶ Iar dacă au străbătut insula pânăla Patos, au găsit un iudeu vrăjitor şi prooroc mincinos, care se chemă Var-lisus, ⁷ şi care era cu proconsulul Sergiu Paul, bărbat înțelept. Acesta dorind să audă cuvântul lui Dumnezeu, a chemat pe Varnava şi pe Saul. ⁸ Dar Elimă vrăjitorul, — căci aşa se tăcuieşte numele de Var-lisus, — îl se împotrivea, căutând să abată pe dregător dela credinţă. ⁹ Saul însă, care se mai numeşte şi Pavel, umplându-se de Duh Sfânt, şi căutând la el, ¹⁰ a zis: „O, fiu al diavolului, plin de toată răutatea şi de tot vicleşugul, şi vrăjmaş a toată dreptatea, nu vei contenii tu oare a abate pe oameni dela cǎile cele drepte ale Domnului? ¹¹ Si acum iată, mâna Domnului e asupra ta: vei fi orb şi nu vei vedea o vreme soarele“. ¹² Şi îndată a căzut peste el ceaţă şi întuneric, şi băjbăind, căută povăştitor. ¹³ Atunciă văzind proconsulul ceace se făcuse, a crezut, minunându-se de învăţătură Domnului. ¹⁴ Şi purcezind dela Patos, Pavel şi ceice erau pelângă el au venit în Perghia Pamfiliei; iar Ioan despărţindu-se de dânsii, s'a întors la Ierusalim. ¹⁵ El însă trecând din Perghia,

au venit în Antiochia Pisidiei și, intrând într-o zi de Sâmbătă în sinagogă, au șezut.¹⁵ Iar după citirea legii și a proorocilor, căpetenile *sinagogil* au trimis să li se spună: „Bărbați frați, de aveți vreun cuvânt de învățătură pentru popor, grăși!“¹⁶ Și sculându-se Pavel și făcându-l semn cu mâna, a zis: „Bărbați izrailiți și ceice vă temeți de Dumnezeu, ascultați!“¹⁷ Dumnezeul poporului acestuia a lui Israhil a ales pe părinții noștri și a înălțat pe poporul acesta când era nemeric în țara Egiptului și l-a scos dintr-însa cu braț înalt;¹⁸ și timp de aproape patruzeci de ani i-a hrănit în pustie,¹⁹ și pierzind șapte popoare în țara Hanaanului, îl-a împărțit de moștenire pământul lor.²⁰ Iar după aceea ca la patrușute și cinci zeci de ani îl-a dat judecători, părintele Samuil proorocul.²¹ Apoi au cerut rege și Dumnezeu îl-a dat patruzeci de ani pe Saul, fiul lui Kis, bărbat din seminția lui Veniamin.²² Și Iepădându-l pe acesta, l-a pus rege pe David, despre care a și mărturisit: „Găsiu-Mi-am bărbat după inima Mea, pe David a lui Iesel, care va împlini toate dorințele Mele.“²³ Din seminția acestuia Dumnezeu, după cum făgăduise, a rădicat lui Israhil măntuitor pe Iisus.²⁴ Cu puțin înainte de arătarea Acesteia, Ioan a propovăduit botezul pocăinței pentru tot poporul lui Izrahil;²⁵ iar când Ioan își încheia călătoria, a zis: „Cine mă socotîști că sunt? Nu sunt eu *Acela*; dar iată, vine după mine *Unul*, Căruia nu sunt vrednic să-l scot încălțamîntea picioarelor!“²⁶ Bărbați frați, fiți neamului lui Avraam și căți dintre voi vă temeți de Dumnezeu, vădă vi să trimis cuvântul măntuirei acesteia.²⁷ Căci locuitorii Ierusalimului și căpetenile lor, necunoscându-L

și osândindu-L pe Acesta, au împlinit cuvintele proorociei, care se citesc în fiecare sâmbătă,²⁸ și fără să fi găsit în El vre o vină vrednică de moarte, au rugat pe Pilat să-L omoare.²⁹ Când însă au împlinit toate cele scrise pentru El, L-au pogorât de pe lemn și L-au pus în mormânt.³⁰ Dar Dumnezeu L-a inviat din morți,³¹ și El în curgere de multe zile s'a arătat celorce venise cu El din Galileea în Ierusalim și cări acum sunt martori Lui înaintea poporului.³² Și noi vă vestim, că făgăduința, dată părinților, Dumnezeu ni-a împlinit-o nouă, copiilor lor, invind pe Iisus,³³ cum e scris și în Psalmul al doilea: „Tu ești Fiul Meu, Eu astăzi Te-am născut!“³⁴ Iar că L-a inviat din morți, încât acesta nu se va preface în putrejune, *despre aceasta* a grăbit aşa: „Eu vă voi da indurătile, făgăduite lui David cu credințioșie.“³⁵ De aceea și în alt loc se zice: „Nu vei lăsa pe cel cuvios al Tău să vadă stricăclune!“³⁶ David însă, care în vremea sa a slujit planului Dumnezeesc, a murit și s'a adaos la părinții săi, și a văzut stricăciune;³⁷ iar Acela, pe care Dumnezeu 'L-a inviat n'a văzut, putrejlunga.

³⁸ „Deci, cunoscut să vă fie, bărbați frați, că prin Acesta vi se vestește iertarea păcatelor; ³⁹ și tot credinciosul se va măntui prin El de tot aceea, de care nu v'ati putut măntui prin legea lui Moisă.⁴⁰ Păziți-vă însă, să nu vie asupra voastră ceeace s'a spus prin prooroci: ⁴¹ „Priviți, desprețuitorilor, mirați-vă și vă stingeți, căci voi face în zilele voastre un lucru, pe care nu 'l-ați crede, de vi 'l-ar spune cineva.“

⁴² Iar la eșarea lor din sinagoga iudaică, i-au rugat păgânii, ca în sâmbătă următoare să li vor-

bească tot despre aceasta.⁴³ Și dacă s'a împrăștiat adunarea, mulți din iudei și dintre cinstitorii lui Dumnezeu, întoși dela păgânism, au urmat lui Pavel și lui Varnava, cari sfătuind cu ei, l-au îndemnat să rămână sub harul lui Dumnezeu.⁴⁴ Iar în sămbăta următoare s'a strâns aproape toată cetatea să asculte cuvântul lui Dumnezeu.

⁴⁵ Dar iudeii, văzind mulțimea, s'au umplut de ură și s'au împotravit la cele ce spunea Pavel, hulind și ocărând.⁴⁶ Atunci Pavel și Varnava au zis cu îndrăzneală: „Vouă eră de trebuință să vi se propovăduiească întăru cuvântul lui Dumnezeu; dar pentru că il lepădați și însivă nu vă socotiți vrednici de viață veșnică, iată ne îndrepăti către păgâni.⁴⁷ Căci aşă ne-a poruncit nouă Domnul: iată te-am pus să fi lumină păgânilor, ca să fil măntuire pănăla marginile pământului.”

⁴⁸ Și auzind aceasta, păgânii s'au bucurat și au proslăvit cuvântul Domnului, și au crezut că erau rânduși spre viață veșnică.

⁴⁹ Și s'a lătit cuvântul Domnului în toată țara.⁵⁰ Iudeii însă întărâtând pe femeile cele mai de samă și mai evlavioase și pe oamenii fruntași din cetate, au rădicat prigonia importiva lui Pavel și Varnava, și i-au izgonit din hotarele lor.⁵¹ Iar aceștia scurtauând asupra lor praful de pe picioarele lor, s'au dus în Iconia;⁵² și ucenicii s'au umplut de bucurie și de Duh Sfânt.

CAP. 14.

¹ În Iconia însă fiind, au intrat ei împreună într'o sinagogă iudaică și au grăbit aşă, încât au crezut

mulțime multă de iudei și elini,² iar iudeii necredincioși au întărât și au atât sufletele păgânilor împotriva fraților.³ Dar au rămas și aceia destulă vreme, lucrând cu îndrăzneală, în numele Domnului, Care spre adeverirca cuvântului harului Său, a făcut prin mâinile lor semne și minuni.⁴ Iar mulțimea din cetate s'a desbinat: unii erau cu iudeii, iar alții cu apostolii.⁵ Când însă păgânii și iudeii cu căpeteniile lor s'au rădicat asupra apostolilor, ca să-i batjocorească și să-i bată cu pietre,⁶ atunci ei înțelegând, au fugit în cetățile Licaoniei: Listra și Derbi, și prin imprejurimile lor,⁷ și au povestit acolo.

⁸ Și sedea în Listra un om slab de picioare, care fiind olog din pântecele mamei sale, nu umblașe niciodată.⁹ Acesta asculta cum grăește Pavel, care privindu-l și văzindu-l că are credință, ca să se măntuiască,¹⁰ a zis cu glas mare: „În numele Domnului Iisus Hristos îți zic: scoală drept pe picioarele tale!¹¹ Și acela s'a scutat și umbără.

¹² Iară gloatele văzind ceeace făcuse Pavel, și-au rădicat glasul și au zis în limba licaoneană: „Dum nezel, luând chip de oameni, s'au pogorât la noi!”

¹³ Și numeau pe Varnava Joe, iar pe Pavel Ermie, pentru că acesta era stăpânitorul cuvântului.¹⁴ Iar preotul *idolului* Joe, ce se află în fața cetății lor, aducând la poarta cetății boi și cununi, voea să facă jertfă împreună cu poporul.¹⁵ Dar apostolii Varnava și Pavel, auzind de aceasta, și-au sfâșiat hainele lor și aruncându-se în popor, au strigat și și au zis: „Oameni buni, ce faceți? Și noi suntem oameni ca și voi, și vă vestim, ca să vă întoarceti dela acești *idoli* minciinoși la Dumnezeul

cel viu, Care a făcut cerul și pământul și marea, și toate celece sunt întrânsle; ¹⁶ Care în generațiile trecute a îngăduit tuturor popoarelor să umbie în căile lor, ¹⁷ deși nu a contenit a mărturisi și despre Sine prin binefaceri, dându-ne din cer ploii și vremii roditoare și umplând de hrana și veselie inimile noastre. ¹⁸ Si acestea zicând, abeă au potolit gloatele să nu îl aducă jefiș și să se ducă fiecare la casa sa, ¹⁹ iar ei au rămas acolo, propoveduind.

Venind însă niște iudei din Antiochia și din Icoania și înțărâtând gloatele, au bătut pe Pavel cu pietre și l-au scos afară din cetate, socotindu-l mort. ²⁰ Dar când s-au adunat ucenicii împrejurul lui, s'a sculat și s'a dus în cetate, iar adouazi a plecat cu Varnava la Derbi.

²¹ Si după ce au propovădind Evanghelia și în cetatea aceea și au făcut destul ucenici, s'au întors înapoi, prin Listra, Iconia și Antiochia, ²² întărind sufletele ucenicilor. Indemnându-i să rămână în credință și arătându-*U*, că prin multe necazuri se cuvîne să intrăm în împărăția lui Dumnezeu. ²³ Si hirotonindu-li preoți pentru fiecare biserică, s'au rugat cu post și l-au încredințat Domnului în Care crezuseră. ²⁴ Apoi trecând prin Pisidia, au venit în Pamfilia, ²⁵ și propoveduind cuvântul *Domnului* în Perghia, s'au pogorât în Atalia. ²⁶ Iar de acolo au plecat cu corabia la Antiochia, unde fusese ei încredințați harului Dumnezeesc pentru lucrul, pe care-l săvârsiseră.

²⁷ Si sosind acolo și adunând Biserica, au iste-

^{*)} Antiochia Pisidiei. Aceasta e altă deosebită așezare, de unde pleacă și.

Mariico . A. V.

rîsit toate căte făcuse Dumnezeu cu dânsii, și cum a deschis El ușa credinții pentru pagânii. ²⁸ Si au rămas acolo cu ucenicii nu puțină vreme.

CAP. 15.

¹ In vremea aceasta venind niște oameni din Iudeea, invățau pe frați: „De nu vă tăești împrejur, după rânduiala lui Moisă, nu vă puteți mântui.“

² Si făcându-se de Pavel și Varnava împotrivire și nu puțină dispută cu aceia, s'a hotărît ca Pavel și Varnava și alții cățiva din ei se meargă din Antiochia pentru întrebarea aceasta la apostoli și la bătrâni în Ierusalim. ³ Deci fiind el petrecuți de biserică, au străbătut Fesicia și Samaria, și povestind despre întoarcerea pagânilor la credință, au făcut bucurie mare la toți frații. ⁴ Iar la sosirea în Ierusalim, fiind primiți de biserică și de apostoli și de bătrâni, au spus toate căte au făcut Dumnezeu cu dânsii, și cum a deschis El ușa credinții pentru pagânii. ⁵ S'au rădicat însă unii din cel de erezul fariseilor, cari crezuseră, și au zis, că păgânii trebuie tăești împrejur și să îi se porunciască a păzi legea lui Moisă.

⁶ Deci, s'au adunat apostoli și bătrâni, ca să cerceze lucrul acesta. ⁷ Si făcându-se multă cercetare, s'a rădcat Petru, și a zis cătră el: „Bărbați frați, voi știți, că Dumnezeu încă din zilele cele dintâi m'a ales dintre voi pe mine, că din gura mea, să audă păgânii cuvântul Evangheliei și să credă; și cunoșcătorul de iniții Dumnezeu le-a dat mărturie, dărulindu-l Duh Sfânt, ca și nouă; și curățind prin credință inimile lor, n'a făcut nică-o deo-

Dumga

sebire intre noi si ei.¹⁰ De ce dar acum ispititi pe Dumnezeu, voind sa puneji pe grumazii ucenicilor un jug, pe care nu l-au putut purta nici parintii noastrii, nici noi?¹¹ Credem insa, ca prin harul Domnului Iisus Hristos ne vom mantui, ca si aceia.

¹² Atunci a tacut toata multimea si a ascultat pe Varnava si pe Pavel, care istoriseau cate semne si minuni făcuse Dumnezeu prin el intre pagani. ¹³ Iar dupăce au tacut ei, a început să vorbească Iacob, si a zis: „Bărbați frați, ascultați-mă: ¹⁴ Simon a lămurit, cum a căutat Dumnezeu dela început să aleagă din pagani un popor, care să poarte numele Lui; ¹⁵ si cu aceasta conglăsuesc si cuvintele proorocilor, precum este scris: ¹⁶ După acestea mă voi întoarce si voi zidi iarăși cortul cel căzut al lui David, si-l voi tocni si ceeace va fi stricat întransul, voi drege; ¹⁷ ca si ceilalți oameni sa caute pe Domnul, si toate popoarele, printre care se va vesti numele Meu, zice Domnul, celce face toate acestea”. ¹⁸ Lui Dumnezeu din veșnice li sunt cunoscute toate lucrurile Sale. ¹⁹ De aceea eu socotesc sa nu se facă greutăți acelora dintre pagani, cari se întorc la Dumnezeu. ²⁰ Ci să li se trimită scrizoare, ca să se ferească de cele pângărite de idoli, de desfrânare, de mortăclune si de sânge, si să nu facă altora ceeace nu doresc să li se facă lor. ²¹ Căci legea lui Moisă din cele mai vechi generații are prin toate orașele propoveditorii ai săi, si să citește prin sinagogi în fiecare sămbătă”.

²² Atunci apostolii si bătrânilii cu toată biserică au socotit ca, alegând din sânul lor cățiva oameni si anume: pe Iuda, poreclit Varsava, si pe Sila, amândoi bărbați povăzitori între frați, să-l trimeată la

Antiohia împreună cu Pavel și cu Varnava, scriind și încrezîndu-li umătoarea scrizoare:

²³ „Apostolii, si bătrânilii, si frații din Ierusalim urează fraților dintre neamuri, care se află în Antiohia, în Siria si în Cilicia, să se bucure! ²⁴ De vreme ce am auzit, că eșind oarecare dela noi, v'au neliniștit cu vorbe, si v'au turburat si fletele, spunându-vă să vă tăciți împrejur si să păziți legea lui Motsă, ceeace noi nu leam poruncit; ²⁵ de aceea adunându-ne într'un cuget, am socotit să alegem cățiva bărbați si să-l trimitem la voi cu iubișii noștri Varnava si Pavel, ²⁶ oameni, care-si dau viața pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos. ²⁷ Am trimis deci, pe Iuda si pe Sila, cari si prin cuvânt vă vor lămuri acestea. ²⁸ Că s'a părat Duhului Sfânt si nouă să nu mai punem asupra voastră nici o sarcină, afară de cele de nevoie si anume: ²⁹ să vă feriți de cele jertfite la idoli, si de sânge si de cele sugrumate, si de desfrânare, si căte nu dorîți să vi se facă, să nu faceți altora. De vă veți păzi de acestea, bine veți face. Fiți sănătoși!”

³⁰ Deci, sosind trimisiile apostolilor la Antiohia si adunând multimea, au dat scrizoarea; ³¹ iar anti-oħenli ceteindu-o, s'au bucurat de mângâerea aceasta. ³² Apoi Iuda si Sila, fiind si ei prooroci, prin o bogată cuvântare au dat povestea fraților si l-au înțărit; ³³ si rămânând o vreme acolo, au fost petrecuți de cătră frați să meargă cu pace cătră apostoli.

³⁴ Sila insă a socotit să mai rămână acolo.

³⁵ D'asemenea si Pavel cu Varnava au rămas în Antiohia, învățând si propovînd cuvântul Domnului împreună cu alți mulți. ³⁶ Dar după o vremecă zis Pavel cătră Varnava: „Să ne întoarcem si să

cercetăm pe frații noștri prin toate cetățile, pe unde am propovestit cuvântul Domnului, ca să vedem cum se află.⁷ Și Varnava a vrut să ia cu sine pe Ioan, care se numea Marcu.⁸ Pavel însă a spus, că să nu mai ia cu el pe acela, care rămăsese de dani în Panfilia și nu mersese la lucru.⁹ Din această pricină s'a ivit între ei neînțelegere, aşa că s'au despărțit unul de altul:¹⁰ Varnava luând pe Marcu, s'a dus cu corabia la Cipru, iar Pavel, aleğându-și pe Silla și fiind încredințat de cără frații harului Dumnezeesc, a plecat¹¹ și a străbătut Siria și Cilicia, întărind Bisericile.

CAP. 16.

¹ Apoi Pavel a sosit la Derbi și Listra. Și iată era acolo un unicenic anume Timoteiu, fiul unei evreice credincioase, iar tatăl lui era elin.² Despre acesta frații din Listra și din Iconia dădeau mărturii bune.³ Pe acesta Pavel a dorit să-l ia cu sine; și luându-l, l-a tăeat imprejur din pricina iudeilor, cari erau în acele părți; căci toți știau de tatăl lui că era elin.⁴ Și trecând el prin cetățile, le dădeau credinciosilor sfaturi să păzească dogmele cele rânduite de apostoli și de bătrânilor din Ierusalim.⁵ Și aşa se întăreau Bisericile în credință și sporeau la număr pe fiecare zi.⁶ Și străbătând Frigia și țara Galatiiei, oprimi și fiind de Duhul Sfânt de a vesti cuvântul în Asia,⁷ au sosit în apropiere de Misia, și ar fi voit să se abată în Bitinia, însă nu l-a lăsat Duhul.⁸ Atunci ocolind Misia, s'au pogorât la Troada.⁹ Și alcea în timpul nopții s'a arătat lui Pavel o vedenie: i s'a înfățișat parțial un macedonean și l-a rugat, zicând:

„Treci în Macedonia și ne ajută!”¹⁰ Și cum a văzut Pavel această vedenie, ne-am hotărât numai de căt să ne ducem în Macedonia, socotind că ne chinamă Domnul să binevestim celor de acolo.

“Deci, plecând din Troada, am mers drept la Samotracia, iară adoauzi la Neapoll,¹¹ și deacolo la Filippi, care e colonie și întâiul oraș în această parte a Macedoniei. În cetatea aceasta am rămas câteva zile.¹² Iară într-o zi de sămbătă am ieșit afară din cetate la un râu, unde se obișnuiește a se face rugăciuni, și șezind, am vorbit femeilor, care se adunaseră acolo.¹³ Însă o femeie cu numele Lidia, neguțoareasă de purpură din cetatea Tiatir, fiind chintătoare de Dumnezeu, ascultă și Domnul i-a deschis inimă să-l aminte la cele grăești Pavel.¹⁴ Iar dacă s'a botezat ea și casa ei, ne-a rugat zicând: „Dacă m'auți socotit că sunt credincioasă Domnului, intrăți și găduiți în casa mea.” Și ne-a silit să intrăm.

¹⁵ Și s'a întâmplat odată, când mergeam noi la casa de rugăciuni, să ne întâmpine o slujnică, care avea duh prezicator, și care prin prezicerile ei aducea venit mare stăpânilor săi.¹⁶ Aceasta mergând în urma lui Pavel și a noastră, strigă și zicea: „Oamenii aceștia sunt robii Dumnezeului! Celul de sus, cari ne vestesc nouă calea mântuirii!”¹⁷ Iar aceasta a făcut-o ea în mai multe zile. Supărându-se însă Pavel, s'a întors și a zis duhului: „În numele lui Iisus Hristos îți poruncesc să ieși din trinsa!¹⁸ Și a ieșit duhul în același ceas.

¹⁹ Atunci stăpânul ei, văzind că s'a dus nădejdea căstigului lor, au apucat pe Pavel și pe Silla și i-au dus în targ la căpetenii;²⁰ și înfățișându-l înaintea

căpetenilor, au zis: „Acești oameni fiind iudei, turbură cetatea noastră,¹ și propoveduesc obiceiuri, care nouă, romani fiind, nu ni se cuvine să le primim, nici să le urmăm.”² Și s'a rădicat poporul asupra lor; iar căpetenile rupându-l vestimintele, au poruncit să fie bătuți cu nucle.³ Și dupăce li-au dat lovitură multă, i-au aruncat în temniță și au poruncit temnicerului să-i păzească bine.⁴ Aceasta privind o astfel de poruncă, i-a băgat în temniță cea mai din lăuntru și li-a pus picioarele în butuc.

⁵ Iar pe la miezul nopții, Pavel și Sila s'au rugat și au cântat laude lui Dumnezeu, și cel legătii ascultau.⁶ Dar deodată s'a făcut cutremur mare, în căt se zguduiau temelile temniței, și îndată s'au deschis toate ușile și cătușile tuturor celor închiși s'au rupt.⁷ Iar temnicerul deșteptându-se și văzând ușile temniței deschise, a scos sabia, vrând să se omoare, soțind că cei închiși au fugit.⁸ Pavel însă, strigând tare, a zis: „Să nu-ți faci nici un rău, căci toți suntem aicea.”⁹ Atunci temnicerul c'erând lumânare, a alergat înăuntru și tremurând, a căzut înaintea lui Pavel și a lui Sila,¹⁰ și scoțindu-i afară, a zis: „Domnii mei, ce trebuie să fac, ca să mă mantuiesc?”¹¹ Iară el au zis: „Crede în domnul Iisus Hristos și te vei mantuvi tu și casa ta!”¹² Și au propoveduit cuvântul Domnului lui și la toți ceil ce erau în casa lui.¹³ Și luându-i temnicerul chiar în acel ceas al nopții, li-a spălat rânele și s'a botezat îndată el și ai lui;¹⁴ și aducându-i în casa sa, a dat masă și s'a bucurat cu toată casa, crezând în Dumnezeu.

¹⁵ Iară dupăce s'a făcut ziuă, căpetenile au trimis pe slujbașii cetății la temnicer să zică: „Dă drumu-

la oamenii acestia!”¹⁶ Și temnicerul a vestit spusa aceasta lui Pavel, zicând: „Căpetenile au trimis să vă dău drumul; eşti deci acum și duceți-vă cu pace.”¹⁷ Pavel însă a zis cătră el: „Pe noi, cetățenii romani fiind, ne-au băut în față lumișii fără judecată și ne-au aruncat în temniță, și acum ne dău drumul pe ascuns? Nu, ci să vină ei să ne scoată.”¹⁸ Și slujbașii cetății au spus cuvintele acestea căpetenilor, iar aceștia s'au spălmănat, auzind că erau cetățenii romani.¹⁹ Și venind căpetenile, și-au cerut iertare dela ei și scoțându-i, i-au rugat să plece din cetate.²⁰ Iară el, eșind din temniță, au venit la Lidia; și văzând pe frați, li-au dat sfaturi, și au plecat.

CAP. 17

¹ Și trecând prin Amfipoli și Apolonia, au venit la Tesalonice, unde era o sinagogă a iudeilor;² și după obiceiul, Pavel a intrat la ei și în trei sămbete a vorbit cu dânsii din Scripturi,³ arătându-li și dovezdind, că Hristos trebuie să pătimească și să invie din morți, și că acest Hristos este Iisus, pe Care eu vă propoveduesc vouă.⁴ Și unul din ei au crezut și s'au unit cu Pavel și cu Sila;⁵ emenea au crezut și o mare mulțime din elini, cel mai deosebit și nu puține din femeile cele mai de seamă.⁶ Iară iudeii cel cari nu credeau, umplându-se de ură și luând de pe ulte niște oameni netrebnici, s'au strâns grămadă și au turburat cetatea, și venind la casa lui Iason, s'au încercat să-l scoată pe Pavel și pe Sila la popor.⁷ Dar negăsindu-i, au tărat pe Iason și pe cățva frați la căpetenile cetății, strigând, că acel turburător a toată lumea au venit și aicea,⁸ iară Iason

i-a primit, și aceștia toți lucrează împotriva rându-
elelor cesarului, zicând că este alt împărat, Iisus.
"Și au spăimântat poporul și căpetenile care au-
zeau acestea, și cari li-au dat drumul numai du-
păce au luat dela lason și dela ceilanți garanție mare.

¹⁰ Atunci frații au trimis îndată, chiar noaptea, pe Pavel și pe Sila la Veria, unde sosind el, au mers la sinagoga iudeilor. ¹¹ Iudeii de aicea, fiind mai de treabă decât cei din Tesalonic, au primit cuvântul cu toată osârdia, cercetând Scripturile în foate zi-
ele, să vadă de sunt acestea aşă. ¹² Și au crezut mulți din ei și din femeile eliniilor de samă și din bărbați nu puși. ¹³ Dar când au aflat iudeii din Tesalonic, că și în Veria se propovedea de Pavel cuvântul lui Dumnezeu, au venit și acolo să ajute poporul. ¹⁴ Atunci frații au făcut pe Pavel să plece îndată pe partea dinspre mare, iar Sila și Timotei au rămas acolo.

¹⁵ Iar ceice petrecuseră pe Pavel l-au însotit până la Atena, și primind dela el poruncă pentru Sila și Timotei, ca să vină curând la el, s'au întors.

¹⁶ Și când li așteptă Pavel pe aceștia la Atena, s'a turburat duhul lui într'însul, văzind orașul plin de idoli. ¹⁷ Și sfătuiea în toate zilele în sinagogă cu iudeii și cu oamenii evlahioși și în targ cu ceice se întâlnea. ¹⁸ Atuncea unii din filosofii epicurei și stoici au început să intre în vorbă cu el; și unii ziceau: „Oare ce vrea să spună acest sămănător de vorbe?” Iar alii ziceau: „Se pare, că e propoveditor al unor dumnezei străini,” penetrând le vestea pe Iisus și Invățărea. ¹⁹ Și luându-l, l'au dus în areopag, și l-au zis: „Putem oare să știm, ce este această învățătură nouă, care se propovedește de tine? ²⁰ Căci ne vâri-

in urechi niște lucruri strani. De aceea voim să știm ce este aceasta?” ²¹ Căci toți atenienii precum și străinii, care locueau la ei, la nimic alta nu se zăboveau mai mult, decât spunând sau ascultând ceva nou.

²² Deci, stând Pavel în mijlocul adunării, a zis: „Bărbați atenieni, după toate văz, că ați fi oameni foarte evlahioși, ²³ pentru că trecând prin cetatea voastră și cercetând locurile voastre de închinare, am găsit și un jertfenic, pe care e scris: Dumnezeul celui necunoscut. Deci pe acela, pe care voi fără să-l cunoașteți îl cinstiți, voesc să vi-l propoveduiesc. ²⁴ Dumnezeul, care a făcut lumea și toate celece sunt întrânsa, acesta fiind Domnul cerului și al pământului, nu locuiește în locașuri făcute de mâna, ²⁵ nici nu se slujește de mâna omenească, ca și cum ar avea nevoie de ceva, de vreme ce El dă tuturor viață și suflarea și toate. ²⁶ Dint'un sânge a făcut tot neamul omenesc, ca să locuească pe toată fața pământului, rânduindu-li de mai înainte timpul și locul viețuiril lor, ²⁷ și ca să caute pe Domnul, doar L-ar simți și L-ar găsi, macar că El nu este departe de fiecare din noi; ²⁸ căci prin El trăim, și ne mișcăm și suntem, cum au spus și unii din poeții voștril, căci noi suntem neamul Lui. ²⁹ Deci, dacă suntem neamul lui Dumnezeu, nu trebuie să socotim, că Dumnezeirea este asemenea aurului, sau argintului, sau petrei, care-și capătă chipul dela meșteșugul sau născocirea omului. ³⁰ Așa dară Dumnezeu, trecând cu vederea timpurile neștiinței acestea, acum poruncește tuturor oamenilor de pretutindinea să se pocăească; ³¹ căci el a hotărât o zi, în care va ju-deca lumea cu dreptate, prin un bărbat de mai

înainte rânduit de El, pentru Care a dat tuturor doavadă, înviindu-L din morții.”

¹Auzind însă de invierea morților, unii rădeau, iar alții î-au zis: „Despre aceasta te vom mai asculta altă dată.” ²Și aşă Pavel a ieșit din mijlocul lor. ³Dar cățiva oameni s-au lipit de el și au crezut. Printre ei se aflau: Dionisie Ariopaghitul și o femeie, cu numele Damaris, și alții împreună cu ei.

CAP. 18.

¹După acestea Pavel părăsind Atena, a venit la Corint, și găsind pe un iudeu cu numele Achila, cu neam din Pont, care de curând venise din Italia cu femeea sa Prischila, pe trucă Claudio poruncise tuturor iudeilor să plece din Roma, a venit la dânsii; și fiind de un mășteșug cu el, a rămas la dânsii și a lucrat, căci erau cu mășteșugul făcători de corturi. ²Vorbea însă în sinagogă în toată Sâmbăta și sfătuiea și pe iudei și pe elini. ³Iar dacă au venit Sila și Timotei din Macedonia, Pavel fu săilit de Duhul să mărturisească iudeilor că Iisus este Hristos. ⁴Dar fiindcă ei se impotriveau și băluau, de aceea el, scuturându-și hainele, a zis cătră dânsii: „Sângel vostru să fie asupra capului vostru; eu curat sunt; deacum mă duc la pagani.” ⁵Și ieșind de acolo, s'a dus la un ciastitor de Dumnezeu, anume Iust, a căruia casă era lângă sinagogă. ⁶Însă Crisp, căpetenia sinagogii, a crezut în Domnul cu toată casa sa, și mulți din corinenți, cari au auzit, au crezut și s'a botezat.

⁷Iar Domnul noaptea în vedenie a zis cătră Pavel: „Nu te teme, ci vorbește și nu tăcea.” ⁸căci Eu

sunt cu tine și nimene nu se va căerca să-ți facă rău, pentru că Eu am mulți oameni în cetatea aceasta.”

⁹Si a sezut Pavel acolo un an și șase luni, propoveduind printre Corinenți cuvântul lui Dumnezeu.

¹⁰Dar pe vremea, când în Ahaia era proconsul Galion, iudeii s-au rădicat până unul asupra lui Pavel și l-au adus înaintea tribunalului, ¹¹zicând: „Acesta învață pe oameni să cinstească pe Dumnezeu într'un chip protivnic legii.” ¹²Când însă Pavel a vrut să-și deschidă gura, Galion a zis iudeilor: „Iudei, dacă ar fi vorba despre vreo nedreptate, sau despre vreo faptă rea, ar fi drept să vă ascult; ¹³Dar fiind vorba de învățătură, de nume și de legea voastră, descurcați-vă voi singuri; în acestea eu nu voesc să fiu judecător.” ¹⁴Si l-a alungat de la tribunal. ¹⁵Atunci toți elini au apucat pe Sosten, căpetenia sinagogii, și l-au bătut înaintea tribunalului; iar Galion nu s'a neliniștit nicidecum de aceasta.

¹⁶Iar Pavel după ce a zăbovit acolo încă multă vreme, și-a luat rămas bun dela frații și a plecat cu corabia în Siria, împreună cu Prischila și Achila, care și-a tuns capul în Chenhrea, căci avea o făgăduință de împlinit. ¹⁷Sosind însă la Efes, l-a lăsat pe însoțitori acolo, iară el s'a dus la sinagogă și-a vorbit cu iudeii, ¹⁸cari l-au rugat să rămână la ei mai multă vreme, dar el n'a voit, ¹⁹ci și-a luat rămas bun dela ei, zicând: „Trebue numai decât că să răbătorile ce vin să le fac în Ierusalim și lără și să mă întorc la voi, de vreă Dumnezeu”. Si a plecat din Efes; iar Achila și Prischila au rămas în Efes.

²² Si dându-se jos din corabie la Cezarea, s'a suiat la Ierusalim si după ce a salutat Biserica, s'a dus la Antiohia. ²³ Si făcând acolo câtva timp, a plecat si a străbătut pe rând țara Galatiei, si Fria-gia, întărind pe toți ucenicii.

²⁴ Iară un iudeu, cu numele Apolos, de neam din Alexandria, bărbat meșter la cuvânt si tare în Scripturi, a venit la Efes. ²⁵ Acesta învățase calea Domnului si, inflăcărat fiind cu duhul, vorbea si învăță drept despre Domnul, dar cunoștea numal botezul lui Ioan. ²⁶ Si începând ei să grăiască cu îndrăzenală în sinagogă, l-au auzit Achila si Prischila si luându-l, l-au lămurit mai bine calea lui Dumnezeu.

²⁷ Iar când a voit el să plece în Ahaia, frații au scris uceniciilor de acolo si l-au îndemnat să-l primeasca bine. ²⁸ Si sosind el acolo, a ajutat mult cu harul pe celice crezuseră, pentră el a înfruntat tare pe iudei în fața lumii, dovedind cu Scripturile, că Iisus este Hristosul.

CAP. 19.

¹ In vremea când era Apolos în Corinț s'a întâmplat ca Pavel, trecând prin părțile de sus ale Asiei Mici, să vină la Efes; ² si găsind acolo niște ucenici, li-a zis: „Primit-ai Duh Sfânt după ce ați crezut?” Iară el i-au răspuns: „Dar nici de este Duh Sfânt n'am auzit!” ³ Atunci el li-a zis: „In ce dară v'ati botezat?” Si ei i-au răspuns: „În botezul lui Ioan!” ⁴ Zisa Pavel: „Ioan a botezat cu botezul pocălniții, spunând oamenilor, să credă în Celce vine după dânsul, adecă în Hristos Iisus.” ⁵ Si auzind ei aceasta, s'a botezat în numele Domnului

Iisus; ⁶ iar când Pavel și-a pus mâinile peste el, S'a pogorât preste dânsul Duhul Sfânt, și au început a vorbi în limbi și a prooroci. ⁷ Si aceștia de toți erau ca la douăzeci de oameni.

⁸ După aceea întrând Pavel în sinagogă, a propovedit fără teamă trei luni, vorbind și dovedind cele despre Impărația lui Dumnezeu. ⁹ Însă fiindcă unii se îndărâtniceau și nu credeau, hulind calea Domnului înaintea poporului; de aceea părăsindu-l, a despărțit de ei pe ucenici și a propovedit zilnic în școală unui tiran. ¹⁰ Aceasta a tănut ca la doi ani, aşa încât toți locuitorii Asiei, iudei și elini, au auzit cuvântul Domnului Iisus. ¹¹ Iară Domnul făcea nu pușine minuni prin mâinile lui Pavel, ¹² încât și pe bolnavi se aduceau măhrămi și stergare de pe trupul lor, și le conteneau boala și duhurile rele eșeu dintrânsil.

¹³ Ba și unii din descăntătorii iudei, ce rătăceau din loc în loc, s'a apucat să cheme numele Domnului Iisus la descăntarea celorce aveau duhuri rele, zicând: „Vă jurăm cu Iisus, pe Care îl propove-dește Pavel!” ¹⁴ Printre ei erau șapte feclori oarecară al arhiereului iudeu Scheva, cari făceau aceasta. ¹⁵ Dar spiritul cel rău le-au răspuns: „Pe Iisus îl știu și pe Pavel îl cunosc, dar voi cine sunteți?” ¹⁶ Si aruncându-se asupra lor omul, în care era duhul cel rău și dovedindu-l aşa încât ei au fugit din casa aceea goi și stâlcîți. ¹⁷ Aceasta s'a făcut cunoscut tuturor locuitorilor iudei și elini din Efes, si s'a făcut frică peste toți și s'a mărit numele Domnului Iisus. ¹⁸ Si venind mulți din celice credeau, și mărturiseau și descopereau faptele lor. ¹⁹ Iară din celice se îndelniceau cu vrăjitorul său adunat destul

și strângându-și cărțile, le-au ars înaintea tuturor; și s'a socotit prețul cărților acestora și s'a găsit ca la cincizeci de mil de drahme de argint.

²⁰ Cu astfel de putere creșteă și se întăreă cu-vântul Domnului.

²¹ Iară dupăce s'au săvârșit lucrurile acestea, Pavel și-a pus în gând, ca dupăce va străbate Macedonia și Ahala, să se ducă la Ierusalim, zicând: „Dupăce voi fi acolo, trebuie să văd și Roma”. ²² Și trimisind în Macedonia pe doi din cel ce-l slujeau, și anume pe Timoteiu și pe Erast, el a mai rămas o vreme în Asia.

²³ În vremea aceasta s'a făcut o turburare nu tocmai mică împotriva călii Domnului; ²⁴ căci un argintar, cu numele Dimitrie, care făcea biserică Artemidei în chipuri de argint, ceeace aducea un pușin venit meșterilor, ²⁵ adunând pe aceștia și pe alții asemenea meșteșugari, a zis: „Oamenii bună știți că dela meșteșugul acesta e venitul nostru; ²⁶ și cu toate acestea vedeți și auziți, că acest Pavel nu numai în Efes, ci aproape în toată Asia, prin sfaturile sale, a întors nu pușin popor, spunând că dumnezeul cel făcuți de mâni omenești nu sunt dumnezel”. ²⁷ Iar aceasta amenință că nu numai meșteșugul nostru să ajungă nesocotit, ci și biserică marei zeițe Artemida să nu mai însemne nimic și să se surpe măreția aceleia, pe care o cinstește toată Asia și toată lumea”.

²⁸ Auzind ei acestea și umplându-se de mânie, au strigat, zicând: „Mare este Artemida Efesului!”

²⁹ Și toată cetatea s'a umplut de turburare, și apucând pe macedonenii Gae și Aristarch, tovarășii lui Pavel, s'au îndreptat toți într'un suflă spre teatru,

³⁰ Și voind Pavel să intre în mulțime, ucenicii nu l-au lăsat. ³¹ Deasemenea și câteva căpetenii ale Asiei, flindu-l prieteni, au trimis la dânsul și l-au rugat să nu se arate la teatru. ³² Deci, unii strigau una, iar alții strigau alta, pentru că ajunarea era în neranjuială și cel mai mulți nu știu la ce s'a adunat. ³³ Atunci a fost adus din mulțime Alexandru, propus fiind de iudei; și făcând semn cu mâna, Alexandru voi să vorbească poporului. ³⁴ Dar când s'a aflat că acesta este iudeu, au început toți într-un glas să strige și au strigat aproape două ceasuri: „Mare este Artemida Efesului!”

³⁵ Atunci a logofățul înținsin poporul, a zis: „Efeseni, cine e omul care nu știe că cetatea Efesul este închinată marei zeițe Artemida și lui Diopet?

³⁶ Aceasta deci fiind nefindoelnic, trebuie să fiți astămpărăți și să nu faceți nimică nesocotit. ³⁷ Voi însă ați adus pe acești oameni, cari nici furi de cele săi nu sunt, nici pe zeita noastră n'au hulit-o.

³⁸ Dacă însă Dimitrie și alții meșteșugari ca el au vreo plângere asupra cu va sunt judecători și avem și căpetenii: să se plângă unii asupra altora! ³⁹ Iar dacă urmăriți altă ceva, să se deslege într'o adunare legiuitoră. ⁴⁰ Pentru că ne primejdulim ca din pricina celor petrecute acum, să fim învinuitori de răzvrătire, de oarece nu avem nimic, prin ce am putea să ne dezvinovățim de turburarea aceasta”.

⁴¹ Și acestea zicând, a dat drumul adunărilii.

CAP. 20.

¹ Iar după închiderea turburării, Pavel, chemând pe ucenici și dându-i povete, și-a luat rămas bun și a

plecat să se ducă în Macedonia. ³ și străbătând prin părțile acelea și dând credințoșilor sfaturi multe, a venit în Elada. ⁴ Făcând acolo trei luni și îscăndu-se unelțiri împotriva lui din partea Iudeilor, a volt să se sue în Siria și și-a făcut socoteala să se întoarcă prin Macedonia. ⁵ În călătoria aceasta l-au întovărășit până în Asia: Sos patru ai lui Pirus din Verea, și dintre tesalonicieni: Aristarh și Secund; și Gae din Derbi, și Timotel, precum și Tihic și Trofin din Asia. ⁶ Aceștia mergând înainte, ne-au așteptat în Troada. ⁷ iar noi, după zilele azimilor, am plecat cu corabia din Filippi și în cinci zile am sosit la dânsii în Troada, unde am stat șapte zile.

⁸ Iar în ziua întâia a săptămânilii, adunându-se ucișii pentru frângerea pâinii, Pavel voind să plece adouazi, a vorbit cu ei și a lungit cuvântarea pâna la miezul nopții. ⁹ și în soișorul, unde ne adunasem noi, era mulțime de fâclii. ¹⁰ și în timpul cuvântării celei lungi a lui Pavel, un Tânăr, anume Evtihie, șezind pe fereastră, a adormit greu, și aplecat fiind de somn, a căzut jos dela rândul al treilea și a fost rădicat mort. ¹¹ și pogorându-se Pavel, a căzut peste el și, îmbrățișându-l, a zis: „Nu vă neliniștiți, căci sufletul lui este întrinsul!“ ¹² Apoi suindu-se și frângând pânea și gustând, a sfătuitt mult, până în revârsatul zorilor, și după aceea a eșit. ¹³ În vremea aceea copilul a fost adus viu și ne-am măngăeat nu pușin. ¹⁴ și venind noi la corabie, am plecat înainte la Asos, vrând să luăm de acolo pe Pavel; căci el, voind să meargă până acolo pe jos, aşa ne poruncise. ¹⁵ Iară dacă să întâlnesc cu

noi în Asos, l-am luat și am mers la Mitilena. ¹⁶ și plecând și de acolo, a douazi ne-am oprit în dreptul Hiosului; iar în ceealaltă zi am eșit la uscat în Samos și, rămânând pușin în Trohilea, în ziua următoare am sosit la Milet; ¹⁷ căci Pavel avusea de gând să ocrolească Efesul, ca să nu fie nevoie să zăbovească în Asia, fiindcă se grăbea să fie la Ierusalim, dacă să ar fi putut, de ziua cincizecimii.

¹⁸ Însă a trimis din Milet la Efes, să cheme pe prezviterii Bisericii; ¹⁹ și dacă au venit aceștia la el, Il-a zis: „Voil știi, cum din cea dintâi zi când am sosit în Asia, am fost tot timpul cu voi, ²⁰ slujind Domnului cu toată smerenia și cu multe lacrămi și ispite, ce mi-au venit din pricina unelților Iudeilor; ²¹ știi de asemenea, cum n'am lăsat să treacă nimic din cele de folos, fără să vă propovedesc și să vă învăț atât în fața lumii, cât și pe acasă, ²² vestind Iudeilor și eliniilor pocăința înaintea lui Dumnezeu și credința în Domnul nostru Iisus Hristos. ²³ și iată acum eu, îndemnat de Duhul, mă duc la Ierusalim, neștiind ce mă va întâmpina acolo; ²⁴ dar Duhul Sfânt mărturisește prin cetății, zicând, că lanțuri și necazuri mă așteaptă. ²⁵ Eu însă nu iau în seamă nimică, niciodată nu prețesc viața mea, numai și numai să-mi termin cu bucurie calea și slujirea pe care am primit-o dela Domnul Iisus, de a propovедui Evanghelia harului Dumnezeesc. ²⁶ și acum iată, eu știu că nu veți mai vedea fața mea toți voi, în mijlocul căroră am umblat, propoveduind Impărăția lui Dumnezeu. ²⁷ De aceea vă mărturisesc în ziua aceasta, că sunt curat de sângele tuturor, ²⁸ căci nu m'am lenevit a vă vesti toată vocea lui Dumnezeu. ²⁹ Luati aminte dară de voi în-

șivă și de toată turma, în care Duhul Sfânt v'a pus Episcopi, ca să păstorîți Bisericii a lui Dumnezeu, pe care a căstigat-o cu Sângerele Său. ¹⁰ Căci eu acasta o știu, că după ducerea mea vor intră între voi lupi răi, care nu vor cruță turma; ¹¹ și chiar dințre voi se vor rădica oameni, cari vor grăbi îndărâtii, ca să atragă pe ucenici după ei. ¹² De aceea priveghiați, amintindu-vă, că trei ani ziuă și noaptea n'am contenit cu lacrămi a vă invăță pe fiște carele din voi. ¹³ Și acum, fraților, vă încredințez lui Dumnezeu și cuvântului hirurului Său, care poate să vă zidească tot mai mult și să vă dea moștenire împreună cu toți celi sfinti. ¹⁴ Argintul și halina și aurul nimănui n'am poftit; ¹⁵ voi ști, că pentru nevoile mele și ale celor cu mine au muncit mâinile acestea ale mele. ¹⁶ Și îi toate v'am arătat, că aşa muncind, trebuie a sprijini pe cei slabii și a ne aduce aminte de cuvintele Domnului Iisus căci El însuși a zis: „E mai fericit a dă decât a luă.”

¹⁷ Zicând acestea, Pavel și-a plecat genunchile sale și împreună cu ei cu toți s'a rugat. ¹⁸ Atunci s'a fălcut de toți plângere destulă și căzind pe grumazil lui Pavel, l-au sărutat, ¹⁹ mâniști fiind mai cu seamă pentru cuvântul spus de el că mai mult nu vor vedea față lui. Și aşa l-au petrecut până la corabie.

CAP. 21.

¹ Și despărțindu-ne noi de prezviteri, ne-am urcat pe corabie și am mers deadreptul la Cos, și adouazi la Rodos, iar de acolo la Patara. ² Și găsind o corabilă, care mergea spre Fenicia, ne-am urcat pe ea și am plecat. ³ Când însă ne-am ivit la

Cipru, l-am lăsat în stânga și am mers în Siria; apoi ne-am oprit în Tir, căci acolo trebuie să-ști descurce corabia povara. ⁴ Și găsind niște ucenici, am rămas acolo șapte zile. Aceștia după înșuflarea Duhului, au spus lui Pavel, să nu meargă la Ierusalim. ⁵ Iar dacă am împlinit aceste zile, am eşit și am plecat, și ei ne-au petrecut cu toți cu femeile și cu copiii până afară din cetate; iar pe mal plecându-ni genunchile, ne-am rugat. ⁶ Apoi luându-ni rămas bun unii dela alții, am intrat în corabie, iară el s'a întors la casele lor.

⁷ Și călătorind noi pe apă, am sosit din Tir la Ptolemaida, unde salutând pe frați, am rămas la el o zi. ⁸ Iară adouazi Pavel și noi, ceice eram cu dânsul, plecând, ne-am dus la Cezareea și întrând în casa lui Filip evanghelistul, care era din cel șapte diaconi, am rămas la el. ⁹ Acesta avea patru fete fecioare, care proroceau. ¹⁰ Și șezind noi la el mai multe zile, a venit din Iudeea un proroc, nume Agav; ¹¹ și întrând la noi, a luat brâul lui Pavel și, legându-și mâinile și picioarele, a zis: „Așa zice Duhul Sfânt: pe bărbatul, al cui este brâul acesta, așa il vor legă în Ierusalim îndeii și-l vor dă pe mâna păganiilor”. ¹² Auzind acestea, l-am rugat și noi și cel de loc să nu meargă la Ierusalim. ¹³ Pavel însă răspunzindu-ni, a zis: „Ce faceți voi? De ce plângeti și-mi frângeti inima? Căci eu sunt gata nu numai legat să fiu, ci să și mor în Ierusalim pentru numele Domnului Iisus.” ¹⁴ Și nepuțând să-l îndupescăm, ne-am linștit, zicând: „Facă-se voea Domnului!“ ¹⁵ Iar după zilele acestea pregătindu-ne, am plecat la Ierusalim. ¹⁶ Și au mers cu noi și cățiva ucenici din Cezareea, petrecându-ne până la un ucenic vechiu, Mnason Chipriotul, la care am putut să găzduim,

¹⁷ Iar când am sosit în Ierusalim, frații ne-au permis cu bucurie; ¹⁸ iară a douazi Pavel a mers cu noi la lacov, și au venit acolo și toți prezviterii. ¹⁹ Și dupăce i-am salutat, Pavel îl-a istorisit cu amăruntul, ce făcuse Dumnezeu la păgâni prin slujirea lui. ²⁰ Iară el auzind, au slăvit pe Dumnezeu și i-au zis: „Vezi, frate, căte milii de iudei credincioșii sunt și cu toții sunt răvnitori legii. ²¹ Despre tine însă am auzit, că ai fi învățind pe toți iudeii, căi locuiesc printre păgâni, să se lepede de Moisă, zicând, ca ei să nu-și tae imprejur copiii lor, nici să-și păzească obiceiurile. ²² Ce dară e de făcut? Toată mulțimea se va adună, căci va auzi că ai venit. ²³ Să faci deci ceeace-ți vom zice noi: sunt aicea la noi patru oameni, cari au asupra lor o sfăgăduință. ²⁴ Ia-i pe aceștia și te curăță împreună cu ei, și cheltuește pentru ei, ca să-și iundă capul, și vor cunoaște toți, că cele ce au auzit ei de tine nu sunt adeverate, ci urmezi și tu însuși a păzilegea. ²⁵ Iar pentru păgânilor, cari au crezut, noi am hotărât și îl-am scris, ca ei nîmic de felul acesta să nu păzească, ci să se ferească numai de cele jertfite idolilor, de sânge, de mortăciune și de desfrânare.” ²⁶ Atunci Pavel, lăudând pe bărbatil aceia și curățindu-se împreună cu ei, în ziua următoare a intrat în biserică și a făcut cunoscut că s-au împlinit zilele curățirei, când trebuie să se aducă jertfă pentru fiecare dintrușii.

²⁷ Și când erau să se împlinească cele șapte zile, iudeii din Asia, văzindu-l în biserică, au întărât tot poporul și-au pus mâna pe el, ²⁸ strigând: „Israeliți, ajutați-ni! Acesta este omul, care pretutindenea pe toți și învață împotriva poporului iudeu

și a legii și a locului acestuia; ba și elini a adus în biserică și a spurcat acest loc sfânt.” ²⁹ Căci ei văzuseră cu el prin târg pe Trofin Efeseanul, și socotiseră că Pavel îl băgase în biserică.

³⁰ Atunci toată cetatea să a măscat și a alergat poporul din toate părțile; și prinziind pe Pavel, l-au scos din biserică și s-au inchis îndată ușile. ³¹ Iar când voieau să-l ucidă, a ajuns veste la tribunul^{*} cohortei^{**}, că tot Ierusalimul s'a turburat; ³² și acesta lăudând repede ostașii și sutașii, a pornit aupra iudeilor; și văzind ei pe Tribun și ostașii, au început de a mai bate pe Pavel. ³³ Iară tribunul apropiindu-se, l-a luat și a poruncit să-l lege cu două lanțuri și a întrebat: „Cine-i și ce a făcut?” ³⁴ Dar din mulțime unii strigau una, iar alții alta; și neputând tribunul astăzile adeverul din pricina turburării, a poruncit să fie dus în cazarmă. ³⁵ Iar când au ajuns la treptele scăret, soldații din pricina îngrämadirii poporului au trebuit să-l ducă pe brațe, ³⁶ căci mulțime de popor se îngrämadea și striga: „Să se omoare!”

³⁷ Iar când voiau să-l bage în cazarmă, Pavel a zis cătră tribun: „Mie îngăduit oare să-ți spun ceva?” Iară acela a răspuns: „Știi greșește? ³⁸ Nu cumva ești tu Egipteanul, care mai dăunăzi și stârnit o răzvrătire și a scos în pustie patru mii de bandiți?” ³⁹ Pavel însă a zis: „Eu sunt iudeu din Tarsul Ciliciei, cetățean al unei cetăți nu de puțină însemnatate, Rogu-te dară, dă-mi vœu să vorbesc poporului.” ⁴⁰ Și dându-i-se vœu, Pavel, stând pe scară, a făcut poporului semn cu mâna, și când

* Tribun, șef militar, care comanda o cohortă.

** Cohortă, o trupă de 500 sau 600 soldați romani.

să făcut liniște adâncă, a început să vorbească în limba evreească, zicând :

CAP. 22.

¹ „Părinți și frați, ascultați acum și apărarea mea față de voi!“

² „Și auzind ei, că îl grăește în limba evreească, au făcut încă și mai mare tăcere. Iar el a zis :

³ „Eu sunt iudeu, născut în Tarsul Cilicii, dar am fost crescut în cetatea aceasta, la picioarele lui Gamaillii, și am învățat cu deamărunțul legea părintească, fiind tot atât de răvnitor pentru Dumnezeu, cum sunteți și voi cu toți astăzi.“ ⁴ Ba eu am prigonit până moarte pe următorii acestei învățături, legând și dând la temniță și bărbați și femei, ⁵ cum poate să mărturisească de mine Arhiereul și toți bătrânilor, dela cari am luat și scrisori către frații ce locuiesc în Damasc, unde m'am dus, ca și pe cel deacolo să-i aduc la Ierusalim în lanțuri, ca să fie pedepsiți.

⁶ „Dară s'a întâmplat, că pecând mergeam și mă apropiam de Damasc, pe la ameață, și strălucit fără de veste împrejurul meu o lumină mare din cer; și eu am căzut la pământ și am auzit un glas, care mi-a zis : „Saule, Saule, ce mă prigonești?“ ⁷ Iară eu am răspuns : „Cine ești, Doamne?“ ⁸ Și acela mi-a zis : „Eu sunt Iisus Nazoreul, pe care tu îl prigonești.“ ⁹ Ceilice erau cu mine însă lumina au văzut-o și s'au spălmântat, iar glasul celuice-mi vorbea nu î-l au auzit. ¹⁰ Atunci eu am zis : „Ce să fac, Doamne?“ ¹¹ Și Domnul mi-a zis : „Scoală și du-te în Damasc, și acolo și se va spune tot ce-ți este rânduit să faci.“ ¹² Și fiindcă de slava luminii acelea

nu vedeam, am mers la Damasc dus de mâna de cei ce erau cu mine.

¹³ „Și acolo un oarecare Anania, om evlavios după lege și bine văzut de toți iudeii, cari locuiesc în Damasc, ¹⁴ a venit la mine și apropiindu-se, mi-a zis : „Frate Saul, vezi!“ ¹⁵ Și îndată l-am văzut. ¹⁶ Și el lăraș mi-a zis : „Dumnezeul părinților noștrilor de mai înainte te-a ales, ca să cunoști voea Lui, și să vezi pe cel drept și să auzi graiu din gura Lui; ¹⁷ că tu-I vel fi martor înaintea tuturor popoarelor pentru celece ai văzut și ai auzit. ¹⁸ Ce zăbovești dară? Scoală, botează-te și-ți spală păcatele tale, cheamând numele Domnului Iisus.“

¹⁹ „Iară când m'am intors în Ierusalim și mă rugam în biserică, am căzut în uimire, ²⁰ și l-am văzut zicându-mi : „Grăbește de ieși repede din Ierusalim, pentru că alci nu se va primi mărturisirea ta cea pentru Mine.“ ²¹ Și eu am zis : „Doamne, acestora îi e cunoscut, că eu pe celice credeau în Tine și închideam în temniță și-i băteam prin sinagogi; ²² și când se vârsă sângele lui Ștefan, martorul Tână, și eu eram defăță, incuviințând uciderea lui și păzind hainele celorce-l ucideau.“ ²³ El însă mi-a zis : „Dute, căci eu am să te trimit la națiuni departe!“

²⁴ Până la cuvântul acesta iudeii l-au ascultat; iar după aceea au început a strigă, zicând : „Stărpește de pe pământ pe unui ca acesta, căci nu se cade să mal trăească!“ ²⁵ Pe când însă răcneau el, și-și fluturau hainele și aruncau colib în văzduh, ²⁶ tribunul a poruncit să-l vâre pe Pavel în cazarmă și a zis să-l bată cu biciul, ca să afle din care pricină strigau iudeii aşă împotriva lui. ²⁷ Dar când l-au întins ca să-l bată, Pavel a zis cătră un sutăș, care

stătea *acolo*: „Oare vi-e îngăduit să bateți pe un cetățean roman și încă ne judecat?“²⁶ Auzind *acea-*
sta sutașul, s'a dus și a spus tribunului, zicând:
 „Ia vezi ce eră să fac! că omul acesta este cetățean roman.“²⁷ Atunci tribunul a venit la *Pavel* și
 i-a zis: „Spune-mi de ești cetățean roman!“²⁸ și e
 a răspuns: „Da!“²⁹ Zis-a tribunul: „Eu cetățenia
 aceasta am dobândit-o pentru o sumă mare.“ Pavel
 însă i-a răspuns: „Ba eu m'am și născut astfel.“³⁰
 Atunci s'au depărtat îndată de el cei ce voiseră
 să-l bată. Iar tribunul aflatând că Pavel este cetățean
 roman, s'a speriat, că-l legase.

³⁰ Și adouazi dorind să afle adevărul, pentru ce
 se învinuiește de către iudei, i-a scos din lanțuri și
 a poruncit să se adune arhiereii și tot sinedrului, și
 scoțind pe Pavel, i-a înfățișat înaintea lor.

CAP. 23.

¹ Și căutând Pavel spre sinedru, a zis: „Fraților,
 până în ziua de astăzi am trăit eu înaintea lui Dumnezeu cu cel mai curat cuget.“

² Arhierul Anania însă a poruncit celorce stăteau înaintea lui, să-l bată peste gură. ³ Atunci Pavel i-a zis: „Să te bată Dumnezeu pe tine, părete văruit, căci ești pus să mă judeci după lege, și tu împotriva legii poruncești să mă bată.“ ⁴ Iar ceil ce stăteau înainte au zis: „Dar pe arhierul lui Dumnezeu îl blasfemii?“ ⁵ Zis-a Pavel: „N'am știut, fraților, că-i arhiereu; pentru că este scris: pe mai multe poporului tău să nu-l grăești de rău.“

⁶ Aflat însă Pavel, că o parte din cel de față
 erau saduchi, iar alta farisei, a strigat în sinedru:

„Fraților, eu sunt fariseu, fiu de fariseu, și pentru credință și învierea morților mă judec *acum*.⁷ Și când a spus el acestea, s'a stârnit ceartă între saduchi și farisei și adunarea s'a desbinat; ⁸ căci saduchi ei zic, că nu-i înviere, nici inger, nici duh; iar fariseii mărturisesc și una și alta.⁹ Și s'a făcut gălceavă mare; și sculându-se căturarii cei din farisei, au zis: „Nu găsim nimic rău la omul acesta! Și dacă i-a grăbit lui un duh, sau un inger, nu ne vom împotrivă lui Dumnezeu.“¹⁰ Dar fiindcă discordia se mărește, tribunul temându-se că nu cumva Pavel să fie sfâșiet de iudei, a poruncit ostașilor să se pozoare ca să-l ia din mijlocul lor și să-l ducă în cazarmă.

¹¹ Iar în noaptea următoare S'a arătat lui Pavel Domnul și i-a zis: „Îndrăgnește, Pavele, căci prenumele mărturisit te de Mine în Ierusalim, aşa se cade să mărturisești și în Rōma.“

¹² Iar dupăce s'a făcut ziua, adunându-se niște iudei, s'au jurat să nu mânânce, nici să beă, până nu vor ucide pe Pavel. ¹³ Și cei care făcuse astăzi jurământ erau mai bine de patruzeci.¹⁴ Aceștia, venind la arhierei și la bătrâni, au zis: „Noi ne-am legat cu jurământ să nu mâncăm nimic până nu vom ucide pe Pavel. ¹⁵ Declin, acum voi cu sinedrul dați de veste căpetenel oștirii, ca mâne să-l scoată pe Pavel la vol, ca și cum ați voi să cercetați principala lui mai de aproape; iar noi vom fi gata să-l ucidem, înainte de a se apropiă.“

¹⁶ Și auzind de această punere la cale fiul surorii lui Pavel, s'a dus și întrând în cazarmă, a dat de știre lui Pavel. ¹⁷ Iar Pavel chemând pe unul din sutași, a zis: „Du pe Tânărul acesta la tribun,

căci are să-l spună ceva.“¹⁸ Și luându-l *sutașul*, l-a dus la tribun, zicând: „Chemându-mă arestatul Pavel, m'a rugat să aduc la tine pe acest Tânăr, care are să-ți spună ceva.“¹⁹ Și tribunul luându-l de mână și ducându-l la o parte, l-a întrebat: „Ce ai să-mi spui?“²⁰ Iar el a zis, că iudeil s'au sfătuit să te roage, ca mâne să scoți pe Pavel la sinedru, ca și cum ar voi să cerceze ceva mai amăruntit despre el.²¹ Dar tu să nu-i ascuți, căci îl pândesc mult de patruzeci de oameni dintre ai lor, care s'au jurat să nu mânânce, nici să beă până nu-l vor ucid; și acum *aceea* sunt gata și așteaptă făgăduința ta.“²² Atunci tribunul a dat drumul Tânărului, zicând: „Să nu spui nimănui, că mi-am arătat aceasta.“²³ După aceea a chemat doi sutași și l-a zis: „Pregătiți două sute de ostași *pedeștri* și săptezeci de călărași și douăsute de arcași ca să plece pe la trei ceasuri din noapte la Cezareea.²⁴ Pregătiți *deasemenea* niște asini, ca să luăți pe Pavel și să-l duceți la guvernatorul Felix.²⁵ Apoi a scris și o scrisoare cu următorul cuprins:

²⁶ „Prea luminatului guvernator Felix salutare din partea lui Claudiu Lisiie!

²⁷ „Pe omul acesta iudeii l-au prins și voeau să-l ucidă; dar venind eu cu ostași și afănd că-i cetățean roman, l-am rădicat.²⁸ Apoi, dorind să aflu pricina pentru care-l invinuesc, l-am dus la sinedrul lor²⁹ și am aflat că l'invinuesc cu întrebări atingătoare de legea lor, neavând însă nicio vină, vrednică de a fi pedepsită cu moartea sau cu închisoarea.³⁰ Vestindu-mi-se însă că s'ar uneori de cătră iudei planuri rele asupra acestui om, l-am trimis numai decât la tine, poruncind și părășilor să spună înaintea ta tot ce au impotriva lui. Fii sănătos!“

³¹ Decl ostași, după cum li se poruncise, au luat pe Pavel și l-au dus noaptea până Antipatrida;³² iar adoazi, lăsând numai pe călărași să meargă cu el, s'au intors la cazarma lor.³³ Iar acela, sosind la Cezareea și dând scrisoarea guvernatorului, l-a înfățișat și pe Pavel.³⁴ Și citind guvernatorul *scrisoarea*, l-a întrebat pe Pavel din ce ținut este, și afănd că-l din Cilicia, a zis:³⁵ „Te voi asculta când se vor infățișa părășii tăi.“ Și porunci să fie sub pază în pretoriul lui Irod.

CAP. 24.

¹ Peste cinci zile a venit arhiereul Anania cu bătrâni și cu un avocat Tertul, care s'au plâns guvernatorului impotriva lui Pavel.² Iar când a fost chemat acesta, Tertul a inceput a-l învinu, zicând:

³ „Preainălitate Felix, totdeauna și pretutindenea mărturisim cu totă recunoștință, că ție-ți datorim multă pace, și propășirea acestui popor se datorează numai purtării tale de grijă.⁴ Dar ca să nu te obosesc mult, te rog să ne ascuți în scurt, cu firească-ți bunătate.

⁵ „Găsind pe omul acesta — o clumă a *omenirel*, un stârnitor de turburări la toți iudeii din toată lumea și o căpetenie a eresului Nazorelor, — care a cercat să spurce chiar și biserică, l-am prins și am volt să-l judecăm după legea noastră.⁶ Dar venind tribunul Lisiie, l-a luat cu mare sănăcie din mâinile noastre și l-a trimes la tine,⁷ poruncind și părășilor lui să vie înaintea ta. De vei cerceta, vei putea afă chiar delă ei toate acelea, cu care noi îl învinuim.“

⁹ „Să au adeverit și iudeii, zicând, că acestea așa sunt.

¹⁰ Iară Pavel, după ce guvernatorul i-a făcut semn cu mână să vorbească, a răspuns :

„Stând că de mulți ani judeci poporul acesta cu înțelegcune, cu atât mai lesne îmi voi apără pri-cina mea. ¹¹ Poți să afli, că n' am mai mult de do-uăsprezece zile, decând am venit la Ierusalim să mă închin; ¹² și nu m' au găsit nici în biserică, nici prin sinagogi, nici prin cetate pricindu-mă cu cine-vă, sau așțind poporul la răzvrătire. ¹³ și nici nu pot să dovedesc că cele cu care mă învinuesc acum. ¹⁴ Dar aceasta își mărturiscă, că eu cu adevărat slujesc Dumnezeului părinților *mei* după o învățătură, pe care ei o numesc ierezie, crezind toate cele scrise în lege și în prooroci, ¹⁵ și având nădejde la Dum-nezeu, că va invia pe cei morți, drepti și nedrepti, ceeace și ei înseși așteaptă. ¹⁶ De aceea mă silesesc eu pururea să am cugetul curat înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. ¹⁷ După mai mulți ani am venit să aduc milostenie și daruri poporului meu; ¹⁸ și cu prilejul acesta niște iudei din Asia m'au găsit în biserică, după curătire, fără popor și fără zgromot. ¹⁹ Acel iudeu ar trebui să se înfățișeze înaintea ta și să mă pârască, de au ceva asupra mea, ²⁰ sau să spue înseși aceștia, de au găsit la mine vreo nedreptate, când am stătut înaintea sinedriului, ²¹ decât doar acel singur cuvânt, pe care l-am rostit cu tărie când stăteam înaintea lor, că pentru *învățătura despre invierea morților* sunt judecat eu de voi.”

²² Felix, auzind acestă și cunoscând amăruntul ca-lea ce urmă Pavel, i-a amânat zicând : „Voi cerca-tă *pri-cina* voastră, când va veni tribunul Lisie,”

²³ „Să a poruncit unul sutasă să se păzească Pavel, dar să nu-l strămtoreze și să nu opreasă pe nici-unul din al lui, dea-i sluji sau de a veni la dânsul.

²⁴ Peste câteva zile Felix, venind cu Druzila, soția sa, care era jidauca, a chemat pe Pavel și l-a ascultat asupra credinței în Hristos Iisus. ²⁵ Dar, pecând grăeă el despre dreptate, despre înfrâncare, și despre judecata care are să fie, Felix fu cuprins de frică și răspunse: „Du-te acum și, când voi mai găsi vreme, te voi chemă. ²⁶ Afară de aceasta mai nădăjduia, că l-se vor dă și bani de către Pavel, ca să i se dea drumul. De aceea adesa îl chemă și vorbea cu el.

²⁷ Dar după ce s'au împlinit doi ani, în locul lui Felix a venit Porciu Festus. Si voind Felix să facă pe placul iudeilor, a lăsat pe Pavel în inchisoare.

CAP. 25.

¹ Festus, sosind în ținutul său, după trei zile s'a suiat din Cezarea la Ierusalim. ² Atunci arbitreul și fruntașii iudeilor i s'au infățișat cu plângere împotriva lui Pavel, ³ rugându-l să fie îndurător cu el, ca să-l trimîtă la Ierusalim; căci făcuseră planul să-l omoare pe drum. ⁴ Festus însă îl-a răspuns, că Pavel este ținut în Cezarea sub pază și că și el însuși are să plece în curând acolo. ⁵ „Deci, — zise el, — să meargă cine poate din voi, împreună cu mine și de este ceva asupra aceluia om, să-l învinuească.”

⁶ Festus rămânând la ei în Ierusalim nu mai mult de opt zile, s'a pogorât la Cezarea, și adouazi șezând la locul de judecată, a poruncit să fie adus

Pavel. ¹ Venind însă Pavel, l-au împresurat iudeii, cari veniseră din Ierusalim, aducând împotriva lui învinuire multe și grele, pe care nu le-au putut dovedi. ² Iar Pavel apărându-se, a zis: „Eu n'am făcut nicio nelegiuire nici împotriva legii iudaice, nici împotriva bisericei, nici împotriva Cesarului.” ³ Festus însă, voind să facă plăcerea iudeilor, răspunzind, a zis cătră Pavel: „Vrei să mergi la Ierusalim, ca să te judec de aceasta acolo?” ⁴ Răspuns-ă Pavel: „Eu stau acum înaintea tribunalului Cesarului, unde se cuvine să fiu judecat. Pe iudei cu nimic nu l-am jignit, dupăcum și tu însuți și preabine. ⁵ Căci de sunt nedrept și am făcut cevă vrednic de moarte, nu mă dau în lături dela moarte; iar de n'am făcut nimic din toate cele cu care mă învinuesc aceștia, atunci nimenea nu mă poate dălor. Cer să fiu judecat de Cesarul.” ⁶ Atunci Festus, dupăce s'a sfătuțit cu sfatul depelângă el, a răspuns: „judecata Cezarului ai cerut, la Cesarul te vei duce!”

⁷ Trecând însă câteva zile, au sosit la Cezarea regele Agripa și Veronica să salute pe Festus. ⁸ Și rămânând el acolo mai multe zile, Festus a spus regelui de Pavel, zicând: „Este aicea un om, lăsat de Felix legat, ⁹ în potriva căruia, când am fost la Ierusalim, s'au infătișat la mine Arhiereul și bătrânilor iudeilor, cerându-mi ca să-l osândesc. ¹⁰ Eu însă l-am răspuns, că la Romani nu este obiceul de a dă la moarte pe vre un om, înainte ca învinitorul să alبă în față pe învinitorii săi și putința de a se apără de învinuire. ¹¹ Și dupăce s'au adunat ei aicea, fără nicio zăbavă, chiar adouazi, am șezut la locul de judecată și am poruncit să se a-

ducă omul acela. ¹² Atunci învinitorul împresurându-l, n'au ajus nicio învinuire din care credeam eu, ¹³ ci aveau cu el numai niște certuri despre cinstirea de Dumnezeu și despre un oarecare mort Iisus, de care Pavel adeverea că este viu. ¹⁴ Nedumerindu-mă însă eu asupra deslegării pricinii acestea, l-am zis de voește să meargă la Ierusalim și acolo să fie judecat de lucrurile acestea. ¹⁵ Dar Pavel cerând să fie lăsat la judecata Maiestăței Sale, am poruncit să fie păzit până îl voi trimite la Cesarul.”

¹⁶ Atunci Agripa a zis cătră Festus: „Aș voi și eu să aud pe omul acesta.” — „Chiar mâne,” — zise Festus, — „il vei auzi.”

¹⁷ Adouazi deci, venind Agripa și Veronica cu mare alaiu și intrând în palatul tribunalului cu tribunii și cu cel mai de seamă cetățani, a fost adus și Pavel, din porunca lui Festus.

¹⁸ Atunci Festus a zis: „Rege Agripa și voi toti barbașii, cari vă aflați împreună cu noi, lată acela, împotriva căruia toată mulținea de iudei au venit la mine și în Ierusalim și alcea strigând că nu trebuie să mai trăească. ¹⁹ Eu însă găsind că n'a făcut nimic vrednic de moarte și cerând și el singur judecata Maiestăței sale, am hotărât să-l transmit la dânsul. ²⁰ N'am nimic hotărât ce aș putea să scriu împăratului; de aceea l-am ajus înaintea voastră și în deosebi înaintea ta, rege Agripa, ca după cercetare, să am ce scrie. ²¹ Căci mie mi se pare, că nu-l înțelepștește a trimite pe un arestat, fără a arăta care-s învinurile ce i se aduc.”

CAP. 26.

¹ Iar Agripa a zis cărră Pavel: „Ți se îngăduie să vorbești de tine însuți!“ Atunci Pavel întinzin-
du-și mâinile, s-a apărât astfel:

² „Rege Agripa, mă socot fericit, când vreau as-
tăzi să mă apăr înaintea ta de tăcate *acelea*, cu
care sunt învinuit de iudei, ³ cu atât mai mult, cu
cât tu știi toate obiceiurile și părerile iudeilor. De
aceea te rog să mă ascuți cu bunăvoieță,

⁴ „Viața mea din tinerețe, pe care dela început mi-
am petrecut-o în mijlocul poporului meu în Ierusa-
salim, o cunoșc foști iudei; ⁵ acăstia demult știau de
mine, de vor vrea să măturisească, că am trăit ca
fariseu, după cea mal aspiră învățătură din legea
noastră. ⁶ Iar acum stau înaintea judecăței pentru
nădejdea în făgăduință, făcută părinților noștrii de
Dumnezeu; ⁷ a căria împlinire nădăjduesc să o vadă
cele douăsprezece seminții ale noastre, slujind cu
răvnă *lui Dumnezeu* ziua și noaptea. *Tocmai* pentru
această nădejde sunt învinovații de iudei, o rege
Agripa. ⁸ Dar ce? Se socoate oare de voi *lucru* de ne-
crezut, că Dumnezeu invie pe morți? ⁹ Adeverat, și
eu credeam, că mi se cuvine să lucrez mult împo-
triva numelui *lui Iisus Nazoreul*. ¹⁰ Ceeace am și
făcut în Ierusalim; și căpătând împunericire dela
arhierei, pe mulți sfinti i-am închis eu în temniță,
și când li ucideau, îmi dădeam *la aceasta* învoiearea
mea; ¹¹ și prin toate sinagogile i-am muncit eu
adesa și-i sileam să hulească *pe Iisus*, și în ura mea
nemăsurată asupra lor, i-am urmărit până și în alte
cetăți.

¹² „Pentru aceasta mergând eu și la Damasc, cu

împunericire și însărcinare dela arhierei, ¹³ pe cale,
o rege, am văzut în mijlocul zilei o lumină din cer,
care întrecea strălucirea soarelui și care m'a lumi-
nat pe mine și pe ceice mergeau cu mine. ¹⁴ Atunci ea
nol cu toții am căzut la pământ și am auzit un
glas, care mi-a zis în limba evreească: „Saul, Saul,
ce Mă prigonești? Cu greu îți este să lovești împo-
triva boldului.“ ¹⁵ Și eu am zis: „Cine ești Doamne?“ Iar El a răspuns: „Eu sunt Iisus, pe Care
tu-ți prigonești. ¹⁶ Dar scoală și stăl pe picioarele
tale; căci de aceea M'am arătat fie, ca să te pun
slujitor și martor al celor ce ai văzut și al celor
ce-ți voi descoperi, ¹⁷ izbăvindu-te de poporul iudeu
și de păgânii, la care te trimit eu *acuma*, ¹⁸ ca
să îl deschizi ochii, spre a se întoarce dela intu-
nerec la lumină și dela stăpânirea lui satana la
Dumnezeu, și prin credință în Mine să primească
ertarea păcatelor și parte cu cel sfintiști.

¹⁹ „De aceea, o rege Agripa, nu m'am împotrivit
vedeniei cerești, ²⁰ ci am propovestit mai întâi celor
din Damasc și Ierusalim și *apoi la cel din toată*
țara iudeei și păgânilor, ca să se pocăească și să
se întoarcă la Dumnezeu, făcând fapte vrednice de
pocăință. ²¹ Pentru aceasta prinziindu-mă iudeil în
biserică, s'au încercat să mă sfăše. ²² Dar primind
ajutor dela Dumnezeu, stau până în ziua aceasta, mă-
turisind la mic și la mare, negrâind nimic alta decât ce-
lele au spus Proorocii și Moisă că vor să se facă, ²³ și
anume, că Hristos avea să patimească și, sculându-
se cel întâi din morți, să vestească lumină popo-
rului iudeu și păgânilor.“

²⁴ „Pe când se apără Pavel astfel, Festus a zis cu

glas tare: „Ești nebun, Pavel! Multă carte te duce la nebunie!”

²⁶. „Ba nu, nu sunt nebun, Prea mărite Festus,— zise Pavel,— eu vorbesc cuvinte adevărate și înțelepte. ²⁷ Căci despre aceasta știe și regele, cătră care și în-drâznesc eu să grăesc, căci nu cred că i-ar fi lui sănuit ceva din acestea; căci acestea nu s-au petrecut unde-va într'un ungher de fară. ²⁷ Rege Agripa, crezi tu pe proroci? Știi că crezi?”

²⁸ Agripa însă a zis cătră Pavel: „Prea curând vrei tu să mă faci creștin.”

²⁹ Zis-a Pavel: „Aș rugă pe Dumnezeu ca, fie mai curând, fie mai târziu, nu numai tu, ci și toți ceice mă ascultă astăzi să se facă astfel, cum sunt și eu, afară de aceste lanțuri.”

³⁰ „Să când a zis el aceasta, regele și guvernatorul, Veronica și ceice sădeau cu ei să sculat, ³¹ și de-părându-se, vorbeau între ei și ziceau, că omul acesta n'a făcut nimic vrednic de moarte sau de lanțuri. ³² Să a zis Agripa cătră Festus: „S'ar putea să se dea drumul omului acestuia, dacă el n'ar fi cerut judecata Cesarului.” După aceasta s'a și hotărât guvernatorul să trimită pe Pavel la Cezarul,

CAP. 27.

✓¹ După ce s'a hotărât să mergem în Italia, Pavel și alii cățivă arestați au fost dați în sara unul sutaș cu numele Iuliu, din cohorta împărtăscă. ² Să suindu-ne pe o corabie din Adramit, am plecat, voind să mergem pe lângă coastele Asiei, flind cu noi Aristarh, un macedonean din Tesalonic.

³ Adoua zi am sosit la Sidon, și Iuliu purtându-se omenos cu Pavel, i-a îngăduit să meargă la prietenii ca să primească ajutoare. ⁴ Plecând apoi de acolo, am mers la Cipru, din pricina că vântul era protevnic; ⁵ și trecând marea spre Cilicia și Panfilia, am sosit la Mira-Liciei. ⁶ Aco'o sutașul găsind o corabie alexandrenă, care mergea în Italia, ne-a mutat într'insa,

⁷ Plutind în caleul multe zile și ajungând abea în dreptul Cnidului, nefiindu-ne vântul prielnic, am trecut pe sub Creta, pe lângă Salmona, ⁸ și străbătând cu greutate, am sosit la un loc, ce se numea Limanurile Bune, în apropierea căruia se află cetatea Lasea,

⁹ De oarece trecuse destulă vreme și călătoria ajunsese acum primejdoasă, pentru că acum și postul trecuse, Pavel și sfătuiea ¹⁰ și li zicea: „Oameni buni, văd că *accastă călătorie* va fi însoțită de greutăți și de mari primejdii nu numai pentru încarcătură și corabile, ci și pentru viață noastră.” ¹¹ Dar sutașul se încredea mai mult în cărmaciul și în căpitaniul corăbiel decât în cuvintele lui Pavel.

¹² Nefiind însă limanul bun pentru iernat, cei mai mulți dădeau sfat să plece *corabia* de acolo și, de s'ar putea, să ajungă la Finica, un liman în Creta, care e apărat de vânturile de sud-vest și de nord-vest, ca să erneze acolo. ¹³ Suflând vânt dela miază zi și socotind că au dobândit ce doreau, au plecat și au mers pe lângă Creta. ¹⁴ Dar nu după mult s'a stârnit contra acestuia alt vânt vîforos, numit Evroclidon; ¹⁵ și corabia fiind apucată și neputând luptă contra vântului, ne lăsărăm în voea valurilor, ¹⁶ Trecând însă un ostrovăș, numit Clavdi,

cu mare greu am putut prinde luntrea,¹⁷ pe care rădicându-o, marinarii au început să întrebuințeze toate mijloacele, ca să lege corabia; temându-se însă să nu fie pusă pe nisip, au desfăcut pânzile și se purtă astfel de valuri.¹⁸ Adouazi, fiind mai cumpălit învîforă, au început să arunca încărăcătura,¹⁹ iar atrelați cu mâinile noastre am aruncat lucrurile din corabie.²⁰ Și fiindcă zile multe nu s'a arătat nici soare, nici stele, și furtuna ținea mereu, în cele din urmă ne perdusem orice nădejde de a ne măntui.

²¹ Și fiind că se făcuse multă postire, atunci Pavel, stând în mijlocul lor, a zis: „Oameni buni, trebuie să mă ascultați pe mine și să nu plecați din Creta; astfel ați fi înlăturat greutățile și primejdiala aceasta.²² Acum însă vă îndemn să vă incurajați, căci nici un suflet dintre voi nu vă perlă, ci numai corabia.²³ Pentru că mi s'a arătat în noaptea aceasta ingerul lui Dumnezeului, Țăruia eu îi slujesc,²⁴ și mi-a zis: „Nu te teme, Pavele, căci trebuie să stai înaintea Cesarului; și la tă Dumnezeu îl-a dărult pe toți celice călătoresc cu tine.”²⁵ De aceea îmbărbătaș-ă, oameni buni, căci eu cred pe Dumnezeu, că va fi aşa, cum mi s'a spus,²⁶ și trebuie să fim aruncați în vreun ostrov oarecare.

²⁷ Și fiind noaptea a paisprezecea decând ne învăluieam în Adriatica, corăblerilor li se pără, pe la miezul nopții, că se apropie de un mal,²⁸ și aruncând măsura, au găsit douăzeci de stânjeni; înaintând însă pușin și măsurând iarăși, au găsit cincisprezece stânjeni.²⁹ Temăduu-se însă să nu dea peste niște locuri stâncoase, au lăsat dela cărmă patru ancora și au așteptat să se facă ziua.

³⁰ Însă fiindcă corăbleril voeau să fugă de pe corabile și începuseră chiar să lese luntrea pe apă, prefăcându-se că vor să arunce și ancorile delă gurguiul corăbiei,³¹ Pavel a zis cătră sutaș și cătră ostaș: „Dacă aceștia nu rămân pe corabile, nu veți putea scăpa.”³² Atunci ostașii au tăeat frânghile dela luntre și au lăsat-o să cadă.

³³ Și până să se facă ziua, Pavel a sfătuit pe toți să mânânce, zicând: „Astăzi e a paisprezecea zi de când așteptați și postați, nemâncând nimică.³⁴ De aleea vă rog să mâncați, căci aceasta este spre mânătirea voastră, căci nici unul din voi nu-l văperi un fir de păr din cap.”³⁵ Și zicând el aceasta și luând pâne, a mulțumit lui Dumnezeu înaintea tuturor și frângând, a început să mânca.³⁶ Atunci a s'u imbarbătat toți și au mâncaț și ei.³⁷ Și de toți eram pe corabir douăzute săptămâni și sase de suflete.³⁸ Și după ce ne-am mulțumit de mânătire, am usurat corabia, aruncând grâu în mare.

³⁹ Iar dacă s'a făcut ziua, nu se zărește nicăieri pământul, dar să pare că se vede un săn de mare cu țarmul jos, la care se sfătueau să scoată, de se va putea, corabia.⁴⁰ Deci, rădicând ancorile și slăbind lanțurile cărmel, au rădicat pânzele cele mici după vântisorul ce suflă și au pornit pe mare, înaintând calea spre țarm.⁴¹ Dând însă peste o limbă de pământ, corabia s'a impotmolit și înfingându-se cu botul în nisip, stă nemîscată, iar partea ei din urmă se sfârâmă de puterea valurilor.

⁴² Atunci ostașii s-au înțeles să ucidă pe arestaș, ca nu cumva să inoate vreunul și să fugă.⁴³ Sutașul însă, vînd să scape pe Pavel, i-a oprit delă gândul acesta și a poruncit ca celice știu să inoate,

să se arunce cei din tăiu în marea și să iasă la uscat; ⁴ iar ceilalți să se mantuească care pe scânduri, care pe ce va putea găsi în corabie. Și aşa au scăpat toți pe uscat.

CAP. 28.

¹ Dupăce s-au izbăvit, atunci ceice erau cu Pavel au aflat, că ostrobul acela se numea Malta; ² iar barbarii de acolo ni-au arătat nu pușină bunăvoiintă; căci ei făcând un foc mare, ne-au primit pe toți, pentru că plouă și era tare frig. ³ Pavel însă adunând mulțime de vreascuri și puindu-le pe foc, o viperă, eșind din văpae, s'a apucat de mâna lui. ⁴ Când au văzut barbarii viperă atârnând de mâna lui, au zis unul cătră altul: „Omul acesta cu bunăsamă e un ucigaș, care scăpând de marea, judecata lui Dumnezeu nu l'a lăsat să trăească.” ⁵ Iară Pavel, scuturând viperă în foc, n'a suferit nici-o vătămare. ⁶ Ei însă așteptau ca el să se umflie, sau să cadă deodată mort; dar așteptând el mult și văzind că nu s'a întâmplat cu dânsul nicio nenotocire, și-au schimbat părera și ziceau că-l Dumnezeu.

⁷ In apropiere de locul acela se aflau așezările căpeteniei ostrovului aceluia, anume Publiu, care ne-a primit și ne-a găzduit trei zile cu multă bunăvoiintă. ⁸ Și s'a întâmplat că tatăl lui Publiu zăcea de friguri și de boală de stomach; și întrând Pavel la el, s'a rugat și punându-și mânilor peste dânsul, l-a vindecat. ⁹ Dupăce s'a făcut aceasta, și alii din ostrov, cari aveau boale, veneau și se vindecau. ¹⁰ Și cu multă cinste ne-au cinstit, iar la plecare ne-au ncărcat cu cele de trebuință.

¹¹ Iar după trei luni am plecat pe o corabie din Alexandria, care era sub steagul Dioscurilor, și care iernase în ostrov; ¹² și sosând la Siracusa, am stat acolo trei zile. ¹³ Și plecând și de acolo, am mers la Regio; și fiindcă peste o zi a început să sufle un vânt de mișăză zi, adouazi am sosit la Putioli, ¹⁴ unde am găsit niște frați și am fost rugați să rămânem la ei șapte zile; și apoi am sosit la Roma. ¹⁵ Iar frații de acolo, auzind de noi, ne-au eşit înainte pânăla forul Apie și la Trei-Taverne. Și când l-a văzut Pavel, a mulțumit lui Dumnezeu și s'a îmbărbătat. ¹⁶ Iar dacă am venit la Roma, Suteșul a dat pe arestați comandanțului oştirii; lui Pavel însă i s'a ingăduit să trăească deosebi cu ostașul care-l păzea.

¹⁷ Iar peste trei zile Pavel a chemat pe ceice erau mal însemnați dintre iudei, și când aceștia au venit, li-a zis: „Fraților, fără să fac ceva împotriva poporului sau a obiceiurilor părintești, am fost dat legat la Ierusalim pe mâna romanilor. ¹⁸ Aceștia judecându-mă, au vrut să-mi dea drumul, pentru că nu aveam nicio vină vrednică de moarte. ¹⁹ Însă împotrivindu-se iudeil, am fost nevoit să cer judecata Cesarului, dar nu pentru să învinuesc cu ceva pe poporul meu. ²⁰ De aceea v'am și chemat, ca să vă văd și să grăesc cu voi, căci pentru nădejdea lui Israîl sunt eu infășurat cu lanturile acestea.”

²¹ Iară el au zis cătră el: „Noi nici dela tine n'am primit scrisori din iudeia, și din frații ce au venit nici nu ne-a vestit de tine, nici nu ne-au spus ceva de rău.” ²² Am dorit însă să auzim dela tine, ce cugui; căci avem știre, că pentru învățătura aceasta pretutindenea sunt neînțelegeri.”

²³ „Și hotărându-l o zi, au venit foarte mulți la el la gazdă; și el le-a vorbit de dimineață până sara, povestindu-le despre Impărăția lui Dumnezeu, și aducând dovezi și mărturii despre Iisus, din legea lui Moisă și din prooroci. ²⁴ Unii s-au incredințat din cuvintele lui, iar alții n'au crezut. ²⁵ Și fiind el în neînțelegere unii cu alții, au plecat, și atunci Pavel îl-a spus un cuvânt: „Bine a zis Duhul Sfânt părinților noștril prin Proorocul Isaia: ²⁶ Du-te la poporul acesta și spune-l: cu auzul vești auzi, dar nu vești înțelege; și cu ochii vești privi, dar nu vești vedeā, ²⁷ căci s'a îngroșat înima poporului acestuia, și cu urechile greu aude, și ochii săi și i-a închiis, ca să nu vadă cu ochii, și să nu audă cu urechile, și să nu priveapă cu inima, ca să se întoarcă și să-i vindec.”

²⁸ „Deci cunoscut să vă fie, că mântuirea lui Dumnezeu s'a trimis păgânilor, și ei vor să auzi.”

²⁹ „Și dacă a zis el acestea, Iudeii au eşit, pricinu-se mult între dânsii,

³⁰ „Și a rămas Pavel doi ani inchis pe cheltueala sa și primaț pe toți cei care veneau la el, și propovestind Impărăția lui Dumnezeu și invățind despre Domnul Iisus Hristos cu toată îndrăzneala și fără opereală.

CELE 7 EPISTOLE SOBORNICEȘTI

CELE 14 EPISTOLE

ALE SF. AP. PAVEL

CARTEA CĂTRĂ ROMANI
A
SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Pavel, robu lui Iisus Hristos, chemat să fie apostol și ales să vestească dumnezeiasca Evanghelie, ² pe care Dumnezeu a făgăduit-o prin proorocii Săi în Sfintele Scripturi, ³ despre Fiul Său, Celce după trup s'a născut din sămânță lui David, ⁴ iar după duhul sănătății s'a dovedit cu tărie Fiul al lui Dumnezeu, prin învierea din morți, ⁵ a de către Dumnezeu, Domnul nostru, ⁶ prin care am primit harul și apostolia, ca în numele Lui să aducem la credință toate popoarele, ⁷ printre care sunteți și voi, cei chemați de Iisus Hristos: — ⁸ vă dor este vouă, tuturor celor care suntă în Roma, iubilii lui Dumnezeu și chemați sănătăți, har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Iisus Hristos.

⁹ Mai întâi, mulțumesc Dumnezeului meu prin Iisus Hristos pentru voi toți, că credința voastă e vestită în toată lumea. ¹⁰ Căci martor îmi este Dumnezeu, Cărula îl slujesc cu duhul meu prin Evan-

ghelia Fiului Său, că neconenit îmi aduc aminte de voi;¹⁰ cerând totdeauna în rugăciunile mele, să am cândva prilej fericit ca, cu voea lui Dumnezeu, să vin la voi;¹¹ căci doresc să vă văd, ca să vă dău vreun dar duhovnicesc pentru a vă întări,¹² a-decă să mă măngâiu la voi cu credința care e deo-potrivă a voastră și a mea.¹³ Însă nu voesc să nu știi voi, fraților, că de multe ori am dorit să vin la voi, dar am fost împedecat până acum, ca să am oarecare roadă și la voi, ca și la celelalte neamuri.¹⁴ Că sunt dator și eliniilor și barbarilor, și celor înțelepți și celor neștiutori,¹⁵ aşa și ierea și vouă celor din Roma să vestesc Evanghelia, căt mă ajută puterile.¹⁶ Căci eu nu mă rușinez de Evanghelia lui Hristos, pentru că ea este puterea lui Dumnezeu spre mintuirea tuturor celor care cred, mai întâi a iudeilor, și apoi a eliniilor;¹⁷ și pentru că în ea prin credință și pentru credință se descopere dreptatea dumnezească, precum este scris: „Dreptul prin credință va trăi” (Avac. II, 4).

¹⁸ Se arată însă din cer mânia lui Dumnezeu asupra a toată păgănălatea și nedreptatea oamenilor, cari înăbușesc dreptatea prin nedreptate; ¹⁹ pentru că ceeace se poate ști despre Dumnezeu, îl e cunoscut, căci Dumnezeu îl-a arătat. ²⁰ Căci însușirile cele nevăzute ale lui Dumnezeu: puterea Lui cea veșnică și Dumnezeirea lui, dela facerea lumii se văd, când cugeti la cele făcute de El, încât ei nu se pot desvinovați; ²¹ pentru că cunoșcând pe Dumnezeu, nu l-au prosăvîrt ca pe Dumnezeu, sau nu l-au multămit, ci au rătăcit cu cugetele lor și inima lor cea neînțelegătoare s'a intunecat; ²² Crezindu-se a fi înțelepți, au înebunit,²³ și au schimbat slava

lui Dumnezeu celul nestricătos cu închipuirile de om stricălos, și de paseri, și de vietăți cu căte patru picioare, și de tărtoare.²⁴ De aceea și Dumnezeu i-a dat *pradă* faptelor necurate ale inimii lor, încât ei singuri și-au lovit trupurile,²⁵ și au schimbat adevărul Dumnezeesc cu minciună, și s-au închinat și au slujit făpturel, iar nu Făcătorului, Care este binecuvântat în veci. Amin.

²⁶ De aceea Dumnezeu i-a dat *pradă* unor fapte rușinoase: căci femeile lor au înlocuit întrebunțarea firească a membrilor lor cu alta protivnică firil; ²⁷ deasemenea și bărbații părăsind întrebunțarea firească a femeiei, s-au aprins de poftă unul asupra altuia și au făcut lucruri rușinoase bărbat cu bărbat, și aşa au luat prin ei înseși răsplata ce li se cuvenea pentru rătăcirea lor.

²⁸ Și după cum nu s-au ingrijit să albă pe Dumnezeu în cuget, i-a dat și Dumnezeu în *sama* mintii lor celel rătăcite, ca să facă ceeace nu se cade; ²⁹ Încât sunt plini de toată nedreptatea, de desfrâname, de vicleșug, de lăcomie, de răutate, de pizmă, de ucidere, de sfezi, de însălbătorie, de nărvuri rele; ³⁰ părători, grăitorii de rău, uritori de Dumnezeu, batjocoritori, făloși, mândri, scornitori de rele, neascultători de părinți,³¹ neînțelegători, vânzători, neubitori, nelimpăcați, nemilostivi. ³² Aceștia cunoșcând judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu, că ceice fac asemenea lucruri sunt vrednici de moarte, nu numai că fac acestea, ci încă și laudă pe făptuitorii lor.

CAP. 2.

³³ De aceea ordine al fi tu, omule, cel ce judeci pe altul, nu poți să te desvinovațești, căci cu *jude-*

cata cu care judeci pe altul te osândești pe slnete pentru că de judecat judeci pe altul, dar faci aceleasi lucruri.² Noi însă știm, că judecata lui Dumnezeu este cu adevărat asupra celorce fac asemenea lucruri.³ Si socoți tu, omule, că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu prin aceea, că osândești pe ceice fac asemenea lucruri, când și însuți faci aceleasi?⁴ Sau nesocotești bogăția bunătăței, blănătăței și indelungei răbdării a lui Dumnezeu, nepricăpând, că bunătatea lui Dumnezeu te îndemnă la pocăință?⁵ Tu însă, prin îndărătnicia ta și cu inima ta cea nepocăită, își aduni mânie pentru zlua mâniei și a descoperirii judecății celei drepte a lui Dumnezeu.⁶ Care va da fiecăruia după faptele sale:⁷ adecă celorce, prin stăruirea în fapta bună, caută slavă și cinste și nemurirea, le va da viață veșnică;⁸ iar celorce se îndărătnicesc și nu se supun adevărului, ci sa dedau la nedreptate, le va da urgie și mânie.⁹ Necaz și strămtorare va fi peste tot sufletul omenesc, care face rău, mai întâi peste iudeu, apoi și peste elin;¹⁰ mărire însă și cinste și pace va veni peste tot celece face bine, mai întâi peste iudeu, apoi și peste elin,¹¹ căci la Dumnezeu nu este fățărnicie.

¹² Căți au păcătuit fără lege, fără lege vor să perl; iar ceice au păcătuit sub lege, după lege se vor osândi,¹³ în ziua, când Dumnezeu, după cum a binevestit, va judeca prin Iisus Hristos lucrurile cele ascunse ale oamenilor.¹⁴ Căci nu auzitorii legii sunt drepti înaintea lui Dumnezeu, ci ceice împlinesc legea, aceia se vor îndrepta.¹⁵ Căci când păgânii, neavând lege, din fire fac cele cerute de lege, adecă ei neavând lege, singuri își sunt lege,¹⁶ prin

aceasta ei arată că fapta cerută de lege e scrisă în inima lor, de care lucru mărturisește și conștiința lor și cugetul lor când învinovățindu-se, când desvinovățindu-se unele pe altele.

¹⁷ Iată tu te numești iudeu, te împăcluești cu legea și te lauzi cu Dumnezeu;¹⁸ și voea Lui și înțelegi mai bine se deosebște lucrurile, învățând din lege;¹⁹ te socoți pe sineți povățitor al orbilor, lumină pentru cel din întuneric,²⁰ povățitorul celor neștiutori, învățătorul pruncilor, având în lege dreptarul științei și al adevărului:²¹ Pentru ce dară tu, celce înveți pe altul, nu te înveți pe tine însuți.²² Pro-povedești să nu se fure, dar furi; zici: să nu faci desfrânanare, dară faci desfrânanare; te îngreșezi de idoli, dar furi cele sfinte;²³ te lauzi că legea, dar necinstești pe Dumnezeu prin călcarea lagăi;²⁴ căci din pricina voastră se hulește numele lui Dumnezeu printre neamuri, cum este scris (Isaia, L, II, 5, Izech. XXXVI, 20).

²⁵ Tăerea împrejur este folositoare, dacă îplinești legea; iar dacă tu calcă legăea, atunci tăerea împrejur să ta se face netăere împrejur.²⁶ Așa dară, dacă cel netăeat împrejur păzește hotărările legii, atunci netăerea împrejur a lui nu î se socoate oare drept tăerea împrejur?²⁷ Si netăeatul împrejur cel din fire, care păzește legea, nu te osândește oare pe tine, care ești tăeat împrejur și al Scriptura, dar calcă legea?²⁸ Căci iudeu nu-i acela, care are înfățișare de iudeu; și tăere împrejur nu-i aceea de dinafară, de pe trup; ²⁹ ci acela-i iudeu, care și pe dinăuntru e iudeu; și tăiere împrejur e aceea, care e în inimă și e după duhul, iar nu numai după litera legii. Un astfel de iudeu e de laudă, nu la oameni, ci la Dumnezeu,

CAP. 3.

¹ Deci prin ce e mai bun iudeul, sau la ce folosește tăarea împrejur ? ² Prin multe și în toate privințile, dar mai ales *prin aceea*, că lor li e încredințat cuvântul lui Dumnezeu. ³ Căci ce poate însemna, dacă unii au fost necredincioși ? Necredințoșia lor nimicește ea oare credințoșia lui Dumnezeu ? ⁴ Nicidcum. Dumnezeu e credincios, iar oameni toți sunt minciinoși, după cum este scris: „Tu ești drept în cuvintele Tale și la judecata Ta vei birui (Ps. 50. 6).

⁵ Dacă însă nedreptatea noastră arată dreptatea dumnezelască, atunci ce să zicem ? Omenesc vorbim. Când Dumnezeu își arată mâna, nu e oare nedrept ? Nicidcum. Căci al mintrele cum ar judecă Dumnezeu lumea ? ⁶ Căci dacă credințoșia lui Dumnezeu se înalță prin necredința mea până la slava lui Dumnezeu, atunci la ce să mă judece El ca pe un păcătos ? ⁷ Sî n'ar trebui oare să facem răul, ca să iasă binele, cum ne și clevetesc unii și cum zic că am invăță ? Nicidcum, ci osândirea unora ca aceștia e dreaptă.

⁸ Așa dară, ce urmează ? Suntem noi oare mai buni ? Nicidcum. Căci an dovedit, că *atât* iudeii, că și elini sunt toți sub păcat, ⁹ precum este scris: „Nu este drept niciunul, ¹⁰ nu este cine să înțeleagă, nu este cine să caute pe Dumnezeu ; ¹¹ toți s'au abătut, împreună s'au făcut netrebni ; nu este celice face bine, nu este nici unul. (Ps. XIII, 1-3). ¹² Gătelejul lor e mormânt deschis, cu limbile lor înșeala ; venin de aspidă e pe buzele lor. (Ps. V, 10 ; CXXXIX, 3). ¹³ Gura lor e plină de clevetire amară (Ps. IX, 28). ¹⁴ Picioarele lor sunt grabnice la văr-

sare de sânge, ¹⁵ și în calea lor e pustilire și prăpăd. ¹⁶ Calea păcii ei n'o cunosc ; (Pilde, I, 16, Isaii LI, 7-8). ¹⁷ și în ochii lor nu-l frica lui Dumnezen". (Is. XXXV, 2).

¹⁸ Noi știm însă, că *toate* căte poruncește legea, le porunceșse celorce sunt sub lege, ca toată gura să fie închisă și toată lumea să fie vinovată înaintea lui Dumnezeu. ¹⁹ Căci prin faptele legii nici un om nu se va îndrepta înaintea Lui, căci prin lege se cunoaște păcatul.

²⁰ Acum însă, afară de lege, s'a arătat dreptetea dumnezelască, cea mărturisită de lege și de prooroci ; ²¹ dreptatea Dumnezească însă s'a arătat prin credință în Iisus Hristos în toți și peste toți celice cred, căc nu este deosebire, ²² pentru că toți au greșit și s'au lipsit de slava lui Dumnezeu, ²³ și toți în dar primesc îndreptarea prin răscumpărarea cea prin Hristos Iisus, ²⁴ pe Care Dumnezeu L-a rănduit să fie jertfă de curățire prin credință în sângele Lui, ca să se vadă că dreapta sa nu este stîrbită prin erarea fără pedeapsă a păcatelor făcute înainte ²⁵ în vremea îndelungei răbdări a lui Dumnezeu, ca să se vadă, zic, dreptatea Sa în vremea de acum și că El este drept și îndreptează pe celice cred în Iisus.

²⁶ Deci, unde-i aceea, cu ce ne-am putea lăudă ? S'a înălțurat. Prin ce lege ? Oare prin cea a faptelelor ? Nu, ci prin legea credinții.

²⁷ Căci noi socotim, că omul se îndreptează prin credință, fără faptele legii. ²⁸ Au doară Dumnezeu este numai al iudeilor, și nu și al păgânilor ? Fară îndoială, și al păgânilor ; ²⁹ pentru că este numai un singur Dumnezeu, care îndreptează pe cel tăeti împrejur din credință, și pe cel netăeti împrejur prin credință.

⁸¹ Deci, prin credință desfășurăm noi oare legea ? Nicidcum ; ci înainte la legea ?

CAP. 4.

¹ Intrebău dară : Avraam, părintele nostru, ce a dobândit după trup ? ² Dacă Avraam s'a întreptat prin fapte, î se cuvine laudă, dar nu înaintea lui Dumnezeu. ³ Căci ce zice Scriptura ? A crezut Avraam pe Dumnezeu, și aceasta i s'a socotit întreptare. (Fac, XV,4). ⁴ Celuice lucrează, plata nu-i se socoate ca o milă, ci ca un drept. ⁵ Iar celuice nu lucrează, dar crede în Celce întreptăză pe necredincios, credința lui î se socoate ca o întreptare. ⁶ Așa și David numește fericit pe omul, căruia Dumnezeu îl socotește dreptatea fără fapte. ⁷ „Fericie, zice el, de cei cărora îl s'au iertat fărădelegile, și cărora îl s'au acoperit păcatele. ⁸ Fericie de omul, căruia Dumnezeu nu-i va socoti păcatul. (Ps, 31 1-2). ⁹ Fericirea aceasta privește oare numai pe cei ce au tăerea imprejur, sau și pe cei din netăerea imprejur ? Noi zicem că lui Avraam credința î s'a socotit dreptate. ¹⁰ Dar când î s'a socotit : după tăerea imprejur, sau înainte de tăerea imprejur ? Nu după tăerea imprejur, ci înainte de tăerea imprejur. ¹¹ Si semnul tărei imprejur î-a primit el, ca o pecete a întreptării prin credință ce o avea când nu era tăeat imprejur, așa că el a ajuns să fie tată tuturor credinciosilor înainte de tăerea imprejur, ca să îl se socotească și acestora dreptatea ; ¹² și tatăl celor tăeti imprejur, dar nu numai al celorce au primit tăerea imprejur, ci și al celorce umblă pe urmele credinței părintelui nostru Avraam, pe care o avea acesta înainte de tăerea imprejur.

¹³ In adevăr, nu prin lege î s-a dăruit lui Avram și seminței lui făgăduința, că va moșteni lumea, ci prin dreptatea dobândită prin credință, ¹⁴ Dacă ceice se sprăjinesc pe lege sunt moștenitorii, atunci credința e zădarnică și făgăduința desfășurată ; ¹⁵ căci legea naște mânie, pentru că unde nu este lege, acolo nu este nici căcare de lege, ¹⁶ Așa dară, moștenitorii sunt din credință, ca să fie și din har și ca făgăduința să fie statornică pentru ceice nu numai după lege, ci și după credință sunt urmașii lui Avraam, care este tatăl nostru al tuturor, ¹⁷ înaintea lui Dumnezezeu, pe Care L-a crezut și Care învile morți și chiamă celeste nu sunt, ca și cum ar fi, după cum este scris : „Eu te-am pus tată a multor popoare“. ¹⁸ Avraam a crezut cu nădejde în ceeace era peste nădejde, și prin aceasta s'a făcut tată a multor popoare, precum i se zisește : „Așa de mulți vor fi urmașii tăi“. ¹⁹ El nu se ultă că, fiind aproape de o sută de ani, trupul lui era acun istovit și pântecel Sarrei mort, ci era tare în credință ; ²⁰ Încrederea lui în făgăduința dumnezească n'a fost sdruncinată de necredință, ci a rămas tare în credință, dând slavă lui Dumnezeu ²¹ și fiind deplin încredințat, că Dumnezeu, Care a dat făgăduința, poate să o și împlinească. ²² De aceea î s'a și socotit lui aceasta dreptate.

²³ Dar nu numai pentru el î s'a scris, că î s'a socotit dreptate, ²⁴ ci și pentru noi : ni se va socoti și nouă, celorce credem în Acea, Care a învățat din morți pe Iisus Hristos, Domnul nostru, ²⁵ Celce a fost vândut pentru greșalele noastre și a învățat pentru întreptarea noastră.

CAP. 5.

¹ Decl, îndreptându-ne prin credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos, ² prin credință în Care am și dobândit noi intrare la harul acesta, în care stăm și ne lăudăm cu nădejdea în slava lui Dumnezeu, ³ și nu numai cu aceasta, ci și cu necazurile ne lăudăm, ⁴ și înd că necazul naște răbdare, iar răbdarea *naște* încercare, iar încercarea *naște* nădejde, ⁵ iar nădejdea nu rușinează, pentru că iubirea dumnezeească s'a revărsat în inimile voastre de Duhul Sfânt, Care ni s'a dat. ⁶ Pentru că Hristos, în vremea când eram noi neputincioși, a murit pentru cei necredincioși. ⁷ Deși chiar pentru un drept te miră de va muri cineva; abea, poate, pentru un binefăcător se va hotărî cineva să moară. ⁸ Dumnezeu însă și-a dovedit dragostea Sa cătră noi prin aceea, că Hristos a murit pentru noi, când eram încă păcatăși.

⁹ De aceea, cu atât mai vătos acum, când suntem îndreptați prin sângele Lui Hristos, ne vom mântui printr'insul de mânia *lui Dumnezeu*. ¹⁰ Căci dacă vrăjmași filind, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, apoi cu atât mai mult după ce ne-am împăcat, ne vom mântui prin viața Lui; ¹¹ ba nu numai atâtă, ci ne și lăudăm cu Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin mijlocirea Cărula am doaândit acum împăcarea.

¹² De aceea, precum printr'un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, și moartea a trecut la toți oamenii, *pentru că* în acela greșise toți. ¹³ Decl, păcatul și înainte de lege era în lume; dar când nu este lege, păcatul nu se socotește; ¹⁴ că

Moartea a domnit în lume dela Adam până Moisie și peste ceice nu greșise în felul vinovăției lui Adam, care este ch'pul Celuice avea să vie. ¹⁵ Darul însă nu-l aşă, cum e greșala. Căci dacă prin greșală unuia au murit mulți, cu atât mai vătos harul lui Dumnezeu și darul prin harul unui singur om, Iisus Hristos, va prisosi pentru mulți. ¹⁶ Si darul nu este ca judecata p'ntre unul ce a greșit; căci judecata ce urmează după o greșală aduce osândire, iar darul ce vine după multe greșale, aduce ertare. ¹⁷ Căci dacă prin greșala unuia moartea a domnit prin unul, cu atât mai vătos ceice primesc din helug har și dar de dreptate vor domni în viață prin unul Iisus Hristos.

¹⁸ Așă dară, precum prin greșala unuia au fost osândiți toți oamenii, aşă și prin îndreptarea unuia s'a dat tuturor oamenilor dreptul la viață. ¹⁹ Căci după cum prin neascul area unui om s'au făcut mulți păcatăși, și și prin ascultarea unuia mulți s'au făcut dreptăși. ²⁰ Legea însă a venit *mai pe urmă* și a sporit păcatul, iar unde a sporit păcatul, a început a prisosi și harul; ²¹ pentru că după cum păcatul a dominat spre moarte, așă și harul și-a întemeiat doina prin sfintenie spre viață veșnică prin Iisus Hristos, Domnul nostru.

CAP. 6.

¹ Decl, ce să zicem? Să rămânem bare în păcat, ea să prisosească harul? ² Nicidcum. Pentru că noi, ceice am murit față de păcat cum vom mai trăi în el? ³ Nu știi oare, că ceice ne-am botezat în Hristos Iisus, în moartea Lui ne-am botezat? ⁴ Decl

prin botezare, în moarte ne-am îngropat împreună cu El, ca după cum Hristos a inviat din morți prin slava Tatălui, așa și noi să ducem o viață nouă.⁶ Căci dacă ne-am făcut una cu El prin asămânarea morții Lui, atunci trebuie să fim una și prin o inviere *asemenea ce a Lui*,⁷ știind, că omul nostru cel vechiu este răstignit împreună cu El, ca să se desfășeze corpul cel păcătos, ca să nu mai fie robi păcatului,⁸ pentru că cel care a murit, a scăpat de păcat.⁹ Dacă însă noi am murit cu Hristos, credem că vom și viață împreună cu El,¹⁰ știind, că Hristos, Care a inviat din morți, nu va mai muri, pentru că moartea nu-L mai stăpânește.¹¹ Căci El moartea ce a suferit-o, a suferit-o pentru păcat și odată pentru totdeauna; iar viață ce o trăiește acum, o trăiește pentru Dumnezeu.¹² Așa și voi socotiți-vă că sunteți morți pentru păcat, dar vii pentru Dumnezeu prin Hristos Iisus, Domnul nostru.

¹⁰ Decl. să nu mai domnească păcatul în corpul vostru cel muritor, ca să vă mai supuneți poftelor lui,¹¹ nici să nu mai faceți membrele voastre unele ale nedreptăței păcatului, ci vă întăriți înaintea lui Dumnezeu, ca niste inviați din morți, și membrele voastre să le întăriți lui Dumnezeu ca unele ale cuvioșiei.¹⁴ Păcatul să nu mai domnească preste voi, căci nu mai sunteți sub lege, ci sub har.

¹⁵ Ce să facem dar? Să păcătuim, oare, pentru că nu mai suntem sub lege, ci sub har? Nicidcum.¹⁶ Nu știți voi oare, că cui vă dați la ascultare ca robi, al acelui robi ascultători și sunteți? Adecum sunteți: ori robi păcatului spre moarte, ori robi al ascultărilor spre sfîntenie.¹⁷ Dar slavă lui Dumnezeu, că ați fost robi păcatului, dar acum din inimă v'ati făcut ascu-

tători felului de invățătură, la care v'ati dedat.¹⁸ Și izbăvindu-vă de păcat, v'ati făcut robi sfînteniei:¹⁹ Omenește vorbesc pentru neputința firii voastre: după cum altădată vă dădeai membrelor voastre în robia necurăției și a fărădelegiei, ca să facă fărădelege, așa acum hărăziți membrelor voastre să robească sfînteniei, ca să facă fapte de sfîntenie.²⁰ Căci când erați robi păcatului, atunci erați slobozi de sfîntenie.²¹ Și ce roade aveați voi atunci? Așa roade, încât acum vă ruginăți de ele, pentru că sfârșitul lor e moartea.²² Iar acum, când v'ati izbăvit de păcat și v'ati făcut robi lui Dumnezeu, aveți ca roadă sfîntenia, iar sfârșitul e viață veșnică.²³ Căci plata pentru păcat e moartea, iar darul lui Dumnezeu e viață veșnică prin Hristos Iisus, Domnul nostru.

CAP. 7.

¹ Fraților, nu știți voi oare, — căci doar vorbesc celorce și legea, — că legea are putere asupra omului numai câtă vreame el trăiește?² Femeea măritată e legată prin lege de bărbatul său cât acesta trăiește; iar dacă moare bărbatul, ea ieșă de sub legea căsătoriei.³ De aceea dacă, trăind bărbatul, se mărită cu alt bărbat, ea se numește preadesfranată; iar dacă moare bărbatul, este liberă după lege, și dacă să mărită cu alt bărbat, nu mai e preadesfranată.⁴ Așa și voi, fraților, ați murit pentru lege prin corpul lui Hristos, ca să fiți ai altui bărbat și anume ai Celui care a inviat din morți, spre a aduce roadă lui Dumnezeu.⁵ Căci când noi eram în trup, atunci patimile păcătoase, cele arătate de

lege, lucrau în membrele noastre, ca să aducă roadă morții; ⁶ acum însă, când am murit pentru legea, de care eram legățil, ne-am liberat de ea, ca să slujim lui Dumnezeu într'un duh nou, iar nu după litera cea veche.

⁷ Deci ce să zicem? Să zicem oare că păcatul e dela lege? Nu, ci că păcatul nu l-am cunoscut, decât prin lege; și nici pofta năș fi cunoscut-o, de năr l zis legea: „Să nu poftesc!” (Eșire, XX, 16—17). ⁸ Păcatul însă luând prilej dela poruncă, a născut în mine tot felul de pofte; căci înră lege păcatul e mort. ⁹ Eu am trăit cândva fără lege; dar când a venit porunca, atunci păcatul a inviat, iar eu am murit; ¹⁰ și aşă porunca cea dată pentru viață, mi-a slujit spre moarte, ¹¹ pentrucă păcatul luân l pînă dela poruncă, m'a amăglit și m'a omorât prin ea. ¹² De aceea legea este sfântă, și porunca este sfântă și dreaptă și bună. ¹³ Atunci, poate că ceea ce era bun, a fost omorâtor pentru mine? Nîndecu-n! Ci păcatul, ca să se arate că-l păcat, prin ajutorul lui lucră bun îmi aduce moarte, aşă că păcatul se face mult mai greu prin ajutorul poruncii.

¹⁴ Căci știu că legea este duhovniciească, iar eu sunt trupesc, vândut păcatului. ¹⁵ căci nu prîcep ce fac, pentrucă nu fac ceea ce vreau, ci ceea ce urăsc, aceea fac. ¹⁶ Dacă însă fac ceea ce nu voesc, atunci recunosc că legea este bună, ¹⁷ și deci nu eu fac a ee, ci păcatul care locuște în mine. ¹⁸ Căci știu, că nu locuște în mine, așa că în trupul meu, ceea ce-l bun, căci vol să de-a face binele o am, iar puțină de-a-l face n'o găsesc. ¹⁹ Pentrucă nu fac binele, pe care-l voesc, ci răul, pe care nu-l voesc,

pe acela îl fac. ²⁰ Și dacă ceea ce nu voesc aceea fac, atunci nu fac eu aceea, ci păcatul care locuște în mine. ²¹ Decl, eu găsesc în mine legea, că atunci când vreau să fac binele, se lipește de mine răul; ²² căci, după omul cel dinăuntru, găsesc plăcere în legea lui Dumnezeu, ²³ iar în membrele mele văd o altă lege, care se războește împotriva legii mintii mele și care mă face rob legii păcatului, care este în membrele mele. ²⁴ Ticălos om sunt eu! Cine mă va izbăvi din acest trup al morții? ²⁵ Multămesc însă Dumnezeului meu prin Iisus Hristos, Domnul nostru!

Așa dară eu cu mintea mea slujesc legii lui Dumnezeu, iar cu trupul legii păcatului.

CAP. 8.

¹ Drept aceea, nu-l acum nici-o osândă pentru cele în Hristos Iisus urmează nu trupului, ci duhului, ² pentrucă legea duhului vieții celei în Hristos Iisus m'a liberat de sub legea păcatului și a morții. ³ De oarece legea, slabită prin trup, era nepuțincioasă, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său într'un trup asemenea trupului omului păcatos, ca jertfă pentru păcat, și a osândit păcatul în trup, ⁴ ca dreptatea legii să se plinească în nol, ceice urmărm nu trupului, ci dunului. ⁵ Căci cele urmează trupului, la cele trupești se gândește, iar cele urmează duhului, se gândește la cele duhovnicești. ⁶ Cugetările trupești sunt moarte, iar cugetările duhovnicești sunt viață și pace; ⁷ pentrucă cugetările trupești sunt dușmanie împotriva lui Dumnezeu, că nu se supun legii dumnezești, și nici nu pot să se su-

pund. ⁸ De aceea ceice urmează trupul nu pot să placă lui Dumnezeu.

⁹ Voi însă nu urmați trupul, ci duhul, dacă duhul lui Dumnezeu locuește în voi. Iar dacă cineva nărește duhul lui Hristos, acela nu-l are Lui. ¹⁰ Dacă însă Hristos este în voi, atunci trupul vă e mort pentru păcat, iar duhul e viu pentru sfârșenie. ¹¹ Dacă însă Duhul Celuică a inviat din morții pe Iisus locuește în voi, atunci Hristos, celice a inviat din morții, va invia și trupurile voastre cele muritoare prin Duhul Său, Celice locuește în voi.

¹² Așă dar, fraților, noi nu suntem datornici trupului, ca să ne călăuzim în viață de trup. ¹³ căci dacă vă călăuziți în viață de trup, aveți să morții, iar dacă omorăți prin duh lucrurile cele trupesti, veți trăi; ¹⁴ căci căci se călăuzesc de Duhul lui Dumnezeu, fiil lui Dumnezeu sunt. ¹⁵ Pentru că năști primite duhul robiel, ca iardăi să trăifi în frică, ci năști primite Duhul Înfierei, prin care strigă: Avvă, adecă Tată! ¹⁶ Însuși acest Duh mărturisește cu duhul nostru, că noi suntem copiii lui Dumnezeu. ¹⁷ Iar dacă suntem copiii lui Dumnezeu, atunci suntem și moștenitorii al Lui, părțașii cu Hristos; numai de vom pătimi cu Dânsul, ca să ne să proslavim cu Dânsul.

¹⁸ Eu socotesc, că suferințele vremelnică de acum nu prețuiesc nimică față de acea slavă, care are a se descoperi pentru noi. ¹⁹ Căci făptura cu o vie doar înță așteaptă descoperirea *acestei slave* a fiilor lui Dumnezeu; ²⁰ pentru că făptura să supus deșărtăciunii nu de voea sa, ci după voea celuică a supus-o, ²¹ eu nădejdea, că și înseși această făptură va fi izbăvită din robia stricăciunii, că să guste din liber-

tatea cea slăvită a copilloi lui Dumnezeu. ²² Căci știu, că toată făptura susțină împreună și suferă până acum; ²³ și nu numai ea, ci și noi însine, cări avem pârga Duhului, și noi suspinăm în sine, așteptând înfierea, răscumpărarea trupului nostru. ²⁴ Căci prin nădejdea *aceasta* ne-am mantuit. Iar nădejdea când se vede nu mai este nădejde; căci aceea ce vede cineva, la ce ar mai nădăjdui? ²⁵ Iar de nădăjdui ceeace nu vedem, atunci așteptăm cu răbdare.

²⁶ Deasemenea și Duhul ne întărește în neputințele noastre, căci noi nu știm pentru ce să ne rugăm cum trebuie, dar Duhul Însuși mijlocește pentru noi prin suspine negrație. ²⁷ Iar Cel ce cărcă inimile știe ce cuget are Duhul, pentru că El mijlocește pentru simți după voea lui Dumnezeu.

²⁸ Știm însă, că celorce iubesc pe Dumnezeu și sunt chemați după voea *Lui*, toate le sunt spre bine; ²⁹ căci pe care i-a cunoșcut El mai înainte, mai înainte l-a și hotărât să fie asemenea chipului Fiului Său, ca Acesta să fie înălțul născut între mulți frați. ³⁰ Și pe cari l-a hotărât El mai înainte, pe aceia i-a și chemat, și pe care i-a chemat, pe aceia i-a și îndreptat; și pe care i-a îndreptat, pe aceia i-a și proslăvit.

³¹ Deci, ce să zicem în față acestora? Dacă Dumnezeu e pentru noi, cine ne poate fi împotriva?

³² Acela, Care n'a crățat pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toți, cum nu ne va dărui împreună cu El și toate celelalte? ³³ Cine va învinui pe aleșii lui Dumnezeu, când Dumnezeu îl îndrepează?

³⁴ Cine îl osândește, când Hristos Iisus a murit, dar a și inviat, și când El e de a dreapta lui Dumnezeu?

nezeu, și mijlocește pentru noi? ¹⁵ Cine ne va desparti de dragostea lui Hristos? Au necazul, sau strămtorarea, sau prigonia, sau foamea, sau golătatea, sau primejdia, sau sabia? ¹⁶ Precum este scris: „Pentru tine ne ucid în toată ziua, și ne socot că nuște ol, rânduite spre junghere, ¹⁷ Dar toate acestea le biruim cu puterea Celui ce ne-a iubit. ¹⁸ Căci sunt încredințat, că nici moartea, nici viața, nici ingerii, nici începătorile, nici puterile, nici cele de față, nici cele viitoare, ¹⁹ nici înălțimea, nici adâncimea, nici altă făptură oarecare nu poate să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu cea în Hristos Iisus, Domnul nostru.

CAP. 9.

¹ Adevărul spus în Hristos și nu mint și conștința mea îmi este martură în Duhul Sfânt, ² că am o mare întristare și o necontenită durere de înimă, ³ încât aș voi să fiu eu însuși lepădat dela Hristos pentru frațil meu, pentru rudele mele după trup, ⁴ adecă pentru Israile, a căroră este invierea și slava și legămintele și cultul și făgăduințele: ⁵ ai căroră sunt și părinții și din cari e, după trup, și Hristos, Celice este peste toate, Dumnezeu binecuvântat în vezi. Amen.

⁶ Dar aceasta nu înseamnă, că cuvântul lui Dumnezeu a căzut: căci nu toți cei din Izrael sunt Izraile, ⁷ și nici toți cei din semânța lui Avraam sunt filii lui Avraam; ci s'a zis: „Cei din Isaac se vor numi filii tăi.” (Fac. XXI, 12). ⁸ Adecă, nu fiil trupesci sunt fiil lui Dumnezeu, ci fiil făgăduinței se vor numi ca fiil. ⁹ Iar cuvântul făgăduinței e acesta;

„La anu pe vremea asta voi veni și Sarra va avea un flu” (Fac. XVIII, 10). ¹⁰ Și nu numai atâtă, ci tot așa s'a întâmplat și cu Rebelca, când ea a zemislit deodată doi filii din Isaac, tatăl nostru; ¹¹ căci când el încă nu se nașuseră și nu făcuseră încă nimic bun sau rău, ca voința lui Dumnezeu în alegere să nu atârñe de fapte, ci numai de Cel ce faceă chemarea, ¹² i s'a zis ei: „Cel mai mare va fi rob celui mai Tânăr” (Fac. XXV, 23), ¹³ precum și este scris: „Pe Iacob l-am iubit, iar pe Isav l-am urât” (Malah. I, 2-3).

¹⁴ Deci, ce să zicem? Nu e oare nedrepitate la Dumnezeu? Nicidcum. ¹⁵ Căci zice cătră Moisă: „De cine-Mi va fi milă, pe acela-l voi milul; și de cine voi vrea să mă indur, Mă voi indură” (Eșire, XXX III, 19). ¹⁶ Așa dară miluirea nu atârnă de celice dorește, nici de celice se nevoește să o alibă, ci de Dumnezeu celice miluește. ¹⁷ Căci în Scriptură Dumnezeu zice lui Faraon: „De aceea te-am și rădicat, ca să arăt asupra ta puterea Mea, și ca să se propovăduiească numele Meu peste tot pământul” (Eșire, IX, 1b). ¹⁸ Deci, Dumnezeu pe cine voește, îi miluește, și pe cine voește, îi impetrește.

¹⁹ Dar îmi văd zice: „Atunci pentru ce mai osândește? Căci cine se poate împotrivi voinței Lui?” ²⁰ Dar tu, omule, cine eşti, de cei socoteală lui Dumnezeu? Poate oare vasul să zică celuice l-a făcut: „Pentru ce m'ai făcut așa?” ²¹ Olarul nu e oarsă stăpân pe lut, ca din aceeași frământătură să facă un vas pentru o întrebunțare mal de cinste și altul pentru alta mal joacnică? ²² ce ai de zis, dacă Dumnezeu, voind să-și arate mânia și să-și desdescopere puterea Sa, cu mare și îndelungată răb-

dare a crujat vasele mâinile, făcute pentru petre și în același timp și-a arătat bogăția slavel Sale asupra vaselor îndurărel, pe care le-a pregătit pentru slavă, ²⁴ adecă asupra noastră, pe care El ne-a che-mat nu numai dintre iudei, ci și dintre păgâni, ²⁵ precum zice El la Osie: „Voi numi poporul Meu nu pe poporul Meu, și iubită nu pe cea iubită” (Osie, II, 23), ²⁶ precum și în locul acela, unde îl se spunea: „Voi nu suntești poporul Meu, ci aceia se vor chesa fiil Dumnezeului celui Viu?” (Osie, I, 10). ²⁷ Iară Isala glăsuește despre Israel: „Dești fiil lui Israhil vor fi mulți, ca nisipul mării, numai o rămă-sită să va măntui; ²⁸ căci Domnul va împlini pe pământ curând și deplin ceeace a hotărât (Ioala X, 22-23). ²⁹ Și cum a mai proorocit Isala, zicând: „Dacă Domnul puterilor nu ni-ar fi crujat sămânța, am fi ajuns ca Sodoma și am fi fost asemene Go-morei” (Is. I, 1).

³⁰ Dar ce să zicem? Păgânil, cari n'au căutat dreptatea, au căpătat dreptatea, dar dreptatea cea din credință; ³¹ iar Israhil, care a căutat legea dreptății, n'a ajuns la legea dreptății. ³² Pentru că au căutat-o nu în credință, ci în faptele legii; pentrucă s'au potințnit de piatra potințnirii, ³³ după cum este scris: „Iată, pun în Sion o piatră de potințire, o piatră de sminteaală, și celice va crede în ea, nu va fi rușinat.” (XXVIII, 16; VIII, 14).

CAP. 10.

¹ Fraților, dorința inimii mele și rugămintea mea cătră Dumnezeu este, ca Israhil să se mantuească. ² Căci le mărturisesc, că ei au răvnă pentru Dum-

nezeu, dar nu cu pricere. ³ Căci ei, nepricepând dreptatea dumnezească și silindu-se să-și întemeieze dreptatea lor, nu s'au supus dreptății dumnezești, ⁴ pentrucă lăta legii este Hristos spre îndreptarea tuturor celorce vor crede.

⁵ În adevăr, Moisă scrie despre dreptatea, care izvorăște din lege: că „omul, care va împlini porun-cile Mele, va trăi prin ele” (Levit. XVIII, 5). ⁶ Iar despre dreptatea, care izvorăște din credință, grăește așa: „Să nu zici în inima ta: cine se va suț în cer adecă, să pogore pe Hristos? ⁷ Sau cine se va pogori în adânc adecă să rălice pe Hristos din morții? (Deutor. XXX, 13). ⁸ Dar ce zice Scriptura? — „Aproape este de tine cuvântul, în gura ta și în inima ta,” (Deut. XXX, 14), adecă cuvântul credinței, pe care-i propoveduim. ⁹ Căci dacă vei mărturisi cu gura ta pe Iisus ca Domn și cu inima ta vei crede că Dum-nezeu L-a inviat din morții, te vei măntui, ¹⁰ pentru că cu inima se crede spre a ajunge la măntuire, ¹¹ căci zice Scriptura: „Tot celce crede în El, nu va fi ru-șinat.” (Is. XXVIII, 16). ¹² Aceia nu se face deosibile între iudeu și elin, pentrucă toți au Domn bogat pentru toți ceice-L chiamă. ¹³ Și tot celce chemă numele Domnului, se va măntui.

¹⁴ Dar cum vor chemă pe Acela, în Care nu cred? ¹⁵ Și cum vor crede în Acela, de Care n'au auzit? ¹⁶ Și cum vor auzi, de nu li se va propovedui? ¹⁷ Și cum vor propovedui, de nu vor fi trimiși, precum este scris: „Cat de frumoase sunt picioarele celorce propoveduiesc pacea, ale celorce vestesc cele bune” (Is. XII, 7)*. ¹⁸ Dar nu s'au supus toți Evangeliei, căci Isala zice: „Doamne, cine a crezut cele au-zite de la noi?” (Is. LIII, 1).

¹¹ Decl, credința izvorăște din auzire; iar auzirea din cuvântul lui Dumnezeu. ¹² Dar întreb: oare el n'au auzit? Din potrivă: „In tot pământul a străbătut glasul lor și cuvintele lor au ajuns până la marginile lumii” (Ps. XVIII, 5). ¹³ Dar iată și întreb: Oare Israîl n'a știut de aceasta? Ba da, Căci cel dintâi Moisă zice: „Vol sărni răvnire în voi prinț'unul care nu-i popor, și vă vol întărîta prinț'un popor neprîcîput” (Deutor. XXXII, 21). ¹⁴ Iar Ișaiă îndrăznește și zice: „Pe Mine M'au găsit celice nu M'au căutat, și M'am descooperit celorice nu întrebau de Mine” (Is. LXV, 1). ¹⁵ Iar de Izraîl zice: „Toată ziua am întins mâinile Mele spre poporul cel neascultător și îndărătnic” (Is. LXV, 2).

CAP. 11.

¹ Așa dar întreb: nu cumva a lepădat Dumnezeu pe poporul Său? Nicidecum. Căci și eu sunt israelit, dlo sămânța lui Avram, din tribul lui Veniamin. ² Dumnezeu n'a lepădat pe poporul Său, pe care de mai înainte l-a știut. Sau nu știi ce zice Scriptura în istorisirea despre Ilie? Iată cum se jălușește acesta împotriva lui Israîl, când zice: „Doamne, pe proorocii Tăi i-au ucis, jertfuiicele Tale le-au stricat, și am rămas numai eu singur, și caută și sufletul meu” (III Regi, XIX, 14). ³ Dar ce-l zice oare dumnezeescul răspuns? „Mi-am păstrat șapte mil de oameni, cari nu și-au plecat genunchile înaintea lui Baal” (III Regi, XIX, 18). ⁴ Tot așa și în vremea de acum, după alergerea harului, s'a păstrat o rămășiță. ⁵ Și dacă alegerea aceasta este făcută cupă har, atunci nu-l după fapte; alămîntrelea fapta n'ar mai fi faptă.

⁶ Decl, ce-să zicem? Israîl n'a dobândit ceeace a căutat; cel aleși însă au dobândit, iar ceilalți s'au îndărătnicit, ⁷ precum este scris: „Dumnezeu li-a dat duhul dormitărel, ochi cu cari nu văd și urechi cu care nu aui chiar până în ziua de astăzi” (Is. XXIX, 10; Dent. XXIX, 4). ⁸ Și David zice: „Să se prefaçă masa lor în cursă, în mrejă și în lăz, ca răsplătită pentru ei; ⁹ să se întunecă ochii lor, ca să nu vadă, și spinarea lor să fie gârbovă pentru totdeauna” (Ps. LXVIII, 23-24).

¹⁰ Așa dar, întreb: Poticiuți-s'au ei oare, ca să cadă cu totul? Nicidecum. Ci din cădereea lor a răsărit măntuirea păgânilor, ca să stârnească în ei răvana. ¹¹ Dacă însă căderea lor e bogăție pentru lume și împușnarea lor e bogăția păgânilor, apoi ce ar fi fost desăvârsirea lor? ¹² Vouă, păgânilor, vă vorbesc; ca apostol al păgânilor îmi laud slujba mea, ¹³ doar aș sărni răvnă în rudele mele după trup și doar aș măntui pe unul din ei. ¹⁴ Căci dacă le-pădarea lor a adus pace lumii, atunci ce va fi primirea lor, dacă nu o inviere din morți?

¹⁵ Dacă însă pârga este sfântă, atunci și frâmătuile suut sunt sînt; și dacă rădăcina e sfântă, sînt și ramurile. ¹⁶ Dacă însă unele din ramuri s'au rupt, iar tu, măslin sărbătec, te-ai altuit în locul lor și te-ai făcut părtaş rădăcinilor și mustnului măslinului, ¹⁷ atunci nu te mândri fătă de ramurile firești. Iar dacă te măndrești, atunci adă-ți aminte că nu fătă tu rădăcina, ci rădăcina te fîne pe tine. ¹⁸ Voi zice, poate: ramurile s'au rupt, ca să mă altoesc eu. ¹⁹ Bine. Ele s'au rupt prin necredință, iar tu te fătă prin credință; nu te mândri dară, ci teme-te. ²⁰ Căci dacă Dumnezeu n'a crujat ramurile cele fi-

rești, nu cumvă să nu te cruce nici pe tine. ²⁰ Vezi dară bunătatea și asprimea lui Dumnezeu: asprime față de cel căzuți, iar față de tine bunătate, dacă vei rămânea în bunătatea lui Dumnezeu. Almintrelea și tu vei fi tăcat. ²¹ Dar și acela, dacă nu vor stăru în necredință, se vor altoi, căci puernic este Dumnezeu să-l altolicești iărăși. ²² Căci dacă tu ești tăct dintr'un măslin sălbatec din fire și te-ai altuit nefirește într'un masilu bun, cu cât mai mult ramurile acestea firești se vor altoi în măslinul lor. ²³ Căci nu voesc, fraților, să nu cunoașteți taina aceasta, ca să nu vă închipuiți lucruri mari de voi; căci împetritea, care s'a săvârșit în Israîl, este numai în parte și numai până va intră deplin numărul de păgâri. ²⁴ și aşa tot Israîlul se va mândru, precum este scris: „Va veni Isbăvitul din Sion și va abate necredința dela Iacov, ²⁵ și acesta va fi testamentul Meu cu el, când voi rădica depe el păcatele lor” (Is. LIX, 20-21; XXVII, 9). ²⁶ În ce privește Evangelie, ei sunt vrășmași pentru voi; iar în ce priveste alegerea, sunt iubiișii lui Dumnezeu, pentru părinții lor. ²⁷ Căci darurile și chemarea lui Dumnezeu sunt neschimbăcioase. ²⁸ Căci precum și voi frați cândva ne supuși lui Dumnezeu, iar acum suntești supuș prin nesupunerea acelora, ²⁹ și așa și ei acum sunt neascultători pentru miluirea voastră, ea și ei înseși să fie miluiri. ³⁰ Căci Dumnezeu pe toți i-a închis în nesupunere, ca pe toți să-i miluiescă.

³¹ O, adâncul bogăției și al înțelepciuniei și al științei lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt plăzurile Lui și de neurmăte căile Lui! ³² Căci mințea Domnului cine a cunoscut-o? Sau cine a fost

sfetnicul Lui? (Is. XL, 13). ³³ Sau cine L-a împrumutat întălu, ca El să fie dator a-l întoarce? (Is. XL, 13-14). ³⁴ Căci toate sunt dela El, și prin El și pentru El, și a Lui e slava în vechi. Amen.

CAP. 12.

¹ Rogu-vă dară, fraților, pentru mila lui Dumnezeu, să înfățișați trupurile voastre ca o jărtăție, sfântă și plăcută lui Dumnezeu, ca o slujire a voastră cuvântătoare, ² și nu vă potriviți veaculul acestuia, ci vă prefaceți prin înnoirea minții voastre, ca să cunoașteți ce este voea lui Dumnezeu ea bună și plăcută și desăvârșită. ³ După harul ce-mi este dat, vă grăesc fiecărula din voi: să nu vă sociți mai înțelepți decât sunteți, ci socotiți-vă cu cumpătare, după măsura de credință ce a dat Dumnezeu fiecărui. ⁴ Căci precum într-un singur trup avem multe membre, dar nu toate membrele au de înălținit aceeași lucrație; ⁵ și așa și noi mulți fiind, alcătuind un singur corp în Hristos, iar în deosebi suntem membre unii alțiora. ⁶ Având însă felurile daruri, după harul ce ne este dat, să le întrebuițați bine: de ai darul proorociel, proaroceste după măsura credinței; ⁷ de ai slujbă, slujește; de ești învățător, învăță; ⁸ de ești îndemnațior, îndeamnă; de ești înpărțitor, împarte cu nevinovăție; de ești căpetenie, fățu datoria cu răvnă; ⁹ de ești binefăcător, fă bine cu înimă bună.

¹⁰ Dragostea voastră să fie nelățurnică; fugiți de rău și vă lipiți de bine; ¹¹ iubiișii-vă unul pe altul ca niște frați, și vă întreceti a da ciuste unui

altula; ¹¹ în sîrguință fiți neobosiți, duhul aprindetă-l, sluijiți Domnului; ¹² măngâiați-vă cu nădejdea; în necazuri iți răbiatorii și în rugăciune stăruitori; ¹³ la nevoile sănătilor luați parte și fiți răvnitorii de a primi pe străini; ¹⁴ binecuvântați și pe prigoniitorii voștri, binecuvântați și nu blestemăți ¹⁵ Cu celice se bucură, bucurăți-vă, și plângăți cu ceice plâng. ¹⁶ Fiți între voi uniti în cugete; nu vă gândiți la lucruri mări, ci urmăriți cele smerite; nu vă închipuiți că sunteți cine știe ce. ¹⁷ Să nu plătiți nimănui cu rău pentru rău, ci vă îngrijîți de binele tuturor oamenilor. ¹⁸ Dacă e cu puțință din partea voastră, fiți în pace cu toți oamenii. ¹⁹ Nu vă răsbunăți voi singuri, iubitorii, ci dați loc mâniei lui Dumnezeu. Căci scris este: „A Mea e răsbunarea și Eu voi răsbuna, zic Domnul“ (Deut. XXXII, 35). ²⁰ Declara vrăjmașul tău e flămând, hrănește-l; dacă a însetat, adapă-l; căci făcând aceasta, îl pui pe capul lui cărbunii aprinși. (Prov. XXV, 22-23). Să nu fil biruit de rău, ci biruește răul cu binele.

CAP. 13.

¹ Tot sufletul să se supună înalteilor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât numai dela Dumnezeu, și stăpânirile care sunt, dela Dumnezeu sunt rănduite. ² De aceea celce se impotrivesc stăpânirii, răndueriei lui Dumnezeu se impotrivesc; iar celce se impotrivesc, singuri își atrag osândă. ³ Căci dre-gătorii nu sunt frică pentru ceice fac fapte bune, ci pentru ceice fac fapte rele. Voești să nu te temi de stăpânire? Fă bine și vel avea lau-jă dela ea; ⁴ căci dregătorul este sluga lui Dumnezeu,

rânduit spre binele tău. Iar de faci rău, teme-te, că nu în zadar poartă sabia; ⁵ ele e slujitorul lui Dumnezeu și răzbunător, pedepsind pe celce face rău. ⁶ Să de aceea trebuie să vă supunăți nu numai de frica pedepsei, ci și în indemnăt conștiinței.

⁷ Căci de aceea plăti și dări, căci diregătorii sunt slujitorii lui Dumnezeu, cari necontenit se indeletnicește cu aceasta. ⁸ Drep aceea, dați fiecărui ceace datorie: celui cu birul, bir; celui cu dajdie, dajdie; celui cu frica, frică; celui cu cinstea, cinstea. ⁹ Nimănui cu nimic să nu rămânești datori, decât numai cu a vă iubi unul pe altul; căci celce iubește pe alul, împlineste leg-a. ¹⁰ Căci poruncile: să nu faci destrâncare, să nu ucizi, să nu furi, să nu fil martor măcinios, să nu poftești lucrul altuia, și toate celelalte porunci se cuprind în aceste cuvinte iubește pe aproapele tău, ca pe tine însuți (Levit: XIX, 18). ¹¹ Iubirea nu îngăduie a face rău aproapelui; deci iubirea este împlinirea legii.

¹² Așa să vă purtați, știind că a venit vremea și ceasul să ne deșteptăm din somn. Căci astăz măntuirea mai aproape e de noi decât când am crezut. ¹³ Noaptea a trecut și s'a aproplat ziua: să le-pădâm dară lucrurile întunericului, ¹⁴ și să ne purtăm cuviințos, ca ziua; nu dedându-ne la ospete și la beții, la petreceri și destrâncări, la certuri și la întrigi; ¹⁵ ci vă îmbrăcați în Domnul nostru Iisus Hristos și îngrijirea de trup să nu o prefacăți în poftă.

CAP. 14.

¹ Pe cel slab în credință, primiți-l fără întrebări despre părerile ce are, ² Căci unul crede că poate să

măncare de toate, iar cel slab măncă legume.⁵ Celice măncă să nu defaimă pe celce nu măncă, și celce nu măncă, să nu osândească pe cel ce măncă, pentru că Dumnezeu l-a primit și pe unul și pe altul.⁶ Cine ești tu, celice osândești pe sluga străină? Înaintea Domnului său stă sau cade. Să va fi rădicat, căci Dumnezeu e în stare să-l rădice.

⁷ Unul deosebește o zi de alta, iar altul socoate că toate zilele sunt la fel. Fiecare face cum îl ajută mintea sa. Celice deosebește zilele una de alta, pentru Domnul le deosebește; și celice nu deosebește zilele una de alta, pentru Domnul nu le deosebește.⁸ Celice măncă, pentru Domnul măncă și mulțămeste lui Dumnezeu; și celice nu măncă, pentru Domnul nu măncă și mulțumește lui Dumnezeu.⁹ Căci nimene din noi nu trăește pentru sine, și nimene nu moare pentru sine;¹⁰ ci de trăim pentru Domnul trăim, și de murim pentru Domnul murim; și de aceea ori de trăim, ori de murim, al Domnului suntem.¹¹ Căci Hristos deacea a și murit și a inviat și viețuește, ca să domnească și peste cel morți și peste cei vii.¹² Iar tu ce osândești pe fratele tău sau ce defaimă tu pe fratele tău? Cu toții avem să ne înfățișăm la judecată înaintea lui Hristos.¹³ Căci scris este: „Pe că e de adevărat, că eu sunt viu, tot așa-l de adevărat, zice Domnul, că înaintea Mea se va pleca tot genunchiul și toată limba va mărturisi pe Dumnezeu” (Is. XLV, 23).

¹⁴ Deci fiecare din noi va da pentru sine socoteală lui Dumnezeu.

¹⁵ Așa dară să nu ne mal judecăm unul pe altul, ci gândiști-vă mai bine să nu dați fratelui pricina de poticnire și de smînteală.¹⁶ Eu știu și sunt încredințat de Domnul Iisus, că nimic nu e spurcat

în sine însuși; numai celice socoate ceva spurcat, numai pentru acela *acel ceva* e spurcat.¹⁷ Dacă însă se mătinește fratele tău pentru vreo măncare, *atunci* tu nu te porți cum cere dragostea. Nu pierde cu măncarea ta pe acela, pentru care a murit Hristos.¹⁸ Să nu se hulească lucrul vostru cel bun.

¹⁹ Căci împărăția lui Dumnezeu nu e măncare și băutură, ci sfîntenie și pace și bucurie în Duhul Sfânt.²⁰ Cine slujește cu acestea lui Hristos, acela-l plăcut lui Dumnezeu și vrednic de laudă la oameni.

²¹ Să căutăm dară celece înlesnesc pacea și servesc spre a ne edifica unul pe altul.²² Nu dârma lucrurile lui Dumnezeu pentru măncare. Toate sunt curate, dar răul e al omului, care smintește pe altul prin măncarea sa!²³ Mai bine să nu mănânci carne, să nu bei vin, și să nu faci nimic, ce ar sminti pe fratele tău, sau l-ar potici, sau l-ar slăbi.²⁴ Ai tu credință? Păstrează-o în sine, înaintea lui Dumnezeu; ferice de celice nu se osândește în ceeace alege.²⁵ Iar celice se îndoiește, de măncă, se osândește, căci nu face din credință; și tot ce nu-i din credință, e păcat.

CAP. 15.

¹ Noi, cel tari, datori suntem să purtăm nepuțințele celor slabî și nu nouă să plăcem,² ci fiecare din noi să placă aproapelui său în ceeace este bine spre întărirea sufletească.³ Căci și Hristos nu sîsă a plăcut, ci precum este scris: „Ocările celorce Te ocărasc pe Tine au căzut asupra Mea” (Ps. LXVIII, 10).⁴ Căci căte s-au scris mai înainte, spre învățatura noastră s-au scris, ca prin răbdare și prin mă-

găerea ce ne-o dau scripturile să ne păstrăm nădejdea. ⁵ Și Dumnezeul răbdări și al măngăerel să vă dăruiească putința să fiți intre voi uniți în cugete, după învățătura lui Hristos Iisus, ⁶ ca într-un cuget și cu o gură să slăviți pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. ⁷ De aceea primii-vă unul pe altul precum v-a primit și Hristos în slava lui Dumnezeu.

⁸ Zic însă, că Iisus Hristos s-a făcut slujitor celor tăeti împrejur pentru adevărul dumnezeesc, ca să împlinesc săgăduința dată părintilor, ⁹ iar păgânilor s-a făcut slujitor din milă, ca să slăvească și ei pe Dumnezeu, precum este scris: „De aceea Te voi mărturisi, Doamne, printre popoare, și voi cântă numele Tău“ (Ps. XVII, 50). ¹⁰ Și Iarășii se zice: „Veselită-vă, popoară, cu poporul Lui“ (Dentor, XXXII, 43). ¹¹ Și Iarășii: „Lăudați pe Domnul, toate neamurile, și-L slăviți, toate popoarele“ (Ps CXVI, 1). ¹² Isala deasemenea zice: „Din rădăcina lui leșet va odrăslii un Vlăstar, Care va domni peste neamuri, și neamurile vor nădăjdui în El“ (Is. XI, 10).

¹³ Dumnezeul nădejdel să vă umplă de toată bucuria și pacea prin credință, ca prin puterea Duhului Sfânt să vă înbogați în nădejde!

¹⁴ Frații mei, despre voi și eu însumi sunt încredințat, că sunteți plini de bunătate, plini de toată știință și vă puteți povătui unii pe alții. ¹⁵ Dar v' am scris întrucâtva mal îndrăznet, fraților, ca și cum v' aș mai aduce aminte de harul ce mi s'a dat dela Dumnezeu, ¹⁶ ca să fiu slujitorul lui Iisus Hristos la păgânii și să săvârșesc slujba Evangheliei lui Dumnezeu, ca acest prinos de păgâni fiind sfîrșit deuhul Sfânt, să fie bine primit. ¹⁷ Așa dară mă

pot lăuda în Iisus Hristos, cu slujba ce o îndeplinesc cătră Dumnezeu. ¹⁸ Căci nu voi îndrăzni să spun ceva, ce n'ar fi săvârșit Hristos prin mine spre a aduce la credință pe păgâni, cu cuvântul și cu fapta, ¹⁹ cu puterea semnelor și a minunilor, cu puterea Duhului lui Dumnezeu, încât Evanghelia lui Hristos s'a răspândit de mine dela Ierusalim și în prejurimile lui până la Iliric. ²⁰ Astfel m'am silit să propoveduiesc nu acolo, unde se chiamă numele lui Hristos, ca să nu zidesc pe temelie străină, ²¹ ci precum este scris: „Ceice n'au știre despre El vor vedea, și ceice n'au auzit vor afia“ (Is. LII 15).

²² De aceea am și fost de multe ori impedecat să vănu la voi. ²³ Acum însă, nemai având în aceste părți asemenea loc, unde să nu fie cunoscută Evanghelia; și fiind că de mulți ani am avut dorință să vănu la voi, ²⁴ voi veni la voi și voi merge în Spania, căci nădăji ușesc, că treceând, mă voi vedea cu voi și mă veți petrece într'acolo, dupăce mă voi indulci cătuși de puțin din înpărtășirea cu voi.

²⁵ Acum însă mă duc la Ierusalim, ca să slujesc sfintișilor, ²⁶ căci cel din Macedonia și Ahaia au avut bunătatea să strângă oare care daruri pentru săracii dintrate sfintișii cel din Ierusalim. ²⁷ Au avut bunătate zic, dar le sunt și datori, pentru că dacă păgânii s'au făcut părtăși la cele duhovnicești ale acestora, datori sunt și ei să-l ajute din cele trupești ale lor. ²⁸ Deci după ce voi împlini îndatorirca aceasta și dupăce le voi duce cum trebuie acest rod al bunătăței, voi trece pela voi în Spania. ²⁹ Știu însă că atunci când voi veni la voi, voi veni cu blagoslovenia deplină a Evangheliei lui Hristos.

³⁰ Vă rog însă, fraților, în numele Domnului no-

stru Iisus Hristos și *in numele* iubirei Duhului, să vă nevoiți împreună cu mine și să vă rugați lui Dumnezeu pentru mine, ¹¹ ca să mă izbăvesc de necredințăii celor din Iudeea, și ca slujirea ce-o împlinesc pentru Ierusalim să fie plăcută sfintilor; ¹² ca de la voi Dumnezeu, să vin la voi cu bucurie și să mă măngâiu cu voi. Iar Dumnezeul păcălit să fie cu voi cu toți. Amin.

CAP. 16.

¹ Vă încredeț pe Fifi, sora noastră, diaconia bisericel din Chenhrea, ² ca să primiști pentru Domnul, cum să cuvine să fie primiști sfintii, și să ajutați la orice ar avea nevoie *acolo* la voi; căci și ea a dat ajutor multora și în deosebi mie.

³ Salutați pe Prischila și pe Achila, cări au lucrat împreună cu mine pentru Hristos Iisus ⁴ și și-au pus gătul pentru sufletul meu; cărora nu numai eu le mulțumesc, ci și toate bisericile cele din păgânii. ⁵ Spuneți închinăciuni bisericii celei din casa lor, și iubitului meu Epenet, care este cel dintâi lăud *adus* lui Hristos din Ahala.

⁶ Spuneți închinăciuni Mariel, care s-a ostenit mult pentru noi.

⁷ Spuneți închinăciuni lui Andronic și lui Iuniu, rudele mele și tovarășii mei de temniță, cări se bucură de multă ciște între apostoli și cări au crezut în Hristos înaintea mea.

⁸ Spuneți închinăciuni lui Amplias, iubitul meu în Domnul.

⁹ Spuneți închinăciuni lui Urban, tovarășul nostru la ierul lui Hristos, și lui Stahie, iubitul meu.

¹⁰ Spuneți închinăciuni lui Apelles, slujitor incercat al lui Hristos; Spuneți închinăciuni credincioșilor din casa lui Aristobul.

¹¹ Spuneți închinăciuni lui Irodion, ruda mea; spuneți închinăciuni acelora din casa lui Narcis, cări cred în Domnul.

¹² Spuneți închinăciuni Trifenei și Trifosel, cări se ostenesc pentru Domnul. Spuneți închinăciuni Persidei celei iubite, care s-a ostenit mult pentru Domnul.

¹³ Spuneți închinăciune lui Ruf, alesul Domnului, și mamiei lui și a mea.

¹⁴ Spuneți închinăciune lui Asincrit, lui Flegont, lui Erma, lui Patroba, lui Ermia și celorlalți frași, care sunt împreună cu ei.

¹⁵ Spuneți închinăciuni lui Filolog și Iuliel, lui, Nireea și surorii lui Olimpan și tuturor sfintilor, cări sunt cu dânsul.

¹⁶ Închinăți-vă unul altui cu sărutare sfântă. Se închină vouă toate bisericile lui Hristos.

¹⁷ Vă rog, frași, să vă feriți de cele fac desblări și smintele împotriva învățăturei pe care ați primit-o, și vă păziți de el. ¹⁸ Căci asemenea *oameni* nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci păcatul lor, și prin momete și vorbe frumoase însăși înimile celor nevinovați. ¹⁹ Supunerea ce arătași voi credinții e cunoscută tuturor, de aceea mă bucur de voi, și doresc să fiți înțelepți la bine și proști la rău. ²⁰ Iar Dumnezeul păcălit incurând va zdrobi pe satana sub picioarele voastre. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi. Amin,

²¹ Să închină vouă Timoteiu, tovarășul meu la ieru și Luce, Iason și Sosipatru, rudele mele.

²² Mă închin vouă în numele Domnului și eu,
Terțiu, care am scris această carte.

²³ Să închină vouă Gae, gazda mea și a întregel
biserici; Să închină vouă Erast, vîstiernicul cetăței,
și fratele vostru Cuartus.

²⁴ Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu
voi cu toți. Amin.

²⁵ Iar Celuice poate să vă întărească în evanghe-
lia, care v' o vestesc și pe care Iisus Hristos a pro-
poveduit-o potrivit cu descoperirea tainei celei as-
cunse de multe veacuri, ²⁶ Iar acum descoperită
prin Scripturile prorocilor și din porunca lui Dum-
nezeu vestită tuturor pôpoarelor, pentru aducerea
lor la credință,— ²⁷ lui Dumnezeu, Celui singur în-
telept, să se dea, prin Iisus Hristos, slavă în vecl.
Amin.

CARTEA ÎNTĂIA CĂTRĂ CORINȚENI

A

SFANTULUI APOTOL PAVEL

¹ Pavel, chemat prin voința lui Dumnezeu *să fie*
apostol al lui Iisus Hristos, și fratele Sosten, ² do-
resc bisericii lui Dumnezeu, care este în Corint, și
celor sfintiți prin Iisus Hristos și celor cineaști *să fie*
sfinți, și tuturor celorce în tot locul la ei și la noi
chiamă numele Domnului nostru Iisus Hristos, ³ har-
gi pace dela Dumnezeu Tatăl nostru și dela Dom-
nul Iisus Hristos.

⁴ Mulțumesc Dumnezelui meu pururea din par-
tea voastră, pentru harul dumnezeesc, hărăzit vouă
prin Iisus Hristos; ⁵ pentru că prin el v' e și imbogă-
șit cu de toate, cu tot felul de învățătură și cu tot
felul de știință,— ⁶ căci mărturia lui Hristos s'a în-
tărit în voi,— ⁷ încât nu sunteți lipsiți de niciun dar,
când așteptați arătarea Domnului nostru Iisus Hris-
tos, ⁸ Care vă va și întări până în sfârșit, ca *să*
nevinovați în ziua Domnului nostru Iisus Hris-
tos. ⁹ Credincioșele Dumnezeu, de Care sunteți che-
mași și aveți parte la moștenirea Fiului Său, Iisus Hris-
tos, Domnul nostru.

¹⁰ Rogu-vă pe voi, fraților, în numele Domnului
nostru Iisus Hristos, ca toți aceșii să vorbiți și să
nu fie printre voi desbinări, ci să fiți uniți în duh și

În cugete,¹¹ Căci l-am fost înștiințat despre voi, frații mei, de ai lui Cloe, că sunt neîntelegeri între voi.¹² Voesc să spun, că fiecare din voi zice: „Eu sunt al lui Pavel”. „Eu sunt al lui Apolo”. „Eu sunt al lui Chiță”. „Iar eu sunt al lui Hristos”.¹³ Au doar să împărtășit Hristos? Au doară Pavel să răstignăt pentru voi? Sau în numele lui Pavel văști botezat?¹⁴ Mulțumesc lui Dumnezeu, că pe nume din voi n'am botezat, decât numai pe Crisp și pe Gae;¹⁵ Ca să nu zică cineva că am botezat în numele meu.¹⁶ Am mai botezat de asemenea și casa lui Stefană; încolo nu știu să fi mai botezat pe alt cineva.¹⁷ Căci Hristos nu m'a trimis să bo-tez, ci să vestesc Evanghelia, dar nu prin măestria cuvântului, ca să nu se zădărnică crucia lui Hristos.¹⁸ Căci vorbirea desore cruce pentru cel peritor este nebunie, iar pentru noi, ceice ne mân-tuim, este puterea lui Dumnezeu.¹⁹ Căci scris este: „Perde-vol înțelepciunea înțelepților și șința celor învățați o voi lepădă” (Is. XXIX, 14).

²⁰ Unde e înțeleptul? Unde e cărturarul? Unde e disputatorul veacului acestuia? N'a arătat oare Dumnezeu, că înțelepciunea lumii acestea e nebunie? (Is. XXXIII, 18).²¹ Căci de vreme ce lumea *aceasta* prin înțelepciunea sa n'a cunoscut pe Dumnezeu, Care se descoperă în înțelepciunea dumnezelască, *apoi de aceea* Dumnezeu a binevoit să mânțuiască pe credincioși prin nebunia propoveduirii *crucii*.²² Pen-truca și iudeii cer semne, și elini caută înțelepciune;²³ iar noi propovedulm pe Hristos cel răstignit, Care pentru iudei e sminteală și pentru elini nebunie,²⁴ iar pentru aceia dintre iudei și elini, care sunt chemați, pe Hristos ceice este puterea lui Dumne-

zeu și înțelepciunea lui Dumnezeu;²⁵ pentruca cele nebune ale lui Dumnezeu sunt mai înțelepte decât oamenii, și cele slabe ale lui Dumnezeu sunt mai tari decât oamenii.²⁶ Căci priviți, fraților, la che-marea voastră, că nu sunt *între voi* mulți înțelepți din fire, mulți puternici, mulți de neam ales.²⁷ Dar Dumnezeu a ales cele nebune ale lumii, ca se ru-șineze pe cei înțelepți; și cele slabe ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca să rușineze pe cele tari;²⁸ și cele de neam prost ale lumii și cele umilite și cele ce nu sunt le-a ales Dumnezeu, ca să desfășo-jeze pe celece sunt,²⁹ ca niciun trup să nu se fă-lească înaintea lui Dumnezeu.³⁰ Din a lui *voie* sun-țet și voi alul Hristos Iisus, Care S'a făcut pentru voi înțelepciunea dela Dumnezeu, dreptate și șințire și răscumpărare;³¹ Ca precum este scris: „Ceice se laudă, în Domnul să se laude”.

CAP. 2.

¹ Si când am venit la voi, fraților, am venit să vă vestesc mărturia lui Dumnezeu, *dar* nu prin în-țelepciune și cuvinte strălucite; ² căci am socotit să fiu la voi *ca unul* ce nu știe nimic alta, decât numai pe Iisus Hristos, și încă și Acestă răstignit.³ Si aşă am și fost la voi: în neputiță, în frică și în mare cutremur.⁴ Si învățatura și propoveduirea mea nu s'au desfășurat în cuvântări sforăitoare ale înțelepciunii omenești, ci au purtat pecetea Du-hului și a puterii, ⁵ pentruca credința voastră să nu se întemeieze pe înțelepciunea lumească, ci pe puterea lui Dumnezeu.

⁶ E adevarat însă, că noi vestim celor desăvâr-

știi o înțelegere, dar nu o înțelegere a veacului acestula, nici a stăpânirilor trecătoare ale veacului acestui; "ci propovedum înțelegerea lui Dumnezeu cea tainică și ascunsă, pe care a rănduit-o Dumnezeu mai înainte de veacuri spre slava noastră, " pe care niciuna din stăpânirile veacului acestuia n'a cunoscut-o; căci dacă ar fi cunoscut-o, n'ar fi răstignit pe Domnul slavul. " Că, precum este scris: „Celeste a pregătit Dumnezeu pentru ceice-L iubesc, acelea ochiul încă nu le-a văzut, și urechea nu le-a auzit, și la înima omului nu s'au suiat (Is. LXIV, 4). " Nouă însă Dumnezeu ne-a descoperit acestea prin Duhul Său, căci Duhul toate le pătrunde, până și adâncurile lui Dumnezeu. " Căci cine din oameni știe ce e în om, decât numai duhul omului, care este în el? Așa și ale lui Dumnezeu nimeneu nu le știe, decât numai Duhul lui Dumnezeu.

" Nol însă n'am primit duhul lumii acestea, ci Duhul cel din Dumnezeu, ca să cunoaștem celecine săntă dărurile dela Dumnezeu, " pe care le și vestim, dar nu prin cuvinte înăștăte dela înțelegere omenescă, ci prin *cuvintele* înăștăte dela Duhul Sfânt, asămănând cele duhovnicești cu cele duhovnicești. " Omul trupesc nu primește ceeace-l dela Duhul lui Dumnezeu, pentru că acesta-s nebunie pentru el și nu poate să le priceapă, pentru că despre acestea trebuie a judeca duhovnicesc. " Cel duhovnicesc însă judecă toate, iar pe el nimeneu nu-l poate judeca. " Căci cine a cunoscut cugetul Domnului, ca să-l poate judeca? Nol însă avem mintea lui Hristos,

CAP. 3.

¹ Și eu, fraților, n'am putut să vă vorbesc ca unor oameni duhovnicești, ci ca unor oameni trupesti, ca unor prunci în Hristos. " V'am hrănit cu lapte, iar nu cu bucate, căci nu erați încă în stare și chiar nici acum nu sunteți în stare să le mis тути, " căci încă tot trupesti sunteți; căci dacă se află între voi zavistie, certuri și neîntelegeri, nu sunteți oare trupesti, și nu vă purtați oare după obiceiurile omenești? " Căci când cineva zice: „Eu sunt al lui Pavel", iar altul zice: „Eu sunt al lui Apolo", nu sunteți oare trupesti? " Dar cine-i Pavel, și cine-i Apolo? *Ei sunt numai* niște slujitori, prin care ați crezut, și încă numai atâta, căt a dat Domnul fiecăruiua. " Eu am sădit, Apolo a udat, dar creșterea a făcut-o Dumnezeu. " De aceea, nici cel ce sădește e ceva, nici 'celce udă, ci *totul* e Dumnezeu. Care dă creșterea. " Cele sădește însă, și celce udă sunt deopotrivă, dar fiecare-și va primi răsplata după osteneala sa. " Căci noi suntem tovarăși de lucru lui Dumnezeu - iar voi sunteți ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu.

¹⁰ Eu, după harul ce-mi este dat, ca un meșter îscusit, am pus temelia; altul însă a zidit *pe ea*; dar fiecare să ia sama cum zidește. " Căci nimeneu nu poate să pună altă temelie afară de cea pusă. Care este Iisus Hristos. " Iar de zidește cineva pe temelia aceasta aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, păe, — ¹¹ lucrul fiecăruiua se va dovedi *la vreme cum este*; căci *lumina* zilei îl va arăta: căci prin foc se va dovedi și focul va cerca cum ¹² lucrul fiecăruiua. " Aceea, lucrul căruia nu va arde,

va primi răsplătă; ¹⁴ iar acela, lucrul căruia va arde, se va păgubi; el însă se va măntui, dar aşă, ca prin foc.

¹⁵ Nu ştii oare, că voi sunteşti biserica lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi? ¹⁶ De va strică cineva biserica lui Dumnezeu, şi Dumnezeu îl va strică pe acela, căci biserica lui, Dumnezeu e sfântă, şi acea biserică sunteşti voi. ¹⁷ Nimenea să nu se amâgească pe sine. De sociate cineva din voi să fie înțelept în veacul acesta, să se facă nebun, ca să ajungă înțelept. ¹⁸ Pentru că înțelepciunea lumii acestea este nebunie faulantea lui Dumnezeu, precum este scris: „Dumnezeu primeşte pe cel înțelept în viceşugul lor” (Iov. V, 13). ¹⁹ Şi Iarăşii: „Domnul ştie, că cugetările înțelepţilor sunt deşparte” (Ps. XCIII, 11). ²⁰ De aceea, nimenea să nu se laude cu oamenii, căci toate sunt ale voastre: ²¹ şi Pavel, şi Apolo, şi Chifă, şi lumea, şi viaţa şi moartea şi prezentul, şi viitorul: toate sunt ale voastre; ²² voi însă sunteşti al lui Hristos, iar Hristos este al lui Dumnezeu.

CAP. 4.

¹ Aşa dară, oamenii să ne socotească că pe nişte slujitori ai lui Hristos şi iconomi ai talinelor lui Dumnezeu. ² De la iconomi însă se cere mai ales, ca fiecare din ei să fie de bună credinţă. ³ Pentru mino foarte puţină însamănă, cum judecaţi voi de mine, sau cum judecă celalii oameni; ba nici eu însuşi nu judec despre mine, ⁴ pentru că nu mă ştiu deloc vinovat; dar nu aceasta mă îndrepăteşte, că aceea, că judecătorul meu este Domnul. ⁵ De aceea să nu

judecaţi cevă înainte de vreme, până nu va veni Domnul, Care va să descoperi cele ascunse în întuneric, şi va arăta voinţele înimii, şi atunci fiecare va avea laudă de la Dumnezeu. ⁶ Acestea însă, fraişilor, le-am zis despre mine şi despre Apolo din dragoste către voi, ca să învătaţi dela noi a nu eugea mai pre sus de ceeaco este scris şi a nu vă mândri unul faţă de altul. ⁷ Căci cine te deosebeşte de altii? Sau ce al ce n'ai fi primit dela altul? iar dacă al primit, atunci la ce te făleştii, ca şi cum n'ai fi primit?

⁸ Iată sunteşti sătul; iată v'asi imbogăşit; iată împăraşii fără de noi. O, de aşi împăraşii cu adevarat, ca să împăraşim şi noi cu voi! ⁹ Căci socot, că pe noi, apostolii cel mai depeurmă, ne-a rănduit Dumnezeu, ca pe nişte osândişi la moarte, pentru că am ajuns o privelişte pentru lume şi pentru Ingerii şi pentru oameni. ¹⁰ Noi suntem nebuni pentru Hristos, iar voi înțelepti în Hristos; noi slabii, iar voi tari; voi slăvişi, iar noi lipsişi de orice slavă. ¹¹ Până în ceasul de acum flămânzim şi însătam şi suntem goi şi pătimini; pribegim şi ne ostenim, muncind cu mâinile noastre. ¹² De suntem ocărîşti, binecuvântăm; de suntem prigonişti, răbdăm; de ne hulesc, noi ne rugăm; ¹³ ca nişte gunoi suntem pentru lume, şi ca nişte pulbere călcătă de toşi până acum.

¹⁴ Nu vă scriu acestea, ca să vă înfrunt, ci vă întorc luarea aminte, ca unor copii lubişi al mei. ¹⁵ Căci de aşi avea mihi de invătaitori în Hristos, însă părinţi nu aveţi mulţi, căci în Hristos Iisus eu v'am născut prin Evanghelie. ¹⁶ De aceea vă rog, fişii-m armători, precum sunt şi eu următor lui Hristos,

¹⁷ De aceea am trimis la voi pe Timoteu, care este fiul meu iubit și crednicios în Domnul, și care vă aduce aminte de purtările mele în Domnul, și cum învăță pretutindenea prin toate bisericile. ¹⁸ Însă fiindcă n'am mai venit pe la voi, unii s'au trufit; ¹⁹ dar voi veni încurâni la voi, dacă va voi Domnul, și voi cerceta nu vorbele, ci puterea celor îngânați; ²⁰ căci împărăția lui Dumnezeu nu se cuprinde în vorbe, ci în putere. ²¹ Ce veți? Să vin la voi cu toeag, sau cu dragoste și cu duhul blăn-deței?

CAP. 5.

¹ Din toate părțile se audă, că s'ar fi început la voi desfrânarea, și încă o astfel de desfrânare, cum nici la păgâni nu s'a pomenit, ca cineva să alăbu pe femeea tatălui său. ² Și voi văță mândrul, înloc să fi plâns mai bine și să fi scos din mijlocul vostru pe cel ce a făcut o tăptă ca aceasta. ³ Eu, însă, lipsind cu trupul *dintre voi*, dar cu duhul fiind defață, iată că și cum aș fi fost *de față* am judecat pe cel ce a făcut aceasta; ⁴ așă că adunându-vă împreună cu duhul meu în numele Domnului nostru Iisus Hristos și cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, ⁵ să dați pe cel ce a făcut astfel *de faptă* satanei, spre pierzarea trupului lui, ca duhul *lui* să fie mantuit în ziua Domnului nostru Iisus Hristos. ⁶ Nu vă lăudați bine. Nu știți oare că puțin aluat dospește toată frământătura? ⁷ Curățăți-vă dără de aluatul cel vechiu, ca să fiți frământătură nouă, ca și cum ați fi fără dospitură, căci Paștele nostru, Hristos, să jungheat pentru

noi. ⁸ De aceea să prăznuim nu cu aluatul cel vechiu, nici cu aluatul nărvavului și al viclezugului, ci cu azmele curăției și ale adevărului!

⁹ În carteau *mă* v'âm scris să nu aveți nicio legătură cu desfrânați! ¹⁰ însă nu cu toți desfrânați lumii acestea, sau cu lacomii, sau cu răpitorii, sau cu slujitoril de idoli, căci atunci ar trebui să ești din lumea aceasta; ¹¹ ci eu v'âm scris să nu aveți legătură cu acela, care numindu-se frate, rămâne desfrânat, sau lacom, sau slujitor de idoli, sau grăitor de rău, sau bețiv, sau răpitor; cu unul ca acesta nici să nu mâncați împreună. ¹² Căci ce am eu să judec și pe cei de afară? Oare nu pe cel dinăuntru îl judecați voi? ¹³ Iar pe cei de afară îl va judeca Dumnezeu. Lepădați dară dintre voi pe cel rău!

CAP. 6.

¹ Îndrăznește oare cineva dintre voi, când are vreo pricină cu altul, să se judece la necredință, iar nu la sfîntă? ² Nu știți oare, că sfîntii au să judece lumea? Dacă însă lumea are să fie judecată de voi, apoi oare sunteți necredincioși să judecați niște lucruri de puțină însemnatate? ³ Nu știți oare, că avem să judecăm pe ingeri? Cu cât mai vârtos dară putem să judecăm lucrurile lumești? ⁴ Voi însă, când aveți procese lumești, puneti judecători pe cei ce nu însamnă nimic în biserică. ⁵ Spre rușinea voastră vă zic aceasta. Nu e oare între voi nici unul pricoput, ca să poată da sfat între frații săi? ⁶ Ci să se judece frate cu frate, și încă înaintea necredințelor! ⁷ Destul de injo-

sitor pentru voi e *faptul*, că aveți judecăți între voi. De ce n'ați rămâneat mai bine obișnuiti? De ce n'ați suferi mai bine pagubă? Dar voi înșivă obișnuiti și răpiți și încă dela frați. Nu știți oare că cei nedrepți nu vor moșteni impărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: nici desfrânații, nici slujitorii de idoli, nici răsdesfrânașii, nici malahienii, nici sodomenii, nici furii, nici lacomii, nici bețivilii, nici bârbitorii, nici râptorii, nu vor moșteni impărăția lui Dumnezeu. Au fost și astfel nuii din voi, dar s'au spălat, dar s'au sfîntit, dar s'au îndreptat în numele Domnului nostru Iisus Hristos și prin Duhul Dumnezeului nostru.

¹⁸ Toate îmi sunt slobode, dar nu toate îmi sunt pe folos; toate îmi sunt slobode, dar eu nu voesc să fiu biruit de cevă. ¹⁹ Bucatele sunt pentru pânzecă și pântecele pentru bucate; dar Dumnezeu va desființa și pe acela și pe acelea. Trupul însă nu e pentru desfrânare, ci pentru Domnul și Domnul e pentru trup; ²⁰ iar Dumnezeu și pe Domnul a înviat, și pe nol ne va sculă cu puterea Sa. ²¹ Nu știți oare, că trupurile voastre sunt membrele lui Hristos? Luă-voi dară membrele lui Hristos, ca să le fac membre ale unei desfrâname? Să nu fie *una ca asta*. ²² Sau nu știți, că celice se împreunează cu o desfrânată un trup *cu ea* se face? Căci s'a zis: „*Și vor fi amândoi un trup*“ (Fac II, 24). ²³ Iar celice se unește cu Domnul este un duh cu El. ²⁴ Fiți de desfrânare! Tot păcatul, ce-l face omul, e afară de trup; iar desfrânatul greșește împotriva trupului său. ²⁵ Sau nu știți voi oare, că trupul vostru este lăcaș al Duhului Sfânt, Care locuiește în voi și pe Care-L aveți dela Dumnezeu, și că voi

nu sunteți ai vostril? ²⁶ Căci sunteți cumpărați cu preț mare. De aceea preamăriți pe Dumnezeu și în trupurile voastre și în sufletele voastre, care sunt ale lui Dumnezeu!

CAP. 7,

¹ Iar la celece mi-ați scris vă răspund, că e bine ca omul să nu se atingă de femei. ² Dar pentru a înălțatura desfrânarea, fiecare bărbat să-și albă femeea sa și femeea să-și albă bărbatul său. ³ Bărbatul să arate femeei bunăvoieția datorită; asemenea și femeia bărbatului. ⁴ Femeea nu e stăpână ea pe trupul său, ci bărbatul; deasemenea nici bărbatul nu-i stăpân pe trupul său, ci femeia. ⁵ Nu vă lipsiți unul pe altul, decât doar prin bună invocare, pentru o vreme, ca să vă dedați la post și rugăciune, și apoi fiți iară împreună, ca să nu vă îspitească satană prin neînfrânarea voastră. ⁶ Aceasta însă o zic ca un sfat, iar nu ca o poruncă. ⁷ Căci doresc ca toți oamenii să fie cum sunt și eu; dar fiecare își are darul său dela Dumnezeu, unul într'un fel, altul într'alt fel.

⁸ Iar celor necăsătoriți și văduvilor le zic: bine e să rămână ca mine. ⁹ Dar dacă nu se pot înfrâna să se căsătorească; căci e mai bine să se căsătoreacă, decât să se aprindă. ¹⁰ Celor căsătoriți însă, nu eu, ci Domnul le poruncește: femeea să nu se despărță de bărbat. ¹¹ Iar dacă se desparte, să rămână necăsătorită, sau să se împace cu bărbatul său. ¹² Și nici bărbatul să nu-și lese femeea sa. ¹³ Iar celorlalți le zic eu și nu Domnul: dacă vreun frate are femeie, care nu crede, și aceea să învo-

ește să rămână cu el, să nu o lese; ¹³ și femeea, care are bărbat, care nu crede, și acela se învoește să trăească cu ea, să nu-l lese. ¹⁴ Căci bărbatul, care nu crede, se sfîntește prin femeea credinciosă; și femeia care nu crede se sfîntește prin bărbatul credincios. Altintrelea copili voștri ar fi necurași, dar acum ei sunt sfînti. ¹⁵ Dacă însă celce nu crede vrea să se despărță, despărță-se; fratele sau sora în asemenea împrejurare nu sunt legași, căci la pace ne-a chemat Domnul. ¹⁶ Căci deunde și tu, femeie, că nu-ți vei mândri bărbatul? și tu, bărbate, deunde și tu, că nu-ți vei mândri femeia?

¹⁷ Dar fiecare să urmeze *starea* ce i-a rânduit Dumnezeu, și în care l-a chemat Domnul. Așa dău poruncă în toate bisericile. ¹⁸ De e chemat cineva fiind tăet împrejur, să nu se dosască; de e chemat cineva netăet împrejur, să nu se tăe împrejur. ¹⁹ Tânereia împrejur nu-i nimică; și netăerea împrejur nu-i nimică, ci totul e păzirea poruncilor lui Dumnezeu. ²⁰ Fiecare să rămână în starea, în care *era când a* fost chemat. ²¹ De al fost chemat fiind rob, nu te turbură; dar de poți să ajungi slobod, folosește-te de mai bine. ²² Căci robul, chemat de Domnul, este slobodul Domnului; *deasemenea* și slobodul chemat de Domnul este robul lui Hristos. ²³ Cu preț mare sunteți cumpărăți; nu vă faceți robi ai oamenilor. ²⁴ Fraților, în ce *stare* erați când atunci fost chemați, în aceea să rămână fiecare înaintea Domnului.

²⁵ Despre feclorie însă nu am poruncă dela Domnul, ci dău numai sfat, ca un miluit al Domnului, ca să-l fiu credincios. ²⁶ După nevoile de astăzi socot că e mai bine, ca omul să rămână cum este.

²⁷ De ești legat cu femeie, nu căută despărțenie; de te-ai doslegat de femeie, nu căută femeie. ²⁸ Dar de te vel și căsători, nu greșești; și fata de să mărită, nu greșește. Dar unele ca acestea vor avea suferințe trupești; și mie mi-i milă de voi. ²⁹ Iar aceasta o spun, fraților, pentru că s'a apropiat vremea, și deci să fie celice au femei ca și cum n'ar avea; ³⁰ și ce'ce plâng ca și cum n'ar plâng; și celice se bucură ca și cum nu s'ar bucură; și celice cumpără ca și cum n'ar cumpără; ³¹ și celice se folosesc de lumea aceasta ca și cum nu s'ar folosi: căci chilpul lumii acestea trece. ³² Voiesc însă, ca voi să fiți fără de grija. Cel neinsurat îngrijește de ale Domnului, cum să placă Domnului; ³³ iar cel insurat îngrijește de cele lumești, cum să placă femeel. ³⁴ Femeia măritată se deosebește de fată: cea nemăritată îngrijește de ale Domnului, cum să place Domnului, ca să fie sfântă și cu trupul și cu sufletul; iar cea măritată îngrijește de ale lumei, cum să placă bărbatului. ³⁵ Acestea însă le zic pentru folosul vostru, nu ca să pun asupra voastră cătușe, ci pentru ca voi să sluiji Domnului necontentit cu bună cuvînță și fără sminteală. ³⁶ De sociate însă cineva nepotrivit, ca fata lui, fiind în vrăstă potrivită, să rămână aşa, acela să facă cum voiește și nu va greși dacă una ca aceasta se va mărită. ³⁷ Iară cine are înimă neclintită și nefiind strâmtorat de vre-o nevoie, ci aflându-se stăpân pe voința sa, hotărăște să păstreze pe fata sa fecioară, *acela* bine face. ³⁸ De aceea celice și mărită fata, bine face, iar celice nu o mărită, face și mai bine.

³⁹ Femeia e legată prin lege căt trăește bărbatul ei; dacă însă moare bărbatul ei, e slobodă să

se mărite cu cine vrea, decât numai după *legea Domnului*. ¹⁴ Dar după socotința mea, e fericită de va rămânea așa, *nemăritată*, și socot că și eu am duhul Domnului.

CAP. 8.

¹ Despre *bucatele* jertfite idolilor știm că toți avem cunoștință; dar cunoștința îngânsă, iar dragostea zidește. ² De socoate cineva că știe ceva, acela nu știe încă nimic cum trebuie să știe. ³ Iar de lubește cineva pe Dumnezeu, acelaia i s'a dat știință dela El. ⁴ Deci despre mâncarea celor jertfite idolilor știm, că idoul în lume nu-i nimica, și că nu este vreun Dumnezeu altul, decât numai unul singur. ⁵ Căci deși sunt niște așa numiți dumnezei, fie în cer, fie pe pământ; ⁶ noi însă nu avem decât un singur Dumnezeu, Tatăl, dela Care sunt toate și pentru Care suntem și noi; și un singur Domn: Iisus Hristos, prin Care sunt toate și prin Care suntem și noi. ⁷ Dar n'au toți *această* cunoștință. Ci unii și până astăzi, după părerea ce o au despre idoli, măncă căle jertfite idolilor ca jertfe idolești și conștiința lor fiind slabă, se spucă. ⁸ Dar o mâncare oarecare nu ne apropie de Dumnezeu; căci de măncăm *din ea*, nimic nu căștigăm, și de nu măncăm, nimic nu perdem. ⁹ Fericită vă însă ca slobozenia aceasta a voastră să nu fie smintea pentru cel slab. ¹⁰ Căci de te va vedea cineva pe tine, care al cunoștință, șezind la masa în capăt, oare conștiința lui fiind slabă, nu-l va îndemna oare și pe el să mănânce jertfe idolești? ¹¹ Si din pricina cunoștinței tale va peri fratele cel slab, pentru

care a mutit Hristos. ¹² Si astfel greșind împotriva fraților și otrăvind cugetul lor cel slab, greșili împotriva lui Hristos. ¹³ Si de aceea, dacă mâncarea smintește pe fratele meu, nu voi măncă carne în veac, ca să nu smintesc pe fratele meu.

CAP. 9.

¹ Au doară nu sunt apostol? Au doară nu sunt slobod? Au doară eu n'am văzut pe Iisus Hristos, Domnul nostru? Au doară voi nu sunteți lucrul meu în Domnul? ² Dacă altora nu le sunt Apostol, voi însă vă sunt, căci pecetea apostoliei mele voi sunteți în Domnul. ³ Apărarea mea împotriva celorce mă osândesc e aceasta:

⁴ N'avem noi oare volnicia să măncăm și să bem? ⁵ Oare n'avem volnicia să luăm de tovarășă pe o femeie, ca și ceilalți apostoli, ca frații Domnului și ca Chifă? ⁶ Sau numai eu și Varnava n'aveam volnicie să nu lucrăm? ⁷ Cine slujește vreodata în oaste cu leafa sa? Cine sădește vie și nu măncă din roada ei? Sau cine paște turmă și din laptele turmel nu măncă? ⁸ Si oare numai după *judecata* omenească spun eu aceasta? Oare nu spune și legea același lucru? ⁹ Căci în legea lui Moisă este scris: „Să nu legi gura boului ce trieră“ (Deut. XXV, 4) Dar oare de boi se îngrijește alcea Dumnezeu, sau în adevăr, e vorba de noi? ¹⁰ Da, pentru noi s'a scris aceasta. Căci cine ară, trebuie să are cu nădejdea că va avea *roadă*; și cine trieră, trebuie să triere cu nădejdea că va avea *parte* de cele nădăjduite. ¹¹ Dacă noi v'am sămănat cele duhovnicești, oare mare lucru e, de vom săcera pe-

tru noi din cele trupești ale voastre ? ¹² Dacă alții au la voi acest drept, apoi cu cât mai vârtos nol ? Dar noi nu ne-am folosit de acest drept, ci răbdăm toate, ca să nu aducem vre-o stânjinire Evangheliei lui Hristos.

¹³ Nu știi oare, că celce săvârșesc slujbele sfinte se hrănesc din ce se aduce la biserică, și ceice slujesc altarul, sau parte din cele ce se aduc la altar. ¹⁴ Așa a poruncit și Domnul celorce propoveduesc Evanghella să trăiască din Evanghelie. ¹⁵ Eu însă nu m'am folosit cu nimic din acestea; dar nu vă scriu aceasta ca să se facă asemenea și pentru mine; căci pentru mine e mai bine să mor, decât să-mi râpească cineva această *principia de laudă*. ¹⁶ Căci dacă vestesc Evanghelia, n'am cu ce să mă laud, căci aceasta-i *datoria mea de nevoie*, și-i val de mine, de nu o voi vesti. ¹⁷ Căci de fac aceasta de bună voe, voi avea răsplată; iar de-o fac fără voe, nu-mi indeplinesc decât datoria. ¹⁸ Pentru dară voi avea răsplată ? *pentru aceea*, că propoveduind Evanghelia, propoveduesc pe Hristos fără nici-o plată, nefolosindu-mă de dreptul meu de *propoveditor* al Evangheliei.

¹⁹ Căci slobod îlind față de toți, tuturor m'am făcut rob, ca să dobândesc cât mai mulți: ²⁰ pentru iudei m'am făcut ca un iudeu, ca să dobândesc pe iudei; pentru cel de sub lege am fost ca unul de sub lege, ca să dobândesc pe cel de sub lege; ²¹ pentru cel fără lege am fost ca unu fără lege (ne fiind fără legea lui Dumnezeu, ci supus legii lui Hristos), ca să dobândesc pe cel fără lege. ²² Pentru cei neputincioși m'am făcut ca un neputincios, ca să dobândesc pe cel neputincios. Pentru

toți toate m'am făcut, ca din toți măcar pe unul să-l măntuesc. ²³ Aceasta însă o fac pentru Evanghelle, ca să am parte la ea.

²⁴ Nu știi oare că la jocurile de întrecere toți aleargă, dar răsplata o ia unul ? Alergați dară așă, ca să câștigați răsplata. ²⁵ Dar tot celce se luptă, se înfrânează de la toate : aceia ca să ia o cunună stricăcioasă, iar nol ca să luăm una nestricăcloasă. ²⁶ De aceea, eu nu alerg așă, ca la întâmplare, și nu mă războesc așă, cașicum așă lovi în vânt : ²⁷ ci smeresc și-mi robesc trupul, ca nu cumva propovедuind altora, eu însuși să mă fac nevrednic.

CAP. 10.

¹ Fraților, nu voesc să uu știi voi, că părinții noștrii toți au fost sub nor și toți prin marea au trecut ; ² toți prin Moisă s'au botezat în nor și în marea ; ³ toți au mâncaț aceeași mâncaț duhovnicească, și toți aceeași băutură duhovnicească au băut, căci au băut apă dintr'o piatră duhovnicească, care avea să vie, și peatra aceea era Hristos. ⁴ Dară cătră cel mai mulți din ei n'a fost bunăvoița lui Dumnezeu, căci au căzut în pustie.

⁵ Acestea însă au fost pilde pentru nol, ca să nu sim și noi poftitorii de rele, cum au poftit acela.

⁶ Să nu fiți deci, slujitori de idoli, ca unii din el, despre cari s'a scris : „Poporul a șezut să mânânce și să beă, și s'a sculat să joace“ (Eșire. XXXII, 6).

⁷ Să nu facem desfrânare, cum s'au desfrânat unii din el, și într'o singură zi au perit dintre el douăzeci și trei de mii (Numer. XXV, 1, 9). ⁸ Să nu îspili pe Hristos, cum au îspilit unii din el și au

perit prin șerpi (Numer. XXI, 6). ¹⁰ Nici să nu cărtim, cum au cărit unii din el și au perit prin *mâna Pierzătorului* (Numer. XIV, 87). ¹¹ Toate acestea s'au petrecut cu aceia, ca se ne fie pilde, și s'au scris pentru învățitura noastră, a celor ce am ajuns până la sfârșitul veacurilor. ¹² De aceea, cui i se pare că stă pe picioarele sale, acela să ia sama să nu cadă.

¹³ Pe voi nu v'a ajuns decât o îspită omeneacă; dar bun este Dumnezeu, Care nu va îngădui să fiți îspătiți peste putere, ci odată cu îngăduirea Ispitei, va trimite și ușurare, încât să o puteți birui. ¹⁴ Deci, frații mei iubiți, fugiți de slujirea idolilor!

¹⁵ Ca unor înțelepți vorbesc; judecați și voi asupra celorce vă grăesc: ¹⁶ Paharul binecuvântării, pe care-l binecuvântăm, nu este oare împărtășirea cu sângele lui Hristos? Pânea ce o frângem, nu este oare împărtășirea cu trupul lui Hristos? ¹⁷ O pâne, și noi mulți un singur trup suntem, căci toti ne împărtășim dintr-o singură pâne. ¹⁸ Priviți la izraileșii cel dupre trup: ceice mânâncă din jerife, nu sunt ei oare părtași la jertfenic? ¹⁹ Dar ce zic eu? aceea oare, că idolul e ceva? Sau că cele jărtitite idolilor ar însemna ceva? ²⁰ Nu, ci că cele ce jertfesc pagânii, dracilor le jertfesc, iar nu lui Dumnezeu, și nu voesc ca voi să aveți împărtășire cu dracii. ²¹ Nu puteți bea și paharul Domnului și paharul dracilor; nu puteți și părtași și la masa Domnului și la masa dracilor. ²² Vrem noi oare să întărtim pe Domnul, sau nu cunva suntem mai tari de căt El?

²³ Toate-mi sunt slobode, dar nu mi-s toate de folos; toate-mi sunt slobode, dar nu toate întă-

resc sufletește. ²⁴ Nimenea să nu caute *numai* de ale sale, ci fiecare să caute și de ale altuia. ²⁵ Mâncați tot ce se vinde în măcelărie, nimic cercetând pentru conștiință; ²⁶ căci al Domnului e "pământul și cele de pe dânsul". ²⁷ De vă va chema la masă cineva din cei necredincioși și de vești voi se vă duceți, mâncați din tot ce vi se pune înainte, necercetând nimică pentru știință. ²⁸ Dar dacă cineva vă va zice: „Aceasta-i jerihă idolească”, atunci să nu mâncați, pentru ca să nu smântini pe celce vă spus și pentru *pacea* conștiinței; că al Domnului este pământul și cele de pe dânsul. ²⁹ Aceea însă vorbesc nu de conștiință voastră, ci de a altuia; căci pentru slobozenia mea să fie judecată de conștiința altuia? ³⁰ Dacă mânânc și mulțămesc, atunci decesă flu înfruntat pentru *mâncarea*, pentru care mulțămesc.

³¹ Deci, ori de mâncați, ori de beți, ori altă cevă de faceți, toate să le facați spre slava lui Dumnezeu. ³² Să nu fiți *priință* de smânteaală nici pentru îndelet, nici pentru elini, nici pentru biserică lui Dumnezeu, ³³ precum și eu mă *siles* să plac tuturor în toate, căutând nu folosul meu, ci al celor mulți, ca să se mantuească.

CAP. 11.

¹ Urmați-mi mă, precum urmez și eu lui Hristos. ² Dar vă laud, fraților, că de toate ale mele învățuri vă aduceți aminte și țineți predanile precum vă le-am dat eu. ³ Voesc însă să știți, că Hristos este capul orcarui bărbat; și bărbatul este cap femeii, iar cap lui Hristos este Dumnezeu. ⁴ Tot bărbatul, care se roagă sau proorcește cu capul

acoperit, își rușinează capul său; ⁵ și toată femeea, care se roagă sau proorocește cu capul descoperit, își necluștește capul său, căci e tot una, ca și cum ar fi rasă; ⁶ pentru că dacă femeea nu se acopere, atunci să se tundă; iar dacă femeii și e rușine să fie tunsă sau rasă, atunci să se acopere; ⁷ căci bărbatul nu e dator să-și acopere capul când se roagă, pentru că el e chipul și slava lui Dumnezeu; femeia însă este slava bărbatului. ⁸ Căci nu bărbatul este *luat* din femeie, ci femeia este *luată* din bărbat; ⁹ și nu bărbatul este făcut pentru femeie, ci femeia pentru bărbat. ¹⁰ De aceea femeia e datoare să aibă pe capul său *semen că are* o stăpânire peste ea, pentru Ingerii *cărți sunt defășări*. ¹¹ Totuși în Domnul, nici bărbatul nu se poate naște fără femeie, nici femeia fără bărbat. ¹² Căci precum femeia este din bărbat, tot așa și bărbatul este prin femeie. Toate însă sunt delă Dumnezeu. ¹³ Judecați singuri: e cuvințios oare ca femeia să se roage lui Dumnezeu cu *capul n-acoperit*? ¹⁴ Oare nu și înseși firea vă învață, că dacă bărbatul *lasă să-i crească părul*, aceasta e o rușine pentru el, ¹⁵ iar dacă femeia lasă să-i crească părul, pentru ea *aceasta* e o cinste, căci părul îi este dat în loc de acoperemânt. ¹⁶ Iar dacă cineva ar socoti să discute *această*, apoi noi nu avem astfel de obiceiu, *precum nu-l are* nici biserică lui Dumnezeu.

¹⁷ Dar dându-vă *povefile* acestea, nu vă laud, că vă adunați nu spre mai bine, ci spre mai rău. ¹⁸ Căci, întâiul, aud, că *atunci* când vă adunați în biserică, se petrec între voi desbinări, ceeace intru cătva o și cred; ¹⁹ pentru că trebuie să fie între voi și dezbinări, ca cei îscuși între voi să lasă la îveală,

²⁰ După aceea, dacă voi vă adunați la un loc, aceasta nu înseamnă că mâncați cina Domnului; ²¹ pentru că fiecare să grăbește să mânânce mai înaintă mâncarea sa, așa încât unul rămâne flămând, iar altul se îmbătă. ²² Au doară nu aveți case ca să mâncați și să beți? Sau nesocotili biserică lui Dumnezeu și înjositi pe cel lipsit? Ce să vă spun? Lăuda-vă voi oare? Pentru aceasta nu vă laud. ²³ Căci eu dela Domnul am primit ceeace v'am dat și vouă, și *anume*, că Domnul Iisus în năptea în care a fost vândut, a luat pâne, ²⁴ și multămind, a frânt și a zis: „*Luați, mâncați, acesta este Trupul meu, care se frange pentru voi*; aceasta să faceți în amintirea Mea”. ²⁵ *Luând* deasemenea și paharul după cină, a zis: „*Acest păhar este Așezământul cel Nou întru sângele Meu, aceasta să faceți decât ori veți bea în amintirea Mea*”. ²⁶ Pentru că ordecatelor mâncați pânea aceasta și beți acest păhar, vestiți moartea Domnului până va veni. ²⁷ De aceea celceva mânăncă pânea aceasta, sau va bea păharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângelui Domnului. ²⁸ Să se ispitezăcă dară omul pe sine, și așa să mânânce din pânea *aceasta* și să bea din *acest* păhar. ²⁹ Căci celceva mânăncă și bea din ele cu nevrednicie, acela mânâncă și bea și osândă, nesocotind Trupul Domnului. ³⁰ De aceea mulți din voi sunt bolnavi și betegi, și nu puțini mor. ³¹ Căci dacă ne-am judecă pe noi înșine, atunci n'am fi judecați; ³² Fiind însă judecați, ne pedepsim de Domnul, ca să nu fim osândiți cu lumea. ³³ De aceea, frații mei, când vă adunați să mâncați, aşteptați-vă unul pe altul. ³⁴ Și dacă cineva e flămând, să mânânce acasă, ca astfel să nu vă

adunați spre osândă. Celelalte le voi regula când voi veni.

CAP. 12.

¹ Nu voesc însă, fraților, să nu cunoaști și *daru-*
rile cele duhovnicești. ² Știi că atuncea, când
 erați păgâni, vă duceați la idolii cel fără de glas ca
 și cum ați fi fost tărâți de ceva. ³ De aceea vă
 arăt, că nimenea din ceice grăesc *însuflați* dela
 Duhul lui Dumnezeu nu zice: „Iisus să fie anatema”,
 și nimenea nu poate să numească pe Iisus Domn,
 decât numai *însuflat* fiind deia Duhului Sfânt.

⁴ Darurile sunt felurite, dar Duhul este unul; ⁵ slujbele sunt felurite, dar Domnul unul; ⁶ Lucrările încă sunt felurite, dar unul este Dumnezeu, Care iucrează toate în toși; ⁷ și flecărulia i să dă arătarea Duhului spre folos obștesc. ⁸ Căci unuia i se dă dela Duhul sfânt cuvântul înțelepciunelui, iar altuia dela acelaș Duh i se dă cuvântul științei; ⁹ unuia prin acelaș Duh i se dă credință, iar altuia i se dau darurile tămăduirilor prin acelaș Duh. ¹⁰ Unuia i se dă facerea de mînuni, iar altuia proorocia; unuia i se dă darul a deosebi duhurile, altuia *darul vorbindrei* a felurite limbii, iar altuia *darul tălmăcirei limbilor*. ¹¹ Toate acestea însă le săvârșește unul și același duh, Care împarte flecăruea indeosebi cum voește El.

¹² Căci după cum trupul este unul, dar are multe membre; și după cum toate membrele unui trup, deși sunt multe, alcătuiesc un singur trup, așa și Hristos. ¹³ Căci noi toși, iudel sau elini, robi sau slobozi, ne-am botezat printr'un Duh, spre a

fi un trup, și toți suntem adăpați printr'un Duh. ¹⁴ Trupul nu este alcătuit dintr'un singur membru, ci din multe. ¹⁵ Dacă piciorul ar zice: „Nu sunt din trup, pentru că nu sunt mâna”; pentru aceasta oare n'ar fi el din trup? ¹⁶ Și dacă urechea ar zice: „Nu sunt din trup, pentru că nu sunt ochiu”; pentru aceasta oare n'ar fi ea din trup? ¹⁷ Dacă tot trupul ar fi ochiu, atunci unde ar fi auzul? Și dacă ar fi tot numai auz, atunci unde or fi mirostirea? ¹⁸ Dumnezeu însă a așezat membrele în trup, și pe fiecare din ele, cum a vrut. ¹⁹ Dar dacă toate ar fi un membru, atunci unde ar fi trupul? ²⁰ Dar așa membrele sunt multe, iar trupul unul. ²¹ Nu poate ochiul să zică mânei: „N'am trebuință de tine”; de asemenea nici capul nu poate zice picioarelor: „N'am trebuință de voi.” ²² Dimpotrivă, membrele trupului, care se par mai slabe, sunt mai trebuințioase, ²³ și cele ce n'ar se par a fi mai necinstite în trup, aceloră le dăm mai multă cinste; ²⁴ părțile cele mai urăte ale *trupurilor* noastre se îmbrăcă mai frumos, iar cele frumoase n'au nevoie de îmbrăcămintea aceasta. ²⁵ Dumnezeu a întocmit trupul așa, încât membrilor celor mai necinstiti să îndeai mai multă chiste, ca să nu fie desbinare în trup, ci toate membrele să se îngrijesc deopotrivă unele de altele. ²⁶ De aceea de sufere un membru, împreună cu el toate membrele sufăr; iar dacă un membru este prețuit, se bucură împreună cu el toate membrele.

²⁷ Voi însă toți la un loc sunteți trupul lui Hristos, iar fiecare în parte sunteți membre ale *acelei trup*, ²⁸ și Dumnezeu a pus în Biserică, pe unii întâi apostoli, aldoiile prooroci, al treilea învăță-

tori; după aceea, *al troia* îl s'a dat puteri de a face minuni, apoi darurile de-a tămădui, de-a ajuta, de-a ocărni și de-a grăi felurite limbii.¹⁰ Oare toți sunt apostoli? Oare toți sunt prooroci? Oare toți sunt învățători? Oare toți sunt făcători de minuni?¹¹ Oare toți au darurile tămăduirilor? Oare toți vorbesc felurite limbii? Oare toți sunt tâlmăcitorii? Răvnii însă darurile cele mai bune; dar eu am să vă arăt pentru viață o cale încă și mai aleasă, lată-o;

CAP. 13.

¹ De aș grăi în limbii omenești și ingerești, iar dragoste n'aș avea, aș fi aramă sunătoare și chimiv val răsunător. ² Sî de aș avea *darul* proorociei, și de aș și toate tainele, și de aș avea toată știința și credința, căt să mut și munjil, iar dragoste n'aș avea, aș fi o nimică. ³ Sî de aș împărtîi toată avearea mea, și de aș da trupul meu să-l ardă, iar dragoste n'aș avea, nimic nu mi-ar folosi. ⁴ Dragostea rabdă mult și se milostivește; dragostea nu pizmușește; dragostea nu se trufește, nu se mândrește, ⁵ nu se poartă cu necuvîntă, nu caută ale sale *foloase*, nu se mânie, nu se gândește la rău, ⁶ nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr; ⁷ ea toate le acopere, toate le crede, toate le nădăjuște, toate le rabdă. ⁸ Dragostea niciodată nu va conteni, chiar de vor incetă proorociile, și vor muști limbile, și știința va peri. ⁹ Căci noi numai în parte cunoaștem, și în parte proorocim; ¹⁰ când însă va veni ceea ce-i desăvârșit, atunci ceeacei în parte va conțeni. ¹¹ Când eram copil, copilărește

grălam, copilărește cugetam, copilărește judecam; iar dupăce m'am făcut bărbat, am lăsat copilările. ¹² Acum vedem nedesișit, ca printre oglindă *întunecoasă*, iar atuncea f. și în f. și; acum cunosc numai în parte, iar atunci voi cunoaște cum sunt cunoscut *eu însuși*. ¹³ Acum dar rămân aceste trei: credința, nădejdea și dragostea; dar dintre ele dragostea este mai mare.

CAP. 14.

¹ Urmări dragostea; răvnii însă și *darurile* cele duhovnicești, dar mai ales ca să proorociști. ² Căci celce vorbește în o limbă, *acela* nu grăește oamenilor, ci lui Dumnezeu, pentrucă nimenea nu-l înțelege, ci spune cu duhul lucruri tañice, ³ iar celce proorocește, acela vorbește oamenilor spre a-i întări, a-i îndemnă și a-i măngăea. ⁴ Celce vorbește în o limbă, acela se întărește *sufletește* pe sine; iar celce proorocește, acela întărește biserică.

⁵ Doreșc ca toți să vorbiști în limbă; dar mai vârstos *doreșc* să proorociști, pentrucă celce proorocește e mai mare decât celce vorbește în limbă, afară numai dacă *acesa* tâlmăcește, ca biserică să capete întărire. ⁶ Sî acum, frajilor, de aș veni la voi și aș vorbi în limbă, ce v'as folosi, dacă nu v'as spune sau o descoperire, sau o cunoștință, sau o prooracie, sau o învățătură? ⁷ Sî *uneltele* neinsuflătore, care dau sunete, *cum* e fluerul sau lăuta, dacă n'ar da tonuri deslușite, cnm s'ar cunoaște ce se cântă din fluer sau din lăută? ⁸ Sî daca trâmbița ar da niște sunete nedesișite, cine s'ar pregăti de luptă? ⁹ Așa și voi dacă aș rosti cu limbă cuvînt

neințeles, cum s'ar înțelege ce spunești? Ați grădi în vânt.¹⁰ Cuvintele, de pildă, căt de multe și nici unul nu-l fără înțeles.¹¹ Dar dacă eu nu pricpe înțelesul cuvintelor, atunci sunt un străin pentru celce vorbeste și celce vorbește e un străin pentru mine.¹² Așa și voi, cînd răvnită darurile cele duhovinești, săliștvă să vă îmbogățiști cu ele spre întărirea bisericii,¹³ și de aceea celce vorbește în limbă, să se roage să aibă și darul tălmăcirei.¹⁴ Căci cînd eu mă rog în limbă, desigur duhul meu să roagă, mintea însă rămâne fără roadă.¹⁵ Ce-i dară de făcut? Să mă rog cu duhul, să mă rog și cu mintea; să cânt cu duhul, să cânt și cu mintea.¹⁶ Căci de vei binecuvântă cu duhul, atunci cel ce stă în rîndul celor neștiutori cum va zice: „amîn” după mulțamita ta? Căci el nu știe ce zici.¹⁷ Tu mulțumești bine, dar altul nu se folosește sufletește.¹⁸ Mulțamita Dumnezeului meu, eu mai mult decât tu și voi vorbesc în limbi;¹⁹ dar în biserică voiesc să spun mai bine cu mintea mea cinci vorbe, ca să se folosască și alții, decât să rostesc un potop de vorbe în limbă necunoscută.²⁰

²⁰Fraților, nu fiți copil cu mintea: cu răutatea fiți copili, iar cu mintea fiți vrăstnici.²¹ În lege este scris: „În alte limbi și cu alte buze voi grădi poporul acestuia, și nici aşă nu Mă va ascultă, zice Domnul” (Isaia, XXVIII, 11-12).²² Așa dar limbele sunt semn nu pentru cel credincios, ci pentru cel necredincios; iar proorocia nu e semn pentru cel necredincios, ci pentru cel credincios.²³ Deci de să ar adună la un loc toată biserică și ar grădi toți în limbi, și de ar intra la vol niște neinvățări sau niște necredinciosi, n-ar zice ei oare că sunteți nebuni.²⁴ Dar

de ar prooroci toți, și ar intra la vot un necredincios, sau un neinvățat, de toți s'ar mustă și de toți s'ar judecă;²⁵ și așa tainele înimii lui s'ar descoperi; și așa el căzind cu fața la pământ, s'ar închina lui Dumnezeu și ar zice: Cu adevărat Dumnezeu este cu voi!“

²⁶ Deci, fraților, ce-i de făcut?—Când vă adunați la un loc și fiecare din voi are vr'o cântare, sau vr'o invățătură, sau darul unei limbii, sau vr'o descoperire, sau darul tălmăcirei,—toate acestea să fie spre întărire.²⁷ De grădini cariva în limbii, apoi să grădă căte dol sau mult trei, și perând, iar unul să tălmăcească.²⁸ Iar de nu se va găsi tălmăcitor, atunci să tacă în biserică, și să grădească numai sieși și lui Dumnezeu.²⁹ Și proorocii să vorbească căte doi sau trei, iar ceilalți să judece;³⁰ dacă însă altuia din ceice sed i se va descoperi ceva, atunci cel dintâi să tacă;³¹ căci toți puteți prooroci unul după altul, ca toți să ia invățătură și măngâiere.³² Duhurile proorocești sunt supuse proorocilor,³³ pentru că Dumnezeu nu este Dumnezeul neorânduelei, ci al păcii. Așa e în toate adunările sfintilor.

³⁴ Femeile voastre să tacă în adunări, căci lor nu li e îngăduit să vorbească, ci se fie supuse, după cum zice și legea (Fac. III, 18).³⁵ Dacă însă ele vor esc să învețe ceva, să întrebe despre aceea acasă pe bărbați lor; căci e necuvincios ca o femeie să vorbească în adunare.³⁶ Au doar dela vol a purces cuvântul lui Dumnezeu, sau numai până voi a ajuns? ³⁷ Dacă cineva crede că-l prooroc sau însuflat de Dumnezeu, acela să priceapă, că ceeaace vă

scriu este porunca Domnului.¹³ Iar celice nu pricepe, nu priceapă.

¹⁴ Așa dară, fraților, să răvniți să proorociți, și nu impiedicați de a se grăbi și în limbii, dar toate să se facă cu bunăcuvântă și cu răndueală.

CAP. 15.

¹ Vă amintesc, fraților, de Evanghelia, pe care v'am propovедuit-o și pe care ați primit-o, și în care sunteți întăriți; ² și prin care vă și măntuiriți, dacă cele propovedeuite le țineți cum vi le-am propovedit, și dacă nu cumva ați crezut în zadar. ³ Căci eu mai întâi v'am dat, ceeace și eu am primit dela alfil, adecă cum că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi, ⁴ și că El a fost îngropat și că atrelazi a inviat, după Scripturi; ⁵ și că S'a arătat lui Kifă; apoi celor doisprezece; ⁶ după aceea S'a arătat deodată la mai bine de cincisute de frați, dintre cari cel mai mulți trăesc până acum, iar unii au și murit. ⁷ După acea S'a arătat lui Iacov, precum și tuturor apostolilor, ⁸ iar mai pe urmă decât toți mi s'a arătat și mie, ca unei lepădături; ⁹ căci eu sunt cel mai mic dintre apostoli și nevrednic de a mă numi apostol, pentru că am prigoniț biserică lui Dumnezeu. ¹⁰ Dar cu harul lui Dumnezeu sunt ceeace sunt, și harul Lui, care este în mine, n'a fost îň zadar; ci m'am ostenit mal mult decât toți, dară nu eu, ci harul lui Dumnezeu, care este în mine. ¹¹ Așa dară ori eu, ori aceia, așa propoveduim, și așa ați crezut.

¹² Dacă însă se propovăduiește, că Hristos a inviat din moști, atunci cum de zic unii din voi, că nu este o

inviere a morților? ¹³ Dacă însă morții nu invie, atunci nici Hristos n'a inviat; ¹⁴ iar dacă Hristos n'a inviat, atunci zadarnică e propoveduirea noastră, zadarnică și credința voastră. ¹⁵ Ba ne-am infățișa încă și ea martorii minciuni ai lui Dumnezeu, pentru că am mărturisit, că Dumnezeu a inviat pe Hristos, pe Care El nu L'a inviat, dacă nu invie morții. ¹⁶ Căci dacă morții nu invie, atunci nici Hristos n'a inviat; ¹⁷ iar dacă Hristos n'a inviat, atunci credința voastră e zadarnică, și tot în păcatele voastre vă aflați. ¹⁸ De aceea și celice au murit în Hristos, au perit, ¹⁹ și dacă noi suntem numai pentru viață aceasta ne punem nădejdea în Hristos, atunci suntem cel mai nefericiti dintre toți oamenii.

²⁰ Hristos însă a inviat din morți; început al Invierii morților s'a făcut. ²¹ Căci precum moartea a venit printre om, așa tot printre un om a venit și invierea morților. ²² Căci precum în Adam toți mor, așa în Hristos vor invia toți; ²³ fiecare însă la rândul său: începutul l-a făcut Hristos; după aceea vor invia ai lui Hristos, la venirea Lui. ²⁴ Iar apoi va veni sfârșitul, când El va da Impărăția în primire lui Dumnezeu și Tatăl, când se va desfinge orice domnie, și orice stăpânire și putere. ²⁵ Căci El trebuie să domnească până va pune pe toți vrășmași sub picioarele sale. ²⁶ Cel din urmă vrășmaș, care se va desfinge, va fi moartea, ²⁷ pentru că Dumnezeu a supus toate sub picioarele Lui Hristos. Când însă se zice că l-a supus toate, se înțelege că afară de Celice l-a supus Lui toate. ²⁸ Iar când se vor supune Lui toate, atunci și Fiul însuși Se va supune Celuice l-a supus Lui toate, ca Dumnezeu să fie totul în toate. ²⁹ Altintrelea, ce vor face

celce se botează pentru morți? Dacă morții nu invie nicidecum, atunci la ce să se mai boteze *cineva* pentru morți? ³⁰ Pentruce și noi să ne supunem la primejdii pe fiecare ceas? ³¹ Eu pe fiecare zi mor; mărturie la aceasta îmi este lauda voastră, pe care o am în Hristos Iisus, Domnul nostru. ³² Omenește vorbind, dacă nu invie morții, ce folos am că m'am luptat cu flările în Efes? Să măncăm și să bem că mână o să murim! ³³ Nu vă înșelați: tovărășiiile reale strică bunele obiceiuri! ³⁴ Treziți-vă cum trebuie și nu păcătuți; căci se ăflă printre voi unii, cari nu cunosc pe Dumnezeu; spre rușinea voastră o spun.

³⁵ Dar va zice cinev: „Cum au să invie morți? Și în ce trup au să vie?“ ³⁶ Nesocotitul, ceeace semeni în, de nu va muri, nu va invia. ³⁷ Și când semeni nu semeni trupul care are să vie, ci un grâunte gol de ce se întâmplă: de grâu sau de altă cevă. ³⁸ Dumnezeu însă îl dă trup, cum voește, și fiecărel semințe îl dă trupul ei. ³⁹ Trupurile nu sunt toate la fel, ci altul este trupul oamenilor, altul este trupul dobitoacelor, altul al păstilor și altul al paserilor. ⁴⁰ Sunt trupuri creșt și trupuri pământești; dar alta este slava celor cerești, și alta al celor pământești ⁴¹ alta este slava soarelui, alta slava lunei și alta slava stelelor. Chiar stea de stea se deosebește după slava sa.

⁴² Așa-i și cu invierea morților: Se samănă *trup* stricăios, se va scula *trup* nestricăios; ⁴³ se samănă *trup* lipsit de orce cuvîntă, se va scula *trup* slăvit; se samănă *trup* neputincios, se va scula *trup* în putere; ⁴⁴ se samănă *trup* sufletesc, se va scula *trup* duhovnicesc: este *trup* *sufletesc*, este și

trup duhovnicesc. ⁴⁵ Așa și este scris: „Adam, omul cel dințăiu, s'a făcut suflet viu“ (Fac. II, 7), iar Adam cel din urmă este duh de viață făcător. ⁴⁶ Însă n'a fost întâiu cel duhovnicesc, ci cel sufletesc, și apoi cel duhovnicesc. ⁴⁷ Omul cel dințăiu a fost din pământ și pământesc; iar omul cel de al doilea este Domnul din ceruri. ⁴⁸ Cum a fost cel pământesc, așa-s și cei pământești; și cum este cel cereasc, așa-s și cel cerești; ⁴⁹ și după cum am purtat chipul celui pământesc, să purtăm și chipul celui cereasc. ⁵⁰ Dar vă spun, fraților, și aceea, că trup și sănge nu pot să moștenească împărăția lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu poate să moștenască pe nestricăciune.

⁵¹ Iată vă spun o taină: Nu vom muri toti, dar toți ne vom schimbă ⁵² într-o secundă, într-o clipeală de ochiu, când va sună trâmbița de-apoi; căci se va trâmbiță, și morții se vor scula nestricăiosi, iar noi ne vom schimbă; ⁵³ căci se cade ca acest *trup* stricăios să se îmbrace în nestricăciune și acest *trup* muritor să se îmbrace în nemurire. ⁵⁴ Când însă acest *trup* stricăios se va îmbrăca în nestricăciune, și acest *trup* muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvântul cel scris: „Înghițu-să moartea de biruință (Isala, XXV, 8). ⁵⁵ Unde-ți este, moarte, boldul? Unde-ți este, ladule, biruință?“ (Osie, XIII, ¹⁴). ⁵⁶ Boldul morții însă este păcatul, iar puterea păcatului este legea. ⁵⁷ Dau însă mulț imită lui Dumnezeu. Celuice ne-a dărult biruință prin Domnul nostru Iisus Hristos.

⁵⁸ Drept aceea, frații mei iubiți, fiți tari și necliniți; propășiți pururea în lucrul Domnului, știind că osteneala voastră nu e zadarnică înaintea Domnului.

CAP. 16.

¹ La strângerea milostiviei pentru sfinti să faceti și voi aşa, cum am rănduit în bisericile Galatiei : ² în ziua întâia a săptămânei, fiecare din voi să pună deoparte căt il îngăduie starea și să păstrezi la voi, ca să nu se facă strângerea ajutoarelor când voi veni eu. ³ Iar când voi veni, voi trimite cu scrisori pe cel ce-i vești alege, ca să ducă darul vostru la Ierusalim. ⁴ Sî de se va cuveni să mă duc și eu, vor merge cu mine.

⁵ La voi însă am să viu după ce voi străbate Macedonia, căci prin Macedonia am să viu. ⁶ Iar la voi, poate, voi zăbovi, sau voi și iernă, ca să mă însoțești unde mă duc. ⁷ Căci acum nu voesc să mă văd cu voi numai în treacăt, ci de-mi va îngădui Domnul, nădăjduesc să rămân la voi câtva timp. ⁸ La Efes însă voi rămânea până la Duminica Mare, căci mi s-a deschis acolo o ușă mare și largă, și profunzi sunt mulți.

⁹ De vine Timoteiu, băgați de samă să fie fără frică la voi, căci face lucrul Domnului, ca și mine. ¹⁰ De aceea nimenea să nu-l nescocotească, ci-l petreci cu pace, ca să vină la mine, că-l aștept împreună cu frații.

¹¹ Iar căt despre fratele Apolo, l-am rugat foarte mult ca să vină la voi cu frații; dar el n'a voit nicidecum să vină acum, ci va veni când va socotii.

¹² Vegheați, stați în credință, îmbărbătați-vă și vă întăriți; ¹³ Toate ale voastre să fie cu dragoste. ¹⁴ Fraților, cunoașteți casa lui Stefană; știți că ea este pârga Ahael și s'a pus în slujba sfintilor. ¹⁵ Vă rog dar, ca și voi să vă plecați là unii ca acestia

și la tot ceice lucrează și se ostenește împreună cu ei.

¹⁶ Mă bucur de venirea lui Stefană și a lui Fortunat, și a lui Ahalc, căci lipsa voastră au umplut-o aceștia: ¹⁷ căci au lăsat duhul meu și al vostru. Cinstiți dară pe unii ca aceștia !

¹⁸ Inchină-se vouă bisericile Asiei; inchină-se vouă cu toată inima în Domnul Achila și Prischilia, împreună cu biserică cea din casa lor. ¹⁹ Inchină-se vouă toși frații. Inchinați-vă unul altuia cu sărutare sfântă. ²⁰ Primiți închinăciune și din partea mea, scrisă cu mâna mea, a lui Pavel.

²¹ Celce nu iubește pe Domnul Iisus Hristos să fie anatemă, maranată. ²² Darul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi. Dragostea mea în Hristos Iisus este cu voi, Amin.

CARTEA A DOUA CĂTRĂ CORINTENI

A

SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Pavel, prin voința lui Dumnezeu, Apostol al lui Iisus Hristos, și fratele Timoteu vă doresc vouă, bisericii lui Dumnezeu care este în Corint și tuturor sfintilor celor din toată Ahaia, ² har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Iisus Hristos.

³ Bine este cuvântat Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Părintele îndurărilor și Dumnezeul a toată măngăerea, ⁴ Care ne măngăie în toate necazurile noastre, ca să putem și noi măngăia pe ceice se află în tot necazul cu măngăerea, cu care suntem măngăiați și noi de Dumnezeu. ⁵ Căci pe cât sporesc în noi suferințele lui Hristos pe atât sporește prin Hristos și măngăerea noastră. ⁶ De suferim necaz, suferim pentru măngăerea și mântuirea voastră, care se săvârsește prin răbdarea acestora și suferințe, pe care le îndurăm și noi și avem nădejde tare în voi; ⁷ de ne măngăiem, ne măngăem pentru măngăerea și mântuirea voastră, știind că voi luați parte atât la suferințele noastre, cât și la măngăere.

⁸ Căci nu vom, fraților, să nu știți și voi de necazul nostru ce ni s'a întâmplat în Asia, că am fost

îngreuești peste măsură și peste putere, încât nu mai aveam nădejde nici de viață, ⁹ ci aveam în noi încredințarea că suntem osânđili la moarte, ca să nu mai nădăjdulim în noi înșine, ci în Dumnezeu, Celce înviază morți, ¹⁰ Care ne-a și lăzbi și ne lăzbește dela o moarte ca aceasta, și în Care nădăjdulim că ne va mai lăzbi încă, ¹¹ cu ajutorul și al rugăciunii voastre, ca pentru harul ce mi s-a dăruit prin mijlocirea multora, mulți să mulțimească pentru noi.

¹² Căci lauda noastră este mărturia conștiinței noastre, care ne spune, că am trăit în lume și mal ales între voi în nevinovăție și curățe plăcută lui Dumnezeu, nu după înțelepciunea trupească, ci după harul lui Dumnezeu. ¹³ Căci nu vă scriem alta, ceea ce citiști sau recunoaștești și ceea ce nădăjdulim că vești recunoaște până în sfârșit; ¹⁴ după cum întrucâtva aș și recunoscut, că noi vom fi lauda voastră, precum și voi vești fi a noastră, în ziua Domnului nostru Iisus Hristos.

¹⁵ Cu această incredere vоеам odinioară să viu și voi, ca să primiști har adoua oară, ¹⁶ și pe la voi să trec în Macedonia, și din Macedonia să viu lărași la voi, și voi să mă petrecesc în Iudeea. ¹⁷ Cugeând deci aceasta, purtătu-m' am eu oare cu usurință? Sau cele ce le-am cugetat, cugetatu-le-am oare trupăște, ca să fie vorba mea și da și nu? ¹⁸ Precum e adeverat că Dumnezeu este credincios, tot așa și vorba noastră că și voi n'a fost și da și nu. ¹⁹ Căci Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Cel propovedulit la voi de noi, a de căzut de mine și de Siluan și de Tilmotelu, n'a fost da și nu, ci în El a fost numai da. ²⁰ Căci toate făgăduințele dumnezești în El sunt da, și de aceea se și zice de noi, prin El, amén, spre slă-

va lui Dumnezeu. ²¹ Iar Celce ne întărește pe noi și pe voi în Hristos și Celce ne-a uns pe noi este Dumnezeu, ²² Care ne-a și pecetluit și a dat arvona Duhului în inimile noastre.

²³ Eu însă chem pe Dumnezeu martor asupra sufletului meu, că n' am venit până acum la Corint numai ca să vă crui pe voi; ²⁴ nu că doară am avea stăpânire peste credința voastră, ci ajutăm să prospăscă bucuria voastră, căci suntești tari în credință.

CAP. 2.

¹ De aceea am secotit în mine însuși, să nu vliu la voi lărași cu amărăciune. ² Dar dacă eu vă amărăsc pe voi, apoi oare pe mine cine mă bucură, dacă nu celce a fost amărăt de mine? ³ Aceasta însă v' am scris-o, pentruca atunci când voi vîni la voi să nu am amărăciune peste amărăciune de la acela, cări ar trebui să mă bucre; am incredere în voi toși, că bucuria mea este a voastră a tuturora. ⁴ Cu mare întristare și cu durere de inimă și cu multe lacrimi v' am scris, și nu ca să vă amărăsc, ci ca să cunoaștești iubirea, care cu prisosință o am pentru voi.

⁵ Iar de m'a amărăt cineva, nu m'a amărăt numai pe mine, ci în parte, ca să nu zic în total, și pe voi pe toși. ⁶ Pentru unul ca acesta e deajuns această pedeapsă, care vine de la muști, ⁷ așa că aș face mai bine să-l iertă și să-l măngăesc, ca unul ca acesta să nu fie doborât de prea multă întristare. ⁸ De aceea vă rog, să-i arătați dragoste; ⁹ căci de aceea v' am și scris, ca să vă cunoșc cugetul și de suntești ascultători în toate. ¹⁰ De iertă și însă pe cineva,

ceva, peacela îl iertă și eu de am ertat pe cineva de cevă, l-am ieritat pentru voi în numele lui Hristos, " ca să nu ne aducă vreo smînteașă satană, căci planurile lui nu ne sunt necunoscute.

¹² Și sosind eu la Troada pentru *ca să vestesc* Evanghelia lui Hristos, deși mi s'a deschis ușa de Domnul, n'am fost împăcat în sufletul meu, pentru că n'am găsit *acolo* pe fratele meu Tit, ¹³ ci luându-mi râmas bun dela el, am trecut în Macedonia.

¹⁴ Dar mulțămită lui Dumnezeu, Celui ce pururea *ne dă* să birulum în Hristos și revarsă prin noi mireazma cunoștinței Sale în tot locul; ¹⁵ căci noi suntem pentru Dumnezeu mireazma lui Hristos printre celice se mantuiesc și printre ceice pier: ¹⁶ pentru unii suntem mireazma morției, spre moarte, iar pentru alii mireazma vieții, spre viață. Și cine-l vrednic de aceasta? ¹⁷ Căci noi nu vătămăm cuvântul lui Dumnezeu, cum fac mulți, ci-l propoveduim în curătenie, că delă Dumnezeu primite, ca înaintea lui Dumnezeu și *ca în Hristos*.

CAP. 3.

¹ Să începem oare din nou a ne recomandă? Avem noi oare, ca ună, nevoie de scrisori de recomandări către voi sau de recomandări din partea voastră? ² Scrisoarea noastră de recomandanție, scrisă în inimile noastre, cunoscută și citită de toți oamenii, sunteți voi; ³ văd că sunteți o scrisoare de recomandare a lui Hristos, scrisă prin slujirea noastră, nu cu cerneală, ci cu Duhul Dumnezeului celui viu, și nu pe table de piatră, ci pe tablele de carne

ale inimii, ⁴ Și astfel de încredințare o avem noi înaintea lui Dumnezeu prin Hristos, ⁵ nu că doar am fi vredniči să cugetăm în noi înșine cevă, ca venind de la noi înșine, ci vrednicia noastră e dela Dumnezeu, ⁶ Care ne-a și înrednicit să fim slujitorii Noului Așezământ, nu al buchil, ci al duhului, pentru că buchea ucide, iar duhul dă viață.

⁷ Dar dacă slujirea buchilor celor ucigațoare, scrise pe pietre, era aşă de slăvită, încât fiil lui Israîl nu puteau să privească fața lui Moisă din pricina slavei trecătoare a feții lui, ⁸ apoi cu cât trebuie să fie mai slăvită slujirea Duhului? ⁹ Și dacă slujirea osândei era slăvită, apoi cu atât mai mult e bogată în slavă slujirea îndreptării. ¹⁰ Ba, privind din această parte, slujirea aceea nici nu se pare slăvită din pricina slavei covârșitoare a cestilei altă slujiri. ¹¹ Și dacă ceeace era trecător a fost slăvit, apoi cu atât mai slăvit trebuie să fie ceeace nul trecător.

¹² Drept aceea având o astfel de încredințare, ne purtăm cu multă îndrăsneală, ¹³ și nu facem ca Moisă, Care și punea un văl pe fața sa, ca fiil lui Israîl să nu vadă sfărșitul a ceeace era trecător.

¹⁴ Dar mințile lor sunt orbite, căci și astăzi acel văl rămâne neridicat la cetearea Vechiului Așezământ, pentru că numai prin Hristos se ridică; ¹⁵ dar la el până astăzi vălul acela stă pe inimile lor, când citesc pe Moisă, ¹⁶ iar când se întorc la Domnul, acel văl se ridică. ¹⁷ Domnul însă este Duhul, și unde este Duhul Domnului, acolo e slobozenia. ¹⁸ Noi însă privind toți cu fețele descoverite, ca în oglindă, la slava Domnului, căpătăm același chip, *trecând* din slavă în slavă, cum *ne dă* Domnul Duh,

CAP. 4.

¹ De aceea, având din mila lui Dumnezeu o astfel de slujbă, nu ne pierdem nădejdea, ² ci lepădând *faptele rușinoise* cele ascunse, fără să alertăm la vicleșug și fără să vătămăm cuvântul Domnului, ci arătând adevarul, ne înțelegem constinței fiecaru o.n. în fața lui Dumnezeu. ³ Dacă însă Evanghelia noastră are încă vătul peste ea, apoi are văt pentru cei periori, ⁴ pentru necredincioși, că rora dumnezeul veacului acestuia îl-a orbit mintile, ca pentru el să nu strălucească lumina vestirii slavei lui Hristos, Care este chilul Dumnezeului Celui nevăzut. ⁵ Căci nol nu ne propoveduim pe noi însine, ci pe Hristos Iisus, Domnul, și suntem robii voștrii pentru Iisus. ⁶ Pentru Dumnezeu, Care a poruncit luminii să strălucească în mijlocul întunecoului, a lumenat înimile noastre, ca să strălucească cunoștința slavei lui Dumnezeu în fața lui Iisus Hristos.

⁷ Comoara aceasta o avem nol în vase de lut, ca mulțimea puterii să fie socotită a lui Dumnezeu, iar nu a noastră. ⁸ Din toate părțile suntem strămutați, dar nu striviti; în imprejurări desnădăjduitoare ne aflăm, dar nu suntem desnădăjduiți; ⁹ prigoniți suntem, dar nu părăsiți; doborâți, dar nu perduți. ¹⁰ Pururea purtăm în trupul nostru moartea Domnului Iisus, ca și viața lui Iisus să se arate în trupul nostru. ¹¹ Căci nol cei vil suntem necontenti gata de moarte pentru Iisus, ca viața lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor, ¹² așa încât moartea lucrează în noi, iar viața în voi. ¹³ Dar având acelaș duh al credinței, de care ne vorbește Scrip-

tura, când zice: „crezut-am, pentru aceea am și grăti”, și nol credem, de aceea și grătm, ¹⁴ știind că Celce a inviat pe Domnul Iisus, ne va luvă prin Iisus și pe noi și ne va pune înaintea *Să Impreună cu voi*. ¹⁵ Căci toate sunt pentru voi, ca mulțimea harului să stârnească în mulți cu atât mai multă mulțamită spre slava lui Dumnezeu.

¹⁶ De aceea nu ne descurajăm; și chiar de se strică omul nostru cel din afară, cel din lăuntru însă se înnoește din zi în zi; ¹⁷ pentru că suferința noastră cea de acum, ușoară și trecătoare, ne aduce nemăsurată slavă veșnică, ¹⁸ și nol ne ultam nu la cele văzute, ci la cele nevăzute, căci cele văzute sunt trecătoare, iar cele nevăzute sunt veșnice.

CAP. 5.

¹ Căci știm, că de se vă strică colibă aceasta a noastră, în care locuim aicea pe pământ, avem în ceruri locuință dela Dumnezeu, casă nefăcută de mâna și veșnică; ² de aceea și suspinăm noi în colibă aceasta, pentru că dorim să ne îmbrăcăm în locașul nostru cel cresc, ³ decât numai de-am fi îmbrăcați și nu goi! ⁴ Căci afiându-ne nol în această colibă, suspinăm sub povoară, nu pentru că vom să ne desbrăcăm, ci să ne îmbrăcăm, pentru că eace-l mutitor să se înghiță de viață. ⁵ Pentru aceasta ne-a și făcut pe noi Dumnezeu și ne-a dat strona duhului.

⁶ De aceea pururea suntem înăștiți, știind că locuind în trup, locuim departe de Dumnezeu, ⁷ căci umbărăm prin credință, iar nu prin vedere; ⁸ suntem însă înăștiți și dorim mai bine să părăsim acest

trup și să ne sălășlum la Domnul, și de aceea ne și sim să fim bine plăcuți Lui, fie că locul în acest trup, fie că-l părăsim,¹⁰ pentru că cu toții trebuie să ne arătăm înaintea judecăței lui Hristos, ca să primim fiecare după celece am făcut într-un acest trup, or bine, or rău.

¹¹ Deci, cunoșcând frica Domnului, aducem pe oameni la adevăr; aceasta e descoperită lui Dumnezeu și nădăjduim că e descoperită și cugetul vostru. ¹² Prin aceasta nu ne recomandăm din nou vouă, ci vă dăm pricină să vă lăudați cu noi, ca să aveți ce răspunde celor care se laudă cu față, iară nu cu înima. ¹³ Căci de ne eșim din sine, e pentru Dumnezeu, iar de suntem așezăți la minte, e pentru voi. ¹⁴ Căci dragostea de Hristos ne absoarbe pe noi, celec socolim aşă: dacă unul a murit pentru toți, atunci toții au murit. ¹⁵ Hristos însă a murit pentru toți, ca celice trăesc să nu mai trălaşcă pentru sineși, ci pentru Cel ce a murit pentru ei și a inviat. ¹⁶ Pentru aceea de acum nu mai cunoaștem pe nimene după trup; și dacă am cunoscut după trup pe Hristos, acum însă nu-l mai cunoaștem aşă. ¹⁷ Deci de este cineva în Hristos, e făptură nouă; cele vechi au trecut; lată toate s'au făcut nouă; ¹⁸ dar toate vin dela Dumnezeu, Cel ce ne-a impăcat pe noi cu Sine prin Iisus Hristos, și ne-a dat slujirea impăcărelor; ¹⁹ pentru că Dumnezeu. Care era în Hristos, a impăcat lumea cu Sine, nesocotind oamenilor păcatele lor, și a pus în noi cuvântul impăcărilor.

²⁰ Deci noi suntem soli, trimiși în numele lui Hristos, și vă indemnăm în numele lui Hristos, ca și cum însuși Dumnezeu v'ar indemnă: impăcați-vă cu

Dumnezeu, ²¹ căci El pentru noi pe Cel ce nu știe de păcat, L-a făcut *fărifă* pentru păcat, ca prin El să ne facem noi drepti înaintea lui Dumnezeu.

CAP. 6.

¹ Noi însă, împreună lucrătorii lui Dumnezeu, vă și rugăm, să nu primiți în zadar harul dumnezeesc, căci se zice: „La vreme potrivită te-am ascultat și îți-am ajutat în ziua măntuirii”. ² Iată acum este vremea potrivită, iată acum este ziua măntuirii. ³ Nimeniul prin nimic nu aduce sminteală, pentru că slujba noastră să nu fie defăimată, ⁴ ci în toate neinfășișem pe noi însine ca slujitori ai lui Dumnezeu, cu multă răbdare în necazuri, în nevoi, în strămtări, ⁵ în bătăli, în temniță, în ligoniri, în ostenele, în privegheri, în posturi, ⁶ în curățenie, în cumințenie, în milă, în bunătate, în duhul sfînteniei, în dragoste nefăjnică, ⁷ în cuvântul adevărului, în puterea dumnezeescă, cu arma dreptății în dreapta și în stânga, ⁸ în cinste și în nechinste, în mustări și în laude; ca niște înșelători suntem socoliți, noi însă suntem de bună credință; ⁹ ca niște necunoscuți, dar suntem cunoscuți; ca morți, dar lată trăim; ca niște torturați, dar lată nu suntem morți; ¹⁰ ca niște amărăți, dar lată ne bucurăm mult; ca niște săraci, dar pe mulți îmbogățim; ca nimică având, dar toate avându-le.

¹¹ Gura noastră e deschisă vouă, Corinenilor, înțima noastră e largă pentru voi. ¹² Veau nu vi e strâmt în noi, dar în inimile voastre e strâmt. ¹³ Ca unor fili vă zic: plătiți-ne cu aceeași măsură, lărgindu-vă și voi inimile voastre!

¹⁴ Nu vă plecați grumajil sub jug străin cu ne-credinciosil, căci ce legătură poate să atibd dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu intunericul? ¹⁵ Sau ce unire are Hristos cu veilar? Sau ce tovărășie poate fi între un credincios și un necredincios? ¹⁶ Sau ce legătură poate fi între biserică lui Dumnezeu și idoli? Căci voi sunteți biserică Dumnezeului celui viu, cum a zis Dumnezeu: „Că mă voi sălășlui întrînșil și voi umbla; și le voi fi Dumnezeu și ei îmi vor fi popor.” ¹⁷ De aceea ești din mijlocul lor și vă osebiști, zice Domnul, și nu vă atingești de necurăție și vă voi primi (Is. LII, II), ¹⁸ și vă voi fi Tată și voi fi îmi vești, zice Domnul Atotățitorul” (Ier. II, 19 Osie I, 10).

CAP. 7.

¹ Deci, iubător, având asemenea făgăduințe, să ne curățim pe noi în sine de toată întinâciunea trupului și a duhului, desăvârșind sfușirea noastră în frica lui Dumnezeu.

² Coprindetă-ne în inimă voastră: căci pe nimenie n-am obijduit, nimănui pagubă n'am adus, de la nimenie n'am tras căstig. ³ Nu spre osândire vorbesc așa; căci v'am spus mai înainte, că sunteți în inimă noastră așa ca împreună să murim, și împreună să vlem. ⁴ Am multă incredere în voi, mă laud mult cu voi, m'am umplut de măngăere și, cu toată întristarea noastră, sunt copleșit de bucurie. ⁵ Căci venind în Macedonia, trupul nostru nu avea nici-o odihnă, ci eram strămătorat din toate părțile: înafară războli, în lăuntru frică. ⁶ Dar ‘Dumnezeu, Celice măngăe pe cel smerit, ne-a măngăeat prin

venirea lui Tit, și nu numai prin venirea lui, ci și prin măngăerea, cu care a fost măngăeat la vol, spunându-mi dorința voastră, plângerea voastră, râvna voastră pentru mine, încât și mai mult m'am bucurat.

⁷ De aceea, dacă v'am întristat cu scrierea mea, nu-mi pare rău, de să mă căeam; căci văd că scrierea aceea, deși v'a întristat, dar numai pentru o vreme; ⁸ acum mă bucur, nu pentru că v'am întristat, ci pentru că v'ă și întristat spre pocăință. Căci v'ă și întristat pentru Dumnezeu, încât n'ăști suferit din pricina noastră nicio pagubă. ⁹ Pentru că întristarea pentru Dumnezeu naște pocăință neschimbătoasă spre mântuire, iar întristarea lumească naște moarte. ¹⁰ Căci numai singur *faptul* acela, că v'ă și întristat pentru Dumnezeu, îată cătă sărguință, cătă apărare, cătă nemulțămire *înpotriva celui vinovat*, cătă frică, cătă dorință, cătă răvnă, cătă pedepsire a stârnit în voi! Prin toate așii arătat că sunteți curați de fapta *aceea*. ¹¹ Deci, dacă v'am scris, apoi nu pentru obijditor, nici pentru cel obijduit, ci ca să vă descopăr grija ce o avem de voi înaintea lui Dumnezeu. ¹² De aceea ne-am măngăeat cu măngăerea voastră; și încă și mai mult ne-am bucurat de bucuria lui Tit, că așii înăștit cu toții duhul lui. ¹³ Dacă m'am lăudat ceva cu voi înaintea lui, n'am rămas de rușine, ci precum v'am spus toate după adevăr, așa și lauda noastră față de Tit să dovedit adevărată. ¹⁴ Și înimă lui e mai mult la voi, când își aduce aminte de supunerea voastră a tuturora și cum l-aș primi cu frică și cu cutremur, ¹⁵ Mă bucur deci, că în toate mă pot biza pe voi.

CAP. 8.

¹ Fraților, vă înștiințăm despre harul lui Dumnezeu, ce s'a dăruit bisericilor Macedoniei; ² căci ele, în mijlocul necazurilor mari ce îndură, sunt pline de bucurie, și săracia lor nemăsurată li-a sporit bogăția dărmiciei, ³ căci martor sunt, că după puterile lor și chiar peste puterile lor au dat de bună voe, ⁴ rugându-ne cu multă stăruință să primim darul și părța gloriei ajutorare sfintilor; ⁵ și nu numai cum nădăduieam *au dat*, ci s'au dat și pe sine înseși mai întâi Domnului și apoi și nouă, după voea lui Dumnezeu.

⁶ De aceea am rugat pe Tit, ca așa să îsprăvească la voi această faptă de binefacere, cum a început-o. ⁷ Și cum suntești bogăți în toate: în credință și în cuvânt, în conștiință, în toată sîrguința și în lubirea ce ne arătași, așa să vă îmbogăți și cu această faptă bună. ⁸ Și vă spun aceasta nu ca o poruncă, ci ca prin râvnă altora să cercurăția dragostei voastre. ⁹ Căci știi harul Domnului nostru Iisus Hristos, că El fiind bogat, a săracit pentru voi, ca voi să vă îmbogăți și prin săracirea Lui. ¹⁰ La aceasta vă dau sfatul, că aceasta e de folos pentru voi, cari nu numai ați dorit, ci ați voit să și faceți acest lucru încă de anul trecut. ¹¹ Împliniți acum și cu fapta, ca ceeace cu râvnă ați dorit, să fie înfăptuit din ce aveți. ¹² Căci dacă este bunăvoiță, apoi ea este primită după ceea ce are cineva, iar nu după ceeace nu are. ¹³ Căci nu se cere să usuțuiți pe alții și să vă îngreueați pe voi; ci să fie potriveală: ¹⁴ astăzi prisosul vostru acoperă lipsa lor, iar mâine lipsa voastră va fi acoperită de pri-

sosul lor, ca să fie potriveală. ¹⁵ cum este scris: „Cine a adunat mult, n'a avut de prisos, și cine a adunat puțin, n'a avut lipsă” (Eșire XVI, 18).

¹⁶ Mulțumită însă lui Dumnezeu, Celuice a dat în inima lui Tit o astfel de râvnă pentru voi; ¹⁷ căci a primit rugarea mea și fiind plin de râvnă, a venit la voi de bunăvoie. ¹⁸ Cu dânsul am mai trimis un frate, care este lăudat în toate bisericile pentru vestirea Evangheliei, ¹⁹ și care, mai mult încă a fost ales de biserici să ne întovărășască anume pentru această binefacere, cărila noi slujim spre slava Domnului și spre lauda râvnii voastre. ²⁰ Aceasta o facem, ferindu-ne ca să nu ne prihânească cineva în această bogată adunare de daruri, la care dăm ajutorul nostru; ²¹ căci noi ne sărguim pentru bine nu numai față de Dumnezeu, ci și față de oameni. ²² Și împreună cu aceștia am trimis încă un frate al nostru, a cărui hârnicie a fost cercată de multe ori în multe, și care acum e încă și mai sîrguincios pentru marea incredere ce are în voi. ²³ Cât despre Tit, apoi el e tovarășul și părțașul meu de muncă în mijlocul vostru; iar frații care-l însoțesc sunt trimișii bisericilor, sunt slava lui Hristos. ²⁴ Deci dați-le în față bisericilor dovada dragostei voastre și le arătași că noi avem dreptate, când ne lăudăm cu voi.

CAP. 9.

¹ Dealămîntrelea mi-l de prisos să vă scriu pentru ajutorarea sfintilor, ² căci știi bunăvoiță voastră și mă laud cu voi cătră macedonean, spunându-li, că Ahaia e pregătită înă de anul trecut și

râvna voastră a îndemnat pe mulți. ³ Pe frați însă l-am trimis, ca lauda mea cu voia această prințină să nu se arăte zadanircă, ci ca voi, după cum am zis, să fiți pregătiți; ⁴ ca nu cumva de vor veni cu mine macedoneni și vă vor găsi ne pregătiți, să rămânem de rușine noi, celice v'âm lăudat cu atâtă incredere, ca să nu zic și voi. ⁵ De aceea am socotit că e de trebuință să rugăm pe frați, ca să vie înainte la voi și să lugrijască din vreme, ca darul dinainte făgăduit de voi să fie gata aşa, ca o binecuvântare, iar nu ca un bîr.

⁶ Pe lângă aceasta vă mai spun: celice sămănă cu sgârcenie, cu sgârcenie va și seceră; iar celice sămănă cu binecuvântare, cu binecuvântare va și seceră. ⁷ Fiecare să dea cât îl lasă înima, nu cu părere de rău, sau de silă; căci pe dătătorul de bunăvoie Iubeste Dumnezeu. ⁸ Puternic însă este Dumnezeu să reverse cu belșug spe voi tot harul, ca voi pururea și în toate având toată îndestularea, să fiți bogăți la toată fapta bună, ⁹ precum este scris: „A împărătit, a dat saraclilor, și dreptatea lui rămâne în veac”. (Ps. C, XII, 9). ¹⁰ Si celice dă sămână sămânătorului și pâne pentru hrana lui, va îmulți cele sămăname de voi și va spori rodul dreptății voastre ¹¹ ca voi să fiți bogăți în toate pentru tot felul de binefacere, care aduce prin noi multămită lui Dumnezeu. ¹² Căci îndeplinirea acestei slujiri nu numai că acopere lipsurile sfintilor, ci și stârnește în mulți bogate multămită către Dumnezeu; ¹³ pentru că văzind roadele acestei slujiri, ei proslăvesc pe Dumnezeu pentru supunerea la Evanghelia lui Hristos, mărturisită de voi, și pentru împărtășirea nefășărnică cu ei și cu toți, ¹⁴ rugându-se pentru voi din

dragoste cătră voi, pentru harul lui Dumnezeu, care este în voi din belșug. ¹⁵ Slavă lui Dumnezeu pentru darul Lui cel negrălt!

CAP. 10.

¹ Însumi eu, Pavel, care când mă aliu de față între voi sunt smerit, iar când lipsesc sunt cufezetor față de voi, vă îndemn pentru blândeță și bunătatea lui Hristos ² și vă rog ca, după sosirea mea, să nu aleg la acea îndrăzneală hotărâtă, pe care socot să o întrebuițez împotriva unora, cari gândesc de noi, că am umbla după îndemnurile trupului. ³ Căci noi, de și suntem în trup, nu ne luptăm trupești, dar ele prin puterea lui Dumnezeu sunt în stare să dăriime și cetății, ⁴ și cu ele dărămăm uneltile și toată trufia, ce se rădică împotriva cunoștinței de Dumnezeu, și robim toată cugetarea ca să asculte de Hristos, ⁵ fiind gata să pedepsim toată neascultarea, când ascultarea voastră se va plia!

⁶ La cele de față vă uități? De socoate cineva în sine, că-l ai lui Hristos, acela să cugete deasemenie în sine, că precum este el ai lui Hristos, tot aşa și noi suntem ai lui Hristos. ⁷ Căci chiar de mă voi lăudă cevă mal mult cu stăpânirea ce mi-a dat-o Domnul spre întărire, iar nu spre dărapănarea voastră, nu nol rămâneă de rugine. ⁸ Să nu par însă, că v'as amenință cu scrisoarile mele; ⁹ căci se zice de unii: scrisorile-l suut grele și aspre, iar când se arată cu trupul între noi e slab și cuvântul lui fără însemnatate. ¹⁰ Unii ca acestia să știe, că precum

suntem în cuvintele scrisorilor când lipsim, aşa suntem și cu fapta, când ne astăm defață.

¹² Căci nu cutezăm să ne alăturăm sau să ne sămănam cu ceice se laudă singuri pe sine; dar aceea măsurându-se pe sine cu sine însuși și asă măndându-se cu sine însuși, nu sunt oameni pricepuți. ¹³ Noi însă nu ne vom lăudă fără măsură, ci după măsura ogorului, ce nălăduim, însemnat Dumnezeu în aşa măsură, ca să ajungem până la voi. ¹⁴ Deci nu trecem măsura, ca și cum n'aim fi ajuns până la voi, căci cu Evanghelia lui Hristos am ajuns la voi. ¹⁵ Nu ne lăudăm dară fără măsură, sau eu ostenelele altora, ci nădăduim, ca odată cu creșterea credinței voastre să sporim mult la voi ogorul nostru, ¹⁶ și să propoveduim Evanghelia și dincolo de voi, fără să ne lăudăm cu lucrul gata din ogorul altora. ¹⁷ Celce se laudă să se laude în Domnul (Ier. IX, 24). ¹⁸ Căci nu e vrednic acela, care se laudă singur, ci acela, pe care-l laudă Domnul.

CAP. 11.

¹ O, de mi-ați îngădui puțină nebunie! Dar mi-ați și îngăduit. ² Căci vă râvnesc cu râvnire dumnezeecă, înfațeșez lui Hristos, ca pe o fecioară curată. ³ Mă tem însă că nu cumva, după cum șarpele a ademenit cu vicenia sa pe Eva, aşa să vă vatâme și mințile voastre, abătându-le dela nevinovăția cea în Hristos. ⁴ Căci dacă venind cineva, să apucă să vă propoveduască un alt Iisus, pe Care eu nu l-am propovduit, sau dacă ați primi alt Duh, pe care nu l-ați primit, sau altă Evanghelică, pe care n'ați pri-

mît-o, atunci ați fi foarte îngăduitori către acela. ⁵ Dar socotesc, că cu nimic nu sunt mai prejos decât cel mai mare dintre apostoli: ⁶ căci de și sunt un neștiitor în ale vorbirei, dar în ale științei nu. Dar în toate suntem bine cunoscuți vouă tuturor.

⁷ Greșit-am eu oare, că înjosindu-mă pe sine, ca să vă înalț pe voi, v'am propovduit Evanghelia lui Dumnezeu în dar? ⁸ Altor biserici le-am predins uit cheltueli, primind de la ele cele trebuitoare pentru traiu, ca să vă slujesc vouă; iar când am fost la voi, de și am suferit lipsuri, n'am supărat pe nimenea; ⁹ căci lipsurile mele le-au îndeplinit frații, veniți din Macedonia; și apoi în toate m' am slisit și mă silesc să nu vă fiu o povoară. ¹⁰ Pe adevărul lui Hristos, care este în mine, vă spun, că lauda aceasta nu ni se va răpi în părțile Ahael. ¹¹ Dar pentru ce fac așa? Oare pentru că nu vă iubesc? Știe Dumnezeu! Dar cum fac, aşa voi face și în viitor, ¹² că să nu dau pricina celorce căută pricina, ca cu ce se laudă ei, în aceea să fie ca și noi. ¹³ Căci acești apostoli minciunoși și lucrători vicenți își iau aerul de apostoli ai lui Hristos. ¹⁴ Și nu-i de mirare; pentru că însuși satană își dă chip de inger al lumini; ¹⁵ nu e dară lucru mare, dacă și slujitorii lui își dăchip de slujitorii al dreptății; dar sfârșitul le va fi după faptele lor.

¹⁶ Iarăși zic: să nu mă socotească cineva, că sunt nebun; iară de nu, socotiti-mă și ca nebun, numai să mă laud și eu puțin. ¹⁷ Și ceeace zic în starea aceasta de lăudăroșie, nu zic după Domnul, ci ca din nebunie. ¹⁸ De vreme ce mulți se laudă după trup, și eu mă voi lăuda. ¹⁹ Căci voi, fiind luțelești, suferiți cu voe buavă pe cei nebuni; ²⁰ căci de vă

robește cineva, de vă mânâncă cineva, de vă jă-fuește cineva, de se trufește cineva, de vă lovește cineva peste obraz, răbdășl. ¹¹ Spre rușine o spun, că la aceasta nu ne-au ajutat puterile; iar de îndrăs-nește cineva să se laude cu cevă, atunci, în nebunia mea o spun, îndrăsnesc și eu. ¹² Dacă acela-s evrei, și eu sunt evreu; dacă-s Israiliți, și eu sunt israillit; dacă-s din neamul lui Avraam, și eu sunt din neamul acela. ¹³ De sunt slujitorii lui Hristos, în nebunia mea o spun, cu atât mai mult sunt eu; căci mult mai mult am fost eu în ostenele, în bătăi peste măsură, în temniță adesa și de multe ori aproape de moarte. ¹⁴ Dela iudei de cinci ori căte patruzeci fără unu am luat; ¹⁵ de trei ori cu toate am fost bătut, odată cu pietre am fost împroscat; de trei ori s'a sfârmat corabia cu mine, o noapte și o zi în adânc am petrecut; ¹⁶ în călătorii de multe ori am fost în primejdii pe râuri, în primejdii din partea tâlhărilor, în primejdii din partea celor de un neam cu mine, în primejdii din partea păgânilor, în primejdii prin cetăți, în primejdii în pustiu, în primejdii pe mare, în primejdii între frajii cel mincinos; ¹⁷ în ostenele și necazuri, adesa în priveghere, în foame și în sete, de multe ori în post, în frig și în golătate. ¹⁸ Afară de aceste întâmplări am mai avut și năvală zilnică de oameni, precum și grija tuturor bisericilor. ¹⁹ Cine e nepotincios, și eu să nu mă aprind? Cine se smintește, și eu să nu mă smintesc? ²⁰ De se cuvine să mă laud, cu nepotințele mele mă volu lăuda.

²¹ Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce este binecuvântat în veci, știe că nu mint. ²² La Damasc guvernatorul regelui Areata a pus

pază împrejurul cetății Damasc, ca să mă prință; ²³ dar pe o fereastă am fost pogorit cu o coșniță peste zid, și am scăpat din mâinile lui.

CAP. 12.

¹ Însă a mă lăudă nu mi-l de folos, căci voi a-junge la vedeniile și descoperirile Domnului. ² Am cunoscut un om credincios în Hristos, care acum paisprezece ani a fost răpit până la al treilea cer: în trup sau fără trup, nu stiu; Dumnezeu știe! ³ Știu însă că omul acela a fost răpit în rai și a auzit cu-vinte, care nu se pot rosti și nici nu este îngăduit omului să le rostească; ⁴ de era el întrup sau fără trup, nu stiu; Dumnezeu știe! ⁵ Cu unul ca acesta mă voi lăudă, iar cu mine nu mă voi lăudă, decât doar cu nepotințele mele. ⁶ Iară de voi și vrea să mă laud, nu vol fi un nepriceput, căci voi spune ade-vărul; dar mă opresc, ca să nu cugete cineva despre mine mai mult de cât ceea ce vede sau aude dela mine.

⁷ Și pentruca să nu mă mândresc cu mulțimea descoperirilor, mi s'a dat întrup un boala, un inger al lui satană, să mă chinuească, ca să nu mă înă. ⁸ De aceea de trei ori am rugat pe Domnul, ca să-l depărteze dela mine; ⁹ dar Domnul mi-a zis: „Des-tul îți este harul Meu, căci puterea Mea în nepotință să săvârșește”. De aceea și mai cu placere mă vol lăuda cu nepotințele mele, ca să locuească în mine puterea lui Hristos. ¹⁰ Pentru aceasta simt placere în nepotințe, în obijduiri, în nevoi, în pri-goniri, și în strămpătorări pentru Hristos, căci când sunt nepotincios, atunci sunt puternic.

¹¹ Ajuns-am la nebunia de a mă lăudă; dar voi mă sălăiște la aceasta. Ar fi trebuit ca voi să mă lăudați; căci eu, de și sunt un nimic, cu nimic nu sunt mai prejos decât cel mai mare dintr-o apostol; ¹² că semnele apostoliei mele s-au arătat înaintea voastră prin tot felul de răbdare, de semne, de minuni și de fapte minunate. ¹³ Căci ce vă lipsește vouă față de celelalte biserici, decât doară aceea, că eu nu v' am fost o povoară? Ierăși-mi înămă vina aceasta.

¹⁴ Iată, aceasta e a treia oară când mă gătesc să vin la voi, și nu vă voi fi povoară, căci nu canticale voastre, ci pe voi; căci nu copiii strâng avere pentru părinți, ci părinții pentru copii. ¹⁵ Cu placere voi cheltui ale mele și mă voi cheltui și pe mine însumi pentru sufletele voastre, măcar că iubindu-vă mult, sunt mai puțin iubit de voi.

¹⁶ Dar, poate, eu nu v' am ingreulat, însă fiind om și ret, am luat dela voi prin vicioșug. ¹⁷ Dar folositu-m' am oare cu ceva dela voi prin cineva din cel trimiș la voi? ¹⁸ Am rugat pe Tît să vie la voi și am mai trimis cu el pe unul din frați: folosito-s' a însă Tît cu ceva de la voi? Au nu ne-am purtat noi în acelaș duh și n' am pășit oare pe aceleași iurme?

¹⁹ Nu socotiști oare, cum, că ne apărăm înaintea voastră? Înaintea lui Dumnezeu și în Hristos grădini și toate acestea, iubililor, te spunem spre întărirea voastră. ²⁰ Căci mă tem, că nu cumva venind, să vă găsește cum nu doresc, și eu să mă afli pentru voi cum nu dorî; adică nu cumva să găsește la voi desbinări, zavistie, mânie, certuri, clevețiri, intrigi, trufie, nerăduie și ală; ²¹ că

nu cumva la venirea mea să mă umilească la voi Dumnezeul meu, ca să plâng pe mulți, cări au greșit mai înainte și nu s'au pocălit de necurăția, de desfrânarea și de netrebnicile ce au făcut.

CAP. 13.

Iată, pentru a treia oară vin la voi; prin spusa a doi sau trei martori se va înțări toată spusa (Dent. XVII, 6). ² Când am fost la voi a doua oară am spus, și acum, când lipsesc, prin scrisoare spun celorce au păcătuit mai înainte și tuturor celorlați, că venind iarăși la voi, nu voi fi crucețător, ³ pentru că voi căutați probă de vorbește prin mine Hristos, care la voi nu este slab, ci este puternic în voi. ⁴ Căci deși El a fost răstignit în neputință, dar trăește prin puterea lui Dumnezeu; asemenea și noi de și suntem neputințioși în El, dar prin puterea lui Dumnezeu, vom trăi cu El în voi.

⁵ Ispitiți-vă pe voi însivă de vă aflați în credință. Cercetați-vă singuri pe sine-vă. Sau nu vă cunoașteți pe voi însivă, de este Iisus Hristos în voi? Fără numai de nu sunteți ce trebuie să fiți. ⁶ De noi însă, veți afla, nădăjduesc, că suntem ce trebuie să fim. ⁷ Ne rugăm însă lui Dumnezeu, să nu faceți niciun râu, nu ca să vă păreți nouă vrednică, ci ca voi să faceți binele, iar nol să părem ca niște netrebnici. ⁸ Căci noi suntem puternici nu împotriva adevărului, ci pentru adevăr; ⁹ și ne bucurăm când noi suntem slabii, iar voi tari, și de aceea ne și rugăm pentru desăvârșirea voastră. ¹⁰ De aceea scriu acestea când nu sunt la voi, ca atunci când voi fi defăjă să nu întrebuițez asprimea, după puterea ce-mi este dată

de Domnul, spre înfăptirea, iar nu spre dărăpnarea voastră.

¹¹ Bucurăți-vă dar, fraților, desăvârșiti-vă, mânăgeați-vă, fiți uniți în cuget și pașnici, și Dumnezeul iubirii și al păcii va fi cu voi. ¹² Salutați-vă unul pe altul cu sărutare sfântă! Toți sfinții vă salută.

¹³ Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragosteua lui Dumnezeu și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți. Amin,

CARTEA CĂTRĂ GALATENI

A

SFANTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Pavel, ales apostol nu de oameni sau prin oameni, ci de Iisus Hristos și de Dumnezeu Tatăl, Cel ce a inviat pe Iisus din moarte. ² și toți frații, care sunt cu mine, vă dorim vrouă, bisericilor Galatiei, ³ har și pace dela Dumnezeu Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos, ⁴ Care S'a dat pe Sine Insuși pentru păcatele noastre, ca să ne izbâvească de acest veac viețean, după voea lui Dumnezeu și Tatăl nostru, ⁵ Cărula se cuvinte slava în vecil vecilor. Amin.

⁶ Mă mir că vă lăsați aşă repede de celce vă cheamăt prin harul lui Hristos, și treceți la altă Evangheliă, ⁷ care nu doară că ar fi alta, ci sunt numai niște oameni, cari vă turbură și voesc să prefaçă Evangheilia lui Hristos. ⁸ Dar chiar dacă nol, sau înger din cer v'ar propovedui ceva peste celece v'rm propoveduit, anatemă să fie! ⁹ Cum am zis mai înainte, și acum iată și zic: de vă va propovedul gheavă ceva peste celece ați primit, anatemă să fie! ¹⁰ Căci oare bunăvoița oamenilor cauț acum sau

a lui Dumnezeu? Sau oamenilor caut să plac? Dacă aş mal cedut să plac oamenilor, n'as fi robul lui Hristos.¹¹ Dar vă înştiințez, fraților, că Evanghelia ce s'a vestit de mine nu este oamenească,¹² căci nici eu n'am primit-o, nici n'am învățat-o dela vreun om, ci din descoperirea lui Iisus Hristos.¹³ Atât auzit doară de purtarea mea de odinioară în iudaism, că prigoneam cumpălit Biserica lui Dumnezeu și o puștiam,¹⁴ și propășam în credința iudeacă mai mult decât cel de o vîrstă cu mine în neamul meu, fără peste măsură răvnitor părințestelor mele obiceiuri.¹⁵ Când însă Dumnezeu, Celce m'a ales din pântecetele maicel mele și m'a chemat prin harul Său, a binevoit¹⁶ să descopere întru mine pe Flu Iisus, ca să-L propovăduiesc printre pagânii, nu m'am sfătuit îndată cu nisculva oameni,¹⁷ nici nu m'am suțit la Ierusalim, cără celce erau apostoli înainte de mine, ci m'am dus în Arabia și lărăși m'am intors la Damasc.¹⁸ Apoi, după trei ani, m'am suțit la Ierusalim să mă văd cu Petru, și am rămas la el cincisprezece zile.¹⁹ Pe altul însă dintr-o apostol n'am văzut, decât pe Iacob, fratele Domnului.²⁰ Iar în cele ce vă scriu, iată vă mărturisesc înaintea lui Dumnezeu, că nu mințesc.

²¹ După aceea m'am dus în părțile Siriei și ale Ciliciei.²² Însă bisericilor lui Hristos din Indea nu li eram cunoscut după față,²³ ci ele numai auzeau, că celce le prigonește altă dată, acum propovăduiesc credința, pe care mal naințe o stărpesc,²⁴ și slăveau pe Dumnezeu pentru mine.

CAP. 2.

¹ Apoi, după paisprezece ani, m'am suțit lărăși la

Ierusalim, cu Varnava, și am luat împreună și pe Tit.²⁵ M'am suțit însă în urma unei descoperiri dumnezeeske; și le-am arătat acelora și în deosebi celor mai aleși din apostoli, Evanghelia care o propovăduiesc între pagânii, ca să văd nu cumvă m'am ostenit sănătosesc în zadar.²⁶ Dar nici Tit, care era cu mine, măcar că era elin, n'a fost sălișt să se tăe împrejur.²⁷ Iar fraților minciinoși, care se strecuraseră în biserică ca să spioneze slobozia ce o aveam noi în Hristos Iisus, spre a ne face robi legii,²⁸ nu îl-am dat supunere nici măcar un ceas, ca adevărul Evangeliei să se păstreze la vol.²⁹ Iar și celce se socotesc că sunt ceva (nu sănătosesc la fața oamenilor) aceștia nu mi-au adaoas nimic la învățătura mea,³⁰ ci din potrivă, văzind că mi se incredințase Evanghelia pentru cel nețești împrejur, precum lui Petru î se incredințase pentru cei tăești împrejur, — căci Cel ce ajutase lui Petru în apostolia lui printre cei tăești împrejur, mă ajutase și pe mine printre pagânii, — și cunoșcând harul dat mie, Iacob și Petru și Ioan, cari sunt sociiți ca stâlpă al Bisericii, mi-au intins mie și lui Varnava dreapta, spre semn al unirii, ca să mergem să propovăduim: noi la pagânii, iară el la cei tăești împrejur;³¹ dară numai să ne aducem aminte de cei saraci, ceeace m'am și sălișt să fac întocmai.

³² Când însă a venit Petru la Antiohia, m'am împotravit lui pe față, căci era vrednic de înfruntare.

³³ Pentru că înainte de a veni dela Iacob niște trimiști, ei măncă cu pagânii; iară dacă au venit aceia, se fereau și se osebeau de ei, temându-se de cel tăești

Imprejur. ¹¹ Si impreună cu el să făjărniceau și ceilalți iudei, încât și Varnava a fost tărit în făjârnicia lor. ¹² Dar când am văzut că nu calcă drept după adevărul Evangheliei, am spus lui Petru în față tuturor: Dacă tu iudeu fiind, trăești ca păgân și nu ca iudeu, la ce silești pe păgân să trăească ca iudei?

¹³ Nol suntem iudei din fire, iar nu păcătoși din păgân. ¹⁴ Cu toate acestea, știind că omul nu se măntuiește prin faptele cerute de poruncile legii, ci numai prin credința în Iisus Hristos, am crezut și noi în Iisus Hristos, ca să ne măntuim prin credința în Hristos, iar nuprin faptele cerute de poruncile legii; căci prin faptele cerute de lege nu se va măntui niciun om partător de trup. ¹⁵ Dacă însă, căutând să ne măntuim prin credința în Hristos, neam astă și însine păcătoși, oare aceasta ar însemna că Hristos este slujitor păcatului? Nicidcum. ¹⁶ Căci dacă zidesc larăsi celece am dărmat, atunci singur pe sinem mă învinovățesc, ¹⁷ Căci eu prin lege am murit pentru lege, ca să trăesc pentru Dumnezeu. ¹⁸ Răstignitul am impreună cu Hristos și de acum nu mai trăesc eu, ci Hristos trăește în mine. Si dacă trăesc acumă în trup, trăesc prin credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m'a lubit și S'a dat pe sine pentru mine. ¹⁹ Nu îepăd Harul lui Dumnezeu; dar dacă măntuirea se dobândește prin lege, atunci degeaba a murit Hristos.

CAP. 3.

¹ O, Galateni nepricepuși, cine v'a ademenit să vă supuneți adevărului voi, înaintea ochilor și-

rora Iisus Hristos a fost zugrăvit așa, ca și cum să ar fi răstignit la voi? ² Numai această voesc să știu de la voi: prin faptele cerute de lege ați primit Duhul, sau prin ascultarea cu credință a Invățăturii Evangheliei? ³ Așa de nepricepuși sunteți, încât începând cu Duhul, acum Isprăvîști cu trupul? ⁴ Oare înzadar ați suferit atâtă? Si de ar fi numai în zadar? ⁵ Celce vă dă Duhul și face minuni într-o voi, oare prin faptele cerute de lege face acestea, sau prin ascultarea cu credință? ⁶ Avraam a crezut lui Dumnezeu și aceasta îs'a socotit ca dreptate (Fac. XV, 6). ⁷ Să știi dară, că celice cred sunt fillii lui Avraam, ⁸ Si Scriptura, prevăzind că Dumnezeu avea să măntuească pe păgânii prin credință, a prevestit lui Avraam, zicând: intru tine se vor binecuvânta toate popoarele (Fac. XII, 3). ⁹ Așa dară celice cred se binecuvintează cu credinciosul Avraam. ¹⁰ Iar căi se sprijinesc pe faptele cerute de lege, se astă sub blestăm; căci scris este: blestamat și tot celice nu face necontentit toate cele scrise în carteia legii (Deut. XXVII, 26). ¹¹ Si că prin lege nimeneu nu se îndreptează înaintea lui Dumnezeu, aceasta e lămurit, pentru că celice credе prin credință trăește (Avacum, II, 4). ¹² Legea însă nu se intemeiază pe credință, ci că celice o împlineste, acela prin ea trăește. (Lev. XVIII, 5). ¹³ Hristos ne-a răscumpărat din blestămul legii, făcându-Se blestăm pentru noi,— căci scris este: blestămat e tot cel spănzurat pe lemn, (Deut. XXI, 23). — ¹⁴ pentruca binecuvântarea dată lui Avraam să se reverse prin Iisus Hristos asupra păgânilor, și așa noi să primim prin credință Duhul, Care ni se făgăduise.

¹⁵ Fraților, omenește vorbind, chiar un testament

Intărít de un om nimenea nu-l schimbă, nici nu-l adaugă *n i m i c a*.¹⁴ Lui Avraam însă și semințel lui il s'a dat niște făgăduințe. Nu se zice „și semințelor”, ca despre multe, ci ca despre una : „Și Seminței tale”, care este Hristos, (Fac. XII 7).¹⁵ Vreau să zic deci, că testamentul cel despre Hristos, pe care l-a întărít Dumnezeu mai înainte, nu l-a desfișat legea, care a venit după patrusute treizeci de ani, incât făgăduințele să-și fi perdit puterea.¹⁶ Căci dacă moștenirea e după lege, atunci nu mai e din făgăduință; lui Avraam însă l-a dăruit Dumnezeu moștenirea după făgăduință.¹⁷ Atunci pentru ce mai e legea? Ea s'a dat *mai* pe urmă, din pricina abaterilor, *ca să slujească de călăuză* până la venirea Seminței, cără-l fusese dată făgăduință, și ea s'a dat prin ingeri și prin mâna unui mijlocitor.¹⁸ Dar unde e unul, acolo nu-l mijlocitor; Dumnezeu însă este unul.¹⁹ Deçi legea este ea oare protivnică făgăduințelor lui Dumnezeu? Nicidcum. Căci dacă s'ar fi dat o lege, care să poată da viață, atuncea cu adevărat mântuirea ar veni dela lege;²⁰ Scriptura însă a închis pe toți sub păcat, pentru ca făgăduința să se dea credincioșilor prin credință în Iisus Hristos.²¹ Dar înainte de venirea credinței noi am fost închiși sub străjuirea legii până la timpul când trebuiea să se arate credința.

²² Așa dară legea a fost pentru noi o călăuză, *care să ne ducă la Hristos*, ca să ne mântuim prin credință;²³ după venirea credinței însă, nu mai suntem sub *povața călăuzel*,²⁴ căci prin credință în Iisus Hristos toți sunteți filii lui Dumnezeu.²⁵ Căci căi în Hristos v'au botezat, în Hristos v'au și-nbrâcat;²⁶ nu mai e nici iudeu, nici Elîn, nu mai e nici rob,

nici slобод, nu mai e nici parte bărbătească, nici parte femeiescă, căci în Hristos Iisus voi toti una sunteți.²⁷ Iar dacă sunteți ai lui Hristos, lată că să-mânda lui Avraam sunteți, și deci moștenitorul după făgăduință.

CAP 4.

¹ Vă mai spun însă și *aceea*: moștenitorul, cătă vreme e copil, măcar că e stăpân pe toate, prin nimic nu se deosebește de rob,² ci e sub epiteti și îngrijitori până la vremea rânduită de tatăl său.³ Tot așa și noi, când eram prunci, eram robiți sub stihile lumii;⁴ iar când a venit plinirea vremelui, a trimis Dumnezeu pe Fiul Său, Unulăscut, Care s'a nașcut din femeie și a fost *supus* sub lege,⁵ ca să răscumpere pe cel de sub lege, pentru că noi să dobândim înferea.⁶ Iar că sunteți filii, a trimis Dumnezeu în înimile voastre Duhul Fiului Său, care strigă : „Avă”, *adecă „Tată!”*⁷ De aceea tu nu mai ești rob, ci fiu; și dacă ești fiu, atunci ești și moștenitor al lui Dumnezeu prin Iisus Hristos.

⁸ Dar Atuncea voi, necunoscând pe Dumnezeu, slujăți celorace nu sunt dumnezei din fire;⁸ acum însă, dupăce ați cunoscut pe Dumnezeu, sau, mai bine, dupăce ați fost recunoscuți de Dumnezeu, pentru ce vă întoarceți iarăși la stihile slabe și săracice și voiți să intrăți din nou în robia lor?⁹ Zilele le păziți voi și lunile și vremile și ani! ¹⁰ Mă tem că răsănu mă fi ostenit degeaba la voi.

¹¹ Vă rog, fraților, fiți cu mine, că și eu am fost cu voi.¹² Cu nimic nu m'ati oblijduit: știți doară, că *de și când* așa propovădui la voi întâia oară

eram suferind cu trupul, ¹⁴ cu toate acestea însă voi năști defălmat cercarea ce-o purtam în trupul meu, nici nu văști ingrejoșat de ea, ci măști primis ca pe un inger al lui Dumnezeu, ca pe Hristos Iisus. ¹⁵ Unde este dar fericirea voastră? Căci martur vă sunt, că, de s-ar fi putut, văști fi scos ochii și mi-i-aști fi dat mie. ¹⁶ Așă dară ajuns-am oare vrăjmașul vostru, pentru că v' am grălt adevărul? ¹⁷ *Oamenii acela vă răvnesc nu cu gând bun, ci voesc să vă răslejească de noi, ca să-i dorîști pe ei.* ¹⁸ Bine să să dorîști binele totdeauna, iar nu numai când sunt de față la voi. ¹⁹ Feteți mei, pentru care din nou sună durerile nașterel, până ce se va întipări în voi Hristos, ²⁰ aş dori să fiu acum defață la voi și să-mi schimb glasul, căci sunt nedumerit de voi.

²¹ Spunești-mi voi, ceice dorîști să fiți sub lege: oare nu auziți legea? ²² Căci scris este: Avraam a avut doi factori: unul dintr'o roabă, și altul dintr'o femeie slobodă (Fac. XVI, 15; XXI, 3) ²³ Cel din roabă însă s'a născut după trup, iar cel din cea slobodă s'a născut după făgăduință. ²⁴ *spusele acestea au și alt înțeles. Aceste două femei sunt cele două testamente: unul de pe muntele Sinal, care naște fil spre a fi în robie și e închipuit prin Agara; ²⁵ căci Agara însmâna muntele Sinal, care e în Arabia și răspunde Ierusalimului de acum, pentru că acesta cu copiii săi este în robie; ²⁶ iar Ierusalimul cel de sus e slobod și e mama noastră a tuturora; ²⁷ căci scris este: „Veselește-te, stearpă, care nu naști! Glăsuește și strigă, ceeace n'ai sim-fit dureri de naștere, că mai mulți sunt filii celei părăsite, decât ai celei ce are bărbat”. (Is. LIV 1).* ²⁸ Neli, fraților, suntem filii făgăduinței, după Isaac

²⁹ Dar precum atuncea cel născut după trup prigenă pe cel născut după duh, tot așă și acum. ³⁰ Dar ce zice Scriptura? Izgonește pe roabă și pe fiul ei, pentrucă fiul roabel nu va fi moștenitor impreună cu fiul celei slobode (Fac. XXI, 10). ³¹ Deci, fraților, noi nu suntem filii roabel, ci ai celei slobode. ³² Stăruiți dar în slobozenia, pe care v'a dăruit-o Hristos, și nu vă supuneți iar sub jugul robei.

CAP. 5.

¹ Iată eu, Pavel, vă spun: dacă vă veți tăea împrejur, Hristos nu vă va folosi nimic. ² Să iarăși mărturisesc fie căruia din ceice se tae împrejur, că acela e dator să împlinească toată legea. ³ Vol, cel ce voi și să vă mantuuiți prin lege, aș rămas fără Hristos și aș căzut din har, ⁴ iar noi așteptăm și nădăduim să primim mantuirea dela credință prin Duhul. ⁵ Căci în Hristos Iisus nici tăerea împrejur poate cevă, nici netăerea împrejur, ci credința care lucrează prin dragoste. ⁶ Mergeați bine. Cine v'a oprit ca să nu vă supuneți adevărului? ⁷ Sfatul acesta nu este dela ceice v'a chemat. ⁸ Puțină dospitură dospește tot aluatul. ⁹ Din mila Domnului, mă bizul pe voi, că nu veți cugeta altmîntrelea, ¹⁰ iar ceice vă tulbură pe voi, orcine ar fi, va purta o-sânda. ¹¹ Dar dacă eu, fraților, aş propovedui încă tăerea împrejur, atunci pentru ce aș mai fi prigont? Atunci sminteala crucii ar contenit. ¹² O, de s-ar castra încalea ceice vă tulbură!

¹³ Fraților, voi ati fost chemați să fiți liberi; dacă libertatea voastră să nu fie îndemn de a plăcea trupului, ci să sluijiți unul altuia cu dragoste. ¹⁴ Căci

toată legea se cuprinde într'un singur cuvânt și anume: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși!“¹⁵ Iar dacă vă mușcați și vă mâncăți unul pe altul, băgați de samă să nu vă nimicîși unul pe altul.¹⁶ De aceea vă zic: urmați dubulul, și nu veți mai împlini poftele trupului; ¹⁷ pentru că trupul poftesc altă decât duhul, iar duhul poftesc altă decât trupul; ele sunt protivnice unul altuia, încât voi nu faceți ce dorîți.¹⁸ Să dacă voi vă călăuziți de duh, nu mai sunteți sub lege.¹⁹ Faptele trupului se cunosc. Ele sunt: răsdesfrânarea, desfrânarea, necurăția, aprinderea,²⁰ înclinarea la idoli, vrăjitoria, dușmănia, certurile, zavistia, mânia, desbinăriile, nefițelegere, smintelele, eresurile,²¹ ura, uciderile, bătălia, necumpătarea, și altele asemenea acestora. Vă atrag luarea aminte cum v'âm atras și mai înainte, că celice fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu.²² Iar roada duhului este: iubirea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, milostenia, credința, blândețea, înțărânaarea poftelor.²³ Peste celice se împodobesc cu acestea nu este lege.²⁴ Celice sunt ai lui Hristos și au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftele.²⁵ De trăim cu duhul, sub povara duhului să și umbilăm.²⁶ Să nu alergăm după slavă deșartă, unii pe alții întăritând, unii pe alții plimbind!

CAP. 6.

¹ Fraților, de-ar și cădeă vreun om în vreo greșală, voi, cel duhovnicestă, îndreptați-l pe unul ca acela cu duhul blândețel, păzindu-se flecarea pe sine să nu cadă în Ispită.² Purtați sarcinele unui altuia, și aşa plinii legea lui Hristos.³ Căci de se

socoate cineva că e ceva nimică filind, acela se amăgește pe sine însuși.⁴ Să-și cerceteze flecarea faptă sa și va avea lauda numai în sine, iar nu în altul,⁵ pentru că flecarea-și va purta sarcina sa.

⁶ Celice primește învățătură să facă și el parte celuice-l învăță din toate bunătățile sale.

⁷ Nu vă amăgiți. Dumnezeu nu poate fi batjocorit. Ce va sămăna omul, aceea va și secorea.⁸ Celice sămăna în trupul său, din trup va secore stricăciune; iar celice sămăna în duh, din duh va secore viață veșnică.⁹ Să nu ne îngreunem a face binele, că la vreme vom secore, dacă nu vom cădea cu duhul.¹⁰ Așa dară, căt avem vreme, să facem bine tuturor, dar mai ales celorce sunt ai noștri după credință.

¹¹ Vedeti cu ce litere v'âm scris eu cu însuși mâna mea!¹² Căți doresc să se laude cu trupul, vă silesc să vă tăești împrejur, numai ca să nu fie prigoniști pentru crucea lui Hristos;¹³ căci înseși celice se tae împrejur nu păzesc legea, dar voesc să vă tăești împrejur, ca să se laude cu trupul vostru;¹⁴ eu însă nu voesc să mă laud decât numai cu crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care, pentru mine, lumea e răstigăită și eu sunt răstigăit în ce privește lumea.¹⁵ Petru că în Hristos Iisus nimic nu prejuștește nici tăerea împrejur, nici netăerea împrejur, ci numai făptura cea nouă.¹⁶ Pace și milă să fie peste celice se poartă după regula aceasta și peste Izrailel lui Dumnezeu.¹⁷ Încolo nimenea să nu-mi facă supărare, că eu ranele Domnului nostru Iisus Hristos le port pe trupul meu.

¹⁸ Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru, fraților! Amin.

CARTEA CATRĂ EFESENI
A
SPÂNTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Pavel, prin voința lui Dumnezeu, apostol al lui Iisus Hristos, vă dorește vouă, sfintilor celor din Efes și celorce credetă în Iisus Hristos, ² har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

³ Binecuvântat să fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. Celce ne-a binecuvântat în ceruri cu tot felul de binecuvântări duhovnicești prin Hristos, ⁴ de vreme ce ne-a ales prin El mai înainte de întemeerea lumii, ca prin iubire să fim săi și fără prihană înaintea Sa, ⁵ hotărind de mai 'nainte din a Sa bunăvoie să ne înfleze prin Iisus Hristos, ⁶ spre lauda slavelor harului Său, cu care ne-a dăruit prin Cel iubit. ⁷ În Aceasta avem răscumpărarea prin sângele Lui și iertarea păcatelor, după multimea harului Lui, ⁸ pe care ni l-a dăruit din belșug în tot felul de înțelepciune și pricere, ⁹ descoperindu-ni taina voel Sale, după planul dinainte hotărât în Sine însuși, ¹⁰ ca la plimbarea vremilor să unească teatele creștii și cele pământenești sub capul Hris-

tos, ¹¹ prin Care ne-am și făcut moștenitorii, filii menișii spre aceasta de mai născute prin hotărârea Celuice săvârșite toate după sfatul voel Sale; ¹² și aceasta ca să slujim spre lauda slavei Sale și noi, ceice mai înainte nădăjdueam în Hristos, ¹³ în Care și voi, după ce aștia auzit cuvântul adevărului, Evanghelia măntuirii voastre, crezind, sunteți pecetuiți cu Duhul Sfânt cel făgăduit, ¹⁴ Care este arvona moștenirei noastre, răscumpărarea patrimoniului Lui, spre lauda slavei Lui.

¹⁵ De aceea și eu, anziind de credința voastră în Domnul Iisus și de dragostea voastră către toți sfinții, ¹⁶ nu incetez a mulțămii lui Dumnezeu pentru voi, pomenindu-vă în rugăciunile mele, ¹⁷ ca Dumnezeul Domnului nostru Iisus Hristos, Tatăl slavei, să vă dea Duhul înțelepciunii și al descoperirii, ca să-L cunoașteți, ¹⁸ lumioând ochii înimii voastre, ca să aflați în ce se cuprinde nădejdea chemărelor Lui și care este bogăția slăvitei Lui moșteniri ce se păstrează pentru stință, ¹⁹ și căt de nemăsurată este mărireputerniciel Lui față de noi celice am crezut prin lucrarea puterii Lui celei stăpânitoare, ²⁰ cu care a lucrat El în Hristos, invilindu-L din morți și punându-L în ceruri deadreapta Sa, ²¹ mai pre sus de toată începătoria și stăpânirea și puterea și domnia, și de tot numels, care se rostește nu numai în veacul acesta, ci și în cel viitor, ²² și toate le-a supus sub picioarele Lui, și L-a dat mai presus de toate cap ai Bisericii, ²³ care este trupul Lui și plinirea celuice plineste toate în toți.

CAP. 2.

¹ Voi, păgânilii, erați morți prin fărădelegile și pă-

catele voastre, ¹ în care aș trăit cândva după data lumii acestea și după voea domnului care stăpânește în văzduh, așcăd a duhului care lucrează acum în filii răzvrătirei; ² din aceștia eram și noi, Iudei, cu toții odinioară, când trăeam în poftele noastre trupești, împlinind dorințele cărnii și ale gândurilor noastre, și eram după fire filii ai măniei, ca și ceilalți. ³ Dar Dumnezeu cel bogat în milă, din marea lui iubire, cu care ne-a iubit, ⁴ desigur eram morți prin fărădelegi, ne-a adus la viață împreună cu Hristos, ⁵ și ne-a sculat împreună cu El, și ne-a pus în ceruri cu Hristos, ⁶ ca să arate în veacurile viitoare nemărginită bogăție a harului Său, din bu-nătatea ce o are către noi pentru Hristos Iisus.

⁷ Căci prin har sunteți măntuși pentru credință; și aceasta nu-l dela voi, ci e darul lui Dumnezeu: ⁸ nu din fapte sunteți măntuși, ca să nu se laude cineva. ⁹ Căci suntem săptura Lui, zidiți prin Hristos Iisus spre a face faptele bune, care Dumnezeu ni le-a rânduit să le săvârșim.

¹⁰ De aceea voi, cari altă dată erați păgâni din hăstere, numiți netăeași împrejur de către celice se numeau tăeași împrejur cu tăere împrejur trupescă, făcută de mânsă, aduceți-vă aminte, ¹¹ că în vremea aceea erați pe lume fără Hristos, instrăinăți de obștea lui Izraîl, strâniți de așezământul tăerelor împrejur, fără nădejde și fără Dumnezeu. ¹² Iar acum, în Hristos Iisus, voi ceice erați cândva de parte, aștia fost apropietă prin sângele lui Hristos. ¹³ Căci pacea noastră este El, Care a făcut din două feluri de oameni unul, și a dărmat zidul, care-l despărțea, ¹⁴ desfășând vrajba cu trupul Său, iar legea poruncilor cu învățătură, ca astfel din două

feluri de oemeni să zidească în sine un singur om nou, făcând pace,¹⁰ și ca într'un singur trup să-l impacă pe amândouă cu Dumnezeu prin cruce, uci-gând dușmânia pe dânsa.¹¹ Asfel venind El, a binevestit pacea vouă celor de departe și celor de aproape,¹² pentru că prin El și unii și alții avem intrare la Tatăl, printre un singur Duh.

¹³ Deci, nu mai sunteți străini, nici venetici, ci cetăteni împreună cu sfintii și oameni de casă ai lui Dumnezeu,¹⁴ fiind întemeieți pe temelia apostolilor și a proorocilor, și având pe Iisus Hristos piatra unghiuială,¹⁵ pe care toată zidirea răzămandu-se temelnic, se înalță ca o biserică sfântă în Domnul,¹⁶ și pe care piatră și vol vă zidiți împreună prin Duhul, ca să fiți locașul lui Dumnezeu.

CAP. 3.

¹ De aceea eu, Pavel, sunt legatul lui Hristos Iisus pentru voi păgânii,² dacă ați auzit de economia harului Dumnezeesc ce mi s-a dat de a purta grivă pentru voi.³ Că prin descoperire mi s-a vestit taina aceasta, după cum v' am scris mai sus în puține cuvinte,⁴ pe care cetindu-le, puteți vedea cum înțeleg eu taina lui Hristos,⁵ căre n'a fost vestită generațiilor din trecut ale fiilor oamenilor, cum s'a descoperit acum sfintilor Lui apostoli și prooroci prin Duhul Sfânt.⁶ *Și taina aceasta este, ca și păgânii să fie moștenitori și părtăși împreună cu lădei la făgăduințele Lui, alcătuind un singur trup în Hristos Iisus, prin Evanghelia aceea,⁷ al cărui slujitor m'am făcut eu prin darul harului dumnezeesc, ce mi s'a dat prin lucrarea puterii lui Da-*

mnezeu.⁸ Mie, celu mai mic dintre toți sfintii, mi s'a dat harul acesta, de a vesti păgânilor bogăția cea nepătrunsă a lui Hristos⁹ și a descoperii tuturor care este economia tainei celei din veșnicie ascunse în Dumnezeu, Celce a făcat toate prin Iisus Hristos,¹⁰ pentru că acum, prin Biserică, să se facă cunoscută începătorilor și stăpânirilor din ceruri înțelepciunea cea felicită a lui Dumnezeu,¹¹ după hotărârea cea mai înainte de vîcă, pe care El a împlinit-o în Hristos Iisus, Domnul nostru,¹² prin Care avem îndrăsneala și intrare neîndoelnică la Dumnezeu prin credință în El.¹³ De aceea vă rog să nu vă descurajați din pricina necazurilor mele, căci pentru voi, care sunt slava voastră.

¹⁴ Pentru aceasta îmi plec genunchile mele înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos,¹⁵ dela Care își iau începătul orice fel de filințe în cer și pe pământ,¹⁶ și mă rog, să vă dea, după bogăția slavei Sale, ca să vă întăriți temelnic, prin Duhul Lui, în omul cel din urmă,¹⁷ și prin credință să se sălășuească în Hristos în inimile voastre, ca *asfel* voi, fiind înrădăcinat și întărit în dragoste, să puteți să trăndești cu toți sfintii lătimea și lungimea și adâncimea și înălțimea dragostei lui Hristos,¹⁸ și să pricpești dragosteală lui Hristos, care întrece orice priere, ca să vă umplești de toată desăvârșirea lui Dumnezeu.¹⁹ Iar Celule printr-o putere, care lucrează în noi, poate să facă neasamănat mai mult decât tot ce cerem sau cugetăm noi,²⁰ Acelula să fie slava în Biserica cea în Hristos Iisus în toate generațiile din veac în veac. Amă,

CAP. 4.

¹ Drept aceea eu, cel legat pentru Domnul, vă rog să vă purtați în chip vrednic de chemarea voastră, ² cu toată smerenia și blândețea și îndelungărbădarea, îngăduindu-vă unul pe altul din dragoste, ³ și silindu-vă să păstrați unirea duhului prin legătura păcii. ⁴ Un trup și un duh suntești, după cum și suntești chimașii la o singură nădejde, care vi s'a pus înainte la chemarea voastră: ⁵ nu e decât un Domn, o credință, un botez, ⁶ un Dumnezeu și Tată al tuturor, Care-i peste tot și prin tot și în noi toși. ⁷ Dar în parte fiecărula din noi ni s'a dat harul după măsura în care l-a dăruit Hristos. ⁸ De aceea s'a și zis: „Sultu-s'a la înălțime, luat-a robime, și daruri a împărăști oamenilor” (Ps. LXVII, 19). ⁹ Dar ce însemnează oare „sultu-S'a”, dacă nu că S'a și pogorât mai întâi în cele mai de desupt ale pământului? ¹⁰ Celice s'a pogorât însă este același, care s'a suit mai presus de ceruri, ca să umple toate. ¹¹ Și tot El a pus pe unii Apostoli, pe alții prooroci, pe alții Evangheliști, pe alții păstori și învățători, ¹² pentruca să desăvârșească pe sfinti la lucrul slujbei celor pentru zidirea trupului lui Hristos, adecă a Bisericii, ¹³ până vom ajunge toți la aceeași credință și cunoștință a Fiului lui Dumnezeu, până vom ajunge oameni desăvârși după măsura deplină a staturei lui Hristos; ¹⁴ ca să nu mai sim copii, învăluși și purtați de vântul a tot felul de învățători, născosite de viclenia oamenilor și de îscușința lor șireată și amăgitore, ¹⁵ ci petrecând cu adevărat în dragoste, să creștem mereu până la măsura Acelui, care este Hristos, capul nostru. ¹⁶ Dacă

tot trupul, bine alăcatuit și unit prin felurile legături întăritoare și prin lucrarea ce îndeplinește fiecare membru în măsura ce-l este dată, capătă creșterea pentru întărirea sa însăși în iubire.

¹⁷ De aceea vă spui și vă îndemn în numele Domnului, să nu vă mai purtați cum se poartă celelalte neamuri, după mintea lor deșartă, ¹⁸ fiind întunecate la cuget și instrăinată de viață dumnezească, din pricina neștiinței, care se află în el, și a învățoșeril îsimili lor; ¹⁹ aceștia căzând în nesimțire, s-au dedat la destrăbâlare, ca să săvârșească cu nesătușiu tot felul de necurăție. ²⁰ Vol însă, n'ajă cunoscut aşa pe Hristos; ²¹ numai dacă ați auzit de El, de vreme ce adevărul sau adevărata învățătură despre viață, dată de El, vă cere, ²² să lepădați chipul de viețuire din trecut a omului celul vechiu, care pierde în poftele lui cele ademenitoare, ²³ și, înoinind duhul minșii voastre, ²⁴ să vă îmbrăcați în omul cel nou, făcut după chipul lui Dumnezeu, de o cuviosie și sfîntenie adevărată. ²⁵ De aceea, lepădând minciuna, spuneți fiecare aproape-lui vostru adevărul, pentru că suntem membre unul altuia. ²⁶ De vă mânești, nu gresiți: să nu vă apuce asfînșitului soarelui mânoiș, ²⁷ și să nu dați loc diavolului.

²⁸ Celice a furat până acumă, să nu mai fure, ci mai bine să muncească, făcând cu mâinile sale lucruri folosite, ca să alibă din ce da și celor ce au nevoie. ²⁹ Niciodată vorbă putredă să nu lasă din gura voastră, ci numai cuvinte bune pentru întărirea în credință, ca ele să aducă folos ascultătorilor. ³⁰ Și să nu jigniți Dubul cel sfânt al lui Dumnezeu, cu Care ați fost pecetluși în ziua răscumpărării.

" Toată supărarea și luțimea și mână și strigarea și hula cu toată răutatea să fie depărtate de la voi; " și să fiți unul cu altul buni și milosi; iertați-vă unul pe altul, după cum și Dumnezeu v-a ierat pe voi prin Hristos.

CAP. 5.

¹ Urmați deci *pilda* lui Dumnezeu, ca niște copii să iubiți, ² și trăiți în dragoste, după cum și Hristos ne-a iubit și S'a dat pe Sine pentru noi priinos și jertfă lui Dumnezeu, ca o mireazmă cu bun miros. ³ Iar desfrânarea și orice fel de necurăție și de lăcomie nu trebuie nici să se pomenească la voi, cum șade bine sfintilor. ⁴ Deasemenea nu vi se potrivesc nici vorbele urite, nici grăilea deșartă, nici glumele proaste, ci dinpotrivă, mulțamită; ⁵ căci să știi, că nici un desfrânat, sau necurat, sau lacom, ca unul ce este slujitor de Idoi, n'are n'ostenire în împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu.

⁶ Să nu vă amâgească nimenea cu cuvinte de-găse, căci pentru aceasta vine mână lui Dumnezeu peste filii neascultării. ⁷ Deci, să nu vă întovărășiți cu acești.

⁸ Atâtădată erați întuneric, iar acum sunteți lumină în Domnul: ca filii ai luminii să vă purtați. ⁹ Căci roada Duhului e tot felul de bunătate, de dreptate și de adevăr. ¹⁰ Cercetați ce este plăcut lui Dumnezeu; ¹¹ și să nu fiți părăsi la faptele cele stropite ale întunericului, ba încă să le și mustreți. ¹² Căci de cele ce fac ei intru ascuns e rușine și de grălt. ¹³ Însă toate ies la iveală, vădite de lumină, pentru că lumina toate le vădește. ¹⁴ De aceea s'a zis: „Sco-

lă-te, celace dormi, și te rădică din morți, și te va lumenă Hristos“.

¹⁵ Vedeți dară să umblași cu pază, nu ca niște nelinjelești, ci ca cel înțeleppi, ¹⁶ prețuind vremea, că zilele sunt rele. ¹⁷ Așa dară nu fiți neprincipuși, ci săliți-vă să cunoașteți care-i voea Iul Dumnezeu. ¹⁸ Să nu vă îmbătați de vin, în care e desfrânarea, ci vă umpleți de Duhul Sfânt, ¹⁹ înțărindu-vă sufletește prin psalmi, prin slavoslovii și prin cântări duhovnicești, cântând și lăudând în întîmile voastre pe Domnul, ²⁰ mulțamind pururea pentru toate lui Dumnezeu și Tatăl, în numele lui Iisus Hristos, ²¹ și supunându-vă unul altuia întru frica lui Dumnezeu.

²² Femei, supuneți-vă bărbaților voștrii, ca Domnului, ²³ pentru că bărbatul este cap femeiei, precum și Hristos e cap Bisericii, *care este trupul Lui, iar El* mantuitorul ei. ²⁴ Să precum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeile să se supună bărbaților lor întru toate.

²⁵ Bărbați, iubiți-vă femeile voastre, ²⁶ cum a iubit și Hristos Biserica și S'a dat pe Sine pentru ea, ca să o sfântască, curățindu-o cu băe de apă, prin cuvântul *Său*, ²⁷ ca să o înfățișeze Slesi Biserică slăvită, neavând pată, sau meteahnă, sau altă ceva de felul acesta, ci ca să fie sfântă și fără prihană.

²⁸ Așa sunt datori bărbații să-și iubească femeile lor, cum își iubesc trupurile lor: celice-să iubește femeia sa, pe sine se iubește. ²⁹ Căci nimenea nu și-a urât vreodată trupul său, ci-l hrănește și-l încalezește, ca și Hristos Biserica; ³⁰ pentru că suntem membre ale trupului Lui, din carnea Lui și din oasele Lui. ³¹ De aceea va lăsa omul pe tatăl său și

pe mama sa, și se va lipi de femeia sa, și vor fi amândoi un trup (Fac. II, 24). ¹¹ Taina aceasta este mare; eu însă zic: în Hristos și în Biserică. ¹² Deci dară flegare din voi așa să-și iubească femeia sa, ca pe sine însuși; iar femeia să se teamă de bărbat.

CAP. 6.

¹ Copil, supunești-vă părinților voștri după porunca Domnului, căci aceasta e drept. ² Cinstrește pe tatăl tău și pe mama ta: aceasta este cea dinăuntru poruncă cu săgăduință: 'ca să-ți fie bine și să trăești ani mulți pe pământ (Esire, XX, 12).

³ Să voi, părinților, nu întărătați la mânde pe copiii voștri, ci-i creșteți în învățătură și povata Domnului.

⁴ Slugilor, supunești-vă stăpânilor voștrii celor trupeiști cu frică și cu cutremur, cu înimă curată, ca lui Hristos, ⁵ nu cu slăguină fățănică, ca cele vor să placă oamenilor, ci împliniști voea lui Dumnezeu din tot sufletul, ca niște robi al lui Hristos, ⁶ slujind cu tragere de înimă, ca Domnului, iar nu ca unor oameni, ⁷ și lind că fie care rob sau slobod, va primi dela Domnul plăcă după cât bine a făcut.

⁸ Să voi, stăpânilor, să vă purtați cu el la fel și să vă stămpărați asprimea, și lind că și peste voi, ca și peste el, este un Stăpân în ceruri, la care nu este fățănicie.

⁹ Încolo, frații mei, întărăți-vă în Domnul și în tără puterii Lui, ¹⁰ și vă îmbrăcați cu toată armura lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltilor diavolului; ¹¹ pentru că lupta nu nu e împotriva sângei și a carnei, ci împotriva lucerpătorilor,

împotriva stăpânirilor, împotriva cārmultorilor intunericului veacului acestula, împotriva duhurilor răutăței celor de sub cer. ¹² De aceea, luați totă armătura lui Dumnezeu, ca să vă puteți împotrivi în ziua cea rea și, biruind toate, să stată. ¹³ Stați drept aceea, încingându-vă mijloacele cu adevărul, și îmbrăcându-vă cu platoșa drăptăței; ¹⁴ având plăcile incălitate cu nepregetare întru vestirea Evangheliei păcei; ¹⁵ dar mai presus de toate, luați scutul credinței, cu care veți putea stârge toate săgețile cele aprinse ale vicleanului; ¹⁶ luați și coiful măntuirei, sabia duhovnicească, care este cuvântul lui Dumnezeu. ¹⁷ Rugați-vă în susținutul vostru cu tot felul de rugăciune și cerere în toată vremea, și stăruiți în aceasta cu toată statornicia și cu cerere pentru toți sfinții, ¹⁸ și pentru mine, ca să mi se dea cuvânt, ca cu buzele mele să vestesc pe față și cu îndrăsneală taina Evangheliei, ¹⁹ al căria sol în lăunțuri sunt, ca să propoveduesc cu îndrăsneală, cum sunt dator.

²⁰ Dar ca să știți și voi cele ce mi s-au întâmplat și ce fac, de toate vă va înștiința Tihic, fratele iubit și slujitorul credincios în Domnul, ²¹ pe care l-am trimis la voi tocmai pentru aceasta, ca să afișezi despre noi și ca să vă înnoiștească înimile.

²² Pace și iubire, precum și credință vă doresc, fraților, dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul Iisus Hristos.

²³ Harul să fie cu toți ceilice lubesc nestrămutat pe Domnul nostru Iisus Hristos. Amin.

CARTEA CĂTRE FILIPENI

A

SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Pavel și Timoteiu, robii lui Iisus Hristos, vă doresc vouă, tuturor sfintilor celor în Hristos Iisus, cari vă aflați în Filipi împreună cu episcopii și cu diaconii, ² har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

³ Mulțumesc Dumnezeului meu ordecători îmi aduc aminte de voi, ⁴ și pururea în toată rugăciunea mea cu bucurie mă rog pentru voi toți, ⁵ pentru partea ce luați la vestirea Evangheliei din cele dintâi zile până acum, ⁶ încredințat fiind prin înșești aceasta, că ceice a început la voi lucrul cel bun, și va și desăvârși până la ziua lui Iisus Hristos, ⁷ cum și este drept să cuget despre voi toți, pentru că atât în lanțurile mele, cât și în apărarea și întărirea Evangheliei, vă am în înimă mea pe voi pe toți, ceice sunteți părtași la har împreună cu mine. ⁸ Martor îmi este Dumnezeu, că vă iubesc pe voi pe toți cu iubirea lui Iisus Hristos; ⁹ și de aceea mă rog, ca dragostea voastră să sporească din ce în ce mai mult, însoțită de cunoștință de toată simțirea, ¹⁰ că cunoscând ce este mai

bun, să fiți curați și fără potențire în zlua lui Hristos, ¹¹ plini de roadele cuviosiei prin Iisus Hristos, spre slava și lauda lui Dumnezeu.

¹² Voesc însă să știți, fraților, că celece s'au întâmplat cu mine au adus mare izbândă pentru Evanghelia, ¹³ încât legăturile mele cele pentru Hristos au ajuns să fie cunoscute în tot pretoriul și la toți ceilalți, ¹⁴ și cel mai mult dintre frații în Domnul, incurajați de lanțurile mele, cutează și mai mult să vorbească cuvântul lui Dumnezeu fără frică. ¹⁵ Adeverat, unii propoveduesc pe Hristos din pizmă și din iubire de dispută, iar alții din bunăvolință. ¹⁶ Unii, din iubire de dispută, propoveduesc pe Hristos nu cu gând curat, socotind să îngreueze lanțurile mele; ¹⁷ iar alții îi propoveduesc din dragoste, știind că eu sunt pus să apăr Evanghelia. ¹⁸ Dar ce-i cu aceasta? Ori în ce chip ar fi: fie din prefăcătorie, fie din bunăvolință, Hristos se propovedește, și eu mă bucur și mă voi bucura de aceasta, ¹⁹ căci și tu, că aceasta, cu rugăciunile voastre și cu ajutorul Duhului lui Iisus Hristos, îmi va sănătate spre mântuire. ²⁰ Cred și nădăduiesc, că întru nimic nu voi fi rușnat, ci sunt bine îacredințat, că și acum, ca totdeauna, Hristos se va preamări în trupul meu, or de voi trăi, or de voi mori, ²¹ căci pentru mine viața este Hristos, și moartea un căștig. ²² Dacă însă a vîțut în trup este un folos pentru lucrul meu, atunci nu și tu ce să aleg. ²³ Amândouă mă atrag: am dorință să mă desfac de trup și să fiu cu Hristos: aceasta e mult mai bine pentru mine; ²⁴ dar a rămânea în trup e mal de folos pentru voi. ²⁵ Să și tu bine, că voi rămânea și voi trăi cu voi și tu, pentru bucuria și propăsirea

voastră în credință, ²⁶ ca fala voastră în Hristos Iisus, să vă sporească prin mine, când voi veni adoua oară la voi. ²⁷ Numai să duceți o viață vrednică de Evanghelia lui Hristos, ca eu, fie că voi veni și vă voi vedea, fie că nu voi fi defață, să aud de voi, că stați într'un duh, și într'un suflet vă nevoiți pentru credința Evangheliei, ²⁸ neînspăimântându-vă nicidcum de protivniți. Aceasta pentru ei e prevestirea peisiei, iar pentru voi a mântuirii. Să aceasta-l dela Dumnezeu; ²⁹ pentrucă vouă vi-i dat pentru Hristos nu numai să credeți în El, ci să și pătimiți pentru Dânsul, ³⁰ ducând aceeași luptă, care ați văzut că duc eu și cum auziți și acum de mine că mă nevoesc.

CAP. 2.

¹ Deci, de este pentru voi vreo măngăere în Hristos, de este vre-o bucurie în dragoste, de este vre o unire în duh, de este vreo îndurare și milă, ² atunci faceți-mi bucuria deplină, ca aceeași să cugetați și să aveți o dragoste, un suflet și un cuget, ³ și nimica să nu faceți din iubirea de dispută și de slavă deșartă, ci, din smerenie, fiecare să socoată pe altul mai destolnic decât dânsul. ⁴ Să nu se ingrijască fiecare numai de ale sale, ci fiecare să poarte grija și de ale altora. ⁵ Căci în voi trebuie să fie aceleași simțiri, ca și în Hristos Iisus, ⁶ Care, fiind chipul lui Dumnezeu, deofoilințimea sa cu Dumnezeu n'a socotit-o un lucru răpit penedrept, ⁷ dar totuși s'a micșorat pe Sine însuși, și a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor; ⁸ și fiind după înfățișare ca omul, s'a smerit pe Sine,

lăcașu-se ascultător până la moarte, iar moartea l-a fost de cruce.⁹ De aceea și Dumnezeu L-a preințât și l-a dăruit un nume mai presus de tot numele,¹⁰ ca în numele Lui Iisus să se plece tot genunchiul celor cerești, și al celor pământeni, și al celor de desupt,¹¹ și toată limba să mărturisască, că Iisus Hristos este Domn întru s'ava lui Dumnezeu Tatăi.

¹² Deci, iubilil meu, cum mi-ați fost ascultători totdeauna, nu numai când am fost defață, ci mai vârtoș acum, când lipsesc, desăvârșit-vă mântuirea cu frică și cu cutremur,¹³ pentru că Dumnezeu, după bunăvoiețea Sa, vă dă și voiață și putință.¹⁴ Faceți toate, fără cărtire și fără șovăire,¹⁵ ca să fiți fără prihană și curați, și neprihănășiai lui Dumnezeu în acel neam îndărătoic și răzvrătit, în mijlocul căruia strălucită, cum strălucesc stelele în lume,¹⁶ și înlând cuvântul vieței, ca să mă pot lăuda în zina venirei lui Hristos, că nu m'am luptat în zadar, nici nu m'am ostenit degeaba.¹⁷ Și chiar de măș jertfi, pentru jertfa și prinosul credinței voastre mă voi bucura, și mă voi bucura cu voi cu toți.¹⁸ Bucurați-vă și voi însivă de aceasta, și vă bucurați împreună cu mine.

¹⁹ Nădăjdusec însă în Domnul Iisus, să trimit cîrând la voi pe Timoteiu, ca astănd cum trăji, să mă măngâiu și eu cu duhul.²⁰ Că n'am pe nimenea așa de osărditor, care să se ingrijască de voi cu atâta tragere de înimă;²¹ pentru că caută de ale lor trebi, iar nu de cele ale lui Iisus Hristos;²² iar credințioșia lui Timoteiu o cunoaștești, că el a slujit cu mine la vestirea Evangheliei, cum slujește un fiu tatălui său.²³ Pe acesta deci nădăjduse-

esc să-l trimit la voi cum vol vedea ce are să fie cu mine.²⁴ Am incredere în Domnul, că și eu voi veni la voi încurâns.

²⁵ Am socotit deasemenea că e trebilnă să trimitem la voi și pe Epafrodit, fratele și tovarășul meu de lucru și de luptă, al vostru trimis și slujitor la nevoile mele,²⁶ pentru că vă dorea tare mult pe voi pe toți, și era tare măhnit că ați auzit că a fost boala.²⁷ Căci a și fost bolnav de moarte, dar Dumnezeu l-a miluit, și nu numai pe dânsul, ci și pe mine, ca să nu mi se adaoje durere peste durere.²⁸ De aceea l-am trimis îndată, ca să vă bucurați și eu să fiu mai puțin măhnit.²⁹ Primiti-l dară pentru Domnul, cu toată bucuria, și prețuiți pe unii ca aceștia.³⁰ Căci el pentru lucrul Domnului a fost aproape de moarte, punându-și viața în primejdile, ca să împlinească lipsa voastră în slujba mea.

CAP. 3.

¹ Încolo, frații mei, bucurați-vă în Domnul. A vă scrie acestea, mie nu mi-l greu, iar vouă vă înde folos.² Păziți-vă de cână; păziți-vă de lucrătorii cel răi; păziți-vă de mulțire; ³ pentru că adevărata tăiere împrejur suntem noi, ceice slujim lui Dumnezeu cu duhul și ne lăudăm cu Iisus Hristos, și nu în trup nădăjdulm, ⁴ măcar că eu aş putea să mă nădăjdusec și în trup. Dacă alt cineva socoate că poate să se nădăjduască în trup, apoi cu cat mai vârtoș eu,⁵ care-să iată împrejur a opta zi, și sunt din neamul lui Israhil, din semința lui Veniamin, evreu din evrei, iar după lege-s fariseu;⁶ după

răvnă prigonor al bisericii *lui Dumnezeu*; după cuvișoia cea din lege, fără prihană.⁷ Dar Cei ce pentru mine erau un câștig, pentru Hristos le-am socotit o pagubă.⁸ Ba și pe toate le socot o pagubă față de prețul cel mare al cunoștinței lui Hristos Iisus, Domnul meu; pentru El m'am lepădat de toate și toate le socotesc gunoae, ca să dobândesc pe Hristos,⁹ și să mă afslu în El nu cu cuvișoia mea cea după lege, ci cu cea din credință în Hristos, cu cuvișoia ce-l dela Dumnezeu prin credință;¹⁰ ca să-L cunosc pe El și puterea invierii Lui, și să partășia la suferințele Lui și în moarte să mă asamăn Luu,¹¹ ca doară aș ajunge la invierea morților.

¹² Grădesc așa nu că doară aș fi ajuns la fintă, sau m-aș fi desăvârșit; ci tind nu cumva voi putea ajunge și eu desăvârșirea, cum m'a ajuns pe mine Hristos Iisus? ¹³ Fraților, eu nu mă socotesc că aș fi ajuns, ci numai una fac: ultând cele din urmă și îndreptându-mă înainte,¹⁴ alerg spre fintă, spre răsplata chemării celei de sus, pe care mi-a făcut-o Dumnezeu prin Hristos Iisus.

¹⁵ Deci, că și din noi sunt desăvârșiți, aș să cugete. Dacă însă cugetați ceva altmîntrelea, apoi și aceea vă va descoperi-o Dumnezeul nostru. ¹⁶ În aceea însă, la a căreia cunoștință am ajuns, să urmăram aceeași regulă și să cugetăm la fel.

¹⁷ Urmați-mi mie, fraților, și priviți la ceice se poartă după pilda, pe care o aveți în noi. ¹⁸ Căci mulți, de cari v'am vorbit adesa și de care acum vă vorbesc plângând, se poartă ca niște vrășmași ai crucii lui Hristos. ¹⁹ Sfârșitul lor e păcirea, Dumnezeul lor e pântecele, slava lor e în rușine, căci ei se gădesc numai la cele pământești. ²⁰ Sălagul

nostru însă e în ceruri, de unde așteptăm și pe Măntuitorul, Domnul nostru Iisus Hristos,²¹ Care trupul nostru cel înjosit îl va schimba așa, încât, să fie asemenea trupului Lui celui slăvit cu puterea cu care El lucrează și-și supune toate.

²² Așa dară, frații mei iubiți și doriti, bucuria și cuguna mea, astfel să stați în Domnul.

CAP. 4.

¹ Iubiți lor, rog pe Evodia, și pe Sintihia o rog același să cugete în Domnul. ² Si te rog și pe tine, credinciosul meu tovarăș de lucru, ajută pe acesta, care s'au luptat pentru Evangelie împreună cu mine și cu Climent, și cu ceilalți tovarăși de lucru ai mei, ale căror nume sunt în cartea vieții.

³ Bucurăți-vă pururea în Domnul și iarăși vă zic: bucurăți-vă! ⁴ Blândețea voastră să fie cunoscută tuturor oamenilor. Domnul e aproape. ⁵ Nu vă îngrăjorați de nimic, ci pururea în rugăciune și cerere descoperiți cu multămire dorințele voastre înaintea lui Dumnezeu, și pacea lui Dumnezeu, care e mai presus de orice minte, va păzi înimiile și cugetele voastre în Hristos Iisus.

⁶ Încolo, frații mei, numai ce-i adevărat, ce-i cinstiți, ce-i drept, ce-i curat, ce-i vrednic de iubit, ce-i vrednic de laudă, orce faptă bună și orce-i de laudă, numai aceea să gândiți. ⁷ Ceeace-ați învățat, ce-ați primit și ați auzit și ați văzut la mine, aceea să faceți, și Dumnezeul păcii va fi cu voi.

⁸ M'am bucurat mult în Domnul, că ați început îlară să vă gândiți la mine; și până acum vă gândeați, dar n'ați avut prilej să dovediți aceasta.

¹¹ Zic aceasta nu pentru că aş avea nevoie, căci m'am deprins să fiu multămlit cu ce am; ¹² știu să trăesc și în lipsă, știu să trăesc și în bogație; m'am deprins cu toate și în toate: să fiu sătul și să răbd de foame, să fiu în bogație și să duc lipsă. ¹³ Toate le pot cu ajutorul lui Iisus Hristos, Care mă întărește.

¹⁴ Dar bine ați făcut că ați impărtășit necazul meu. ¹⁵ Voi, filipeni, știți, că la începutul propoveduirii mele, când am ieșit din Macedonia, nicio biserică nu m'a ajutat prin dare și primire de daruri, decât numai voi singuri; ¹⁶ voi și în Tesalonic odată sau de două ori mi-ați trimis la nevoie. ¹⁷ Zic aceasta nu că doar aş umbla după daruri, ci cauț rodul care trebuie să crească în folosul vostru. ¹⁸ Am primit toate și sunt în bogație; m'am îndestulat, primind de la Epafrodit celece mi-ați trimis, ca o tămâie miroitoare, ca o jertfă plăcută și bine primită la Dumnezeu. ¹⁹ Dumnezeul meu să împlinească orice lipsă a voastră din bogăția slavei Sale, prin Hristos Iisus. ²⁰ Iar lui Dumnezeu și Tatăl nostru fie slava în vecii vecilor. Amen.

²¹ Spuneți închinăciune la toți săinții cel în Hristos Iisus. Închină-se vouă toți frații, cari se află cu mine. ²² Închină-se vouă toți săinții, și mai ales cei din casa Cezarului.

²³ Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți! Amen.

CARTEA CĂTRĂ COLOSENI

A

SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Pavel, prin voința lui Dumnezeu, apostol al lui Iisus Hristos, și fratele Timoteu scriem vouă, ² săinții și credincioșii frații în Hristos Iisus, cari vă aflați în Colose, și vă dorim har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

³ Multămim lui Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, și ne rugăm pururea pentru voi, ⁴ căci am auzit de creșința voastră în Hristos Iisus și de dragostea ce arătați tuturor săinților, ⁵ pentru nădejdea ce aveți în celece vă sunt gătite în cer, de care ați aflat mai înainte din cuvântul cel adeverat al Evangheliei. — ⁶ care a ajuns la voi, ca și în toată lumea, și este roditor și crește, cum crește și la voi din ziua când ați auzit și ați cunoscut cu adeverat harul dumnezeesc, ⁷ după cum ați învățat dela Epafrodit, iubilul nostru tovarăș de lucru, și care este slujitor credincios al lui Hristos la voi, ⁸ și care ne-a vestit cu ce fel de dragoste sunteți înflăcărăți de Duhul Sfânt.

⁹ De aceea și noi, din ziua, în care am auzit acestea, nu contenim a ne rugă lui Dumnezeu pentru

vol și a cere, ca să vă umpleți de cunoștința voel Lui prin ajutorul a tot felul de înțelepciune și de pricere duhovnicească: ¹⁰ ca să vă purtați în chip vrednic de Domnul și să-l plăceați în toate, rodind tot felul de faptă bună, sporind în cunoștința de Dumnezeu, ¹¹ și întărindu-vă toate puterile prin puterea Lui cea slăvită, ca să suferiți toate cu răbdare și voe bună.

¹² Multămiști lui Dumnezeu și Tatăl, Care ne-a invrednicit să fim părăși la moștenirea sfintilor în împărăția luminii ¹³ și Care ne-a izbăvit din stăpânirea întunericului și ne-a adus în împărăția iubitorului Său Flu, ¹⁴ prin al Căruia sânge am dobândit răscumpărarea și lertarea păcatelor; ¹⁵ Care este chipul Dumnezeului celui nevăzut, născut mai înainte de toată faptura; ¹⁶ că printre Iisul s-au făcut toate cele din cer și cele de pe pământ, văzute și nevăzute: tronurile, domnilile, căpetenile, puterile — toate prin El și pentru El sunt făcute; ¹⁷ El este mai înainte de toate și toate se țin prin El. ¹⁸ El este capul corpului său, adecaț al Bisericii și El este pârga și întăriu născut din morți, ca întătarea în toate să fie a Lui; ¹⁹ pentrucă a binevoit Tatăl ca în El să locuească toată desăvârșirea, ²⁰ și ca prin El să înceapă cu Sine toate cele din cer și cele depe pământ, făcând pace prin El, prin sângele Lui cel vărsat pe Cruce.

²¹ De asemenea și pe voi cele prin cugetele și faptele voastre rele erați altădată înstrăinați și vrășmași, ²² îată vă impăcat acum prin carne trupul Lui și prin moartea Lui, ca să vă înfățișați înaintea Să sfinti și neprihăniți, ²³ dacă veți rămașea tari și statornci în credință și nu vă veți căntă-

din nădejdea Evangheliei ce ați auzit, care este vestită la toată faptura de sub cer și căreia Eu, Pavel, m'am făcut slujitor.

²⁴ Acum mă bucur în suferințele mele pentru voi și împlinesc în trupul meu suferințele lui Hristos pentru trupul Lui, adică pentru Biserică, ²⁵ căreia eu, după economia dumnezească, ce mi s'a încredințat pentru voi, m'am făcut slujitor, să vă vestesc deplin cuvântul lui Dumnezeu, ²⁶ talna cea din veci ascunsă de toate generațiile, iar acum descovertă sfintilor Săi, ²⁷ cărora a binevoit Dumnezeu să le arăte ce bogăție de slavă este pentru păgânii în taina aceasta, adeca sălășuirea în voi a lui Hristos, nădejdea slaviei. ²⁸ Pe Acesta îl propoveduim noi, sfătuind pe toți oamenii și învățându-i toată înțelepciunea, ca să înfățișăm pe toți oamenii la Dumnezeu desăvârșiti în Hristos Iisus. ²⁹ Pentru aceasta mă și ostenești și mă lupt cu ajutorul puterii Lui, care lucrează puternic în mine.

CAP. 2.

¹ Doresc să știți, cătă silință am pentru voi și pentru cel din Laodiceea și din Ierapoli, și pentru toți căi și au putut a vedea fața mea, ² ca să îl se măngâie inimile și să fiți uniți prin dragoste și să vă imbogățiți cu pricere deplină, pentru cunoașterea tainei lui Dumnezeu Tatăl, și a lui Hristos, ³ în Care sunt ascunse toate comoriile înțelepciunelui și ale științei.

⁴ Aceasta însă o zic, ca să nu vă amâgească cineva cu vorbe ademenitoare; ⁵ căci deși cu trupul lipsesc dintre voi, dar duhovnicestă sunt cu voi și

mă bucur, văzând bunărândueala de la voi și credința voastră cea tare în Hristos.

⁹ De aceea, cum ați primit pe Domnul Iisus Hristos, așa să și umblați în El, ¹⁰ fiind înrădăcinăți și întemeiați întrânsul și întărîți în credință după cum ați fost învățați, să sporiți prin ea în fapte bune.

¹¹ Luati sâma, fraților, să nu vă amăgească cineva cu filosofia, și cu înșelăciune deșartă, după predarea omenească, după datinile lumii și nu după Hristos, ¹² căci în El locuște împrește toată deprințatea Dumnezei, ¹³ și voi sunteți deprinți în El, Care este capul a toată domnia și stăpânirea. ¹⁴ În El sunteți și tăeați împrejur, cu tăerea împrejur ne făcută de mâna, cu tăerea împrejur a lui Hristos, care este desbrăcarea trupului celui păcătos al cărnei: ¹⁵ căci fiind îngropăți cu El prin botez, ați și înviat prin El și împreună cu El prin credință în puterea lui Dumnezeu, Care L-a înviat din morți. ¹⁶ Dumnezeu și pe voi, cari erați morți prin păcatele voastre și prin nelăterea împrejur a trupului vostru, vă înviat împreună cu Dânsul, iertându-vă toate păcatele; ¹⁷ și ștergând cu învățătura încrisul cel pentru noi, care era împotriva noastră, l-a luat din naștea noastră și l-a pironit pe cruce, ¹⁸ desbrăcând de putere domnilor și stăpânirile întunericului și biruindu-le cu crucea Sa, le-a făcut priveliște de ocară.

¹⁹ Deci, nimene să nu vă osândească pentru vreomâncare, sau băutură, sau pentru vreо sărbătoare, sau lună nouă, sau sămbătă: ²⁰ acestea au fost umbra celor viitoare, iar trupul, care răsfârgea acastă umbră, este al lui Hristos. ²¹ Nimene să nu vă amăgească cu smerente prefăcută sau cinstire

a îngerilor, amestecându-se în lucruri pe care nu le-a văzut și îngâfându-se în chip ne chibzuit cu micițea sa trupească, ²² și nepăstrând unirea cu Căpul, prin care tot trupul, bine pregătit și unit prin legături și încheeturi, își face creșterea, pe care î-o dă Dumnezeu.

²³ Deci, dacă ați murit cu Hristos și pentru stilul lumii nu mai sunteți, atunci pentru tineți, ca cum ați trăi în lume, regulile: "nu te atinge, nu mânca, nu pipăi," care prin reaua întrebunțare ajung primedeloase și care se razemă pe porunci și învățături omenești? ²⁴ Acestea, în adevăr, au numai faima de înțelepciune, întru cat înțețăză o închinare de bunăvoie, o umilință și o disprețuire a trupului, dar n'au vreun preț împotriva mulțimirei de sloe a trupului.

CAP. 3.

¹ Dacă însă ați înviat cu Hristos, atunci căutați cele de sus, unde este Hristos așezat deadreapta lui Dumnezeu; ² la cele de sus cugetați, iar nu la cele de pe pământ! ³ Căci ați murit, și viața voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu. ⁴ Iar când se va arăta Hristos, viața voastră, atunci vă veți arăta și voi cu Dânsul în slavă.

⁵ Faceți deci să moară ceeace alcătuiesc în voi omul cel pământesc: desfrânarea, necurăția, patima, pofta rea și lăcomia, care este o slujire de idoli, ⁶ pentru care vine mânia lui Dumnezeu peste filii neascultării, ⁷ cu care umblați și voi altădată, când trăeați în aceste păcate. ⁸ Acum însă lepădați și voi toate acestea: mânia, iușimea, răutatea, hula, și tot cu vântul urât ce ar putea să lasă din gura voas-

tră ; ⁹ nu măștiți unul altuia ; desbrăcați-vă de omul cel vechiu și de faptele lui ¹⁰ și vă înbrăcați în cel nou, care se înoește prin cunoștința de Dumnezeu după chipul Celui ce l-a făcut. ¹¹ Întru această stare nu este nici iudeu, nici elin, nici tăere imprejur, nici netăere imprejur, nici barbar, nici scit, nici rob, nici slobod, ci toate și în toți e Hristos.

¹² Așa dară, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sănii și iubiți, îmbrăcați-vă cu îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândetă, cu îndelungă-răbdare, ¹³ îngăduind unul altuia și iertându-vă unul pe altul, deare cineva asupra culva plângere; cum v-a lăsat Hristos pe voi, așa să ierți și voi. ¹⁴ Dar peste toate acestea luaiți dragostea, care este cîngătoarea desăvîrșirei ; ¹⁵ și să domnească în înimile voastre pacea lui Dumnezeu, pentru care sunteți chemați să alcătuiri un singur trup, și să vă faceți recunoscători.

¹⁶ Cuvântul lui Hristos să se sălășuiască din belșug în voi cu toată înțelepciunea ; învățați-vă și să intărîpiți unul pe altul prin psalmi și prin laude și prin cântări duhovnicești, cântând cu bucurie în înimile voastre Domnului ; ¹⁷ și tot ce faceți, cu cuvântul sau cu fapta, în numele Domnului Iisus Hristos să faceti, mulțumind prin El lui Dumnezeu și Tatăl.

¹⁸ Femei, supuneți-vă bărbaților voștrii, cum se cuvine în Domnul !

¹⁹ Bărbați, iubiți-vă femeile și nu fiți asprăi cu ele !

²⁰ Copii, supuneți-vă în toate părinților voștrii, căci aceasta-i plăcut Domnului !

²¹ Părinți, nu urgăziți în mâinile pe copiii voștri, ca să nu se descurajeze !

²² Slugi, supuneți-vă în toate stăpânilor voștrii

cel trupești, slujindu-le nu numai de ochii oamenilor, ca fățarnicili, ci cu înimă curată și în frica lui Dumnezeu. ²³ Tot ceeace faceți, faceți cu toată înima, ca pentru Domnul, iar nu ca pentru oameni, ²⁴ știind că aveți să primiți dela Domnul moștenire cerească, ca răsplătire, căci Domnul Iisus Hristos slujiti ; ²⁵ iar cine se poartă cu nedreptate, acelulă după nedreptatea sa i se va răsplăti, căci la El nu este părtinire.

²⁶ Stăpâni, dați slugilor voastre ceeace li se cuvine și e drept după învoieală, știind că și voi aveți un stăpân în cer.

CAP. 4

¹ Stăruți în rugăciune și privegheți într'insa cu mulțămită ! ² Rugați-vă de asemenea și pentru noi, ca să ne deschidă Dumnezeu ușa cuvântului, ³ spre a vesti taina lui Hristos, pentru care și sunt legat, și spre a o descoperi cum se cuvine să o descopăr.

⁴ Purtați-vă chibzuit cu cel de afară, folosind tim-pul. ⁵ Cuvântul vostru să fie totdeauna cu har, dres cu sare, ca să știți cum să răspundeți fiecăruia.

⁶ Toate cele despre mine vi le va spune Tihic, iubitul nostru frate și tovarăș de lucru și slujitorul credincios al Domnului, ⁷ pe care l-am trimis la voi pentru aceea, ca să afle toate despre voi și să măngăie înimile voastre, ⁸ împreună cu Onisim, fratele nostru credincios și iubit, care este dintre voi; el vă vor spune tot ce-l pe-aicea.

⁹ Vă salută Aristarh, care e închis împreună cu epine, și Marcu, văruil lui Varnava, pentru care ati

primit poruncă, că de va veni la voi, să-l primită bine;¹¹ de asemenea vă salută și Iisus, poreclit și Iust; aceștia amândoi sunt dintre cel tăcău imprejur și singurii tovarăși de muncă pentru Împărația lui Dumnezeu, cari au fost mângâerea mea.¹² Inchină-ți vouă Epafrast al vostru, robul lui Iisus Hristos, care pururea se nevoește pentru voi în rugăciuni, ca voi pururea să fiți desăvârșiți și plini de tot ce este plăcut lui Dumnezeu.¹³ Vă mărturisesc de el, că are multă râvnă pentru voi și pentru cei ce se află în Laodiceea și în Ierapoli.¹⁴ Vă salută Luca, iubitul doftor, și Dima.

¹⁵ Salutați pe frații din Laodiceea, și pe Nymfas și biserică cea din casa lui.

¹⁶ Dupăce această carte se va ceta de către voi, faceți ca ea să se citească și în biserică din Laodicea, iar cea din Laodiceea să o ceteți și voi.

¹⁷ Spuneți lui Arhip: „vezi, să-ți îndeplinești bine slujba, ce ai primit dela Domnul.”

¹⁸ Salutare din partea mea, a lui Pavel, scrisă cu însoțită mâna mea.

Aduceți-vă aminte de lanțurile mele!

Harul să fie cu voi. Amin.

CARTEA I-a CĂTRĂ TESALONICENI

A

SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. I.

¹ Pavel și Siluan și Timoteiu vă scriu vouă, Bisericii tesalonicenilor, cari credeți în Dumnezeu Tatăl și în Domnul Iisus Hristos, și vă dorește pacea dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

² Mulțumim pururea lui Dumnezeu pentru voi toți și vă pomânim neconteană în rugăciunile noastre, ³ aducându-ne aminte înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, de fapta voastră cea din credință, de osteneala cea din dragoste și de nădejdea voastră statornică în Domnul nostru Iisus Hristos, ⁴ și îndată, frați iubiți, că ați fost aleși de Dumnezeu, ⁵ pentru că Evanghelia noastră nu a fost propovestită la voi numai cu cuvântul, ci a fost însoțită de minună, de Duhul Sfânt și de multă adeverire, precum înzivări și alii, cum am fost noi la voi pentru voi. ⁶ și voi vă și făcut următori nouă și Domnului, primind cuvântul cu bucuria Duhului Sfânt în multe necazuri, ⁷ încât vă și făcut pildă pentru toți credincioșii [din Macedonia și din Ahala]. ⁸ În adevăr, dela voi și

răsunat cuvântul Domnului nu numai în Macedonia și Ahaia, ci în toate locurile s'a lățit vestea credinței voastre în Dumnezeu, încât noi nu mai aveam nevoie să grăim ceva, ⁹ căci înseși acestea mărturisesc de noi ce primire am avut la voi și cum v'ăști intors voi la Dumnezeu dela Idoi, ca să sluiji Dumnezeul celu viu și adevărat, ¹⁰ și să așteptăți din ceruri pe Fiul Lui, pe Care El-l-a înviat din morți, pe Iisus, Care ne izbăvește de mânia cea viitoare.

CAP. 2.

¹ Fraților, voi înșivă și, că venirea noastră la voi n'a fost zadarnică; ² că, dupăce am pătimit mai întâiu și am fost batjocorită în Filippi, precum și, am îndrăsnit cu nădejdea în Dumnezeul nostru, să vă propoveduim și vouă Evanghelia lui Dumnezeu cu multă nevoiță; ³ căci propoveduirea noastră nu izvorăște nici din înșelătorie, nici din gânduri necurate, nici din vicleșug, ⁴ că precum am fost socotită de Dumnezeu vrednică să ni se incredințeze propoveduirea Evangheliei, aşa grăim și noi, nu ca să plăcem oamenilor, ci lui Dumnezeu, Celuice cercă înimile noastre. ⁵ Căci Dumnezetul nu e martor, că niciodată, precum și, nu ne-am folosit înaintea voastră nici de cuvinte de măguire, ⁶ nici de dorință de căștiig, nici slavă omenească nu căutam nici la voi nici la alții. ⁷ Am fi putut să fum la voi cu greutate ca apostoli ai lui Hristos; dar ne-am arătat în mijlocul vostru blânză, ca o doică ce se poartă dulos cu copiii săi, ⁸ Astfel noi, din osărdie pentru voi, am volt să vă dăm nu numai Evanghelia lui

Dumnezeu, ci și sufletele noastre, pentru că ni-ați căzut dragi. ⁹ Căci voi, fraților, vă amintiți de munca și osteneala noastră, când, propoveduind la voi evanghelia lui Dumnezeu, lucram zilnic și noaptea, ca să nu îngreuem pe cineva din voi. ¹⁰ Martori sunteți și voi și Dumnezeu, căt de sfânt, de drept și de neprihănăit ne-am purtat noișață de voi cel credincios; ¹¹ pentru că, după cum și, pe fiecare din voi, ca un părinte pe copiii săi, ¹² v'am rugat și v'am măngăeat și v'am indemnătat să vă purtași în chip vrednic înaintea lui Dumnezeu, Care v-a chemat la împărăția și slava Sa.

¹³ De aceea și noi neconțeau mulțumim lui Dumnezeu, că voi, primind cuvântul lui Dumnezeu cel auzit dela noi, nu l-ați luat cuvânt omenesc, ci ca cuvântul lui Dumnezeu, cum și este cu adevărat, și care și lucrează în voi cel credincios. ¹⁴ Căci voi, fraților, v'ăști făcut următori bisericilor lui Dumnezeu din Iudeea, care cred în Hristos Iisus, pentru că și voi ați suferit aceleași lucruri dela iudei cel de un neam cu voi, care le-au suferit și acela de la iudei, ¹⁵ ceice au ucis și pe Domnul Iisus și pe proorocii Lui, și pe noi ne-au izgăduit, și lui Dumnezeu nu plac, și tuturor oamenilor se impoziuvesc; ¹⁶ cari ne impiedecă de a grăi păgânilor ca să se mantuiască, și prin aceasta pururea umplu măsura păcatelor lor, dar în sfârșit se apropie mânia a supra lor.

¹⁷ Noi însă, fraților, fiind pentru puțină vreme despărțiti de voi, dar numai cu trupul, nu și cu înima, cu atât mai mare dorință ne-am silit să vedem fața voastră. ¹⁸ Și de aceea noi, adecață eu Pavel, de vreo două trei ori am vrut să viu la voi, dar

ne-a impedeat satana.¹⁹ Căci cine este nădejdea noastră, sau bucuria, sau cununa de laudă? Oare nu și voi, cari aveți să fiți înaintea Domnului nostru Iisus Hristos, la venirea Lui?²⁰ Căci voi sunteți slava noastră și bucuria.

CAP. 3.

¹ De aceea, ne mai putând răbda, am primit să rămânem singuri la Atena și am trimis pe Timoteu, fratele nostru și slujitorul lui Dumnezeu și teovarășul nostru de lucru la propoveduirea Evangeliei lui Hristos, ca să vă măngăe și să vă întărească în credința voastră, "ca nimene să nu se clătine din pricina necazurilor acestora, căci voi singuri știți, că așa nici dat nouă să pătimim." ² Căci și când am fost la voi, v'am prevestit, că vom pătimi, cum s'a și întâmplat și cum știți. ³ Pentru aceasta și eu, nemai putând răbda, am trimis ca să afiu despre credința voastră, ca să nu vă fi îspitit cumva îspititorul și să rămâne zadarnică osteneala noastră.

⁴ Acum insă, când a venit Timoteu de la voi la noi și ne-a adus vestea bună despre credința voastră și despre dragostea voastră, și că voi pururea aveți amintire bună de noi, dorind să ne vedeți, cum vă dorim și noi, ⁵ cu tot necazul și întristarea noastră, ne-am măglăiat, fraților, pentru credința voastră, ⁶ căci acum trăim și noi, când stați voi în Domnul, ⁷ că ce mulță putem să aducem noi lui Dumnezeu pentru voi, pentru toată bucuria, cu care ne bucurăm noi pentru voi înaintea Dumnezeului nostru, ⁸ decât să ne rugăm zlua și noap-

tea cu toată căldura, ca să vedem fața voastră și să întregim credința voastră cu ceeace-l lipsește. ⁹ Dumnezeu insă, Tatăl nostru, și Domnul Iisus Hristos să îndrepteze singuri calea noastră spre voi; ¹⁰ iar pe voi să vă umple Domnul și să vă răsumple de iubire unul cătră altul și cătră toți, cum suntem și noi plini de iubire cătră voi; ¹¹ să întărească înimile voastre spre a fi neșirbiți în sfîntenie înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru, la venirea Domnului nostru Iisus Hristos cu toți sfinții Lui.

Amin.

CAP. 4.

¹ După aceasta, fraților, vă poftim și vă rugăm în numele Domnului Iisus, ca voi, primind dela noi cunoștința cum trebuie să vă purtați și să placeți lui Dumnezeu, să propășiți într'insa mereu; ² căci știți ce poruncă v'am dat noi din partea Domnului Iisus. ³ Căci vocea lui Dumnezeu, sfințirea voastră, e aceasta: ca voi să vă feriți de desfrâname; ⁴ ca fiecare din voi să știe a-să păzi vasul său în sfîntenie și cinste, ⁵ iar nu să umblați în aprinderea poftelor, ca și păgânilii, cari nu știu pe Dumnezeu; ⁶ și ca voi întru nimic să nu vă purtați cu fratele vostru în chip nelegit și hrăpareți, căci Domnul pedepsește toate acestea, după cum și mai înainte v'am grăbit și v'am mărturisit. ⁷ Căci Dumnezeu ne-a chemat nu la necurăție, ci la sfîntenie. ⁸ Așadar cel nesupus e nesupus nu unul om, ci lui Dumnezeu, care ne-a și dat Duhul Său cel Sfânt.

⁹ Despre iubirea de frați insă n'aveți nevoie să vă scriu, căci voi sunteți invătați de înșuși Dum-

nezeu să vă iubiți unul pe altul, ¹⁰ și așa vă și purtați voi cu toții frații din toată Macedonia. Vă rugăm însă, fraților, să propășiți mereu ¹¹ și să vă simili cu râvnă ca să trăiți liniștit, să vă faceți [datoria și să lucrați cu mâinile voastre, cum v' am puruncit noi; ¹² să vă purtați cuvințios cu cel de afară și de nimic să nu aveți nevoie.

¹³ Fraților, nu voesc să nu știți voi de ceice au răposat, ca să nu vă întrăstați ca și ceilalți, cari n'au nădejde. ¹⁴ Pentru că de credem, că Iisus a murit și a inviat, *tot așa să credem că Dumnezeu pe cel adormiți în credința lui Iisus îl va duce să fie cu El.* ¹⁵ Aceasta vă grăim după cuvântul Domnului; că noi, cel vîl, care vom rămânea până venirea Domnului, nu vom întrece pe cel răposați, ¹⁶ căci însuși Domnul, după vestirea dată de un arhanghel și de trâmbița lui Dumnezeu, se va pogori din cer, și cel morți în credința lui Hristos vor invia întăru; ¹⁷ după aceea noi, cel vîl, cari vom fi rămași *până otuncea*, ne vom răpi împreună [cu el în nouă, intru întimplinarea Domnului în văzduh, și așa pururea vom fi cu Domnul. ¹⁸ Mângălați-vă deci unul pe altul cu cuvintele acestea.

CAP. 5.

¹ Despre timpul și clasa *venirii Domnului* n'aveți nevoie să vă scriu, fraților, căc singuri știți bine, că ziua Domnului va veni așa, cum vine furul noaptea. ² Căc când oamenii vor zice: e pace și liniște, atunci fără de veste va veni peste dânsii peisrea și nu vor scăpa, cum nu scapă de durerile nașterei temea insărcinată.

³ Dar voi, fraților, nu sunteți în întuneric, ca să vă apuce ziua aceea, ca un fur. ⁴ Pentru că voi cu toții sunteți filii luminii și filii zilei: nu suntem ai nopții și ai întunericului. ⁵ Să nu dormim deci, ca ceilalți, ci să priveghem și să fim treji. ⁶ Căci ceice dorm, dorm noaptea, și ceice se imbată noaptea. ⁷ Noi însă, fiind filii zilei, să fim treji, îmbrăcându-ne în plăsoa credinței și a iubirii și să luăm cofiful nădejdel de măntuire, ⁸ pentru că Dumnezeu nu ne-a menit *ca să fim ai mănei*, ci ca să primim măntuirea prin Domnul nostru Iisus Hristos,

⁹ Care a murit pentru noi, ca noi or de priveghem, or de dormim, să viețuim împreună cu El. ¹⁰ De aceea sfătuți-vă unul pe altul și să întăriți unul pe altul, cum și faceți.

¹¹ Vă rugăm însă, fraților, să cinstiți pe cei ce se ostenesc între voi, pe mai mari voștri în Domnul și pe ceice vă învață, ¹² și să-i aveți mai cu seamă în dragoste, pentru munca lor. Trăiți în pace între voi.

¹³ De asemenea vă rugăm, fraților, să sfătuți pe cei fără rândulală, să măngăeți pe cei întrăstați, să spripiți pe cei slabii și să fiți îndelung răbdători cătră toții.

¹⁴ Vedeti, să nu plătească carevă cuiva rău pentru rău, ci pururea să căutați a face bine și unul altuia, și tuturor. ¹⁵ Bucurați-vă totdeauna! ¹⁶ Necontenti vă rugați! ¹⁷ Multămiți pentru toate, căci aceasta este voea lui Dumnezeu în Iisus Hristos pentru voi.

¹⁸ Duhul să nu-l stârgeți. ¹⁹ Proorocile să nu le disprețuiți. ²⁰ Cercăți toate și țineți ce-l bun. ²¹ De tot felul de rău să vă feriți.

²³ Iar Dumnezeul păcii însuși să vă sfîntească în toată deplinătatea; și duhul vostru și sufletul vostru și trupul vostru să se păzească în toată întregimea, fără pribană la venirea Domnului nostru Iisus Hristos. ²⁴ Credincios este Cel ce v-a chemat și va și face *acestea*.

²⁵ Fraților, rugați-vă pentru noi!
²⁶ Salutați pe toți frații cu sărutare sfântă!
²⁷ Vă jur pe Domnul să citiți această carte tuturor fraților sfinți.
²⁸ Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi. Amin.

CĂRTEA II-A CĂTRĂ TESALONIȚENI

A

SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL

CAP 1.

¹ Pavel și Siluan și Timoteu scrijm vrouă, Bisericii tesaloniceñilor celorce cred în Dumnezeu, Tatăl nostru, și în Domnul Iisus Hristos, ² și vă dorem har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, și de la Domnul Iisus Hristos.

³ Fraților, pururea suntem datori să mulțămim cum se cuvine lui Dumnezeu pentru voi, pentru că credința voastră crește și dragostea unuia cătră altui se înmulțește în fiecare din voi, ⁴ încât noi însine ne lăudăm cu voi în bisericile lui Dumnezeu, pentru răbdarea și credința ce arătați în toate necazurile voastre și în prigoniile ce îndurați, ⁵ ca dovdă a hotărârelui lui Dumnezeu celui drept de a vă favrindele de împărăția lui Dumnezeu, pentru care și pătimișii. ⁶ Căci așa e drept la Dumnezeu, ca celorce vă necăjesc să se plătească cu necaz, ⁷ iar vrouă celor necăjiți să vă se dea odihnă cu noi, când din cer se va arăta cu ingeril puterii Său Domnul Iisus Hristos, ⁸ Celice are să săvârgească în pară de foc răzbunare împotriva celorce n'au cunoscut pe Dumnezeu și a celorce nu s'au spus Evanghelia Dom-

nului nostru Iisus Hristos, ⁹ cari vor fi pedepsiți cu veșnică peire dela fața Domnului și de la slava puterniciei Lui, ¹⁰ în ziua aceea, când va veni El să se proslăvească în sfintii Săi și să se arate minunat în toți credincioșii, pentru că au crezut mărturisirea noastră, care am făcut-o între voi.

¹¹ De aceea ne și rugăm pururea pentru voi, ca Dumnezeul nostru să vă facă vrednicile de chemarea Sa și cu puterea Sa să desăvârgească în voi toată bunăvoala bunătății și lucrului credinței voastre, ¹² ca să se proslăvească numele Domnului nostru Iisus Hristos în voi și voi în El, după harul Dumnezeului nostru și al Domnului nostru Iisus Hristos.

CAP. 2.

¹ Căci se atinge de venirea a doua a Domnului nostru Iisus Hristos și de adunarea noastră la Dânsul, vă rugăm, fraților, ² să nu vă călățiți ușor cu mintea și să nu vă spălmântați nici de vreo insuflare, nici de vreun cuvânt, nici de vreo scrisoare, venită ca din partea noastră, cum că se aproape zlua lui Hristos. ³ Nimene să nu vă amângească nici într'un fel, căci zlua aceea nu va veni, până nu va veni mai întâi lepădarea și până nu se va descoperi omul-păcatului, fiul peirei, ⁴ care se impotrivesc și se înalță mai pre sus de tot ce se numește dumnezeesc sau sfânt, încât în biserică lui Dumnezeu se va așeza el că Dumnezeu, dându-se pe sine drept Dumnezeu. ⁵ Nu vă aminteți voi oare, că încă fiind la voi, v' am spus aceasta? ⁶ Si acum știți ce împede că să se arate acesta până la vremea Sa. ⁷ Căci ⁸ taina fărădelegii e în lucru, decât numai nu se

va descoperi până nu va fi înălțurat celice o împede că acum; ⁹ și atunci se va descoperi nelegiuitorul, pe care Domnul Iisus Hristos îl va ucide cu duhul gurii Sale, și cu strălucirea venirii Sale îl va pierde. ¹⁰ Ticălosul acela, prin lucrarea satanei, va veni cu tot felul de putere, de semne și de minuni mincinoase, ¹¹ și cu toată amâgirea, care duce la nedreptate pe ceice pier, pentru că n'au primit lubirea adevărului, ca să se mantuiască. ¹² Pentru aceea Dumnezeu le va trimite putere lucrătoare de rătăcire, încât să creadă mincluna, ¹³ ca să fie osândiți toți cei ce n'au crezut adevărul, ci îl-a plăcut nedreptatea.

¹⁴ Noi Iusă trebuie să mulțămim pururea lui Dumnezeu pentru vol, frații lubișii de Domnul, pentru că Dumnezeu, prin sfintirea Duhului și prin credința în adevăr, de la început v'a ales pe voi pentru mântuire, ¹⁵ la care v'a și chemat prin Evanghelia noastră, ca să căștigați slava Domnului nostru Iisus Hristos.

¹⁶ Deci, fraților, rămâneți statorniți și ţineți predanile pe care le-ați primit prin cuvântul, sau prin carteoa noastră. ¹⁷ Iar Domnul nostru Iisus Hristos și Dumnezeu, Tatăl nostru, care nă-a lubit și nă-a dat prin harul Său o măngăere veșnică și bună nădejde, ¹⁸ să măngăie însuși înimile voastre și să vă întărească la tot cuvântul și la toată fapta buoi.

CAP. 3.

După aceea, fraților, rugați-vă pentru noi, ca cuvântul Domnului să se întărescă și să se proslă-

vească *pretutindenea*, ca la voi, și ca să ne izbăvim de oamenii rălli și vicleni, căci n'au toți credință. ³ Domnul însă e credincios; El vă va întărili și vă va păzi de cel viclean. ⁴ Iar de voi avem nădejde în Domnul, că împlin și și vești împlini cele ce v'am poruncit. ⁵ Să îndrepteze Domnul înimile veastră către iubirea lui Dumnezeu și către răbdarea lui Hristos.

⁶ Noi însă vă povăduim, fraților, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă ferișide tot fratele, care se poartă cu nerăndareală, și nu duoa predană ce a primit dela noi; ⁷ căci voi însivă și și cum trebuie să ne urmați nouă, pentru că noi nu ne-am purtat cu nerăndareală la voi, ⁸ nici nu am mâncaț în dar pânea cuivă, ci cu osteneală și truă am lăcrat ziua și noaptea, ca să nu ingreuem pe careva din voi; ⁹ nu că doară n'am fi avut dreptul, ci am voit să vă dăm pildă de urmat pe noi însine. ¹⁰ Căci și când eram la voi, aceasta vă spuneam: dacă cineva nu voește să lucreze, atunci nici să nu mânance. ¹¹ Auzim însă, că la voi se poartă unul cu nerăndareală, nu lucrează nimic, ci se ţin de îscodiri. ¹² Pe unul ca aceștia îl sfătuim și-l indemnăm în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să-si mânance pânea, munclind în tacere. ¹³ Voi însă, fraților, să nu vă descurajați a face bine.

¹⁴ Iar de nu ascultă cineva cuvântul nostru din carteaceasta, însemnați-i și să nu veniți în atingere cu el, ca să-l rușinați; ¹⁵ dar să nu-l socotiți dușman, ci să-l povăduji ca pe nu frate.

¹⁶ Iar Domnul păcel să vă dăruească însuși pace pururea în toate. Domnul să fie cu voi toți!

¹⁷ Eu, Pavel, vă salut cu însuși mâna mea, Aceasta-l îscălitura mea în toate scrisorile mele; aşa scriu eu.

¹⁸ Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți. Amin.

CARTEA INTĂIA CĂTRA TIMOTEIU
A
SFANTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. I.

¹ Pavel, din porunca Izii Dumnczeu, Mântuitorul nostru, și a Domnului Iisus Hristos, Nădejdea noastră, apostol al lui Iisus Hristos, ² scrie lui Timoteiu, adevăratul meu fiu după credință, și-i dorește har, milă și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul nostru Iisus Hristos.

³ Când am plecat în Macedonia, te-am rugat să stai la Efes și să sfătuiești pe unii să nu învețe alimintreleia ⁴ și să nu se indeletnicească cu basme și cu nesfârșite spîte de neamuri, care nasc mai mult certuri, decât întărire dumnezească în credință.

⁵ Iar ținta sfătuirei este iubirea, izvorâtă din inimă curată, din cugel bun și din credință nefățarnică. ⁶ dela care abătându-se unii, s'au dedat la grăire deșartă. ⁷ Aceștia voind să fie învățători de lege, nu pricep nici ce să grăească, nici ce să adeverească. ⁸ Noi însă știm, că legea este bună, dacă o întrebuițează cineva în chip legiuitor, ⁹ știind că legea este dată nu pentru drepti, ci pentru nele-

giuși și neascultători, pentru necredincioși și păcătoși, pentru spurcați și necuratați, pentru ucigași de tată și pentru ucigași de mamă, pentru ucigași de oameni, ¹⁰ pentru desfrânați și sodomeni, pentru tâlhari și clevetitori, pentru ceice se unesc cu dobitoace, pentru minciuni și călcători de jurământ și pentru tot ce-l protivnic învățăturii celei sănătoase, ¹¹ care e după slăvita Evanghelle a fericitului Dumnezeu, care mi s'a incredințat mie.

¹² Si mulțămesc Domnului nostru Iisus Hristos, Celuice m'a întărît, că m'a socotit credincios și m'a pus în slujba Sa, ¹³ pe mine, celce mai înainte, fiind în necredință, eram un hulitor, un prizonitor și un batjocoritor, dar am fost miluit, pentru că din neglijență m'am purtat aşă, ¹⁴ și harul Domnului nostru Iisus Hristos s'a arătat bogat în mine odată cu credința și iubirea cea în Hristos Iisus. ¹⁵ E cuvânt adevărat și cu totul vrednic de primit că, Hristos Iisus a venit în lume să mantuiască pe păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu. ¹⁶ Dar pentru aceea am și fost eu miluit, ca Iisus Hristos să arate întâi în mine toată indelungărbădarea Sa, ca o pildă pentru aceia, cari vor crede întrânsul pentru că să aibă viață veșnică. ¹⁷ Iar Impăratului veacurilor, unicului Dumnezeu nemuritor și preaințeștept, fie slava și cinstea în vecii veciilor. Amin.

¹⁸ Fiile Timoteiu, potrivit cu proorocile ce au fost cândva despre tine, îți dau sfatul, să lupti, potrivit cu ele, lupta cea bună, ¹⁹ având credință și cuget bun, de care lepădându-se unia, au căzut din credință; ²⁰ dintre care au fost Iulian și Alexandru, pe care i-am dat satanei, ca să se învețe a nu mai bosi.

CAP. 2.

¹ Așa dară rog mai întâi de toate să faceți rugăciuni, cereri, mijlociri și mulțamiri pentru toți oameni, ² pentru regi și pentru țări ceice sunt în dreptorii, ca să ducem viață liniștită și neturburată în toată cuviloșia și curăția, ³ căci aceasta-l bine și plăcut înaintea lui Dumnezeu. Mântuitorul nostru, ⁴ Care voește ca toți oamenii să se mantuiească și să vină la cunoștința adevărului. ⁵ Căci Dumnezeu e numai unul și tot numal unul este și mijlocitorul între Dumnezeu și oameni, omul Hristos Iisus, ⁶ Care S'a dat pe sine însuși preț de răscumpărare pentru toți. ⁷ La vremea sa s'a dat mărturia, prin care am fost pus propovедitor și apostol, ca să îndrumez pe păgăni la credință și la adevăr; (adevărul grăesc în Hristos și nu înț).

⁸ Doresc dară, ca bărbați să se roage în tot locul, rădicând mâini curate, fără de mânie și fără de îndoială. ⁹ De asemenea și femeile să se roage îmbrăcate cuviincios, cu sfială și curăție, împodobindu-se nu cu impletiturile părului, sau cu aur, sau cu mărgăritare, sau cu haine scumpe, ¹⁰ ci cu fapte bune, cum săde bine femeilor ce se hărăzesc evlaviei. ¹¹ Femeea să ia invățătură în tacere și cu toată supunerea. ¹² Nu dau însă femeii voe să învețe, nici să pue stăpânire pe bărbat, ci să fie supusă; ¹³ căci Adam a fost făcut întâi și apoi Eva; ¹⁴ și nu Adam a fost amăgit, ci femeea amăgindu-se, a căzut în călcarea de poruncă; ¹⁵ dar și ea se va mantu prin nașterea de copii, dacă va viețui cu smerenie, în credință și în dragoste și în sfintenie.

CAP. 3.

¹ E adevărată vorba: „De dorește cineva episcopie, bun lucru dorește.“ ² Dar episcopul trebuie să fie neprihănit, bărbat al unei femei, treaz, smerit, curos, cinstit, lubitor de strălni, invățător, ³ nebăluț, nelubitor de căstig urât, ci bland, lubitor de pace, nelubitor de argint, ⁴ chivernisându-și bine casa sa și copiii avându-i în ascultare și în cinste depină; ⁵ căci dacă cineva nu stie să-și chivernisească casa sa, cum va îngrijii de biserică lui Dumnezeu? ⁶ El nu trebuie să fie de curând botezat, ca să nu se îngânte și să cadă în osândă diavolului. ⁷ Să cuvine de asemenea să aibă și mărturie bună de la cel de afară, ca să nu cadă în ocară și în cursa diavolului.

⁸ Diaconii de asemenea trebuie să fie cuviloși, nu îndoili la cuvânt, nu împătimi după vin mult, nu lubitori de căstig urât, ⁹ ci păzind taina credinței în cuget curat. ¹⁰ Aceștia mai întâi să se cerce și de sunt fără prihană, să se diaconească. ¹¹ Femeile lor încă trebuie să fie cucernice, neclevetitoare, treze și credincioase în fapte. ¹² Diaconul să fie bărbat al unei femei, chivernisindu-și bine copiii și casa sa. ¹³ Căci ceice slujesc bine, își pregătesc calea spre o treaptă mai înaltă și mai multă temeinicie credinței în Hristos Iisus.

¹⁴ Acestea și le scriu, nădăduind să vin la tine curând; ¹⁵ iar de voi întărzia, să ști cum trebuie să te porți în casa lui Dumnezeu, care este Biserică Dumnezeului celui viu, stâlpul și întărirea adevărului. ¹⁶ Și cu adevărat, mare este taina creștinăției: Dumnezeu S'a arătat în trup, S'a îndreptățit prin

Duhul, S'a arătat ingerilor, S'a propoveduit popoarelor, S'a primit cu credință în lume, S'a înalțat în slavă.

CAP. 4.

¹ Duhul însă grăște să murit, că în vremile de apoi se vor depărta unii dela credință, luând aminte *la momelele* duhurilor amăgiitoare și la invățăturile drăcești ² ale celorce cu fățărnicie grăesc minciuni, cari au cugetul ars ³ și cari opresc pe oameni de a se căsători și de a întrebuița în mâncare ceeace Dumnezeu a făcut ca credincioșii și cei ce au cunoscut adevărul să guste cu mulțămire. ⁴ Căci tot ce a făcut Dumnezeu este bun și nimic nu e de lepădat, dacă se primește cu mulțămire, ⁵ pentru că să sfîntește prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune.

⁶ De vei spune toate acestea fraților, vel fi un bun slujitor al lui Iisus Hristos, nutrit cu cuvintele credinței și cu invățătura cea bună, pe care al urmat-o. ⁷ De basmele netrebnice și băbești să te ferestri și te exercitează în ale evlaviei; ⁸ căci exercițiile trupești în puține lucruri sunt folositoare, iar evlavia e de folos pentru toate lucrurile, având făgăduința vieții de acum și a celei viitoare. ⁹ Cuvântul acesta e adevărat și vrednic de toată primirea. ¹⁰ Căci de aceea ne și ostenim și suferim o cără, pentru că nădăjduim în Dumnezeul cel viu, Care este Mântulor tuturor oamenilor și mai ales ai celor credincioși.

¹¹ Propovedește acestea și invăță. ¹² Nimenea să nu nesocotească tinerețele tale, dar și plădă credincioșilor și cu cuvântul, și cu purtarea, și cu dra-

gostea, și cu duhul, și cu curăția. ¹³ Până voi veni îndeletnicesc-te cu cetițul, cu povătuirea și cu invățătura. ¹⁴ Nu nesocoti harul ce este în tine, care și s'a dat după proorocie prin punirea mâinilor preoțimel. ¹⁵ De acestea să te îngrijești, în acestea să stăruiesti, ca propășirea ta să fie vădită pentru toți. ¹⁶ În aminte de tine însuți și de invățătură; stăruiește în aceasta; căci aceasta făcând, te vei măntuiri și pe tine și pe cei ce te vor asculta.

CAP. 5.

¹ Pe bătrân să nu-l înfruntelez, ci să-l sfătuiesc, ca pe un părinte, iar pe cel mai tiner să-l povăuesești, ca pe niște frați; ² pe bătrâne *sfătuiește-le* ca pe niște mame, și pe tinere ca pe niște surori în toată curăția.

³ Cinstește pe văduvele celece cu adevărat sunt văduve, ⁴ iar dacă vre-o văduvă are copii sau nepoți, *aceasta* să deprindă mai întâi casa sa la evlavie și să dea cinstă strămoșilor, căci aceasta este bun și placut înaintea lui Dumnezeu. ⁵ Ceea ce cu adevărat e văduvă și singuratecă nădăjuiește în Dumnezeu și petrece în rugăciune și în cerere ziua și noaptea; ⁶ iar cea iubitoare de desfătări a murit de vie. ⁷ Să să le spui și aceasta, ca să fie fără de prihană. ⁸ Dacă însă cineva nu îngrijește de al său și mai cu seamă de al casei, *unul* ca acela să lepădat de credință și e mai rău decât un necredincios. ⁹ Văduva să se înscrive în lista celor ajutate de biserică la o vrăstă nu mai puțin de șasezeci de ani, să fi fost femeea unui bărbat, ¹⁰ să aibă mărturie că a făcut fapte bune,

că a crescut copil, că a primit străini, că a spălat picioarele sfintilor, că a ajutat pe săraci și a fost gata la orice faptă bună.¹¹ Iar pe văduvele cele mai tinere să nu le primești, căci acestea, primind ajutorul de la biserica lui Hristos, doresc să se mărîte,¹² fiind sub osândă, pentru că au ieșit din făgăduința de mai înainte.¹³ Pe lângă aceasta, fiind fără de lucru, se deprindă umbria din casă în casă, și sunt nu numai fără de lucru, ci și limbute, îscoditoare și vorbesc ce nu se cade.¹⁴ Voiesc deci, ca văduvele cele tinere să se mărîte, să nască copii, să chivernisască casa și să nu dea protivnicului nici o pricină de desfrânare;¹⁵ căci iată unele s-au întors după satana.¹⁶ Dacă vreun credincios să vrea-o credincioasă are văduve, trebuie să le indeserteze și să nu îngreueze biserica, pentru că aceasta să poată să ajute pe adevaratele văduve.

¹⁷ Preotii cele cărmuesc bine, să se învrednicească de îndoială clăste, mai ales cele ce ostenește cu propovедuirea și cu învățarea; ¹⁸ pentru că Scriptura zice: „să nu legă gura boului ce trieră”, și: „vrednic este lucrătorul de plata sa”.¹⁹ Pără asupra preotului să nu primești decât numai cu doi sau trei martori.²⁰ Pe cele păcatușe, mustăți în fața tuturor, ca să alibă frică și ceilalți.²¹ Te jur înaintea lui Dumnezeu și a Domnului Iisus Hristos și a ingerilor celor aleși, să păzești acestea fără prevenire și nimic să nu faci cu părtinire.²² Mâinile curând preste nimenoia să nu îți le pul, și la păcatele străine să nu te faci părtăș. Păzește-te pe sine și curat!²³ De acum să nu mai bei numai apă, ci întrebunțează și câte puțin vin, din pricina stomahului tău și a suferințelor tale celor dese.²⁴ Păcatele u-

nor oameni sunt vădite și duc la osândă, iar ale altora se descoperă în urmă.²⁵ De asemenea sunt vădite și faptele bune; și de sunt altmîntrelea, nu se pot ascunde.

CAP. 6.

¹ Robii căți sunt sub jug, să socotească pe stăpâni lor vrednicile de toată cinstea, ca să nu se bulească numele lui Dumnezeu și învățatura.² Cei care au ca stăpâni oameni credincioși, să nu se poarte cu dănsili cu nebăgare de samă, pentru că sunt frați, ci cu atât mai vârtoș trebuie să li slujească, pentru că sunt credincioși și lubiți și li fac bine. Învăță și sfătuiește aceasta.

³ Dacă cineva învăță alimîntrelea și nu urmează cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos și învățatura cea cuviocată, “acela e un trufag, care nu știe nimic, dăr și molipsit de patima de a grăbi mult și a da războli de vorbe, din care se naște pisma, pricirile, huiile, bândelete viciene, certurile deșarte între oamenii cu mintea stricată și străini de adevăr, cari socot că cuviocă ar servi ‘a căstig’. De unde ca aceia depărtează-te: ⁴ In a-zevdur, a fi cuvioc și mulțămit, e un mare căstig; ⁵ căci nimic n’am adus cu noi în lume, și e vădit, că nicăi să luăm ceva nu vom putea. ⁶ Având hrana și imbrăcăminte, să fim mulțumiți cu acestea. ⁷ Iar cei care doresc să se înbogățească, cad în lipsă și în cursă și în multe pofte vătămătoare și nesocotite, care cufundă pe oameni în necazuri și în per-

⁸ te; ⁹ căci rădăcina tuturor rărelor este iubirea de rău, pe care unii poftindu-o, s’au rătașit dela cre-

dioșă și s-au supus singuri la multe necazuri.

" Tu însă, omul lui Dumnezeu, fugi de acestea, și propășește în dreptate, în cuvioale, în credință, în dragoste, în răbdare și în blănădeță; ¹² luptă-te împotriva viațăi bună a credinței; fine-te de viață veșnică, la care și ești chemat și pentru care ai dat bună mărturie înaintea multor martori. ¹³ Înaintea lui Dumnezeu, Care dă viață la toate, și înaintea lui Hristos Iisus, Care a mărturisit înaintea lui Pilat Ponteanul mărturisirea cea bună, ¹⁴ te sătănesc, să păzești porunca curată și neprăhănită, părăsita arătarea Domnului nostru Iisus Hristos, ¹⁵ pe care o va descoperi la vreme Impăratul impărașilor și Domnul domnilor, Cel fericit și singur atotputernic, ¹⁶ singur nemuritor, Care locuește în lumina de care nu te poti apropiă și pe care nimenea din oameni nu L-a văzut și nici nu poate să-L vadă. Aceluia este cinstea și stăpărirea veșnică. Amen.

¹⁷ Pe ceice sunt bogăți în viață de acum sătășește-i să nu gândească că sunt lucru mare și să nu uădăjdească în bogăția cea trecătoare, ci în Dumnezeul cel viu, Care ne dă toate din balșug, ca să ne veselim; ¹⁸ spune-li să facă bine, să se imbogățească în fapte bune, să fie dănci și milostivii, ¹⁹ și astfel să-și adune comoară temeinică pentru vizitor și să dobândească viață veșnică.

²⁰ O, Timoteu, păstrează ceeace și s'a încredințat; țorește-te de cuvântările seci și de disputele astrebuie ale științei celei mininoioase, ²¹ căreia de-dându-se unia, s'an abătut dela credință. Harul fie cu tine. Amen.

CARTEA A DOUA CĂTRĂ TIMOTEIU

A

SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Pavel, prin voința lui Dumnezeu și după rugăciunea vieții celei în Hristos Iisus, apostol al lui Iisus Hristos, ² dorește lui Timoteu, iubitul său, barilă și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Iisus Hristos, Domnul nostru.

³ Multămesc lui Dumnezeu, Cărula îi slujesc din strămoșii cu cuget curat, că necontentit îmi aduc aminte de tine în rugăciunile mele ziuă și noaptea, ⁴ și când îmi aduc aminte de lacrimile tale, doresc să te văd, ca să mă umplu de bucurie, ⁵ aducându-mi aminte de credința ta cea nefățănică, care se sălășuiă mai înainte în bunica ta Loida, și su mama ta Evinica; și sunt încredințat că și în tine se sălășuese.

⁶ Pentru pricina aceasta îți amintesc să încălzești darul lui Dumnezeu, care se află în tine prin punerea mâinilor mele, ⁷ căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul fricil, ci al puterii și al iubirii și al înțelepciunii. ⁸ Nu te rușina deci, de mărturia Domnului nostru Iisus Hristos, nici de mine, cel legat pentru El, ci pătmește cu mine pentru Evanghelia, aju-

tat de puterea lui Dumnezeu. ⁹ Care ne-a măntuit și ne-a chemat cu chemare sfântă nu pentru faptele noastre, ci după voea Sa și după harul, care ni s'a dat în Hristos Iisus mai înainte de toți veci, ¹⁰ și care descooperindu-se acum prin arătarea Măntuitorului nostru Iisus Hristos, cel ce-a stricat moartea și a arătat viață și nemurirea prin Evanghelia, ¹¹ pentru care eu sunt pus propoveditor și apostol și învățător al popoarelor. ¹² Din pricina aceasta și pătimesc eu acestea, dar nu mă rușinez: căci și în Cine am crezut și sunt încredințat, că *Acela* e puternic să păstreze amanetul meu pentru ziua aceea.

¹³ Tine-te de felul învățăturei celei sănătoase, pe care ai auzit-o dela milne, cu credința și iubirea cea în Hristos Iisus: ¹⁴ Păstrează amanetul cel bun prin Duhul Sfânt, care locuște în noi.

¹⁵ Ști că m'au părăsit toți cei din Asia, între cari și Fighel și Ermogen. ¹⁶ Dea Domnul milă caselor lui Onisifor, pentru că de multe ori m'a odihnit și nu s'a rușinat de lanțurile mele; ¹⁷ ci fiind în Roma, cu multă osârdie m'a căutat și m'a găsit. ¹⁸ Dea-l Domnul să găsască milă la Domnul în ziua aceea. Și cât mi-a slujit el în Efes, acesta tu o știi mai bine ca oricine.

CAP. 2.

¹ Întărește-te dar, fiul meu, în harul cel în Hristos Iisus, ² și celece ai auzit dela mine în fața mulților martori, trecele la oameni credinciosi, cari să fie destoinici să învețe și pe alții. ³ Suferă dar păsimile, că un bun ostas al lui Iisus Hristos. ⁴ Nică-

un ostas nu se încurcă cu lucruri lumești dacă vrea ca să placă voevodului. ⁵ Și chiar de se luptă cineva, nu se încununează, dacă nu se luptă după lege. ⁶ Plugarul care se ostenește trebuie să mănușească din roade. ⁷ Pricepe ce-și grăesc și să-și dea Domnul pricepere în toate. ⁸ Adu-ți aminte de Domnul Iisus Hristos, Cel din sămânța lui David, Care a inviat din morți, după Evanghelia mea, ⁹ pentru care pătimesc până la lanțuri, ca un făcător de rele; dar pentru cuvântul lui Dumnezeu nu sunt lanțuri. ¹⁰ De aceea eu toate le răbd pentru cel aleș, ca și ei să dobândească mănatulcea cea în Hristos Iisus împreună cu slava veșnică. ¹¹ E adevărat cuvântul: că de am murit împreună cu El, împreună cu El vom și invia; ¹² dacă răbdăm împreună cu El, împreună cu El vom și împărăti; iar dacă ne vom lepăda de El, și El se valepădă de noi; ¹³ dacă noi suntem necredințosi, El rămâne credincios, căci nu se poate lepăda de Sine.

¹⁴ De acestea să li aduci aminte oamenilor și să-i îndemni înaintea Domnului să nu intre în dispute, căci nu-s de nici un folos, ci numai smintesc pe ascultători. ¹⁵ Silește-te să te înșățezi înaintea lui Dumnezeu, ca un lucrător vrednic, împărtind drept cuvântul adevărului, ¹⁶ De netrebnica grăire desărtă te ferește, căci *ceice se fin de ea* sporesc mereu în necredință, ¹⁷ și cuvântul lor se lătește ca o picigine. Dintre aceștia sunt: Imineu și Flit, ¹⁸ cari s-au depărtat de adevăr, când au zis, că invierea a și fost și astfel zdroinică credința unora. ¹⁹ Însă temela cea tare a lui Dumnezeu e neclătită, având pecetea aceasta: „Domnul și cunoscut pe ceice sunt al Săi”, și: „Tot celce-

mărturisește numele Domnului să se depărteze de nedreptate".²⁰ Într-o casă mare nu sunt numai vase de aur și de argint, ci și de lemn, și de lut; unele sunt vase de cinste, iar altele pentru *trebuințe* de rând.²¹ Deci cel ce va fi curat de acestea, acela va fi vas de cinste, sfânt și de trebuință Stăpânului, vrednic pentru tot lucru bun.

"Fugi de poftele tinerești, și te ține de dreptate, de credință, de dragoste, de pace cu toți ceilor cîlamă pe Domnul din înimă curată.²² De disputele nebuniei și zadarnice te ferește, știind că ele nasc certuri;²³ și robul Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie bland cu toți, învățător, fără răutate,²⁴ povățuind cu blănăție pe protivnici, poate le va dă Dumnezeu pocăință să cunoască adevărul,²⁵ și să se izbavească din cursa diavolului, de care sunt văuăți spre a se supune voii aceluia.

CAP. 3.

"Să știi însă și aceasta, că în zilele cele de apoi vor veni vremi grele;²⁶ Căci oamenii vor fi iubitori de sine, iubitori de argint, mândri, iruși, grăitorii de rău, neascultători de părinti, nemulțămâtori, necurați,²⁷ neprietenosi, nepăsniți, clevetitori, neinfrânași, cruzi, nelubitori de bine, trădători, obrazniți, îngănați, iubitori de desfășări mal mult decât iubitori de Dumnezeu,²⁸ având numai chipul cucerniciei, iar puterea ei tăgăduindu-o. De aceștia să te ferești,²⁹ căci dintre aceștia sunt cel ce se furăează prin case și ademenesc femeileștile cele cufundate în păcate și stăpânlite de felurite pofte.³⁰ Aceștia pururea lovășă și niciodată nu pot să ajungă la cunoștință

adevărului.³¹ Precum lani și lamvie s-au impotrivesit lui Moisă, aşa și aceștia se impotrivesc adevărului, fiind oameni cu mintea stricată și necunoșători în credință.³² Dar nu vor propăsi mai mult, căci nebunia lor se va vădi înaintea tuturor, cum s'a întâmplat și cu aceia.

"Tu însă mi-al urmat învățătura, purtarea, bunăvoiețea, credința, bunătatea înimii, lubirea, răbdarea,³³ prizonirile și suferințele ce m'au ajuns în Antiochia, Iconia și Listra. Ce prizoniri n'am îndurat eu, și din toate m'a izbăvit Domnul!³⁴ Si toți ceilor vor voi să ducă viață cucerită în Hristos Iisus, vor fi prizoniști.³⁵ Iar oamenii cei răi și îngălători, cări îngălă și pe sine înseși se îngălă, vor propăsi pururea în rău.

"Tu însă rămâi în cele ce te-ai învățat și în celele și s'au încreșțit, știind de cine ai fost învățat,³⁶ căci din copilărie și în Sfintele Scripturi, care te pot înțelepi spre mântuire prin credință în Iisus Hristos.³⁷ Toată scriptura este insulată de Dumnezeu și de folos pentru a învăță, pentru a muștră, pentru a îndreptă, pentru a povățui la dreptate,³⁸ ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și pregătit pentru tot lucru bun.

CAP. 4.

"Te jur deci înaintea lui Dumnezeu și a Domnului nostru Iisus Hristos, care are să judece vii și morți a arătarea Sa în împărăția Sa:³⁹ propovedește cuvântul, stăruște asupra lui în toate imprejurările prieloice și neprielnice, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelungă răbdarea și învățătura.⁴⁰ Căci va

Ilo vreme, când oamenii nu vor primi învățatura cea sănătoasă, ci-și vor alege învățători după poftele lor, care să îl gădele auzul, și-și vor întoarce urechile dela adevăr și se vor lua după basme. **5** Tu însă fiu veghetor întotdeauna, și re-supărările, fă lucrul evanghelistului, îndeplineste-ți bine slujba ta.

6 Eu acuma sunt o jârtă și vreimea plecări mele din lume s'a apropiat; **7** lupta cea bună m'am luptat, alergarea am săvârșit-o, credința am păzit; **8** de acum mi se gătește cununa dreptății, pe care mi-o va dă Domnul, judecătorul cel drept, în ziua aceea, și nu numai mie, ci și tuturor celorce au iubit arătarea Lui.

9 Silește-te să vîl la mine curând, **10** căci Dimas, iubind veacul de acum, m'a părăsit și s'a dus la Tesalonic; Criscent s'a dus în Galatia și Tit în Dalmatia; numai Luca singur e cu mine. **11** Pe Marcu să-l iai și să-l aduci cu tine, căci îmi trebuiește pentru slujbă. **12** Pe Tihic l-am trimis la Efes. **13** Când vel veni, adă felonul pe care l-am lăsat în Troada, la Carp, și cărțile, mai ales cele de piele.

14 Alexandru făuritor mult rău mi-a făcut! Să-i dea Domnul după faptele lui! **15** Păzește-te de dânsul și tu, căci el s'a împotrînuit strănic cuvințelor noastre. **16** La întâia mea apărare, n'a fost nimenei cu mine, ci toți m'au părăsit. Să nu îl se impune aceasta! **17** Domnul însă a stat lângă mine și m'a întărit ca să se desăvârșească pronoveduirea mea de mine și să o audă toate popoarele, și eu m'am izbăvit din gura leului! **18** Și Domnul mă va izbăvi de tot lucrul rău și mă va păstra pentru împărății sa cea cerească. A Lui fie slava în vecii vecilor Amén.

19 Salută pe Prischila și Achila și casa lui Onisifor! **20** Erast a rămas în Corint, iar pe Trofim l-am lăsat bolnav în Milet.

21 Silește-te să vîl înainte de a sosii Iarna. Te salută Evul și Pud și Lin și Clavdie și toți frații.

22 Domnul Iisus Hristos fie cu duhul tău! Harul, fie cu voi! Amén.

CARTEA CĂTRĂ TIT

A

SPANTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Pavel, robul lui Dumnezeu și trimis al lui Iisus Hristos, ca să vestească credința aleșilor lui Dumnezeu și cunoștința adevărului, care duce la buna clădire de Dumnezeu ² și la nădejdea vieții vesnice, pe care Dumnezeu celce nu-și schimbă vorba ne-a făgăduit-o cu multe veacuri înainte, ³ iar la vremea botărătă de El ne-a descoperit cuvântul Său, a căruia propovedulire mi-a fost încredințată mie din porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, ⁴ doarește lui Tit, adevăratul meu fiu după credința noastră obștească, har, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.

⁵ De aceea te-am lăsat în Creta, ca să îsprăvești ce mai rămăsese de făcut și să pui presviteri prin cetăți, dupăcum și-am poruncit eu, ⁶ adică dacă este cineva fără prihană, bărbat al unei femei, având copii credincioși și nelinvinuiri pentru desfrânare sau neascultare. ⁷ Căci episcopul, ca celce este econom al lui Dumnezeu, trebuie să fie nepră-

hănit, neingânăt, nemânos, nebătuș, nebătrânu, iubitor de căstig urit, ⁸ ci primitor de străini, iubitor de bine, treaz la minte, drept, cuvios, înfrânat, ⁹ legat de invățătura cea adevărată, ca să fie în stare a povățui pe oameni la invățătura cea sănătoasă, și pe cei protivnici ai înfruntau. ¹⁰ Căci sunt și mulți neascultători, flegari și îngelători, malcusoamă dintre cei tăeși împrejur, ¹¹ cărora trebuie să li se astupe gura, pentru că aceștia răzvrătesc case întregi, invățând ce nu se cuvine, pentru căstig rușinos. ¹² Un scriitor de versuri, chiar dintre ei, a zis: „Criterii tot deauna sunt niște minciuni, flare reie și pântece leneșe.” ¹³ Mărturia aceasta este adevărată. De aceea mustăți aspru, ca să fie sănătoși în credință, ¹⁴ să nu ia aminte la basmele jidovestii și la născocirile oamenilor, cari întorc spatele adevăratului.

¹⁵ Pentru cei curați toate-s curate; iar pentru ce neerați și necredincioși nimica nu-l curat, ci și mintea și cugetul îl-s înținute. ¹⁶ El cu vorba mărturisesc că cunosc pe Dumnezeu, iar cu faptele săgăduesc, fiind uricioși și nosupuși, și nedestoinici pentru orice faptă bună.

CAP. 2.

¹ Tu însă spune cele ce se potrivesc cu invățătura cea sănătoasă, ² și anume, ca bătrâni să fie trei, chibzuți, cumpătați, curați în credință, în dragoste și în răbdare; ³ deasemenea și bătrânele să alبă imbrăcămintă potrivită cu sfintenia, să nu fie clevețitoare, nici robite de beție, invățătoare de bine, ⁴ ca să înțelepțească pe cele tinere să-și iubiască

bărbații, să-și iubească copiii, "să fie înfrâname, cu rate, gospodine bune, supuse bărbaților lor, ca să nu se defalme cuvântul lui Dumnezeu. " Deasemenea și pe tineri sfătuiește-l să fie eurați.

⁷ In toate arată-te pe tine însuți pildă de fapte bune; în propoveduire arată curătenie, îngrijire, chibzuință, " vorbire așezată și fără cusur, pentruca protivnicul să fie rușinat și să nu alibă de grălt nimic rău de noi.

⁸ Pe robi îndeamnă-l să se supună stăpânilor lor, să le fie plecați în toate și să nu li se jumpotriveacă; ⁹ să nu fure, ci să li arăte în toate bunăcreștință, ca astfel în toate să fie o podoabă a invățăturei Mântuitorului nostru Dumnezeu.

¹⁰ Căci harul lui Dumnezeu cel mântuitor pentru toți oamenii s'a arătat ¹¹ și ne învață să lepădăm păgânatarea și poftele lumești, și să trăim în veacul de acum în curăție, în cuvioșie și în frica lui Dumnezeu, ¹² așteptând împlinirea fericitel noastre nădejdi, arătarea slavei marei Dumnezeu și a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ¹³ Care s'a dat pe Sine pentru noi, ca să ne izbavească din toată fărădegea și să-și curățească pentru Sine un por deosebit, doritor de fapte bune.

¹⁴ Acestea să le grăești, și îndeamnă și moștri cu toată vrednicia, ca nimenea să nu te nescoteacă.

CAP. 3.

¹ Adă-le aminte să se supună și să asculte de stăpânire și de dregători, și să fie gata la toată fapta bună; "să nu grăească de rău pe nimenea, să fie neșadnic, ci îluătiți, arătând toată blândeja cără

toți oamenii. ² Căci și noi am fost cândva fără de minte, neascultători, rătăciți, robind poftelor și fețurilor plăceri, trăind în răutate și în pizmă; fiind uricioși și urându-ne unii pe alții. ³ Dar când s'a arătat bunătatea și iubirea de oameni a Iul Dumnezeu, Mântuitorul nostru, "ne-a mântuit nu pentru faptele dreptățel ce le-am fi făcut noi, ci pentru mila Sa, prin baia nașterei celei de a doua, și prin înnoirea Duhului Sfânt, "pe care l-a revarsat peste noi din belșug prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, "pentruca îndreptându-ne prin Harul Lui, să ne facem după nădejde moștenitorii ai vieții veșnice.

⁴ Cuvântul acesta e adevărat; și doresc să aderești acestea, ca cele au crezut în Dumnezeu să săilească și fi harnici la fapte bune: aceasta-i bine și de folos pentru oameni. ⁵ Iar de disputele nebune, și de spîfe de neamuri, și de întrebări și disputele pentru lege te ferește, căci sunt nefolositoare și deșarte. ⁶ De omul eretic după o sfătuire sau două te ferește. ⁷ Știind că s'a rărvătit unul ca acesta și păcătujește, filud singur de sine osândit.

⁸ Când voi trimite la tine pe Artemon sau pe Tihic, sirguește-te să vîl la mine în Nicopoli, căci acolo am socotit să iernez. ⁹ Pe Zina cel cunoșcător în ale legii și pe Apolo îngrijește să-l trimiți așa, ca nimic să nu le lipsască. ¹⁰ Să se deprindă și ai noștrii la fapte bune, pentruca să acopără nevoile grabnice, ca să nu fie neroditori.

¹¹ Te salută toți ceiice sunt cu mine. Salută pe ceiice ne iubesc în credință! Harul să fie cu voi cu toți. Amla.

CARTEA CĂTRĂ FILIMON

A

SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL.

CAP. 1.

¹ Pavel, legatul lui Iisus Hristos, și Timoteulu fratele, doresc lui Filimon, iubitul și împreună lucrătorul nostru, și iubitel surorii Apfia, și lui Arhip celui împreună luptător cu noi, și bisericei celei din casa lui: ² har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

³ Auzind de credința și de dragostea ce ai către Domnul Iisus și către toți săinții, ⁴ mulțămesc Dumnezeului meu pururea și te pomenesc în rugăciunile mele, ⁵ cerând, ca părțea ta la credința noastră să se întăreasă prin cunoașterea a tot lucrul bun ce se face la voi în numele lui Hristos Iisus, ⁶ Căci avem multă bucurie și măngâere în dragostea ta, pentru că înimile săinților au fost îniniștite de tine, frate!

⁷ De aceea, măcar că eu, așa cum sunt: Pavel bătrânul, ba acum și legat al lui Iisus Hristos, având multă îndrăsneală în Hristos, ⁸ aș putea să-ți pronunțe ceeace se cuvine să faci; totuși pentru dragostie voioasă mai bine să te rog. ⁹ Te rog dară pentru fiul meu Onisim, pe care l-am născut de când sunt în legături ¹⁰ și care cândva a fost nețrobnic pentru tine, iară acum și pentru tine și pe-

6. 1.

CARTEA CĂTRĂ FILIMON

571

tru mine e foarte trebuincios și îl trimit înapoi; ¹² tu însă să-l primești pe acesta, ca pe înima mea.

¹³ Voeam să-l opresc la mine, ca să-mi slujască în închisoare înlocul tău pentru Evanghelle, ¹⁴ dar nu am volt să fac nimic fără stirea ta, ca fapta ta cea bună să nu fie ca de silă, ci de bunăvoie. ¹⁵ Căci poate de aceea s-a despărțit el pe o vreme, ca să-l primești pe vecie; ¹⁶ dar de astădată nu ca pe o slugă, ci mai presus de rob, ca pe un frate drag mai ales mie și cu atât mai vârtoș ție, și ca om și pentru Domnul. ¹⁷ Deci, de al împărtășire cu mine, primește-l ca pe mine. ¹⁸ Iar de te-a păgubit cu cevă, sau îl dator cevă, pune aceasta în socoteala mea. ¹⁹ Eu, Pavel, am scris cu mâna mea: eu voi plăti, ca să nu-ți mai spun, că și tu îmi ești dator cu tine însuși. ²⁰ Așa, frate, îngăduiesc-mi pentru Domnul să trag dela tine acest folos, și-mi înlăștește înima pentru Domnul.

²¹ Bîzuindu-mă pe supunerea ta, îți-am scris acestea, știind că vei face mai mult chiar decât zic. ²² Totodată te rog să-mi gătești și gazdă, căci nădăjduesc ca prin rugăciunile voastre să vă fiu dăruit.

²³ Să închină ție Epafrașt cel legat împreună cu mine pentru Hristos Iisus, ²⁴ asemenea și Marcu, Aristarh, Dimas și Luca, tovarășii mei de lucru.

²⁵ Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru. Amen.

CARTEA CĂTRĂ EVREI

A

SFANTULUI APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

¹ Dumnezeu de multe ori și în multe chipuri a grăit în vechime părinților noștri prin prooroci, ² iar în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul Său, pe Care L-a pus moștenitor a toate și prin Care a făcut și veacurile. ³ Aceasta, care este strălucirea slaviei și chipul Ipostasului Lui, și Care ține toate cu cuvântul puterel Sale, după ce a săvârșit prin Sine curățirea păcatelor noastre, a șezut deadreapta tronului mărirelui întru înălțime; ⁴ fiind cu atât mai presus de ingeri, cu cât a moștenit și un nume mai slăvit decât al lor.

⁵ Căci căruia din ingeri l-a zis cândva Dumnezeu: „Fiul meu ești Tu; Eu astăzi Te-am născut?” Sau: „Eu li voi fi Tată, și El Imi va fi Mie Fiu” (Ps. II, 7; II Reg. VII, 14)? ⁶ Deasemenea, când duce pe întăiulnăscut în lume, zice: „Să se închine Lui toți ingerii lui Dumnezeu” (Ps. XCVI, 7). ⁷ Despre ingeri s'a zis: „Tu fac duhurile ingeri ai Tăi și flăcările focului slugile Tale” (Ps. CIII, 4). ⁸ Iar despre Fiul se zice: „Tronul Tău, Dumnezeule, și în veacul veacului; toacăul dreptăței este tolăgul

c. 1, 2.

CARTEA CĂTRĂ EVREI

573

împărtășiel tale, ⁹ Iubit-al dreptatea și al urit îărădegea. Deacea, Dumnezeule, Te-a uns pe Tine Dumnezeul Tău cu unul de lemn al bucuriei mai mult decât pe părtașil Tăi” (Ps. XLIV, 7-8). ¹⁰ Și: „La început Tu, Doamne, ai întemeiat rământul, și cerurile sunt lucru manilor Tale. ¹¹ Acelea vor perni, iar Tu vei rămânea; ¹² și toate se vor învechi ca un vestmânt, și ca pe o hală le vel strâng, și se vor schimbă; Tu însă ești același, și anii Tăi nu se vor sfârși” (Ps. CI, 26-28).

¹³ Căruia din ingeri l-a zis cândva Dumnezeu: „Sezi deadreapta Mea, până vol pune pe vrășmașii Tăi așternut dictoarelor Tale (Ps. CIX, 1)? ¹⁴ Îngerii nu sunt ei oare toți duhuri slujitoare, trimise să sluiescă celorce au a moșteni mântuirea?

CAP. 2.

¹ De aceea ni se cade cu deosebire să luăm amintire la cele aurite, ca nu cumva să cădem. ² Căci dacă cuvântul cel vestit prin ingeri a fost puternic, și orice neascultare și cărcare a lui a primit dreaptă răsplătire, ³ cum vom scăpa de pedeapsă noi, celice nu purtăm griji de o mântuire așa de mare, care fiind la început propoveduită de Domnul, a fost întărită în noi de ceice au aurit-o dela El, ⁴ și adevăritatea de Dumnezeu prin semne și minuni și prin felurite puteri, și prin împărtărea Duhului Sfânt după voea Lui? ⁵ Căci nu ingerilor a supus Dumnezeu lumea cea viluoare, despre care vorbim; ⁶ ci mărturisește cineva undeva, zicând: „Ce este omul, că Ti-aduci aminte de El? Sau fiul omului, că-l ecer-tezi? ⁷ Micșuratu-l-al puțin față de ingeri; cu slavă

și cu cinste l-a incununat și l-a pus peste lucrările mâinilor Tale; ³ toate le-a supus sub picioarele lui* (Ps. VIII, 5-7). Dacă însă l-a supus lui toate, atunci nimic n'a lăsat nesupus lui. Acum însă nu vedem încă, că l-ar fi supus lui toate; ⁹ dar vedem că pentru suferirea morței, este incununat cu slavă și cu cinste Iisus. Car a fost puțin mășorat față de ingeril, *fîndu-l dat Lui*, prin harul lui Dumnezeu, ca să guste moarte pentru toți. ¹ Căci se cădea ca Acela, pentru Care sunt toate, și dela Care sunt toate și Care voea să ducă la slavă mulți și, să desăvârsgăcă prin patimile pe Căpetenia măntuiri lor.

"Căci și celice sfîntește și ceice se sfînteșe, toți sunt din Unul; pentru care pricină El nu se rușinează a-l numi pe aceștia frați, zicând: ¹² Spune-voi numele Tău fraților Mei, în mijlocul adunării Te voi cântă" (Ps. XXI, 24). ¹³ Și iarăși: „Eu voi nădăjdu într'insul", Sau: „Iată, Eu și pruncii pe cari Mi-a dat Dumnezeu" (Isaiu, VIII, 17-18). ¹⁴ Și precum pruncii sunt părăși trupului și săngelul, și El deasemenea S'a făcut părășt acestora, ca prin moarte să surpe pe celice aveă stăpânire peste moarte, adecă pe diavolul, ¹⁵ și să izbăvească pe acela, cari toată viața lor erau ținuși în robiea friciei morții. ¹⁶ Că nu *fire de* ingeri a luat, ci a luat *fire de om din* semânja lui Ayram. ¹⁷ De aceea a trebuit să se asemene fraților în toate, ca să fie înaintea lui Dumnezeu arhierul milostiv și credincios pentru ispășirea păcatelor poporului. ¹⁸ Căci întru că El însuși a pătimit și a fost ispătit, poate să ajute celorce se ispitesc.

CAP. 3.

¹ Deci frați sfinți, părăși chemărel cerești, înțelegeți pe Trimisul și Arhiereul credinței mărturisite de noi, adecă pe Iisus Hristos, ² Care e credincios Celui ce L-a pus, precum și Moisă a fost credincios în toată casa lui Dumnezeu (Num. XII, 7). ³ Căci acesta e vrednic de o slavă cu atât mai mare decât a lui Moisă, cu cât celice a făcut casa are mai multă cinstă decât ea; ⁴ pentru că fiecare casă se zidește de cineva, iar celice a zidit toate este Dumnezeu. ⁵ Moisă a fost credincios în toată casa lui Dumnezeu, ca o slugă, ca să mărturisească cele ce aveau să se vestească; ⁶ iar Hristos e credincios ca un Fiu în casa Lui, și casa lui suu tem nol, de ne vom păstra cu tările până în sfârșit în drăsneala și nădejdea, cu care ne fălim.

⁷ De aceea cum zice Duhul Sfânt: „Astăzi, de veți auzi glasul Lui să nu vă învărtioșați înimile, ca în vremea cărtirei, ca în ziua ispășirii în pustie, ⁸ unde M'au ispătit părinții voștrii și M'au pus la cercare, și au văzut lucrurile mele pătruzeci de ani, ⁹ Pentru aceea M'am măniat pe neamul acesta și am zis: aceștia puturea răiăcesc cu inima și n'au cunoscut căile Mele; ¹⁰ de aceea M'am jurat în mănia Mea, să nu intre în odiina Mea" (Ps. XCIV, 7-11). ¹¹ Luati sâma, fraților, nu cumva să fie în careva din voi înimă viceană și necredincioasă, care să vă depărteze de Dumnezeul cel viu; ¹² ci indemnăți-vă unul pe altul în fiecare zi, până o *puteți numi „astăzi”* să nu se împletească cineva din voi prin ademenirea păcatului ¹³ căci ne-am făcut pă-

tașii lui Hristos, numai dacă învoeala cu El cea dela început o vom păstră cu tările până sfârșit, ¹⁵ cătă vreme să zicea: " astăzi, de vîți auzi glasul Lui, să nu vă învărtosăți înimile, ca în vremea cărtirei". ¹⁶ Căci unul din ceice au auzit, au cărit, dar nu au cărit, toți ceice au eşit cu Moisie din Egipt. ¹⁷ Pe cine însă S'a manieră El patruzece de ani? Oare nu pe ceice au greșit, ale căror oase au căzut în pustie? ¹⁸ Să împotrivea cui S'a jurat El oare, să nu între în odihna Lui, dacă nu împotriva celor necredințioși? ¹⁹ Așa dară vedem, că acela n'au putut să între în odihna Lui din pricina necredinței.

CAP. 4.

¹ De aceea să ne temem, ca nu cumva, când făgăduința de a intra în odihna Lui e încă în ființă, să se pomenească cineva din voi că a întârziat. ² Căci ea ni s'a vestit și nouă, ca și acelora. Acei ora însă nu îl-a folosit cuvântul auzit, pentru că n'a fost întâmpinat cu credință de ceice l-au auzit. "Dar nol, ceice am crezut, vom intra în odihna, despre care Dumnezeu a zis: „M'am jurat în mânia Mea, că acela nu vor intra în odihna Mea". ³ Și aceasta a zis-o mult mai târziu, deși lucrurile Lui fusseră săvârșite încă de la începutul lumii. ⁴ Căci despre ziua a săptea se zice undeva așa: „Să S'a odihnic Dumnezeu în ziua a săptea de toate lucrurile Sale" (Fac. II, 2). ⁵ Iar alcea se zice: „Nu vor intra în odihna Mea". ⁶ Deci, de vreme ce unora îl rămâne încă puțință să între înăuntru, iar celice au fost vestiți mai înainte n'au intrat din pricina

necredinței,⁷ de aceea Dumnezeu rânduiese încă o zi oarecare, un alt „astăzi", zicând prin David, după atată vreme, cum s'a zis mal sus: „Astăzi, de vîți auzi glasul Lui, să nu vă învărtosăți înimile". ⁸ Căci dacă Iisus Navi îl-ar fi adus odihna, nu s'ar mai fi grăbit după aceea de altă zi de odihna. ⁹ Deci, poporului lui Dumnezeu i-a mal rămas încă o zi de odihna. ¹⁰ Căci, celice a intrat în odihna Lui, acela și însuși s'a odihnit de lucrurile lui, cum s'a odihnit și Dumnezeu de ale Sale.

¹¹ Deci, să ne simțim să intrăm în odihna aceea ca nu cumva cineva, după pilda aceea, să cadă în necredință. ¹² Căci cuvântul lui Dumnezeu e viu și lucrător, și mai ascuțit decât orice sabie cu două tălășuri; pătrunzind până unde se unește sufletul cu duhul, până la închieteri și la măduvă și judecă cugetele și simțirile înimii; ¹³ și înaintea Lui toate-sgoale și descoperite, și Lui avem să-i dăm socoteală.

¹⁴ Drept aceea, având Arhiereu mare, Care a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ne simem cu tările de mărturisirea noastră; ¹⁵ căci nu avem un arhiereu, căruia să nu-l fie milă de noi cei în neputință, ci unul, care ca și noi, e îspitit în toate, afară de păcat. ¹⁶ Să ne aproplem dară cu îndrăzneala de tronul harului, ca să primim milă și să ajungăm la timp har de ajutor.

CAP. 5.

¹⁷ Căci tot arhiereul, care se alege dintre oameni, pentru oamenul este rânduit în slujbele cele cătră

Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate.³ El poate fi îndurător cătră cel neștiutor și rătăciți, pentru că el este cuprins de neputință și de aceea e dator să aducă precum pentru popor, așa și pentru sine jertfe pentru *tertarea* de păcate.⁴ Și nimenea nu-și ia singur cinstea aceasta, ci *numai* cel de Dumnezeu chemat ca și Aaron.⁵ Așa și Iisus nu și-a luat singur slava de a fi arhiereu, ci *I-a dat-o* Acela, care a zis: „Tu eşti Fiul Meu, Eu astăzi Te-am născut” (Ps. II, 7);⁶ cum zice și alurea: „Tu eşti preot în veac după rândul lui Melchisedec” (Ps. CIX, 4).

⁷ El în zilele când era în trup pe pământ, cu strigătare și cu lacrimi a adus rugăciuni și cereri către Celce-L putea mânui de moarte și a fost auzit pentru evlavia Lui,⁸ și măcar că era Flu, totuși prin suferințe a deprins ascultarea⁹ și desăvârșindu-Se, S'a făcut pentru toți celice ascultă de Dânsul pricină de mântuirea vegnică.¹⁰ Despre aceasta ar trebui să vă vorbesc mult, dar e greu de tâlcuit, pentru că v-ași făcut greoi la suz.¹¹ Căci judecând după timp, ar trebui să fiți acum invățători; vouă însă vă trebuie să vă invățați lară cele d'intâlă inceputuri ale invățăturilor Dumnezeuști, și aveți nevoie de lapis, iar nu de mâncare vătoasă.¹² Tot celice se hrănește cu lapte nu este cunoșător al cuvântului dreptăței, printre care și prunc; iar mâncarea vătoasă e potrivită celor vrăstnici, ale căroruși simțuri sunt deprinse prin obicinuință a deosebiti binele de râu.

CAP. 6.

² De aceea, lăsind cele d'intâlu lucepurturi ale în-

văzătorei lui Hristos, să ne grăbim spre cele desăvârșite, și să nu ne apucăm din nou de pușteme. Întoarcerel dela faptele moarte, credințele în Dumnezeu, și învăzătorei despre botezuri, despre punerea mâinilor, despre invierea morților și despre judecata veșnică. De ne va îngădui Dumnezeu, vom face și aceasta. Căci pe celice au fost odată luminați și au gustat din darul ceresc și s-au făcut părtași Duhului Sfânt, și au gustat din cuvântul cel bun al lui Dumnezeu, și apoi au căzut, nu e cu puțință și înolăiă prin pocăință, când ei răstignesc la sine din nou pe Fiul lui Dumnezeu și-L batjocoresc.

¹ Căci pământul celce se adăpă cu ploaea ce căde
de multe ori asupra lui, și rodește verdeată folo-
siteoare pentru celce-l lucrează, primește binecuvântare
dela Dumnezeu; ² iar celce rodește spin și
pălămidă e netrebnic și aproape de moarte. ³ Cel
cărula stârșit este arderead ⁴ (Dacă dorești să vădă obiectul
ților, măcară că vorbim împreună, să zâmbești și să suntești în
într-o stare mai bună) și că vă lipsește mintea și
⁵ Căci Dumnezeu, căci mișcăriușele tăie și nunsăriu
voastră și obiectele lea și astăzi, să nu poarte lea și
rătățile întrumurite. ⁶ Așa că îl ajută și să îl pozezi
⁷ Dacă nu sună, că nu vine, că nu e în locuri, pe că nu este în dreptul
nădejdințelor creștinilor, că nu este într-o lăcaș
și într-o "cămină" și visiniu și că nu este într-o aceluiașă,
să cări prin credință și răbdare îndelungată întotdeauna
făgăduiască. ⁸ El amintește și că nu e în grad să poată
Având o moștenire și un haine de moștenire să se jucă și să
să ajuțe și să îngăduie și să sprijine și să zice într-o
bune bucură să te poți să ajută și să sprijine și să te
vol îmuli" (Fac. XXII, 17). ¹⁰ Si așa Ayraam răb-

dând în elung, a primit cele făgăduite.¹⁰ Oamenii, se jură pe cel mai mare decât el, și jurământul, ca chezășia, curmă orce neînțelegere dintre ei.¹¹ De aceea și Dumnezeu, voind să arate în chip mai vădit moștenitorilor făgăduinței, că hotărârea Sa este neschimbăcioasă, a întrebuităt ca mijloc jurământul,¹² ca prin două lucruri neschimbăcioase, în care cu neputință să mintă Dumnezeu, să avem o dufinieă înbărbătare noi, celice ne simțim să ne ţinem de nădejdea ce ne este dată,¹³ care pentru suflet este ca o ancoră tare și neclintită, și străbate până dincolo de catapetezmă,¹⁴ unde ca un înainte mergeator al nostru, a intrat Iisus, când a fost făcut pe veci Arhiereu după rândueala lui Melchisedec.

CAP. 7.

¹ Căci acest Melchisedec, regele Sâmilului și preotul Dumnezeului celui preainalt, care a întâmpinat pe Avraam, când se întorcea acesta dela înfrângerea regilor, și l-a binecuvântat,² și căruia Avraam i-a dat și zeciuială din toate, este mai întâi, după cum arată numele, rege al dreptății, și apoi rege al Sâmilului, adică rege al păcii.³ El fiind fără față, fără mață, fără spăția neamului, și neavând nici început al zilelor sale, nici sfârșit al vieței lui, se asemănă Fiului lui Dumnezeu și rămâne preot pentru totdeauna.

⁴ Vedeți că de mare e acela, căruia și Avraam patriarhui, l-a dat zeciuială din cele mai bune prize ale sale?⁵ Acela dintre filii lui Levi, care primește preoția, au poruncă să ia, după lege, zeciuială de

în popor, adică dela frațil lor, măcar că și acela se trag din coapsele lui Avraam.⁶ Melchisedec însă, neînțelegându-se din neamul lor, a primit zeciuială dela Avraam și a dat binecuvântare celulea avea făgăduințele.⁷ Dar fără nicio îndoială cel mai mic se binecuvintează de cel mai mare.⁸ Aici iau zeciuială niște oameni muritori, iar acolo ia cel mărturisit de Scriptură că este viu,⁹ și așa zicând însuși Levi, care la zeciuială, a dat zeciuială prin Avraam,¹⁰ căci el se află încă în coapsele tatălui său, când l-a întâmpinat Melchisedec.

¹¹ Așa dar, dacă desăvârsirea s-ar fi dobândit prin preoția lui Levi, — căci poporul sub preoția aceasta a primit legea, — atunci ia ce mai era nevoie să se ridice alt preot după rândueala lui Melchisedec și să nu se zică după rândueala lui Aaron?¹² De aceea, pentucă schimbându-se preoția, e nevoie să se schimbe și legea,¹³ căci Acela, de care se spun acestea, se trage din altă seminție, din care nimeni n'a venit la preoție; ¹⁴ căci se știe, că Domnul nostru a răsărit din seminția lui Iuda, de care semințile pot menind Moisă, n'a vorbit nimic de preoție.¹⁵ Și aceasta se vede încă și mai împede din aceea, că după asămânarea lui Melchisedec se ridică alt preot,¹⁶ care este făcut nu după porunca legii trupești, ci după puterea vieții celei nesfârșite,¹⁷ căci se mărturisește de Scriptură: „Tu ești preot în veac după rândueala lui Melchisedec”.

¹⁸ Era nevoie însă să se schimbe și porunca dinainte din prima slăbiciunii și zădărniciei ei,¹⁹ pentru că legea n'a dus nimic la desăvârsire, dar acum se dă o nădejde mai bună, prin care ne apropiem de Dumnezeu.²⁰ Și fiindcă Iisus nu s'a radă-

cat la preoție fără jurământ,—¹¹aceia se făceau preoți fără jurământ, iar Acesta cu jurământ, pentru că despre Dânsul se zice: „Juratu-S'a Domnul și nu-l va părea râu: Tu esti preot în veac după rândueala lui Melchisedec”,—¹²de aceea Iisus S'a făcut chezeșul unui Testament mai bun.

¹³Pelângă aceasta, preoții de aceia au fost mulți, pentru că moartea nu îngăduea să rămână unul; ¹⁴iar Acesta, ca unul ce rămâne în vecl, are și preoție netrecătoare, ¹⁵și de aceea și este El în stare să mantuiească pururea pe ceice se apropie printre însuși la Dumnezeu, fiind pururea viu, ca să mijlocească pentru el. ¹⁶Asemenea arhieru să și cunvenă să avem: cuvișos, străin de răutate, fără de prihană, deosebit de păcătoși și mai înalt decât cerurile, ¹⁷Care n'are nevoie că ceilalți arhieri, să aducă în toate zilele ierifă mai întâi pentru păcatele Sale și apoi pentru păcatele poporului; căci aceasta a făcut-o odată, aducându-se ierifă pe Sine însuși. ¹⁸In adevar, legea pune arhierel oameni, cari au neputințe, iar cuvântul cel de jurământ, care a fost după încreșterea legei, a pus arhierel pe Fiul lui Dumnezeu, care este în vecl desăvârșit.

CAP. 8.

¹Dar ceeace-i mai de seamă în celece spunem e aceea, că noi avem un astfel de arhiereu, Care a șezut dea dreapta tronului mărirel în ceruri și este slujitor al templului și al cortului celui adevărat, pe care I-a făcut Domnul, iar nu omul.

²Orice arhiereu este pus ca să aducă daruri și ierife; și de aceea trebuie să ca și Acesta să aibă de

adus ceva. ³Dacă El ar fi rămas pe pământ, atunci nici n'ar fi fost preot, pentru că *aicea sunt preoți*, cari aduc daruri după lege, ⁴și cari slujesc chipului și umbrei celor cerești, precum s'a spus lui Moisă când s'a apucat să facă cortul. „Vezi, — î s'a zis, — să faci toate după chipul, care îl s'a arătat în munte”. (Ez. XXV, 40). ⁵Acesta însă a primit o slujbă cu atât mai înaltă, cu cât El era mijlocitorul unui Testament mai bun, care se întemeiasă pe niște făgăduințe mal bune.

⁶In adevar, dacă Testamentul *cel dintâi* ar fi fost fără lipsuri, atunci n'ar fi fost trebunață să fie înlocuit prin altul. ⁷Însă *proorocul* muștrând pe Israilești, zice: „Iată vin zile, zice Domnul, când Eu voi încheea cu casa lui Israîl și cu casa lui Iuda un Testament nou; ⁸nu un Testament ca aceela, pe care l-am închiat cu părinții lor în vremea aceea, când l-am luat de mâna, ca să-i scot din țara Egiptului, pentru că ei n'au rămas statomniți în acel Testament al Meu, și Eu l-am disprețuit, zice Domnul. ⁹Iată Testamentul pe care-l voi da caselui lui Israîl după zilele acelea, zice Domnul: voi pune legile Mele în cugetele lor și le voi scrie pe înimile lor, și le voi fi Dumnezeu, iar el îmi vor fi popor, ¹⁰și nu va mai învăța fiecare pe aproapele său și pe fratele său, zicând: cunoaștești pe Domnul: Pentru că tu, dela mic până la mare, Mă vor ști; ¹¹căci voi fi milostiv spre nedrepățile lor, și păcatele și fărădelegile lor nu le voi mai pomeni. (Ier. XXXL 31-34).

¹²Zicând „un Testament Nou”, a arătat învechirea Testamentului celul dintâi; iar ceeace se învechesc și îmbătrânește e aproape de nimicire,

CAP. 9.

¹ Si Testamentul cel dintâi avea regule pentru slujba dumnezeasca și un sfânt lăcaș pământesc; ² pentru că s'a făcut un cort, și în partea întâia a lui, care se numea Sfânta, era sfeșnicul, și masa, și prinosul de pâne; ³ iar după a doua perdea se afla partea a doua a cortului, care se numea Sfânta Sfintelor. ⁴ Aceasta cuprindea cadelnița cea de aur și sicriul Testamentului sacerdat peste tot cu aur, în care se afla un vas de aur cu mană, toiașul lui Aaron ce înfrunzise și înflorisce, și tablele legii, ⁵ iar deasupra lui se aflau heruvimii slavel, care umbreau sicriul. Dar despre acestea nu e nevoie să vorbim acum mai amănunțit.

⁶ Acestea fiind așa întocmite, în partea întâia a cortului intra totdeauna preotii să facă slujba dumnezeasca; ⁷ iar în a doua intra numai arhiereul o singură dată pe an, și nu fără de sânge, pe care-l aducea pentru sine și pentru păcatele poporului. ⁸ Prin aceasta Duhul Sfânt arata, că încă nu era deschisă calea cără locul cel prea sfânt, cătă vreme sta încă cortul cel dintâi, ⁹ care este preînchipuirea vremilor de acum și în care se aduc daruri și jertfe, care nu pot face pe celice le aduce să albă o conștiință desăvârșită, ¹⁰ și aceste jertfe fiind însoțite de mâncăruri și băuturi și de felurite spălări și forme, erau niste regule trupești, rânduite să fie numai până la vremea îndreptării.

¹¹ Hristos însă, arhierul bunățăilor viitoare, venind cu un cort mai mare și mai desăvârșit, nefăcut de mâna omenească, așcă nu astfel alcătuit, ¹² și intrat odată în Sfânta Sfintelor nu cu sânge de

țapă și de viței, ci cu sângele Său, și a dobândit răscumpărarea veșnică. ¹³ Căci dacă sângele de țapă și de viței și cenușa de junice sfârșete prin stropire pe cei întinâți, ca să li fie trupul curat, ¹⁴ apoi cu cât mai vârtoș sângele lui Hristos, care prin Duhul cel veșnic s'a adus pe sine neprihănit lui Dumnezeu, va curății cugetul nostru de faptele cele moarte, pentru că să slujim Dumnezeului celui viu și adevărat. ¹⁵ Si de acea este El mijlocitor al Nouului Testament, ca prin moartea Sa, care s'a săvârșit pentru răscumpărarea din fărădeile găsăvărită în vreamea Testamentului celui dintâi, cel cheamăți la moștenirea veșnică să dobândească făgăduința. ¹⁶ Căci unde este Testament, acolo neaparat trebuie să urmeze moartea celul ce face Testament. ¹⁷ Pentru că Testamentul are putere numai după moarte și el n'are putere cătă trăește celce-l face.

¹⁸ Pentru care pricină nici Testamentul cel dintâi n'a fost încheiat fără sânge. ¹⁹ Căci Moisă, după ce a rostit toate poruncile din lege înaintea a tot poporul, a luat sânge de viță și țapă cu apă, cu păr mohorât și isop și a stropit atât cartea cătă și tot poporul, ²⁰ zicând: „Acesta este sângele Testamentului, pe care vîl-a dat vouă Dumnezeu” (Ezire, XXIV, 8). ²¹ A stropit de asemenea cu sânge și cortul și toate vasele de slujbă. ²² Ba chiar aproape toate, după lege, se curăță prin sânge, și fără vărsare de sânge nu este curătare. ²³ Așadar chipurile celor creștini trebuiau să fie curătite prin asemenea jertfe, iar înseși cele creștini cer jertfe mai bune decât acestea, ²⁴ căci Hristos a intrat nu într'un templu făcut de mâna după chipul celui adevărat și chiar în cer, ca să mijloceașă acum pentru noi

Inaintea lui Dumnezeu, ¹⁵ și nu ca să se aducă pene de multe ori, cum intră Arhierul în cort pe fiecare an cu sânge străin. ¹⁶ Altintrele ar fi trebuit că El să fi pătimit de multeori dela începutul lumii; El însă s'a arătat, către sfârșitul veacurilor, o singură dată, ca să nimească păcatul prin jertfa Sa. ¹⁷ Și precum oamenilor îi e hotărât să moară o singură dată și apoi să meargă la judecată, ¹⁸ așa și Hristos, aducându-se o singură dată jertfă ca să ridice păcatele multora, adoua oară se va arăta *nu pentru curățirea păcatelor*, ci pe turn cel ce-l aşteaptă ca să-i mantuiască.

CAP. 10.

¹ In adevăr, legea fiind numai o umbră a bunătăților viitoare, iar nu iuțișarea aievea a acestor bunătăți, ea, prin aceleași jertfe, aduse neconveniente în fiecare an, nu poate niciodată să facă desăvârșită pe cele lău parte *la dăNSELE*. ² Altintrele ar fi incetat a se mai aduce, pentru că cele aduc jertfă, fiind odată sfîntiți, nu mai aveă nici o cunoaștere de păcate. ³ Prin jertfele acesteia însă se pomenește în fiecare an de păcate, ⁴ căci sângele de viață și de țapă e neputincios să desfințeze păcatele:

⁵ De aceea Hristos, întrând în lume, zice: „jertfe și prinoase Tu n'ai voit, iar trupul Mi-al pregătit; ⁶ arderile de tot și jertfele pentru păcat nu-ți plac; ⁷ atunci Eu am zis: Iată viu, precum se scrie despre Mine pe folie cărții, ca să fac voia Ta Dumnezeule”. ⁸ Zicând mai întâi, că nici jertfele, nici prinoasele, nici arderile de tot, nici jertfele pe-

tru păcat, care se aduc după lege, Tu nu le-ai vole”, ⁹ adăoge: „Iată vlu să fac voea Ta, Dumnezeule.” Desființază cu chipul acesta pe cele dințălu, ca să pună în locul lor pe cea de adoua, ¹⁰ în puterea acestelui voinți suntem noi sfintiști prin o singură jefire a trupului lui Iisus Hristos.

¹¹ Și fiecare preot stă în fiecare zi la slujbă și aduce de multe ori aceleași jertfe, care niciodată nu pot să desfințeze păcatele. ¹² El însă aducând o singură jertfă pentru păcate, a rezut pentru totdeauna dreapta lui Dumnezeu, ¹³ așteptând după aceea ca vrășmașii Lui să fie puși așternut plicioarelor Sale. ¹⁴ Căci El prin o singură jertfă a făcut desevârșită pe cel sfintiști. ¹⁵ *Despre aceasta* ne mărturisește și Duhul Sfânt, căci după ce a zis: ¹⁶ „Iată Testamentul, pe care-l voi încheea cu ei în zilele aceleia, zice Domnul: voi scrie legile Mele în inimile lor și în cugetele lor le voi scrie”, ¹⁷ apoi zice; și păcatele lor și nelegiurile lor nu le voi pomeni”! ¹⁸ Iar unde-i iertarea păcatelor, acolo nu mai trebuiește jefire pentru ele.

¹⁹ Așa dară, fraților, având îndrăzneala de a intra în Sfânta Sfintelor prin ajutorul sângeului lui Iisus Hristos, pe o cale nouă și vie, ²⁰ pe care ne-a deschis-o El din nou prin perdea, adică prin trupul Său, ²¹ și având un preot mare peste casa lui Dumnezeu, ²² să ne apropiem cu înină curată și cu credință, curățindu-ne prin stropire înimile de cugete tele și spălându-ne trupul cu apă curată, ²³ să ne ținem bine mărturisirea nașejdel, Căci celice a dat făgăduința e vrednic de crezare; ²⁴ să luăm sama unul de altul, îndemnându-ne la dragoste și la fapte bune. ²⁵ Să nu părăsim adunarea noastră, cum au

unia obiceiu, ci să ne sfătuim *unul cu altul* și aceasta cu atât mai vârtoș, cu cât vedem că se apropie mai mult zlua *aceea*.

²⁰ Căci dacă noi, după ce am primit cunoștința adevărului, vom păcătui cu voiață, nu ni mai rămâne jertfă pentru păcate, ²¹ ci un fel de aşteptare grozavă a judecății și a urgiei focului, care este gata să înghită pe protivniți. ²² Dacă celce să leaptă de legea lui Moisă, în urma mărturiei a doi sau trei martori, se pedepsește fără cruceare cu moarte, ²³ apoi socotiți, cu cât mai grea va fi pedeapsa, la care se va supune acela, care calcă pe Fiul lui Dumnezeu și nu prejujește sfântenia săngelui Testamentului, prin care este sfânt și ligneaște Duhul harului. ²⁴ Nol cunoaștem pe Celce a zis: „A Mea este răzbunarea, Eu voi răsplăti, zice Domnul”. Sau: „Domnul va judeca pe poporul Său”. ²⁵ E cumplit lucru să cazi în mâinile Dumnezeului celul viu.

²⁶ Aduceți-vă aminte de zilele voastre din trecut, când după ce ați fost luminați, ați dus lupta ceamare a suferințelor, ²⁷ fie că voi înșivă erați priveliște în mijlocul defaimărilor și a necazurilor, fie că luați în apărare *pe alții*, care se aliau în asemenea *stare*. ²⁸ În adevăr, v'a durut înima și pentru că am fost eu legat și jăfuirea averii voastre ați primit-o cu bucurie, știind că aveți în ceruri o avere mai bună și netrecătoare. ²⁹ Deci să nu părăsiți nădejdea voastră, care are a fi urmată de o mare răsplătire. ³⁰ Căci aveți nevoie de răbdare, ca facând voea lui Dumnezeu, să primiți cele făgăduite; ³¹ pentru că puțin, foarte puțin mai este și Celce este să vină va veni și nu va zăbovi. ³² Dreptul prin credință va trăi, iar dacă se va izol, sufletul Meu nu va avea

plăcere de el, zice Domnul. ³³ Nol însă nu suntem dințre celice se iudoesc, ci stăm în credință pentru a căștiiga mântuirea sufletului.

CAP. 11.

¹ Credința însă este incredințarea despre lucrurile nădăjduite, și adeverirea celor nevăzute, și cel vechi printre însa au fost încercăți.

² Prin credință cunoaștem, că lumea a fost făcută prin cuvântul lui Dumnezeu, așa că cele văzute și-au luat începutul din cele nevăzute.

³ Prin credință Avel a adus lui Dumnezeu o jertfă mai bună decât a lui Cain; prin ea a primit el mărturisirea, că-l drept, întrucât Dumnezeu a primit darul lui, și prin ea grăște el și după moarte.

⁴ Prin credință Enoch a fost strămutat așa încât n'a văzut moartea și nu s'a mai aflat, căci Dumnezeu îl strămutase, pentru că înainte de strămutarea sa primise el mărturie, că a plăcut lui Dumnezeu.

⁵ Iar fără credință nu e cu putință a plăcea lui Dumnezeu; căci celice se aprobie de Dumnezeu trebuie să credă că El este și răsplătește celorce-L căută.

⁶ Prin credință Noe, primind descoperire despre celece nu se vedea încă și pătrunzîndu-se de frică sănătă, a făcut corabile pentru mântuirea familiei sale; prin credință a osândit el totă lumea și s'a făcut moștenitor al dreptăței, ce se dobândește prin credință.

⁷ Prin credință Avraam s'a supus chemării de a se duce în țara, pe care avea s'o primească de moștenire și a plecat, neștiind unde se duce. ⁸ Prin

credință a trăit el în pământul făgăduit, ca într-o *fără* străină, și a locuit în corturi cu Isaac și cu Iacob, cu moștenitorii aceleiași făgăduințe; ¹⁰ căci aştepta cetatea, care are temelii mari și al căreia moșter și ziditor este Dumnezeu.

¹¹ Prin credință și înseși Sarra, deși era stearpă și înaintată în vîrstă, a dobândit puterea de a naște și a născut, pentru că a crezut că celice-l făgăduințe este vrednic de crezare. ¹² Și de aceea din usor și lucid și acela trecut, s-au născut așa de mulți, că de multe sunt stelele pe cer și căt de numeros e nisipul pe malul mării.

¹³ Toti aceștia au murit în credință, neprimind făgăduințele, ci văzindu-le numai din depărtare și zicând despre sine, că sunt călători și pribeși pe pământ. ¹⁴ Căci celice zic astfel, dovedesc prin aceasta că și caută patria. ¹⁵ Și dacă ei ar fi avut în minte acea *patrie*, din care plecaseră, ar fi avut vreme să se întoarcă. ¹⁶ Dar ei căutau una mai bună, adecă una cerească. De aceea nici Dumnezeu nu se rușinează de ei, numindu-Se Dumnezeul lor; căci El le-a pregătit cetate.

¹⁷ Prin credință Avraam, când a fost cercat, a adus jertfă pe Isaac; pe singurul lui fiu l-a dus celice primise făgăduințele ¹⁸ și căruia l-a zisese: „prin Isaac vei avea urmări, cărăți vor purta numele”; ¹⁹ căci credea că Dumnezeu are putere și din morți să-l scoale și de aceea l-a și primit ca printre o inviere.

²⁰ Prin credință în viitor a binecuvântat Isaac pe Iacob și pe Isav.

²¹ Prin credință Iacob, când a murit, a binecuvântat pe fiecare din filii lui Iosif și s-a închinat, sprijinit pe vârful tulogului său.

²² Prin credință Iosif la moartea sa a pomenit de legirea din *Egipt* a fililor lui Israhil și a dat poruncă pentru oasele sale.

²³ Prin credință Moisă după nașterea sa a fost tănut de părinții săi trei luni, căci ei văzuseră că copilul e frumos și nu s-au temut de porunca împăratelasă.

²⁴ Prin credință Moisă, după ce s'a făcut mare, s'a lepădat de cinstea de a se numi sefiorul fetel lui farazon, ²⁵ și a voit mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să se bucure de desfătări păcătoase și trecătoare, ²⁶ și batjocura suferită de Hristos a socotit-o și pentru sine o boala mai mare decât comorile Egiptului, căci se uită la răspărțirea.

²⁷ Prin credință a părăsit El Egiptul, fără să se teame de mâna împăratelasă, căci văzând oare cănd pe cel nevăzut, era tare.

²⁸ Prin credință a săvârșit El Paștile și vărsarea sângei, pentru a pierzătorul întăilor născuți să nu se atingă de dânsii.

²⁹ Prin credință a trecut El marea Rogie ca pe uscat, căre lucruri voind să-l facă și Egiptenii, s'au inecat.

³⁰ Prin credință au căzut zidurile Erthonului după o incunjurare de 7 zile.

³¹ Prin credință Raav desfrânata, primind cu pace pe spini și povăguindu-i pe altă cale, făcându-i scăpați, n'a pierit împreună cu necredincioșii.

³² Si ce voi mai zice oare, că nu-mi ajunge vremea să povestesc de Ghedeon, de Barak, de Samson, de Eftale, de David, de Samuil și de ceilalți proforoci, ³³ cări prin credință au biruit împăratilă.

au făcut dreptate, au primit făgăduințele, au astupat gurile leilor, " au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul săbiei, s'au întărit din nepuțință, au fost tari în războiie, au pus pe fugă taberile vrăjmașilor. ¹⁸ Femeile au primit invitații pe morți lor; iar alții au fost muncisi, neprimind îmbăvirea, ca să dobândească o inviere mai bună; ¹⁹ alții au suferit ocără și bătăli, ba și cătuși și temniță; ²⁰ au fost bătuți cu pietre, herăstruiți, supuși la chinuri, uciși cu sabia, au rătăcit în cojoace și piele de capre, suferind lipsuri, supărări și răutate; ²¹ acela de care lumea toată nu era vrednică, au rătăcit prin pustietăși și prin munți, prin peșteri și prin crăpăturile pământului.

" Să toți aceștia, cari erau încercați în credință, n'au dobândit făgăduință, pentru că Dumnezeu rănduind pentru noi ceva mai bun, n'a voit ca ei să ajungă la desăvârșire fără noi.

CAP. 12.

¹ De aceea și noi, având înprejurul nostru atât nor de martori, să lepădăm depe noi toată povoara și păcatul ce ne împresoară atât de lesne, și cu răbdare să ducem lupta ce ne stă înainte, ² având privirile atinse la Iisus, căpetenia și înălțitorul credinței, care în locul bucuriei ce-l era păstrată, a suferit crucea, ne ținând samă de ocară, și a rezut deadreapta tronul lui Dumnezeu. ³ Gândiți-vă deci la Călce a suferit o astfel de batjocoră, în-dreptă de păcătoși împotriva Sa, ca să nu slăbiți și ca să nu vă împușnați cu duhul.

" Voi, luptându-vă împotriva păcatului, n'apăsa-

ferit încă până la sânge, și atîi ultat indemnul, ce vi se face de Scriptură ca unor filii, când se zice: „Fiul meu, nu nescoti pedeapsa Domnului și nu te desnădăjdui când te ceartă El; ⁴ căci Domnul pe care îl iubește, pe acela îl și ceartă, și bate pe tot fiul pe care-l primește”. ⁵ De suferiști certare, Dumnezeu se poartă cu vol, ca cu niște filii. Căci este oare vrăun filiu, pe care tatăl său să nu-l certe? ⁶ Iar de rămânești fără certare, care e obștească pentru toți, atunci nu sunteți filii, ci copii neglegțimi. ⁷ Pe lângă aceasta, dacă noi fiind certați de părinții noștri trupești, îi-am dat cinstea cuvenită, apoi cu atât mai mult trebuie să ne supunem Părintelui duhurilor, ca să trăim. ⁸ Părinții noștri ne-au pedepsit după placul lor pentru puține zile, iar Acesta ne pedepsește pentru folosul nostru, ca să avem și noi parte la sfântirea Lui. ⁹ Flecare certare nici se pare la început nu o bucurie, ci o întristare; dar mai târziu aduce pentru ceice au fost invitați prin ea roadele dătătoare de pace ale dreptății.

¹⁰ Deci, întăriți-vă mâinile voastre cele slăbănoșite și genunchile cele sovăitoare, ¹¹ și pășiți drept cu picioarele voastre, ca cel șchiop să nu se potineaseă, ci mai bine să se îndreppte.

¹² Siliți-vă să aveți pace cu toți și sfîntenie, fără de care nimenea nu poate să placă Domnului. ¹³ Băgați de samă ca să nu se lipsească cineva de harul lui Dumnezeu; ca să nu răsară vre-o rădăcină amară, care să aducă vătămare și prin ea să se întîne mulți; ¹⁴ și ca să nu fie între voi vre un desfrânat, sau vreun necredincios, care, asemenea lui Isav, să se lepede de dreptul său de întăru păs-

cut pentru o mâncare.¹¹ Căci voi știți, că acela voind după aceea să moștenească binecuvântarea, a fost lepădat și n'a putut schimba gândul tatălui său, cu toate că l-a rugat cu lacrimi.

¹² Voi nu v'ăși apropiat de un munte, ce se poate pipăi și este cuprins de flacără de foc, nici de întuneric, de negură și de furtună,¹³ nici de sunetul trâmbetei și de răsunetul glasului, pe care celice l-au auzit s'au rugat să nu mai fie îndreptat către ei,¹⁴ pentru că ei nu puteau suferi ceeace îi se spunea: că dacă și o hilă se va atinge de munte, va fi ucisă cu pietre sau lovită cu săgeata;¹⁵ și atât de grozavă fu acea vedenie, încât și Moisă a zis: „Sunt cuprins de frică și de cutremur”.¹⁶ Ci voi v'ăși apropiat de muntele Sion și de cetatea Dumnezeului celui viu, de Ierusalimul cel ceresc și de întunericul de îngeril;¹⁷ de adunarea și biserică slăvită a celor întâi născuți, cari sunt scriși în ceriu de Dumnezeni, Judecătorul tuturor, și de duhurile dreptilor, care au ajuns la desăvârgire;¹⁸ v'ăși apropiat de Iisus Mijlocitorul Noului Testament, și de sângele de stropit, care grăește mai bine decât al lui Avel.

¹⁹ VeДЕи, să nu vă lepădați și voi de celice grăește; dacă acela, neascultând pe cel ce grăea pe pământ, n'a scăpat de pedeapsă, apoi cu atât mai vârtos nu vom scăpa noi, de ne vom lepăda de celice grăește din ceruri,²⁰ glasul căruia atuncea a cutremurat pământul și care acum a dat o făgăduință ca aceasta: „Încă odată voi zgudui nu numai pământul, ci și cerul”.²¹ Cuvintele: „încă odată” insamănă schimbarea lucrurilor ce se clătesc, ca unele ce sunt făcute pentru o vreme, ca să rămână

celeice nu se clătesc.²² Deci noi, primind împărăția ce nu se clătește, vom păstra harul, prin care vom sluji în chip plăcut lui Dumnezeu cu sfiojenie și cu frică,²³ pentru că Dumnezeul nostru este foc mistitor.

CAP. 13.

¹ Stăruiți în iubirea de frați și iubirea de străini să nu o uități, căci printre însă ucia, fără să știe, au găsduit pe îngerii.² Aduceți-vă aminte de cel legăț, ca și cum ați fi și voi în legături cu el, și de celice patimesc, ca și cum ați fi într'un trup cu ei.

³ Căsătoria să fie cinstită de toți și patul la toți să fie neîmunită!iar pe desfrânați și pe răsdesfrânați și va judeca Dumnezeu.⁴ Să nu aveți nărvu iubirii de argint, ci să vă mulțămili cu ce aveți, căci însuși Dumnezeu a zis: „Nu te voi părăsi, nici nu te voi lepăda”;⁵ încât cu încredere putem să zicem: „Domnul este ajutorul meu și nu mă voi teme. Ce poate să-mi facă omul?”

⁶ Aduceți-vă aminte de învățătorii vostrii, cari v'au propovăduit cuvântul lui Dumnezeu, și privind cum îi-a fost sfărșitul vîții, să le urmați credința.

⁷ Iisus Hristos și Ieri și astăzi și în veci e același.⁸ Nu vă lăsați ademeniți de felurite învățături străine, căci înama e bine să fie totărâtă cu har, iar nu cu mâncăruri, dela care n'aibăndit folos celice s'au indeletnicit cu ele.⁹ Noi avem un altărela dela care n'aibă dreptul să se hrănească celice slujesc cortului.¹⁰ De vreme ce trupurile dobitoacelor, al căroră sănge, arhieșul îi duce la locul cel

sfânt pentru curățirea păcatelor, se ard afară din tabără,¹³ apoi și Iisus Hristos, ca să sfîntească pe oameni prin sângele Său, a pătimit afară de porți.
 "Să leșin dară la-Dânsul afară din tabără, purtând ocara Lui;¹⁴ căci nu avem alcea cetate statornică, ci căutăm pe ceeace va să fie.¹⁵ De aceea să aducem prin El necontenit Ivi Dumnezeu jertfă de laudă, adeca roada buzelor, care proslăvesc numele Lui.¹⁶ De asemenea să nu uităti facerea de bine și dărinția, căci asemenea jertfe sunt plăcuțe lui Dumnezeu.

¹⁷ Supuneți-vă invățătorilor vostrilor și fiți ascultători, căci el neadornuit poartă grija de sufletele voastre, ca unii ce au adă samă de ele; pentru ca cu bucurie să facă aceasta, iar nu suspinând, că aceasta nu vă-l de folos.

¹⁸ Rogați-vă pentru noi, căci noi suntem încrăniți, că avem conștiința curată, căci în toate neputările cinstiți.¹⁹ Vă rog însă să faceți aceasta mai cu samă ca să vă fiu întors căt mai degrabă.

²⁰ Iar Dumnezeului păcii,—care a sculat din morți pe Domnul nostru Iisus Hristos, Păstorul cel mare al oilor, prin sângele Testamentului celui veșnic.
²¹ Întăriți-vă la toată fapta bună spre a împlini vœoa Lui, și lucrând în voi ceeace-l bine plăcut Lui prin Iisus Hristos,—fie slava în vecii vecilor. Amen.

²² Fraților, vă rog, să primiți acest cuvânt sfătuitor, căci eu v' am scris puțin.

²³ Să știți că fratele nostru Timoteu este slabod și împreună cu el, de va veni curând, vă voi vedea.

²⁴ Spuneți închinăciuni tuturor invățătorilor voștri și tuturor sfintilor! Închină-se vouă toți cel din Italia.²⁵ Harul să fie cu voi toți. Amin.

DESCOPERIREA SFÂNTULUI IOAN TEOLOGUL (APOCALIPSIS)

CAP. 1.

¹ Descoperirea lui Iisus Hristos, pe care l-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi celece trebuie să fie incurând; și pe care El a arătat-o, trimițându-o prin ingerul Său robului Său Ioan,² care a mărturisit cuvântul lui Dumnezeu și mărturisirea lui Iisus Hristos și căte a văzut.

² Ferice de celce citește și de celce ascultă cuvintele proorocel accestea și de celce păzesc cele scrise într'insa, căci vremea e aproape.

³ Ioan scrie vouă celor șapte biserică ale Asiei, și vă dorește har și pace dela Celce este și dela Celce a fost și dela Celce vine; și dela cele șapte duhuri, care sunt înaintea tronului Lui; și dela Iisus Hristos, martorul Cel credincios, întâiul născut din morți și stăpânul regilor pământului, Care ne-a iubit și ne-a spălat de păcatele noastre cu sângele Său,⁴ și ne-a făcut regi și preoți ai lui Dumnezeu, Tatăl Său, a Căruia fie slava și stăpânairea în vecii vecilor! Amen.

⁴ Tată-L vine cu norii și-L va vedea tot ochiul

și ceice L-au străpuns, și vor plângă înaintea Lui
toate semințile pământului. Da. Amin.

* Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul,
zice Domnul Atotputitorul, Celce este și Celce a fost
și Celce vine.

* Eu Ioan, fratele vostru în Iisus Hristos și păr-
taş cu voi la necaz și la împărătie și la răbdare,
am fost izgonit în ostrovul, numit Patmos, pentru
propoveduirea cuvântului lui Dumnezeu și pentru
mărturisirea lui Iisus Hristos; ¹⁰ acolo am fost în-
dih într-o zlă de Dumînică, și am auzit în urma mea
un glas puternic, ca de trâmbiță, care a zis: „Eu
sunt Alfa și Omega, Cel dintâi și Cel depe urmă! ¹¹
Ceeace vezi scrie într-o carte și o trimite celor șapte
Biserici, care sunt în Asia: la Efes, și la Smirna,
și la Pergam, și la Tiatira, și la Sardes, și la Filia-
delfia și la Laodiceea”.

¹² Atunci m'am întors să văd al cui e glasul ca-
re-mi grăeă; și când m'am întors, am văzut șapte
sfeșnice de aur, ¹³ și între cele șapte sfeșnice am
văzut pe unul, care sămână cu Fiul Omului, în-
brăcat cu podir ¹⁴ și peste mijloc încins cu brâu de
aur; ¹⁵ iar la cap și la păr era alb, ca lâna cea albă,
ca zăpadă, și ochii Lui erau ca para focului. ¹⁶ Pi-
cloarele Lui erau ca arama de Liban, ca și cum ar
fi fost înroșite într'un cuptor; și glasul Lui era ca
zgomotul de ape multe. ¹⁷ El ținea în mâna Sa
dreată șapte stele; din gura Lui ieșea o sable as-
cuțită, cu două tălușuri, și fața Lui era ca soarele,
când strălucește în toată puterea lui.

¹³ Podir este un vestiment lung și alb, pe care-l portau arhierei
și regii.

¹⁸ Și când L-am văzut, am căzut la picioarele Lui,
ca un mort. El însă Și-a pus pe mine mâna Sa
dreapă și mi-a zis: Nu te teme; Eu sunt Cel dintâi
și Cel depe urmă și Celce Viețuesc. ¹⁹ Am fost
mort și iată sunt vîn în vecii vecilor. Amin. Și am
cheie morții și ale Iadului. ²⁰ Scrie deci, ceeace ai
văzut, și ceeace este și ceeace are să fie după acestea. ²¹ Taina celor șapte stele, pe care le-al vă-
zut în dreapta Mea, și a celor șapte sfeșnice de aur
este aceasta: cele șapte stele sunt ingeril celor
șapte Biserici; iar cele șapte sfeșnice, pe care le-al
văzut, sunt cele șapte Biserici.

CAP. 2.

¹ Ingerul Bisericii celei din Etes scrie-i: aşa zice
Celce ține în dreapta Sa șapte stele, Care umbă
prin mijlocul celor șapte sfeșnice de aur:

² „Cunosc faptele tale și osteneala ta și răbdarea ta, și că nu poți suferi pe cel răi, și ai cercat
pe ceice se numesc pe sinești apostoli, dar nu sunt,
și i-al găsit minciinoși. ³ Ai suferit multe și ai răbdare,
și te-al ostenit pentru numele Meu și nu te-al
descurajat. ⁴ Dar ceeace am împotriva ta e, că ai
părăsit dragostea ta cea dintâi. ⁵ Adu-ți dară aminte de unde ai căzut, și te pocăește, și fă fap-
tele de altădată; iară de nu, vol veni curând la
tine și de nu te vel pocăi, vol muta sfeșnicul tău
din locul lui. ⁶ Dar și această parte bună, că urăști
faptele Nicolaiților, pe care le urăsc și Eu.

⁷ Celce are ureche, audă ce grăește Duhul cătră
biserici: Biruitorul il voi da să guste din pomul
vieții, care se află în mijlocul raiului lui Dumnezeu,

⁸ Ingerului Bisericii celei din Smirna scrie-i : Așa zice Cel dintâi și Cel de pe urmă, care a fost mort și lată este viu :

⁹ Cunosc faptele tale, și necazul tău și săracia ta, deși ești bogat, și clevetirea din partea celor ce se numesc pe sine iudei, dar nu sunt, ci-s adunătura satanel. ¹⁰ Nu te teme de nimic din celece ai să suferi. Iată, diavolul are să arunce pe unii din vol în temniță, ca să vă cerce, și veți avea necaz zece zile. Fii credincios până la moarte și-ți voi da cununa vieții. ¹¹ Celce are ureche de auzit, să audă ce zice Duhul cătră biserici : Birutorul nu va suferi a doua moarte.

¹² Ingerul Bisericii celei din Pergam scrie-i : Așa zice celce are sabie ascuțită cu două tălușuri : ¹³ Știi faptele tale și că unde trăești, acolo este scaunul lui satană ; știi că și numele Meu și nu te-ai le-pădat de credința Mea nici chiar în acele zile, când acolo la voi, unde locuiește satană, a fost omorât Antipa, martorul Meu cel credincios. ¹⁴ Dar am ceva și împotria ta, căci ai acolo de celce se țin de învățătura lui Valaam, care a invățat pe Valac să pună sminteala înaintea fillor lui Israël, ca să mânânce jertfe idolești și să facă desfrănare ; ¹⁵ ai adecăt la tine de celce se țin de învățătura Nicolaiților, pe care Eu o urăsc. ¹⁶ Pocăește-te deasemenea ; iar de nu, voi veni curând la tine și Mă voi lupta cu ei cu sabia gurei Mele.

¹⁷ Celce are ureche de auzit, să audă ce zice Duhul cătră Biserici : Birutorul îi voi da să guste din mana cea ascunsă, și-i voi mai da o piatră albă ; și pe această piatră va fi scris un nume nou, pe care nimănue nu-l știe, decât numai celce-l primește.

¹⁸ Ingerului Bisericii celei din Tiatira scrie-i Așa zice Fiul lui Dumnezeu, Celce are ochii ca para folcului și picioarele ca arama de Liban :

¹⁹ Cunosc faptele tale și dragostă și credință și slujba și răbdarea ta, și că faptele tale cele din urmă sunt mai mari decât cele dintâi. ²⁰ Dar am împotriția ta aceea, că îngădui femeiel Iezabela, care se numește pe sine și proorociță, să invețe și să ducă în rătăcire pe robin Mei, făcându-i să mânânce din cele jertfile idoilor și să facă desfrănare. ²¹ I-am dat aceleea vreme să se pocăiască de desfrărările ei, dar ea nu s'a pocăit. ²² Iată o arunc la pat, iar pe celce se desfrânează cu ea și arunc în necaz mare, dacă nu se vor pocăi de faptele lor. ²³ Și pe copiii ei îi voi lovi cu moartea, și vor înțelege toate Bisericiile, că Eu sunt Cel ce cearcă inimile și lăuntrul și voi da fiecărula din voi după faptele voastre. ²⁴ Iar vouă și celorialii din Tiatira, cari nu țin învățătura aceasta și cari nu știu așa numitele adâncuri ale satanel, vă spun, că nu voi pune asupra voastră altă sarcină. ²⁵ decât numai aceea, pe care o aveți : Țineți-o până voi veni.

²⁶ Celui ce biruiește și păzește faptele Mele până în sfârșit, îi voi da putere peste păgâni, ²⁷ și-i va paște cu tolag de fer ; ca niște vase de lut se vor zdobi ; cum am primit Eu putere dela Tatăl Meu ; ²⁸ și-l voi mai da steaua dimineaței.

²⁹ Cele are ureche de auzit, să audă ce zice Duhul cătră Biserici.

CAP. 3.

¹ Ingerului Bisericii celei din Sardes scrie-i : Așa

zice Celce are cele **sapte** duhuri ale lui Dumnezeu și cele **sapte** stele :

Cunosc faptele tale, și **știu** că tu cu numele ești viu, dar de **fapt** ești mort. ² Priveghiază și întărește pe celelalte, care **ți-ai** mai rămas și care stau să moară, căci nu găsesc faptele tale desăvârșite înaintea Dumnezeului Meu. ³ Adă-ți aminte ce ai primit și ceai auzit; păstrează-le și te pocăștește. Iar de nu vei priveghiea, voi veni asupra ta, ca furul, și nu vei afăla în care ceas am să vin asupra ta. ⁴ Dar al în Sardes puține nume, care nu și-au intinat halnele lor și vor umbila cu Mlae în haine albe, că sunt vredniči. ⁵ Biruitorul va fi îmbrăcat în haine albe, și nu voi șterge numele lui din carteia vieții, și voi mărturisi numele lui înaintea Tatălui Meu și înaintea Ingerilor Lui. ⁶ Celce are ureche, să audă ce grăește Duhul cătră Biserici.

⁷ Ingerului Bisericii celei din Filadelfia scrie-i : Așa grăește Cel Sfânt, Cel Adevarat, Celce are cheile lui David, Celce deschide și nimeneu nu va închide, și închide și nimeneu nu va deschide.

⁸ Cunosc faptele Tale, lată, pentru că ai puțină durere, dar ai păzit cuvântul Meu și de numele Meu nu te-ai lepădat, am deschis înaintea ta o ușă, și nimeneu nu va putea să o închidă. ⁹ Lată, pe aceia din adunătura satanel, cari se numesc pe Sine Iudei, dar nu sunt, ci mint, lată-ți voi face să vie și să te închine picioarelor tale și să cunoască că te-am iubit. ¹⁰ Pentru că ai păzit cuvântul răbdării Mele, te voi păzi și Eu de ceasul ispitel, care are să vie asupra a toată lumea, ca să cerce pe cele trăesc pe pământ. ¹¹ Lată vin îndată : păzește ceeace al, ca să nu-ți la nimenea cununa. ¹² Pe biruitor îi voi face

stâlp în biserică Dumnezeului Meu și nu va mai ești afară ; și voi scrie pe dânsul numele Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu, al nouului Ierusalim, ce se pogoară din cer dela Dumnezeul Meu, și numele Meu cel nou. ¹³ Celce are ureche, să audă ce zice Duhul cătră Biserici !

¹⁴ Ingerului Bisericii celei din Laodicea scrie-i : Așa grăește Aminul, Martorul cel credincios și adevarat, inceputul săpturel lui Dumnezeu :

¹⁵ Cunosc faptele tale. Tu nu ești nici rece, nici ferbinte, O, de ai fi rece, sau ferbinte ! ¹⁶ Dar fiind că tu nu ești nici rece, nici ferbinte, ci cald, de aceea te voi sculpa din gura Mea. ¹⁷ Pentru că tu zici : sunt bogat și m'am imbogătit și n'am nevoie de nimică ; dar nu ști, că ești nenorocit și vrednic de milă, și sărac, și orb, și gol. ¹⁸ Te sfătuiesc să cumperi dela Mine aur lămurit prin foc, ca să te imbogătești, și haină albă ca să te îmbraci și ca să nu se vadă rusinea ta goală, și apă de ochi, ca să-ți speli ochii și să vezi. ¹⁹ Pe care-i iubesc, Eu îi mustru și-i pedepsesc. Sirguiește deci și te pocăștește ! ²⁰ Lată stau la ușă și bat : de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, vol intra la el și voi prânzi cu dânsul și el cu Mine. ²¹ Biruitorului îi voi da să șadă pe tronul Meu, precum am biruit și Eu și am șezut cu Tatăl Meu pe tronul Lui. Celce are ureche, să audă ce zice Duhul cătră Biserici.

CAP. 4.

¹ După aceasta am privit, și lată o ușă era deschisă în cer și glasul de mai băină, pe care-i au-

zisem eu ca un sunet de trâmbiță, a grăit cu mine și mi-a zis: „Sue-te alcea și-ți voi arată cele ce au să fie după acestea!“

¹ Si îndată am fost în duh, și iată era pus în cer un tron, și pe tronul *acela* ședea *cineva*. ² Si celce ședea era la înfațare ca piatra de iaspis și de sardes. ³ Si imprejurul tronului era un curcubeu, la înfațare ca smarodul; ⁴ Si am mai văzut imprejurul tronului douăzeci și patru de scaune; iar pe scaune am văzut șezând douăzeci și patru de bătrâni, îmbrăcați în haine albe și cu cununi de aur pe capetele lor. ⁵ Si de la tron iesau fulgere și tunete și glasuri; iar înaintea tronului ardeau șapte sfesnice de foc, care sunt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu; ⁶ și înaintea tronului era o mare ca de sticlă, asemenea cristalului. ⁷ In mijlocul tronului și imprejurul tronului erau patru vîțăți, pline de ochi și în față și în dos: ⁸ întâia vîțate sămână cu leul; a doua vîțate sămână cu bou; a treia vîțate avea față, ca a omului, și a patra vîțate sămână cu vulturul în zbor. ⁹ Fiecare din cele patru vîțăți avea câte șase aripi imprejur, iar sub ele erau pline de ochi; ele nu au odihnă nici zlua, nici noaptea, ci strigă neconitenit: „Sânt, Sânt, Sânt este Domnul Dumnezeu Atotilitorul, Care a fost și este și va să vie!“

¹⁰ Si când vîțățile dău slavă și cinste și multămită Celui ce șade pe tron, Care viețuește în vecinătatea lor, ¹¹ cei douăzeci și patru de bătrâni cad înaintea Celui ce șade pe tron și se inchină Celui care viețuește în vecinătatea lor, și-și pun cununile lor înaintea tronului, zicând: ¹² Vrednic ești Tu, Doamne, să primești slava și cinstea și puterea, căci Tu ai

făcut toate și toate s-au făcut și sunt după voea Ta,

CAP. 5.

¹ Săpol am văzut în dreapta Celui ce ședea pe tren-o carte, scrisă și pe o parte și pe alta și pecetuită cu șapte peceți. ² Si am mai văzut un inger puternic, care striga cu găs mare: „Cine este vrednic să deschidă această carte și să desfacă pecețiile de pe ea?“ ³ Si nimenea nici în cer, nici pe pământ, nici sub pământ n'a putut să deschidă carte, nici să privească întrânsa. ⁴ Si mult am plâns eu cănu să găsit nimenei vrednic să deschidă și să citească această carte și nici măcar să privească întrânsa. ⁵ Si unul din bătrâni mi-a zis: „Nu plângă! Iată, leul cel din seminția lui Iuda, rădăcina lui David, a biruit și poate să deschidă această carte și să desfacă cele șapte peceți ale ei.“

⁶ Atunci am privit și iată, în mijlocul tronului și a celor patru vîțăți și în mijlocul bătrânilor, stătea un Miel, par că junghiat, care avea șapte coarde și șapte ochi, care sunt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu, trimis în tot pământul. ⁷ Acesta a venit și a luat carte din dreapta Celui ce ședea pe tron. ⁸ Si când a luat *Ei* carte, atunci cele patru vîțăți și cei douăzeci și patru de bătrâni au căzut înaintea Melului, având fiecare câte o harpă și câte o cupă de aur, plină cu tămâie, care e rugăciunea sfintilor, și au cântat o cântare nouă, zicând: „Vrednic ești să iai carte și să desfac pecețiile el, căci ai fost junghiat și cu Sârgele Tău ne-ai răscumpărat pentru Dumnezeu din toate se-

mințile și limbile și popoarele și națiunile,¹⁰ și ne-
ai făcut regi și preoți al Dumnezeului nostru și vom
domni pe pământ¹¹

¹² Atunci am văzut și am auzit o mulțime de în-
geri împrejurul tronului și a vîțăților și a bâtrâ-
nilor, și numărul lor era întuneric de întuneric și
mii de mii;¹³ aceștia ziceau cu glas mare: „Vred-
nic este Mielul cel junghiat să primească puterea
și bogăția, înțelepciunea și tărta, cloștea, și slava
și binecuvântarea”.

¹⁴ Atunci toată făptura, care se află în cer și pe
pământ și sub pământ, și în marea, toate căte se
află în acestea le am auzit zicând: „A Celui ce șade
pe tron și a Mielului să fie binecuvântarea și clo-
ștea și slava și stăpânirea în vecii vecilor”.

¹⁵ „Și cele patru vîțăți au zis: „Amin!“ Iar cei
douăzeci și patru de bâtrâni au căzut și s-au închi-
nat Celui ce Viețuiește în vecii vecilor.

CAP. 6.

¹ Când Mielul a desfăcut una din cele șapte pe-
ceți, am văzut și am auzit pe una din cele patru
vîțăți, zicând cu un glas ca de tunet: „Vină și
vezii!“ ² Și privind eu, am văzut un cal alb și celice
ședea pe el ave arc și l's'a dat o cunună, și a
iezit ca un biruitor și ca să bîruească.

³ Și când a desfăcut a doua pecețe, am auzit pe
a doua vîțățe zicând: „Vină și vezii!“ ⁴ Și a ieșit
alt cal roșu, și celuice ședea pe dânsul l's'a dat pu-
tere să ia pacea de pe pământ, încât oamenii să-
se ucidă unii pe alții, și l's'a dat o sabie mare, și înc-
oarce pe-

⁵ Și când a desfăcut a treia pecețe, am auzit pe-

a treia vîțățe zicând: „vină și vezii!“ Și privind
eu, am văzut un cal negru, și celice ședea pe el
avea în mâna sa o măsură.⁶ ⁷ Și din mijlocul celor
patru vîțăți am auzit un glas, care a zis: „Un hî-
nix⁷ de grâu pe un dinar⁸“ și trei hînicș de orz
pe un dinar. Iar vinul și undelemnul să nu-l vatâmi!⁹

¹⁰ Și când a desfăcut a patra pecețe, am auzit
glasul vîțăței a patra, care a zis: „Vină și vezii!“
¹¹ Și am privit și lată a ieșit un cal vânător și pe el
era un călăreț, care se numea moartea, și era ur-
mat de iad; acestuia l's'a dat stăpânire peste a
patra parte de pământ, ca să ucidă cu sabia și cu
loametea și cu molima și cu biarele pământului.

¹² Și când a desfăcut a cincea pecețe, am văzut
sub altar sufletele celor ucisi pentru cuvântul lui
Dumnezeu și pentru marturisirea Mielului, pe care
au dat-o el.¹³ ¹⁴ Și au strigat aceștia cu glas mare
și au zis: „Pânăcând, Stăpâne Sfinte și Adeverăte,
nu vei judeca și nu vei răzbuna săngele nostru
împotriva celor care lecuesc pe pământ?“ ¹⁵ Și fiecărula
din ei l's'a dat haine albe și li s'au zis să se li-
uștească încă puțină vreme, pânăcând tovarășii și
frății lor, cari au a fi ucisi, ca și el, vor împlini
numărul.

¹⁶ Și când a desfăcut a sesea pecețe, am privit
și lată s'a făcut cutremur mare și soarele s'a ne-
grăbit, ca un sac de păr, și luna s'a făcut ca săngele;
¹⁷ și stelele cerului au căzut pe pământ, precum
smochinul sguduit de un vânt puternic, leapădă
smochinile sale cele necoapte¹⁸ Și cerul s'a infâ-
surat ca o hărție ce se strânge și orice munte

⁷) Hînix e o măsură grecească, car ar răspunde litralul.

⁸) Dinar, o monedă, care răspunde en plăta unei muncitor pentru
o zi de lucru.

și ostrov s'au urnit din locurile lor; ¹⁵ și regii pământului, și boerii și bogății și căpitanile, și cel puternic, și tot robul, și tot slobodul s'au ascuns prin pesterale și prin văgăunile munțiilor, ¹⁶ și au zis munțiilor și pietrelor: „prăvăliști-vă peste noi și ne acoperiș delă față Celuice șade pe tron și delă mâna Mielului, ¹⁷ că a venit ziua cea mare a mânei Lui, și cine poate să o suferă?“

CAP. 7.

¹ După aceasta am văzut patru ingeri, stând în cele patru unghiuri ale pământului și înănd cele patru vânturi ale pământului, ca să nu bată vântul nici pe pământ, nici pe marea, nici asupra vreunui copac. ² Și am mai văzut și alt inger, rădicându-se delă răsăritul soarelui și având pecetea Dumnezeului celui viu. ³ Și a strigat acesta cu glas mare către cel patru ingeri, cărora li era dat să aducă vătămare pământului și măril, ⁴ și a zis: „Să nu aduceți vătămare nici pământului, nici măril, nici copacilor, până nu vom pune pecetea pe frunțile robilor Dumnezeului nostru!“

⁵ Și am auzit numărul celor pecetlui; și era o sută patruzeci și patru de mii pecetlui din toate semințile fililor lui Israhil. ⁶ Și s'au pecetluit: din semința lui Iuda douăsprezece mii; din Semința lui Ruvin douăsprezece mii; din semința lui Gad douăsprezece mii; ⁷ din semința lui Asir douăsprezece mii; din semința lui Neftalim douăsprezece mii; din semința lui Manase douăsprezece mii; ⁸ din semința lui Simion douăsprezece mii; din semința lui Levi douăsprezece mii; din semința lui

Isahar douăsprezece mii; ⁹ din seminția lui Zabu-lon douăsprezece mii; din seminția lui Iosif douăsprezece mii; din seminția lui Veniamin douăsprezece mii.

¹⁰ După aceasta am privit, și lată o mulțime mare de oameni, pe care nimenea n-ar fi putut-o număra, din toate semințile, și neamurile, și popoarele și limbile, stătea înaintea tronului și înaintea Mielului în haine albe și cu ramuri de linic în mâinile lor. ¹¹ Aceștia strigau cu glas mare și ziceau: „Mântuirea este a Dumnezeului nostru, Care șade pe tron, și a Mielului!“ ¹² Și toți ingerii, stăteau împrejurul tronului și a bătrânilor și a celor patru vîetăși, și au căzut înaintea tronului pe fețile lor și s'au închinat lui Dumnezeu, ¹³ zicând: „Amin! B'necuvântarea, și slava, și înțelepciunea, și muijămita și cinstea și târlia și puterea e a Dumnezeului nostru în vecil vecilor. Amin“.

¹⁴ Și începând să grăească unul din bătrâni, m'a întrebat: „Cine sunt aceștia îmbrăcați cu haine albe și deunde au venit?“ ¹⁵ Și eu l-am răspuns: „Domnule, tu ști!“ Iară el mi-a zis: „Aceștia sunt celice au venit din necazul cel mare. El și-au spălat hainele lor și și-au albit straile cu sângele Mielului. ¹⁶ De aceea sunt ei acum înaintea tronului lui Dumnezeu și-l slujesc ziua și noaptea în biserică Lui, și Celice șade pe tron se va sălașui întrînsi. ¹⁷ El nu vor mal flămândi, nici nu vor mal fi însetați; și nu-l va mal dogori nici soarele și nici un fel de arșiță; ¹⁸ pentru că Mielul, care este în mijlocul tronului, li va paște și-i va povățui la izvoarele apel vieței și Dumnezeu va șterge toată lacrima dela ochii lor“.

CAP. 8.

¹ Si cînd a defăcut pecetea a șaptea, s'a făcut tacere în cer vreme de o jumătate de ceas. ² Si am văzut șapte ingeri, cari stăteau înaintea lui Dumnezeu, și îl s'au dat șapte trâmbițe. ³ Apoi a mai venit alt inger, care a sătut înaintea altarului, având o cadelniță de aur; acestuia i s'a dat tămîie multă, ca să o pue cu rugăciunile tuturor sfinților, pe altarul cel de aur de dinaintea tronului. ⁴ Si fumul de tămăs cu rugăciunile sfinților s'a rădicat din mâna ingerului înaintea lui Dumnezeu.

⁵ Si a luat ingerul cadelnița și a umplut-o cu foc de pe altar și a aruncat pe pămînt; atunci s'au auzit glasuri, și tunete, și fulgere și cutremur.

⁶ Iar cel șapte ingeri, cari aveau șapte trâmbițe, s'au pregătit să trâmbițeze. ⁷ Întâiul inger a trâmbițat și s'a făcut grindină și foc, amestecat cu sânge și au căzut pe pămînt; și a ars a treia parte de copaci și toată iarbă verde.

⁸ Si a trâmbițat al doilea inger, și afunci ceva ca un fel de munte mare, care ardea cu flacără, s'a aruncat în mare și a treia parte din marea s'a făcut sânge, ⁹ și a treia parte din făpturile insuflești, care viețuiesc în mare, au murit și au perit a treia parte de corăbii.

¹⁰ Si a trâmbițat al treilea inger și a căzut din cer o stea mare, care ardea ca o făcile; și ea a căzut peste a treia parte de răuri, și peste Izvoarele de apă. ¹¹ Numele stelei acestea era Pein. Si s'a făcut a treia parte din apă ca pelinul, și mulți oameni au murit din pricina apei, căci se fă-

"Si a trâmbițat ingerul al-patrula, și s'a rănit a treia parte de soare și a treia parte de lună și a treia parte de stele, așa că a treia parte a lor s'a întunecat, și a treia parte din zi nu era luminată, asemenea și noaptea. ¹² Atunci am văzut și am auzit un inger, zburând prin mijlocul cerului și grăind cu glas tare: „Vai! vai! vai va fi de cele treăsc pe pămînt, după celelalte glasuri de trâmbițe ale celor trei ingeri, cari au a mai trâmbiță!

CAP. 9.

¹ Si a trâmbițat ingerul al cincilea, și am văzut o stea, căzind din cer pe pămînt; și îl s'a dat el cheea făntânii adâncului; ² și a deschis ea făntână adâncului și din făntână a eşit fum, ca dintr-un cupitor mare; și din pricina fumului din făntână s'a întunecat soarele și văzduhul. ³ Si din fum au eşit lăcuste pe pămînt și îl s'au dat puterea, pe care o au scorpile pămîntului. ⁴ Si îl s'au zis să nu facă vătămare ierbei pămîntului, și nici unui fel de verdeajă, și nici unui arbore, ci numai oamenilor, care n'au pecetea lui Dumnezeu pe frunțile lor. ⁵ Si îl s'a mai dat poruncă să nu-l ucidă, ci numai să-l muncească cinci luni; și durerea ce le pricinuieau era ca durerea pricinuită de scorpi, când înțapă pe om.

⁶ În zilele acelea oamenii vor căuta moartea, dar nu o vor găsi; vor dori să moară, dar moartea va fugi de ei. ⁷ După infățișarea lor, lăcustele erau asemenea calilor pregătiți pentru războli; și pe capetele lor aveau un fel de cunună, care sămănuau să fie de aur; iar fețele lor erau ca de om; ⁸ și aveau păr, ca părul femelor, iar dinții lor erau ca de leu

⁹ Ele mai aveau pe dânsenele zale, ca zalele de fer, iar freamătul aripiilor lor era ca zgomotul cărușilor, când aleargă la războli cu multime de cai. ¹⁰ Aveau de asemenea și cozi ca de scorpie, iar în cozi un ac de înțepat. Puterea lor era de a vătăma pe oameni cinci luni, ¹¹ și aveau rege peste dânsene pe îngerul adâncului, al căruia nume era în evreiește Avaddon, iar în grecește Apollion^{1).}

¹² A trecut un val, dar lată vin după ei alte două valuri.

¹³ „Să trămbițat al găsește înger și am auzit un glas, ce eșea din cele patru cornuri ale altarului de dinaintea lui Dumnezeu¹⁴ și zicea cătră îngerul al seașele, care avea trămbiță: „Dă drumul la cel patru înger, legăți la râu cel mare al Eufratului”. ¹⁵ Să fiindată să dat drumul la cel patru înger, pregătiți pentru ceasul, ziua, luna și anul acesta, ca să omoare a treia parte din oameni. ¹⁶ Să numărul oștirei călărește era intuneric de intuneric, și am auzit numărul lor. ¹⁷ Să așa am văzut eu în vedere cai, și pe dânsii călărești, imbrăcați în zale ca focul, ca lacintul și că pucioasa; capetele calilor erau ca de leu și din gurile lor eșau foc, fum și pucioasă. ¹⁸ Din pricina acestor trei bice, a decădă focului a fumul și a pucioasei, care eșeau din gura calilor, au murit a treia parte din oameni, ¹⁹ pentru că puterea calilor era în gura lor și în cozile lor; căci cozile lor erau asemenea unor șerpi, cari aveau capete, cu care pricinuau vătămare. ²⁰ Ceilalți oameni însă, cari n-au murit de aceste bice, nu s-au pocăit de faptele mâinilor lor, încât să nu se mai închine dracilor și idolilor de aur, de argint, de aramă, de pi-

1) Perzataval.

tră și de lemn, cari nu pot nici să vadă, nici să audă, nici să umble; ²¹ și nu s'au pocăit ei nici de uciderile ce săvârșeau, nici de farmecele lor, nici de desfrânările lor, nici de furtișagurile lor.

CAP. 10.

¹ „Să am văzut un înger puternic, pogorându-se din cer, imbrăcat cu nor, cu un curcubeu pe cap și cu față ca soarele, iar picioarele lui erau ca niște stâlpi de foc. ² În mână avea o cărticică deschisă, și și-a pus piciorul drept pe marea, iar pe cel stâng pe pământ; ³ și a strigat cu glas mare, cum muștește un leu; și când a strigat el, au răspuns cu glasurile lor șapte tunete. ⁴ Să când au răspuns cele șapte tunete cu glasurile lor, am vrut să scriu, dar am auzit un glas din ceriu, care mi-a zis: „Ascunde ceeace au grăit cele șapte tunete și nu scrie!“ ⁵ Să îngerul, pe care l-am văzut eu stănd pe marea și pe pământ, și-a rădicat mâna spre cer ⁶ și s'a jurat pe Cel ce este viu în vecii vecilor. Care a făcut cerul și cele dintr'insul, și pământul și cele depe el, și marea și cele din ea, cănu va mai fi vreme, ⁷ că în zilele, când va glăsui îngerul al șaptelea, când va trămbița el, să va săvârși taina lui Dumnezeu, cum a binevestit El robilor Săi, proorocilor.

⁸ „Să glasul din ceriu, pe care-l auzisem eu, a început larășii să vorbească cu mine și a zis: „Vină, la cărticica cea deschisă din mână îngerului, celuice să te pe marea și pe pământ.“ ⁹ Să m'am dus eu la înger și l-am zis: „Dă-mi cărticica!“ Să el mi-a zis: „Ia-o și o mânâncă. Ea va fi amară în pântecele tău, dar în gura ta va fi dulce, ca mierea.“

¹⁰ „Să am luat cărticica aceea din mâna îngerului și am mâncaț-o; și ea în gura mea a fost dulce, ca măreia; iar după ce am mâncaț-o, s'a făcut amără în pântecel meu. „Apoi mi s'a zis: „Trebuie că tu să proorociști larăși pentru multe popoare și seminții și limbi și regi.”

CAP. 11.

¹ „Să mi s'a dat o trestie, asămănătoare cu un tolag, și mi s'a zis: Scoală și măsură biserica lui Dumnezeu și altarul și pe celce se închină într'insa. ² În curtea de afară a bisericii las-o și nu o măsură, căci ea este dată păgânilor; aceștia vor călca în picioarele lor cetatea cea sfântă patruzeci și două de luni. ³ Si Eu voi da celor doi martori ai Mei puterea de a prooroci și ei vor prooroci o mie două sute șaizeci de zile, fiind îmbrăcați cu sacare stau înaintea Dumnezeului pământului. ⁴ Si de va voi cinevă să-i jignească, va ești din gura lor să-i jignească, acela trebue ucis. ⁵ Aceștia au putere să închidă cerul, ca să nu ploae pe pământ în primul proorocie lor, și când vor voi, au stăpânire asupra apelor, ca să le prefacă în sânge și să bată pământul cu tot felul de bătăli. ⁶ Si când își vor împrăvi el mărturisirea lor, atunci o hiară, care va ești din adânc, se va luptă cu ei și-i va birui și-i va ucide, și trupurile lor se vor lăsa pe ușa cetăței celei mari, care duhovniceste se numește Sodoma și Egiptul, unde a fost răstignit și Domnul „nostru. ⁷ Si mulți din popoare și din seminții, și din

limbi și din neamuri vor privi la trupurile lor trei zile și jumătate și nu vor da voe să se pună trupurile lor în morminte. ⁸ Sicele trăesc pe pământ și vor bucură de aceasta și se vor veseli, și-și vor îmite daruri unii altora, pentrucă acești doi prooroci au muncit pe celice viețuesc pe pământ. ⁹ Dar după trei zile și jumătate a intrat în ei duh de viață dela Dumnezeu, și ei amândoi s-au scutat în picioare. Atunci frică mare a căzut asupra acelora, cari priveau la dânsii. ¹⁰ Si s'a auzit din cer un glas puternic, care le-a zis: „Suiști-vă alcea!“ Si ei s'a suiat în ceriu pe noui și vrășmașii lor priveau la dânsii. ¹¹ Si în același ceas s'a făcut cutremur mare de pământ și a zecea parte de cetate a căzut, și a perit la cutremurul acesta șapte mil de nume omenești; iar ceilalți au fost cuprinși de frică și au dat slavă Dumnezeului Cereșc*.

¹² Al doilea val a trecut. Dar îată vine curând al treilea val.

¹³ Si a trâmbișat și lugerul al șaptelea și au răsunat în ceriu glasuri puternice, zicând: „Impărăția lumii s'a făcut impărăția Domnului nostru și a Hristosului Lui și El va impărăti în vecii vecilor.“

¹⁴ Si cei douăzeci și patru de bătrâni, cari sedeau pe scaunile lor înaintea lui Dumnezeu, au căzut pe fețele lor și s-au închinat lui Dumnezeu, ¹⁵ zicând: „Iți mulțumim, Doamne Dumnezeule Atotțitorule. Cela ce ai fost și ești și vel să vîl, că ai primit puterea Ta cea mare și ai luat domnia. ¹⁶ Turburău-nă păgânii; dar a venit mână Ta și vremea de a judeca morții și a da răspplată robilor tăi, proorocilor și săinților și celorce se tem de numele Tău, mici și mari, și a pierde pe celice au pierdut pământul!“

¹⁹ Atunci s'a deschis biserică lui Dumnezeu în cerlă și s'a arătat scrierii Testamentului Lui în biserică Lui; și s'au făcut fulgere și glasuri și tunete și cutremur și grindină mare.

CAP. 12.

¹ Si s'a arătat pe cer un semn mare, o femeie, înbrăcată cu soarele, cu luna sub nicioare și pe capul ei o cunună de douăsprezece stele. ² Aceasta era insărcinată și țipa de durerile și chinurile nașterei.

³ Si s'a mai arătat alt semn pe cer: iată un dracon mare, roș, cu șapte capete și cu zece coarne, și pe capetele lui avea șapte coroane. ⁴ Coada lui a tărat din cer a treia parte din stele și le-a aruncat pe pământ. Draconul acesta a stătut înaintea femeii, care avea să nască, pentru ca dacă ea va naște, să mânânce copilul ei. ⁵ Si ea a născut un copil de parte bărbătească, care avea să pască toate popoarele cu totag de fer; și a fost răpit copilul ei la Dumnezeu și la tronul Lui; ⁶ iar femeia a fugit în pustie, unde se pregăti-se pentru ea locul lui Dumnezeu, ca să fie hrănita acolo o mie două sute și zeci de zile.

⁷ Si s'a făcut războl în cerlă: Mihail și îngerii lui luptau împotriva draconului; și draconul și îngerii lui luptau împotriva lor, ⁸ dar n'au putut fiinea acestor lupte și nu s'a mai găsit pentru ei loc în cerlă. ⁹ Si marele dracon, șarpele cel de dedemult, care se numește diavolul și satană și a amăgit toată umpreună cu el și îngerii lui.

¹⁰ Si am auzit un glas puternic, care grăea în cerlă: ¹¹ Acum a venit măntuirea și puterea și împărăția Dumnezeului nostru și stăpânirea Hristosului Lui, pentru că a fost aruncat clevetitorul fraților noștri, care a clevetit împotriva lor înaintea Dumnezeului nostru ziua și noaptea. ¹² Aceștia l-au biruit cu săngele Mielului și cu cuvântul mărturisirii lor și nu și-au crucești sufletele lor nici chiar dela moarte. ¹³ De aceea veselii-vă ceruri și ceice lăcuiți întrâncase! Val de voi ceice trăti pe pământ și pe mare, căci s'a pogorât diavolul la voi cu urgie mare, știind că puțină vreme mai are!

¹⁴ Si când a văzut draconul, că este aruncat pe pământ, a început să urmărească pe femeea, care născuse copilul cel de parte bărbătească. ¹⁵ Si l-s'a dat femeii două aripi ale vulturului celui mare, că să zboare în pustie la locul său și să se dosască de față șarpei și a fost ea hrănita acolo în curgerea vremii, a vremilor și a unei jumătăți de vremi. ¹⁶ Si a slobozit șarpele din gura sa după femeie apă, ca un râu, ca să o ia râu. ¹⁷ Dar pământul a ajutat femeii; căci și-a deschis pământul gura sa și a înghițit râu, pe care-l slobozise draconul din gura lui. ¹⁸ Si s'a mânat draconul pe femeie și s'a dus să între în luptă cu ceilalți din sămânța ei, cari păzeau poruncile lui Dumnezeu și aveau mărturisirea lui Iisus Hristos.

CAP. 13.

¹⁹ Si am stătut eu pe nisipul mării și am văzut radicându-se din marea o hiară cu șapte capete și cu zece coarne: și în coarnele ei erau zece coroane, iar pe capetele ei niște nume hulitoare,

² Și hiara, pe care am văzut-o eu, samana cu un leopard. Picioarele ei erau ca de urs, iar botul ca botul de leu. Și draconul i-a dat acestea puterea să și tronul său și stăpânire mare. ³ Și unul din capetele ei par că fi fost rănit de moarte, dar această rană de moarte s'a vindecat; și s'a mirat tot pământul, urmând după hiară ⁴ și s'a închișat draconul, care dăduse putere hiarei, și s'au închișat și hiarei, zicând: „Cine-i ca hiara aceasta și cine poate să se bată cu dânsa?“ ⁵ Și i s'a dat ei gură, care grăea cu trufie și cu hulire; și i s'a dat putere să lucreze patruzeci și două de luni. ⁶ Și și-a deschis ea gura ca să hulească pe Dumnezeu, să hulească numele Lui și lăcașul Lui și pe ceice locuiesc în ceriu. ⁷ Și i s'a mai dat să facă războli cu sfîntii și să-l biruească; și i s'a mai dat putere peste toată seminția și poporul și limba și neamul. ⁸ Și se vor închiși înaintea ei toți ceice trăesc pe pământ, ale căror nume nu sunt scrise în cartea vieții la Mielul cel junghiat dela zidirea lumii. ⁹ Cine are ureche, să audă! ¹⁰ Ceice duce în robie, însuși merge în robie; ceice ucidă cu sabia, însuși trebuie să fie ucis cu sabia. Aici e răbdarea și credința sfîntilor.

¹¹ Și am văzut altă hiară rădicându-se din pământ, și avea două coarne ca de mlel, și vorbea ca draconul. ¹² Ea lucrează înaintea lui cu toată puterea hiarei întâia și face tot pământul și pe ceice locuesc pe dânsul să se închine hiarei întâia, a cărui rană de moarte se vindecase; ¹³ și face semne mari, încât și foc pogoră din ceriu pe pământ înaintea oamenilor. ¹⁴ Și prin minunile, care-i este dat să le facă înaintea hiarei, ademenește pe ceice locuesc

pe pământ, spunând celorce locuesc pe pământ, să facă chipul hiarei celeice are rana de sable și trăgește. ¹⁵ Și i-a fost dată puterea să pună duh în chipul hiarei, ca chipul hiarei să și grăească și să și lucreze, încât să fie ucis tot celice nu se va închină chipului hiarei. ¹⁶ Și va face ca, tuturor celor mari și celor mici, celor bogăți și celor săraci, celor slobozi și robilor, să îl se pună scrisoare pe mâna lor dreaptă sau pe fruntea lor, ¹⁷ și ca nume să nu poată nici să cumpere, nici să vândă, decât numai acela, care are această scrisoare, sau numele hiarei, sau numărul numelui ei.

¹⁸ Aici e înțelegința: Cine are minte, să socotească numărul hiarei, căci acest număr e nume de om și numărul ei este șase sute șase zeci și șase.

CAP. 14.

¹ Și am privit eu și lată Mielul sta pe muntele Sion și cu Dânsul împreună stăteau cel o sută patruzeci și patru de mil, cari aveau numele Lui și numele Tatălui Lui scris pe frunțile lor. ² Și am auzit un glas, care venea din ceriu, ca zgomotul unor ape mari și ca bubuitul unui tunet puternic; și am mai auzit un sunet ca de lăutări, cari cântau din lăutele lor. ³ El cântau o cântare nouă înaintea trobilor și înaintea celor patru vietăi și a bătrânilor și nimenea nu putea să învețe această cântare, decât numai acești o sută patruzeci și patru de mil, răscumpărăți de pe pământ. ⁴ Aceștia sunt ceice nu s'au înținat cu femei, căci sunt feciorelnici; aceștia sunt ceice urmează Mielului orunde ar merge. El, ei sunt răscumpărăți de Iisus dintre oameni,

pârăgă lui Dumnezeu și Melulul, și în gura lor nu este vicleșug și sunt neprîhăniți înaintea tronului.

⁸ Apoi am văzut un alt inger, care zbură prin mijlocul cerului și avea Evanghelia cea veșnică, ca să binevestească celorce locuiesc pe pământ și tuturor neamurilor și seminților și limbilor și popoarelor; și grăia cu glas tare: „Temeți-vă de Dumnezeu și dați-I slavă, căci a sosit ceasul judecății Lui, și marea și izvoarele de apă”.

⁹ A urmat apoi un aiodollea inger, zicând: A căzut, a căzut Babilonu, cetatea cea mare, care cu cințul cel iute al desfrânrării sale a adăpat toate poarele.

¹⁰ Apoi a urmat după el al treilea inger, grăind cu glas tare: „De să închini cineva hiarci și chipul lui ei, și primește scrisoarea ei pe fruntea sa, sau pe brațul său, ¹¹ acela va bea vinul cel neamestecat al mâniei dumnezeesti, pregătit în cupa mâniei Lui, și se va chinul în foc și pucioasă înaintea stinților îngeril și înaintea Melulului, ¹² și fumul muncii lor se va rădica în vecii vecilor, și nu vor avea odihnă nici ziua, nici noaptea ceice se închină hiarci și chipul ei și ceice primesc scrisoarea numelui ei”.

¹³ Aici e răbdarea stinților celorce păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința în Iisus.

¹⁴ „Să am auzit un glas, venind din ceriu, care mi-a zis: „Scrie: deacum ferice de morți, cari mor în Domnul! Da, zice Duhul, ei se vor odihni de lucrările lor și faptele lor vor urmă după ei”.

¹⁵ „Să privind eu, lăță un nor luminos, și pe nor ședea unul, care sămână cu Fiul Omului. Aceasta avea pe cap cunună de aur, iar în mâna o secere

ascuțită. ¹⁶ Să a ieșit alt inger din biserică, și a strigat cu glas tare către cel ce ședea pe nour: „Sloboade secerea ta și seceră, că a venit ceasul secerișului, căci s-au copt holdele pe pământ”. ¹⁷ Să a aruncat cel ce ședea pe nour secerea sa pe pământ și pământul a fost secerat.

¹⁸ După aceea a ieșit alt inger din biserică cea din ceriu, având și acesta o secere ascuțită. ¹⁹ Să alt inger, care avea putere peste foc, a ieșit dela altar și cu strigăt mare a grădit către cel ce avea secerea cea ascuțită și a zis: ²⁰ „Sloboade secerea cea ascuțită a ta și tae struguri viei de pe pământ pentru că s-au copt bobitele lor”. Să a aruncat îngerul secerea sa pe pământ și a tăiat struguri viei celel de pe pământ și l-a aruncat în teascul cel mare al mâniei lui Dumnezeu.

²¹ Să s-au călcăt struguri în teasc afară din cete, și a curs sânge din teasc până la frâu calilor, pe o întindere de o mie șese sute de stadii.

CAP. 15.

¹ După aceea am văzut pe ceru alt semn, mare și minunat, și anume șapte ingeri, cari înneau cele de pe urmă șapte bice, că acestea aveau să încheie mânia lui Dumnezeu.

² Să am văzut un fel de mare de sticlă, amestecată cu foc; și cel ce biruise să hiară și chipul ei, și scrisoarea ei și numărul numelui ei stăteau pe marea cea de sticlă, înănd lăutele lui Dumnezeu și cântând cântarea lui Moisă, robul lui Dumnezeu, și cântarea Melulului, zicând: „Mari și minunate sunt lucrurile Tale. Doamne Dumnezeule A-

toțiiitorule ; Drepte și adevărate-s căile tale, Împărate al neamurilor ! ⁴ Cine nu se va teme de Tine, Doamne, și cine nu va proslăvi numele Tău ? Căci numai Tu singur ești sfânt : toate popoarele vor veni și se vor închină înaintea Ta, căci s'au arătat judecările Tale".

⁵ După acea am privit eu, și întă s'a deschis biserică cortului mărturiei în ceriu, și din biserică au ieșit cel șapte înger, cari aveau cele șapte bice, cinsături peste mijloc cu brâe de aur, ⁶ iar una din cele patru vietări a dat, celor șapte înger șapte cupe de aur, pline cu mâna lui Dumnezeu, Care trăește în vecii vecilor. ⁷ Să s'a umplut biserică de fum din slava lui Dumnezeu și dela puterea Lui și nimenea n'a putut să intre în biserică, până nu s'au terminat cele șapte bătăi ale celor șapte înger.

CAP. 16.

⁸ Să am auzit un gias mare, din biserică care zicea celor șapte înger : „Mergeți și vărsăti pe pământ cele șapte cupe ale mâinii dumnezești !”

⁹ Să ducându-se îng'erul întâi, să vărsat cupa sa pe pământ, și s'au ivit rane cumplite și rele pe oamenii, cari aveau scrisoarea hiarei și se închinau chipului ei.

¹⁰ Al doilea înger a vărsat cupa sa în mare, și s'a făcut sânge ca de mort, și tot ce era făsușit în mare a murit.

¹¹ Al treilea înger a vărsat cupa sa în râuri și în izvoarele de apă și s'a făcut sânge. ¹² Atunci am auzit pe îngerul apelor, care zicea : „Drept ești Tu,

Doamne, care ești și ai fost, și sfânt, pentrucă ai judecat așa ; ¹³ pentrucă ei au vărsat sângele sfintilor și ai proorocilor, îl-ai dat să bea „sânge și sunt vrednici de aceasta”. ¹⁴ Să am auzit pe altul grând dela altar și zicând : Da, Doamne Dumnezeule Atotătorule, adevărate și drepte sunt judecările Tale”.

¹⁵ Al patrulea înger și-a vărsat cupa în soare și l-a fost dat să ardă pe oameni cu foc. ¹⁶ Să o dojoreală mare a ars pe oameni, și aceștia huleau numele lui Dumnezeu, care avea putere asupra acestor bătăi, și nu s'au înțelepșit, că să-l dea slavă.

¹⁷ Al cincile înger a vărsat cupa sa pe tronul hilarei, și s'a făcut împărăția ei intunecată, și oamenii și mușcau îmbile de durere, ¹⁸ și huleau pe Dumnezeul cel cereș din pricina suterinelor lor și a ranelor lor, și nu s'au pocălt de faptele lor.

¹⁹ Al săselea înger și-a vărsat cupa în râul cel mare al Eufratului, și a secat apa din el, ca să găteascăcale regilor celor dela răsăritul soarelui.

²⁰ Să am văzut legind din gura draconului și din gura hiarei și din gura proorocului minchos trei duhuri necurate, care semănuau ca niște broaște.

²¹ Acestea erau duhuri drăcești, care făceau minuni. Ele leștau la regii din toată lumea, ca să-l adune la luptă în acea zi mare a Dumnezeului celui atoateșilor. ²² „Iată vîn, — zice El, — cum vine furul ! Ferice de celce priveghează și-și păstrează haina sa, ca să nu umble gol și ca să nu se vadă rușinea lui !” ²³ Să-i va aduna la locul, cari se numește în evreește : Armageddon.

²⁴ Al șaptelea înger și-a vărsat cupa în aer, și din biserică cerească, dela tro, a răsunat un gias

puternic, zicând; „Săvârșită-s-a!“ ¹⁸ Și au izbucnit fulgere, tunete și glasuri, și s'a făcut cutremur mare de pământ; aşa cutremur și aşa de mare cum n'a mai fost de când sunt oameni pe pământ. ¹⁹ Și cetea cea mare s'a desfăcut în trei părți, și cetățile păgâne au căzut și marea Babilon s'a pomenește laaintea lui Dumnezeu, ca să-i dea cupa cea cu vînul cel lute al mâniei Lui. ²⁰ Și tot ostrovul a fugit și tot muntele nu s'a mai găsit; ²¹ și grindină ca un talant a căzut din ceriu asupra oamenilor, și oamenii au hulit pe Dumnezeu pentru ranele pricinuite de grindină, peintrucă ranele *principulite de ea* era foarte grele.

CAP. 17.

¹ Apoi a venit unul din cel șapte ingeri, care țineau cele șapte cupe, și grăind cu mlincă, mi-a zis: „Vină și-ți voi arăta judecata desfrânamei celor mari care locuiesc la apele cele mari, ² cu care s'au desfrânat regii pământului și cu vinul desfrânamei cărlăi s'au îmbătat celice trăesc pe pământ.

³ Și m'a dus cu duhul în pustiu, și am văzut o femeie, călare pe o hîară roșie, plină de nume hulitoare de Dumnezeu, cu șapte capete și cu zece coarne. ⁴ Și femeia acea era înbrăcată cu porfiră și cu purpură, împodobită cu aur, cu pietre scumpe și cu perle, și ținea în mâna sa o cupă de aur plină de securătățile și ticăloșurile desfrânamei sale, ⁵ și pe fruntea ei era scris acest nume: „Taină: Babilonul cel mare, maica desfrânamei și a ticăloșilor pământului“. ⁶ Și am văzut că femeia era beată de sângele sfintilor și de sângele martorilor lui Iisus, și văzind-o, m'am mirat foarte mult.

⁷ Atunci ingerul mi-a zis: „Ce te miri? Eu am să-ți spun talna femeiei acestea și a hîarei care o poartă și care are șapte capete și zece coarne.

⁸ Hîara, pe care al văzut-o tu, a fost și nu mai este, și are să lasă din adânc și va merge la peire; și se vor mîra locuitorii pământului, numele căroru sunt scrise în carteia vieții dela începutul lumii, văzind că hîara a fost și nu mai este, și se va arăta.—⁹ Aici se cere o minte, care are înțelepciune.—Cele șapte coarne, sunt cele șapte dea-luri, pe care ședea femeia și domnește peste ele, ¹⁰ și cel șapte regi, din care cinci au căzut, unul este, iar altul încă n'a venit, și când va veni, nu trebuie să râmne mult. ¹¹ Și hîara, care a fost și nu mai este, e al optulea *rege*; ea e din numărul celor șapte și merge la peire. ¹² Iar cele zece coarne, pe care le-al văzut, sunt zece regi, care încă n'au primit domnia, dar vor primi stăpânirea cu hîara, ca regi pentru un ceas. ¹³ El au același gând și vor trece puterea și stăpânirea lor hîarei, ¹⁴ și se vor lupta cu Mielul; și Mielul îi va bîruți, căci El e Domnul celorce domnesc și Regele regilor. Și cele sunt cu El sunt cei chemați și aleși și credincioșii. ¹⁵ Și mi-a mai zis: „Apele, pe care le-al văzut, unde ședea desfrânamea, sunt neamurile și popoarele și semințile și limbile. ¹⁶ Și cele zece coarne, pe care le-al văzut la hîară, acestea vor ură pe desfrânamea, și o vor face de rușine și o vor goață, și carnea ei o vor mânca și o vor arde cu foc, ¹⁷ peintrucă Dumnezeu îi-a pus în inimă să facă voea Lui, să facă o singură voluntă și să dea domnia lor hîarei, până se vor împlini cuvintele lui Dumnezeu. ¹⁸ Iar femeia, pe care al văzut-o, este cetatea cea mare, care domnește peste regii pământului“.

CAP. 18.

¹ După aceasta am văzut alt inger, pogorându-se din ceriu și având putere mare; și de slava lui s'a luminat pământul. ² Acesta a strigat cu glas puternic, zicând: „A căzut, a căzut Babilonul, desfrânată cea mare, și s'a făcut locuință dracilor și sălaş a tot duhul necurat, sălaş a toată paserea necurată și uricioasă,³ pentru că din vinul aprinderei desfrânării a adăpat toate popoarele, și regii pământesti s'au desfrânat cu ea, și negustorii pământului s'au imbogățit din luxul ei cel nemăsurat”.

⁴ Apoi am auzit alt glas *venind* din ceriu și zicând: „Ieși dintr'insa, poporul Meu, ca să nu luăti parte la păcatele ei și ca să nu fiți supuși la rănele ei; ⁵ căci păcatele ei au ajuns pânăla ceriu și Dumnezeu a pomenit nedreptățile ei. ⁶ Plătiți-i, cum va plătit și ea vouă, ba și îndoiti; plătiți-i după faptele ei; în cupa în care v'a pregătit ea vin, pregătiți-i îndoiti. ⁷ Cât s'a slăvit ea pe sine și s'a desfătat, atâta dați-i chinuri și amărăciuni; căci ea zise în înima sa: voi ședea mereu regină: și nu-s văduvă, și amărăciuni nu voi vedea. ⁸ De aceea, într'o zi vor veni asupra ei dureri și moarte și plâns și foamete, și va fi arsă cu foc, că puternic este Domnul Dumnezeu, Celce o judecă. ⁹ Si vor plângă și se vor tângul după ea regii pământului, ceice s'au desfrânat și s'au desfătat cu dansa, când vor vedea fumul dela arderea ei, ¹⁰ și stând departe de groaza chinurilor ei, vor zice: „Val, Val de fine, cetatea cea mare a Babilonului, cetatea cea tare, că într'un ceas a venit osânda ta!” ¹¹ Si negustorii pământului vor plângă și se vor boci după ea, căci

deacum nimenie nu va mai cumpăra mărfurile lor, ¹² mărfuri de aur și argint, și pietre scumpe, și perle, și vison, și porfiră, și mătasă, și purpură, și tot felul de lemn miroșitor, și tot felul de lucruri de fildeș, și tot felul de lucruri de lemn scump și de aramă și de fer și de marmură; ¹³ scorțișoară și tămâie, și mir, și smirnă, și vin și untdelemn, și făină, și grâu, și vite, și ol, și cal, și căruțe, și trupuri și suflete omenești.” ¹⁴ „Roadele cele dorite de sufletul tău, — vor zice ei, — s'au dus dela tine, și s'a depărtat de tine tot ce-l gras și strălucit s'a depărtat, și nu le vei mai găsi”. ¹⁵ Celce neguțau acestea și s'au imbogățit dela ea, stând departe de groaza chinurilor ei și plângând și bocindu-se, ¹⁶ vor zice: „Val, val, cetatea cea mare, înbrăcată în vison și în porfiră și cu purpură, și impodobită cu aur și cu pietre scumpe și cu perle, că într'un ceas a perdit asemenea bogăție!“ ¹⁷ Si toti cărmacilii, și toti cei ce călătoresc cu corăbile, și corăblerii, și căți fac negoț pe mare, vor sta departe, ¹⁸ și văzind fumul dela arderea ei, vor striga și vor zice: „Ce cetate mai e ca cetatea cea mare?“ ¹⁹ Si presurându-și cenușă pe capetele lor și strigând și plângând, vor zice: „Val, val, cetatea cea mare, cu ale cără lucruri scumpe s'au imbogățit toți, ceice au corăbii pe marea, că te-ai puștil într'un ceas!“ ²⁰ Veseleste de aceasta, cerule și sfîntii și apostolii și prooroci, căci Dumnezeu a judecat-o și v'a făcut dreptate!

²¹ Si un inger puternic a rădicat o plată mare, ca de moară, și a aruncat-o în mare, zicând: „cu aşa răpeziune vei fi aruncat tu, Babiloane, cetatea cea mare, și nu vei mai fi. ²² Si glas de chitare și de

muzici și de trâmbițe și de fluere nu se va mai auzi în tine; și nu va mai fi în tine niciun fel de meșter îscusit și nici un fel de meșteșug, și nici hurult de moară nu se va mai auzi în tine.²³ Și lumină de făcile nu se va mai arăta în tine, nici glas de mire s'au de mireasă nu se va mai auzi în tine, căci ne-gustorii tăi au fost boerii pământului și prin far-mecul tău ai dus în rătăcire toate popoarele;²⁴ Și pentru că s'a găsit în tine săngele proorocilor și al sfintilor și al tuturor celorce au fost uciși pe pământ.²⁵

CAP. 19.

¹ După aceasta am auzit în cerlu un glas puternic ca de popor mult, care zicea: „Alluia! Mântuirea și puterea, și slava, sunt ale Domnului nostru,² căci adevărate și drepte sunt judecările Lui: pentru că El a osândit pe acea mare desfrânată, care a stricat pământul cu desfrânrile el, și a cerut săngele robilor Săi din mâinile ei.”³ Apoi adoua oară au zis: „Alluia!... Și fumul ei va ţine în vecii vecilor,” în-cheiară ei.

⁴ Atunci cei douăzeci și patru de bătrâni și cele patru vietăți au căzut și s'au închinat lui Dumnezeu, Care sedea pe tron și au zis: „Amin! Alluia!”

⁵ Și a eșit un glas dela tron, zicând: „Lăudați pe Domnul nostru, toate slugile Lui și cari vă temeți de El, mici și mari!”

⁶ Și am auzit un glas ca de popor mult, ca un vuet de ape mari, ca un brîuful de tunete puternice, zicând: „Alluia! Căci Domnul Dumnezeu A totputernicul a intrat în înpărăție Sa! ” Să ne bucurăm și

să ne veselim și să-l dăm slavă, că a sosit nunta Mielului și femeea Lui s'a găsit.⁸ Și i s'a dat el să se îmbrace cu vison curat și luminos; căci visonul acesta este dreptatea sfintilor.⁹

¹⁰ Atunci *îngerul* mi-a zis: „Scrie: Ferice de cel chemați la cina de nunătă a Mielului”. Apoi mi-a mai zis: „Acestea sunt cuvintele adevărate ale lui Dumnezeu”.¹⁰ Și eu am căzut cu fața la picioarele lui, ca să mă închin lui; dar el mi-a zis: vezi, nu face aceasta; eu sunt tovarășul de slujbă al tău și al fraților tăi, care au mărturisirea lui Iisus, Lui Dumnezeu să te închină, căci mărturisirea lui Iisus este duhul proorocel.”

¹¹ Și am văzut ceriu deschis și lată un cal alb și celce ședea pe dânsul se numește Credinciosul și Adeveratul, Care judecă drept și face războli.¹¹ Ochi Lui sunt ca para focului și pe capul Lui o mulțime de cununi; și avea scris un nume și numele nu-l știa nimene, decât numal El singur;¹² și era îmbrăcat într-o haină roșată de sânge, și numele Lui era: Cuvântul lui Dumnezeu.¹³ Oştirile cerești urmau după Dânsul pe cali albi, îmbrăcate cu vison alb și curat.¹⁴ Din gura Lui ieșea o sabie de amândouă părțile ascuțită, cu care avea să lovească popoarele; Acesta le va paște cu tolag de fier, și Acesta va călcă teascul cu vinul urgjet și al mâniei lui Dumnezeu Atotputitorul.¹⁵ Iar pe haină și pe soldul Lui era scris acest nume: „Regele regilor și Domnul celor ce domnesc.”

¹⁶ Am văzut apoi un inger, care stătea în soare, Acesta a strigat cu glas mare, zicând cătră toate paserile, care zburau prin mijlocul cerului: „Sburăți și vă adunați la cina cea mare a lui Dumnezeu,¹⁷ ca

să mâncați trupurile regilor, trupurile puterilor, trupurile căpetenilor, trupurile calilor și ale călăreților de pe ei, trupurile tuturor celor slobozi și ale robilor, mari și mici!'

¹⁹ Apoi am văzut hiara și regii pământului și ostirile lor, adunate, că să se lupte cu celecăde pe cal și cu oștirea Lui. ²⁰ Să a fost apucată hiara și împreună cu ea și proorocul cel minciunos, care făcuse minuni înaintea ei, cu care ea amăgise pe cei care au primit scrisoarea hiarei și pe cei care se închinau chipului ei, și amândoi au fost aruncați de vîl în lezerul cel de foc, care ardea cu foc de puicioasă; ²¹ iar ceilalți au fost uciși de Cela ce ședea pe cal cu sabla ce ieșea din gura Lui, și toate paserile s-au hrănit cu trupurile lor.

CAP. 20.

¹ Am văzut apoi un inger, pogorându-se din cer, care avea în mână cheea adâncului și un lanț mare. ² Acesta a luat pe dracon, șarpele cel vechiu, care este diavolul și satană, celice a îngelat toată lumea, și l-a legat pentru o mie de ani, ³ și l-a aruncat în adânc, și l-a închis, și a pus asupra lui pecete, ca să nu mai amăgescă popoarele până să va împlini o mie de ani. După aceea va trebui să l se dea drumul pentru pușnă vreme.

⁴ Să am văzut niște tronuri; și celorce ședea pe dânsele îi s-au dat să judece. Să lată sufletele celor uciși pentru mărturisirea lui Iisus și pentru cuvântul lui Dumnezeu, cari nu se închinărahiarei nici chipului ei, și nu primise scrisoarea pe fruntea lor și pe brațul lor. Aceștia au învăiat și vor domni cu

Hristos o mie de ani; ⁵ iar ceilalți morți nu vor învia până nu se va împlini mia de ani. Aceasta-i învierea întâia. ⁶ Fericit și sfânt va fi cel ce va avea parte de înviere întâia: asupra lui moartea a două năre putere, ci el vor fi preoți al lui Dumnezeu și al lui Hristos și vor împărăți cu El o mie de ani.

⁷ Iar după ce se vor sfârși cel o mie de ani, se va da drumul satanei din temnița lui și va ieși să amăgescă popoarele, care să afilă în cele patru unghiiuri ale pământului: pe Gog și Magog, și să le adune la războli. Numărul lor va fi ca nisipul mării. ⁸ Să vor ești în largul pământului și vor înconjura tabăra sfintilor și cetatea cea iubită. ⁹ Dar a căzut foc din cer dela Dumnezeu și le-a mistuit, ¹⁰ iar diavolul, care le-a amăgit, va fi aruucat în lezerul cel de foc și de puicioasă, unde este hiara și proorocul cel minciunos, și se vor muca zlua și noaptea în vecii vecilor.

¹¹ Apoi am văzut un tron mare, alb, și pe unul care ședea pe dânsul. Cerul și pământul au fugit de față Lui și nu s'a mai găsit loc pentru ele. ¹² Să am văzut morți, mari și mici, stând înaintea lui Dumnezeu, și cărțile erau deschise, și o altă carte deschisă, care este cartea vieții. Să au fost judecați morții potrivit cu cele scrise în cărți, după faptele lor. ¹³ Atunci marea a dat pe morți, cari se aflau într'însa, și moartea și iadul au dat pe morți, cari erau într'însele. Să a fost judecat fiecare după faptele sale, ¹⁴ și moartea și iadul au fost aruncați în lezerul cel de foc. Aceasta-i moartea a două. ¹⁵ Să cine n'a fost înscris în cartea vieții, acela a fost aruncați în lezerul cel de foc.

CAP. 21.

¹ Atunci am văzut un cer nou și un pământ nou căci cerul cel dințălu și pământul cel dințălu trezuseră și marea nu mai era. ² Și eu, Ioan, am văzut cetatea cea sfântă a Ierusalimului, pogorându-se dela Dumnezeu din ceriu, gâtă, ca o mireasă împodobită pentru bărbațul său. ³ Și am auzit un glas puternic din ceriu, zicând: „Iată cortul lui Dumnezeu cu oamenii, și va locui El cu dânsii; ei vor fi porunca lui, iar El va fi cu ei și va fi Dumnezeul lor.”

⁴ Și va sterge Dumnezeu toată lacrâma dela ochii lor și moartea nu va mai fi, și nu va mai fi nici plâns.

nici jale, nici boale, căci cele dinainte au trecut,

⁵ Și Celce sedeau pe tron a zis: „Iată fac toate nouă”. Iar cătră mine a zis: „Scrie! Căci cuvintele acestea sunt adevărate și vrednice de crezare”

⁶ Apoi mi-a mai spus: „Săvârșită-său! Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul: celul însetat îi voi da în dar apă din izvorul vieții. ⁷ Biruitorul vă moșteni toate; Eu îi voi fi Dumnezeu și el îmi va fi fiu. ⁸ Iar a celor fricoși și necredincioși, a celor păcătoși și ucigași, și desfrânați, a vrăjitorilor, a slujitorilor de idoli și a tuturor minicioșilor partea li e în Iezuerul celce arde cu foc și cu pucioasă. Aceasta-i moartea a doua.”

⁹ Apoi a venit la mine unul din cel șapte îngeri, care aveau șapte cupe pline cu cele șapte bătăli din urmă, și mi-a zis: „Vină să-ți arăt femeea, care este mireasa Mielului”. ¹⁰ Și m'a rădicat cu duhul pe un munte mare și înalt, și mi-a arătat cetatea cea mare, sfântul Ierusalim, care se pogorâdea dela Dumnezeu din ceriu. ¹¹ Aceasta avea slava lui Dum-

nezeu și o lumină un fel de piatră foarte prețioasă, un fel de piatră de iaspis, la înălțare ca cristalul; ¹² și avea un zid gros și înalt, douăsprezece porți și la porți doișprezece îngeri, iar pe porți erau scrise numele celor douăsprezece seminții ale fiilor lui Israhil. ¹³ Dinspre răsărit erau trei porți, dinspre miază noapte trei porți, dinspre miază zi trei porți și despre asfințit trei porți. ¹⁴ Zidul cetăței avea douăsprezece temelii și pe ele erau numele celor doișprezece apostoli ai Mielului.

¹⁵ Celce grăea cu mine avea o trestie de aur pentru măsurat cetatea și porțile și zidurile ei. ¹⁶ Cetatea avea patru laturi, și lungimea ei era întotdeauna ca și lățimea. Și a măsurat acela cetatea cu trestie și a găsit-o de douăsprezece mil de stadii; lungimea și lățimea și înălțimea ei erau deopotrivă.

¹⁷ Și a măsurat zidul ei și l-a găsit de o sută patruzeci și patru de coti, măsură omenească, care era și a îngerului.

¹⁸ Zidul cetății era zidit cu piatră de iaspis, iar cetatea era de aur curat, care sămăna cu sticla curată. ¹⁹ Temelile zidului cetății erau împodobile cu tot felul de pietre scumpe: temelia întâia era de iaspis, a doua de safir, a treia de halchidion, a patra de smaragd; ²⁰ a cincea de sardonix a șesea de sardon; a șaptea de hrisolit, a opta de beril, a noua de topaz, a zecea de hrissopras, a unsprezecea de hilacint și a douăsprezecea de ametist. ²¹ Iar cele douăsprezece porți erau douăsprezece perle: fie care poartă era dintr-o perlă. Ulițile cetății erau de aur curăț, ca o sticlă limpede.

²² Iar biserică n-am văzut întrânsa, căci Domnul Dumnezeu Atotțitorul era biserică ei și Mielul. ²³ Și

cetatea n'avea nevoie nici de soare, nici de lună pentru luminarea sa, căci slava lui Dumnezeu o lumină și luminătorul ei este Mielul.¹⁴ Popoarele ei cele măntulite vor umbra în lumina Lui și regi pământești vor aduce întrânsa slava și cinstea lor.¹⁵ Porțile ei nu se vor închide ziua, iar noapte acolo nu va fi.¹⁶ Și se vor aduce acolo slava și cinstea popoarelor,¹⁷ și nu va intra întrânsa nimic necurat, și nimene din cel dedăți la ticăloșii și la minciună, ci numai ceice sunt scrisi la Miel în cartea vieții.

CAP. 22.

¹ Și mi-a arătat râul cel curat și împede ca cristalul al apei vieții, care izvorăște dela tronul lui Dumnezeu și al Mielului.² În mijlocul ușii cetăței și de o parte și de alta a râului, se află pomul vieții, care rodește de douăsprezece ori pe an, dându-și rodul în fiecare lună; și frunzele pomului sunt de leac pentru popoare.³ Și acolo nimic nu va mai fi bieșemat. Tronul lui Dumnezeu și al Melului va fi acolo, și robii Lui îl vor sluji⁴ și vor vedea fața Lui și numele Lui va fi pe frunzele lor.⁵ Și noapte nu va mai fi acolo și nu vor mai avea trebuință nici de făcili, nici de lumina soarelui, căci îl luminează Domnul Dumnezeu, și vor domni în vecii vecilor.

⁶ Și mi-a zis: „Acesta cuvinte sunt vrednice de crezare și adeverate, și Domnul Dumnezeul sfintilor prooroci a trimis pe ingerul Său să arate robilor Săi celece trebuie să fie încurând, zicând: ⁷ Iată vin îndată: ferice de celice păzește cuvintele proorociei cărții acestea!“

⁸ Eu, Ioan, am văzut și am auzit acestea. Și când am văzut eu și am auzit acestea, am căzut la picioarele Mielului. Care mi-a arătat acestea, ca să mă închin *Lui*.⁹ El însă mi-a zis: „Bagă de samă să nu faci aceasta, căci eu sunt slujitor împreună cu tine și cu frații tăi prooroci și cu celice păzește cuvintele cărții acestea. Lui Dumnezeu să te închină!“

¹⁰ Și mi-a mai zis: „Nu pecetul cuvintelor proorociei cărței acestea, că vremea e aproape.¹¹ Nedoruptul lasă-ți să mai facă nedreptate; necuratul lasă-ți să se mai întîneze; dreptul să mai facă dreptate și cel sfânt să se mai sfîntească.¹² Iată vin îndată și rasplata Mea este cu Mine, ca să răspătesc fiecărui după faptele lui.¹³ Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul, cel dintâi și cel de pe urmă,¹⁴ Ferice de celice păzește poruncile Lui, ca să alibă drept la pomul vieții și să intre în cetate pe porții.¹⁵ Afară sunt căni, și vrăjitorii, și desfrânașii și ucigașii, și slujitorii de idoli, și tot celice iubeste și face nedreptatea.¹⁶ Eu, Iisus, am trimis pe ingerul Meu să vă mărturisască aceasta prin biserică. Eu sunt rădăcina și urmașul lui David, steaua cea luminoasă a dimineței!“

¹⁷ Iar Duhul și mitreasa zic: „Vină! Și celice audă să zică: Vină! Cel însărat să vie, și celice dorește să ia din apa vieții în dar!“

¹⁸ Și eu încă mărturisesc la toți ceice aud cuvintele proorociei cărții acestea: de va adăogă cineva ceva la ea, asupra aceluia va trimite Dumnezeu ranele, despre care s'a scris în cartea aceasta.¹⁹ Și de va scoate cineva ceva din cuvintele proorociei cărții acestea, pe acela și Dumnezeu îl va

Npsi de puțință de a avea parte la pomul vieței,
și în cetatea cea sfântă și la celece sunt scrise în
cartea aceasta.

²⁰ Celce mărturisesc acestea zice: „Da, vin de-
grabă! Amin! Da, vină! Doamne Iisuse!

²¹ Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu
voi cu toti! Amin.

